

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Beretning

Kapitel 9, afsnit 9.7.2.9.-9.9.16.2.

2022

TITEL:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink
Beretning

2022

BERETNING AFGIVET AF:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink

ÅR:

2022

DESIGN OG TRYK:

Stibo Complete

PUBLIKATIONEN KAN HENTES PÅ:

Folketingets hjemmeside (www.ft.dk)

ISBN: 978-87-973950-0-4

ISBN: 978-87-973950-1-1 (elektronisk udgave)

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Beretning

Bind 5

INDHOLD

Bind 1	
Forord	15
 Kapitel 1	
Kommissoriet, kommissionens sammensætning og afgrænsning af kommissionens opgaver	17
 Kapitel 2	
Kommissionsundersøgelsens resultater	27
 Kapitel 3	
Kommissionens tilvejebringelse af materiale mv.	49
 Kapitel 4	
Regeringens udvalg og styrkelsen af Statsministeriet og Justitsministeriet	67
 Kapitel 5	
Kommissionens sammenfatning af det faktiske forløb	99
 Kapitel 6	
Hjemmel til aflivning af mink	449
 Kapitel 7	
Retsgrundlag	519
 Bind 2	
Kapitel 8	
Kommissionens vurderinger	595
 Kapitel 9, afsnit 9.1.-9.2.2.23.6.	
Hændelsesforløbet og forklaringer	749

Bind 3

Kapitel 9, afsnit 9.2.2.23.7.-9.5.6.1.6.

Hændelsesforløbet og forklaringer 1181

Bind 4

Kapitel 9, afsnit 9.5.6.2.-9.7.2.8.1.

Hændelsesforløbet og forklaringer 1757

Bind 5

Kapitel 9, afsnit 9.7.2.2.9.-9.9.16.2.

Hændelsesforløbet og forklaringer 2260

9.7.2.2.9.	Orientering om oprettelse af call-center på et NOST-stabsmøde og ITV møde	2260
9.7.2.3.	Udarbejdelse af actioncardet	2262
9.7.2.3.1.	Forklaringer til beslutningen om at udarbejde et actioncard	2262
9.7.2.3.2.	Overvejelser i Justitsministeriet	2264
9.7.2.3.3.	Materiale fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet	2265
9.7.2.4.	Actioncardet benævnt version 1	2266
9.7.2.4.1.	Forklaringer om actioncardet	2269
9.7.2.5.	Call-centeret	2276
9.7.2.5.1.	Overvejelser i Rigspolitiet den 6. november 2020 om talepinde til rigspolitichefen vedrørende bl.a. call-centeret	2278
9.7.2.6.	Fødevarestyrelsens notat om overleveringer af opgaver fra Fødevarestyrelsen til National Operativ Stab	2282
9.7.2.7.	Actioncardet benævnt version 2	2288
9.7.2.8.	Actioncardet benævnt version 3	2292
9.7.2.8.1.	Orientering af politikredse mv. om actioncard version 3	2292
9.7.2.9.	Rigspolitiet orienteres om Fødevarestyrelsens brev til minkejerne og en ny frist	2307
9.7.2.10.	Actioncardet benævnt version 4	2307
9.7.2.10.1.	Orientering af politikredse mv. om actioncard version 4	2312

9.7.2.11.	Orientering og fremsendelse af hastelovforslag til Rigspolitiet	2313
9.7.2.12.	Orientering om politiets telefoniske kontakt med minkavlere i perioden fra den 6. til 8. november 2020	2315
9.7.2.13.	Overvejelser i Justitsministeriet om kontakt til minkavlere i zone 3	2317
9.7.2.14.	Overvejelser vedrørende formuleringen af politiets actioncard	2319
9.7.2.15.	Actioncardet benævnt version 5	2326
9.7.2.15.1.	Orientering om ændret actioncard på NOST orienteringsmøde	2332
9.7.2.15.2.	Anmodning om opdatering af actioncard på studieweb	2333
9.7.2.16.	Opfølgning internt i Fødevarestyrelsen på politiets telefoniske kontakt til minkejerne	2333
9.7.2.17.	Rigspolitiets bidrag til redegørelse til Folketinget	2334
9.7.2.17.1.	Uddrag af sms-korrespondance mellem politidirektøren og rigspolitichefen	2335
9.7.2.17.2.	Anmodning fra Justitsministeriet om bidrag til redegørelsen til Folketinget	2336
9.7.2.17.3.	Overvejelser i Rigspolitiet	2340
9.7.2.17.4.	Rigspolitiets bidrag til redegørelsen til Folketinget	2343
9.7.2.18.	Politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere	2347
9.7.2.19.	Sms-korrespondance mellem Rigspolitichefen og Fødevarestyrelsens direktør mfl.	2349
9.7.2.20.	Rigspolitiets orientering til Fødevarestyrelsen om afslutningen af opgaven	2352
9.8.	Aflivningsindsatsen mv. fra den 5. november 2020 - National Operativ Stab (NOST'en)	2356
9.8.1.	Styrelseschefmøde og NOST-møder torsdag den 5. november 2020	2357

9.8.1.1.	Møde med styrelseschefer i regi af NOST kl. 08.00	2357
9.8.1.2.	NOST stabsmøde kl. 10.00	2358
9.8.1.3.	NOST stabsmøde kl. 11.00	2360
9.8.1.4.	Møde mellem NOST'en og direktionen i Fødevarestyrelsen	2362
9.8.2.	NOST-møde med de lokale beredskabsstabe fredag den 6. november 2020	2365
9.8.3.	NOST-møder med regionale og lokale beredskabsstabe lørdag den 7. november 2020	2369
9.8.3.1.	NOST-stabsmøde med de regionale beredskabsstabe	2369
9.8.3.2.	Møde mellem Regional Operationsstab Øst og de lokale beredskabsstabe 7-8-9-12	2371
9.8.4.	Anmeldelse til Midt- og Vestjyllands Politi	2372
9.8.5.	Mailkorrespondance vedrørende spørgsmål fra NOST'en til Fødevarestyrelsen omkring lovhjemmel samt orientering af regionale stabe	2372
9.8.6.	NOST-møder med de regionale beredskabsstabe søndag den 8. november 2020	2375
9.8.6.1.	Mailkorrespondance vedrørende indsatsen søndag den 8. november 2020	2376
9.8.7.	Møde i Nationalt Beredskabscenter og NOST-møde med de regionale beredskabsstabe mandag den 9. november 2020	2378
9.8.7.1.	Internt møde i Nationalt Beredskabscenter	2378
9.8.7.2.	NOST-møde med de regionale beredskabsstabe	2380
9.8.8.	Møde i Nationalt Beredskabscenter, møde i Operationsstab Mink og NOST-møde med beredskabsstabe den 10. november 2020	2381
9.8.8.1.	Internt møde i Nationalt Beredskabscenter	2381
9.8.8.2.	Operationsstab Mink regionsmøde	2382
9.8.8.3.	NOST orienteringsmøde med de lokale beredskabsstabe	2384

9.8.8.4.	Beredskabsstyrelsens noter fra orienteringsmøde med de lokale beredskabsstabe	2386
9.8.9.	Koncernledelsesmøde onsdag den 11. november 2020	2386
9.8.10.	NOST-stabsmøde torsdag den 12. november 2020	2388
9.8.11.	Forløbet fra søndag den 15. november 2020 til onsdag den 9. december 2020	2389
9.8.11.1.	Møde i Operationsstab Mink søndag den 15. november 2020	2389
9.8.11.2.	NOST-møde med regionale beredskabsstabe tirsdag den 17. november 2020 kl. 9.00	2389
9.8.11.3.	Møde i Operationsstab Mink tirsdag den 17. november 2020 kl. 12.30	2390
9.8.11.4.	Møde i Operationsstab Mink tirsdag den 17. november 2020 kl. 14.45	2391
9.8.11.5.	Møde i Operationsstab Mink onsdag den 18. november 2020 kl. 12.30	2392
9.8.11.6.	Møde i Operationsstab Mink mandag den 23. november 2020 kl. 18.00	2393
9.8.12.	Afslutningen af aflivningsindsatsen i NOST-regi torsdag den 10. december 2020	2393
9.8.13.	Fødearestyrelsens opgørelse af aflivede mink	2395
9.9.	Regeringens oplysninger til Folketinget	2398
9.9.1.	Åbningsdebat i Folketinget den 8. oktober 2020	2398
9.9.1.1.	Overvejelser i Statsministeriet i anledning af åbningsdebatten i Folketinget den 8. oktober 2020	2399
9.9.2.	Samråd med miljø- og fødevareministeren den 28. oktober 2020	2404
9.9.2.1.	Overvejelser i Miljø- og Fødevareministeriet i anledning af samrådet den 28. oktober 2020	2404
9.9.3.	Hasteforespørgselsdebatter med miljø- og fødevareministeren den 30. oktober 2020	2408
9.9.3.1.	Materiale indhentet til brug for hasteforespørgslen	2408
9.9.3.2.	Forespørgselsdebatter i Folketinget den 30. oktober 2020	2410

9.9.4.	Udvidet spørgetime med statsministeren i Folketinget den 10. november 2020	2413
9.9.5.	Samråd med miljø- og fødevareministeren den 11. november 2020	2443
9.9.6.	Samråd med miljø- og fødevareministeren den 17. november 2020	2487
9.9.7.	Spørgetime med statsministeren den 17. november 2020	2530
9.9.8.	Miljø- og Fødevareministeriets redegørelser og Justitsministeriets notits oversendes til Folketinget den 18. november 2020	2580
9.9.8.1.	Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020	2581
9.9.8.2.	Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 16. november 2020	2615
9.9.8.3.	Justitsministeriets supplerende notits af 18. november 2020	2629
9.9.9.	Overdragelse af Miljø- og Fødevareministeriet til ny minister den 19. november 2020	2642
9.9.10.	Justitsministeriets baggrundsnotits af 24. november 2020	2643
9.9.11.	Forespørgsel nr. F22 til statsministeren den 25. november 2020	2654
9.9.11.1.	Forespørgselsdebatten	2654
9.9.11.2.	Beredskaber udarbejdet til brug for statsministerens og justitsministerens deltagelse i forespørgselsdebatten	2733
9.9.11.2.1.	Beredskaber til statsministeren	2733
9.9.11.2.2.	Beredskaber udarbejdet til justitsministeren	2741
9.9.12.	Samråd med Justitsministeren den 3. december 2020	2750
9.9.13.	Spørgetime med statsministeren den 8. december 2020	2754
9.9.14.	Samråd med justitsministeren den 9. december 2020	2791
9.9.15.	Skriftlige besvarelser af § 20-spørgsmål	2792
9.9.15.1.	Spørgsmål til justitsministeren	2792
9.9.15.2.	Spørgsmål til miljø- og fødevareministeren	2794

9.9.15.3.	Spørgsmål til erhvervsministeren	2794
9.9.16.	Skriftlige besvarelser af udvalgsspørgsmål	2795
9.9.16.1.	Besvarelserne til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg	2795
9.9.16.2.	Besvarelserne til Folketingets Retsudvalget	2805

Bind 6

Bilag 1-9 – *se indholdsfortegnelse i bind 6*

Bind 7

Forklaringsdokumentet – *se indholdsfortegnelse i bind 7*

Bind 8

Forklaringsdokumentet – *se indholdsfortegnelse i bind 8*

Bind 9

Forklaringsdokumentet – *se indholdsfortegnelse i bind 9*

9.7.2.9. Rigspolitiet orienteres om Fødearestyrelsens brev til mink-ejerne og en ny frist

Henriette Majcherek Hansen fra Fødearestyrelsen orienterede ved mail af 7. november 2020 kl. 11.04 juridisk specialkonsulent Tobias Berg om, at mink-avlerne havde fået et brev aftenen før, og at en frist på fem dage ikke længere var gældende, idet alle minkejerere havde en frist til den 16. november 2020. Tobias Berg videresendte samme dag kl. 11.56 mailen til politiinspektør Uffe Stormly og juridisk sektionsleder Birgitte Buch.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁵⁴, at hun mener, at hun fik brevet tilsendt den 7. november 2020 og har set brevet i den forbindelse. De arbejdede inden for denne kontekstforståelse, og at der ville komme et hastelovforslag. At minkejerne ville blive kontaktet af myndighederne henviser til, at Fødearestyrelsen, herunder politiet på vegne af Fødearestyrelsen, ville ringe for at lave en aftale om optælling. Hun mener, at hun modtog brevet fra Fødearestyrelsen fra Tobias Berg. Hun ved ikke, om han havde Fødearestyrelsens brev, da actioncardet blev udarbejdet. På daværende tidspunkt arbejdede de inden for den kontekstforståelse, at regeringen havde udmeldt, at alle mink i Danmark skulle aflives, hvilket blev efterfulgt på styrelseschefmødet den 5. november 2020 med, at alle mink skulle være aflivede den 16. november 2020. Det var det, som de arbejdede videre ud fra, men også, at man ikke kunne gå ind på minkfarme i zone 3 uden tilladelse. Dette blev endvidere fulgt op med en mail til samtlige politikredse den 7. november 2020, hvor det var anført, at man under ingen omstændigheder måtte gå ind på en farm i zone 3 uden tilladelse fra ejeren.

For yderligere oplysninger om brevet, der blev sendt til minkavlerne den 6. november 2020, henvises til afsnit 9.7.1.8.

9.7.2.10. Actioncardet benævnt version 4

I en senere udgave af actioncardet benævnt version 4, 07. november 2020, der blev sendt internt i Rigspolitiet ved mail af 7. november 2020 kl. 12.04 til juridisk sektionsleder Birgitte Buch og politiinspektør Uffe Stormly, var der foretaget ændring af praktisk karakter i punkt "3.2 Formål" og indsat et nyt punkt "2.1 Tidsregistrering". Af mailen fremgår bl.a.:

1054 Forklaringsdokumentet side 1364

”...

Vedhæftet actioncard ver 4 med ændringer:

Nyt pkt. 2.1 om tidsregistrering

Ændringer i pkt. 3.2: Ny samlet 10 dages frist og vejledning om at kontakte 114 ved containermangel.

...”

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har til mailen fra den 7. november 2020 kl. 12.04 forklaret¹⁰⁵⁵, at han har godkendt alle versioner af actioncardet.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har om mailen fra den 7. november 2020 kl. 12.04 forklaret¹⁰⁵⁶, at der i starten var en særlig ordning i forhold til minkfarme, der havde færre end 7.500 dyr. Denne ordning besluttede Fødevarestyrelsen at ændre. Det var derfor, at der blev foretaget en ændring af actioncardet på det her tidspunkt.

Af intern mail fremgår det, at actioncardet version 4 den 7. november 2020 kl. 12.17 blev sendt til Preben Snedsted Nielsen, Jørgen Lembye, Christina Hilligsøe Andersen og Cristian Street (cc vicepolitiinspektør John Jensen).

1055 Forklaringsdokumentet side 1460

1056 Forklaringsdokumentet side 1360

ACTIONCARD NR. 1 OM SAMTALE MED EJERE AF RASKE MINKFARME (COVID-19)

Version 4, 07. november 2020

1. Baggrund	<p>Regeringen har truffet beslutning om at alle mink i raske minkbesætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren.</p> <p>Der skal laves aftaler med minkejere om, at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning.</p> <p>Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende, hvoraf antallet af mink fremgår.</p> <p>Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) optælling 2) start for tømning af farmen 3) slutdatoer for tømning af farmen.
2. Ringeliste og opdateringliste	<p>Der er udfærdiget henholdsvis et Excel-ark med oversigt over de ejere af minkfarme, der skal ringes til samt et Excel-ark, som skal opdateres med de meddelte oplysninger.</p> <p>Udfyldte ark skal af Call Centerets leder sendes samlet i bundter til følgende:</p> <p>Cc. POL FP COVID19 Dokumentation</p> <p><u>Lørdag den 7. november 2020</u> Kl. 07.00-15.30: Susanne Birk Thomsen, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Lucia Mohr, [REDACTED]</p> <p><u>Søndag den 8. november 2020</u> Kl. 07.30-15.30: Duddi Husum, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Dorte Henriksen, [REDACTED]</p> <p>Medarbejder skal i Excel-arket "Skabelon_registrering..." udfylde sidste kolonne "Udfyldt af (initialer)" med medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal).</p> <p>I det udfyldte Excel-ark tilføjes efter filens navn medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal).</p> <p>Der anføres i bemærkningsfelt, såfremt medarbejder ikke har kunne træffe ejer af pågældende minkfarm.</p> <p>Call Centeret har telefonnummer [REDACTED] .</p>

2.1 Tidsregistrering	Ved tidsregistrering skal der anvendes tværgående indsatsområde 42055 (Covid-19 – mink)
3. Samtale	Du skal tale med ejeren af den pågældende minkfarm. Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink og hav under samtalen også for øje, om pågældende ejer eventuelt udviser en adfærd, der gør, at der eventuelt er nærmere behov for psykologisk bistand. Vejled såfremt det skønnes nødvendigt om, at der kan rettes henvendelse til den kommunale psyko-sociale indsats i forbindelse med covid-19 – nærmere information kan pågældende søge på sin egen kommunes hjemmeside.
3.1. Præsentation	Hej, du taler med [TITEL] [NAVN]. Jeg ringer fra Rigspolitiet på vegne af Fødevarestyrelsen, da regeringen af hensyn til folkesundheden har truffet beslutning om at alle mink i Danmark skal aflives. Jeg ringer derfor vedrørende optælling af mink i raske besætninger.
3.2. Formål	<p>Der vil være mulighed for at opnå en bonus for hurtig tømning af besætningen.</p> <p>Der er 20 kr. pr. mink i såkaldt "tempobonus", hvis minkene i en farm er aflivet senest efter 10 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest den 16. november 2020 kl. 23.59.</p> <p>Godtgørelse ud over den nævnte bonus, er pt. ved at blive afklaret.</p> <p>Ved spørgsmål om anskaffelse af containere, kan der vejledes om at rette henvendelse til 114.</p> <p>Jeg har desværre ikke mulighed for at svare nærmere på spørgsmål, men jeg kan vejlede dig om, at du kan kontakte Fødevarestyrelsens hotline på telefonnummer [REDACTED], ligesom du kan holde dig opdateret på: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Sider/default.aspx</p>
3.3. Fremgangsmåde	<p>Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede begyndt).</p> <p>Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel).</p> <p>Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?</p>

POLITI

	<p>Ved "JA" fra ejer: Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekræft fulde navn • Bekræft CHR-nummer og eventuelle undernumre/besætningsnumre Såfremt der er flere besætningsnumre tilknyttet, indtastes CHR-nummeret i skabelonen for hvert undernummer/besætningsnummer (ét CHR-nummer kan derfor optræde flere gange i skabelonen) • Dato for hvornår optælling kan finde sted • Forventet startdato for tømning af besætning • Forventet slutdato for tømning af besætning • Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen • Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først) <p>Ved "NEJ" fra ejer: Det er jeg ked af at høre, men beslutningen <u>er</u> truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?</p>
--	---

9.7.2.10.1. Orientering af politikredse mv. om actioncard version 4

Ved mail af 7. november 2020 kl. 15.17 sendte juridisk sektionsleder Birgitte Buch "skrivelse nr. 173 vedrørende Coronavirus/covid-19 – Ny ændringsbekendtgørelse til bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter i forbindelse med håndtering af covid-19, ny ændringsbekendtgørelse til bekendtgørelse om krav om mundbind mv. i sundheds og ældresektoren samt på visse dele af socialområdet i forbindelse med håndtering af covid-19, opdateret Q&A og revideret vejledning samt nyt actioncard mv" vedhæftet bl.a. actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme version 4, 07. november 2020 mv. til videreformidling til politikredsene, PET og Rigspolitiets afdelinger. Af mailen fremgår:

"...

Til samtlige politikredse, PET og Rigspolitiets afdelinger

Vedhæftet sendes Rigspolitiets skrivelse nr. 173 af dags dato vedrørende ændringsbekendtgørelser, revideret vejledning og opdateret Q & A mv.

...

Skrivelsen bedes straks videresendt til politikredsenes øverste ledelse. Kredsene vil endvidere blive kaldt op på BK-kanalen med henblik på at bekræfte modtagelsen.

..."

Af skrivelse nr. 173 fremgår bl.a.:

"...

4. Nyt actioncard til brug for samtale med ejere af raske minkfarme

I forlængelse af skrivelse nr. 172 sendes vedhæftet en ny version af det actioncard, som politiet anvender i forbindelse med kontakten til minkavlerne.

Endvidere medsendes til orientering den skrivelse, som Fødevarerstyrelsen den 6. november 2020 har sendt til samtlige minkavlere i dag.

Denne skrivelse med bilag vil snarest blive opdateret på Beredskabsportalen.

...”

9.7.2.11. Orientering og fremsendelse af hastelovforslag til Rigspolitiet

Justitsministeriet orienterede i en mail af 8. november 2020 kl. 14.08 Rigspolitiet om, at Justitsministeriet sammen med Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen arbejdede på et udkast til et lovforslag om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere, som skulle hastebehandles, og varslede samtidigt Rigspolitiet om, at det ville blive sendt i høring senere på dagen.

Af en intern mailkorrespondance i Rigspolitiet fremgår det, at juridisk sektionsleder Birgitte Buch samme dag kl. 17.21 sendte mailen fra Justitsministeriet til orientering til blandt andre politidirektør Lykke Sørensen, chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Tenna Wilbert, politiinspektør Uffe Stormly og Bine Christine Kramper Edeltøft m.fl., og anførte, at udkastet til lovforslaget endnu ikke var modtaget, og at Lykke Sørensen samme dag kl. 17.46 sendte mailen videre til orientering til rigspolitichef Thorkild Fogde.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁵⁷, at Rigspolitiet her modtog et høringsvarsel. Han var bekendt med, at der blev arbejdet på et lovudkast, men han var ikke involveret i de juridiske overvejelser.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁵⁸, at han ikke konkret kendte noget til lovgivningsprocessen forud for den 8. november 2020. Han var alene orienteret af Lykke Sørensen i forhold til, at man var i gang med at se på det. Det var Juridisk Sektion, der arbejdede med det og havde kontakten til Justitsministeriet.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁵⁹, at en af hendes medarbejdere orienterede hende om, at Justitsministeriet arbejdede på et hastelovforslag, men hun kan ikke huske, om det var den 5. eller

1057 Forklaringsdokumentet side 1412

1058 Forklaringsdokumentet side 1462

1059 Forklaringsdokumentet side 1356

6. november 2020. Hun fik en mail fra Justitsministeriet den 8. november 2020, hvor der stod, at hastelovforslaget ville blive vedtaget om tirsdagen, og at hun i løbet af søndagen ville modtage et udkast til hastelovforslaget. Det modtog hun om natten til den 9. november 2020. Hun hørte ikke, om Justitsministeriet var i gang med at vurdere, hvorvidt der var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har bl.a. forklaret¹⁰⁶⁰, at han enten fredag den 6. november 2020 eller lørdag den 7. november 2020 fik mundtligt oplyst af Lykke Sørensen, at der blev arbejdet på et hastelovsforslag. Om søndagen [den 8. november 2020] modtog han en skriftlig orientering herom fra Lykke Sørensen. Den nye oplysning for ham var, at det krævede lovhjemmel at slå alle mink ned.

Morten Holland Heide fra Justitsministeriet sendte den 9. november 2020 kl. 01.57 en mail til blandt andre juridisk sektionsleder Birgitte Buch og chefkonsulent Lise Grand Mortensen Bitsch i Rigspolitiet (cc Mads Møller Langtved og fuldmægtig Camilla Marta Giordano i Justitsministeriet). Det hedder i denne mail bl.a.:

” ...

Kære alle

Som varslet hermed minklovsforslaget. Som I kan se, er vi ikke i mål endnu. Men nu kan I se, hvordan det ser ud med vores seneste bemærkninger til Miljø- og Fødevareministeriet skrevet ind i dokumentet.

@Thomas og Pernille: Vil I ikke se på straffebestemmelsen, hvor der også er lagt op til at fastsætte et konkret strafniveau i bemærkningerne.

...”

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁶¹, at hun her fik tilsendt lovforslaget i udkast. Mailen var en opfølgning på en tidligere mail, som hun havde fået søndag eftermiddag, hvor det var varslet, at der blev arbejdet på et udkast til en hastelov om at sikre hjemmel til afliv-

1060 Forklaringsdokumentet side 1523f

1061 Forklaringsdokumentet side 1361

ning af mink i zone 3, og at hun ville få lovforslaget tilsendt i udkast. Den 9. november 2020 om morgenen fik hun tilsendt et opdateret lovudkast. Det var først i løbet af den 10. november 2020, at de blev gjort opmærksom på, at der ikke var politisk opbakning til lovforslaget, og at de derfor stod i en anden situation.

9.7.2.12. Orientering om politiets telefoniske kontakt med minkavlere i perioden fra den 6. til 8. november 2020

I en intern mail i Rigspolitiet den 9. november 2020 kl. 10.22 skrev vicepolitinspektør John Jensen til juridisk sektionsleder Birgitte Buch om politiskoleelevernes opkald til minkejere af ikke-smittede besætninger bl.a.:

”...

Hermed som aftalt.

Regeringen har truffet beslutning om at alle mink i raske minkbesætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren. På et møde fredag den 6. november 2020 mellem Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet blev det aftalt, at Rigspolitiet skulle bistå fødevarestyrelsen med opgaven. Rigspolitiet indkaldte politiskoleelever til at foretage opringtonerne til ejerne af de raske minkbesætninger.

Der skal laves aftaler med minkejere om, at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende, hvoraf antallet af mink fremgår.

Målet med opkaldet var:

- 1) optælling
- 2) start for tømning af farmen
- 3) slutdatoer for tømning af farmen

Fra fredag den 6. november kl. 1600 og indtil søndag den 8. november kl. 2000 har Rigspolitiet foretaget ca. 400 opkald på vegne af Fødevarestyrelsen.

...”

Det fremgår af en mail af 8. november 2020 kl. 21.25, at Justitsministeriet anmodede Rigspolitiet om et bidrag vedrørende fakta om indsatsen i forhold til aflivning af mink til brug for statsministerens deltagelse i en spørgetime i Folketinget. Af mail fra Rigspolitiet sendt af juridisk sektionsleder Birgitte Buch den 9. november 2020 kl. 10.53 til Justitsministeriet fremgår bl.a. følgende:

...”

Samarbejdet med minkavlerne

Det er Rigspolitiets vurdering, at der generelt set er et godt samarbejde med minkavlerne, og at særligt den etablerede turbobonusordning har ført til et øget samarbejde fra avlernes side. Denne vurdering bygger på de ca. 400 samtaler, som NOST indtil nu har gennemført med avlere.

...”

For yderligere oplysninger om udvidet spørgetime med statsministeren i Folketinget henvises til afsnit 9.9.4.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har om politiets telefoniske henvendelser forklaret¹⁰⁶², at København Furs afdeling, som håndterede henvendelser fra minkavlere, i midten af november fik et voldsomt antal opkald fra minkavlere, der gentagne gange var blevet ringet op af politiet. Det virkede som om, at politiet og Fødevarestyrelsen ikke havde styr på, hvilke minkavlere der var blevet ringet til. Opkaldene til minkavlerne blev både foretaget af politiet og Fødevarestyrelsen. Han mener, at det er mere intimiderende at blive ringet op af politiet end af Fødevarestyrelsen. Politiet er et magtorgan, som man skal rette sig efter. Han ved ikke, hvorvidt København Fur blev kontaktet af minkavlere, der havde nægtet at aflive deres mink under samtaler med politiet.

1062 Forklaringsdokumentet side 1386

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har om politiets telefoniske henvendelser forklaret¹⁰⁶³, at Rigspolitiet den 7. november 2020 ringede til ham. Han fik besked om, at alle mink skulle optælles, og at han skulle forvente, at der ville møde nogen op fra hæren i uniform, og at han ikke skulle blive nervøs herover. Han svarede, at han ikke ville være bange, så længe de ikke medbragte våben. Han fortalte vedkommende, at han selv var ved at aflive sine mink.

9.7.2.13. Overvejelser i Justitsministeriet om kontakt til minkavlere i zone 3

Justitsministeriets departementschef Johan Legarth skrev den 9. november 2020 kl. 16.19 en besked til rigspolitichef Thorkild Fogde, hvori departementschef Johan Legarth anførte:

” ...

Har politiet (eller forsvaret) haft ringet til minkavlere udenfor zonerne i dagene siden udmelding med krav om slagtning mv.?

...”

Rigspolitichefen Thorkild Fogde besvarede beskeden samme dag kl. 16.27 således:

” ...

Det tror jeg ikke, men vi har NOST møde om 3 minutter, så spørger jeg lige og vender tilbage.

...”

Det fremgår af sagens oplysninger, at rigspolitichef Thorkild Fogde, chefpoliitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, politidirektør Lykke Sørensen, politiinspektør Uffe Stormly og kommunikationsdirektør Anders Frandsen var indkaldt til at deltage i Teams-møde kl. 16.30 med emnet ”status mink”. Der foreligger tilsyneladende hverken referat af eller notat om mødet.

Kort tid efter, kl. 16.46, skrev Thorkild Fogde således til Johan Legarth:

1063 Forklaringsdokumentet side 1400

”...

Politiet har iflg NOST ikke givet sådanne ordrer. Vi har efter det oplyste 3 farme i Nordjylland, som ikke vil medvirke. De skal håndteres politimæssigt i morgen. En af farmene er muligvis usmittet, men det afklarer vi naturligvis først.

...”

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret¹⁰⁶⁴, at det var første gang, at han havde hørt om, at der havde været kontakt til minkavlerne. Han kan ikke huske, om det havde været omtalt i medierne, eller om det var gennem andre ministerier, at han havde hørt om det. Det var derfor, at han rettede henvendelse til Thorkild Fogde. Der var ingen tvivl om, at der her blev talt om farme indenfor zone 1 og zone 2. Igennem denne her fase har det været meget klart – også efter Thorkild Fogdes forståelse – at politiet ikke har handlet politimæssigt uden for zonerne. Det fremgår også af ordlyden af Thorkild Fogdes sms. Han har ikke fået oplysning om, at alle minkfarme i Nordjylland lå i zone 1 og zone 2. Han har muligvis fået en opgørelse på et tidspunkt, der viste, at mere end 90 procent af minkfarmene i Nordjylland lå i zone 1 eller zone 2. Han ikke kan huske, hvem han konkret videregav oplysningen om, at NOST'en ikke havde givet ordrer til politiet om at kontakte minkavlerne i zone 3, som han modtog på sms fra Thorkild Fogde den 9. november 2020 kl. 16.46. Det vil være naturligt, at han har videregivet oplysningen til sin afdeling – formentligt igennem Anne-Mette Lyhne Jensen. Han er usikker på, hvorvidt denne information gik videre til justitsministeren. Han mener ikke, at denne oplysning blev delt i departementschefkredsen. Han kan ikke huske, om han har orienteret statsministeriet eller Barbara Bertelsen om dette.

Rigspolitichef Thorkild Fogde skrev herefter samme dag tre beskeder til departementschef Johan Legarth i tidsrummet mellem kl. 17.04 og 17.48, hvor Thorkild Fogde bad Johan Legarth om at ringe til ham.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret¹⁰⁶⁵, at han talte med Thorkild Fogde flere gange i løbet af den 9. november 2020. Thorkild Fogde meldte, at de var i gang med at undersøge den politimæssige håndte-

1064 Forklaringsdokumentet side 1260ff

1065 Forklaringsdokumentet side 1261

ring, og at der – med en række forbehold – ikke var grund til bekymring for indsatsen i forhold til den opståede problemstilling.

9.7.2.14. Overvejelser vedrørende formuleringen af politiets action-card

Indholdet i ”actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme”, herunder formuleringen under ”Ved ”NEJ” fra ejer” blev internt drøftet i Rigspolitiet om formiddagen den 10. november 2020.

Den 10. november 2020 kl. 10.49 skrev politidirektør Lykke Sørensen en besked til rigspolitichef Thorkild Fogde, hvori hun anførte, at hun havde en opdatering på mink og information om actioncardet vedrørende minkfarmene i zone 3, herunder at der var en uheldig formulering, som var rettet.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har bl.a. forklaret¹⁰⁶⁶, at hun hørte om udfærdigelsen af actioncardet og den uheldige formulering den 10. eller 11. november 2020. Hun hørte om det, da actioncardet og myndighedernes kommunikation med minkavlerne blev omtalt i pressen. Rigspolitiet gik herefter i gang med at gennemgå deres kommunikation med minkavlerne med henblik på at afdække eventuelle uheldige eller uhensigtsmæssige formuleringer i kommunikationen med minkavlere. Hun fik tilsendt det pågældende actioncard af Peter-Chresten Ekebjærg.

Politidirektør Lykke Sørensen orienterede endvidere ved en besked samme dag kl. 10.52 afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, og anførte i beskeden ”Har ny og præciseret update om aflivning af mink i Nordjylland og oplysninger om et uheldigt formuleret actioncard i forhold til ikke smittede farme”.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har herom forklaret¹⁰⁶⁷, at hun ringede til Lykke Sørensen, da hun modtog sms'en. Hun ringede til Lykke Sørensen den 10. november 2020 omkring kl. 11.30. Lykke Sørensen gennemgik under telefonsamtalen actioncardet med hende, og den sidste del af actioncardet blev læst op af Lykke Sørensen. Lykke Sørensen oplyste hende om, at Thorkild Fogde (Rigspolitiet) havde parallel kontakt

1066 Forklaringsdokumentet side 1479

1067 Forklaringsdokumentet side 1344ff

med Johan Legarth (Justitsministeriet) om actioncardet og den uheldige formulering. Hun fik endvidere oplyst, at Rigspolitiet på daværende tidspunkt var i gang med at afklare, hvorvidt og hvornår dette actioncard var blevet anvendt over for minkavlere. Hun fik oplyst, at actioncardet var udarbejdet i forbindelse med, at Rigspolitiet bistod Fødevarestyrelsen med at kontakte minkavlerne på ikke-smittede minkfarme, efter regeringen på KU-mødet den 3. november 2020 havde besluttet at alle mink i Danmark skulle aflives. I dagene efter KU-mødet den 3. november 2020 og frem til den 10. november 2020 var hun ikke bekendt med, at Rigspolitiet havde etableret et call-center, som stod for at kontakte minkavlere på ikke-smittede minkfarme. Rigspolitiet havde siden midten af oktober 2020 bistået Fødevarestyrelsen med opgaveløsninger i forbindelse med coronasmitte på minkfarme. Da Lykke Sørensen den 10. november 2020 orienterede hende om actioncardet og den uheldige formulering, tilbød Lykke Sørensen at sende actioncardet til hende. Hun afslog at få tilsendt actioncardet, idet der først skulle lægges et spor for, hvad man ville stille op i forhold til formuleringen i actioncardet. Dette ville hun vende med Johan Legarth. Lovafdelingen i Justitsministeriet stod for at håndtere det efterfølgende forløb af Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne, og Lovafdelingen stod ligeledes for at udarbejde bidrag til Justitsministeriets redegørelse af forløbet. Hun mente derfor ikke, at hun skulle blande sig i forløbet omkring actioncardet. Justitsministeriet skulle modtage actioncardet, men det skulle ikke sendes til hende, idet det skulle håndteres af andre i Justitsministeriet. Dette var årsagen til, at hun bad Lykke Sørensen om ikke at sende hende actioncardet. Lykke Sørensen løb under deres telefonsamtale den 10. november 2020 actioncardet igennem. Lykke Sørensen læste den sidste del af actioncardet op for hende, idet dette afsnit udgjorde den problematiske formulering. Hun var ikke yderligere involveret i håndteringen af actioncardet efter den 10. november 2020, idet dette blev håndteret af Justitsministeriets Lovafdeling. Hun tror, at det var Lykke Sørensens og Rigspolitiets egen vurdering, at der var en uheldig formulering i actioncardet. Det var ikke en vurdering, der var kommet fra Justitsministeriet. Hun (Anne-Mette Lyhne Jensen) havde dagen før fået besked om, at Rigspolitiet ville gennemgå deres kommunikation med minkavlerne, og det er hendes opfattelse, at Rigspolitiet ved denne gennemgang blev opmærksom på formuleringen i actioncardet. Mandag den 9. november 2020 talte hun ligeledes med Lykke Sørensen om Fødevarestyrelsens første brev til minkavlerne, idet der på dette tidspunkt var en del pressedækning af brevet. Lykke Sørensen oplyste hende om, at Rigspolitiet i lyset af Fødevarestyrelsens brev til minkavlere ville gennemgå

al deres kommunikation med minkavlere. Hun fik den 9. november 2020 ikke nogen specifikke oplysninger om, at Rigspolitiet havde oprettet et call-center, der skulle stå for kontakten til minkavlere.

Af en intern mailkorrespondance i Rigspolitiet vedrørende actioncardet fremgår det, at chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg den 10. november 2020 kl. 10.52 sendte actioncardet "actioncard nr. 1 om samtale med ejere af minkfarme version 4, 07. november 2020" til politidirektør Lykke Sørensen og anførte bl.a., at hun skulle bemærke sidste afsnit i actioncardet.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om mailen kl. 10.52 forklaret¹⁰⁶⁸, at han så politiets kontakt til minkavlerne, herunder actioncardet, da der på dette tidspunkt var en debat om hjemmelsgrundlaget og aflivningsindsatsen. Set i den kontekst vurderede han, at det var relevant at fremhæve det sidste afsnit i actioncardet, da det var en uheldig formulering. Det var en uheldig formulering, da der ikke var tilvejebragt lovhjemmel. Det var fremhævet i actioncardet, at det var frivilligt for minkejerne at medvirke, og politiet meddelte ikke minkejerne et myndighedspålæg, når de kontaktede minkejerne

Politidirektør Lykke Sørensen orienterede samme dag ved mail af 10. november 2020 kl. 11.10 rigspolitichef Thorkild Fogde således:

"...

Vedhæftet, jf. min sms, det tidligere udfærdiget actioncard om samtale med ejere af minkfarme, hvor besætningen ikke er smittet (zone 3).

Om fremgangsmåden er følgende anført (se navnlig teksten med rødt nedenfor):

"Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt).

Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse.

1068 Forklaringsdokumentet side 1423

Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel).

Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?

Ved "JA" fra ejer:

Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig:

- Bekræft fulde navn
- Bekræft CHR-nummer og eventuelle undernumre/besætningsnumre
- Såfremt der er flere besætningsnumre tilknyttet, indtastes CHR-nummeret i skabelonen for hvert undernummer/besætningsnummer (ét CHR-nummer kan derfor optræde flere gange i skabelonen)
- Dato for hvornår optælling kan finde sted
- Forventet startdato for tømning af besætning
- Forventet slutdato for tømning af besætning
- Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen
- Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først)

Ved "NEJ" fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?"

For så vidt er det blot en gengivelse af den beslutning, som regeringen offentligt har tilkendegivet, og der er ikke givet et pålæg eller lignende, men vi har trukket actioncardet tilbage og laver en ny formulering, indtil vi har en afklaring af situationen. Vi har i løbet af weekenden talt

med ca. 400 minkavlere, og vi har desværre ikke kendskab til, i hvor mange tilfælde minkavleren måtte have afvist at deltage.

Jeg har lagt en besked til Anne Mette for at give hende ovennævnte orientering.

...”

Politidirektør Lykke Sørensen besvarede samme dag kl. 11.46 mailen fra chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg således:

”...

Jeg har orienteret TFO og JM (Anne Mette Lyhne) om nedenstående. Jeg har i den forbindelse tilkendegivet, at fremgangsmåden og formuleringen i actioncardet svarer til den offentlige udmelding, og at der ikke derved er givet pålæg eller lignende. Jeg har også understreget, at actioncardet ikke længere anvendes. Jeg vil gerne se det nye. JM overvejer, om de ønsker det tidligere actioncard fremsendt.

...”

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om mailen kl. 11.46 forklaret¹⁰⁶⁹, at TFO henviser til Thorkild Fogde. Lykke Sørensens henvisning til, at det svarede til den offentlige udmelding, var også hans egen opfattelse. Statsministeren havde på pressemødet meldt ud, at alle mink skulle aflives. Efter hans opfattelse måtte man derfor have en forventning om, at det ville blive resultatet, når hjemmelsgrundlaget var på plads.

Politidirektør Lykke Sørensen sendte herefter kl. 11.47 en besked til rigspolitichef Thorkild Fogde, hvori hun anførte ”Anne-Mette er orienteret om formuleringen. Hun ønskede foreløbig ikke at få tilsendt actioncard. Mvh. Lykke”

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg videresendte samme dag kl. 12.11 mailen fra Lykke Sørensen til juridisk sektionsleder Birgitte Buch og anførte bl.a., at de reviderede actioncards skulle forbi Lykke Sørensen inden udsendelse, og besvarede ved mail Lykke Sørensen samme dag kl. 12.24, hvori

1069 Forklaringsdokumentet side 1414f

han anførte ”Tak for orienteringen. Det er aftalt med NBC (Birgitte), at actioncardet, som de er ved at revidere, skal forbi dig inden udsendelse”.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om mailen kl. 12.11 forklaret¹⁰⁷⁰, at der var en uheldig formulering i actioncardet, der skulle rettes for at undgå, at den blev gentaget. Der var ikke længere telefonisk kontakt til minkejerne på dette tidspunkt. De reviderede actioncards blev derfor ikke anvendt.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om mailen kl. 10.52 og mailen kl. 11.10 forklaret¹⁰⁷¹, at da hun modtog Peter-Chresten Ekebjærgs mail med actioncardet, kontaktede hun Thorkild Fogde og oplyste ham om actioncardets uheldige formulering. Hun kontaktede også Justitsministeriet og oplyste, at actioncardet havde en uheldig formulering, samt at det var anvendt i et call-center, som stod for at ringe til minkavlere i zone 3. Der var ikke nogen særlig grund til, at hun stod for at orientere Justitsministeriet. Orienteringen af Justitsministeriet skulle ske hurtigst muligt i lyset af den offentlige debat i pressen. Det er meget sandsynligt, at Thorkild Fogde drøftede actioncardets formulering med Johan Legarth. De fandt efterfølgende ud af, at der forelå Excel-ark med oplysninger om hvor mange minkavlere, der var blevet præsenteret for den uheldige formulering i actioncardet. Hun har om mailen kl. 11.46 forklaret, at formuleringen i actioncardet stemte overens med regeringens udmelding på pressemødet den 4. november 2020, Actioncardets indhold stemte endvidere overens med de oplysninger, der fremgik af Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside. Hun har endvidere – efter at have fået forevist uddrag af actioncardet – forklaret¹⁰⁷², at hun tror, at henvisningen til ”beslutningen” henviser til regeringens beslutning, som blev udmeldt på statsministerens pressemøde den 4. november 2020. Rigspolitiet har indrømmet, at man skulle have tydeliggjort, at minkavlere i zone 3 ikke havde pligt til at aflive deres mink. Actioncardet havde en uheldig formulering, som kunne give disse minkavlere opfattelsen af, at de havde pligt til at aflive deres mink. Actioncardet baserede sig på Fødevarestyrelsens oplæg. Rigspolitiet bistod sektormyndigheden i kontakten til minkavlerne. Det var ikke et problem, at politiet ringede ud til minkavlere i zone 3. Politiet ringede på vegne af Føde-

1070 Forklaringsdokumentet side 1415

1071 Forklaringsdokumentet side 1479ff

1072 Forklaringsdokumentet side 1481

varestyrelsen. Hun var ikke med til at træffe beslutningen om, at man skulle ringe til minkavlere i zone 3. Hun er enig i, at formuleringen om, at regeringen har truffet beslutning om at alle mink skal aflives, er problematisk i forhold til den manglende lovhjemmel. Opkaldene til minkavlere i zone 3 var en opgave, som politiet foretog på vegne af Fødevarestyrelsen.

Rigspolitichef Thorkild Fogde skrev den 10. november 2020 kl. 11.22 en besked til Justitsministeriets departementschef Johan Legarth, hvori Thorkild Fogde anførte "Har også lige fået nye oplysninger ind om kommunikationen med minkavlerne, som jeg gerne vil vende".

Rigspolitichef Thorkild Fogde har bl.a. forklaret¹⁰⁷³, at han talte med Johan Legarth om, hvem politiet skulle ringe til, da de havde set formuleringen i actioncardet. Han og Johan Legarth blev enige om, at det ikke var tilstrækkeligt bare at rette actioncardet, men politiet skulle via noter og journalsystemer finde frem til, hvem der i givet fald kunne have fået oplysninger anført under punktet "Ved "NEJ" fra ejer". Det var for at beklage og sikre, at minkejerne ikke befandt sig i en vildfarelse.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har herom forklaret¹⁰⁷⁴, at det kan være, at beskeden sigter til, at Thorkild Fogde havde fået det konkrete actioncard, som politiet havde brugt i deres kontakt til minkavlerne, og at Thorkild Fogde havde konstateret, at der afslutningsvist var en uheldig eller uhensigtsmæssig formulering. Han og Thorkild Fogde havde en drøftelse herom, og de besluttede, at man skulle række ud til modtagerne og korrigere oplysningen hurtigst muligt. Han mener, at Thorkild Fogde allerede den 9. november 2020 gav udtryk for, at der ikke var bekymring for den politimæssige indsats, da den tvangsmæssige indsats kun var foregået i zone 1 og zone 2, og at der telefonisk var givet tilbud om optælling af mink. Det kan derfor have været den 9. november 2020, at de blev gjort bekendt med, at Rigspolitiet havde bistået Fødevarestyrelsen med kontakt til minkavlere. Meldingen fra Rigspolitiet var, at actioncard om samtale med ejere af raske minkfarme ikke havde været anvendt siden søndag den 8. november 2020, og at indholdet var blevet korrigeret. Som han kan huske det, indførte Rigspolitiet et "stand still" i forhold til kommunikation med minkavlerne i zone 3.

1073 Forklaringsdokumentet side 1532

1074 Forklaringsdokumentet side 1261f

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret¹⁰⁷⁵, at hun den 10. november 2020 omkring kl. 12 talte med Johan Legarth om actioncardet. Hun fik en tilbagemelding på, hvordan actioncardet skulle håndteres, men hun husker ikke, hvorvidt hun fik denne tilbagemelding fra Lykke Sørensen, som refererede til en samtale mellem Thorkild Fogde og Johan Legarth, eller om hun fik tilbagemeldingen fra Johan Legarth. Hun husker dog, at det var Thorkild Fogde og Johan Legarth, der aftalte det videre forløb, herunder at Rigspolitiet skulle afdække, hvilke minkavlere der havde fået præsenteret formuleringen i actioncardet. Justitsministeriet og Rigspolitiet skulle sammen vurdere, hvad man kunne gøre for at rette op på en eventuel misforståelse hos minkavlerne. Actioncardet skulle endvidere indgå i bidraget til redegørelsen af det samlede forløb. Hun havde ikke den videre dialog om tilrettelæggelsen af dette arbejde.

9.7.2.15. Actioncardet benævnt version 5

Af en intern mailkorrespondance i Rigspolitiet samme dag kl. 12.45 fremgår det, at der i Rigspolitiet blev udarbejdet et udkast til en ny version af actioncardet "actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme, version 5, 10. november 2020". I mailen, der blev sendt af juridisk special konsulent Tobias Berg til juridisk sektionsleder Birgitte Buch, er det anført "Vedhæftet udkast til actioncard mink, ver 5 – alle opmærksomhedspunkter/ændringer markeret med rød skrift". Af udkastet til actioncardet fremgår:

1075 Forklaringsdokumentet side 1345f

Version 5, 10. november 2020

<h2>1. Baggrund</h2>	<p>Regeringen har af hensyn til folkesundheden anbefalet, at alle mink i Danmark aflives. Der foretages herefter en optælling med henblik på efterfølgende udbetaling af bonus til ejere af minkfarme.</p> <p>Der skal laves aftaler med minkejere om, at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning.</p> <p>Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende, hvoraf antallet af mink fremgår.</p> <p>Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) optælling 2) start for tømning af farmen 3) slutdatoer for tømning af farmen.
<h2>2. Ringeliste og opdateliste</h2> <h3>2.1 Tidsregistrering</h3>	<p>Der er udfærdiget henholdsvis et Excel-ark med oversigt over de ejere af minkfarme, der skal ringes til samt et Excel-ark, som skal opdateres med de meddelte oplysninger.</p> <p>Udfyldte ark skal af Call Centerets leder sendes samlet i bundter af ca. 10 stk. – og med angivelse af kommunenavn i Excel-filen – løbende til følgende:</p> <p>Fødevarestyrelsen efter nærmere aftale</p> <p>Cc. POL FP COVID19 Dokumentation</p> <p>Medarbejder skal i Excel-arket "Skabelon_registrering..." udfylde sidste kolonne "Udfyldt af (initialer)" med medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal).</p> <p>I det udfyldte Excel-ark tilføjes efter filens navn medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal).</p> <p>Der anføres i bemærkningsfelt, såfremt medarbejder ikke har kunne træffe ejer af pågældende minkfarm.</p> <p>Call Centeret har telefonnummer [REDACTED].</p> <p> Ved tidsregistrering skal der anvendes tværgående indsatsområde 42055 (Covid-19 – mink).</p>

3. Samtale	<p>Du skal tale med ejeren af den pågældende minkfarm. Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink og hav under samtalen også for øje, om pågældende ejer eventuelt udviser en adfærd, der gør, at der eventuelt er nærmere behov for psykologisk bistand.</p> <p>Vejled såfremt det skønnes nødvendigt om, at der kan rettes henvendelse til den kommunale psyko-socialt indsats i forbindelse med covid-19 – nærmere information kan pågældende søge på sin egen kommunes hjemmeside.</p>
3.1. Præsentation	<p>Hej, du taler med [TITEL] [NAVN]. Jeg ringer fra [TJENESTESTED] på vegne af Fødevarestyrelsen, da regeringen af hensyn til folkesundheden har anbefalet, at alle mink i Danmark aflives. Jeg ringer derfor vedrørende optælling af mink i raske besætninger.</p>
3.2. Formål	<p>Der vil være mulighed for at opnå en bonus for hurtig tømning af besætningen.</p> <p>Der er 20 kr. pr. mink i såkaldt "tempobonus", hvis minkene i en farm er aflivet senest efter 10 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest den 16. november 2020 kl. 23.59.</p> <p>Udbetaling af "tempobonussen" forudsætter, at alle mink i en besætning er aflivet.</p> <p>Godtgørelse ud over den nævnte bonus, er pt. ved at blive afklaret.</p> <p>Jeg har desværre ikke mulighed for at svare nærmere på spørgsmål, men jeg kan vejlede dig om, at du kan kontakte Fødevarestyrelsens hotline på telefonnummer [REDACTED], ligesom du kan holde dig opdateret på: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Sider/default.aspx</p>
3.3. Fremgangsmåde	<p>Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt).</p> <p>Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel).</p> <p>Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?</p>

POLITI

	<p>Ved "JA" fra ejer: Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekræft fulde navn • Bekræft CHR-nummer og eventuelle undernumre/besætningsnumre Såfremt der er flere besætningsnumre tilknyttet, indtastes CHR-nummeret i skabelonen for hvert undernummer/besætningsnummer (ét CHR-nummer kan derfor optræde flere gange i skabelonen) • Dato for hvornår optælling kan finde sted • Forventet startdato for tømning af besætning • Forventet slutdato for tømning af besætning • Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen • Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først) <p>Ved "NEJ" fra ejer: Det er jeg ked af at høre, men udbetaling af "tempobonussen" forudsætter, at alle mink i en besætning er aflivet, og såfremt du ændrer mening, er du velkommen til at vende tilbage på telefonnummer [REDACTED].</p>
--	---

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁷⁶, at ændringen i actioncardets version 5 af 10. november 2020 skete efter besked fra Birgitte Buch. Han var pennefører på ændringen. Han kender ikke til baggrunden for ændringen, og ændringen blev ikke foretaget ud fra hans initiativ. Han fik nok nogle grundformuleringer, som han skulle arbejde videre med, men han husker det ikke præcist. Han husker endvidere ikke, hvornår han første gang hørte om hastelovforslaget.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁷⁷, at det sidste afsnit i actioncardet først blev ændret ved version 5. Baggrunden herfor var, at det viste sig, at der ikke kunne samles flertal til hastelovforslaget, der skulle sikre hjemmel til aflivning af mink i zone 3, som herefter skulle igennem en almindelig lovbehandling. De stod derfor i en anden situation og ændrede formuleringen i det sidste afsnit i actioncardet. Ændringen blev foretaget for at vise, at de var opmærksomme på, at deres kontekstforståelse var ændret. Der var på daværende tidspunkt ikke flere minkejere at ringe til, hvilket var bekræftet af Fødevarestyrelsen i løbet af søndagen. Det var således mere for at kunne dokumentere, at de var opmærksomme på, at formuleringen i actioncardet under punktet "Ved "NEJ" fra ejer:" – set i den nye kontekst – ikke var vanvittigt godt formuleret. Om afsnittet "Præsentation" har hun forklaret, at de foretog en efterskrivning, men det ændrer ikke ved, at regeringen havde udmeldt, at alle mink i Danmark skulle aflives. Hun vil godt medgive, at dette er en bedre formulering. Med kontekstforståelse henviser hun til, at det handlede om en frivillig optælling af mink med henblik på en tempobonusordning.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch sendte actioncardet version 5 samme dag kl. 14.34 i en mail til politidirektør Lykke Sørensen, chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Tenna Wilbert og politiinspektør Uffe Stormly. Det hedder i denne mail bl.a.:

"...

Hermed efter aftale det eksisterende (version 4) og det ændrede action-card (version 5) til brug for opringning til minkavlere i zone 3.

1076 Forklaringsdokumentet side 1503

1077 Forklaringsdokumentet side 1360ff

Efter en umiddelbar vurdering udestår der ikke opringninger til avlere i zone 3, men det eksisterende actioncard (version 4) vil blive erstattet med actioncard (version 5), når denne version er godkendt, så vi er sikre på, at der bliver sagt det rigtige, hvis der skal ringes ud til yderligere.
 ...”

Politidirektør Lykke Sørensen besvarede mailen samme dag kl. 14.46 og anførte ”Jeg har ikke bemærkninger til den nye version”. Juridisk sektionsleder Birgitte Buch videresendte mailen samme dag kl. 15.18 til juridisk specialkonsulent Tobias Berg og anførte, at det var godkendt.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om mailen kl. 14.34 forklaret¹⁰⁷⁸, at hele grundlaget var en anmodning fra Fødevarestyrelsen til politiet om at bistå med at ringe til minkejerne i zone 3. Politiet havde kontaktet minkejerne i zone 3 for at høre, om avlerne var interesserede i en tempobonus. Såfremt minkejerne ønskede at medvirke, skulle politiet have forskellige oplysninger, som skulle videregives til Fødevarestyrelsen. Deres opfattelse var, at politiet havde leveret det, som Fødevarestyrelsen havde brug for, og at der derfor ikke var flere minkejerne, der skulle kontaktes, medmindre Fødevarestyrelsen henvendte sig på ny. Politiet skulle ringe til ca. 300 minkejerne i zone 3, mens Fødevarestyrelsen selv stod for kontakten til de resterende minkejerne i zone 3.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁷⁹, at han ikke kan huske, hvem der tog initiativ til at ændre actioncardet fra version 4 til version 5. Det vil sædvanligvis ligge i Juridisk Sektion hos Birgitte Buch. Fødevarestyrelsen kendte ikke til de første versioner af actioncardet. Han husker, at de var flere personer inde over ændringen. Han ved ikke, om ændringen er fyldestgørende. Han kan ikke huske, om han godkendte denne formulering, men det er ikke det samme, som at han ikke har godkendt den. Han har om mailen sendt af Lykke Sørensen kl. 14.46 forklaret, at han sandsynligvis ikke talte med Lykke Sørensen om den nye version af actioncardet. Han kunne se, at Lykke Sørensen, der var hans overordnede, var inde over opgaven og derfor havde ansvaret for formuleringen. Hans primære opgave var at koncentrere sig om den operationelle del.

1078 Forklaringsdokumentet side 1415f

1079 Forklaringsdokumentet side 1463

Rigspolitichef Thorkild Fogde har herom bl.a. forklaret¹⁰⁸⁰, at de ikke var opmærksomme på formuleringen under punkt 3.1 i præsentation. De havde mere fokus på punktet "Ved "NEJ" fra ejer". Han ved ikke, om han vil sige, at formuleringen i punkt 3.1 skal ses som en fejl. For en lægmand, der hørte det, kunne man godt tænke, at en anden formulering havde været bedre. Actioncardet blev rettet for en god ordens skyld, idet actioncardet ikke længere blev brugt. Han har ikke bemærket, at punkt 3.1 i præsentation blev ændret. Det var magtpåliggende for dem at ringe til de otte minkejere, hvor det af dokumentationen tydede på, at politiet havde været længere fremme i processen end regeludstedelsen var. Han er sikker på, at sætningen punktet "Ved "NEJ" fra ejer" blev indskrevet i den bedste mening. Det har ikke været politiets intention at true eller vildlede nogen. Det er klart, at en offentlig myndighed ikke kan sige, at der skal ske noget, hvis der ikke er et regelgrundlag herfor. De overvejede ikke at ringe til de øvrige minkejere, som politiet havde været i kontakt med.

9.7.2.15.1. Orientering om ændret actioncard på NOST orienteringsmøde

Der fremgår af et mødereferat, at der den 10. november 2020 kl. 14.45-15.40 blev afholdt et NOST orienteringsmøde med de lokale beskedskaber (LBS) vedrørende covid-19 smitte hos mink, hvori politiinspektør Uffe Stormly blandt andre deltog. Under mødet blev det oplyst, at actioncardet var blevet revideret. Af mødereferatet fremgår bl.a.:

"...

SC præciserede at der ikke kan tiltvinges adgang til zone 3 besætninger, men at adgang skal foregå gennem dialog, og at hvis farmerne ønsker en bonusordning, skal de give myndighederne adgang. Action cards er tilpasset med denne information.

...

SC oplyste, at der særligt ved zone 3 besætninger er et manglende hjemmelsgrundlag, hvilket i øjeblikket drøftes politisk. Argumentet er fortsat, at hvis farmerne ønsker de fremsatte bonusordninger, skal man medvirke til arbejdet frivilligt. Man afventer at korrigere operationen til der kommer yderligere politiske udmeldinger.

..."

1080 Forklaringsdokumentet side 1532

9.7.2.15.2. Anmodning om opdatering af actioncard på studieweb

Den 10. november 2020 kl. 15.39 sendte juridisk specialkonsulent Tobias Berg actioncardet i version 5 til Søren Bondgaard med henblik på uploading på studieweb som erstatning for tidligere version 4, og orienterede samme dag ved mail sendt kl. 17.14 juridisk sektionsleder Birgitte Buch om, at actioncardet var sendt til Søren Bondgaard med henblik på opdatering.

En sektionsleder ved Politiskolen besvarede mailen fra juridisk specialkonsulent Tobias Berg den 11. november 2020 kl. 11.20, hvoraf fremgår bl.a.:

” ...

Politiskolen har modtaget din henvendelse om at lægge Actioncard nr. 1 om samtale med ejere af minkfarme i Zone 3 op på Studieweb.

Studieweb anvendes af Politiskolen til studierelevante informationer for de studerende.

Det omtalte actioncard vedrører den konkrete politioperative opgave, som nogle studerende er rekvireret til at bistå Politiområdet med. Det vedrører ikke uddannelsen af de studerende.

Det er på den baggrund Politiskolens opfattelse, at actioncardet ikke hører hjemme på Studieweb, men rettelig bør tilgå personalet i Call centret i Ejby direkte fra jer.

Det bemærkes i øvrigt, at vi ikke lagt tidligere versioner af actioncardet på Studieweb.

...”

9.7.2.16. Opfølgning internt i Fødevarestyrelsen på politiets telefoniske kontakt til minkejerne

Af en intern mail i Fødevarestyrelsen af 10. november 2020 fra fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen til Jannik Elmegaard og krisestaben med emnet ”Hvilken opgave udførte politiet for os i sidste uge?” fremgår følgende:

” ...

Kære Jannik

Jeg gav en introduktion til opgaven med at ringe ud til raske besætninger til Birgitte Buch og Tobias Berg fra politiet i fredags.

Her gennemgik vi talepinde til Politiet, hvor det var mit indtryk at de ville uddybe til deres eget brug.

Vedhæftede version er seneste version der blev opdateret efter at tempobonus fristen på 5 dage for mindre minkfarme er fjernet. 5-dages fristen var indeholdt i versionen, som blev drøftet fredag.

Politiets løsning af ringeopgaven var mildt sagt mangelfuld. Der blev i vidt omfang ikke skaffet de helt basale oplysninger, som talepindene angiver. I stedet blev en række mere eller mindre relevante bemærkninger om at minkavleren manglede containere eller at avleren var sur videreformidlet til os. Set i bakspejlet skulle FødevarerKøbenhavn bare have fortsat med opgaven, som vi startede torsdag Data fra Politiet blev også returneret i et stort rod, som det tog mange timers arbejde at udrede – igen af FødevarerKøbenhavns medarbejdere. Dette har jeg også nævnt for Michael (vores forbindelsesofficer) – om end i mere diplomatiske vendinger end beskrevet her.

...”

9.7.2.17. Rigspolitiets bidrag til redegørelse til Folketinget

I en intern mail i Rigspolitiet orienterede politidirektør Lykke Sørensen den 10. november 2020 kl. 15.44 chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Tenna Wilbert, politiinspektør Uffe Stormly og juridisk sektionsleder Birgitte Buch om, at Justitsministeriet havde oplyst, at fødevareministeren havde lovet Folketinget en redegørelse om forløbet med aflivning af mink, og at Rigspolitiet ville blive anmodet om et bidrag til redegørelsen. Det fremgår af denne mail bl.a.:

”...

Afdelingschef Anders Sparholt, JM, har netop oplyst, at fødevareministeren har lovet Folketinget en redegørelse for forløbet om aflivning af mink. Justitsministeriet skal bidrage til redegørelsen, og derfor modtager vi en anmodning om bidrag til redegørelsen med en ultrakort frist, dvs. fristen sættes til torsdag. Hvis det er helt umuligt at nå, skal vi vende tilbage til JM.

Jeg har nævnt formuleringen af actioncard for ham, ligesom jeg har nævnt, at vi gennem møderne i NOST har fået oplyst af Fødevarestyrelsen, at styrelsen var i tvivl om hjemmel til aflivning af raske mink. Begge dele bør indgå i redegørelsen. Endvidere skal vi læse G4 indberetningerne igennem i forhold til politikredsens henvendelser til zone 3 avlerne for at se, om der er kredse, som har formuleret sig uheldigt, jf. også actioncard.

Det er ikke forventningen, at der kommer en redegørelse for hele operationen. Den skal være målrettet mod hjemmelsspørgsmålet.
..."

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch videresendte samme dag kl. 17.00 mailen til juridisk specialkonsulent Tobias Berg og anførte "Vi skal lige tale om denne i morgen, når jeg modtager høringen".

9.7.2.17.1. Uddrag af sms-korrespondance mellem politidirektøren og rigspolitichefen

Rigspolitichef Thorkild Fogde sendte den 10. november 2020 kl. 17.07 sålydende besked til politidirektør Lykke Sørensen:

" ...

Det er især mulige initiativopkald til farmerne, som vi eller pkr måtte have foretaget, der bekymrer.

..."

Politidirektør Lykke Sørensen besvarede samme dag beskeden kl. 17.21 således:

" ...

Har lige genlæst actioncard, hvor der står følgende talelinje: "... Jeg ringer fra Rigspolitiet på vegne af Fødevarestyrelsen...." Så det er i Hvert fald formelt klart, at vi ikke ringer som politi. Mvh. Lykke

..."

Rigspolitichef Thorkild Fogde besvarede beskeden samme dag kl. 17.21 og 17.23 således:

”...
Ok.

Vi må cleare opfølgningen med dem. Politikredsene må vi selv klare.
Jeg vil nævne det for politidirektørerne på COVID mødet i morgen.
...”

9.7.2.17.2. Anmodning fra Justitsministeriet om bidrag til redegørelsen til Folketinget

Justitsministeriet anmodede ved mail af 10. november 2020 kl. 18.22 Rigspolitiet/NOST'en om materiale til brug for redegørelse, som Miljø- og Fødevareministeriet ville udarbejde til Folketinget vedrørende aflivning af raske minkbesætninger uden for smitzonerne.

Af en intern mail, som politidirektør Lykke Sørensen sendte til juridisk sektionsleder Birgitte Buch og chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg samme dag kl. 19.34 fremgår bl.a. følgende:

”...

Jeg har nu talt med Anders Sparholt i JM og tilkendegivet, at vi ikke har mulighed for i løbet af den kort frist at finde relevante dokumenter.

Jeg forklarede ham om operationens omfang, at vi har været i gang, før regeringens beslutning om at aflive alle mink mv.

Aftalen er, at vi i morgen sender actioncard (det nu ophævede) og evt. andre dokumenter, hvor der er skrevet noget om hjemmel. Det sidste skal basere sig på navnlig Birgittes eller Uffes erindring.

Herudover skal vi, som tidligere nævnt, lave en redegørelse for forløbet hos Rigspolitiet, dvs. med fokus på, hvad vi har gjort i forhold til zone 3, drøftelserne mv.

Jeg forestiller mig en relativt kort redegørelse, hvor vi som indledning beskriver, hvornår vi begyndte på aflivning af mink, og at operationen blev intensiveret og overtaget af NOST ved regeringens beslutning.

Herefter kan vi skrive kort om vores samarbejde med Fødevarestyrelsen og evt. drøftelser, herunder referater om hjemmel. I den forbindelse kan vi beskrive udarbejdelsen af actioncard og godkendelsen af dette, som jeg forstår Fødevarestyrelsen har været inde over. Vi skal også nævne, at politikredsene som udgangspunkt kun har kontaktet zone 3 ejere efter tilbagemelding fra Fødevarestyrelsen eller Rigspolitiet, men at vi ikke kan udelukke, at der har været kontakt med minkavlere, der selv har rettet henvendelse.

...”

Jakob Kristensen sendte samme dag sålydende mail til juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Jens Reusch og Sofie Malene Enevoldsen:

”...

Uffe har oplyst, at der jf. politidirektøren ikke skal ske en aflevering som angivet i mailen af kl.18.22.

Afleveringen vil blive håndteret i morgen og det er aftalt, at det der skal fremsendes i morgen kl. 11 er actioncard 1 og 2, samt eventuelle drøftelser om lovlig hjemmel.

Birgitte og Uffe aftaler i morgen nærmere om fremsendelsen

...”

Politidirektør Lykke Sørensen sendte den 11. november 2020 kl. 07.50 sålydende sms til rigspolitichef Thorkild Fogde:

”...

Kære Thorkild. Jeg bliver 15-20 min forsinket til direktionsmødet. Jeg skal have sat redegørelsen om mink i gang. Vi skal forsøge at have et udkast klar senere i dag/aften. Mvh. Lykke

...”

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg sendte samme dag kl. 09.31 sålydende mail til juridisk sektionsleder Birgitte Buch:

”...

Vedhæftet actioncards. Jeg har i KBHV's sikre mail umiddelbart kunne finde actioncard nr. 1 i version 3-5 og actioncard nr. 2 ver. 1.

Actioncard nr. 1 ver. 1 og 2 har jeg trukket fra afsendt mail (ver. 2 havde alene et par småjusteringer, som jeg selv håndterede fredag)

...”

Den 11. november 2020 kl. 10.23 sendte juridisk sektionsleder Birgitte Buch en mail til Henrik Skovgaard-Petersen, der var kontorchef i Justitsministeriet, vedhæftet forskellige versioner af politiets actioncard. Af mailen fremgår:

”...

Efter aftale mellem Anders Sparholt og Lykke Sørensen sendes vedhæftet det actioncard, som har været anvendt af politiskoleelever til på vegne af Fødevarestyrelsen at tage telefonisk kontakt til minkavlere i zone 3 (ikke smittede besætninger uden for de etablerede zoner på 7,8 km fra smittede besætninger) med henblik på at opnå en aftale om optælling af mink til brug for opgørelse af en eventuel tempobonus. Actioncardet er vedhæftet i fem versioner, idet det løbende er blevet tilrettet. Version 5 blev udsendt til politikredsene til orientering i går aftes. Vi er umiddelbart færdige med at ringe ud i forhold til actioncard 1.

Jeg har endvidere vedhæftet actioncard nr. 2, som er det actioncard, der vil blive brugt fremadrettet af politiskoleelever, når minkavlerne retter henvendelse til det oprettede call center med henblik på at bestille containere. Dette actioncard blev ligeledes udsendt i går.

Vi vil orientere nærmere om understøttelsen af Fødevarestyrelsen i forhold til at tage kontakt til minkavlere i zone 3 i det bidrag til redegørelse, som vi sender i morgen.

...”

Af en intern mail i Rigspolitiet fremgår det, at juridisk specialkonsulent Tobias Berg den 11. november 2020 kl. 12.58 til juridisk sektionsleder Birgitte Buch sendte sin redegørelse vedrørende forløbet benævnt ”Redegørelse vedrørende ”Call Center Mink” og sendte ”bilag 1 – Talepinde NY – Samtale om optælling af raske mink” og ”Bilag 2 – Skabelon registrering til brug for planlægning

af optælling mv. af minkbesætninger opdateret 06-11-20". Af Tobias Bergs redegørelse vedrørende call-centeret fremgår bl.a.:

"...

Rigspolitiet fik den 6. november 2020 fra Fødevarestyrelsen overdraget opgaven med at ringe til ikke-smittede minkfarme uden for zonen på 7,8 km fra smittede besætninger.

Sektionsleder Birgitte Buch og juridisk specialkonsulent Tobias Berg var den 6. november 2020 til møde i Fødevarestyrelsen med fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen omkring opgaven.

Det blev oplyst, at opgaven alene var afgrænset til jyske minkfarme, idet Fødevarestyrelsen selv havde kontakt til øvrige minkfarme på Fyn, Sjælland og Bornholm.

Det blev endvidere under mødet oplyst, at hjemmelsgrundlaget i forhold til selve ordningen om udbetaling af anden godtgørelse udover den oplyste "tempobonus" var uafklaret.

Etablering af Call Center Mink

Rigspolitiet etablerede herefter i løbet af eftermiddagen den 6. november 2020 Call Center Mink.

Der blev i den forbindelse udfærdiget "Actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme". Actioncardet byggede til dels på Fødevarestyrelsens dokument af 5. november 2020 om "Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger" (bilag 1).

Elever fra Politiskolen fik til opgave – på baggrund af lister fremsendt fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet – at rette telefonisk henvendelse til ejerne af de på listerne anførte minkfarme – i alt cirka 300 CHR-numre.

I forbindelse med samtalen skulle der fra de pågældende ejere af minkfarme, modtages de af Fødevarestyrelsen ønskede oplysninger med henblik på indtastning i et af Fødevarestyrelsen fremsendt Excel-ark (bilag 2), hvorefter disse ark løbende skulle sendes retur til Fødevarestyrelsen.

Sammenfatning af arbejdet i Call Center Mink

På baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af de opdaterede Excel-ark er det vurderingen, at det lykkedes at opnå telefonisk kontakt til ejere af i alt cirka 250 besætninger.

Det fremgår af få af bemærkningsfelterne, at enkelte ejere af minkfarme i forbindelse med samtalen oplyste, at besætningen enten var tom, smittet eller mistænkt smittet.

En manuel gennemgang af de i Excel-arket anførte bemærkningsfelter viser endvidere, at alene et fåtal (under 5) ejere af minkfarme direkte oplyste, at de ikke ønskede at medvirke.

Sektionsleder Henriette M. Hansen, Fødevarestyrelsen oplyste telefonisk den 10. november 2020 overfor juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, at de fra Rigspolitiet modtagne Excel-ark var modtaget og videresendt internt.

Hun oplyste endvidere, at Rigspolitiet ikke havde nogen udeståender i forhold til at få ringet til de på listerne af anførte ejere af minkfarme, uanset at der ikke måtte være opnået telefonisk kontakt.

...”

9.7.2.17.3. Overvejelser i Rigspolitiet

Af en sms-korrespondance den 11. november 2020 mellem politidirektør Lykke Sørensen og rigspolitichef Thorkild Fogde fremgår:

”...

Lykke Sørensen kl. 13.08

Interessant

Thorkild Fogde kl. 13.19

Ja, og lidt uhyggeligt. Vi må høre mere på Indsatsgruppens møde kl 14.

Lykke Sørensen kl. 14.32

Kan se at fødevareministeren ifølge DR har sagt i samrådet, at en teknisk fejl i NOSTen betød, at brevet til minkavlere først kom ud tirsdag. Det er helt nyt for mig, og jeg er ved at løbe det op.

...

Thorkild Fogde kl. 16.56

JM er stadig meget optaget af actioncards og vores opfølgning overfor medarbejdere og minkavlere ifht retstilstanden. De tænker, at det vil stå centralt i redegørelsen og give anledning til politiske spørgsmål.

...

Lykke Sørensen kl. 17.10

Jeg er nok nødt til at hoppe af for at fokusere på redegørelsen. Det er jo lidt uheldigt, men vi må opfordre til, at de kommer med forslag og input

Thorkild Fogde kl. 17.12

Yep. Jeg ringer til dig, når vi er færdige. Jeg indskærper igen, før vi slutter, at de skal følge op overfor relevant personale mht retstilstanden i zone 3, men jeg er meget usikker på, hvad der kan gøres yderligere. Vh Thorkild

Lykke Sørensen kl. 17.13

Enig. Jeg tror, at det bliver mere klart, når vi får skrevet redegørelse.

..."

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har hertil forklaret¹⁰⁸¹, at hun ikke husker, hvad disse sms'er henviser til. Hendes sidste sms havde ikke nogen sammenhæng med de to foregående sms'er. Hun og Thorkild Fogde havde drøftelser om, hvorvidt de skulle kontakte de minkavlere i zone 3, som havde nægtet at aflive deres mink. Dette var dog ikke det centrale i Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriets samlede redegørelse af forløbet. Det centrale i Rigspolitiets bidrag til redegørelsen var, at der var blevet udarbejdet et actioncard med et forkert indhold.

Rigspolitichef Thorkild Fogde sendte den 11. november 2020 kl. 20.39 sålydende sms til politidirektør Lykke Sørensen:

1081 Forklaringsdokumentet side 1482

”...

I forlængelse af min indskærpede på på ITV-mødet i KL har jeg telefonisk aftalt med Anne-Marie, Helle og Jørgen, at de hver især følger op i deres lokale LBS omkring den opfølgende kommunikation med minkavlerne i zone 3. Jeg har lovet Johan, at vi omtaler opfølgningen i vores redegørelse. Vh Thorkil

...”

Få minutter senere, kl. 20.43, sendte politidirektør Lykke Sørensen en mail til juridisk sektionsleder Birgitte Buch og chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg vedhæftet udkast til redegørelse om bidrag fra Rigspolitiet.

Af en intern mail i Rigspolitiet sendt af politidirektør Lykke Sørensen til juridisk sektionsleder Birgitte Buch den 12. november 2020 kl. 06.52 (cc chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, og politiinspektør Uffe Stormly) med emnet ”Redegørelse” er bl.a. anført:

”...

Jeg har læst Fødevarestyrelsens ”actioncard” til brug for samtalerne med minkavlerne, og jeg kan ikke se, at dette indeholder et afsnit, der ligner talelinjen i vores actioncard til eventuelle ”nej-sigere”.

Vi bliver nok nødt til at skrive, hvorfor denne passage er indsat i vores actioncard.

Herudover vil jeg foreslå, at vi afslutter afsnittet om call center med følgende:

”I lyset af de oplysninger, der forelå om det manglende lovgrundlag, burde Rigspolitiets actioncard ikke have indeholdt det ovennævnte afsnit til brug for samtalen med eventuelle minkavlere, der ikke ønskede at indgå en aftale om optælling af mink. Dette skal Rigspolitiet meget beklage, og Rigspolitiet har i dag kontaktet de XX minkavlere, der fremgår af ringelisterne og beklaget forløbet. Endvidere har Rigspolitiet sikret sig, at minkavleren har modtaget brevet af xx fra Fødevarestyrelsen og er bekendt med den gældende retstilstand.”

Det kræver, at vi er ret sikre på optællingen på excelarket. Jeg tror, at vi i lyset af de få sager vil blive bedt om at ringe op.

...”

9.7.2.17.4. Rigspolitiets bidrag til redegørelsen til Folketinget

Rigspolitiet udarbejdede i november 2020 et notat vedrørende Rigspolitiets bidrag til redegørelse om hjemmelsgrundlaget i forhold til aflivning af alle mink i Danmark. Notatet blev sammen med en række bilag sendt af Rigspolitiet ved juridisk sektionsleder Birgitte Buch den 12. november 2020 kl. 12.18 til Henrik Skovgaard-Petersen, der var kontorchef i Justitsministeriet. Det fremgår af mailen, at bidraget var godkendt af rigspolitichef Thorkild Fogde og politidirektør Lykke Sørensen.

Af Rigspolitiets bidrag til redegørelse om hjemmelsgrundlaget i forhold til aflivning af alle mink i Danmark fremgår følgende vedrørende ”Call Center Mink”:

”...

Særligt vedrørende Rigspolitiets Call Center Mink

Fødevarestyrelsen anmodede den 6. november 2020 om mandskabsmæssig bistand fra NOST til telefonisk at kontakte ikke-smittede minkfarme uden for zonen på 7,8 km fra smittede farme (zone 3 farme).

I anledning af anmodningen deltog repræsentanter fra Rigspolitiet den 6. november 2020 om formiddagen i et møde i Fødevarestyrelsen om opgaven.

Fødevarestyrelsen oplyste i den forbindelse, at i forlængelse af regeringens beslutning om aflivning af alle mink i Danmark var der behov for at få kontakt til samtlige ejere af ikkesmittede farme i zone 3 med henblik på optælling af mink for at beregne bonus til de ejere af minkfarme, der ønskede at få udbetalt bonus for hurtig tømning af deres besætning.

Der var således behov for telefonisk kontakt til samtlige minkejere i zone 3 for at lave aftaler med minkavlerne om, at en repræsentant for myndighederne kunne komme ud på farmen og foretage optælling.

Fødevarestyrelsen oplyste på mødet, at der alene var behov for bistand fra NOST til kontakt til de jyske minkfarme, idet Fødevarestyrelsen selv havde taget kontakt til minkfarme på Fyn, Sjælland og Bornholm.

Det blev endvidere under mødet oplyst, at kompensation udover ”tempobonus” var uafklaret, og at hjemmelgrundlaget i forhold til aflivning af mink på zone 3-farme ligeledes var uafklaret. Opgaven var derfor at søge at opnå en frivillig aftale med den enkelte minkavler om, at myndighederne kunne komme ud og tælle op.

På denne baggrund etablerede Rigspolitiet i løbet af eftermiddagen den 6. november 2020 Call Center Mink.

Der blev i den forbindelse udfærdiget ”Actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme” til brug for de medarbejdere, der skulle forestå opkaldene. Dette actioncard byggede til dels på Fødevarestyrelsens dokument af 5. november 2020 om ”Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger” (bilag 3). Actioncardet blev tilrettet flere gange den 6. november 2020 (version 1 – version 3), og blev herefter yderligere tilrettet den 7. november 2020 (version 4) og den 10. november 2020 (version 5)

Opgaven i call centret blev udført af elever fra Politiskolen, der under ledelse af en chargeret politimand fik til opgave – på baggrund af lister fremsendt fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet – at rette telefonisk henvendelse til ejerne af de på listerne anførte minkfarme – i alt cirka 300 CHR-numre (CHR – Centralt Husdyr Register). Opkaldene til minkejerne blev gennemført fra fredag den 6. november til søndag den 8. november 2020.

I forbindelse med samtalen skulle der indhentes en række oplysninger, der var nærmere defineret af Fødevarestyrelsen, og disse oplysninger skulle indtastes i et af Fødevarestyrelsen fremsendt Excel-ark (bilag 4), hvorefter disse ark blev sendt retur til Fødevarestyrelsen.

Som det fremgår af det nævnte actioncard, er der i sidste afsnit under pkt. 3.3. om fremgangsmåde anført bl.a. følgende:

”...

Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?

...

Ved ”NEJ” fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?”

Der indgår ikke en tilsvarende talelinje til minkavlere, der ikke ønsker at medvirke, i Fødevarestyrelsens dokument af 5. november 2020 om ”Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger”. Rigspolitiet kan i den forbindelse oplyse, at talelinjen i Rigspolitiets actioncard er indsat i overensstemmelse med den udmeldte beslutning og for at give vejledning til politiskoleeleverne om afslutning af samtalen med minkavlerne i tilfælde af, at minkavlerne ikke ønskede at medvirke til at gennemføre optælling af mink.

På baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af de opdaterede Excel-ark er det vurderingen, at det lykkedes at opnå telefonisk kontakt til ejere af i alt cirka 250 ejere af minkfarme.

Det fremgår af en efterfølgende gennemgang af bemærkningsfelterne, at enkelte ejere af minkfarme i forbindelse med samtalen oplyste, at besætningen enten var tom, smittet eller mistænkt smittet.

Den manuelle gennemgang af de i Excel-arket anførte bemærkningsfelter viser, at 3 ejere af minkfarme direkte oplyste, at de ikke ønskede at medvirke. Gennemgangen viser endvidere, at i alt 8 ejere af minkfarme kan have fået oplysninger, som fremgår af teksten ovenfor ”Ved ”NEJ” fra ejer”.

Fødevarestyrelsen har den 10. november 2020 oplyst over for Rigspolitiet, at de fra Rigspolitiet modtagne Excel-ark var modtaget.

Det blev endvidere oplyst, at Rigspolitiet ikke skulle foretage yderligere, uanset at der ikke måtte være opnået telefonisk kontakt til alle minkejerne.

Det bemærkes, at formuleringen af Actioncard 1 blev ændret til vedlagte version 5 den 10. november 2020, hvoraf følgende fremgår:

"Ved "NEJ" fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men udbetaling af "tempobonussen" forudsætter, at alle mink i en besætning er aflivet, og såfremt du ændrer mening, er du velkommen til at vende tilbage på telefonnummer [REDACTED]."

Det bemærkes dog, at der ikke efter søndag den 8. november 2020 er foretaget opkald fra Rigspolitiets Call Center til minkavlerne. Rigspolitiet har efterfølgende modtaget opkald fra minkejerne i samtlige zoner i forhold til bestilling af containere til borttransport af aflivede mink, jf. Action card nr. 2 om samtale med ejere af minkfarme om levering og afhentning af containere (bilag 7).

På grundlag af de mundtlige aftaler, der var indgået med Fødevarestyrelsen, herunder i forbindelse med opringningerne fra Rigspolitiets Call Center, har politikredsene efterfølgende taget kontakt til minkavlerne i zone 3 for at foretage optælling. På grundlag af de foreliggende oplysninger fra politikredsene, er det Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendommene, hvis ejerne har givet samtykke hertil, og der er følgelig ikke anvendt magt over for ejere af ikke-smittede mink uden for zonerne.

I lyset af de oplysninger, der forelå om det manglende lovgrundlag, burde Rigspolitiets actioncard ikke have indeholdt det ovennævnte afsnit til brug for samtalen med eventuelle minkavlere, der ikke ønskede at indgå en aftale om optælling af mink. Dette skal Rigspolitiet meget beklage, og Rigspolitiet har i dag kontaktet de 8 minkavlere, der på baggrund af de udarbejde lister kan have fået oplysninger som indeholdt i den omhandlede formulering fra actioncardet. I den forbindelse har Rigspolitiet beklaget den fejlagtige information, ligesom Rigspolitiet har sikret sig, at de pågældende minkavlere har modtaget brevet af 10.

november 2020 fra Fødevarestyrelsen og er bekendt med den gældende retstilstand.

...”

Rigspolitichef Thorkild Fogde har herom forklaret¹⁰⁸², at han håber, at det er retvisende beskrevet. Det omtalte mødereferat var vedhæftet redegørelsen. Han deltog ikke i mødet med Fødevarestyrelsen den 6. november 2020.

For yderligere oplysninger om redegørelsen til Folketinget henvises til afsnit 9.9.8.

9.7.2.18. Politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere

Politiet tog den 12. november 2020 kontakt til otte minkavlere, som Rigspolitiet havde vurderet enten havde eller kunne have fået oplyst informationen, der fremgik under ”Ved ”NEJ” fra ejer”, som det var formuleret i politiets actioncard i perioden fra den 6. til den 9. november 2020.

Af en intern mail i Rigspolitiet fra den 12. november 2020 kl. 17.00 skrev vicepolitiinspektør Jakob Kristensen til politiinspektør Uffe Stormly og juridisk sektionsleder Birgitte Buch, at de otte minkavlere var kontaktet telefonisk. Mailen var vedhæftet et notat ”Kontakt til minkavlere med henblik på beklagelse af forløb”. Af notatet fremgår klokkeslættene for den telefoniske kontakt til de otte minkavlere, og at politiet bl.a. havde beklaget forløbet og sikret sig, at de pågældende var bekendte med den gældende retstilstand, herunder havde modtaget Fødevarestyrelsens brev af 11. november 2020.

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har om politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere forklaret¹⁰⁸³, at han fik til opgave at finde frem til de minkavlere, der, ud fra actioncardet af 6. november 2020, var blevet vejledt ud fra fremgangsmåden ved et ”NEJ”. Han foretog en gennemgang af de ark, som politieleverne havde udfyldt på baggrund af samtalerne, og han fandt ca. en håndfuld avlere, der havde sagt klart nej til at medvirke til optællingen. Derudover var der et par stykker, der ud fra formuleringer i arkene, kunne have fået vejledning ud fra scenariet om ”NEJ”. Han gjorde sig

1082 Forklaringsdokumentet side 1528

1083 Forklaringsdokumentet side 1503f

ikke nærmere tanker om, hvorvidt de avlere, der havde sagt ”JA”, var blevet vejledt ud fra et korrekt oplyst grundlag.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har om politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere forklaret¹⁰⁸⁴, at det ikke blev undersøgt, hvorvidt minkejerne, der havde meddelt samtykke, havde følt sig pressede eller ikke tilstrækkeligt informerede. De var efterfølgende i kontakt med otte minkejere, hvoraf tre klart havde oplyst, at de ikke ønskede at medvirke. De øvrige fem medtog de for en sikkerheds skyld, da de ikke kunne udelukke, at disse ligeledes havde oplyst, at de ikke ønskede at medvirke og således kunne have fået oplæst den del af actioncardet, der omhandlede ”Ved ”NEJ” fra ejer”. Hun tror, at Fødevarestyrelsen var glade for politiets assistance, da styrelsen ikke selv havde ressourcerne.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere forklaret¹⁰⁸⁵, at politiet gennemgik noter og optegnelser fra telefonsamtalerne for at se, hvilke minkejere der kunne have fået informationen fra actioncardet [ved ”NEJ” fra ejer], hvis avlerne ikke havde ønsket at medvirke. Han kan ikke huske, om de talte med politiskoleeleverne i den forbindelse. Han mener, at der blev identificeret maksimalt otte minkejere, som kunne have fået informationen. Politiet tog efterfølgende kontakt til de otte minkejere for at give dem en undskyldning og for at sikre, at minkejerne ikke havde fået en forkert opfattelse af deres retsstilling. Minkbranchen oplevede på daværende tidspunkt generelt et pres, og han kan ikke svare på, hvordan minkejerne har opfattet politiets telefoniske henvendelser.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har om politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere forklaret¹⁰⁸⁶, at han i dagene omkring den 10. og 11. november 2020 drøftede politiets telefoniske kontakt til minkavlerne med Lykke Sørensen og Thorkild Fogde. Det blev besluttet, at politiet skulle kontakte otte minkavlere, hvoraf tre udtrykkeligt havde sagt nej og de øvrige fem, hvor det var uklart, hvorvidt de havde sagt nej til at medvirke til optælling af mink. Han kan ikke huske, at det blev drøftet, at politiet stikprøvevis skulle kontakte de andre minkavlere, der havde sagt ja til at medvirke til optælling af mink.

1084 Forklaringsdokumentet side 1362

1085 Forklaringsdokumentet side 1416

1086 Forklaringsdokumentet side 1464

Beslutningen om at ringe til de otte minkavlere blev truffet af enten Thorkild Fogde eller Lykke Sørensen. Politiet skulle ringe til de otte minkavlere for at beklage, set i konteksten af den vejledning der var udarbejdet i actioncardet.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om politiets efterfølgende kontakt til otte minkavlere forklaret¹⁰⁸⁷, at de efterfølgende talte med de otte minkavlere, som havde afvist at aflive deres mink, og som havde fået meddelt den uheldige formulering i actioncardet. De rettede ikke henvendelse til de resterende minkavlere i zone 3. Det var en fejl, at det i første actioncard fremgik, at alle mink skulle aflives. Rigspolitiet besluttede efterfølgende, at de kun ville ringe til de otte minkavlere, der havde fået formuleringen under punktet ”ved nej” på trods af, at de resterende minkavlere også var blevet præsenteret for beskeden om, at alle mink skulle aflives. På dette tidspunkt var der meget debat om den manglende lovhjemmel, så hun tror, at alle minkavlere var klar over, at de ikke havde pligt til at aflive deres mink. Hjemlen til at foretage op-ringningen til minkavlere findes i Fødevarestyrelsens lovgivning. Politilovens § 2 hjemler, at politiet kan bistå andre myndigheder. Hun og Thorkild Fogde besluttede, at de kun skulle ringe rundt til de otte minkavlere, der havde fået formuleringen i punktet ”ved nej” efter drøftelser med afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen (Justitsministeriet). Hun tror også, at Thorkild Fogde drøftede beslutningen med Johan Legarth. Beslutningen blev dog endeligt truffet af Rigspolitiet. De overvejede ikke at ringe rundt til de minkavlere i zone 3, som under telefonsamtalen med politiet ikke havde nægtet at aflive deres mink.

9.7.2.19. Sms-korrespondance mellem Rigspolitichefen og Fødevarestyrelsens direktør mfl.

Rigspolitichef Thorkild Fogde skrev den 14. november 2020 kl. 19.51 sålydende sms til Fødevarestyrelsens direktør Nikolaj Veje:

”...

Kære Nikolaj. Beklager tidspunktet, men har du mulighed for at give mig et hurtigt ring. Vh Thorkild

...:”

1087 Forklaringsdokumentet side 1482

Direktør Nikolaj Veje sendte den 14. november 2020 kl. 21.20 sålydende sms til departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet:

”...

Kære Hanne og Henrik. Har snakket med Thorkild Fogde. JM ønsker, at politiet ikke længere kontakter minkavlere i zone 3, før loven er vedtaget. T hælder til at være enig, men vil gerne høre, om det har store konsekvenser, hvis de går fra proaktiv til reaktiv de næste dage. Jeg hælder til at imødekomme evt med samtidig kommunikation til zone 3-avlere om at kontakte tlf.nr for at afklare videre proces. Thorkild ringer i morgen formiddag for at konkludere. Er I enige? Bh Nikolaj

...”

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har herom forklaret¹⁰⁸⁸, at henvisningen til Justitsministeriet ikke var til hende. Hun vidste ikke, at Justitsministeriet var involveret i beslutningen om, at politiet fremadrettet ikke skulle ringe til minkavlere i zone 3, før lovforslaget var vedtaget. Hun var blevet orienteret af Lykke Sørensen om, at Rigspolitiet på dette tidspunkt var meget varsom i forhold til deres kontakt til minkavlerne, og Rigspolitiet ønskede klare aftaler, før de bistod med nogen form for kontakt. Hun blev ikke orienteret om, at dette var efter Justitsministeriets ønske.

Nikolaj Veje skrev kl. 21.32 sålydende besked til Thorkild Fogde kl. 21.32:

”...

Kære Thorkild. Har lige snakket med Studsgaard, som havde snakket med Johan om samme. Studsgaard har også snakket med minkavlerformand, som ønsker målrettet kontakt men ikke gentagen kontakt. Vores bud som også skulle være kommunikeret til Johan: KUN kontakt mhp optælling eller som opfølgning på smitte, ellers ikke. Lad os vende i morgen. Bh Nikolaj

...”

Thorkild Fogde besvarede beskeden fra Nikolaj Veje umiddelbart efter, kl. 21.35 således:

1088 Forklaringsdokumentet side 1348

” ...

Kære Nikolaj. Tak for tilbagemeldingen. Hvis det kan kommunikeres klart nok til at få den ønskede effekt, er det også en mulighed. Lad os vende det i morgen. Vh Thorkild

...”

Departementschef Johan Legarth sendte samme dag kl. 21.54 sålydende sms til Thorkild Fogde:

” ...

Når der på et tidspunkt i morgen kommunikeres om en mere tilbageholdende tilgang i zone 3, er det selvfølgelig vigtigt, at det fremgår, at det ikke er udtryk for, at man de seneste dage har gjort noget uhjemlet, men alene at det er blevet oplevet voldsomt (eller lignende).

...”

Rigspolitichef Thorkild Fogde besvarede beskeden fra Johan Legarth samme dag kl. 22.08 således:

” ...

Naturligvis. Mig bekendt er der ingen hjemmelsproblemer ifht optælling og kontrol af besætningerne, men også det er Fødevarestyrelsens ressort. De er vendt tilbage med et forslag, som vi lige kan vende i morgen. Vh Thorkild

...”

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har hertil forklaret¹⁰⁸⁹, at han ikke kan huske, at det var knyttet op til lovens vedtagelse, men der var beretninger i medierne om, at nogle minkavlere følte sig pressede af politiet til at aflive mink, uagtet at Rigspolitiet var trådt tilbage, hvilket var årsagen til, at Justitsministeriet bad politiet om at standse kontakten til minkavlerne.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret¹⁰⁹⁰, at hun på daværende tidspunkt ikke var bekendt med denne sms-korrespondance, men hun var på daværende tidspunkt bekendt med den mere generelle

1089 Forklaringsdokumentet side 1263

1090 Forklaringsdokumentet side 1349

problemstilling. Hun blev først bekendt med den foreviste korrespondance i forbindelse med hendes gennemgang af actioncardekstrakten.

9.7.2.20. Rigspolitiets orientering til Fødevarestyrelsen om afslutningen af opgaven

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, sendte den 17. november 2020 kl. 09.12 en mail med emne "SOP for fysisk optælling i besætningerne" til Uffe Stomly, Rigspolitiet med kopi til direktør Nikolaj Veje, fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen og enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen. Af mailen fremgår:

"...

Kære Uffe

Hermed opfølgning på vores dialog om håndtering af besætninger i zone 3.

Opgaverne omkring disse besætninger falder som jeg ser det i tre faser:

1) Telefonisk kontakt til minkavlerne

2) Optælling af besætning

3) Afslutningssyn på besætning

Ad. 1

Fødevarestyrelsen har forstået, at Politiet har gennemført telefonopringninger i dagene 6.-8. november 2020. Fødevarestyrelsen har i den forbindelse af flere omgange modtaget lister fra jer over opkald til besætningsejere i zone 3, omkring tilbud om optælling af mink i besætningen, såfremt ejeren frivilligt har besluttet at aflive. I den forbindelse har vi behov for at få afklaret, om opgaven med at kontakte besætningsejerne opfattes som afsluttet fra jeres side? Helt konkret har vi følgende afklarende spørgsmål:

- Er der opnået kontakt til samtlige besætningsejerne på listerne?

- Såfremt der udestår kontakt til en eller flere besætningsejere, hvornår forventes disse i så fald kontaktet?
- Er der besætningsejere, der har afvist tilbuddet om et optællingsbesøg og i så fald, er den information givet videre til Fødevarestyrelsen? I så fald vil jeg efterspørge den hos Fødevarestyrelsens repræsentanter i NOSTen.

I har anvendt et Action Card som grundlag for samtalerne. Itilfælde af, at I har flere besætningsejere, der endnu ikke er kontaktet, vil vi gerne fremsende en SOP på den opgave, såfremt I ønsker det.

Ad. 2

Med denne mail fremsendes revideret *"SOP (Anvisning) for myndigheds-personers fysiske optællingsbesøg i minkbesætninger i Zone 3 (ikke-smittede besætninger udenfor 7,8 km's zonerne)"* til brug i de tilfælde, hvor besætningsejeren tidligere er blevet kontaktet og aktivt har sagt ja tak til et optællingsbesøg. At optællingsbesøget er frivilligt, fremgår både af indledningen i SOP'en og af talepindene beskrevet under udførslen af opgaven. Her nævnes det også, at ejeren godt kan fortryde det tilsagn, der er givet tidligere pr. telefon, og afvise at få gennemført optællingen.

Ad. 3

Der er tidligere fremsendt en *"SOP (Anvisning) for myndigheds-personers afslutningstilsyn MINK COVID-19 i zone 3 (raske besætninger uden for zone)"* – seneste version er dateret 14. november 2020. Denne SOP ser vi på igen en af de nærmeste dage.

Om optælling i Sydjylland: Det kunne se ud til at vi ikke har mange optællinger i zone 3 i det sydlige Jylland. Ved I om det er fordi der ikke er ønsket besøg?

..."

Politiinspektør Uffe Stormly besvarede mailen fra veterinærdirektør Hanne Larsen samme dag kl. 14.25 (cc direktør Nikolaj Veje, fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen og juridisk

sektionsleder Birgitte Buch) og anførte bl.a., at Rigspolitiet anså opgaven med telefonisk kontakt til minkavlerne i zone 3 for afsluttet. Af mailen fremgår:

”...

Kære Hanne

Ad 1.

Birgitte Buch og Tobias Berg, begge fra Rigspolitiet, var fredag den 6. november 2020 kl. 10.30 til møde i Fødevarestyrelsen med Jakob Munkhøj Nielsen, hvor opgaven med at tage telefonisk kontakt til minkavlerne i zone 3 blev overdraget fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet efter en anmodning herom fra Fødevarestyrelsen. Det blev på mødet fra Fødevarestyrelsens side oplyst, at hjemmelsgrundlaget ikke var på plads, og at således var tale om, at det var frivilligt for de enkelte minkejere, om de ville medvirke. Det blev endvidere oplyst, at der alene var tale om minkfarme i Jylland, idet Fødevarestyrelsen selv havde kontaktet farmene på Sjælland, Fyn og Bornholm, ligesom Fødevarestyrelsen oplyste, at de selv ville tage kontakt til de fem zone 3 farme, der var i de syv kommuner i Nordjylland. På baggrund af mødet etablerede Rigspolitiet i løbet af eftermiddagen den 6. november 2020 Call Center Mink.

Der skulle på baggrund af lister fremsendt fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet rettes telefonisk henvendelse til ejerne af de på listerne anførte minkfarme – i alt cirka 300 CHR-numre. Opkaldene til minkejerne blev gennemført fra fredag den 6. november til søndag den 8. november 2020.

I forbindelse med samtalen skulle der indhentes en række oplysninger, der var nærmere defineret af Fødevarestyrelsen, og disse oplysninger skulle indtastes i et af Fødevarestyrelsen fremsendt Excel-ark, hvorefter disse ark blev sendt retur til Fødevarestyrelsen i perioden 6.-8. november 2020.

Rigspolitiet vurderer på baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af Excel-arkene med oplysninger om zone 3-minkejerne, at det lykkedes at få telefonisk kontakt til 250 ejere af minkfarme. Gennem-

gangen viser desuden, at i alt 8 ejere af minkfarme gav udtryk for, at de ikke ønskede at medvirke.

Den 10. november 2020 kl. 12.19 rettede Tobias Berg telefonisk henvendelse til sektionsleder Henriette M. Hansen, Fødevarestyrelsen, som oplyste, at der var modtaget kommunelister med oplysninger fra Rigspolitiet, og at Rigspolitiet ikke havde nogen udeståender i forhold til at få ringet til ejere af minkfarme, uanset at der ikke måtte være opnået telefonisk kontakt, ligesom hun oplyste, at hun internt havde sendt de modtagne lister videre.

Rigspolitiet anser således opgaven for afsluttet, og såfremt Fødevarestyrelsen ønsker, at Rigspolitiet skal bistå med at ringe til de ejere af minkfarme i zone 3, der ikke blev opnået kontakt til i forbindelse med Rigspolitiets opringtoner i perioden fra den 6. til den 8. november 2020, skal vi bede om at modtage lister med kontaktoplysninger på pågældende samt skema til indtastning af de oplysninger, som Fødevarestyrelsen ønsker. Rigspolitiet har udfærdiget Actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme i zone 3, tilrettet i version 5 den 10. november 2020, som vi i så fald skal bede om Fødevarestyrelsens bemærkninger til.

Ad 2.

Jeg har lige modtaget en mail fra Nikolaj. Jeg vender hurtigst muligt tilbage på dette punkt.

Ad 3.

Vedrørende "SOP (Anvisning) for myndighedspersoners afslutnings-tilsyn MINK COVID-19 i zone 3 (raske besætninger uden for zone)", så afventer vi jeres tilbagemelding.

For så vidt angår spørgsmålet om optælling i det sydlige Jylland, så fremgår det af de skemaer, der er sendt retur til Fødevarestyrelsen i forlængelse af de ovennævnte telefonsamtaler.

..."

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har herom bl.a. forklaret¹⁰⁹¹, at han tror, at det handler om de farme, hvor avlerne frivilligt havde sagt, at de gerne ville have optalt deres mink. Der skulle i den forbindelse laves en SOP (speciel operation procedure) i forhold til den myndighedsperson, der skulle foretage optællingen.

9.8. Aflivningsindsatsen mv. fra den 5. november 2020 - National Operativ Stab (NOST'en)

I dette afsnit beskrives de for kommissoriet og tillægskommissoriet relevante drøftelser i regi af National Operativ Stab (herefter NOST'en) mv. vedrørende aflivningen af mink i zonerne. I afsnittet gengives skriftligt materiale og de afgivne forklaringer herom i det omfang, det har betydning for kommissionens undersøgelse.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har bl.a. forklaret¹⁰⁹², at NOST'en er et standby organ, som hele tiden er til rådighed. Det er statens koordinerende forum for krisestyring under Rigspolitiet ledelse, hvor politiet formidler samarbejdet med de andre myndigheder. NOST'en havde været i drift siden 29. februar 2020 og var muligvis deaktiveret i en periode hen over sommeren 2020, hvor smittetallene var gode. Det var ikke pressemødet, der aktiverede planen, men regeringens beslutning. Pressemødet var kommunikation til offentligheden i forhold til, hvad der var besluttet den 3. november 2020. Det er den stående NOST-bemyndigelse, der henvises til, og der blev her leveret "en stor motor" til Fødevarestyrelsen, der ikke selv havde de nødvendige ressourcer til at løse opgaven, da smitten var ude af kontrol. NOST'en har ikke en selvstændig hjemmelslov, men bygger på sektoransvarsprincippet. Det vil sige, at man benytter sektormyndighedernes lovgivning.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁹³, at NOST'en koordinerede indsatsen af aflivning af mink i Danmark, og at NOST'en fokuserede på aflivning af smittede mink i zone 1 og zone 2. Hun gjorde sig ikke nogle tanker om opdelingen mellem zonerne. Det var en kæmpe indsats at få aflivet

1091 Forklaringsdokumentet side 1466

1092 Forklaringsdokumentet side 1529f

1093 Forklaringsdokumentet side 1477 og 1484

alle mink i zone 1 og zone 2, og de havde ikke særskilte overvejelser om, at politiet skulle ind og aflive mink i zone 3. Der var ikke nogen reel ændring i forhold til Rigspolitiets og NOST'ens indsats efter KU-mødet den 3. november 2020. Det nye var blot, at man eskalerede indsatsen, og hermed fulgte nogle meget stor ressourceproblemer i forhold til håndteringen af aflivede mink. Rigspolitiet fortsatte i dagene efter KU-mødet den 3. november 2020 med at arbejde videre med aflivningerne i zone 1 og zone 2 i Nordjylland.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁹⁴, at da beslutningen om aflivning af alle mink i Danmark blev truffet, skulle de forsøge at eskalere en operation, der i forvejen var meget presset. Operationen involverede mange mennesker og regionale, lokale og nationale myndigheder, der alle skulle briefes. Tempoet i aflivningsindsatsen skulle øges, og der skulle skaffes tilstrækkeligt materiale og personale til, at de kunne komme i mål med at få aflivet minkene.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁹⁵, at han første gang hørte om regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark den 4. november 2020. Han fik oplysningen mundtligt af Uffe Stormly. Samme aften drøftede han sammen med en kollega og en repræsentant fra Beredskabsstyrelsen, hvad det havde af betydning for planlægningen i forhold til kapacitet, materiel og mandskab, hvis indsatsen skulle eskaleres. Han blev bedt om at fokusere på at eskalere aflivningstempoet i zone 1 og zone 2, da der var en smittestigning i det nordjyske, der var begyndt at brede sig syd for Limfjorden. Der var derfor behov for at styrke indsatsen. På daværende tidspunkt var der logistiske problemer, herunder i form af mangel på containere og personale i forhold til aflivningsindsatsen og bortskaffelsen af mink. Den 4. november 2020 om aftenen bad Uffe Stormly ham om at skaffe faciliteter, hvor staben kunne arbejde fra. Der blev derfor bestilt bl.a. kontorpavilloner.

9.8.1. Styrelseschefmøde og NOST-møder torsdag den 5. november 2020

9.8.1.1. Møde med styrelseschefer i regi af NOST kl. 08.00

Der blev torsdag den 5. november 2020 kl. 8.00 afholdt et møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST vedrørende minkindsatsen, hvori deltog

1094 Forklaringsdokumentet side 1448

1095 Forklaringsdokumentet side 1175 og 1177f

blandt andre rigspolitichef Thorkild Fogde, politidirektør Lykke Sørensen, politiinspektør Uffe Stormly fra Rigspolitiet samt veterinærdirektør Hanne Larsen og sektionsleder Ina Josefine Jochimsen fra Fødevarestyrelsen. Det fremgår af Rigspolitiets referat fra mødet, at juridisk sektionsleder Birgitte Buch var referent. På mødet orienterede Thorkild Fogde bl.a. om situationens omfang og et behov for en ”hurtig og effektiv myndighedsindsats”.

For yderligere oplysninger om mødet med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST henvises der til afsnit 9.6.1.

9.8.1.2. NOST stabsmøde kl. 10.00

Det fremgår af et referat, at der samme dag, den 5. november 2020, kl. 10.00-10.55 blev afholdt et NOST stabsmøde vedrørende covid-19, hvori deltog politiinspektør Uffe Stormly, som stabschef (SC), og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet samt repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Forsvarskommandoen m.fl. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

SC:

Bød velkommen til mødet og indledte med information vedrørende regeringens nye beslutning om aflivning om alle mink i Danmark. Der er på baggrund af denne beslutning blevet udarbejdet en NOST-delman vedrørende aflivning af mink. Denne ville blive fremlagt på stabsmøde vedrørende mink umiddelbart efter dette møde. Som følge af delplanen aktiveres alle de Lokale Beredskabs Stabe.

På baggrund af regeringsbeslutningen er der behov for en markant eskalering af den nuværende indsats. Der vil i anledning af delplanen blive indkaldt til ITV-møde i morgen – fredag den 6. nov. 2020 kl. 1030 mellem NOST og de Lokale Beredskabs.

...

Ad 6. Myndighedsrunde

...

FVST:

207 smittede besætninger. Der er optalt 186 besætninger og afventer 21 besætninger. Der er igangværende aflivning på 5 besætninger og

der er afsluttet på 46 besætninger. På 39 besætninger er minkavlerne selv i gang med aflivning og 21 besætninger er afsluttet.

Vedrørende zone 1 og 2 besætninger er der i alt 216, hvoraf der er optalt på 207. Minkavlerne er i gang med aflivning på 38 besætninger og 79 steder er aflivningen afsluttet. På 23 besætninger er der mistanke om smitte

I alt er 1.444.462 mink aflivet. Der mangler at blive aflivet ca. 5.2 mio. mink. Alle aflives inden 10 dage. Der skal findes transport og afvikling af 40.000 tons.

...

FKO:

Der er stadig støtte med 220 personaler i Jonstrup centret til smitteopsporing og andet.

Vedrørende mink: 54 soldater fra hæren deltager. Der er i dag yderligere 30 personer afgivet til operationen og yderligere 50 personer afgivet fra fredag.

Mink – operation - 4 personer deltager. Herunder logistik vedrørende aflivning på 10 dage.

Der tales om minkfarme – optælling – erstatning m.m. Der arbejdes på en hjelm til situationen for at komme ind på farme.

Det gik for hurtigt.

...”

Vicepolititiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰⁹⁶, at han i forlængelse af et NOST-møde den 5. november 2020 gik ind i kantinen sammen med medarbejdere fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen og forsvaret for at opstille en liste med minkbesætninger i zone 1 og zone 2. Det var for at kunne foretage en prioritering af farme, hvor der skulle ske

1096 Forklaringsdokumentet side 1178 og 1187

aflivning af mink fra den 6. november 2020. Han mener, at NOST-mødet den 5. november 2020 blev afholdt om formiddagen.

9.8.1.3. NOST stabsmøde kl. 11.00

Det fremgår af et referat, at der ligeledes blev afholdt et NOST stabsmøde vedrørende covid-19 smitte hos mink samme dag, den 5. november 2020, kl. 11.00-12.00, hvori politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet samt repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen og Forsvarskommandoen blandt andre deltog. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

Ad 2. Orientering ved stabschefen

SC orienterede om, at det har højeste prioritet, at operationen vedrørende aflivning af al mink i Danmark gennemføres, og at der politisk er et ønske om, at dette effektueres inden for 10 dage.

SC understregede, at det vigtigste lige nu er, at skabe et samlet situationsbillede vedrørende aflivning af smittede minkbesætninger og mink inden for de etablerede zoner på 7,8 km fra de smittede besætninger. Den eksisterende operation skal styrkes, samtidig med, at den sammenlægges med den nye operation.

Det er vigtigt, at samtlige sektorer udviser respekt og støtte over for hinanden, sådan at der kan sættes tempo på aflivningen af mink og det fælles mål for myndighederne kan opnås.

Forsvaret skal i stort omfang bistå aflivningen af mink.

Operationen står samlet set over for nogle reelle udfordringer i forhold til aflivningsmetoden og alternativ til forbrænding/nedgravning. SC oplyste hertil, at man må planlægge ud fra den viden og de muligheder der er aktuelt tilgængelige.

SC oplyste yderligere, at der skal være et samlet overblik over hele operationen klar i morgen.

Der stiles efter, at forløbet kan afvikles på 10 dage, og der arbejdes yderst målrettet for, at hurtigst muligt få aflivet samtlige mink i Danmark.

Der vil fra i næste uge blive indkaldt til NOST stabsmøde vedrørende mink mandage og torsdage kl. 11. Operationsstaben arbejder dagligt fra tidlig morgen til sen aften. Der skal afholdes et ugentlig møde mellem samtlige LBSer og NOSTen, hvor der afrapporteres vedrørende den forgangne uge og informeres om den kommende uge. Ud over denne statusgennemgang, skal LBS'erne have anledning til at stille spørgsmål til myndighederne i NOST.

Myndighederne i NOST skal give en tilbagemelding på plan BN 284. Fredag den 6. november 2020 sendes planen LBS'erne. Det er vigtigt, at samtlige LBS'er har det samme overordnede situationsbillede.

Under mødet modtog SC et opkald om, at repræsentanter fra forsvaret ikke går ind på selve det kontaminerede område på farmene, da det ikke fremgår af den nuværende SOP.

...

Ad 3. Status på aflivning af mink v/ FVST

FVST oplyste, at den største udfordring pt. ikke er antallet af fangere eller aflivningskasser, men derimod en overproduktion af affald samt transport kapacitet.

SC oplyste hertil, at der aktuelt er 158 fangere og flere på vej, sådan at man ender med omkring 200 fangere. Antallet af fangere er et fokusområde, der skal være helt styr på. NOST er nødt til at sørge for, at operationen kommer op i tempo, og at 200 fangere er nok til, at aflivningen kan effektueres gerne inden for 10 dage.

BRS tilføjede, at såfremt aflivningen skal nås inden 10 dage, så skal de private aktører stå for op mod 90 % af aflivningen, og efterspurgte en tidshorisont og plan med de private aktører.

SC oplyste vedrørende antal af fangere, at 630 fangere er rejst til Danmark i privat regi, og at disse fangere kan trækkes over i myndighedsar-

bejdet. Dette er ikke iværksat endnu, men der er kontakt til pelsestierne, således at der i dag kan sættes en operation op vedrørende fastholdelse af de 630 fangere.

...”

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁹⁷, at han inden dette møde blev gjort bekendt med, at der var lagt op til, at der skulle udarbejdes et hastelovforslag. Det betød, at lovhjemlen formentlig var tilvejebragt på det tidspunkt, hvor de skulle ind på minkfarme i zone 3. Han mener, at det enten var Lykke Sørensen eller Birgitte Buch, der orienterede ham om hastelovforslaget. Han havde primært fokus med at få operationen igangsat. Det var en NOST-operation, hvor de skulle understøtte Fødevarestyrelsen og arbejde under Fødevarestyrelsens regelgrundlag. Det var en helt ekstraordinær situation, og der var ikke noget, der var normalt på daværende tidspunkt. Han havde tillid til, at tingene nok skulle falde på plads, inden han og de andre myndigheder skulle til at arbejde med minkene i zone 3. Adspurgt om han tidligere har været i en tilsvarende situation, hvor man planlagde efter at eksekvere på et grundlag, hvor der var tvivlsomt hjemmelsgrundlag, og i tillid til, at det nok skulle komme på plads, har han forklaret, at han aldrig har været i sådan en situation før. Myndighederne skulle internt opsætte en større operation, og de var ikke ude ved borgerne i zone 3 på dette tidspunkt. Det var kun statsministeren, der på daværende tidspunkt havde sagt noget offentligt, hvorefter denne diskussion opstod. De var i gang med at aflive mink i zone 1 og zone 2, hvor der var hjemmel. Det var bydende nødvendigt, at planlægningen fortsatte, hvis man skulle være færdig inden 10 dage. Han er ikke bekendt med, at der blev taget forbehold for tidsfristen på 10 dage.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁹⁸, at på dette møde var der fokus på minkbesætninger i zone 1 og zone 2, da smitten var tiltagende i Nordjylland. Det var hans primære formål at holde øje med minkbesætningerne i zone 1 og zone 2.

9.8.1.4. Møde mellem NOST'en og direktionen i Fødevarestyrelsen

Det fremgår af et referat, at der blev afholdt et møde mellem NOST'en og direktionen i Fødevarestyrelsen den 5. november 2020 kl. 13.30, hvori deltog

1097 Forklaringsdokumentet side 1451f

1098 Forklaringsdokumentet side 1187

blandt andre direktør Nikolaj Veje, veterinærdirektør Hanne Larsen, enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen fra Fødevarestyrelsen og politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet. Astrid Heyn er anført som referent. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

NOST fortæller, at der skal skabes en fælles forståelse, et fælles situationsbillede og en robusthed i organisationen. Der skal ses på, hvordan det kan strømlines med politiet og forsvar, hvordan Fødevarestyrelsen kan tænkes ind i strukturen og hvordan man får forskellige kulturer til at arbejde sammen.

Hvordan sikres og skabes et fælles situationsbillede og løsninger? Der tales om arbejdsprocesser for det administrative flow og det operative flow. Opgaven skal defineres, hvor skal noget styrkes og hvad mangler der.

Det er vigtigt, at få forventningsafstemt, hvor mange dage operationen vil tage og hvordan arbejdsprocesserne er, så de forskellige ressourcer fra de forskellige styrelsen og kulturer kan arbejde sammen.

Der drøftes tal, dokumentation og kommunikation samt hvordan det kanaliseres til fx Beredskabsstyrelsen, som har brug for et flow.

NOST: Hvad er det for en type opgave, skal vi køre i 2-3 holdsskift. FVST skal bruge deres spidskompetence og resten gør politiet og forsvaret. FVST: V har brug for bistand til opgaver, hvor vi ikke er specialister.

NOST: Politiet har folk, der fx er uddannet til at planlægge.

FVST forklarer, hvordan de ser operationen med kategorier af besætninger og hvordan de enkelte kategorier håndteres: 1) smittede besætninger, 2) ikke smitte besætninger i zoner og 3) raske besætninger udenfor zonerne. Og så kom der fx den udfordring at politiet ikke gik i smittede besætninger.

NOST beretter om tre fokus: de syv nordjyske kommuner, det internationale og politiske pres samt synlighed mv. til beroligelse af forskellige

grupper. Der er et stort tidspres, men der skal være fokus og forståelse for det psykiske pres på såvel medarbejdere som hos minkavlere.

...

FVST: Hvordan får vi bragt de 100.000 op på 400.000? Dertil drøftes tempo i NOST og kommunikation mellem FVST og NOST, hvem siger hvad hvornår, det skal styrkes, så tiden ikke spildes.

NOST spørger til status på, hvor lang FVST er nået. Der ses på det samlede situationsbillede.

NOST: FVST skal ikke lave en ny plan, men hjælpe med et situationsbillede og FVST fortæller om deres plan med Nordjylland.

Kommunikationen drøftes samt bemanning og ressourcer i NOST. FVST spørger, om NOST foretrækker, at SOPs osv. laves hos dem? Det må tages fra sag til sag og hvad der giver mening, nogle gange er et møde måske nok.

FVST spørger til ressourcer, Daka, huller i jorden etc. og den opgave ligger hos NOST. FVST stiller med dyrlæger til de særlige opgaver, hvor mange dyrlæger skal der frigives? Der skal ses på, om der er dyrlæger, som løser opgaver som andre faggrupper kan løse, så der derved frigives en dyrlæge.

...

NOST: det er vigtigt med klare linjer, hvor man skal gå hen ledelsesmæssigt og spørger, hvordan de konkret har organiseret det. Det handler om, hvor operationelt det er. NOST: Det er vigtigt med en struktur og klare beslutninger.

Der drøftes Dakas kapacitet, huller, forbrænding og alternative midlertidige opbevaringsmuligheder. FVST spørger: hvor ligger den opgave? Det ville være godt, hvis hver af de fire regioner fik et gravet hul til døde mink fra ikke smittede besætninger. Alt der ikke kræver en dyrlæge, kan NOST hjælpe med. Men der skal ske en overleveringsforretning. FVST skal ringe i dag og i morgen aftales der. FVST spørger om det er blevet sådan, at forsvaret nu kan gå i smittede besætninger?

..."

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har om mødet forklaret¹⁰⁹⁹, at Fødevarestyrelsen ikke nærmere kom ind på punktet vedrørende raske besætninger uden for zonerne. På det her tidspunkt var den primære opgave for myndighederne at eskalere operationen med aflivning af mink i zone 1 og zone 2. Han kan ikke huske, om de specifikt talte om raske besætninger. Han mener, at tempobonusordningen, der var udmeldt, blev drøftet. Fødevarestyrelsen, der var sektoransvarlig, havde brug for støtte. Det var en meget stor opgave, der skulle løses, og det var vigtigt ikke at tabe momentum. Han havde, som repræsentant fra National Operativ Stab, derfor behov for at høre, hvilke udfordringer Fødevarestyrelsen havde og foretage en forventningsafstemning.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har – forevist referat fra mødet – forklaret¹¹⁰⁰, at de i de dage arbejdede med at få overgivet opgaven til Rigspolitiet. Hun husker ikke drøftelser om hjemmel med Rigspolitiet eller NOST'en.

9.8.2. NOST-møde med de lokale beredskabsstabe fredag den 6. november 2020

Det fremgår af et referat, at der blev afholdt et orienteringsmøde med de lokale beredskabsstabe i NOST'en den 6. november 2020 kl. 10.40, hvori deltog blandt andre politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet, repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, de lokale beredskabsstabe m.fl. Af referatet fra mødet fremgår bl.a.:

” ...

Ad 1. Velkomst v/ stabschefen

Stabschefen (SC) bød velkommen til mødet med orientering om, at deltagere er indkaldt med henblik på at få en briefing omkring aflivning af alle mink på nationalt plan.

Ad 2. Situationen generelt v/ stabschefen

SC oplyser, at regeringen har truffet beslutning om aflivning af alle mink i Danmark hurtigst muligt. Beslutningen er truffet af hensyn

1099 Forklaringsdokumentet side 1453

1100 Forklaringsdokumentet side 1315

til folkesundheden idet man har fundet en muteret udgave af corona virus, som kan udgøre en risiko for en kommende vaccine i forhold til virkningskraft.

Det er en national nødsituation, som har højeste prioritet lige pt., da den har ændret trusselsbilledet, og der heraf er afstedkommet et gearskifte i strategien. Både nationalt og internationalt kigger man med på hvordan Danmark håndterer mink-situationen.

SC ridser det overordnet situationsbillede op jf. landskortet på slide 2 og 3 i PowerPoint præsentationen. Farverne på kortet er således defineret:

- Røde prikker: smittede besætninger
- Gule prikker: mistænkte minkbesætninger
- Blå prikker: nedslåede minkbesætninger
- Sorte prikker: illustrerer alle minkfarme på nationalt plan.

Det nye i situationsbilledet er at alle mink skal aflives uanset om de er smittede eller ej.

...

Ad 3. Gennemgang af strategi plan BN284

...

Bo Samson fremlægger rammerne for opgaven således: det er operationsstabens inkl. De understøttende stables opgave, at styre, koordinere, sikre logistik, prioritere indsatsen og understøtte de regionale stabe.

Operationsstaben skal sikre, at alle mink i Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Jammerbugt, Vesthimmerland, Thisted og Læsø kommuner bliver aflivet inden døgnskiftet mellem mandag og tirsdag – altså 4 dage.

Øvrige mink i Danmark skal være aflivet inden døgnskiftet mellem søndag og mandag i næste weekend – altså 10 dage.

På nationalt niveau styres, prioriteres og koordineres indsatsen i rammen af NOST.

Til støtte for NOST nedsættes der en operationsstab med støttestabe, der på vegne af NOST har det overordnede ansvar for den samlede operation.

...

På regionalt niveau nedsættes 4 regionale operationsstabe, der regionalt har ansvaret for koordination af operationen i egen region ud fra den nationalt udmeldte ramme for prioritering og kapacitetsanvendelse. De regionale operationsstabe refererer til NOST.

...

De regionale stabe har ansvaret for den daglige koordination og kommunikation med de lokale beredskabsstabe.

...

Ad 4. Myndighedsrunde

...

FVST:

FVST takkede for den massive indsats og støtte som de har fået i forbindelse med at løse denne opgave.

FVST orienterede om, at flere farme er gået i gang med at pelse i xxxx (fik ikke fat i hvilken region), i kraft af at de er bange for at miste penge. Der er derfor lavet en ny aftale klar om kompensation, med henblik på at mink farmene dermed viser samarbejdsvilje.

Aflivning af mink kører i 3 spor:

- Rødt spor som er de smittede mink der skal aflives af myndighederne
- Zone mink som farmene selv afliver, som ikke bliver pelset
- Sort spor som er de ikke smittede mink, hvor farmene selv afliver og pelser minkene

...

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹¹⁰¹, at ”RPLT” står for Rigspolitiet, og ”LBS” står for Lokal Beredskabsstab. Det var Rigspolitiet, der oplyste, at der fortsat var noget lovgivning, der skulle være på plads. Det var gået fra at være en lille operation til en meget stor operation, hvor der hele tiden skulle være en koordination af, hvornår myndighederne var på farmene. Koordinationen foregik med Operativ Stab Mink, der var opsat til minkoperationen. Det, som de koncentrerede sig om på dette tidspunkt, var minkfarmene i zone 1 og zone 2. I forhold til selve operationen var man centralt gået i gang med at forberede kontakten, hvor der skulle ringes til minkejerne i zone 3 på vegne af Fødevarestyrelsen. Dette var ikke en kontakt, der skulle foretages lokalt. I de situationer, hvor minkejerne i zone 3 havde meddelt, at de gerne ville medvirke til en optælling, skulle man lokalt optælle minkene. I disse tilfælde skulle der ske en koordination med Operativ Stab Mink. Det krævede samarbejde, hvis målet skulle opnås. Forudsætningen var, at farmerne hjalp til for at nå målet.

Det fremgår af en intern mailkorrespondance i Rigspolitiet mellem politidirektør Lykke Sørensen, juridisk sektionsleder Birgitte Buch og Uffe Stormly den 15. november 2020 vedrørende redegørelse til Justitsministeriet følgende om Operationsstab Mink:

”...

Operationsstab Mink blev oprettet i forbindelse med udsendelsen af BN 284 den 6. november 2020. Møder i Operationsstab Mink, som er en særlig dokumentationsplatform, der etableres i forbindelse med politiets operative indsatser, dog blev det besluttet, at der tillige skulle udarbejdes egentlige referater fra møderne i Operationsstab Mink, herunder møderne med de regionale LBS’er.

...”

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹⁰², at det er korrekt, at Operationsstab Mink (NOST delplan BN 284) blev aktiveret den 6. november 2020, altså efter regeringsbeslutningen. Der kørte i forvejen to operationer i NOST-regi, én om smittede mink og én om ordinær pelsning af zone 3 mink.

1101 Forklaringsdokumentet side 44 og 1457

1102 Forklaringsdokumentet side 35

9.8.3. NOST-møder med regionale og lokale beredskabsstabe lørdag den 7. november 2020

9.8.3.1. NOST-stabsmøde med de regionale beredskabsstabe

Det fremgår af et referat, at der den 7. november 2020 fra 9.00 til 10.00 blev afholdt et virtuelt NOST-stabsmøde med de regionale beredskabsstabe vedrørende covid-19-mink, og at politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson blandt andre deltog, og at der under mødet blev spurgt til hjemmelsgrundlaget. Af referatet fremgår bl.a.:

” ...

Stabschefen redegjorde kort generelt for situationen, status og overliggende udfordringer.

Ad: 2 Regions LBS runde:

NORD

1. Hvilker minkfarme i zone 3 er blevet kontaktet af Callcenter-mink indtil nu?

2. Spørgeskema samt vejledning bør sendes ud til alm. orientering og videre distribuering

3. Mailkorrespondance mellem FVST og Minkfarmere skal urundsendes til alm. orientering og videre distribuering

...

MIDT

1. Opgørelse over hvem der er blevet kontaktet og af hvem

2. Der efterspørges en samlet og klar opgave- og procedurebeskrivelse samt ansvarspræcisering for LBSérnen i zone 3 farme

3. Efterspørgsel på et fælles dokument med en ensartet opgørelsesmetode afrapportering

...

ØST

1. Efterspørger APV på "ikke smittede" farme
2. Mangler kapacitet til borttransport og deponering
3. Retningslinjer/afgrænsning for krisekommunikationen, henholdsvis lokalt, regional, nationalt
4. Efterspørger det forvaltningsretlige grundlag samt gældend lovhjemmel mv.
..."

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har om mødet forklaret¹¹⁰³, at han ikke kan huske, hvor mange minkfarme i Region Nord, der lå i zone 3, men det var nok et fåtal. En APV er en arbejdspladsvurdering. Han vil tro, at Region Øst efterspurgte, hvilket lovgrundlag, der forelå, når de på et tidspunkt skulle ind på en minkfarm i zone 3, men han husker det ikke specifikt. Myndighederne skulle ikke ind på ret mange minkfarme i Region Øst, da der ikke var smitte i Region Øst. I takt med eskaleringen af operationen blev der generelt rejst mange spørgsmål til lovgrundlaget, som skulle afklares. Det var også i forhold til minkfarme i zone 1 og zone 2, herunder f.eks. om man kunne pålægge en medarbejder at gå ind på minkfarm, når man ikke var ansat i Fødevarestyrelsen, idet mange myndighedspersoner var bekymrede for at bevæge sig ind på minkfarmene.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har om mødet forklaret¹¹⁰⁴, at dette var optakten til spørgsmålet om, hvorvidt der var lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning. Det var hans opgave som stabschef at efterprøve dette, da han blev opmærksom på mødet om, at der muligvis ikke var lovhjemmel til at gennemtvinge beslutningen om at aflive alle mink. Det fremgår endvidere af et referat fra et stabsmøde afholdt samme dag kl. 18, at han gjorde opmærksom på, at der skulle foreligge et svar på hjemmelsproblematikken. Han har endvidere forklaret, at han blev bekendt med, at der kunne være en hjemmelsproblematik i forhold til aflivning af mink i zone 3 på et virtuelt møde den 7. november 2020 kl. 9.00. Det var et møde mellem med myndighederne, der indgik i NOST-Operationsstab Mink og de fire regioner,

1103 Forklaringsdokumentet side 1460

1104 Forklaringsdokumentet side 1181 og 1178f

der blev samarbejdet med. På mødet blev der stillet spørgsmål til lovhjemlen. Han sad ved siden af Jan Bay-Smidt fra Fødevarestyrelsen, som ikke umiddelbart kunne redegøre for hjemmelsspørgsmålet. Han bad derfor om, at dette blev undersøgt nærmere. Han fik efterfølgende et svar fra Fødevarestyrelsen den 7. november 2020 om aftenen, hvor der blev redegjort for, at der ikke var lovhjemmel til at kræve aflivning af mink på farme i zone 3. Dette svar videregav han herefter til de regionale stabsenheder.

9.8.3.2. Møde mellem Regional Operationsstab Øst og de lokale beredskabsstabe 7-8-9-12

Det fremgår af et referat, at der lørdag den 7. november 2020 kl. 11.00 blev afholdt et møde mellem Regional Operationsstab Øst og de lokale beredskabsstabe 7-8-9-12. Af referatet er anført bl.a.:

” ...

4. Fastlæggelse af situationsbillede:

...

Tom Trude: Siden første møde er national operationsplan BN284 for indsatsen udsendt fra Rigspolitiet. ... Der forventes umiddelbart ikke videre delplaner fra LBS i det disse kører under standarddelplaner i kredsene.

FVST har i går aftes udsendt skrivelse til minkavlere, hvor der fremgik kontakttelfonnumre til de regionalt ansvarlige politikredse. Dette har givet udfordringer i det kredsene ikke var klar til at modtage opkald. Nyt telefonnummer og procedure tilgår kredsene i region ØST.

Umiddelbart forudses udfordringer med containerkapacitet og transport samt destruktion af døde mink.

Forsvaret har kontakt til farmene i region ØST's område og der foretages optælling fra i dag. Foreløbig er der planlagt for besøg på 30 minkfarme i dag, og så ellers de næste dage. Forventes at være overstået tirsdag.

...

Svar på spørgsmål fra i går: 1) NOST har oplyst, at den juridiske ramme er, at alle minkavlere er bekendt med situationen via medier og bran-

cheorganisation samt Fødevarestyrelsen. Desuden arbejdes der på en bekendtgørelse som omhandler aflivningen m.v.

...

MVSJÆ v/Thomas Kousgaard efterspurgte en tydeliggørelse af proceduren for hele indsatsen. Der er forskel på de procedurer som meldes ud fra NOST og fra FVST.

...”

9.8.4. Anmeldelse til Midt- og Vestjyllands Politi

Midt- og Vestjyllands Politi modtog lørdag den 7. november 2020 kl. 13.42 en anmeldelse om krænkelse af grundlovssikret ret, som blev videresendt til Operationsstab Mink samme dag kl. 16:30. I mailen var anført ”Efter aftale med vpi Morten Bujakewitz sendes denne til jer med forespørgsel om hvordan vi skal forholde os?”. Mailen blev kl. 16:49 videresendt til vicepolitiinspektør Bo Samson.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹⁰⁵, at han har set anmeldelsen i forbindelse med sin forberedelse af sagen. Han kan ikke huske, hvad han gjorde den pågældende dag. Han kan ikke ud af anmeldelsen se, om det var en farm i zone 1, 2 eller 3.

9.8.5. Mailkorrespondance vedrørende spørgsmål fra NOST’en til Fødevarestyrelsen omkring lovhjemmel samt orientering af regionale stabe

Af en intern mailkorrespondance i Fødevarestyrelsen fremgår det, at akademisk medarbejder Birla Troen Klixbüll lørdag den 7. november 2020 kl. 17.55 sendte en mail til Fødevarestyrelsens krisestab med emnet ”Spg fra NOST – lovhjemmel”. Af mailen fremgår:

”...

Forsvaret og politiet bliver nægtet adgang til flere minkfarme, og efterspørger hvilke lovhjemmel man kan henvise til i forhold, at FVST har adgang til besætningerne. Kan I give svare på dette?

...”

1105 Forklaringsdokumentet side 1189

Fuldmægtig Sibel Zuferoc besvarede mailen samme dag kl. 18.24. Af mailen fremgår følgende svar:

” ...

Hvis det er raske besætninger, som ligger udenfor zonerne, så er der ikke hjemmel til at tiltvinge sig adgang. Vi er p.t. ved at udarbejde et lovforslag der giver denne hjemmel. Der går desværre nok en uge (tror jeg) inden vi har hjemlen på plads.

Hvis det er smittede eller besætninger i zonerne, så kan de tiltvinge sig adgang efter § 65 i lov om hold af dyr.

...”

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹⁰⁶, at han vil tro, at det har relation til hjemmelsproblematikken, der var fremme på det virtuelle møde den 7. november 2020 kl. 09.00. Han har ikke hørt fra sine medarbejdere, at politiet blev nægtet adgang til farme i zone 3.

Af en mail fra den 7. november 2020 kl. 18.33 fremgår det, at Birla Troen Klixbüll videresendte den interne mail med svaret fra Sibel Zuferov til Operationsstab Mink og anførte ”Se besvarelse neden for til jeres spørgsmål om lov-hjemmel til adgang til besætninger”. Det hedder i den videresendte mail bl.a.:

” ...

Hvis det er raske besætninger, som ligger udenfor zonerne, så er der ikke hjemmel til at tiltvinge sig adgang. Vi er p.t. ved at udarbejde et lovforslag der giver denne hjemmel. Der går desværre nok en uge (tror jeg) inden vi har hjemlen på plads.

Hvis det er smittede eller besætninger i zonerne, så kan de tiltvinge sig adgang efter § 65 i lov om hold af dyr.

...”

Den 7. november 2020 kl. 19.40 sendte vicepolitiinspektør Bo Samson en mail vedrørende spørgsmålet om lovhjemmel til adgang på minkfarme med ikke-smittede minkbesætninger til de regionale stabe. Af mailen fremgår bl.a.:

”...

Til de regionale stabe.

Foranlediget af spørgsmål til operationsstab Mink så oplyser fødevarereststyrelsen, at hvis der er tale om smittede eller besætninger i zoner så findes der lovhjemmel efter § 65.

For så vidt angår ikke smittede besætninger (zone 3) så er der i dag ikke lovhjemmel til adgang på ejendommen. Det oplyses, at der på tværs af flere ministerier arbejdes på et lovforslag, hvorefter der kan gives denne hjemmel til adgang. Det ser ud til, at denne behandling kan være op til 7 dage før end der er et lovhjemmel til adgang på en zone 3 ejendom.
...”

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹⁰⁷, at der den 7. november 2020 blev sendt en mail til politikredsene, hvor det blev præciseret, at der ikke var hjemmel til at gå ind på minkfarme i zone 3. Han ved ikke, hvorfor Bo Samson ved mail af 7. november 2020 til de regionale stabe skrev ”ikke lovhjemmel til adgang på ejendommen” og ikke skrev ”ikke lovhjemmel til af aflivning af mink i zone 3”. Man kan fortolke det på den måde, at politiet ikke kunne tiltvinge sig adgang til minkfarmene for at optælle dyrene, da politiet skulle have en legal adgang til at tiltvinge sig adgang.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹⁰⁸, at dette var en præcisering, da der var tilgået en stor ny gruppe medarbejdere, der skulle samarbejde med Fødevarereststyrelsen, da planen blev udrullet den 6. november 2020. Det var derfor naturligt, at der ville opstå spørgsmål til lovgrundlaget. Der tilgik nyt personale fra Forsvaret, Beredskabsstyrelsen og kommunale medarbejdere, der skulle føre tilsyn mv. Det var derfor vigtigt for de operationsstyrende, at rammen blev præciseret. Han har om den 7. november 2020

1107 Forklaringsdokumentet side 1411 og 1422

1108 Forklaringsdokumentet side 43 og 1461

også forklaret, at operationen startede op, men der havde ikke været nogen tvungne aflivninger i zone 3 forud herfor. Der har slet ikke været tvungne aflivninger i zone 3 overhovedet.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹⁰⁹, at det var meget overraskende for ham, at der ikke var lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning. Han er sikker på, at han informerede Uffe Stormly herom. Han kan ikke huske, om det skete personligt eller telefonisk. Uffe Stormly var enig med ham i, at han skulle skrive til de regionale stabsenheder. Han havde således informeret Uffe Stormly om den manglende hjemmel forud for hans mail til de regionale stabsenheder. Han har ikke kendskab til, om politiet var blevet nægtet adgang til minkfarmene.

9.8.6. NOST-møder med de regionale beredskabsstabe søndag den 8. november 2020

Der fremgår af et mødereferat, at der den 8. november 2020 mellem kl. 9.00 og 10.00 blev afholdt virtuelt NOST-stabsmøde med de regionale beredskabsstabe vedrørende covid-19-mink, hvori blandt andre vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet samt de regionale beredskabsstabe m.fl. deltog. Af referatet fra mødet fremgår bl.a.:

” ...

Ad 1: Velkomst og status v. stabschef

Stabschefen bød velkommen og kvitterede for arbejdet på alle udeståender.

...

Der er endvidere en udfordring omkring lovhjemmel, hvor det er blevet afdækket, at myndighederne har hjemmel til at tiltvinge sig adgang til zone 1 og 2 farme, men ikke til zone 3 farme. JM og andre relevante myndigheder arbejder derfor på at tilvejebringe det nødvendige hjemmelgrundlag.

...

Der blev rundsendt en revideret plan BN280 i går, og der vil blive fremsendt en ny revideret plan igen senere i dag. O-staben arbejder på

1109 Forklaringsdokumentet side 1179

at fremsende mere information ud til orientering i de 4 regional stabe. Endvidere vil der løbende blive fremsendt en liste fra FVST med zone 3 farme, som FVST har været i kontakt. Så snart o-staben modtager listerne.

...

[Ad 2:] Regions LBS runde:

NORD

...

Ift. zone 3 farme oplyser farmerne, at de selv vil håndtere aflivning og ikke ønsker at give myndighederne adgang til optælling. Der pågår endvidere en diskussion blandt farmere om, hvorvidt de ønsker af aflive besætningerne pga. manglende klarhed omkring kompensation.

...

[Ad 4:] Eventuelt

FKO oplyste, at man har få meldinger om, at dansk pelsforening opfordrer farmene til at nægte myndighederne adgang

...”

Vicepolititiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹¹⁰, at stabschefen bragte dette [vedrørende lovhjemlen] op på mødet foranlediget af den mail, som han den 7. november 2020 havde sendt ud til de regionale stabsenheder om den manglende lovhjemmel.

Af en mail, der blev sendt den 8. november 2020 kl. 16.48 til samtlige politikredse, Politiets Efterretningstjeneste og Rigspolitiets afdelinger fremgår det, at der var indkaldt til et virtuelt møde samme dag kl. 17.30 med de politikredse, der er ansvarlige for de lokale beredskabsstabe. Der foreligger tilsyneladende hverken referat eller notat om mødet.

9.8.6.1. Mailkorrespondance vedrørende indsatsen søndag den 8. november 2020

Af en mail som vicepolititiinspektør Brian Toftemann sendte den 9. november 2020 kl. 06.47 til polititiinspektør Uffe Stormly med kopi til blandt andre

1110 Forklaringsdokumentet side 1183

vicepolitiinspektør Bo Samson og vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen med emnet "Update/refleksion søndag", fremgår bl.a. om indsatsen søndag den 8. november 2020:

" ...

Kære Uffe

...

Lidt update fra i går søndag, hvor jeg tror noget er du helt bekendt med.

Aflivningssporet: I reg. nord zone 1 og 2/myndighedsaflivningen kører som planlagt og der udestår 5 måske 6 farme, hvor aflivningen mangler. Forventes afsluttet som planlagt i dag måske bortset fra 1 eller 2 steder. FVST var ikke helt sikker på den del. Antal dyr kunne ikke oplyses i går aftes på disse farme. Sat i proces.

...

Umiddelbare dilemmaer: Jeg tror vi kan blive ramt på Zone 3 aflivningerne. Juridisk mangler der jo en lov, hvorunder myndighederne kan skaffe sig adgang til Zone 3 besætningerne og sikre aflivning. Om det lige pt. er politisk raslen med sablerne, skal jeg ikke kunne sige noget om. Men i morgen radioavisen, var flere politikere ude med en løftet pegefinger og var ikke helt skarpe på om de ville stemme en hastelov igennem i morgen tirsdag. Og det kræver jo 2/3 flertal, hvis noget sådant skal komme igennem.

Høringsspørgsmål tilgået i går aftes. Der tilgik i går aftes et hørings-spørgsmål fra STM vedr. processen. Den skulle være sendt til dig og Birgitte Buch. De fleste lader sig kun besvare af FVST. Forstod på Jens R., at sådanne spørgsmål lige skal gennem Rpch. maskinen og registreres inden, der svares.

..."

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹¹¹, at han dagligt blev briefet af de forskellige operationsledere. Der var en tæt dialog om det operative, da der var mange udfordringer bl.a. i forhold til tilvejebringelse af materiale, nedgravning og forbrænding af mink mv. Han afrapporterede

1111 Forklaringsdokumentet side 1462

dagligt til rigspolitichefen om udviklingen i operationen. Om søndagen havde der været nogle tilkendegivelser i pressen i forhold til, om der var lovhjemmel. Han tror, at Brian Toftemann har reflekteret over dette, og at man ikke kunne gøre operationen færdig, hvis ikke lovhjemlen blev tilvejebragt. På dette tidspunkt arbejdede de fortsat med aflivning af mink i zone 1 og zone 2. Herudover havde politiet været i kontakt med minkavlerne om den frivillige tempobonusordning. Efter planen skulle de i gang med at aflive mink i zone 3, hvis avlerne ikke selv ønskede at aflive minkene. Dette arbejde kunne de ikke igangsætte, før den fornødne lovhjemmel forelå. De kunne derfor blive ramt på flere parametre både i forhold til, om operationen skulle stoppe, når de var færdige med at aflive mink i zone 2, og i forhold til, at de ikke kunne komme i gang med aflive mink i zone 3, hvis ikke der var hjemmel hertil. Det var blot en konstatering af, at der fremadrettet forelå en ny situation. Hver operationsleder havde et ansvarsområde, som de skulle koncentrere sig om. Han tror, at Brian Toftemann var bekendt med, at der var etableret et midlertidigt call-center, men at det ikke var noget, som Brian Toftemann havde den store indsigt i. Brian Toftemann koncentrerede sig på daværende tidspunkt om udrulningen og de praktiske problemer i zone 1 og 2. Myndigheder har ikke på noget tidspunkt været ude og udøve tvang på minkfarmene i zone 3.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹¹², at han ikke kender baggrunden for at Brian Toftemann har bragt dette op over for Uffe Stormly. Han kender ikke til Statsministeriets høringssvar.

9.8.7. Møde i Nationalt Beredskabscenter og NOST-møde med de regionale beredskabsstabe mandag den 9. november 2020

9.8.7.1. Internt møde i Nationalt Beredskabscenter

Det fremgår af et referat, at der blev afholdt et internt statusmøde i Nationalt Beredskabscenter, Rigspolitiet, den 9. november 2020 kl. 8.15 med deltagelse af blandt andre politiinspektør Uffe Stormly og juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, hvor det vedrørende aflivningsindsatsen bl.a. fremgår:

1112 Forklaringsdokumentet side 1183

” ...

1. Situationen overordnet

- Uffe Stormly oplyste, at lovgivningen, der hjemler aflivning af alle mink, endnu ikke er på plads, men at operationen forsætter, med mindre der bliver meldt andet ud. Operationen er inddelt i 3 zoner, herunder 1) alle smittede minkbesætninger, 2) Alle minkbesætninger inden for 7,8 km radius af smittede minkbesætninger og 3) Alle øvrige minkbesætninger

...”

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹¹³, at operationen, der pågik i zone 1 og zone 2, bl.a. omfattede smittede og ikke smittede mink, bortskaffelse af minkaffald, anskaffelse af materiale og værnemidler mv. Der var bl.a. bekymring for affaldet, som man ikke kunne komme af med. Der blev offentligt stillet spørgsmålstegn ved operationen. Han blev derfor nødt til at være klar over for personalet og sige, at operationen fortsatte i zone 1, zone 2 og over for minkavlerne, der havde meddelt samtykke til at få optalt deres mink for at kunne opnå tempobonusordning. Når de skulle i gang med aflivning af mink i zone 3, skulle de sikre, at lovhjemlen var tilvejebragt. Kontakten til minkavlerne i zone 3 var en understøttelse af Fødevarestyrelsens arbejde. Han mener, at der lå en tilsynsbeføjelse i Fødevarestyrelsens regelsæt, der muliggjorde, at man kunne tage kontakt til avlerne. Nogle minkavlere i zone 3 var frivilligt begyndt at aflive deres mink og skulle have borttransporteret deres affald. Politiet blev derfor også løbende kontaktet af minkavlere i zone 3, som havde brug for hjælp. Opgaven med bortskaffelse af døde mink var ret omfattende i alle tre zoner. Politiet var derfor nødt til at oprette et transportcenter til at koordinere indsatsen med at få bortskaffet minkene.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har herom forklaret, at hun ikke husker specifikt bemærkningerne fra Uffe Stormly, men hun vil tro, at han henviste til operationen i zone 1 og zone 2, da politiet ikke havde haft noget at gøre med farmene i zone 3 udover telefonopkaldene til minkejerne, som de bistod Fødevarestyrelsen med, men denne del var afsluttet på daværende tidspunkt.

1113 Forklaringsdokumentet side 1463

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹¹⁴, at han ikke deltog i dette møde. Han læste ikke referatet, da han modtog det. Han modtog rigtig mange mails i disse dage. Han prioriterede ikke at læse mails, som han modtog i kopi. Han ved ikke, hvad Uffe Stormly har ment med, at operationen skulle fortsætte, medmindre der blev meldt andet ud. Der var ikke hjemmel til at tiltvinge sig adgang til en minkfarm i zone 3 for at aflive mink. Han beskæftigede sig med indsatsen på minkfarme i zone 1 og zone 2, og dette arbejde fortsatte han med. Han har på intet tidspunkt beskæftiget sig med indsatsen med aflivninger af mink på farme i zone 3. Det var de lokale beredskabsstabe, der stod for dette. Hvis en minkavler frivilligt gav adgang til, at minkene kunne aflives, kunne politiet bistå med at konstatere, at minkene var aflivede og skaffe containere mv. til bortskaffelse af døde mink. Politiet stod ikke for aflivning af mink, og politiet tiltvang sig ikke adgang til ejendommene, da der ikke var lovhjemmel hertil.

9.8.7.2. NOST-møde med de regionale beredskabsstabe

Det fremgår af et referat, at der blev afholdt et virtuelt NOST-møde med de regionale beredskabsstabe mandag den 9. november 2020 kl. 9.00. Af referatet er anført bl.a.:

”...

LBS runde:

Nord:

Det, der skal styr på, er zone 3 besætningerne.

Midt:

Ift. zone 3 er der et udestående ift. den manglende hjemmel i lovgivningen. Midt oplyser, de har anlagt en strategi om at tage dem, der vil gøre det frivilligt først.

SC oplyser, at der foreligger et lovforslag, som hastebehandles i morgen, og at dette er nødvendigt at få flertal til for at kunne nå målet søndag.

1114 Forklaringsdokumentet side 1184

SC beder LBS'erne om at sende en liste over, hvis de ved, der er zone 3 farme, der vil yde modstand mhp. at skabe et overblik.

Syd oplyser supplerende, at der er enkelte indikationer på minkavlere, der ikke vil aflive, hvis ikke de kan pelse.

Øst oplyser, at der har været optælling på 25 farme lørdag, fem farme søndag, og at der er få steder, hvor politiet ikke er blevet lukket ind.
..."

9.8.8. Møde i Nationalt Beredskabscenter, møde i Operationsstab Mink og NOST-møde med beredskabsstabene den 10. november 2020

9.8.8.1. Internt møde i Nationalt Beredskabscenter

Det fremgår af et referat, at der den 10. november 2020 kl. 8.10 blev afholdt et dagligt internt møde i Rigspolitiets Nationale Beredskabscenter vedrørende covid-19 med deltagelse af blandt andre politiinspektør Uffe Stormly og juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, hvor det bl.a. fremgår vedrørende indsatsen med aflivning af mink:

" ...

1. Situationen overordnet

Uffe Stormly oplyste, at det overordnet går godt med mink-situationen, men at den er i konstant udvikling, hvilket skaber en masse udfordringer. En udfordring er bl.a., at der ikke er lovhjemmel til aflivning af zone 3 mink, og at der ikke ses at være politisk opbakning til en hastebehandling af lovforslaget. Dette kan forlænge indsatsen, men det vil formentligt ikke ændre den. Desuden er der også en udfordring i at håndtere "flydende mink", dvs. aflivede mink i containerne, der ikke er nedfrosset, og som er ved at gå i opløsning. Endvidere er det en udfordring, at Daka ikke har tilstrækkelig kapacitet til at destruere mink, hvorfor Dansk Transport & Logistik nu er blevet inddraget i operationen for at bistå med dette.

" ...

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har herom forklaret¹¹¹⁵, at han ikke deltog i dette møde, og at han ikke kan huske, om han efterfølgende har læst referatet. Han kan ikke huske, om han modtog særskilt information fra Uffe Stormly om hjemmelsspørgsmålet. Det ville ikke have ændret noget for ham, da han allerede den 7. november 2020 om aftenen blev bekendt med hjemmelproblematikken i forhold til farme i zone 3.

9.8.8.2. Operationsstab Mink regionsmøde

Det fremgår af et referat, at der den 10. november 2020 kl. 09.00 blev afholdt Operationsstab Mink regionsmøde, og at vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen samt repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen mfl. og beredskabsstabene Nord, Midt, Syd og Øst deltog. Under mødet blev minkfarme i zone 3 drøftet. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

2. Status

SC orienterede om, at der har pågået et intenst arbejde med at skabe et overblik over nedslåning af mink i Nordjylland, og der nu kun er få zone 1 og zone 2 farme tilbage i Nordjylland, som der pt. arbejdes på. Topprioriteten i dag er derfor, at skabe et overblik over zone 3 farme.

SC orienterede endvidere om, at man er bevidst om de politiske strømninger og om, at Fødevareministeren i går udtalte at det ikke var ham der havde beordret nedslåning af alle mink. Det blev præciseret at der er hjemmel til at gå ind på zone 1 og zone 2 farme, men ikke zone 3 farme. Det er derfor interessant at få en status over hvilke zone 3 farme man er i kontakt med, hvem der er i gang og hvem der ikke er i gang.

SC orienterede i øvrigt om, at det officielle aflivningstal er ca. 2,5 mio. mink. Tallet er dog behæftet med en lang række mørketal og er derfor det absolut minimale validerede tal. De 7 kommuner i Nordjylland har fået aflivet alle mink, undtagen de zone 3 farme som ikke ønsker at medvike. Der er dog fortsat et stykke fra at alle mink skal være slået ned senest næste søndag.

1115 Forklaringsdokumentet side 1185

...

Politiforretning

SC oplyste, at man var blevet gjort bekendt med 3 farme hvor politiet var blevet tilkaldt.

Status er, at kun en farm i Frederikshavn fortsat vil kunne give udfordringer. Der er sat en indsats iværk, men hvis man kommer i situationer hvor der skal anvendes magt, så skal det meldes ind til Ejby med det samme.

Runde:

LBS Nord: Mht. politiforretninger oplystes at der er kommet styr på de hændelser der kom ind i morges. Det oplyses, at flere farmere på et tidspunkt har nægtet myndighederne adgang, men man har ikke på noget tidspunkt skullet anvende magt. Hændelserne fra i går var resultat af, at der ikke blev givet korrekt besked om situationen, så der blev skabt bekymring og en fjer der blev til 10 høns.

Endvidere oplyste LBS Nord, at alle mink er ved at være slået ned og at man er glade for at de tons der ligger på presseninger rundt omkring snart fjernes.

Der oplystes i øvrigt, at man forsøger at skabe kontakt til zone 3 farmene og følger op i dag på slutopgørelser på myndighedsafsluttede farme.

...

SC præciserede, at sluterklæringerne på zone 3 farme tages bilateralt med FVST, men at opgaven omkring afslutning ligger hos LBS'erne. Intentionen er, at når farmerne er færdige med aflivninger, ringer de til callcentret i Ejby. Herfra koordineres at der en tjekliste som sendes ud til regionerne som sørger for at få indsat en myndighedsperson til at tjekke.

LBS Midt: ...

Thisted Kommune mangler en farm ud af alle zone 1 og zone 2 farme. Derudover mangler man bare zone 3 farmene. Der er indsat et callcen-

ter som støttetab, med kontakt til samtlige zone 3 farme. Man er pt. i gang med optælling.

Mht. SOP (vedr. zone 3 farme ift. både aflivning og optælling) går meldingerne ind til FVST og ikke retur til LBS'en rettidigt, ift. at nå indberetningen kl. 0800.

Der er behov for simpel kommunikation mht. nye mistænkte zone 3 besætninger. SC tager og vender disse input med FVST.

...

LBS Øst: Det blev oplyst at der pt er aflivet 425.000 mink, og at man er i gang på 38 besætninger. 5 gange er man blevet nægtet adgang og der er 17 steder hvorom man mangler oplysninger. Der er planlagt 4 besøg i dag. Man tilslutter sig at kontakten til farmerne går via callcentret og det er myndighedspersoner fra forsvaret der tæller op og sender ind til FVST, med LBS Øst på CC. Man følger det koncept der er lavet for arbejdsgangene, men der har været forvirring fordi det er version 3.

Der spurgtes til, hvorvidt den seneste liste er valideres af FVST, idet der forefindes divergenser fra egne lister. SC præciserede, at det er lister der kommer fra FVST, men hvis man har kendskab til andre tal mere lokalt, skal de indarbejdes. SC undersøger dette.

...

3. Eventuelt

...

SC kvitterede for det gode arbejde der foregår rundtomkring i landet, og opfordrede til at få styr på de sidste zone 3 farme.

..."

9.8.8.3. NOST orienteringsmøde med de lokale beredskabsstabe

Der fremgår af et mødereferat, at der den 10. november 2020 kl. 14.45-15.40 blev afholdt et NOST orienteringsmøde med de lokale beredskabsstabe vedrørende covid-19 smitte hos mink, hvori politiinspektør Uffe Stormly blandt andre deltog. Under mødet blev det bl.a. oplyst, at actioncardet var blevet revideret. Af mødereferatet fremgår om aflivningsindsatsen bl.a.:

”...

Ad 2. Orientering v. stabschefen

Arbejdet under den aktuelle operation sker i 3 forskellige zoner:

Zone 1: alle smittede minkbesætninger

Zone 2: alle minkbesætninger inden for 7,8 km radius af smittede minkbesætninger

Zone 3: alle øvrige minkbesætninger (dvs. uden smitte og uden for smittet zone)

SC oplyste at der netop mens mødet afholdtes, var politisk spørgetime vedr. zone 3 mink.

...

(...) man interesserer sig især for (...) nye smittede farme og dermed nye opgaver til operationen. SC fremhævede at det fortsat er et afgrænset geografisk område, og at smitten ikke er spredt yderligere.

...

Der foregår daglig dialog med København Fur, og tendensen er, at zone 3 besætninger kører efter udmelding fra Fødevareministeriet om tempobonusordning. Pelseriet i Varde (et af de store pelserier) arbejder tre gange så hurtigt som de gjorde på samme tidspunkt sidste år. Hvis tempoet holder, går det også hurtigere med at aflive mink i zone 3. Dog afventer man de politiske udmeldinger. Der forventes bedre tal omkring status på zone 3 i morgen (onsdag d. 11. november), gennem tal fra fire store medlemmer hos København Fur.

SC præciserede at der ikke kan tiltvinges adgang til zone 3 besætninger, men at adgang skal foregå gennem dialog, og at hvis farmerne ønsker en bonusordning, skal de give myndighederne adgang. Action cards er tilpasset med denne information.

...

FVST: Alle de besætninger, hvor der er konstateret cluster 5 mutation, er aflivede pr. dags dato kl. 10.21. Der tages forbehold for variabler, da der løbende kommer opdateringer til. Men det regulerende bliver mindre og mindre.

...

SC oplyste, at der særligt ved zone 3 besætninger er et manglende hjemmelsgrundlag, hvilket i øjeblikket drøftes politisk. Argumentet er fortsat, at hvis farmerne ønsker de fremsatte bonusordninger, skal man medvirke til arbejdet frivilligt. Man afventer at korrigere operationen til der kommer yderligere politiske udmeldinger.

..."

9.8.8.4. Beredskabsstyrelsens noter fra orienteringsmøde med de lokale beredskabsstabe

Af en intern mail sendt i Beredskabsstyrelsen den 10. november 2020 kl. 18.03 vedrørende interne noter fra NOST-LBS koordinationsmøde den 10. november 2020 kl. 14.45 fremgår bl.a. følgende:

"...

Deltagere: Fra NOST-deltog RPLT, FVST, SUND, FKO og BRS (KBA). Alle LBS deltog på VTC. BRC var repræsenteret ved bl.a. LBS-Nordjylland og LBS-Midtjylland – øvrig repræsentation var vanskelig at se pga. mange VTC-deltagere.

-På baggrund af situationsbilledet i O-staben er det meldt ind til politisk niveau, at aflivninger i Nordjylland forventes afsluttet senest i morgen.

-Der udestår 6 stk. zone 1-2 besætninger i Nordjylland, hvoraf 4 er i gang nu – mens der er planlagt for aflivninger af 2 besætninger i morgen.

-Det er forventningen at zone 3 besætningerne i Nordjylland også afsluttes i morgen.

...

-Det blev fra RPLT understreget, at der aktuelt ingen hjemmel er til – med tvang – at gå ind på zone 3 besætninger. Politiets actioncards mv. vil blive tilpassede i henhold hertil.

..."

9.8.9. Koncernledelsesmøde onsdag den 11. november 2020

Det fremgår af et mødereferat, at der den 11. november 2020 kl. 15.00 blev afholdt et virtuelt møde om status og opfølgning på covid-19, hvori koncern-

ledelsen og repræsentanter fra den øverste ledelse i politikredsene, Rigsadvokaten og Rigspolitiet deltog. Af referatet fremgår bl.a.:

” ...

2. Aflivning af mink og adfærdsrestriktioner i Nordjylland v. NOST

Lykke Sørensen orienterede om den aktuelle status for Rigspolitiets operation i forbindelse med aflivning af mink fra smittede og karantæneramte besætninger i Nordjylland og Midt og Vestjylland.

Det har vist sig at være en omfangsrig og udfordrende operation, hvor særligt samarbejdet de mange myndigheder i mellem og bortskaffelsen af de aflivede mink har været nogle særdeles udfordrende opgaver.

Politidirektør Anne Marie Roum Svendsen og politidirektør Helle Kyn-desen orienterede om den aktuelle status i henholdsvis Nordjylland og Midt- og Vestjylland. Der har været mindre protester, men operationen forløber efter planen. Langt de fleste inficerede mink i smittezonerne i Nordjylland er på nuværende tidspunkt aflivet.

Rigspolitichef Thorkild Fogde indskærpede, at alle der deltager i operationen, skal instrueres i, at selvom minkavlere uden for smittezonerne er blevet opfordret til frivilligt at aflive minkene, så er det ikke en pligt, ligesom man ikke har pligt til at tage imod henvendelser fra myndighederne.

Der er oprettet et call center, der kun vedrører mink-operationen, og som er bemandet med politistuderende. Fra call centeret bliver minkavlerne ringet op for at høre, om de vil indgå en frivillig aftale om, at minkene på farmen kan optælles. Politiet har foretaget omkring 250 opkald og fødevaremyndighederne har foretaget ca. 100 opkald.

...”

Rigspolitichef Thorkild Fogde har forklaret¹¹¹⁶, at der var rejst en tvivl i offentligheden, om politiet havde gennemført tvangsindgreb uden lovhjemmel

i zone 3. Der var der ingen i politiet, som troede, det var tilfældet, men det var en voldsom kritik af politiet. Der blev derfor afholdt et koncernledelsesmøde onsdag den 11. november 2020, hvor han indskærpede over for politidirektørerne, at de hver især i deres lokale beredskabsstabe skulle følge op på, at der ikke var nogen af deres medarbejdere, der kom til at sige noget forkert eller mistede overblikket over, hvad der var hjemmel til. Han ringede også til politidirektørerne. Han har ikke tidligere oplevet at være kritiseret så voldsomt, hvorfor han kom i tvivl om, hvorvidt der var begået fejl. Lykke Sørensen gjorde ham opmærksom på, at man allerede om lørdagen i NOST-regi havde orienteret de lokale beredskabsstabe, at der ikke var lovhjemmel i zone 3.

9.8.10. NOST-stabsmøde torsdag den 12. november 2020

Det fremgår af et referat, at der blev afholdt et NOST stabsmøde den 12. november 2020 kl. 11.00-12.00, hvori deltog blandt andre politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet samt repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Forsvarskommandoen og Sundhedsstyrelsen, m.fl. Det fremgår af referatet bl.a.:

” ...

Ad 3. Status på aflivning af mink v/ FVST

FVST oplyste, at der forsat er fire besætninger i de syv nordjyske kommuner, der mangler at blive slået ned. Det forventes, at de fire besætninger er slået ned i løbet af i dag.

...

Ad 4. Status ved understab mink

...

O-staben understøtter fortsat FVST med et særligt callcenter til minkavlere med zone 3 besætninger. I den forbindelse har RP anmodet FVST om et notat, hvori der redegøres for, om FVST har pligt til at yde bistand til transport af døde mink i zone 3 henset til FVSTs udmelding om, at aflivningen af alle mink skal være overstået den 16. november 2020. SC anmodede om at få leveret notatet inden for 1 time med henblik på at afklare, om transport med døde mink fra zone 3 er en NOST-opgave.

O-staben har modtaget en henvendelse vedrørende udførsel af mink. Dertil blev det oplyst, at politiet ikke ændrer på stikprøvekontrollen, men at der sættes fokus på fødevarekontrol.

...”

9.8.11. Forløbet fra søndag den 15. november 2020 til onsdag den 9. december 2020

9.8.11.1. Møde i Operationsstab Mink søndag den 15. november 2020

Det fremgår af et udkast til et mødereferat, at der blev afholdt et møde i Operationsstab Mink den 15. november 2020 kl. 12.30, hvori deltog vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen samt blandt andre repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Forsvarskommandoen. Af udkastet til referatet fremgår bl.a.:

”...

1. Status

SC bød velkommen til mødet.

SC oplyste at der fortsat er udfordringer ift. Zone 3 farmene pgr. Politiske drøftelser omfortolkning af lovgrundlaget. Derfor sat i stå.

Ved konkret henvendelse fra farmerne, hjælpes der – ellers skal der afventes.

...”

9.8.11.2. NOST-møde med regionale beredskabsstabe tirsdag den 17. november 2020 kl. 9.00

Det fremgår af et mødereferat, at der blev afholdt et virtuelt NOST-møde med regionale beredskabsstabe vedrørende mink den 17. november 2020 kl. 09.00, hvori deltog vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen og repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen samt de lokale beredskaber. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

1. Velkomst v. stabschef

SC bød velkommen og orienterede indledningsvist om lovforlaget, der skal sikre en hjemmel til aflivning af raske mink uden for smittezonerne. Der er politisk flertal for loven, der skal 2. behandles af Folketinget i dag.

2. Status

SC gav en kort status for operationen. Der er indtil videre aflivet omkring 11 millioner mink, og pt. udestår omkring 2,4 millioner mink, der skal aflives.

Der udestår desuden en stor oprydningsopgave, og der vil efterfølgende komme en kontrolopgave.

...

Forholdsordren der blevet givet i forgårs, er stadigvæk gældende. Der er endnu ikke truffet beslutning om, hvorvidt der kan indledes en offensiv på zone 3-farme. Der handles ikke før der truffet en endelig beslutning, hvorfor man flere steder vil stå i stampe. Det skal blandt andet afklares, hvad der skal ske med moderdyrene.

3. Sektorrunde

LBS Region NORD

NORD oplyste, at man pt. forholder sig afventende. Der er kun enkelte levende pelsdyr tilbage på zone 3-farme i regionen.

...”

9.8.11.3. Møde i Operationsstab Mink tirsdag den 17. november 2020 kl. 12.30

Det fremgår af et mødereferat, at der blev afholdt et møde i Operationsstab Mink den 17. november 2020 kl. 12.30, hvori deltog vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen og blandt andre repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Forsvarskommandoen. Af referatet fremgår bl.a.:

” ...

1. Velkomst v. stabschef

SC bød velkommen, og orienterede om, at der ikke var sket en stor udvikling i forhold til selve operationen, men at udviklingen derimod skete i de enkelte celler.

2. Status

SC oplyste, at der nu er mindre end 2 millioner mink tilbage at aflive, og at det springende punkt nu er, at få et overblik over afskaffelse af de aflivede mink, containere mv.

DAKA indgår nu som en fast del af Logistik cellen, så deres data kan indgå som en del af operationen.

...”

9.8.11.4. Møde i Operationsstab Mink tirsdag den 17. november 2020 kl. 14.45

Det fremgår af et mødereferat, at der blev afholdt et møde i Operationsstab Mink den 17. november 2020 kl. 14.45, hvori deltog politiinspektør Uffe Stormly og blandt andre repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Forsvarskommandoen samt alle de lokale beredskabsstabe. Af referatet fremgår bl.a.:

” ...

2. Orientering ved stabschefen

SC kunne til orientering fortælle, at der i går aftes blev indgået en politisk aftale om bonusordninger til minkfarmerne.

Derudover kører behandlingen af lovhjemmel efter almindelig procedure (ikke en haste lovbehandling). 2. lovbehandling kører i dag og 3. behandling forventedes afsluttet den 3. december. På den baggrund er der oprettet en timeout. Det betyder, at der indtil andet besluttet, ikke foretages opsøgende kontakt til zone 3-farme.

SC kunne afslutningsvist oplyse, at København Fur vurderede, at ca. 90% af minkene var aflivede, hvilket ville sige, at der var ca. 1 million zone 3-mink tilbage, der endnu skulle aflives. København Fur vurderede yderligere at langt de fleste minkavlere ville overholde tidsbegrænsningen for aflivningen, der var sat til den 19. november 2020.

RPLT orienterede om status på O-stabens arbejde. Der har fundet 11 millioner aflivninger sted på nuværende tidspunkt, 1,9 millioner aflivninger udestår.

Der arbejdes lige nu kun på en farm i Haderup, hvor der vurderes at være ca. 100.000 mink. De sidste aflivninger forventes foretaget i morgen og når arbejdet i Haderup er færdigt skal der, som tingene er lige nu, ikke finde flere myndighedsaflivninger sted. Herefter pågår oprydningsarbejdet, blandt andet skal der fjernes en masse containere fra farmene.

..."

9.8.11.5. Møde i Operationsstab Mink onsdag den 18. november 2020 kl. 12.30

Det fremgår af et mødereferat, at der blev afholdt et møde i Operationsstab Mink den 18. november 2020 kl. 12.30, hvori deltog vicepolitiinspektør Michael Sehested og blandt andre repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Forsvarskommandoen. Af referatet fremgår bl.a.:

"..."

1. Velkomst v. stabschef

Der har hersket forvirring om operationen arbejder med zone 3 mink. FVST bekræfter, at vi kun arbejder med zone 1 og 2 mink, og ikke zone 3. SOP tilrettes herom.

2. Status

FVST

Plan for nedskallering udarbejdes til FVST og sendes til departementet til godkendes.

...”

9.8.11.6. Møde i Operationsstab Mink mandag den 23. november 2020 kl. 18.00

Det fremgår af et mødereferat, at der blev afholdt et møde i Operationsstab Mink mandag den 23. november 2020 kl. 18.00, hvori deltog blandt andre vicepolitidirektør Bo Samson og repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Forsvarskommandoen. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

1. Status

SC oplyste, at fra onsdag d. 25/11 vil der blive droslet ned på stabe. Der vil ikke blive kørt toskifte tjenester. Der vil være mødetid fra 7-17. FKO behøver ikke at være i Ejby, men kan deltage i møder via ITV. Der vil stadig være behov for at kunne få fat på FKO via telefon. Callcenter vil efter overstået opgave i morgen blive lukket ned. Referenter skal møde fra 7- 17. Dokumentationsstab kører efter egen plan. Der er behov for SFOS fra 7-17, således at data er tilgængelig.

...”

9.8.12. Afslutningen af aflivningsindsatsen i NOST-regi torsdag den 10. december 2020

Det fremgår af et mødereferat, at der blev afholdt et NOST-stabsmøde om covid-19-smitte hos mink torsdag den 10. december 2020 kl. 11.00, hvori deltog politiinspektør Uffe Stormly og blandt andre repræsentanter fra Beredskabsstyrelsen, Forsvarskommandoen, Sundhedsstyrelsen og Fødevarestyrelsen. Af referatet fremgår bl.a:

”...

4. Status på aflivning af MINK ved FVST

Operationen nærmede sig sin afslutning. Der manglede afklaring omkring hullerne, maskinerne skulle renses og enkelte besætninger skulle besøges.

O-staben og den besætningsrelateret indsats var efterhånden frigivet, og FVST havde selv ressourcer til at klare resten, når de sidste besøg var afsluttet.

Den administrativ opgave var ikke løst, og der ventede forude et stort arbejde med erstatninger og compensationer.

Der var dog fortsat behov for bistand til at lukke huller, og det var FKO og BRS, der var belastet med denne opgave. Der afventedes fortsat 8 afslutningssyn, og når disse var afsluttet, så afsluttedes NOST-operationen. Efterfølgende drejede det sig udelukkende om sektorsamarbejde omkring hullerne.

BRS spurgte ind til ordlyden af, at FVST hjemtog opgaven ift. besætninger og spurgte nærmere ind til, om dette også gjorde sig gældende ift. fremtidsscenarier efter den 21/12. FVST svarede, at de ikke forventede hjælp til myndighedsbesøg efter den 21/12. De arbejdede videre efter den SOP, som FKO også havde arbejdet efter.

FKO konstaterede, at operationen lukkede ned i dag, og at FVST fortsætter med egne ressourcer. FVST gjorde opmærksom på, at de skulle vide, hvis der var udeståender. Der var planlagt 8 besøg fordelt på i dag og i morgen. FKO oplyste at, hvis der skulle ske noget nyt, så skulle FVST lave en ny anmodning efter den kendte standard procedure.

SC præciserede at operationsberedskabet lukkede ned i dag, midnat kl. 24:00. Der var planlagt 8 besøg fordelt på i dag og i morgen og der skulle laves nye aftaler, hvis de ikke blev gennemført som planlagt.

5. Status ved Operationsstab mink

SC konkluderede, at NOST og den særlige NOST-delman BN284 afsluttes i dag ved midnat, kl. 24:00.

FVST overtog selv varetagelsen af opgaven, men med sektorbistand, hvis det skulle blive aktuelt.

...

8. Eventuelt

Operationen afsluttet i NOST regi og fortsætter i sektor regi.

Fødevarestyrelsen efterlyste evaluering af operationen til fremtidige operationer.

SC udtrykte stor ros til alle myndigheder. Han opfordrede myndighederne til overveje, hvad der kunne være relevant at drøfte i forbindelse med en evaluering af operationen.

Der vil blive indkaldt til et NOST stabsmøde i uge 3, 2021 hvor evalueringspunkter ville blive drøftet.

Afsluttende koordinationsmøde med LBSér møde var i morgen kl 10:00.
..."

9.8.13. Fødevarestyrelsens opgørelse af aflivede mink

Fødevarestyrelsen har i notatet "Data for aflivning af mink" af 28. oktober 2021 oplyst følgende om det daglige antal aflivede mink fra november 2020 og året ud:

"...

Antal mink, som blev aflivet dagligt fra 1. november:

Antal aflivede dyr fra 1. november og året ud

Dato for afsluttet aflivning	Zone 1	Zone 2	Zone 3	Total
1. november 2020	14.178	68.029		82.207
2. november 2020	95.475	41.895		137.370
3. november 2020	40.392	15.744		56.136
4. november 2020	80.376	37.696		118.072
5. november 2020	62.159	22.391		84.550
6. november 2020	187.610	167.497	38.400	393.507
7. november 2020	124.865	167.079		291.944
8. november 2020	211.213	160.599	9.677	381.489

9. november 2020	721.103	402.967	95.753	1.219.823
10. november 2020	591.289	232.147	45.882	869.318
11. november 2020	189.110	426.050	141.470	756.630
12. november 2020	318.742	775.991	44.020	1.138.753
13. november 2020	366.048	885.700	347.104	1.598.852
14. november 2020	139.290	804.735	475.628	1.419.653
15. november 2020	355.393	600.368	807.031	1.762.792
16. november 2020	408.252	726.183	1.109.515	2.243.950
17. november 2020	251.842	223.859	20.549	496.250
18. november 2020	131.159	103.015	239.748	473.922
19. november 2020		10.025	609.424	619.449
24. november 2020			13.344	13.344
1. december 2020			18.857	18.857
3. december 2020			14.514	14.514
Total	4.288.496	5.871.970	4.030.916	14.191.382
...				

Fødevarestyrelsen har i notatet "Oplysninger om antal aflivede mink" af 2. december 2021 oplyst følgende om fordelingen af aflivede mink fordelt på zonerne:

...

Tabel 1. Antal aflivede mink opgjort på zoner, destruerede henholdsvis pelsede og hvem der har aflivet (mio.)

	Zone 1	Zone 2	Zone 3	I alt
Sendt til destruktion, i alt	4,2	3,8	0,2	8,2
- Myndighedsaflivninger	1,2	0,0	0,0	1,2
- Ejer aflivninger	3,0	3,8	0,2	7,0
Pelset, i alt	0,7	2,7	4,0	7,4
Aflivet, i alt	4,9	6,5	4,2	15,6

... ,

Direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, har om aflivning i zone 3 i perioden fra den 4. november til den 10. november 2020 forklaret¹¹¹⁷, at der blev aflivet og pelset 190.000 dyr i zone 3. I alt blev der aflivet 3,4 millioner mink, så det var 190.000 dyr ud af 3,4 millioner mink, og ingen af minkene blev aflivet af myndighederne; det var avlerne selv, som aflivede. Alle vidste, at det var frivilligt. Der var en lang periode, hvor man aflivede 1-2 millioner dyr om dagen, og de havde store problemer med at bortskaffe dem. Han har endvidere forklaret, at forløbet har været en kæmpe belastning for deres organisation og den trækker stadig spor bl.a. i forbindelse med, at medarbejdere fra Fødevarestyrelsen skal afhøres af kommissionen. Det har påvirket alle medarbejdere. Fødevarestyrelsen er enormt stolt over den indsats, der blev leveret i august, september, oktober og november 2020. Den arbejdsindsats, der blev ydet, har uden sammenligning været den største opgave, de har haft. Mange medarbejdere, også dem som ikke var dyrlæger, løb en risiko ved at gå ind på smittede farme. Det eneste, der stod tilbage for medarbejderne var, at de blev kørt over af en damptrømler af presse, andre myndigheder osv. Det har de kæmpet med i Fødevarestyrelsen, og det kæmper de stadig med. Det var først efter regeringens beslutning den 3. november 2020, at de i Fødevarestyrelsen fik den soleklare melding, at politiet og forsvaret i regi af NOST'en, overtog operationen, og at Fødevarestyrelsen kun skulle levere veterinærfaglig rådgivningen til NOST'en. Fødevarestyrelsen kunne derfor sænke skuldrene lidt. Fødevarestyrelsen var dog i praksis stadig meget involveret i problemhåndteringen, og da hjemmelsproblemerne kom frem, begyndte NOST'en at sige, at de kun var en støttefunktion til Fødevarestyrelsen.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹¹¹⁸, at i november 2020 havde hendes kontor overblikket over, hvilke smittede besætninger, der blev slået ned. Fra den 3. november 2020 til den 8. november 2020 blev der ikke ved myndighedernes foranstaltning slået besætninger ned uden for zonerne.

1117 Forklaringsdokumentet side 499 og 502f

1118 Forklaringsdokumentet side 1314

9.9. Regeringens oplysninger til Folketinget

Kommissionen har ved gennemgangen af regeringens oplysninger til Folketinget foretaget enkelte nedslag, idet omfanget af oplysninger er betydelig. Der er således stillet mere end 500 folketingsspørgsmål, afholdt 15 samråd, tre forespørgsler og seks spørgetimer omhandlende beslutningen om aflivning af alle mink i Danmark.

Følgende samråd har kommissionen ikke fundet relevante i forhold til kommissoriet og tillægskommissoriet, hvorfor disse samråd ikke er beskrevet nærmere:

Samråd med sundhedsminister Magnus Heunicke den 10. november 2020 kl. 15.00, den 3. december 2020 kl. 16.00 og den 11. december 2020 kl. 09.00, spørgetid med miljø- og fødevareminister Mogens Jensen den 11. november 2020 kl. 13.00, samråd med miljøminister Lea Wermelin den 27. november 2020 kl. 10.00, samråd med miljøminister Lea Wermelin og minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn den 2. december 2020 kl. 13.00, spørgetid med justitsminister Nick Hækkerup den 2. december 2020 kl. 10.00 og den 9. december 2020 kl. 10.00, samråd med sundhedsminister Magnus Heunicke og minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn den 4. december 2020 kl. 08.30, samråd med forsvarsminister Trine Bramsen den 8. december 2020 kl. 08.45 og den 9. december 2020 kl. 13.00, samråd med finansminister Nicolai Wammen den 8. december 2020 kl. 17.00 og samråd med minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn den 9. december 2020 kl. 13.00.

Nedenfor er de for kommissoriet og tillægskommissoriet relevante samråd, spørgetimer og forespørgselsdebatter gennemgået. Et udvalg af de for kommissoriet og tillægskommissoriet relevante skriftlige besvarelser af folketingsspørgsmål er ligeledes beskrevet.

9.9.1. Åbningsdebat i Folketinget den 8. oktober 2020

Torsdag den 8. oktober 2020 blev der afholdt åbningsdebat i Folketinget, jf. Folketingsåret 2020-21, tillæg F, møde nr. 3, Forhandling om åbningsredegørelse nr. R 1, kl. 09.02.

9.9.1.1. Overvejelser i Statsministeriet i anledning af åbningsdebatten i Folketinget den 8. oktober 2020

Statsministeriet v/ Johan Philip Zilmer-Bülöw anmodede i mail af 8. oktober 2020 medarbejdere i Sundhedsministeriet om at modtage beredskab på spørgsmålet om, hvorvidt aflivning af mink var proportionalt mv. Sundhedsministeriet henviste til, at Miljø- og Fødevareministeriet var det rette til at svare på spørgsmålet, da "aflivningen sker i henhold til deres lovgivning". Johan Philip Zilmer-Bülöw rettede herefter henvendelse til Miljø- og Fødevareministeriet, hvor fuldmægtig Anders Kroman Liin besvarede hans spørgsmål ved mail senere samme dag:

" ...

Sendt: 8. oktober 2020 14:29

Til: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Cc: Paolo Drostby

Emne: SV: Haster - bestilling på kort beredskab tbf åbningsdebat

Kære Johan

Se nedenstående svar i blå. Bidraget er godkendt af fødevareministeren.

Venlig hilsen

Anders Kroman Liin

Fuldmægtig | Fødevarer og Veterinær

...

Fra: Johan Philip Zilmer-Bülöw

Sendt: 8. oktober 2020 11:46

Til: Anders Kroman Liin; Paolo Drostby

Haster - bestilling på kort beredskab tbf åbningsdebat

Hej begge

SUM har henvist til jer ift nedenstående - kan I hjælpe?

Ifm åbningsdebatten skal vi nemlig bruge et helt kort beredskab på:

Q: Aflivning af mink - er det proportionalt?

A: "Siden der i juni - for første gang - blev konstateret COVID-19 på en dansk minkfarm, har regeringen overvåget situationen tæt. Og vi har løbende iværksat en lang række tiltag for at håndtere og inddæmme smittespredningen. I slutningen af september måtte vi dog på baggrund af den seneste tids store stigning i antallet af smittede besætninger konstatere, at de iværksatte tiltag ikke havde været tilstrækkeligt til at forhindre en fortsat smittespredning blandt de nordjyske minkbesætninger. Derfor valgte regeringen i starten af oktober, at alle smittede minkbesætninger, samt besætninger i radius af 7,8 km af de smittede besætninger aflives. Siden juni er 58 besætninger smittede og 46 er mistænkt for smitte [pr. 7. oktober]. Beslutningen er truffet på baggrund af sundhedsmyndighedernes vurdering. Det vurderedes, at smittespredningen havde nået et punkt, hvor vi anså den for at udgøre et så alvorligt folkesundhedsmæssigt problem, at det ville være nødvendigt at aflive minkbesætningerne i området. Det har ikke været en nem beslutning at træffe, men som situationen har udviklet sig, er der desværre ingen tvivl om, at det er det eneste rigtige at gøre, selvom det er trist for både dyr og mennesker."

Skal gerne indeholde en henvisning til, at beslutningen er sket i samråd med sundhedsmyndighederne.

Ikke behov for baggrund osv. - bare rent svar. Evt bare i en mail.

Frist senest kl 14.30.

Beklager kort aftræk og kort bestillingsform - er lige på vej i møde, som jeg er ude af igen kl ca 13, hvis der er behov for at vende noget.

Mvh Johan / STM

..."

Anders Kroman Liin sendte senere samme dag, kl. 16.18, yderligere en mail til Johan Philip Zilmer-Bülouw med beredskab vedrørende kompensation:

” ...

Kære Johan

Hermed beredskab om kompensation – godkendt af fødevareministeren.

”Q: Kompensation til minkavlerne – hvorfor kompenseres minkavlere og hvordan?

A: ”Det er afgørende, at vi sætter ind over for den risiko, som smittede minkbesætninger kan udgøre i forhold til COVID-19. Sundhedsmyndighederne har udtrykt stor bekymring ved det store og hastigt voksende reservoir for smitte, vi desværre har i minkbesætninger. Derfor aflives smittede besætninger hurtigst muligt, men det er klart, at vi i denne ekstraordinære og alvorlige situation må holde hånden over minkfarmerne, der ikke skal efterlades med regningen helt alene.

Minkavlerne har mulighed for at vælge mellem at få pengene udbetalt med det samme eller at vente med at få udbetalt en del af pengene til når vi kender næste års priser på minkskind, der kan vise sig at være højere end sidste år.

Minkavlerne får erstattet den fulde værdi af deres dyr, og får derud over en erstatning for driftstab, hvis størrelse er afhængig af, om dyrene er raske eller smittede. Kompensationen ligger på niveau med, hvad vi ellers betaler besætningsejere, hvor det er nødvendigt at slå besætningerne ned. Når vi ikke giver samme dækning for driftstab til smittede besætninger som til ikke-smittede, så er det fordi vi bliver nødt til at have et incitament, som underbygger, at besætningsejerne gør alt, hvad de kan for at holde smitte ude af besætningerne. Det gælder både for corona, og for andre smitsomme husdyrsygdomme. Den praksis har eksisteret i mange år, og er afgørende for at fastholde det høje niveau af dyresundhed vi har i Danmark, og som giver os adgang til mange eksportmarkeder.

Veterinærmyndighederne tilstræber at udbetale erstatning så hurtigt som muligt.

...”

På baggrund heraf blev der i Statsministeriet udarbejdet "Overliggerberedskab", som Johan Philip Zilmer-Bülow ved mail af 8. oktober 2020 kl. 18.45 sendte til ministersekretærer i Statsministeriet. "Overliggerberedskabet" havde sålydende ordlyd:

"...

5. Mink og COVID-19

Q:

Aflivning af mink - er det proportionalt?

A:

- Beslutningen er truffet på baggrund af sundhedsmyndighedernes vurdering. Myndighederne vurderede, at smittespredningen havde nået et punkt, hvor den udgjorde et så alvorligt folkesundhedsmæssigt problem, at det ville være nødvendigt at aflive minkbesætningerne i området.
- Det har ikke været en nem beslutning at træffe, men som situationen har udviklet sig, er der desværre ingen tvivl om, at det er det eneste rigtige at gøre, selvom det er trist for både dyr og mennesker.

Baggrund:

Siden der i juni - for første gang - blev konstateret COVID-19 på en dansk minkfarm, har myndighederne overvåget situationen tæt. Der er løbende iværksat en lang række tiltag for at håndtere og inddæmme smittespredningen. I slutningen af september måtte man dog på baggrund af den seneste tids store stigning i antallet af smittede besætninger konstatere, at de iværksatte tiltag ikke havde været tilstrækkeligt til at forhindre en fortsat smittespredning blandt de nordjyske minkbesætninger. Den fortsatte smitteudvikling medfører to risici: 1) der er risiko for smitte mellem dyr og mennesker og dermed for, at smitte i minkbesætninger kan bidrage til smittespredningen blandt mennesker og 2) det er konstateret, at COVID-19 kan mutere i mink og måske skabe mutationer af virus, som kan skabe risiko for gensmitte og nedsætte effekten af en senere vaccine. Derfor blev det i starten af oktober besluttet (i CU), at alle smittede minkbesætninger, samt besæt-

ninger i radius af 7,8 km af de smittede besætninger aflives. Siden juni er 58 besætninger smittede og 46 er mistænkt for smitte [pr. 7. oktober].

Q:

Kompensation til minkavlerne – hvorfor kompenseres minkavlere og hvordan?

A:

- Minkavlerne får erstattet den fulde værdi af deres dyr, og får derud over en erstatning for driftstab, hvis størrelse er afhængig af, om dyrene er raske eller smittede. Minkavlerne har mulighed for at vælge mellem at få pengene udbetalt med det samme eller at vente med at få udbetalt en del af pengene til når vi kender næste års priser på minkskind, der kan vise sig at være højere end sidste år.

Baggrund:

Minkavlerne får erstattet den fulde værdi af deres dyr, og får derud over en erstatning for driftstab, hvis størrelse er afhængig af, om dyrene er raske eller smittede. Kompensationen ligger på niveau med, hvad myndighederne ellers betaler besætningsejere, hvor det er nødvendigt at slå besætningerne ned. Når vi ikke giver samme dækning for driftstab til smittede besætninger som til ikke-smittede, så er det fordi at der bliver nødt til at have et incitament, som underbygger, at besætningsejerne gør alt, hvad de kan for at holde smitte ude af besætningerne. Det gælder både for COVID-19 og for andre smitsomme husdyrsygdomme. Den praksis har eksisteret i mange år, og er afgørende for at fastholde det høje niveau af dyresundhed vi har i Danmark, og som giver os adgang til mange eksportmarkeder. Veterinærmyndighederne tilstræber at udbetale erstatning så hurtigt som muligt.”

Der ses i åbningsdebatten ikke at være blevet gjort brug af ”Overliggerberedskabet”, og spørgsmålet om mink og minkavl er kun kortvarigt berørt i åbningsdebatten den 8. oktober 2020.

9.9.2. Samråd med miljø- og fødevareministeren den 28. oktober 2020

Miljø- og Fødevareudvalget indkaldte miljø- og fødevareminister Mogens Jensen til to samråd til afholdelse den 28. oktober 2020 kl. 13.00 til 14.00 og kl. 14.05 til 15.05 med samrådsspørgsmål E, F, G, H og I på dagsordenen, jf. Folketingsåret 2020-21, Miljø og Fødevareudvalget, alm. del – Samrådsspørgsmål G, H og I (besvaret den 28. oktober 2020).

Udvalget havde bedt ministeren redegøre for usikkerhederne i vurderingen af sammenhængen mellem de covid-19-smittede minkfarme i Danmark og årsagen til den store spredning i Nordjylland. Udvalget havde desuden bedt ministeren redegøre for og begrunde regeringens holdning til, hvilket niveau af risiko for covid-19-smitte mellem mink og mennesker og fra mink til mink der er acceptabelt, og svare på hvad regeringen vil gøre for at bekæmpe den stigende covid-19-smitte på danske minkfarme, herunder risikoen for at minkfarme forblev et smittereservoir. Endelig spurgte udvalget ministeren om, hvilke overvejelser regeringen gjorde sig med hensyn til at afvikle alle minkfarme i Danmark og dermed slutte sig til det stigende antal europæiske lande, som f.eks. Frankrig, der afvikler minkindustrien.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen svarede på samrådene bl.a., at det var bekymrende med et stort reservoir af mink med risiko for mutationer, herunder i forhold til vacciner, samt at der var tale om en trussel for folkesundheden. Ministeren svarede endvidere, at fastsættelsen af zoner på 7,8 km beroede på Dansk Veterinær Konsortiums beregninger, herunder at afstanden på de 7,8 km beroede på beregninger om smittespredningen i den første fase af epidemien, og at der var en dialog mellem myndighederne om zonestørrelsen, som der ville blive taget stilling til, hvis der var ændringer. Ministeren svarede derudover, at det kunne blive nødvendigt med nye tiltag, hvis det var nødvendigt, og at der ikke var aktuelle planer om at forbyde minkavl i Danmark.

9.9.2.1. Overvejelser i Miljø- og Fødevareministeriet i anledning af samrådet den 28. oktober 2020

Der blev til brug for samrådet udarbejdet materiale til ministeren i form af samrådstale og beredskab til de forskellige spørgsmål. Af det medfølgende cover fremgår:

”

DEP sagsnr.: 2020-18832

Til: Minister for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Ekstern frist : Samråd 28. oktober

Styrelses J. Nr.: 2020-14-169-01427

Styrelseschef: Camilla Brasch Andersen

Direktion i styrelsen: Nikolaj Veje

Materiale til samråd G, H, I, E og F om COVID-19 i mink

Indstilling

Til ministerens godkendelse og brug vedlægges udkast til samrådstale og beredskab (bilag 1+ bilag 3) til samrådsspørgsmål G, H, I stillet af Carl Valentin (SF), udkast til samrådstale og beredskab (bilag 2+ bilag 3) til samrådsspørgsmål E stillet af Erling Bonnesen (V) samt udkast til samrådstale og beredskab (bilag 2 +bilag 3) til samrådsspørgsmål F stillet af og Per Larsen (KF).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Afledt af regeringens beslutning om, at aflive COVID-19 smittede mink-besætninger og raske besætninger indenfor en radius af 7,8 km fra smittede besætninger, har Carl Valentin (SF), Erling

Bonnesen (V) samt Per Larsen (KF) stillet en række samrådsspørgsmål til ministeren, jf. bilag 4-8.

I samrådsspørgsmål G, H og I (bilag 4-6) spørger Carl Valentin (SF) til usikkerheden i vurderingen af sammenhængen mellem de COVID-19-smittede minkfarme i Danmark og årsagen til den store spredning i Nordjylland, hvilket niveau af risiko for COVID-19 smitte, som regeringen vil acceptere og hvad regeringen gør for at bekæmpe COVID-19 smitte i danske minkfarm. Herudover spørges til, hvilke overvejelser regeringen gør i forhold til afvikling af minkfarme i Danmark.

I samrådsspørgsmål E (bilag 7) spørger Erling Bonnesen (V) til ministerens holdning til minkproduktion, samt hvordan ministeren vil sikre rammevilkår. Herudover spørges til minkavlernes mulighed for at sikre avlsmateriale.

I samrådsspørgsmål F (bilag 8) spørger til Per Larsen (KF) til om det er proportionelt at aflive mink, samt til mulighederne for kompensation. Herudover spørges til ministerens holdning til, at dyrlæger finde det unødvendigt at slå mink ned på farme, der har dannet antistoffer.

Strategi og proces

I besvarelsen af samrådsspørgsmål G, H og I redegøres for, at de eneste påviste signifikante risikofaktorer for, at en minkfarm bliver smittet med COVID-19, er størrelsen på besætningen og afstanden til den nærmeste smittede minkfarm. Arbejdet med at redegøre for årsagen til den store smittespredning på danske minkfarme er en højt prioriteret indsats, som Fødevarestyrelsen i tæt samarbejde med sundhedsmyndighederne og Dansk Veterinær Konsortium arbejder med i en samlet indsats mod at inddæmme spredningen af COVID-19.

Indtil nu er der ikke fundet andre smitteveje end human smitte ind og ud af minkfarme. Idet der er fundet humane tilfælde af minkvarianten af COVID-19 i hele Danmark, og idet at Statens Serum Institut vurderer, at den fortsatte udvikling af virus i mink med mutationer og spredning til mennesker kan udgøre en potentiel fare for folkesundheden, er det regeringens holdning, at alle niveauer af smitte er uacceptabelt.

Strategien for at bremse smitteudviklingen er, at aflive smittede mink-besætninger, samt besætninger inden for en 7,8 km-zone hurtigst muligt. Der er nu ved at være kapacitet til for alvor at få fart på aflivning af de berørte besætninger. Dels er der i samarbejde mellem Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Sundhedsmyndighederne, Politiet og Forsvaret sikret kapacitet til en styrket indsats, indtil opgaven er løst. Samtidig har Fødevarestyrelsen givet mulighed for, at ejerne af smittede besætninger selv kan stå for aflivning af deres mink. Det kan blive nødvendigt at ændre tilgangen, hvis der kommer ny viden eller nye tiltag, som kan vise sig at være ligeså effektive til at bremse smittespredning af COVID-19 i mink.

Dansk minkavl har et betydeligt omfang. Danmark er en af verdens førende producenter af minkskind, og der produceres årligt 12-13 mio. skind her i landet. København Fur, som er ejet af Dansk Pelsdyrsavlssforenings medlemmer, havde en samlet omsætning på 5,2 milliarder

kroner i 2018/19. Det er regeringens vurdering, at minkproduktionen i dag er underkastet deltaljerede regler, der tager sigte på at sikre minken dyrevelfærdsmæssigt forsvarlige forhold. Samtidig er der tale om en stor produktion med en betydelig følgeindustri. Et forbud mod minkavl vil derfor ikke bare ramme den enkelte pelsdyravler, men også kunne få store negative samfundsøkonomiske konsekvenser. På den baggrund mener regeringen ikke, at der er grundlag for et forbud mod minkproduktion på baggrund af dyrevelfærdsmæssige forhold.

I besvarelsen af samrådsspørgsmål E redegøres for, at det er regeringens holdning, at der også fremover bør være mulighed for hold af mink i Danmark med henblik på pelsproduktion. Samtidig vil den fremtidige produktion af mink fortsat skulle være underkastet en række regler om blandt andet dyrevelfærd.

I besvarelsen af samrådsspørgsmål F redegøres for, at beslutningen om aflivning af ikke-smittede mink er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden. Minkavlere med smittede minkfarme ydes erstatning efter en erstatningsordning, der har eksisteret i mere end 30 år. I henhold til denne ydes der fuld erstatning for de aflivede avlsdyr, og herudover 20 pct. driftstabserstatning, dvs. delvis dækning for tabet af avlsdyrenes merværdi ud over skindprisen.

Med hensyn til Dyrelægeforeningens holdning til strategien afsøger Fødevarestyrelsen dette.

Økonomi og finansiering

Ikke relevant.

Pressestrategi

Ikke relevant.”

Der var bl.a. udarbejdet taleberedskab nr. 10 til samrådet vedrørende hjemmelsgrundlag for aflivning af mink. Det fremgår heraf bl.a.:

” ...

Taleberedskab nr. 10

Til brug for samråd om mink og corona

Problemstilling: Hjemmelsgrundlag for aflivning af mink

- Beslutningen om aflivning af ikke-smittede og tidligere smittede mink besætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.
 - Dyrene aflives med hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr, hvoraf foranstaltninger såsom aflivning kan tages i anvendelse for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og alvorlige smitsomme husdyrsygdomme.
- ...

9.9.3. Hasteforespørgselsdebatter med miljø- og fødevareministeren den 30. oktober 2020

Der blev den 30. oktober 2020 afholdt to forespørgselsdebatter med miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg G, F 9 forespørgsel og Folketingstidende 2020-21, tillæg G, F 10 forespørgsel, den ene vedrørende sundhedsrisikoen fra den særlige covid-19-mutation, der udvikles i mink (F9), den anden vedrørende aflivning af mink (F10).

9.9.3.1. Materiale indhentet til brug for hasteforespørgslen

Den 9. oktober 2020 var der en mailkorrespondance internt i Sundhedsministeriet om levering af fagligt materiale til hasteforespørgslen, hvoraf fremgår, at "Mogens Jensen tager den", og Sundhedsministeriet skulle levere fagligt bidrag til Miljø- og Fødevareministeriet. Af mailkorrespondancen fremgår:

" ...

Den 9. okt. 2020 kl. 19.16 skrev Sine Mutanu Jungersted :

Kære Katrine

Hermed som aftalt - som nævnt er der mandat til, at vi insisterer på, at MFVM tager den og vi leverer fagligt bidrag.

...

From: Katrine Kaldahl ...

Sent: 09-10-2020 19:33:41 (UTC +02)

To: Sine Mutanu Jungersted ...

Cc: Dorthe Eberhardt Søndergaard ...; DEP Alle ministersekretærer...;

Niels Torpegaard Christensen

Subject: Re: Anmodning om hasteforespørgsel

Tjek. Jeg har talt med MFVM - Mogens Jensen tager den og vi leverer fagligt bidrag. Og som du sagde, så bliver der først den 28. Okt da deres minister er i karantæne efter et rådsmøde den 21.

..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om mailkorrespondancen forklaret¹¹¹⁹, at man i Sundhedsministeriet ikke havde et særligt mandat til at pålægge ham, at han skulle tage forespørgslen i Folketinget. Han husker slet ikke, at der skulle have været en diskussion om dette. Ofte vil den minister, hvis fagområde spørgsmålet vedrører, besvare forespørgslen. Det var naturligt, at han tog forespørgslen, idet den handlede om minkproduktion og smitte blandt mink. Der var dog et sundhedsfagligt aspekt i sagen, hvor han ikke var den rette til at svare.

I anledning af forespørgslen iværksatte Sundhedsministeriet en bestilling hos Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen, som blev bedt om levere bidrag til hasteforespørgslen. Statens Serum Institut leverede den 16. oktober 2020 et bidrag, hvoraf det bl.a. fremgår, at den fortsatte udvikling af virus i mink med flere og flere mutationer i spikeproteinet og spredning ved videresmitte til mennesker i Danmark, fortsat vurderes at udgøre en potentiel fare for folkesundheden, og det er således væsentligt fortsat at forebygge spring af virus mellem dyr og mennesker.

Af mail af 20. oktober 2020 fra Styrelsen for Patientsikkerhed til Statens Serum Institut og med kopi til Sundhedsstyrelsen fremgår, at Styrelsen for Patientsikkerhed ikke havde kommentarer til det skrevne, men at man ville anbefale, at man i notatet nævnte, at man til foråret kunne risikere at stå i fuldstændig den samme situation som nu, når alle minkfarmene fik et nyt kuld hvalpe, som alle var modtagelige for infektion med covid-19.

1119 Forklaringsdokumentet side 385ff

9.9.3.2. Forespørgselsdebatter i Folketinget den 30. oktober 2020

Der to forespørgselsdebatter, F 9 og F 10 med miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, blev afholdt den 30. oktober 2020, hvor Mogens Jensen i omkring 6 timer besvarede spørgsmål.

Forespørgsel F 9 lød som følger:

”...

Forespørgsel til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling:

Hvad kan regeringen oplyse om sundhedsrisikoen i Danmark, EU og globalt fra den særlige covid-19-mutation, der udvikles i mink, og særligt hvis der ikke udvikles en vaccine til mennesker mod denne variant af covid-19, og hvilke forholdsregler mener regeringen der bør foretages i Danmark, EU og globalt for at udrydde mink-covid-19?

Af Carl Valentin (SF) og Jacob Mark (SF).

...”

Mogens Jensen svarede hertil bl.a., at det var en ret alvorlig situation, hvad angik corona, når det gjaldt minkproduktion i Danmark, og at sundhedsmyndighederne havde vurderet, at minkbesætningerne potentielt udgjorde et stort reservoir af coronavirus med tilhørende risiko for yderligere mutationer, og at den fortsatte udvikling af minkvarianten af covid-19-virus ville kunne udgøre en potentiel fare for folkesundheden i Danmark. Mogens Jensen svarede endvidere, at sundhedsmyndighederne havde oplyst, at der opstod nye mutationer af coronavirus i de danske minkbesætninger, og at der indtil videre var observeret flere virusvarianter relateret til mink, og at det vurderedes som sandsynligt, at de spikeproteinbaserede vacciner ville have en vis effekt over for de indtil nu påviste spikeproteinændringer, altså mutationer set blandt mink, men at den fortsatte spredning af covid-19 blandt mink gav anledning til en generel bekymring om yderligere udvikling af mutationer af covid-19 i minkbestanden med risiko for fremtidig påvirkning af folkesundheden.

Mogens Jensen svarede derudover bl.a., at det den 1. oktober 2020 ligeledes blev besluttet at overgå til en strategi, hvor minkbesætninger smittet med covid-19 samt minkbesætninger beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet besætning fremadrettet skulle aflives, da det desværre måtte

konstateres, at de hidtidige tiltag, der havde været taget, ikke i tilstrækkelig grad forebyggede yderligere smittespredning, og at regeringens tilgang til udryddelse af covid-19 i minkbesætninger var baseret på rådgivning fra Fødevarestyrelsen, Statens Serum Institut, Sundhedsstyrelsen og Københavns Universitet, som løbende fulgte udviklingen og holdt sig orienteret om ændringer i OIE's anbefalinger og tiltag, og som også løbende var i dialog med andre lande om deres håndtering af covid-19 i mink.

Der var herefter en debat, hvorunder Mogens Jensen besvarede en række yderligere spørgsmål.

Forespørgselsdebat F 9 sluttede kl. 19.46, og den næste forespørgselsdebat F 10 begyndte umiddelbart efter.

Forespørgsel 10 lød som følger:

” ...

Forespørgsel til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling:

Vil ministeren redegøre for beslutningen om aflivningen af danske mink, herunder hvilket fagligt belæg regeringen bygger sine beslutninger på, samt for, hvordan regeringen vil sikre, at en hel branche ikke lukkes på baggrund af regeringens indgreb med dertilhørende tab af danske arbejdspladser?

Af Erling Bonnesen (V), Lise Bech (DF) og Henrik Dahl (LA).

...”

Mogens Jensen svarede hertil bl.a., at undersøgelser udført af Dansk Veterinær Konsortium, som er et samarbejde mellem Københavns Universitet og Statens Serum Institut, har vist, at de eneste signifikante risikofaktorer for, hvorvidt der sker smitte af covid-19 på en minkfarm, er størrelsen på besætningen og afstanden til den nærmeste minkfarm med smitte. Strategien for at bremse smitteudviklingen var derfor at aflive smittede minkbesætninger samt besætninger inden for en radius på 7,8 km herfra, samt at fastsættelsen af de 7,8 km beroede på en risikovurdering fra Dansk Veterinær Konsortium, der var baseret på data fra de første 20 farme med smitte, og at 95 pct. af de farme lå inden for 7,8 km fra en anden farm med smittede mink.

Mogens Jensen svarede endvidere, at beslutningen om aflivning af ikke-smittede mink var truffet ud fra et hensyn til folkesundheden, at strategien hele tiden blev opdateret og tilpasset til den aktuelle situation, at de minkavlere, som fik aflivet deres besætninger, fik udbetalt erstatning fra statskassen, herunder med henblik på at de kunne erstatte de aflivede avlsdyr, samt at de iværksatte tiltag også var besluttet for at beskytte minkbranchen mod smitte, og at regeringen gjorde, hvad de kunne for på forsvarlig vis at balancere mellem det primære hensyn til beskyttelse af folkesundheden og hensynet til minkbranchens muligheder for at komme ud af den ulykkelige situation på den bedst mulige måde.

Der var herefter en debat, hvorunder Mogens Jensen besvarede en række spørgsmål.

Forespørgselsdebat F 10 sluttede kl. 22.30.

Der blev i forbindelse med forespørgselsdebat F 9 fremsat følgende forslag, V 5, som efterfølgende blev vedtaget:

”...

Folketinget støtter regeringens prioritering af beskyttelse af sundheden som det vigtigste hensyn under coronapandemien.

Folketinget udtrykker sin bekymring over, at coronavirus kan mutere med risiko for, at der opstår nye varianter, som kan være mere smittesomme og sygdomsfremkaldende samt påvirke effekten af potentielle covid-19-vaccinekandidater. Minkbesætninger udgør et stort reservoir for smitte, og det skaber bekymring, at der er blevet påvist en unik minkvariant, hvilket er en trussel for folkesundheden.

Folketinget pålægger derfor regeringen at sikre, at der ikke startes nye kuld af mink efter den forestående pelsningssæson, hvis sundheds- og veterinærmyndighederne vurderer, at der er en uacceptabel smitterisiko forbundet hermed.

...”

Endvidere blev der i forbindelse med forespørgselsdebat F 10 fremsat følgende forslag, V 7, som efterfølgende blev vedtaget:

”...

Folketinget pålægger regeringen at indkalde alle Folketingets partier til drøftelse af mulighederne for fremtidig minkproduktion i Danmark. Folketinget støtter en fremtidig minkproduktion under hensyntagen til sundheds- og veterinærmyndighedernes anbefalinger.

...”

Fuldmægtig Anders Kroman Liin, Miljø- og Fødevarerministeriet, har forklaret¹¹²⁰, at beslutningsfor- slaget ikke indebar, at embedsværket skulle foretage sig noget.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret¹¹²¹, at der havde været forespørgselsdebat i Folketinget om fredagen den 30. oktober 2020, hvorunder der blev udtalt kritik af regeringen for at være kommet bagud i forhold til håndtering af smitten på minkfarmene. Der var tiltagende presseomtale om smittede minkfarme henover weekenden.

9.9.4. Udvidet spørgetime med statsministeren i Folketinget den 10. november 2020

Tirsdag den 10. november 2020 blev der afholdt udvidet spørgetime med statsminister Mette Frederiksen i Folketinget, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg F, møde 13, kl. 13.00 ff.

Forud for spørgetimen blev der i Statsministeriet den 9. november 2020 om aftenen udarbejdet fire overliggerberedskaber, som alle var godkendt af departementschef Barbara Bertelsen. Af overliggerberedskaberne fremgår:

”...

Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020

A1. Hovedlinje på mink

- Der er løbende iværksat tiltag for at imødegå risikoen for spredning af smitte blandt mink. Desværre har de tidligere tiltag ikke haft den ønskede effekt.

1120 Forklaringsdokumentet side 14

1121 Forklaringsdokumentet side 1112f

- I sidste uge stod vi i en ny situation med en klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne: "En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner
- Regeringen har derfor truffet en meget svær – men nødvendig – beslutning om at aflive alle mink i Danmark.
- En så klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne kan regeringen i den nuværende situation ikke sidde overhørig.
- Myndighederne har lagt risikovurderingen offentligt frem og er i tæt dialog med de internationale eksperter i WHO og det europæiske smitteagentur ECDC.
- De berørte i minkindustrien vil selvfølgelig skulle kompenseres. Der pågår drøftelser med Folketingets partier og erhvervet om udformningen af en model for compensation/erstatning.
- [Også i denne sag hænger sundhed og økonomi hænger sammen. De er ikke hinandens modsætninger. En usikkerhed om smitteudvikling og den danske håndtering pga. manglende tiltag vil skade økonomien og vores samfund som helhed.]

Baggrund

Konklusion fra SSI risikovurdering af 3. november 2020: *En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.*

Kåre Mølbak udtalte på pressemødet i STM d. 6. november:

- Så det er først i denne her uge, at der er en risikovurdering, der klart konkluderer, at en fortsat minkavl under igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Så det er først på dét tidspunkt,

at vi laver en risikovurdering, der er så krystalklar. Og en naturlig konsekvens af den risikovurdering det er så, at man skal aflive mink.

Fsva. usikkerheden omkring yderligere mutationer udtalte Tyra Grove Krause (SSI) den 7. november:

- Vi ved ikke, hvad status er på denne variant (cluster 5, red.). Vi så de sidste tilfælde i slutningen af september måned. Vi kan håbe på, hvis vi er heldige, at lige præcis denne cluster ikke findes længere. Men vi ved det ikke, før vi har svar på alle prøverne i Nordjylland.

- Selv hvis den skulle være uddød, er der risiko for at der opstår nye varianter med en fortsat minkavl. Så vil vi kunne se en cluster 6 eller en cluster 7. Så jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er den rigtige beslutning.

I Politiken d. 9. november bliver Kåre Mølbak spurgt, om SSI har overgjort frygten for en parallel pandemi:

- »Nej, vi har ikke oversolgt risikoen for, at cluster-5 bliver en parallel pandemi. Det er mere i det politiske landskab, der har været meget fokus på cluster-5. Og det skulle ikke undre mig, hvis cluster-5 allerede er uddød. Men så vil der være mulighed for nye minkvarianter, der giver tilsvarende eller værre problemer, altså cluster-6, 7, 8. Så det er risikoen for virusvarianter fra et stort reservoir i mink, der er og har været hovedbekymringen«.

Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020

AX. Har regeringen overreageret i forhold til muteret virus?

Q:

Muteret virus har ikke spredt sig til Midtsjælland, og cluster-5-virus kan allerede være uddød. Var det en overreaktion?

A:

- Regeringen har truffet en meget svær – men nødvendig - beslutning om at aflive alle mink i Danmark, ud fra en klar risikovurdering fra

sundhedsmyndighederne: *"En fortsat mindskelse under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner*

- En så klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne kan regeringen i den nuværende situation ikke sidde overhørig.

Hvor udbredt er cluster 5 – er den uddød allerede?

- Sundhedsmyndighederne arbejder på højtryk på at afdække omfanget af positive prøver med cluster 5 varianten af virus. Sundhedsmyndighederne kan derfor endnu ikke sige noget om udbredelsen.
- På pressemødet lørdag oplyste afdelingschefen fra SSI: *Selv hvis den skulle være uddød, er der risiko for, at der opstår nye varianter med en fortsat mindskelse. Så vil vi kunne se en cluster 6 eller en cluster 7. Så jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er den rigtige beslutning.*

Baggrund

På nationalt niveau iværksætter myndighederne en omfattende sekventering af positive tests fra hele landet, for at få overblik over udbredelsen.

Der nedsættes også en særlig task force, som skal sikre en styrket opfølgende og rådgivende indsats, så der sker en effektiv opsporing og isolation af smittede.

Fsfa. usikkerheden omkring yderligere mutationer udtalte Tyra Grove Krause (SSI) den 7. november:

- Vi ved ikke, hvad status er på denne variant (cluster 5, red.). Vi så de sidste tilfælde i slutningen af september måned. Vi kan håbe på, hvis vi er heldige, at lige præcis denne cluster ikke findes længere. Men vi ved det ikke, før vi har svar på alle prøverne i Nordjylland.

- Selv hvis den skulle være uddød, er der risiko for at der opstår nye varianter med en fortsat minkavl. Så vil vi kunne se en cluster 6 eller en cluster 7. Så jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er den rigtige beslutning.

Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020

A8. Manglende lovhjemmel til aflivning af mink

Q:

Hvad mener statsministeren om den manglende lovhjemmel?

A:

- Jeg vil beklage det her forløb. Selvom der er travlt, så siger det sig selv, at det skal være fuldstændig klart, hvad der kræver ny lovgivning. Her har processen været for dårlig. Det vil jeg gerne beklage.
- På trods af de her utrolig svære dage er det mit indtryk, at mange minkavlere gør et stort arbejde med at hjælpe myndighederne. Kæmpe tak for det.
- [Fødevareministeren og erhvervsministeren er i dialog med partierne og de relevante ordførere.]

Men vidste statsministeren at der ikke var hjemmel til at aflive raske mink uden for beskyttelseszonerne?

A:

- Jeg var ikke opmærksom på, at der på dele af indsatsen manglede den fornødne lovhjemmel, da vi afholdt pressemøde onsdag. Jeg bliver gjort opmærksom på problemstillingen i løbet af weekenden.
- For de nærmere detaljer om processen vedrørende lovgivningen må jeg henvise til fødevareministeren.

- Selvom der er travlt, så siger det sig selv, at det skal være fuldstændig klart hvad der kræver ny lovgivning. Her har processen været for dårlig. Det vil jeg gerne beklage.

Mener statsministeren det er i orden minkavlerne modtager et brev fra fødevaremyndighederne hvor der står man skal aflive sin mink – uden der er hjemmel?

- Som sagt, vil jeg beklage det her forløb. For de nærmere detaljer omkring lovgivningen og breve, der er sendt fra Fødevareministeriet må jeg henvise til fødevareministeren.
- [Fødevareministeren og erhvervsministeren er i dialog med partierne og de relevante ordførere.]

Baggrund

Der er hjemmel i gældende lovgivning om hold af dyr til aflivning af mink på smittede farme samt besætninger i en sikkerhedszone rundt om disse besætninger. Der vurderes imidlertid ikke at være hjemmel til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de etablerede beskyttelseszoner.

Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020

A12. Hvad vidste STM om mutationer

Q:

Hvornår blev statsministeren orienteret om risikoen for at mutationer i mink kan have betydning for vaccinen?

A:

- Som sundhedsministeren oplyste på pressemødet i fredags, så har vi i nogen tid været bekendt med selve det faktum, at der er muterede varianter, der vandrer fra mink til mennesker. Det har Statens Serum Institut også løbende offentliggjort viden om.

- Det der skete sidste uge var, at hvad der før var en teoretisk risiko for at mutationerne i mink kunne have betydning for virkningen af vaccinerne, blev påvist hos SSI i foreløbige laboratorieforsøg på prøver fra smittede danskere.
- Den viden kom altså til regeringen i sidste uge.
- Jeg kan forstå, der både er hastesamråd med sundhedsministeren- og ældreministeren i dag og en haste-forespørgsel på vej til fødevareministeren om de her spørgsmål.

Baggrund

Konklusion fra SSI risikovurdering af 3. november 2020 (side 1): *En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.*

Det fremgår endvidere i risikovurderingen (side 2): *Et bestemt virus med 4 ændringer i generne for spike protein er påvist i fem nordjyske minkfarme og i 12 patientprøver, heraf 4 med direkte forbindelse med tre af disse farme (cluster 5). Foreløbige undersøgelser tyder på, at dette virus udviser nedsat følsomhed for neutraliserende antistoffer fra flere personer med overstået infektion. Dette er påvist i et laboratorieforsøg, hvor man ser, at det særlige minkvirus ikke i samme grad hæmmes i vækst af antistoffer fra mennesker, som har været smittet med en ikke-minkrelateret variant af SARS-CoV2. Igangværende undersøgelser vil afdække problemstillingen yderligere.*
 ...”

Under sin indledende redegørelse beklagede statsministeren forløbet om lov-hjemmel, jf. Folketings- tidende 2020-21, tillæg F, møde 13, kl. 13.00:

” ...

13. møde

Tirsdag den 10. november 2020 kl. 13.00

Dagsorden

Udvidet spørgetime med statsministeren.

...

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Udvidet spørgetime med statsministeren.

Kl. 13:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg skal starte med at give ordet til statsministeren for en indledende redegørelse. Værsgo, statsministeren.

Kl. 13:00

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for det. Jeg håber selvfølgelig på, at partilederne også når at møde frem.

...

Jeg vil i dag gerne have lov til at rette en særlig tak til minkavlerne for den utrolig ansvarlige måde, som I tager det her på, og også en særlig tak til nordjyderne, der lige nu løfter en stor opgave for hele Danmark.

Aflivningen af mink i de syv kommuner i Nordjylland går hurtigt. Jeg vil gerne gentage min og regeringens store medfølelse med alle jer og alle dem, der står i en svær situation, fordi dyrene desværre skal aflives. Hele Danmark er ked af situationen.

Jeg skal samtidig beklage forløbet omkring spørgsmålet om lovhjemmel over for Folketinget og også over for minkavlerne. Det har fødevareministeren også gjort her til morgen. Selv om der er travlt, siger det sig selv, at det skal være fuldstændig klart, hvad der kræver ny lovgivning. Det har det ikke været, og det vil jeg gerne beklage. Og fødevareministeren vil nu redegøre grundigt for forløbet over for Folketinget.

...”

Under spørgetimen i Folketinget gav statsministeren nogle af de samme svar om KU-mødet den 3. november 2020 og forløbet herefter, som hun har gjort under sin afhøring for kommissionen. Statsministeren svarede således både i Folketinget og for kommissionen, at man på KU-mødet ikke blev gjort opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel til de beslutninger, som blev truffet, at hun ville have redegjort for den manglende hjemmel på pressemødet den 4. november 2020, hvis hun havde været bekendt hermed, at hun – selv med kendskab om den manglende hjemmel – ville have holdt præcis det samme pressemøde, men med tilføjelse om at bede Folketinget om en hastebehandling, og at regeringen ikke havde en interesse i at holde noget skjult for Folketinget.

Under spørgetimen gjorde statsministeren flere gange brug af ordene ”regeringen” og ”vi” i forhold til beslutningen, som blev truffet på KU-mødet den 3. november 2020, det efterfølgende pressemøde den 4. november 2020 samt beklagelsen af forløbet.

Nedenfor er uddrag af partilederes, politiske ordføreres og politiske lederes spørgsmål til statsministeren og statsministerens svar gengivet, jf. Folketings-tidende 2020-21, tillæg F, møde 13, kl. 13.30ff.

” ...

Spm. nr. US 4

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, formand. Statsministeren beklager. Statsministeren beklager, at regeringen, at statsministeren, udstedte en ulovlig ordre.

En ulovlig ordre om, at raske minkbesætninger i Danmark skulle slås ned. En ordre, man ikke havde lovhjemmel til, en ordre, man ikke havde erstatningen på plads i forhold til, en ordre, som man ikke ville lægge beslutningsgrundlaget frem for.

Jeg synes, det er ret rystende, at man omgås Danmarks Riges Grundlov så lemfældigt, som det er tilfældet her. Jeg synes, det er rystende, at der ikke er en større grundighed, når det her handler om menneskers livsværk. Det her handler om familier, der får taget alt fra sig. Det handler

om familier, der ser deres verden styrte i grus. Vi har set dem i fjernsynet hen over de seneste dage: Vi har set store stærke mand stå og græde på tv over at se deres livsværk smuldre, over at se, at det, de har arvet fra deres forældre og fra deres bedsteforældre, nu forsvinder, og at de selv skal være med til at slå det ihjel. Vi har ikke set regeringen svare på, hvad det egentlig er, der ligger bag.

Regeringen ønskede jo ikke at stille op, og det er statsministeren jo så nødt til at gøre nu, så tak for det. Der har været mange forskellige forklaringer på, hvad begrundelsen har været for, at man har overtrådt grundloven. Jeg tror, at fødevareministeren er kommet med en tre-fire forskellige i løbet af de seneste tre-fire dage. Og det er selvfølgelig også meget interessant, men det får vi nok ikke noget klarere svar ud af. Så det, jeg egentlig gerne vil have et meget klart svar på, er: Hvornår vidste statsministeren, at den ordre, statsministeren gav i onsdags, var ulovlig?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er helt korrekt, at der er sket en fejl i forbindelse med den beslutning, regeringen traf i sidste uge, og det tilhørende pressemøde. Det har vist sig efterfølgende, at der ikke er lovhjemmel til at pålægge, at de mink, der endnu ikke er syge af covid-19, desværre skal slås ihjel. Det bliver Statsministeriet gjort opmærksom på i weekenden, og der bliver derefter taget kontakt til Folketingets partier.

Det er en fejl, det er også en beklagelig fejl. Jeg sagde i starten af forløbet omkring covid-19, at vi ville komme til at begå fejl. Det skulle vise sig, at vi kom til at begå en fejl i sidste uge. Det beklager vi. Det ændrer ikke på substansen i det her: Det her handler om sundhed, og det handler om folkesundheden, det handler om risikoen for, at vi i Danmark desværre kan komme til at underminere en fremtidig vaccine. Og det handler om, at vi ser en muteret virus via mink, som også har smittet, i mine øjne, for mange danskere, ikke mindst i Nordjylland.

Fejlen er begået, den beklager vi, og nu håber vi så på, at vi kan få aftalt det, der skal aftales, nemlig af den lovhjemmel kommer på plads, så vi kan få effektueret det, der er nødvendigt, nemlig at minkene slås ned, at erhvervet kompenseres, at de medarbejdere, der bliver ramt, kan

komme videre, og at vi dermed giver det nødvendige danske bidrag til fortsat at have kontrol over den her epidemi herhjemme, og at vi ikke kommer til at underminere en fremtidig vaccine.

...

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Man begik en fejl, det beklager man, og det er menneskeligt at fejle.

Den her præmis med, at vi har folkesundhed på den ene side og folkestyre på den anden side, er en forkert modsætning. De to ting både kan og skal gå hånd i hånd i et demokrati – og i denne sal.

Altså, det med bare at sige: Jamen, det var sådan set bare ærgerligt, er ikke godt nok. Statsministeren gav en ulovlig ordre. Baggrunden for den, indholdet af den, er ikke relevant. Statsministeren gav en ulovlig ordre.

Jeg har simpelt hen ikke fantasi til at tro på, at der ikke er et eneste menneske i det mødelokale, hvor man har drøftet den her ordre, der har gjort opmærksom på, at man måske skulle have lovhjemmel.

Statsministeren er tidligere justitsminister. Det er mig helt uforståeligt, ubegribeligt og utænkeligt, at statsministeren ikke selv har skænket det en tanke undervejs: Måske skal vi have lovhjemmel, inden vi dræber et helt erhverv. Det tror jeg simpelt hen ikke på.

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er jo to ting at sige til det her. Den ene er, at fejlen er begået, og det står jeg også her i Folketingssalen og siger i dag. Det er beklageligt, men det ændrer hverken på indholdet eller substansen. Vi bliver ikke gjort opmærksom på, i forbindelse med de beslutninger, vi træffer, at der ikke er lovhjemmel. Hvis vi havde fået det at vide, havde jeg selvfølgelig sagt det på det efterfølgende pressemøde, der blev afholdt i onsdags. Og så bliver jeg nødt til at sige, at jeg ikke er enig med Venstres formand i, at rammen for den her diskussion er irrelevant.

Vi står midt i en global pandemi. Vi står med den kæmpestore udfordring, at en del af de dyr, vi har i dansk landbrug, nemlig minkene, smitter mennesker med covid-19, og at det måske oven i købet er en muteret virus, som kan være med til at underminere en fremtidig vaccine. Det er ikke ligegyldigt. Det er heller ikke ligegyldigt, at regeringen begår fejl. Det må regeringen beklage. Men fremadrettet ændrer det her intet i forhold til indholdet af substansen: Vi bliver desværre nødt til at slå de mink ned, sådan at virus ikke spreder sig endnu mere.

...

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det var en meget fin stråmand, som statsministeren præsenterede der. Der er vist ikke nogen, der har hævdet, at det her er ligegyldigt.

Men jeg har lige sagt, at der ikke er en modstrid mellem folkesundhed og folkestyre, og det holder jeg fast ved, og det vil jeg egentlig også gerne holde statsministeren fast ved. Men når der er begået en fejl som den, der er begået her, og statsministeren har udstukket en ulovlig ordre, er statsministeren så enig med mig i, at statsministeren har ansvaret for den ulovlige ordre, statsministeren giver?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er ikke en modsætning mellem folkestyre og folkesundhed, det har vi jo vist i Danmark siden marts måned. Regeringen var ikke bekendt med, at der ikke var hjemmel til det, der blev sagt, i forhold til raske mink uden for den risikozone, der er. Det er selvfølgelig en fejl, og hvis vi havde vidst det, havde vi jo klart kommunikeret det onsdag. Jeg ville have holdt præcis det samme pressemøde, men med en tilføjelse, nemlig at vi ville bede Folketinget om en hastebehandling.

Jeg bliver nødt til at spørge: Hvilken interesse skulle den her regering have i, hvis vi var bekendt med det, hvad vi ikke var, at holde det skjult for Folketinget? Det ville jo komme for en dag under alle omstændigheder. Det, der er afgørende for den her regering, er, at vi varetager danskernes sundhed og folkesundheden, og derfor bliver vi desværre nødt til at slå de mink ned. At det så viser sig, at der ikke er hjemmel til det, der bliver kommunikeret i onsdags, er en fejl, og det skal rege-

ringen selvfølgelig tage på sig, men det ændrer ikke på indholdet og substansen.

...

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak for det, formand, og tak til statsministeren for de indledende bemærkninger her. Vi bliver lidt i sporet, for vi skal jo håndtere coronaepidemien – det siger sig selv – og det har der været stor, stor opbakning til fra hele Folketingets side at vi har gjort de seneste måneder. Men den måde, vi skal håndtere sådan en epidemi på, bygger jo på tillid og samarbejde, og Folketinget har jo givet regeringen historisk store beføjelser til at håndtere tingene, men derfor er det også vigtigt for Folketinget at vide, at man holder sig inden for de meget store beføjelser, man har fået. Og når man bevæger sig udenfor de rammer, så er den helt gal. Og her taler vi om et område, der jo også har noget at gøre med ejendomsrettens ukrænkelighed, og det betyder, at vi er inde på nogle bestemmelser, der jo er grundlovsfæstet i vores land. Og det er klart, at når man sender et brev ud, en mail ud, til alle minkavlere i Danmark, hvor man har skrevet »skal« 31 gange – som jeg tror det har været nævnt at tallet var – så er man som minkavler ikke i tvivl om, at man har en forpligtelse til at følge det, der bliver skrevet her. Og det gør man loyalt; man går i gang med at aflive sine dyr, også sine avlsdyr, så man er ved at nedlægge sit hverv. Så er det jo mærkeligt, når man kan læse fødevareministerens skriftlige svar til flere medier i søndags, hvor der står: »Regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud.« Så må man jo vide, at man har manglet lovgivning, men man har ment, at det hastede så meget, at man var villig til at sætte det i værk med »skal«-betegnelser 31 gange til minkavlerne uden at have lovgrundlaget på plads. Hvad er statsministerens kommentar til det?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

I forhold til hvad der er kommunikeret fra fødevaremyndighederne og fra Fødevareministeriet, er det i vores øjne helt naturligt, at vi igangsæt-

ter en redegørelse, sådan at Folketinget og i øvrigt resten af Danmark kan få at vide, hvad der præcis er foregået. Regeringen er ikke bekendt med, at der ikke er hjemmel, da vi træffer beslutningen i sidste uge. Havde vi været bekendt med det, havde vi selvfølgelig sagt det fuldstændig åbent og ærligt. Og det siger sig selv, at under en global epidemi kan der være behov for at træffe beslutninger hurtigt; det har været den her regerings ledetråd hele vejen igennem.

Situationen kan opstå igen, og derfor vil der også kunne være en situation, hvor der ikke er hjemmel til det, der er nødvendigt, og hvor vi så alligevel vil igangsætte noget, bede om, at folk gør noget på en bestemt måde, og efterfølgende får tilvejebragt den nødvendige hjemmel. Men det skal selvfølgelig siges fuldstændig klokkeklart, hvis det er det, der er tilfældet. Vi har jo haft lignende situationer, hvor det præcis er sådan, det er foregået. Og bare for at understrege det igen: Der er en fejl omkring den manglende hjemmel – det er en beklagelig fejl. Det ændrer ikke på, at vi er i en situation, hvor danske mink desværre bliver nødt til at blive aflivet, fordi der er en reel og stor risiko for ikke alene danskernes sundhedstilstand og folkesundheden herhjemme, men potentielt også for folkesundheden globalt.

...

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Problemet med det, jeg står og læser op her, er jo, at det er en indrømmelse – det er en selverkendelse. Altså, det er jo ikke engang i forbindelse med et spørgsmål, og det er ikke sagt til en journalist – det er et skriftligt svar, som fødevareministeren gav til forskellige medier i søndags for at forklare, hvad det her handler om. Og det har man været nøjeregnende med, for vi ved jo godt, at når man laver et skriftligt svar i stedet for at stille op til interview, er det, fordi man skal være helt sikker på, hvad man skriver, og så skriver man: »Derfor« – altså på grund af sagens hastende karakter – »har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud.« Så har man jo været klar over, da man meldte det ud, at man ikke havde lovgivningen på plads. Hvordan kan statsministeren have en minister til at sidde, som åbent erkender, at man har reageret uden at have lovgrundlaget for at gøre noget så indgribende som det, vi taler om her? Det forstår jeg simpelt hen ikke.

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg er ikke bekendt med bevæggrunden for den præcise ordlyd. Det, jeg kan redegøre for, er, hvad der er kendt for regeringen, da regeringen træffer beslutningen. Og det er ikke, at der ikke er lovhjemmel til, at alle mink i Danmark aflives.

Jeg bliver også nødt til at appellere til – uagtet at der er begået den fejl – at der forhåbentlig er opbakning i Folketinget til, at det arbejde, der er nødvendigt ude på minkfarmene, fortsættes. For det her arbejde er vigtigt, og det er afgørende, og jeg har næsten ikke fantasi til at forestille mig, at partier i Folketinget kan sidde den risikovurdering, der ligger til grund for de her beslutninger fra myndighederne, overhørig.

Så der er begået en fejl – det beklager regeringen. Men jeg vil kraftigt appellere til i folkesundhedens navn, at man kan fortsætte arbejdet derude.

...

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Man kan jo blive i tvivl om, hvem regeringen egentlig er. Statsministeren bruger betegnelsen, at »regeringen var ikke bekendt med«, men altså, det var fødevareministeren. I forhold til det, jeg læser op her, var han bekendt med, at man ikke havde lovgivningen på plads, men man kunne ikke afvente ny lovgivning, inden man meldte ud. Så om fredagen sender man den her mail ud til alle minkavlerne – og jeg tror, ordet skal er nævnt, som jeg siger, 31 gange, bl.a. også når det handler om minkfarme uden for zonerne; det er der, hvor der ikke er konstateret smitte; det er uden for den her sikkerhedsradius på 7,8 km. Når man kommer ud over den, skal minkene også slås ned, og der står ganske klart: »Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020«. Det her er jo en krænkelse af den private ejendomsret, og hvis ikke man har lovhjemmel til det, må man ikke gøre det. Og hvis man ovenikøbet ved, at man ikke har lovhjemmel til det – og det er det, fødevareministeren åbent erkender – så begår man et af de helt store lovbrud i Danmark. Altså, det må man ikke som minister, og det kan Folketinget jo ikke sidde overhørig. Jeg må appellere til, at der

er et flertal, der forstår at sætte den her regering på plads – det bliver Folketinget da nødt til. Nu har vi i månedsvi diskuteret den egenrådighed, som den her regering opererer med inden for coronasituationen, og det her går altså for vidt. Jeg synes, det er på tide, at Folketinget træder i karakter.

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg tror, man bliver nødt til at skille tingene ad, for det siger sig selv, at i et demokrati og for enhver regering skal landets love overholdes.

Her er der sket en fejl, i og med at det nødvendige hjemmelsniveau ikke var til stede for den fuldstændige beslutning, og det er en beklagelig fejl. Det ændrer ikke på substansen, og jeg bliver nødt til at appellere til, at alle Folketingets partier også forholder sig til den situation, vi står i nu. Der er en reel og alvorlig risiko for folkesundheden. Det er derfor, vi diskuterer mink. Det er derfor, vi desværre bliver nødt til at aflive minkene. Det arbejde bliver nødt til at fortsætte, og Folketinget bliver nødt til at kunne beslutte den nødvendige kompensation til de mennesker, der er berørt.

...

Spm. nr. US 6

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for det. Det er min første spørgetime som politisk leder, og jeg havde glædet mig til at stille en masse spørgsmål om alt det, jeg gerne vil, men det er verden og virkeligheden heldigvis ligeglad med, og det skal den også være. Det er en alvorlig dag og en alvorlig situation, vi står i. Jeg og Det Radikale Venstre – og det hører jeg heldigvis også statsministeren sige hun vil – vil til enhver tid stå fast på, at lov er lov, og at lov skal holdes. Det er helt grundlæggende i en retsstat, at myndighederne ikke kan gribe ind i borgernes liv og virksomhed, uden at der er lovgrundlag til det, og det mener vi i Det Radikale Venstre, uanset om den minister, det drejer sig om, sidder på vores mandater eller ej. Og jo større konsekvens af indgrebet, jo mere afgørende er det selvfølgelig også, at lovgrundlaget er klart og tydeligt. Det regner jeg

ikke med statsministeren ser anderledes på, og det er bestemt heller ikke det, jeg hører.

Men jeg har alligevel brug for at sige det, fordi der jo er mange danskere, der følger med, ikke mindst de her mange minkavlere, som mister hele deres livsgrundlag nu. De har jo også brug for at høre, at vi alle sammen ser på det, og det hører jeg også bliver sagt med meget stor alvor, altså at vi selvfølgelig vil sikre, at loven bliver fulgt, når vi beder dem bringe så stort et offer af hensyn til den globale folkesundhed. Når det tilsyneladende ikke er sket, er det jo alvorligt, og så må vi følge sagen til dørs, så vi får klarhed over, hvad der er foregået, og hvor det er gået galt, så der bagefter kan drages konklusioner. Og det mener vi, selv om vi bakker op om – og det vil jeg gerne understrege vi gør – sundhedsmyndighedernes anbefaling og beslutning om at slå minkbestandene i Danmark ned, fordi sundhedsrisikoen er for stor og vores globale ansvar skal tages meget alvorligt. Så vi ser ligesom regeringen og sundhedsmyndighederne og i øvrigt også erhvervslivet et behov for, at lovgrundlaget kommer på plads, også hurtigere end normalt.

Så mit spørgsmål er: Er statsministeren enig i, at vi må til bunds i sagen, og hvilke tiltag vil statsministeren gøre for at sikre, at offentligheden får fuld klarhed over og indsigt i, hvad der er foregået?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Selvfølgelig er jeg det, for det er en fejl, og en fejl skal undersøges, og den skal afdækkes. Jeg må jo være fuldstændig ærlig og sige, at når jeg sidder som statsminister og træffer en beslutning af den her karakter, har jeg jo ikke fantasi til at forestille mig, at der ikke er hjemmel til den beslutning, der træffes – det har jeg selvfølgelig ikke. Så ja, jeg er enig i, at et forløb af den her karakter, og det vil jeg nu nok mene, ligegyldigt hvilket område vi taler om, skal undersøges og afdækkes, og den undersøgelse sætter vi meget gerne i gang, og vi indgår selvfølgelig også gerne i dialog med Folketingets partier om, hvad den skal indeholde, og hvordan den i øvrigt skal forankres.

I øvrigt vil jeg sige velkommen her til spørgetimen til den nye politiske leder af Det Radikale Venstre. Jeg er meget, meget enig i, at det her

handler om nogle minkavlere, som vi desværre – og det er så ulykkeligt, og det er så hjerteskræende, og jeg tror, vi alle sammen græder sammen med dem – er nødt til at bede om at bringe et kæmpe offer, nemlig for en dels vedkommende at frasige sig deres livsværk og aflive deres dyr før tid på grund af den globale pandemi. Det er meget, meget voldsomt, og det er også voldsomt, at vi har været nødsaget til at lukke Nordjylland ned i en periode, i øvrigt på grund af samme problemstilling.

Så mit klare håb er, ud over diskussionen om den fejl, regeringen har begået, og håndteringen af den, at Folketinget hurtigt får forhandlet den nødvendige kompensation på plads til de mennesker, vi her taler om, og at vi i øvrigt kan få vedtaget det her lovforslag så hurtigt som overhovedet muligt, for konklusionen er i mine øjne skrevet, og det er den i det øjeblik, den risikovurdering fra sundhedsmyndighedernes side rammer os: Desværre skal minkene aflives – desværre.

...

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak. Jeg er glad for, at statsministeren understreger, at det skal undersøges. Men jeg er nødt til alligevel at følge op: Kan statsministeren forklare, hvordan det går til, at Fødevarestyrelsen udsender den her besked om, at alle mink skal aflives, uden at der er lovgrundlag til, at myndighederne kan kræve det? Hvorfor sikrede man sig ikke inden, at det var lovligt?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har ikke mulighed for at redegøre for, hvilke beslutninger man træffer ude i den enkelte myndighed, men jeg kan sige, at det, vi fra regeringens side klart kommunikerer i sidste uge, og det er jo mig selv, der står på pressemødet, er, at minkene i Danmark skal slås ned. Det er den beslutning, vi træffer, og vi gør det på grund af folkesundheden. Vi kan i mine øjne ikke risikere, at der fortsat er så voldsom en virusspredning i Danmark fra mink til mennesker, og vi kan heller ikke risikere på grund af mutation, at vi potentielt underminerer en fremtidig vaccine. Så det er den beslutning, vi træffer. Men vi er ikke bekendt med, da vi træffer beslutningen, at der ikke er lovhjemmel til at træffe beslutningen.

...

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak. Så bare som afslutning, for det er jo det, det kommer til at centrere om, og med rette, vil jeg spørge: Er statsministeren enig i, at en mulig ulovlig instruks altid bør undersøges grundigt, og at et ansvar bør placeres, uanset hvem ministeren er?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, det er klart. Men jeg vil gerne understrege igen: Hvilken interesse skulle den her regering have i, at der ikke var lovhjemmel på plads? Altså, vores eneste interesse i den her sag er at føre Danmark godt igennem den globale pandemi, også selv om det kræver nogle voldsomt svære beslutninger – aktuelt i forhold til minkavlerne, hvad jeg beklager dybt og inderligt, men ikke desto mindre vedstår er nødvendigt. Så jeg skulle til at sige, at forhåbentlig siger det sig selv, at hvis regeringen var blevet gjort opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel i forhold til aflivning, havde regeringen selvfølgelig kommunikeret det på det pressemøde, som er holdt, umiddelbart efter beslutningen er truffet.

...

Spm. nr. US7

Pia Olsen Dyhr (SF):

Først vil jeg sige til diskussionerne omkring mink, at der er de avlere, der slår deres dyr ned, og jeg tror, vi alle sammen skal forstå, hvor alvorligt det er for dem, og at det er deres livsværk. Det tror jeg vi alle sammen i Folketinget har meget stor respekt omkring. Og så vil jeg sige til håndteringen lovmæssigt, at der går det jo ikke, at man sjusker med sådan noget lovværk. Det tror jeg vi er enige om, og derfor skal der nu redegøres for det til bunds. Det synes jeg er positivt statsministeren siger. For SF's vedkommende er det ligegyldigt, hvilken regering der begår sådan noget rod omkring lovgivning; det skal selvfølgelig undersøges, for det skader tilliden til vores folkevalgte. Og alle kan begå fejl, men det her er en stor en af slagsen, så det skal selvfølgelig undersøges. Så er det sagt.

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak. Jeg vil lige gå tilbage til den beslutning, vi træffer som regering, i forhold til folkesundheden. På det her hjemmelspørgsmål er vi opmærksomme på, at der kan være manglende hjemmel i forhold til kompensation for minkindustrien, men ikke i forhold til aflivning af minkene. Det er jo aflivningen af minkene, som desværre er en nødvendig beslutning at træffe på grund af den situation, der opstår, efter at vi har modtaget en risikovurdering fra Statens Serum Institut.

Jeg bliver nødt til at holde fast i, at uagtet at det selvfølgelig skal belyses, hvorfor den her fejl er begået – og det er regeringens ansvar, at en fejl begås – så handler det her om danskernes sundhed, og det handler om folkesundheden. Derfor er vi nu, ud over det ulykkelige i at måtte aflive minkene, også i den ulykkelige situation, at Nordjylland i en periode bliver nødt til at skære voldsomt ned på aktiviteterne, og vi har kraftigt anbefalet, at man bliver hjemme i egen kommune. Og ja, det har menneskelige omkostninger.

...

Spm. nr. US 8**Pernille Skipper (EL):**

Tak. Der er gået noget virkelig galt med håndteringen af den her muterede minkvirus cluster-5 i processen. Noget tyder rigtig meget på, at advarsler – alvorlige advarsler – blev overhørt, muligvis at fødevareministeren alt for længe også lod syge mink overleve på trods af advarsler. Så har vi diskussionen om det manglende lovgrundlag, der også har været oppe i dag. Der har været rod med, hvad der har været henstillinger, og hvad der har været »skal« og ikke »skal«. Hvornår har ministeren bevidst eller ubevidst handlet uden lovgrundlag? Og det skal stå helt klart, at myndigheder og ministre ikke skal foretage sig noget som helst, som der ikke er lovhjemmel til. Det kan man som minister heller ikke tilsidesætte, fordi der er behov for, at der er noget, der går stærkt. Så kan man bede om hastebehandlinger, men lovhjemmel skal der altid være.

Derfor kan man selvfølgelig heller ikke sige, at nu skal det med raske mink tvinges igennem, for det lovgrundlag skal på plads, før man kan fortsætte med det. Det er ganske, ganske alvorligt; det synes jeg.

Der er så heller ikke nogen tvivl om, set fra Enhedslistens synspunkt, at det lovgrundlag skal på plads. Jeg synes, det er uansvarligt at tage en diskussion om en politisk proces, som er meget alvorlig – det er den – som gidsel ind i en sundhedsdiskussion. Og det er jo derfor, at Enhedslisten meget klart støtter regeringen i, at hvis vi kunne, skulle vi have hastebehandlet forslaget, som ville kunne sikre en lovhjemmel, og vi kommer til at støtte regeringen i det. Men jeg vil også bare gerne gøre meget, meget klart over for statsministeren – og det er måske ikke så meget et spørgsmål, som det er et budskab, det ved jeg er lidt uden for kategori – at det er vores grundlæggende opfattelse i Enhedslisten, at ministre, røde som blå, skal leve op til deres ansvar og de skal holde lovgivningen. Det er så vigtigt, at vi får understreget det i dag. ...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er jeg fuldstændig og aldeles enig i, og normalvis i Danmark ville man jo, mig bekendt, nærmest aldrig stå i en situation, hvor man overhovedet ville kommunikere politiske initiativer, medmindre der allerede var en vedtagen lovgivning. Det ændrer sig jo allerede tilbage i marts, fordi vi blev nødt til at iværksætte en række initiativer, uden at der var hjemlet dertil. Det sagde vi eksplicit. Folketinget har ad flere omgange været med til at hastebehandle lovgivning, for at den nødvendige indsats for at dæmme covid-19 ind kunne finde plads.

Så jeg er fuldstændig grundlæggende enig i analysen, og derfor siger jeg også, at da vi træffer beslutningen i regeringen og efterfølgende kommunikerer om den, er vi ikke bekendt med, at der ikke er hjemmel til, at vi kan træffe den beslutning, som vi kommunikerer.

Jeg ville have holdt det samme pressemøde med det samme budskab om onsdagen, hvis jeg var opmærksom på, at der ikke var hjemmel, men ville selvfølgelig have tilføjet: Folketing, det her kræver en hastebehandling, så vi får lovhjemmelen på plads, og det vil vi bede om sker så hurtigt som overhovedet muligt. Tilbage står jo flere ting: Der

er begået en fejl her i forhold til den nødvendige hjemmel, hvad angår aflivningerne. Men der står jo altså også, at vi risikerer en forsinkelse nu i forhold til – desværre – at få aflivet de dyr, som vi bliver nødt til at få aflivet. ...

Pernille Skipper (EL):

Det har jeg hørt, og det er jo sådan set et godt første svar og et godt skridt på vejen til at få afdækket, hvad det er, der er sket. Jeg vil gerne have lov at holde fast i, at jeg tror, at der som minimum er to ting, der er gået galt. Det ene er den manglende lovhjemmel, og det andet er, at noget jo altså tyder på, at man i Fødevareministeriet eller i hvert fald i Fødevarestyrelsen har været advaret om den her risiko uden at handle på den og har ladet syge mink overleve på trods af en advarsel om risiko for en muteret virus. Det synes jeg også er ganske, ganske alvorligt, og derfor tak for det første svar, som vi har hørt, men det er også en melding om, at vi i Enhedslisten ikke synes, at det er nok.

Vi har indkaldt til et samråd, for vi skal have styr på tidslinjerne: Hvem vidste hvad hvornår? Hvorfor er der ikke en sammenhæng imellem det, fødevareministeren siger den ene dag og den anden dag? Det skal afdækkes fuldt ud. Det er en ganske alvorlig sag, og det tror jeg sådan set at statsministeren har forstået, men nu er det så også understreget herfra. Derfor håber jeg selvfølgelig også, at statsministeren vil sørge for at kommunikere til sin fødevareminister, at det ville være rigtig godt, at vi kunne få det samråd, der er indkaldt til, meget snart. ...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er klart, og som jeg sagde før til nogle af kollegerne, skal et forløb som det her selvfølgelig undersøges ordentligt, og i det hele taget skal det, som Folketinget ønsker at undersøge, undersøges. Sådan bør det jo være under enhver regering i enhver sag. Det har jeg sådan set altid ment, og det ændrer sig ikke, fordi jeg er statsminister.

Så vil jeg bare glæde mig over den ansvarlighed, der også ligger i kommentaren her, for det er en sundhedskrise, vi står i. Det er en sundhedskrise, og der er nu en alvorlig risikovurdering fra Statens Serum

Institut og fra sundhedsmyndighederne, og den kan man i mine øjne ikke sidde overhørig.

...

Spm.nr. US 9

Pernille Vermund (NB):

Regeringen har brudt loven; det er alle vist klar over efterhånden. Gennem løgn, fortielser og bortforklaringer har fødevareminister Mogens Jensen forsøgt at dække over sin egen forbrydelse. Statsministeren har altså en minister i sin regering, der bryder loven og lyver om det. Fødevareminister Mogens Jensen har i de senere dage modsagt sig selv flere gange. Det kan ikke alt sammen være rigtigt.

Logisk set må halvdelen mindst være usandt og dermed en løgn. Hvilke konsekvenser vil statsministeren tage af det? Vil ministeren blive skiftet ud? Vil regeringen gå af? Eller vil statsministeren frede sig selv og sin regering?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er sket en fejl, i forhold til at det viste sig, at der ikke var hjemmel til den beslutning, regeringen traf i sidste uge. Jeg vil gerne gentage, og jeg vil gerne understrege, at jeg mener, det var en rigtig beslutning, og den står vi på mål for. Når der ligger en risikovurdering af den karakter, der ligger fra Statens Serum Institut og fra sundhedsmyndighederne, så mener jeg ikke, at nogen regering, og jeg bliver nødt til at tilføje heller ikke noget ansvarligt parti, kan sidde den overhørig.

Folkesundheden bliver nødt til at være det vigtigste. Ganske mange af de nordjyder, der er smittet med covid-19, er smittet på grund af mink, og på grund af mutation er der en risiko i forhold til en fremtidig vaccine. Så jeg mener, at substansen og indholdet fortsat er det samme. Så er der sket en fejl i forhold til manglende lovhjemmel for beslutningen. Det er en fejl. Det er også en beklagelig fejl, og i lighed med hvad andre kolleger har sagt her i dag, er jeg også af den overbevisning, at det forløb selvfølgelig skal undersøges.

...

Pernille Vermund (NB):

Så statsministeren står her i Folketingssalen i dag og frikender sig selv og regeringen. Lovbrud kaldes fejl, og løgn kaldes uklar kommunikation. Jeg synes, det er rystende, og jeg synes, det er voldsomt, voldsomt skadeligt for folkestyret og for demokratiet. Jeg synes, det bør stoppe her; lad os få sat en stopper for enhver form for magtmisbrug, også selv om man synes, at hensynet til folkesundheden åbenbart er vigtigere. Jeg og Nye Borgerlige kommer til at sætte et mistillidsvotum til afstemning i Folketingssalen, og når statsministeren ikke selv vil drage konsekvenserne af de lovbrud og den løgn, der er foretaget, så håber jeg, at demokratiet, at folkestyret, vil gøre det.

Jeg forestiller mig, at statsministeren håber, at regeringen vil blive beskyttet af venstrefløjen, men det tror jeg faktisk ikke. For der findes heldigvis også ordentlige og retskafne mennesker på venstrefløjen, for hvem forskellen på løgn og sandhed, uret og ret betyder noget. Tror statsministeren virkelig, at sagen slutter her?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det synes jeg ikke den skal. For selvfølgelig skal det, når der bliver begået en fejl, afdækkes, hvad det er, der ligger til grund for det.

Så det tror jeg ikke, og det mener jeg heller ikke det skal. Jeg er jo af den principielle overbevisning, at man skal lade sig undersøge, og det gælder alle regeringer, og i øvrigt også, at undersøgelser, der er bestemt af andre, skal kunne fortsætte, når man tiltræder som regering. Så svaret på det er nej.

Jeg bliver nødt til at angribe spørgsmålet omkring magtmisbrug.

Regeringen har haft en eneste interesse i den her sag, og det er folkesundheden, hvad der desværre nu nødvendiggør, at danske mink slås ned, hvad der er ulykkeligt og en tung beslutning. Det har intet med magtmisbrug at gøre, men på grund af en beklagelig fejl har der ikke været lovhjemmel til den beslutning, der er truffet. Og i det øjeblik regeringen bliver bekendt med det her, overgår der også en besked til

Folketinget, og så skal vi selvfølgelig have den lovhjemmel på plads.

...

Pernille Vermund (NB):

En minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilside-sætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed. Sådan står der i minis-teransvarsloven, og en minister med tusindvis af højt betalte djøf'ere i ryggen kan ikke bare sige: Det vidste jeg virkelig ikke. Undskyldelig uvidenhed gælder ikke for ministre.

En restauratør får en bøde af fødevareministeren for at glemme at sætte et kryds i et skema, erhvervsdrivende forventes at kende og administre-re et virvar af love og regler, og der falder brænde ned, hvis de overser bare én paragraf. Så skal ministre kunne frikende sig selv for løgn og lovbrud? Mener statsministeren virkelig det?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er to ting: Da vi træffer den meget svære beslutning, vi træffer i sidste uge omkring aflivningen af danske mink, er der et hjemmel-spørgsmåli forhold til kompensationsdelen, men ikke i forhold til af-livningsdelen, og det er en fejl, og den skal selvfølgelig undersøges.

Jeg vil mene, at den rigtige måde at gøre tingene på, også i den her sag, er, at når der bliver begået en fejl, skal det forløb afdækkes og undersø-ges, og det har jeg allerede givet et tilsagn om igangsættes.

...

Spm. nr. US 10

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Onsdag indkalder statsministeren til et pressemøde, hvor statsministeren giver den instruks, den ordre, at samtlige mink i Dan-mark skal aflives. Det er formentlig den mest vidtgående politiske be-slutning i nyere dansk historie. Den instruks, den ordre, viser sig at være ulovlig. Fredag, 48 timer efter, sender man et brev ud til alle minkav-lerne om, at de skal aflive deres dyr. De får endda en bonus for at gøre

det hurtigt. Søndag eller lørdag, men formentlig søndag, går det op for statsministeren, at den instruks og den ordre, som statsministeren gav onsdag, er ulovlig, og så er det, at det begynder at blive interessant, i forhold til hvad statsministerens reaktion er, efter at statsministeren finder ud af, at det er ulovligt.

Fødevareministeren går ud og siger: Det er vi fuldstændig ligeglade med, det var meningen, at vi gjorde det her, også selv om vi vidste, at det var ulovligt. Det finder vi så ud af ikke passer. Det, som fødevareministeren siger, er simpelt hen usandt. Men statsministeren vælger ikke at irrettesætte fødevareministeren. Tværtimod bliver den ulovlige instruks stadig væk eksekveret ude i den virkelige verden, og selv om statsministeren ved, at det er ulovligt, gør statsministeren ingenting. Jeg var selv ude at besøge en minkfarm i går, og inden jeg forlader minkfarmen, kommer der nogle fra forsvaret forbi iført uniform, militære veste og det hele for at tjekke, at de nu også afliver de raske mink.

Altså, de 48 timer, der følger, efter at statsministeren finder ud af, at det, der er i gang, er ulovligt, er præget af passivitet og af, at man ikke retter sin fødevareminister, når han taler usandt – at man ikke gør en fløjtende fis før tirsdag morgen. Hvad er det, der går igennem statsministerens hoved i de 48 timer, efter man finder ud af, at det, man har gang i, er ulovligt, når man ikke gør noget ved det? Kort sagt: Hvad i alverden er det, der foregår?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det forløb, der har været, er, at vi mandag i regeringen modtager en risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, hvad angår mink i Danmark. I det ligger der en, må man sige, meget klar risikovurdering, som vi mener vi ikke kan sidde overhørig. Vi træffer umiddelbart beslutning om, at minkene desværre må aflives, tirsdag, og vi indkalder til et pressemøde onsdag.

Jeg ville, hvis jeg var blevet bekendt med i vores behandling af det her, at der ikke var nogen lovhjemmel, have gennemført det samme pressemøde onsdag med samme besked, men med en tilføjelse om, at jeg ville have bedt Folketinget om en hastebehandling.

Det viser sig så efterfølgende, at der ikke var den lovhjemmel, som jeg selvfølgelig lagde til grund for beslutningen. Det bliver vi gjort opmærksomme på i Statsministeriet i løbet af weekenden, og der bliver reageret på det med, at det selvfølgelig skal beskrives og oversendes til Folketinget. Det mener jeg sådan set er den rigtige måde at håndtere det på.

...

Alex Vanopslagh (LA):

Undskyld, jeg synes, det er fuldstændig vanvittigt – alene det, at man tirsdag træffer en af de mest vidtgående beslutninger overhovedet i dansk politiks historie om at aflive samtlige mink, inklusive de raske mink, og der ikke er en eneste i lokalet, der spørger: Har vi overhovedet hjemmel til det? Har vi overhovedet hjemmel til at tage folks private ejendom fra dem? Altså, der er jo et eller andet, der er gået helt fuldstændig galt allerede på det stadie. Men man eksekverer alligevel, og så finder man ud af, at det er ulovligt, og så er det jo, at statsministeren ingenting gør ved, at fødevareministeren taler usandt, at fødevareministeren påstår, at det har man hele tiden vidst, at det er man ligeglad med, og ingenting gør ved, at man i de efterfølgende 48 timer stadig væk eksekverer på en ulovlig instruks.

Hvorfor er det, at statsministeren venter 48 timer med at tage ansvar for det, der viste sig at være en ulovlig ordre? Hvorfor tager man ikke ansvar for det allerede søndag? Det er jo statsministeren, der onsdag siger, at alle mink skal aflives. Så finder man ud af i løbet af weekenden, at det er ulovligt, og så gør man ingenting før tirsdag. Jeg forstår simpelt hen ikke hvorfor. Hvad er det der er sket?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg tror, vi bliver nødt til at holde fast i, at der er rigtig mange aspekter i det her. Der er ét aspekt, der handler om de arme minkavlere, som desværre får ødelagt deres livsværk på grund af en global pandemi, og i forhold til håndteringen af dem og deres vilkår håber jeg fortsat på en bred politisk aftale, så vi kan hjælpe de mennesker godt på vej og få dem kompenseret for den ulykke, der har ramt dem.

Da vi træffer beslutningen i regeringen, er der jo mange andre hensyn at tage end det, der specifikt vedrører minkavlerne. Der er nemlig et hensyn at tage i forhold til Nordjylland; det arbejde påbegyndes.

Og der er i hele den her beslutning jo også potentielt store interesser, danske interesser, på spil i det her, og derfor betyder hastighed selvfølgelig noget. Men hvis vi havde været bekendt med, at der ikke var lovhjemmel til det, jeg fortsat mener er den nødvendige beslutning, nemlig at minkene skulle aflives, skulle det selvfølgelig have været sagt allerede onsdag; det er klart.

...

Alex Vanopslagh (LA):

Mit sidste spørgsmål er det samme som de sidste to gange, for jeg har stadig ikke fået svar på det. Og altså, vi må jo tage et samråd om sagen, hvis det er, at vi ikke kan få svar på det. Det, jeg savner et svar på, er: Hvorfor er det, at man ikke trækker den ulovlige ordre tilbage før i dag, når man har vidst det de sidste 48 timer? Det er egentlig et ret banalt spørgsmål. Jeg er helt med på alt det, der går forud for, at man finder ud af, at det er ulovligt – fair nok, fejl sker.

Jeg kan stadig ikke få det til at hænge sammen i mit hoved, at så stor en fejl sker, men det, jeg er interesseret i, er, hvorfor det er, at statsministeren ikke har reageret de sidste 48 timer på det.

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, hvad angår myndighedernes håndtering af den her sag konkret, bliver jeg nødt til at henvise til fødevareministeren. Men jeg vil selvfølgelig gerne gentage det, som jo også har været omdrejningspunktet for diskussionen i dag: Det her er en alvorlig situation, vi står midt i en global pandemi. Vi har en meget, meget stor opgave i at føre Danmark godt igennem den her krise og passe på danskernes helbred, og derfor er vi i en situation, hvor vi desværre er nødsaget til at få aflivet minkene. Det arbejde bør fortsætte, og jeg håber inderligt, at vi får lovgrundlaget på plads så hurtigt som overhovedet muligt, så vi ikke risikerer menneskeliv i den her diskussion.

...

Spm. nr. US 11

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. I Alternativet er vi jo heller ikke superimponerede over fødevareministerens og regeringens håndtering af nedlukningen af de her minkfarme og aflivningen af minkene. Men mit spørgsmål går også på de her minkfarmere, og hvad der skal blive af dem, og hvordan vi hjælper dem videre.

Der er jo 1.139 minkfarme, der skal lukkes ned nu, og i Alternativet bekymrer vi os om, hvordan vi hjælper de her mennesker bedst muligt videre til nye erhverv. Kunne man her forestille sig, at man måske prøver at hjælpe de mennesker, måske via en grøn fond, videre med hensyn til at kunne fortsætte som farmere, måske som bønder, måske endda som økologiske bønder, og udnytte, at der faktisk er rigtig, rigtig godt salg i danske økologiske produkter?

Hvad tænker statsministeren, med hensyn til hvordan vi kan hjælpe de her mennesker videre?

...

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Først bliver jeg nødt til lige at sige, at det er svært at høre spørgsmålene på grund af larmen udefra. Jeg håber, at jeg fik alle ordene med i spørgsmålet, og forstår det sådan: om man kan forestille sig, at vi aktivt understøtter, at nogle af de mennesker, der har arbejdet direkte eller indirekte med minkproduktion, kan komme over i nogle erhverv inden for landbrugsproduktionen, der kan minde om det, de har lavet før, på den ene eller den anden måde. Det synes jeg selvsagt er en rigtig god idé. Den flugter med nogle af de overvejelser, vi selv har, i forhold til noget omstillingspulje, både i forhold til den del af produktionsapparatet, som måtte kunne bruges til noget andet – jeg kender ikke omfanget af det, skal jeg skynde mig at sige – men jo også i forhold til de menneskelige kompetencer.

Jeg tror, at det her er vigtigt at have en meget direkte dialog med de berørte, både minkavlerne, men også medarbejderne derude, for der vil

være tale om meget forskellige livssituationer og dermed også meget forskellige behov. Men idéen om hjælp til at blive omstillet til andre former for landbrugsproduktion synes jeg grundlæggende er god. Tak for det.

...”

Statsminister Mette Frederiksen er under sin afhøring for kommissionen blevet stillet spørgsmål til uddrag af sine svar afgivet under spørgetimen – og er herunder blevet foreholdt, at hun under spørgetimen udtrykte, at det var ”regeringen” som traf beslutningen, ligesom hun gjorde brug af ordet ”vi”. Hertil har statsministeren forklaret¹¹²², at formuleringen ikke ændrede på, hvad hun allerede havde sagt flere gange under afhøringen i kommissionen; nemlig, at det formelt set var den ressortansvarlige minister, som traf beslutningen. Regeringens Koordinationsudvalg (KU) er et politisk udvalg.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har under en genafhøring for kommissionen – efter forevisning af passage, hvor Jakob Ellemann-Jensen (V) stiller spørgsmål om, hvornår statsministeren vidste, at ”den ordre, statsministeren gav i onsdags, var ulovlig” forklaret¹¹²³, at man er nødt til at læse hele spørgetimen i kontekst. Det stod klart for alle, at der ikke var hjemmel til at kræve mink i zone 3 aflivet, og at man derfor kun kunne opfordre minkavlerne i zone 3 til at aflive deres mink. Det stod endvidere klart, at der forelå en meget alvorlig risikovurdering, og smitten spredte sig som en steppebrand. Beredskabet til spørgetimen, som var clet med Miljø- og Fødevareministeriet og med Justitsministeriet, byggede på en vurdering af, at man kunne sige, at man opfordrede minkavlere i zone 3 til at aflive deres mink, men at man ikke kunne gennemtvinge aflivningerne. Hun forstår statsminister Mette Frederiksens ord under spørgetimen som en opfordring til minkavlerne i zone 3 om, at fortsætte med aflivningerne henset til den meget alvorlige risikovurdering. Miljø- og Fødevareministeriet fik til opgave at sikre, at minkavlerne i zone 3 fik besked om, at de ikke havde pligt til at aflive deres mink. Hun er ikke enig i præmissen for Jakob Ellemann-Jensens spørgsmål til statsministeren. Fejlen, som statsminister Mette Frederiksen henviser til under samrådet den 10. november 2020, bestod i, at man den 4. november 2020 under pressemødet og i den efterfølgende kommunikation

1122 Forklaringsdokumentet side 1040f

1123 Forklaringsdokumentet side 1626

med minkavlerne ikke gjorde opmærksom på, at der ikke var hjemmel til at kræve mink aflivet i zone 3. Dette var regeringen dog ikke bekendt med. Brevet til minkavlerne af 6. november 2020 var den mest graverende fejl, idet man her fik givet indtryk af, at der også var pligt til at aflive mink i zone 3. Forevist statsministerens svar kl. 13.50, hvorunder statsministeren bl.a. sagde: ”Men vi er ikke bekendt med, da vi træffer beslutningen, at der ikke er lovhjemmel til at træffe beslutningen” har hun forklaret¹¹²⁴, at det fortsat er ressortministeriet, som har ansvaret for at sikre, at der er hjemmel til at gennemføre regeringens beslutninger. Ministerstyret og ressortansvaret gælder fortsat, og sådan har det altid været.

9.9.5. Samråd med miljø- og fødevareministeren den 11. november 2020

Mandag den 2. november 2020 – dagen før KU-mødet den 3. november 2020 – stillede Miljø- og Fødevareudvalget et samrådsspørgsmål til miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, jf. Folketingsåret 2020-21, Miljø- og Fødevareudvalget, alm. del – Samrådsspørgsmål O (besvaret den 11. november 2020), som udvalget ønskede besvaret under et kommende samråd, jf. Miljø- og Fødevareudvalget 2020-2021, MOF Alm. del – Samrådsspørgsmål O:

” ...

MOF alm. del

Samrådsspørgsmål O

Ministeren bedes kommentere og redegøre for de seneste oplysninger i pressen, bl.a. indslaget ”Smittede mink ligger og flyder” i TV-Midtvest, den 1. november, om at når myndighederne afliver smittede mink, så lægges de døde smittede mink på pladser under åben himmel og falder af overfyldte containere med døde smittede mink med stor risiko for smittespredning til følge. Ministeren bedes samtidig redegøre for, hvad ministeren vil gøre ved disse stærkt kritisable forhold, som forestås af myndighederne. Endelig bedes ministeren give en opdateret status på minkområdet, herunder oplyse om der er nye tiltag for at sikre, at minkbranchen overlever i Danmark.

1124 Forklaringsdokumentet side 1628

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Erling Bonnesen (V), Thomas Danielsen (V), Lise Bech (DF), René Christensen (DF), Per Larsen (KF), Peter Seier Christensen (NB) og Henrik Dahl (LA).

...

Det åbne samråd blev afholdt onsdag den 11. november 2020 fra kl. 13.00 til kl. 14.30 i Landstingssalen på Christiansborg. Transmission af samrådet er tilgængelig på Folketingets hjemmeside.

Under det åbent samråd i Miljø- og Fødevareudvalget den 11. november 2020 udtalte miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, at han blev bekendt med den manglede hjemmel i weekenden: "Det blev jeg først i weekenden, og derfor ærgrer det mig det mig dobbelt op, at vi i ministeriet sidst på ugen får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af".

Den 8. november 2020 kl. 21.56 blev talen til brug for det åbne samråd godkendt af departementschef Henrik Studsgaard, og Henrik Studsgaard godkendte den 11. november 2020 kl. 01.23 den opdaterede version af talen.

Forud for samrådet sendte ministersekretær Ask Lynø-Hansen den 11. november 2020 kl. 10.44 en mail til Victoria Løvdal med kopi til Paolo Drostby, Tejs Binderup og Søren Andersen med noter fra møde om samrådet, hvoraf fremgår, at ministeren skulle orientere om, at han blev orienteret om den manglende hjemmel til nedslagning lørdag [den 7. november 2020]:

...

Emne: noter fra møde om samråd

Dato: 11. november 2020 10:44:26

Hermed mine noter fra mødet:

Der skal udarbejdes en formulering om følgende: Ministerens formulering i EB søndag drøftes.

Der skal udarbejdes en formulering om følgende: Ift. om brevet fra FVST er en ordre eller en opfordring, så må der henvises til redegørelsen, som må afgøre, om det er en ulovlig instruks eller ej.

Der skal udarbejdes en formulering om følgende: Vigtigt at understrege, at ministeren ikke har været inde over brevet fra FVST fredag.

Der skal udarbejdes en formulering om følgende: Samtidig skal forløbet om det opdaterede brev, der sendes ud tirsdag morgen være helt klar. Herunder hvorledes ministeren har været inde over.

Der skal udarbejdes en formulering om følgende: ift. historier, der kører i medierne i dag (om hvorvidt ministeren burde have eller vidste noget om at det ikke var lovligt at slå alle mink ihjel), skal der også udarbejdes en formulering, om at det ikke er noget ministerens har været bekendt med, og at man i øvrigt afventer redegørelsen.

Der skal udarbejdes en formulering om følgende: ministeren skal orientere om, at han bliver orienteret om den manglende hjemmel til nedslagning lørdag.

..."

Kl. 12.24 – godt en halv time før samrådets start – sendte særlig rådgiver Søren Andersen til ministersekretær Ask Lynø-Jensen samrådstale/talepapir med følgende bemærkning i mailen: "Har markeret ændringer med gult. Efter aftale med Mogens". Af samrådstalen/talepapiret fremgår bl.a., at ministeren blev gjort bekendt med den manglende hjemmel "sidst på ugen":

"...

Svar

Tak for det. Corona-smittespredningen i mink er jo en alvorlig og ikke mindst for de berørte minkavlere tragisk sag. Jeg vil gerne, inden jeg kommer nærmere ind på selve samrådsspørgsmålet understrege den sammenhæng som problemstillingen indgår i.

Konsekvenserne af Covid-19 spredning i hele samfundet er dybt alvorlige. Vi står som samfund i Danmark og globalt i en meget alvorlig sundhedskrise, der har betydet omfattende konsekvenser i hele vores samfund.

De seneste tal er 750 døde og knap 57.000 smittede som følge af Covid-19 bare i Danmark. Krisen trækker store ressourcer i vores sundhedssystem, og har betydet store ændringer i vores hverdag og rammerne for vores liv og mulighed for at omgås og arbejde i hele samfundet.

Mange brancher, og rigtig mange mennesker, herunder også nogle af de udsatte grupper i vores samfund er blevet hårdt ramt. Det er en krise, som vi skal i gennem, og skal i gennem sammen, som samfund.

Det er i dét lys, vi skal se dagens samråd.

Jeg vil ikke bruge tid på en længere gennemgang af sundhedsmyndighedernes vurdering af risikoen ved corona-smitte hos mink. Men når Statens Serum Institut konkluderer, at "En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner." – så er det en vurdering, vi som regering er nødt til at handle på, og handle hurtigt på.

Det er som bekendt besluttet at aflive alle mink, inklusiv avlsdyr, i Danmark. Det er en meget omfattende og logistisk udfordrende opgave, som skal løses på kortest mulig tid. Der foreligger derfor en ny situation i forhold til situationen på det tidspunkt, hvor samrådsspørgsmålet blev stillet.

Allerede da spørgsmålet blev stillet –var vi i en situation, hvor hastigheden af aflivningerne havde første prioritet. Kravet til indsatsens omfang er nu øget meget betragteligt. Som alle ved, har spredningen af Covid-19 både i minkbesætninger og i samfundet været voldsomt stigende gennem den sidste måneds tid. Vi skal have begrænset risikoen for yderligere smittespredning til mennesker, og vi skal have elimineret den risiko, der er for udvikling af nye mutationer, som kan betyde, at kommende vacciner bliver virkningsløse. Det er et spørgsmål om folkesundheden.

Fødevarestyrelsen og minkavlere afliver i øjeblikket mere end 100.000 mink om dagen. Aflivningerne har været i gang siden 1. oktober, og der er nu aflivet mere end 2,8 mio. dyr.

Hastigheden af aflivningerne er løbende blevet øget, og det har imidlertid haft den konsekvens, at det enkelte steder har været svært for myndighederne og DAKA, der håndterer afhentningen og forarbejdningen af de døde mink, at følge med.

Det førte søndag d. 1. november til, at aflivede mink lå uafhængte hos to minkbesætninger i Nordjylland.

Det ville selvfølgelig have været rart at undgå, men førsteprioriteten har som sagt været, at aflive de berørte minkbesætninger af hensyn til folkesundheden. Døde mink udgør en væsentlig mindre smitterisiko end levende mink, idet udånding af virus er elimineret.

Der er fra starten af uge 46 indsat følgende personale fra Fødevarestyrelsen, herunder øvrige styrelser under Miljø- og Fødevareministeriet, Politiet, Beredskabsstyrelsen, Forsvaret, Sundhedssektoren, Styrelsen for Patientsikkerhed, og samlet 1.383 personer, og ikke mindst bistået af minkavlerne selv.

Det er stærke og ubehagelige billeder, der har været fremme på nogle af de sociale medier fra nogle aflivninger. Og det er klart, at det gør et stort indtryk, også på mig, at se nogle af billederne af forhold, der ikke er i orden.

Fødevarestyrelsen har nogle helt klare forskrifter for, hvordan aflivninger skal foregå i praksis for at være dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt. Det er mit helt klare indtryk, at de forskrifter helt overvejende bliver fulgt.

For en operation af denne størrelse kan der desværre opstå fejl i materiel eller håndtering. Det er klart, at det skal begrænses så meget som overhovedet muligt. Dyrene skal behandles dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt, også i forbindelse med aflivning, og også selvom det skal gå hurtigt.

Det skal der ikke herske nogen som helst tvivl om, og jeg ved, at Fødevarestyrelsen har stort fokus på at forskrifterne overholdes.

Regeringen besluttede d. 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives, og det skal ske hurtigt. Beslutningen er truffet af hensyn til folkesundheden.

Som følge heraf har regeringen fremsat et lovforslag, med henblik på implementering af denne beslutning, samt udbetaling af erstatninger og kompensation for de mink, der aflives i 2020.

Pelsningssæsonen er også begyndt, og de besætninger, der ikke er pålagt restriktioner på nuværende tidspunkt, har mulighed for at pelse deres mink, men med krav om, at også avlsdyrene aflives.

Regeringens lovforslag indebærer, at alle landets minkfarme skal have aflivet deres dyr. Det lægger selvsagt et meget større pres på kapaciteten til at håndtere de mange døde mink.

Den Nationale Operative Stab koordinerer denne store logistiske opgave.

Det vil betyde, at DAKA's destruktionsanlæg får endnu sværere ved at følge med det meget høje tempo i aflivningerne. Derfor er der blevet arbejdet på højtryk for at frigive kapacitet til bortskaffelse af aflivede mink i Danmark. Det er nu muligt, at afbrænde døde mink, der ikke er smittet med COVID-19, på forbrændingsanlæg, samt at nedgrave døde mink.

Status på minkområdet er, at der per 10. november 2020 var 237 besætninger, der er smittede med COVID-19. Yderligere 28 besætninger er under mistanke for at være smittede. Endeligt er der 384 besætninger inden for en radius af 7,8 km fra en smittet besætning.

Der er desværre stadig flere besætninger og nye kommuner, der oplever at blive ramt af COVID-19.

Lovforslag om aflivning af alle danske mink, samt midlertidigt forbud mod hold af mink i 2021, har til formål at hindre udbredelsen af COVID-19 i mink af hensyn til Folkesundheden. Med lovforslaget skal der

således skabes hjemmel til aflivning af alle mink, samtidig med at der indføres forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021.

Forslaget indebærer, at alle besætninger med mink, inklusive avlsdyr, omfattes af det midlertidige forbud mod hold af mink og skal aflives. Mens der kun er tale om et midlertidigt forbud, er regeringen dog samtidig opmærksom på, at aflivningen af alle mink i Danmark, inkl. avlsdyr, vil sætte minkproduktionen i Danmark på standby. Og at en genopbygning af avlsbesætninger vil tage en årrække.

De tiltag, der er sat i værk for at bekæmpe smitte i minkbesætninger medfører, at ejere af besætningerne, der aflives, vil få erstatning for deres tab. Dette er en normal fremgangsmåde ved bekæmpelse af smittesomme husdyrsygdomme, det gælder selvfølgelig også for besætninger uden for zonerne.

I forhold til fremadrettet kompensation, skal der etableres en særlig kompensationsordning for de danske minkavlere, der tager højde for, at aflivningen af alle danske mink sætter erhvervet i en helt særlig situation.

Regeringen har lagt op til, at minkavlerne kan vælge mellem to mulige modeller vedr. kompensation.

Den første model vil sikre, at minkavlere, der ønsker det, kan komme ordentligt ud af erhvervet og opnå fuld erstatning for tabet af deres forretning.

Efter den anden model skal det være muligt for de avlere, der ønsker at blive i minkavlererhvervet, at lægge deres produktion i dvale i en periode, til det igen er muligt at drive minkavl i Danmark.

Hvornår det igen bliver muligt at opdrætte mink i Danmark er endnu uvist.

Det er selvsagt ikke en situation, som nogen kunne have ønsket. Og der er al mulig grund til at have den største medfølelse med minkavlerne.

Og så skal jeg – også her – beklage, at vi i forbindelse med udmeldingen af beslutningen om at aflive alle mink har begået en fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at ministeriet ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en “opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

I forbindelse med beslutningen om at aflive alle mink og på det efterfølgende pressemøde onsdag var jeg ikke gjort bekendt med den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig da dobbelt op, at ministeriet sidst på ugen får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af.

Vi står dog også i en global sundhedskrise, og derfor har vi valgt at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal og når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, er der ingen tid at spilde.

Heller ikke med at få den nødvendige hjemmel på plads, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces. Det er her afgørende for mig, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over den juridiske hjemmel, særligt da lovforslaget ud over at give hjemmel til at aflive raske dyr uden for zonerne, også bemyndiger ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne.

Jeg har derfor i går fremsat lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.

Og i forhold til hele beslutningsforløbet omkring aflivning af alle mink bliver der udarbejdet en redegørelse, som ligger klar på onsdag, og som jeg selvfølgelig ser frem til at modtage.

...

Departementschef i Miljø- og Fødevareministeriet Henrik Studsgaard godkendte den endelige version af samrådstalen den 11. november 2020 kl. 01.23, hvilket fremgår af godkendelsesflowet for Mogens Jensens tale til samrådet den 11. november 2020:

” ...

2020-11-07 18:00:28 Victoria Lin Vest Løvdal starter,

2020-11-07 21:38:21 Paolo Drostby (trin 1) returnerer,

2020-11-07 22:37:26 Victoria Lin Vest Løvdal genoptager,

2020-11-08 20:30:40 Tejs Binderup (trin 2) returnerer,

2020-11-08 21:03:55 Victoria Lin Vest Løvdal genoptager,

2020-11-08 21:56:07 Henrik Studsgaard (trin 3) godkender,

2020-11-09 14:44:35 Lykke Feld (trin 4) returnerer på vegne af Mogens Jensen, Kommentar: Mogens Jensen har godkendt godkendelsen den 08-11-2020 kl. 22:41

Lyfel 9/11/2020 - returneres mhp opdatering ,

2020-11-09 20:15:35 Victoria Lin Vest Løvdal genoptager,

2020-11-10 09:25:48 Victoria Lin Vest Løvdal (trin 1) trækker tilbage,

2020-11-10 10:32:22 Victoria Lin Vest Løvdal genoptager,

2020-11-10 13:38:01 Paolo Drostby (trin 1) returnerer,

2020-11-10 14:32:12 Victoria Lin Vest Løvdal genoptager,

2020-11-10 18:04:32 Tejs Binderup (trin 2) returnerer,

2020-11-10 19:31:21 Victoria Lin Vest Løvdal genoptager,

2020-11-11 01:23:02 Henrik Studsgaard (trin 3) godkender,

2020-11-11 19:07:17 Ask Lynø-Hansen (trin 4) godkender og afslutter på vegne af Mogens Jensen

...”

Under samrådet blev miljø- og fødevareminister Mogens Jensen bl.a. bedt om at redegøre for sine forskellige udsagn om nedslagning af mink, herunder om sit kendskab til hjemmel, fremsat henholdsvis onsdag den 4. november 2020, søndag den 8. november 2020, mandag den 9. november 2020 og tirsdag den 10. november 2020. Ministeren blev videre bedt om at forholde sig til, hvem der havde truffet beslutningen om nedslagning af alle mink, ligesom han blev bedt om at forholde sig til kommunikationen med minkejerne, herunder kommunikationen efter at det stod klart, at der ikke var fornøden lov hjemmel.

Af den af Miljø- og Fødevareministeriet foretagne transskription af samrådet fremgår:

”Transskription – Samråd d. 11/11-20

Transskribering 11/11-2020 kl. 13: Åbent samråd i Miljø- og Fødevareudvalget om håndtering af coronasmitte blandt mink

René Christensen, ordstyrer: Velkommen til ministeren, velkommen til udvalget og velkommen til tilhørende som er med, og også velkommen til de folketingsmedlemmer, som er med henover nettet. Derfor er det selvfølgelig også vigtigt, at vi alle sammen bruger mikrofoner, når vi taler. Både så vores tilhørere og vores kollegaer, som sidder uden for lokalet kan høre, hvad der bliver sagt her.

Det er sådan, så der er flere, der indkaldere til dette samråd. Og indkalderne er Erling Bonnesen fra Venstre. Det er Thomas Daniels fra Venstre. Det er Lise Bech fra Dansk Folkeparti. Det er undertegnede René Christensen fra Dansk Folkeparti. Det er Per Larsen fra Konservative folkeparti. Det er Peter Seier Christensen fra Nye Borgerlige og det er Henrik Dahl fra Liberal Alliance. Det er aftalt blandt spørgerne, at det er Thomas Danielsen, der starter med at læse samrådsspørgsmålene op. Derefter får ministeren mulighed for at svare. Derefter får Thomas

Danielsen ordet for at reflektere på ministerens besvarelse, og så går vi ellers over til den åbne runde med spørgsmål. Jeg vil også gerne sige tak til ministeren, at ministeren har givet os mulighed for at få 1,5 time i stedet for 1 time, for det er jo et samråd, hvor der er rigtig mange, der gerne vil stille ministeren spørgsmål. Men vi starter med at give ordet til Thomas Danielsen fra Venstre, værsgo.

Thomas Danielsen: Tak for det, og tak for ministerens tid. Samrådet det er indkaldt, fordi regerings håndtering af hele minksagen, den jo har været katastrofal, og derfor så hedder samrådsspørgsmålet: "Ministeren bedes kommentere og redegøre for de seneste oplysninger i pressen. Bl.a. indslaget 'Smittede mink ligger og flyder' i TV Midtvest d. 1 november, og at når myndighederne afliver smittede mink, så ligger de døde smittede mink på pladser under åben himmel og falder af overfyldte containere med døde smittede mink med stor risiko for smittespredning til følge. Ministeren bedes samtidig redegøre for, hvad ministeren vil gøre ved disse stærkt kritisable forhold, som forestås af myndighederne. Og endeligt bedes ministeren give en opdateret status på minkområdet, herunder oplyse om der er nye tiltag for at sikre at minkbranchen overlever i Danmark".

René Christensen, ordstyrer: Tak for det. Det var samrådsspørgsmålet. Så er det ministeren får besvarelse, værsgo.

Mogens Jensen: Ja tak for det, og tak for samrådsspørgsmålet. Corona-smittespredningen i mink er en alvorlig, og jo ikke mindst for de berørte minkavlere, en tragisk sag. Og jeg vil derfor gerne, inden jeg kommer ind på selve samrådsspørgsmålet, understrege, den sammenhæng, som den her problemstilling indgår i. Konsekvenserne af covid19-spredningen i hele samfundet er dybt alvorlig. Vi står som samfund i et Danmark, og også globalt i en meget alvorlig sundhedskrise, der har betydet omfattende konsekvenser for os alle sammen. Det seneste tal er i Danmark 750 døde og knap 57.000 smittede, som følge af covid19.

Krisen trækker store ressourcer i vores sundhedssystem. Det har betydet store ændringer i vores hverdag, og rammerne for vores liv og mulighederne for at omgås og arbejde i hele samfundet. Mange brancher

og rigtig mange mennesker, herunder også nogle af de mest udsatte grupper i vores samfund er blevet hårdt ramt. Det er en krise, som vi skal igennem, og vi skal igennem den sammen som samfund. Vi skal derfor gøre alt, hvad vi kan for at standse smittespredningen. Det er i det lys, vi skal se dagens samråd.

Jeg vil ikke bruge tid på en længere gennemgang af sundhedsmyndighedernes vurdering af risikoen ved coronasmitte hos mink, men når Statens Seruminstitut konkluderer, at, og jeg citerer: ”en fortsat minkavl under en igangværende covid19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge covid19 med vacciner”, så er det en vurdering, vi som regeringen er nødt til at handle på og handle hurtigt på. Det er som bekendt besluttet at aflive alle mink, inklusiv avlsdyr i Danmark. Det er en meget omfattende og logistisk udfordrende opgave, som skal løses på kortest mulig tid.

Der forelægger derfor en ny situation i forhold til situationen på det tidspunkt, hvor samrådsspørgsmålet blev stillet. Allerede da spørgsmålet blev stillet var vi i en situation, hvor hastighederne af aflivningerne havde førsteprioritet. Kravet til indsatsen er nu øget meget betragteligt. Som alle ved, så har spredningen af covid19, både i minkbesætninger og i samfundet været voldsomt stigende gennem den seneste måneds tid.

Vi skal have begrænset risikoen for yderligere smittespredning til mennesker, og vi skal have elimineret den risiko, der er for udvikling af nye mutationer, som kan betyde at kommende vacciner bliver virkningsløse. Det er et spørgsmål om folkesundheden.

Fødevarestyrelsen og minkavlerne afliver i øjeblikket mere end 100.000 mink om dagen. Aflivningerne har været i gang siden den første oktober, og der er nu aflivet mere end 2,8 mio. Dyr. Hastighederne af aflivningerne er løbende blevet øget, og det har imidlertid haft den konsekvens at det enkelte steder har været svært for myndighederne og Daka, der håndterer afhentningen og forarbejdningen af de døde mink, at følge med. Det førte søndag d. 1 november til at aflivede mink lå uafhængte hos de to minkbesætninger i Nordjylland, og der har også været senere eksempler. Det ville selvfølgelig have været rart at

undgå, men førsteprioriteten har som sagt været at aflive de berørte minkbesætninger hurtigt af hensyn til folkesundheden.

Døde mink udgør en væsentlig mindre smitterisiko end levende mink, idet udåndingen af virus er elimineret. Der er fra starten af uge 46 indsat følgende personale fra Sundhedsstyrelsen, herunder øvrige styrelser fra Miljøministeriet og Fødevareministeriet, politiet, beredskabsstyrelsen, forsvarret, sundhedssektoren, styrelsen for patientsikkerhed. Samlet set 1083 personer, ikke mindst bistået af minkavlernes selv. Og her vil jeg selvfølgelig gerne fremhæve den indsats, der gøres af minkavlernes derude. Uden det var det ikke gået, og jeg skal takke for den samarbejdsånd, der har været. Både foreningen og Copenhagen Fur og alle minkavlere, der på trods af den tragiske situation, de står i har påtaget sig den her opgave til fordel for samfundet. Det er også klart, at der er stærke og ubehagelige billeder, som har været fremme på nogle af de sociale medier, fra nogle af de her aflivninger. Det er klart, det gør et stort indtryk. Det gør det også på mig, at se på nogle af de her billeder, at forholdene ikke er i orden. Fødevarestyrelsen har nogle helt klare forskrifter for, hvordan aflivninger skal foregå i praksis for at være dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt. Det er også mit indtryk, at de forskrifter helt overvejende bliver fulgt. For en operation af den her størrelse, der ikke har været større i Danmark, så kan der selvfølgelig opstå fejl og uheld i materiel eller håndtering. Det er klart, det skal begrænses, så meget som overhovedet muligt. Dyrene skal behandles dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt, også i forbindelse med aflivningen, og også selvom det skal gå hurtigt. Det skal der ikke herske nogen som helst tvivl om, og som sagt, jeg ved at Fødevarestyrelsen har stor fokus på, at forskrifterne overholdes.

Regeringen besluttede d. 3 november, at alle mink i Danmark skal aflives, og at det skal ske hurtigt. Beslutningen er truffet, som nævnt af hensyn til folkesundheden. Som følge heraf, så har regeringen fremsat et lovforslag med henblik på implementering af den beslutning, samt udbetaling af erstatninger og kompensation til de mink, der aflives i 2020. Pelsningssæsonen er også begyndt, og de besætninger der ikke er pålagt restriktioner på nuværende tidspunkt har mulighed for at pelse deres mink, men med krav om at også avlsdyrene aflives. Regeringens lovforslag indebærer, at alle landets minkfarme skal have aflivet

deres dyr. Det ligger selvsagt et meget større pres på kapaciteten til at håndtere de mange døde mink, og det er den nationale operative stab, også kaldet NOST der koordinerer den store logistiske opgave. Det vil betyde og har betydet at Dakas destruktionsanlæg får endnu sværere ved at følge med det meget høje tempo i aflivningerne, og derfor er der blevet arbejdet på højtryk for at frigive kapacitet til bortskaffelse af aflivede mink i Danmark. Det er nu muligt at afbrænde døde mink, der ikke er smittet med covid19 på forbrændingsanlæg, samt at nedgrave døde mink.

Status på minkområdet er, at da partierne november i år var 237 besætninger, der er smittet med covid19, yderligere 28 besætninger er under mistanke for at være smittede, endeligt er der 384 besætninger inden for en radius af 7,8 km fra en smittet besætning, og i mandags var der aflivet og bortskaffet over 9.000 tons mink. Der er desværre stadigvæk flere besætninger og nye kommuner, som oplever, at blive ramt af covid19. Lovforslaget om aflivningen af alle danske mink samt midlertidigt forbud mod hold af mink i 2020 har til formål at hindre udbredelsen af covid19 i mink af hensyn til folkesundheden. Med lovforslaget skal der på den måde skabes hjemmel til aflivning af alle mink samtidig med der indføres forbud mod hold af mink til og med d. 31 december 2021. Og forslaget indebærer at alle besætninger med mink, inklusiv avlsdyr, omfattes af det midlertidige forbud mod hold af mink og skal aflives. Mens der kun er tale om et midlertidigt forbud er regeringen dog samtidig opmærksom på, at aflivningen af alle mink i Danmark, inklusiv avlsdyr, vil sætte minkproduktionen i Danmark på stand by, og at en genopbygning af avlsbesætningerne vil tage en årrække. De tiltag der er sat i værk for at bekæmpe smitte i minkbesætninger medfører, at ejere af besætningerne der aflives vil få erstatning for deres tab. Det er en normal fremgangsmåde ved bekæmpelse af smitsomme husdyrssygdomme, og det gælder selvfølgelig også for besætninger uden for zonerne.

I forhold til fremadrettet kompensation, så skal der etableres en særlig kompensationsordning for de danske minkavlere, som tager højde aflivningen af alle danske mink sætter erhvervet i en helt særlig situation, og regeringen har lagt op til at minkavlerne kan vælge mellem to mulige modeller vedr. Kompensation. Den første model vil sikre at minkavle-

re, der ønsker det, kan komme ordentligt ud af erhvervet og opnå fuld erstatning for tabet af deres forretning, og efter den anden model skal det være muligt, for de avlere der ønsker at blive i minkavlererhvervet at ligge deres produktion i dvale i en periode til det igen er muligt at drive minkavl i Danmark. Der vil endvidere blive ydet erstatning til direkte berørte følgeerhverv, som jo også bliver hårdt ramt af beslutningen. Hvornår det igen bliver muligt at opdrætte mink i Danmark er endnu uvist. Det er selvsagt ikke en situation, som nogen kunne have ønsket sig, og der er al mulig grund til at have den allerstørste medfølelse med minkavlerne.

Og så skal jeg også her meget beklage, at vi i forbindelse med udmeldingen af beslutning om at aflive alle mink har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink uden for 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt, og det skal der være i vores lovgivning, før vi kan kræve der. Derfor er det en fejl, at ministeriet ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en opfordring til avlerne uden for 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af, og det beklager jeg mange gange. I forbindelse med beslutningen om at aflive alle mink og på pressemødet onsdag, var jeg ikke gjort bekendt med den manglende lovhjemmel. Det blev jeg først i weekenden, og derfor ærgrer det mig det mig dobbelt op, at vi i ministeriet sidst på ugen får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af.

Vi står som nævnt i dog også i en global sundhedskrise. Derfor har vi valgt at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, og når SSI siger, at den fortsatte minkavl under en igangværende covid19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for muligheden for at forebygge covid19 med vacciner, ja så er der ingen tid at spille. Heller ikke med at få den nødvendige hjemmel på plads, og derfor blev der også sat gang i en lovproces. Det er her afgørende for mig at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over den juridiske hjemmel, særligt da lovforslaget jo, udover at give hjemmel til at aflive raske dyr uden for zonerne, også bemyndiger ministeren til at yde erstatning og compensation til minkavlerne. Jeg har derfor i går fremsat lovforslaget og samtidig anmodet Folketingets partier om en hurtig behandling.

Og i forhold til hele beslutningsforløbet omkring aflivning af alle mink, så bliver der udarbejdet en redegørelse, som ligger klar på onsdag, og som jeg selvfølgelig ser frem til at modtage. Og afslutningsvis vil jeg igen understrege den alvorlige sammenhæng denne ulykkelige og tragiske sag indgår i. Coronavirus er en trussel mod sundheden i hele vores samfund, der for regeringen handler først og sidst om at sikre folkesundheden.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren for besvarelsen. Jeg skal sige, at jeg har langt over 20 indtegnede, så jeg vil opfordre til, at man stiller klare spørgsmål, og ministeren også svarer kort og præcist på de spørgsmål, der bliver stillet. Så tror jeg faktisk godt vi kan komme igennem. Jeg vil selvfølgelig tilgodese, at spørgerne af samrådet selvfølgelig får ordet og får svaret på de spørgsmål, der bliver stillet.

Den første der skal have ordet, det er Thomas Danielsen, og derefter er det Lise Bech fra Dansk Folkeparti, når ministeren har svaret. Thomas Danielsen, Venstre, værsgo.

Thomas Danielsen: Tak for det, og tak til ministeren. Som en del af ministerens status på minkområdet vil jeg gerne lige spørge lidt mere uddybende ind til. Onsdag sagde ministeren: "alle mink skal slås ned". Søndag sagde ministeren: "Vi vidste, at der ikke var lovhjemmel, men at det var en sag, der hastede". Mandag sagde ministeren: "Vi var uklare. Det var kun en anbefaling og ikke et påbud". Tirsdag sagde ministeren: "Vi vidste ikke, at der ikke var lovhjemmel til det her påbud", og derfor vil jeg gerne lige gøre ministeren opmærksom på, at ministeren jo udtaler sig under ministeransvar, når han skal besvare mine spørgsmål som er:

Hvilke dage løj ministeren, og hvilke dage talte ministeren sandt?

René Christensen, ordstyrer: Ministeren.

Mogens Jensen: Jamen, det kan jeg svare ganske kort på. Jeg har talt sandt under hele det her forløb.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren, så er det Lise Bech fra Dansk Folkeparti, værsgo.

Lise Bech: Tak for det, jeg skal prøve at gøre det så kort, for der er jo rigtig mange spørgsmål i det her, så jeg håber nogen af de andre, når nogle af dem jeg ikke kan. Jeg synes, det her er meget kritisabelt. Jeg synes, det er meget alvorligt, at ministeren bare siger "vi har lavet en fejl, og vi beklager". Man bryder grundloven, og man beklager, og så fortsætter man med at bryde grundloven. Jeg synes, det er voldsomt det her.

Og så vil jeg gerne spørge, hvem i regeringen har truffet den her beslutning om, at alle minkene skulle aflives? Var det statsministeren, sundhedsministeren, fødevareministeren, eller hvem var det?

Jeg opfangede lige før, at ministeren sagde, at det var et politisk flertal nu. Den var ny for mig, den havde jeg ikke hørt før, og så kan jeg kun sige at i efterårsferien, der stod ministeren og jeg på News i hver sit sted. Jeg var i Ebeltoft, ministeren var i Klitmøller, og jeg sagde "lad os da få de data frem. Det er der mange forskere, der beder om". Og ministeren var meget arrogant, at nej vi ved bedst her hos os. Man ville ikke brede det ud, og man siger hele tiden folkesundhed. Jeg tror, man har øvet sig på at sige folkesundhed, uanset hvem man er fra Socialdemokraterne. Jeg er meget rystet over det her. Nu er det så blevet delt viden. Sundhedsministeren siger, at der er blevet delt viden, men der blev ikke delt data. De er så kommet her i den her uge, det er så hvad, det er.

Jeg vil gerne også spørge om noget helt andet. Pressemødet i onsdags, det var omkring cluster 5, vi skal lukke Nordjylland pga. Cluster 5. Cluster 5 er fundet på fem minkfarve, men man har lukket syv kommuner. Hvordan hænger det sammen? Det kan jeg simpelthen ikke forstå. Det vil jeg gerne have et svar på.

Antal betyder noget, og det er derfor minkene skal slås ned, fordi antal betyder noget. Der er rigtig mange mink, der går sammen, og det er korrekt. Derfor ville det også være muligt at sige at antal betyder noget, man beholder avlsdyrene. Nordjylland er jo tabt, jeg kommer jo oppe fra det farlige område. Den sidste mink blev slået ned i Nordjylland i

går, men ude i landet, der er der nogle avlere, der stadigvæk ikke har slået deres dyr ned, og kunne man bare bevare 5.000 på en farm, 20 steder i landet eller et eller andet. Alternativt så kunne man jo bruge øen Lindholm, som er statens ejendom, og som tidligere er blevet brugt til virusforskning. Der er mange muligheder for at gøre det. Men jeg synes det er meget interessant, at ministeren siger her, der var et politisk flertal for den her beslutning. Det synes jeg er skræmmende at få at vide så sent i forløbet. Tak.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren, så får ministeren lov til at svare, og derefter er det Per Larsen fra Konservative. Værsgo minister.

Mogens Jensen: Ja tak for det, og tak for spørgsmålet. Jamen altså, hvem har truffet beslutningen. Det har, som det jo også har fremgået, selvfølgelig regeringen i en fælles regeringsbeslutning, og jeg konstaterer jo bare, at der er i Folketinget et politisk flertal for beslutningen om aflivningen af alle mink på baggrund af de vurderinger, der er kommet fra sundhedsmyndighederne, så det er jo sådan set blot, det jeg konstaterer i min tale. Tak

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Per Larsen, værsgo.

Per Larsen: Ja, tak for det. Og tak til ministeren for at møde op her i dag, og besvare nogle af de mange mange spørgsmål, det giver anledning til. Det her er jo en alvorlig sag, når man uden lovgrundlag sender forordninger ud om, at folk de skal aflive deres mink. Og farmerne de bliver mødt både af politi og militær. Jeg synes selvfølgelig, det er ganske alvorligt. Vi talte jo sammen i søndags, minister og jeg, kl. 12.38, og jeg blev gjort bekendt med, at der ikke var lovgrundlag, og jeg forstod det sådan, at der ikke var lovgrundlag for at aflive minkene for at udstede den forordning, og jeg forstod det også sådan, at der ikke var lovgrundlag for erstatningsspørgsmålet.

Og mit spørgsmål til ministeren er, de to ting – hænger de ikke nøje sammen? Altså når man træffer en beslutning om, at alle minkene de skal aflives, skal man så ikke også have grundlaget for erstatningen på plads? Det var det første spørgsmål.

Så vil jeg gerne spørge ministeren efter, når man ministeren siger "særlig kompensation", altså står det ikke i grundloven, at ekspropriation når man nedlægger en virksomhed, når man tvangslukker en virksomhed, og her faktisk et helt erhverv, at så er det ekspropriation efter grundlovens gældende regler?

Og så har jeg lige et spørgsmål: Denne her skrivelse, som minkavlerne får i forhold til at de skal aflive deres mink, den ligger jo stadig inde på Fødevarestyrelsens hjemmeside, og den er ikke redigeret, udover at der er redigeret i et telefonnummer. Siden at ministeren mener at være blevet bekendt med, at der ikke var lovhjemmel til dette, hvorfor har man ikke ændret denne og sendt besked ud til minkavlerne om, at lovgrundlaget findes ikke. I kan godt holde op med at aflive jeres mink, hvis ikke I vil af med dem? Tak.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren for besvarelse, og så er det Henrik Dahl fra Liberal Alliance, værsgo.

Mogens Jensen: Ja også her tak for spørgsmålet. Jamen det er klar, der skal være lovhjemmel til at foretage, kræve at alle minkavlere uden for zonerne skal aflive deres mink, og som sagt, det er også det der ligger i det lovforslag, der nu er lagt frem, at den hjemmel, den gives. Samtidig med at der bliver hjemmel til at give den nødvendige erstatning til minkavlerne, og det er jeg jo, og det tror jeg Per Larsen og jeg er helt enige om, at det skal der selvfølgelig gives. Og det er der i øvrigt pågående forhandlinger om, mellem partier, hvordan en sådan erstatning den skal se ud. Men jeg har selvfølgelig også det udgangspunkt, at de minkavlere der uforvarende er kommet i den her situation, pga. At mink er så let smitbare med corona, og er i risiko for at bringe smitten videre. Det er minkavlerne jo ikke skyld i, og derfor skal de selvfølgelig have en ordentlig kompensation og erstatning og som sagt, det skal der også være lovhjemmel til, og det er sådan, at den kommer på plads samtidig med, at vi får hjemmelen til aflivning. Og eksproportion det er altid eksproportion i henhold til grundloven, og de bestemmelser der ligger der, så det kan jeg bekræfter ordføreren i.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren, så er det Henrik Dahl, værsgo.

Mogens Jensen: Ja, jeg glemte et spørgsmål, og det handler om, brevet der er sendt ud til minkavlerne, og der var det sådan at Fødevarestyrelsen udsendte efter regeringsbeslutningen et brev til minkavlerne, som indeholdte anvisninger til, hvordan man praktisk skulle forholde sig inden for og uden for zonerne. Og jeg kan sige, jeg var ikke inde over udarbejdelsen af brevet, jeg havde ikke kendskab til brevets indhold, da det blev udsendt, men jeg er klar over, at der jo har været en diskussion i medierne om brevet efter sit indhold i forhold til avlerne uden for zonerne om det havde karakter af en opfordring eller et egentligt påbud. Og der har ministeriet oplyst mig, at det var ment som en opfordring til at aflive hurtigst muligt, bl.a. af hensyn til at kunne opnå den såkaldte tempobonus. Der var ikke hjemmel til at påbyde aflivningen, og jeg ser nu frem til den redegørelse, der er sat i gang, som afdækker, også hvorvidt brevet i sin formulering, gik for langt om at opfattes som et egentligt påbud om aflivning. Men brevet er, så hvidt jeg er orienteret, nu rettet og sendt ud til minkavlerne. Og jeg håber også at, nu har jeg jo ikke selv set hjemmesiden, jeg håber også, at det er rettet på hjemmesiden. Der skulle være lavet en indledning med en undskyldning for det her forhold, og hvor tingene bliver korrigeret hele vejen igennem i forhold til, at minkavlerne selvfølgelig skal have en ordentlig information om, hvad som er gældende.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren og til spørgeren, så er det Henrik Dahl fra Liberal Alliance, værsgo.

Henrik Dahl: Tak for det. Mit spørgsmål handler også om Fødevarestyrelsens brev, fordi i dag der siger Fødevarestyrelsen til bl.a. Tv2, at den hele tiden har været udmærket godt klar over, at lovhjemmel var nødvendig uden for smittezonen i Nordjylland. Når Fødevarestyrelsen hele tiden har vidst, at det krævede en lovhjemmel, hvorfor har den så alligevel udsendt en mail til minkavlerne, som den udmærket godt vidste var ulovlig. Hvem har presset Fødevarestyrelsen til det?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren, og når ministeren har svaret, så er det Peder Hvelplund fra Enhedslisten, og du er med udefra. Ministeren, værsgo.

Mogens Jensen: Ja, tak for det. Altså den oplysning som fremgår af medierne i dag, det er ikke en viden, som er tilgået mig. Hvem der vidste hvad i forhold til hjemmel til at aflive mink uden for sikkerhedszonerne, det vil også fremgå at den redegørelse, som jeg jo ser frem til at modtage onsdag i næste uge. Men der er til mig oplyst, at Fødevarestyrelsen har tænkt det som opfordring, som jeg også sagde tidligere.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren, så er det Peder Hvelplund fra Enhedslisten, værsgo.

Peder Hvelplund: Tak for det. Altså der er jo en ting, vi har behov for at få slået fuldstændig fast, og det er om ministeren var klar over, at der ikke var lovhjemmel til at slå alle mink ned, dengang da beslutningen blev truffet. Og det er fuldstændig afgørende at vi finder ud af, om det var en fejl, eller om ministeren bevidst har afgivet ulovlige instrukser. Og der er jo altså nogle ting, der tyder på, at ministeren i hvert fald burde have været klar over det. Fødevarestyrelsen de har i hvert fald, i været klar over, at der ikke var hjemmel til det. I forhold til en aktindsigt som Politiken og Nordtinget har fået, så sender Fødevarestyrelsen allerede 11. juni et notat til Sundhedsstyrelsen, hvori det fremgår, at der ikke er tilstrækkeligt lovgrundlag.

Veterinærdirektøren siger i dag til Berlingske, og jeg citerer: ”På de indre linjer har kommunikationen været helt klar, og Fødevarestyrelsen har hele tiden ageret efter, at det ville kræve en hjemmel at påbegynde aflivning af raske mink længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning”. Og i samme avis, der kan vi læse, at ministeren selv har underskrevet den bekendtgørelse, der klart siger, at der ikke er lovhjemmel til at slå minkene ihjel uden for sikkerhedszonerne, og at der bliver henvist til den her bekendtgørelse i et svar til Folketinget.

Jeg vil gerne understrege, at Enhedslisten støtter fuldt ud regeringen i at fremskaffe det nødvendige lovgrundlag, så vi kan sikre sundheden og sikre, at der bliver taget hånd om virus, der potentielt set kan være en risiko for hele folkesundheden, både nationalt og globalt, fordi det kan udvikle sig muligt resistente stammer. Men der skal selvfølgelig ikke handles som minister, hvis man er klar over, at der ikke er et lovgrundlag.

Og det er derfor mit første spørgsmål til ministeren, det er: "Kan ministeren svare helt klart, selvfølgelig under ministeransvar, at han ikke var klar over, eller at han ikke havde fået indikationer, der pegede i retning af, at det nødvendige lovgrundlag, der ikke var til stede.

Og så har jeg et opfølgende spørgsmål, fordi der er flere ting i den her sag, som er meget afgørende. Og det er helt klart, at for Enhedslisten, der er det helt afgørende, at vi håndterer den sundhedskrise, vi står over for. Og det betyder jo både, at vi skal handle i tide, og vi skal handle effektivt. Og det er klart, at en minister skal selvfølgelig ikke udstede dekret, som strider imod lovgivningen, eller som der ikke er lovhjemmel til. Men det er altså også et problem, hvis ministeren ikke handler i tide, trods sundhedsfaglige advarsler. Og der har Information gennem en aktindsigt kunne dokumentere, at der lå sundhedsfaglige advarsler fra både Statens Seruminstitut og fra Københavns Universitet i forhold til risikoen for, at der kunne udvikle sig resistente stammer eller i hvert fald stammer, der havde nedsat følsomhed over for en kommende vaccine gennem minkmutationer. Det er nogle advarsler, der kommer både d. 4. september, 16. september og d. 18. september. Alligevel så reagerer ministeren ikke før den 1. oktober, selvom det i hvert fald er dokumenteret, at ministeren har haft viden allerede fra d. 23. september. Først over en uge efter der bliver Folketinget informeret om de særdeles voldsomme advarsler, der kommer fra Statens Seruminstitut og fra Københavns Universitet.

Og derfor der skal jeg også spørge ministeren efter: er det korrekt at ministeren har været vidende om risikoen for, at virus vil mutere i minkbestande og potentielt blive resistent, og på trods af disse advarsler ikke har handlet resolut og med det samme?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren for besvarelse, og derefter så er det Pernille Vermund fra Nye Borgerlige. Værsgo minister.

Mogens Jensen: Ja tak for det. Og jeg kan så svare klart på spørgsmålet om, var jeg ved regeringsbeslutningen og også det efterfølgende pressemøde klar over, at der ikke var lovhjemmel til at aflive alle mink. Det kan jeg svare klart nej til, det var jeg ikke gjort bekendt med. Og nu kommer

der en redegørelse, og det er jo sådan, at når man skal lave sådan en, så går man alle mails og informationer og ting og sager, der er tilgået os i ministeriet, igennem, men ud fra den viden jeg har på nuværende tidspunkt, så var det i weekenden, at jeg fik den viden, og det nærmere tidspunkt kan vi sikkert få, når redegørelsen den foreligger. Så jeg var ikke klar over det, hverken da regeringen traf beslutningen om at aflive alle mink eller det efterfølgende pressemøde.

Og så er det rigtigt, som Peder Hvelplund siger, at der er jo en drøftelse om og måske også uenighed om, hvad de her mutationer har af betydning, og mit udgangspunkt er, at de har rigtig meget betydning. De har også haft en stor indvirkning på de beslutninger, der er blevet truffet i regeringen, og jeg kan kun sige ud fra de forløb, der har været over, hvordan vi har håndteret mink i hele den her periode under coronaen, så har der for hver eneste beslutning og strategi, der er blevet besluttet, ligget sundhedsfaglige vurderinger til grund for det, og der har både den første opdagelse omkring, at der var en teoretisk mulighed for mutation, og også den anden påvisning af, at de her mutationer, nu når man lavede forsøg på dem, rent faktisk viste, at det svækkede antistoffer, og dermed også kunne påvirke en kommende vaccine. Det er selvfølgelig indgået i beslutningerne og også mine beslutninger. Og nu ved jeg, at Enhedslisten har indkaldt både jeg og sundhedsministeren til et samråd, som vi selvfølgelig gerne kommer til, om hele den her sag, og der vil jeg selvfølgelig gerne nærmere redegøre for det spørgsmål, der stilles her og også gerne skriftlig redegøre for det forud.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Pernille Vermund, Nye Borgerlige, værsgo.

Pernille Vermund: Tak for det. Det her er jo en dybt, dybt alvorlig sag. Ministeren kalder det en fejl. Statsministeren kalder det fejl, men faktum er at der er begået lovbrud. Man har udstukket en ordre uden at have lovhjemmel til det. Og der er ikke noget, der hedder undskyldelig uvidenhed, når man er minister. Det er et lovbrud, og det skal behandles som sådan. Og for at det ikke skal være løgn, så sidder vi nu i en situation, hvor ministeren oven i det insisterer på, at to vildt modsatrettede udtalelser, to helt modsatrettede udtalelser, begge er sande. Altså man sidder og fastholder, at man den ene dag har sagt: "regeringen har

besluttet, at det hastede, situationens alvor tager i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning inden man meldte dette ud”. Det er et citat fra Fødevareminister Mogens Jensen, et skriftligt citat fra Ekstra Bladet søndag. To dage senere siger ministeren, og igen i dag siger ministeren, at ministeren ikke har været bekendt med, at der ikke var lovhjemmel. I langt de fleste danskeres opfattelse, der kan man ikke have to fuldstændig modstridende udtalelser og så sige, at de begge er sande, men det mener ministeren simpelthen. Ministeren mener, at man både kan sige, at man vidste, at man ikke havde lovhjemmel, og at man ikke vidste, at man ikke havde lovhjemmel. Jeg bliver nødt til at spørge ministeren, taler ministeren sandt søndag, når ministeren siger, at ministeren vidste at der ikke var lovhjemmel, men man var nødt til at handle hurtigt.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren, og derefter så er det Søren Egge Rasmussen fra Enhedslisten. Værsgo minister.

Mogens Jensen: Ja, tak for spørgsmålet, og jeg skal jo igen gentage, at i forhold til hvornår jeg havde viden om, at der ikke var lovhjemmel, så havde jeg det ikke, da regeringens beslutning blev truffet og heller ikke ved det efterfølgende pressemøde. Jeg får det at vide i weekenden. Det præcise tidspunkt vil jeg gerne vende tilbage til, når redegørelsen den foreligger. Og det er rigtigt, at jeg gav i søndags i medierne udtryk for, at beslutning om mink hastede, og at regeringen derfor ikke kunne afvente en ny lovgivning før regerings beslutning blev meldt ud, og at der derfor var udsendt et brev til minkavlerne med en opfordring til at påbegynde aflivninger uden for zonerne. Og den udtalelse skal ses ud fra, at jeg jo i mellemtiden, som jeg har forklaret, var blevet informeret om, at der ikke var hjemmel til aflivning, og så gav jeg en forklaring på, hvorfor der blev sendt et brev ud til minkavlerne af mit system, men også at jeg altså ikke har været vidende om den proces, der var omkring det eller det brev der blev sendt ud. Men Fødevarestyrelsen har så sendt en rettelse af brevet ud til minkavlerne, som jeg også har forklaret til Per Larsen, da det stod klart, at der stod tvivl om karakteren af det her brev.

Og som jeg også nævnte, nogle mener, at der er tale om, at vi her laver et påbud over for minkavlerne. Udgangspunktet var, at det skulle være

en opfordring, og det spørgsmål ser jeg frem til bliver afklaret i den redegørelse, som bliver fremlagt om en uge.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Søren Egge Rasmussen. Inden Søren lige får ordet, så skal jeg lige sige til dem vi har med på videolink, I skal huske at slukke jeres kamera. Det virker forvirrende herinde, når man kan se I drikker kaffe og taler i telefon. Værsgo Søren Egge.

Søren Egge Rasmussen: Ja tak. Jeg vil vende tilbage til det, som Peder Hvelplund spurgte til først. Altså når nu ministeren har underskrevet en bekendtgørelse omkring aflivning af mink, hvor det klar fremstod, at der ikke var lovgivning til at slå mink ned uden for sikkerhedszonerne, og det sådan set er noget der er blevet omtalt i et svar til et Folketingsmedlem, og ministeren så holder fast i, at ministeren ikke i den forgangne uge vidste, at der manglede lovhjemmel til at udstede det her dekret om, at alle mink skulle aflives. Kan ministeren så ikke se, at ministeren har lidt et problem her? Og at det jo sådan set er alvorligt, at ministeren her skal svare under ministeransvar, og ministeren sidder og siger, at han ikke vidste det før i weekenden, når ministeren har underskrevet en bekendtgørelse, hvor det klart fremgår, at der ikke er lovhjemmel til at slå raske mink ihjel.

René Christensen, ordstyrer: Ministeren, værsgo.

Mogens Jensen: Ja, det beklager jeg. Det spørgsmål stillede Peder Hvelplund også, og det glemte jeg at svare på, men altså da regeringen beslutter at slå raske dyr ned inden for en sikkerhedszone på de 7,8 km, så sker det jo, som det er nævnt, via en bekendtgørelse med hjemmel i lov om hold af dyr, som er den bekendtgørelse, man bruger i de situationer. Den fastsætter, hvad der gælder af foranstaltninger i den konkrete situation, altså bl.a. aflivning af covid19-smittede besætninger og besætninger inden for 7,8 km-zonen fra de smittede besætninger. Den fortæller ikke noget om, hvad hjemmelen i loven hold af dyr i øvrigt kan eller ikke kan bruges til. Så det er jo en bekendtgørelse, der dækker, det der foregår inden for 7,8 km-zonerne, og som vi jo også har brugt tidligere i forbindelse med andre typer af lignende sygdomme, der rammer husdyr.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så har jeg sat mig selv på, og det jeg gerne vil spørge ministeren om, det er fordi, jeg stillede ministeren et spørgsmål tilbage i oktober, og ministeren svarede d. 26. oktober, og der er kongekrone og det hele på, og ministeren har skrevet under omme på bagsiden.

Og det spørgsmål jeg stillede, det var, vil ministeren kommentere hændelsen af 20/10 fra Landbrug og Fødevarer til hjemmel om aflivning af mink og rammer for erstatningshåndtering af smittede og ikke-smittede besætninger. Ministeren svarer også, og det gør ministeren d. 26. oktober. Og det ministeren bl.a. svarer, det er, at mink i smittede besætninger kan aflives efter §14 i bekendtgørelsen om covid19 hos pelsdyr, bekendtgørelse nr. 1455 af 8. oktober 2020. Mink i besætninger i en radius af 7,8 km fra en smittet besætning kan aflives efter §15 i samme bekendtgørelse. Det var d. 26. oktober med kongekrone og underskrift og det hele på.

Så vil jeg bare spørge ministeren, var det ukorrekt svaret til Folketinget? Har ministeren svaret i modstrid med den gældende lovgivning på det pågældende tidspunkt? Havde ministeren hjemmel til at gå ud over det, som ministeren havde svaret Folketinget? Eller har ministeren efterfølgende gået ud over den hjemmel, som ministeren har? Begge dele kan jo ikke være rigtig. Ministeren kan jo ikke svare mig som Folketingsmedlem, at det er den her hjemmel, der er, og så efterfølgende så sige, jeg vidste ikke, hvordan hjemmelen var. Begge dele kan ikke være sandt. Jeg vil gerne spørge ministeren, og ministeren står på mål for det udsagn, som ministeren har givet mig i svaret d. 26. oktober.

René Christensen, ordstyrer: Ministeren, og derefter er det Hans Christian Schmidt.

Mogens Jensen: Jamen, tak for spørgsmålet. Og her er svaret jo det samme, at den bekendtgørelse, den gælder det der foregår inden en zone, når du udpeger sådan en zone, og i det her tilfælde, altså den zone på 7,8 km, som bliver etableret i forbindelse med beslutningen om, at slå mink ned inden for zonerne – både de smittede mink og de raske mink. Og siger jo altså ikke noget om, hvad der gælder eller ikke gælder uden for zonerne.

René Christensen, ordstyrer: Så er det Hans Christian Schmidt, værsgo.

Hans Christian Schmidt: Tak for det. Men minister, hvis den der bekendtgørelse ikke siger noget om, hvad der gælder uden for zonerne, så må det jo være fordi, at ministeren har besluttet, at der gælder ikke noget uden for zonerne. Altså jeg er næsten nødt til at sige, at det her, det er jo ikke kompliceret. Det er jo ikke raketvidenskab. Det er jo ret enkelt. Hvis ikke det står i en bekendtgørelse, så er det jo fordi, det ikke omfattes. Så færdig med det, medmindre og jeg ved ikke... Lov mig minister, at du ikke opfatter det polemisk, men jeg er jo nødt til at spørge om en ting. Har ministeren underskrevet andre bekendtgørelser, vi ikke er bekendt med? For hvis ministeren har det, så kan det selvfølgelig hænge sammen, men hvis ministeren ikke har det, så har ministeren jo udtrykkeligt afgrænset den bekendtgørelse, han selv har skrevet under, hvorfor han havde ret, da han søndag sagde "jeg har vidst hele tiden, at vi ikke havde lovhjemmel til det". Ja selvfølgelig, det synes jeg også er helt rigtigt, fordi når ministeren selv har skrevet en bekendtgørelse under, der ikke giver lovhjemmel til det, jamen så ved ministeren da, at man ikke har lovhjemmel til det. Jeg synes slet ikke, at der er noget mærkeligt i det her. Jeg synes sådan set, at det mest urimelige er, at det er fødevareministeren, der skal sidde og tage hele skraldet her i dag. Særlig når jeg tænker på, at fødevareministeren, og jeg er nødt til at skrive det ned før jeg kan huske det, der sagde fødevareministeren: "det er en regerings beslutning, vi har taget". Ja altså, når man har fået lov at være mange år medlem af Folketinget, så kan man godt blive en anelse forstemt over, at nu skal fødevareministeren så sidde og tage hele skraldet her nede ved os i Miljøudvalget, og sådan er det så.

Men det gør jo, at jeg er nødt til at stille et andet spørgsmål til ministeren, og det vil jeg læse op, sådan at jeg er sikker på, at jeg får det stillet, som jeg har tænkt det. Kan ministeren bekræfte, at han deltog i det time lange koordinationsudvalg tirsdag d. 3 november, og kan ministeren bekræfte, at statsministeren ledte mødte, og det her blev besluttet at aflive 15 millioner mink?

Det andet spørgsmål som jeg er nødt til at stille, det er jo om ministeren mener, at han har forsømt at give statsministeren nogle oplysninger? Jeg kan ikke vide hvilke, men jeg spørger bare om ministeren selv me-

ner, at han har forsømt at give statsministeren nogle oplysninger. Det kunne jo være Fødevarestyrelsens holdning. Når man selv har fået lov til at være lidt inde i de her ministerier, så virker det jo helt grotesk, at en Fødevarestyrelse ligger og sender skrivelser rundt til Sundhedsstyrelsen uden om det politiske system.

Altså uden at politikerne selv bliver informeret om, mine styrelser ligger lige nu og skriver ud til dine styrelse, men vi ved ingenting om det. Jeg vil i hvert sige, at så vil jeg håbe, der kommer et ret stort oprydningsarbejde, når alt det her, det er færdigt, for der er da nogen, der i hvert fald skal til at lave noget andet. Hvis de ikke oplyser deres minister om, hvad de ligger og skriver, og derfor er jeg nødt til at spørge ministeren om det.

Altså vidste ministeren ikke at Fødevarestyrelsen havde sendt den her skrivelse til Sundhedsstyrelsen.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren, så er det ministeren, og derefter så er det Kristian Hegaard fra de Radikale, værsgo.

Mogens Jensen: Ja tak, og tak for spørgsmålet. Igen vil jeg bare i forhold til de indledende bemærkninger som Hans Christian Schmidt kommer med, sige, at den udtalelse jeg kom med søndag, den bygger jeg jo på, at jeg i mellemtiden var blevet informeret om, at der ikke var lovhjemmel, og jeg bliver jo spurgt om brevet, der bliver sendt ud, og der spørger jeg jo mit system, hvad er det med det brev og bliver så oplyst om, at det jo var udgangspunktet, at der ikke var hjemmel til aflivningen, men at det brev blev sendt ud til minkavlerne, som det gjorde. Og det er det jeg forsøget at forklare i den udtalelse, jeg kom med til medierne søndag aften, fordi jeg skal jo redegøre for forløbet, uanset om jeg har vidst det eller ej.

Og i forhold til bekendtgørelsen, jamen så er det jo altid sådan, at den fastsætter hvad der sker af foranstaltninger i den konkrete situation og altså i forhold til de konkrete zoner, der laves, når sådan noget her sker. Nu var det covid19, det kunne også være andre husdyrsygdomme, hvor du etablerer en zone, men den bekendtgørelse fortæller ikke noget om, hvad hjemmelen i loven om hold kan eller ikke kan bruges til, så det at bekendtgørelsen siger nogle ting, det siger jo ikke noget om, hvad

loven i øvrigt giver hjemmel til. Så det er der jo efter min opfattelse en logisk forklaring på. Og i forhold til hvornår der er tilgået oplysninger til hvem, om de her forhold, der vil jeg gerne henvise til den redegørelse, der kommer, for nu har spørgeren jo selv været minister og ved, at der foregår rigtig mange informationer frem og tilbage. Så det tror jeg, vi er bedst tjent med, at der kommer redegørelsen, og så kan man tage stilling til dét.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Kristian Hegaard, Radikale, værsgo'.

Kristian Hegaard: Tak til ministeren for fremmødet. I modsatte ende af Landtingssalen, hvor vi er nu, nemlig ved indgangen til Folketings-salen, der står det, at ved lov skal land bygges. Det betyder, at lov er lov, og lov skal overholdes. Det gælder i alle sammenhæng, uanset hvor stor enighed der er om en beslutning, og uanset, hvor sundhedsfaglig rigtig, en beslutning er, så skal den også være lovlig at føre ud i livet. Det er fordi, at Danmark er en retsstat, og borgerne har retssikkerhed. Og folks livsværk er blevet ødelagt i denne situation, uden at det har været lovligt, og det er jo virkelig til at have ondt i maven over. Og det undrer radikale venstre, at man ikke har sikret sig at instruksen eller ordren eller hvad man skal kalde den til minkavlerne har været lovlig. Og derfor har jeg tre spørgsmål: er det rigtigt, at ingen i regeringen eller embedsværket i forbindelse med beslutningen af meget vidtgående karakter – særligt fordi den er irreversibel og ikke kan genoprettes eller i forbindelse med udmeldingen til minkavlerne eller ved påbegyndelse udmøntning af beslutning, har spurgt ind til, om en sådan beslutning er lovlig, altså, har det slet ikke været nævnt eller spurgt ind til lovligheden ved beslutningen ved beslutning til minkavlerne ved påbegyndelse af udmøntningen af beslutningen?

Mit næste spørgsmål går til, at vi, når vi i dag, i Politiken og Berlingskes onlinemedier kan læse omtalt, at Fødevarestyrelsen muligvis helt tilbage til 11. juni har påpeget, at der skal hjemmel til aflivning af mink, og i Berlingske er Fødevarestyrelsen helt specifikt citeret for at sige: "På de indre linjer, har kommunikationen været helt klar, og Fødevarestyrelsen har hele tiden ageret efter, at det ville kræve en hjemmel at

påbyde aflivning af raske mink længere væk end 7,8 km. væk fra en smittet besætning.”

Kan ministeren oplyse, hvordan det stemmer overens med, at ingen tilsyneladende har vidst, at beslutningen var ulovlig, og hvorfor har der ikke været en juridisk vurdering som grundlag for den meget vidtgående beslutning, som regeringen træffer?

Hvornår har ministeren været bekendt med, at der er sket en ulovlig ordre eller instruks, og hvordan skete det? Det er jo ikke så mange dage siden, så ministeren må have det frisk i erindring, for det er jo nok ikke hver dag, at ministeren får at vide, at en instruks er ulovlig. Indtil videre har ministeren sagt noget med ”sidst på ugen”, men kan vi komme det lidt nærmere?

René Christensen, ordstyrer: Tak for det. Så er det ministeren, og derefter Anni Matthiesen fra Venstre. Værgso’.

Mogens Jensen: Ja tak, og tak for spørgsmålet her – jeg er jo helt enig med Kristian Hegaard i, at der skal være hjemmel til de ting, man foretager sig som regering, når man går ud og melder ud til befolkningen. Så det er vi ikke uenige i. og jeg kan kun sige igen, at i forhold til beslutningen og i øvrigt det efterfølgende pressemøde – at der var jeg ikke bekendt med, at der ikke var lovhjemmel, det vil sige at jeg forudsatte, at der var lovhjemmel, både da regeringen træffer beslutningen, og også ved det efterfølgende pressemøde. Som sagt blev jeg klar over det, nu bruger jeg ordet ”weekenden” i ”weekenden” her i dag, men det er altså fordi at jeg vil være helt sikker på, at jeg ikke sidder og siger noget her om, at det var lørdag 17:33 og så viser det sig, at det var lørdag 11:45 eller altså... Det vil jeg gerne have indgår i redegørelsen, så vi kan se præcis hvornår jeg får den information, for det har jeg på ingen måde noget imod bliver lagt frem. Jeg har kun ønsket om generelt, omkring det her, at der er fuld åbenhed omkring, hvad der er foregået. Men det skal jo ikke skjule for, at der er begået fejl i denne sag, det fremgår klart, det har jeg også beklaget. Og jeg må selvfølgelig som minister for et ministerium tage ansvar, også for de fejl, der bliver begået i mit ministerium, også selvom jeg ikke selv er blevet gjort bekendt med tingene. I forhold til Fødevarerstyrelsen må jeg sige, har jeg simpelthen

ingen information om eller er gjort bekendt med, hvad der er foregået i Fødevarestyrelsen og hvordan de har meldt ud, eller internt har ageret i forhold til det her, men også det nærmere spørgsmål omkring det, vil jeg selvfølgelig gerne have indgår i den redegørelse, jeg lægger frem om en uge.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren, så var det Anni Matthiesen fra Venstre, værsgo'.

Anni Matthiesen: Ja tak. Jeg vil gerne prøve at holde fast i noget af det, som min gode kollega Hans Christian Smith og Rene Christiansen var lidt omkring, altså det med bekendtgørelsen. Ministeren skriver selv under på en bekendtgørelse, for ligesom at fastsætte reglerne i forhold til hvad der foregår inden for sikkerhedszonen, altså inden for de 7,8 kilometer. Det er jo egentlig for at kunne agere, at man laver den bekendtgørelse. Synes ministeren så ikke, at det virker mærkeligt, at man når tager et endnu større skridt, altså begynder også at sige til minkavlerne, at nu skal I også aflive raske mink uden for den her zone, at så skal ministeren ikke gøre noget som helst? Hverken skrive under på en ny bekendtgørelse, eller for den sags skyld lave en lov ændring? Altså der er noget her, som virker totalt modstridende, og det vil jeg gerne endnu engang høre ministeren sige – er det korrekt, at ministeren slet ikke har tænkt, at her må vi da have lavet noget lovhjemmel, inden vi melder det her ud til minkfarmerne? For ministeren har selv skrevet under på bekendtgørelsen inden for zonen.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren – værsgo'.

Mogens Jensen: Ja og tak for spørgsmålet her igen. Jeg skal blot også her gentage, nu skal jeg se om jeg kan klargøre svaret. Altså, ja, jeg har underskrevet en bekendtgørelse, og den bekendtgørelse den regulerer, hvad der sker inden for smittezoner, når du etablerer sådan nogle smittezoner. Og den bekendtgørelse er lavet med udgangspunkt i lov om dyrehold. Det er klart, at så regulerer den jo – og ud af den – og når jeg har skrevet den under har jeg selvfølgelig også læst den – hvad gøres der inden for zonerne. Men bekendtgørelsen redegør jo ikke for om der andetsteds i lov om dyrehold, skulle være hjemmel til at slå ned uden for

zonerne under de vilkår, der er der. Det er jo det, der er udgangspunkter her, og det er det der gør, at jeg igen bare kan sige – altså jeg var ikke klar over, at der ikke var lovhjemmel, hverken da vi traf beslutningen i regeringen, eller da vi havde det efterfølgende pressemøde.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren, så er det Mona Juul fra de Konservative, værsgo’.

Mona Juul: Tak for muligheden. Ministeren siger i dag, at ministeren ikke ved, hvornår i weekenden, ministeren blev orienteret om den manglende lovhjemmel, på trods af at det er få dage siden. Og at man dermed at forstå at ministerens ved regeringens melding heller ikke havde undersøgt, om der var lovhjemmel. Kan ministeren bekræfte og forklare, hvorfor det ikke blev undersøgt? Jeg mener, det er trods alt en af de største sager for dansk eksport, dansk erhvervsliv, måske nogensinde, noget af det mest dramatiske, der må være sket, også i ministerens virke med meget vidtrækkende konsekvenser – en kæmpe indgriben. Jeg er også sikker på, at ministeren kan huske, hvem det var, der informerede ministeren, og hvem var den første, ministerens ringede til?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren, og så er det Erling Bonnesen – værsgo’ minister.

Mogens Jensen: Ja tak for spørgsmålet og nu ved jeg jo at Mona Juul jo har en fortid i erhvervslivet, og det synes jeg også – det glemte jeg faktisk i min indledning at sige – også om alvorligheden i det her, netop i forhold til vores eksport og en omverden, der sidder og kigger på, hvordan vi håndterer denne her krise. Af den grund er det dobbelt vigtigt at den bliver behandlet resolut, fordi det også kan få indflydelse på vores eksport udadtil landet. Så tak for at gøre opmærksom på det. Igen vil jeg sige, jeg har kigget i mine egne systemer, og ud fra det set, også ransaget min hukommelse, og der kan jeg komme det så langt, at jeg kan sige, at jeg har fået besked om det hér i weekenden. Jeg kunne også for egen regning sige, at ”jeg tror det er det tidspunkt”, men vi er nødt til at have en undersøgelse af alle de mails, alle de beskeder, sagssystemer osv der har været omkring det her, så jeg kan fremlægge et præcist – forhåbentlig meget præcist – tidspunkt for det. Fremfor at jeg sidder og kommer med et eller andet – og det kræver altså at den

redegørelse er færdig, så det er faktisk for at kunne være helt oprigtig omkring hvornår jeg får den her information, at jeg ikke vil sidde og komme med ét eller andet bud på det hér. Det eneste jeg er helt overbevist om, det er, at det er i weekenden.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Erling Bonnesen, værsgo’.

Erling Bonnesen: Tak for det. Ministeren selv kalder sagen her for en tragisk sag. Det har ministeren da i sandhed ret i, at regeringen – kan vi så forstå jo, også i koordinationsudvalget – har sparket et helt erhverv ud over afgrunden, med alle de menneskelige konsekvenser, det har, og efterfølgende meget store økonomiske konsekvenser. Så kan vi forstå nu, at det er regeringens koordinationsudvalg med ministerens deltagelse, der har truffet beslutningen. Ministeren har erkendt – og så er det jo hele regeringen, det er uden lovgrundlaget i orden – ministeren har erkendt, at styrelsen vidste det, systemet vidste det. Jeg er helt sikker på, at hvis ministerens parti havde været i opposition nu, så havde der allerede været stillet hårde krav om regeringens afgang, og folketingsvalg og alt mulig andet i den klasse der. Har ministeren eller regeringen haft nogle overvejelser om, at tage sin egen medicin i denne sag? Det er det ene spørgsmål. Og det andet, det er, om ministeren eller regeringen allerede på nuværende tidspunkt har sikret sig sit parlamentariske grundlags sikkerhed/opbakning til, at hverken ministeren eller for den sags skyld hele regeringen, skal tage sin egen medicin og gå af, er det allerede på plads?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren, og så er den næste det er Stinus Lindgren fra De Radikale, værsgo.

Mogens Jensen: Tak til Erling Bonnesen, og jeg mener det vil være retteligt at sige, at det der har stillet hele minkerhvervet i en helt urimelig, ulykkelig, tragisk situation, det er coronasmitten. Det er vcovid-19. Det er jo det, og risikoen forbundet med det – og som jeg nævnte indledningsvist – den indflydelse det har på vores sundhed, med menneske der er døde, smittede, svage i vores samfund, det er jo det, der er hele baggrunden for, at det er nødvendigt, desværre, at tage de her skridt, over for minkbranchen. Så det er jo ikke regeringen, der sparker noget

erhverv ned, det er regeringen der træffer en ansvarlig beslutning, som jo desværre rammer minkerhvervet, på grund af, at vi er nødt til at gøre alt hvad vi kan, for at stoppe coronasmitten i vores samfund. Bare for at jeg synes at vi anstændighedsvis må have den forståelse af det. Og altså, regeringens parlamentariske grundlag beslutter selvfølgelig selv i alle mulige sammenhæng, hvordan de forholder sig til regeringens ageren, dog et har jeg fuld tillid til, og det skal ikke blande mig i.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Nu har vi brugt lidt over en time, og jeg har stadig rigtig mange indskrevne. Jeg vil gå over til to af gangen. Fordi så tror jeg, at alle måske kan nå igennem – og hvis alle kan nøjedes med at stille ét spørgsmål, så tror jeg, at det vil give værdi for os alle sammen. Så er det Jakob Jensen og Thorsten Schack Pedersen, der kommer på i denne omgang, så får ministeren lov at svare. Først er det Jacob Jensen.

Jacob Jensen: Regeringen traf beslutningen, svarer ministeren i dag. Det var altså ikke Fødevareministeren, der traf beslutningen, det var regeringen. Og hvem har ansvaret for regeringen? Det har statsministeren. Så statsministeren har altså taget en beslutning, som har været ulovlig – jeg skal ellers love for, at statsministeren, har haft travlt med efter det er kommet frem, at sparke nedad. Så jeg har sådan set ondt af Fødevareministeren at det nu er ham, der skal sidde her og tage skraldet for en beslutning, han ikke selv har taget, men som statsministeren har taget. Jeg vil bare spørge helt kort – som Thomas Danielsen startede med at spørge ind til de forklaringer, der har været undervejs: hvor ministeren søndag siger, ”vi vidste, at der ikke er lovhjemmel, men det var en sag, der hastede” det siges af ministeren søndag. Tirsdag siger ministeren ”vi vidste ikke, at der ikke var lovhjemmel til et på bud.” begge dele kan jo ikke være rigtig på samme tid, hvilket én af delene var rigtigt – var det udtalelsen om søndagen, hvor man ikke vidste, hvor man vidste, at der ikke var lovhjemmel. Eller var det udtalelsen om tirsdagen, hvor ministeren siger ”vi vidste ikke, at der ikke var lovhjemmel”. Hvilken en af de to udtalelser var korrekt, og hvilken én af dem var ikke korrekt?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det Torsten Schack Pedersen og dernæst er det til ministeren, værsgo.

Torsten Schack Pedersen: Den ligger i direkte forlængelse af det, hr. Jacob Jensen har sagt. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning, derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, ingen man meldte dette ud. Det var ministerens citat søndag. Regeringen har besluttet – det har vi i dag forstået at det er sket på en koordinationsudvalg med deltagelse af landets statsministeren og justitsminister- denne beslutning er truffet i regeringen d. 3 november. Derfor har man vurderet at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Meldte dette ud. Det var d. 4. november. Hvordan kan det så være sandt, at ministeren tirsdag d. 10 november siger, at ”jeg er ikke på dette pressemøde orienteret om, at jeg ikke har lovhjemmel, det bliver jeg først bekendt med senere på ugen”?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgerne. Så er det ministeren, og derefter er det Rasmus Jarlov fra de konservative og Sofie Løhde fra Venstre. Ministeren, værsgo’.

Mogens Jensen: Jamen igen må jeg svare på det, at min udtalelse søndag jo skal ses ud fra, at jeg i mellemtiden er blevet informeret om, at der ikke var hjemmel. Og derfor, når jeg bliver spurgt til, det her brev der sendes ud til minkavlerne, så forsøger jeg over for, jeg tror det i dette tilfælde er Ekstrabladet, at forklare, hvorfor systemet sender et brev ud til minkavlerne og det er det, der er forklaringen på det.

René Christensen, ordstyrer: Ja, tak til ministeren. Så er det Rasmus Jarlov fra de konservative og derefter Sofie Løhde.

Rasmus Jarlov: Tak. Jeg synes det er meget overraskende at ministeren forsøger at få nogen til at tro på at han ikke vidste, at det var et lovbrud, han begik, når ministeren selv har skrevet bekendtgørelsen hvor der står, hvad man kan i forhold til at kræve dyr aflivet, altså åbenbart ikke har været klar over, hvad han har skrevet under på, når han har sendt et folketings svar over til Hr. Rene Christensen, hvor der også bliver redegjort for, hvordan reglerne er. Så påstår ministeren, at han ikke kender reglerne. Det tror jeg ikke, at der er nogen, der tror på. Men jeg vil spørge til noget andet: jeg synes det er meget meget kritisabelt, at ministeren ikke stopper det lovbrud, han er i gang med, så snart han bliver bekendt med det. Det er jo på et eller andet tidspunkt i løbet af

weekenden, siger ministeren, at han bliver bekendt med, at han bryder loven med den ordre, han har sendt ud. Ministeren kan ikke huske, hvornår han bliver bekendt med, det er også det, der er overraskende synes jeg, at det ikke fæstner sig i ministerens hukommelse, hvornår man bliver gjort opmærksom på, at den største politiske beslutning, man nogensinde har truffet, er ulovlig. Men hvis man skulle tro på ministerens forklaring om, at han bliver bekendt med det på et tidspunkt, hvordan kan der så gå to-tre dage, før ministeren tilbagekalder den ulovlige ordre, som han har sendt ud? Jeg sagde selv personligt til ministeren mandag, at den ordre skal stoppes øjeblikkeligt, ministeren tøver stadigvæk og får det først gjort sent om tirsdagen. Hvis man går ind på Fødevarestyrelsens hjemmeside – lige nu – så ligger der stadigvæk en historie om, at alle mink skal aflives, at regeringen har besluttet at alle mink i Danmark skal aflives. Hvorfor er det ikke blevet rettet? Hvorfor har man ikke sendt et brev ud til avlerne om, at den ordre er trukket tilbage? Man har sendt det identiske brev ud, hvor man blot lige har rettet en enkelt formulering, hvor der blot står, at nu er det en opfordring, hvor der tidligere stod, at det er en ordre. Men i praksis så har man stadig den ordre ude til avlerne om, at de skal aflive deres dyr, og der er stadigvæk millioner af dyr, der bliver aflivet, fordi regeringen ikke klart har udskudt tidsfristerne og ikke har givet avlerne vished om, at de ikke bliver dårligere stillet økonomisk. Hvorfor sørger ministeren ikke for, omgående nu, at sige til avlerne ”I behøver ikke at aflive jeres raske besætninger uden for risikozoner og I bliver ikke dårligere stillet økonomisk”. Hvad er det, ministeren tøver for, for at give avlerne en afklaring af, at de ikke behøver at efterleve hans ulovlige ordre?

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren, så er det Sophie Løhde, Venstre, værsgo.

Sophie Løhde: Tak for det. Fødevarestyrelsen har i dag oplyst til Berlingske Tidende at de hele tiden har kendt til den manglende lovhjemmel, men at ordren, den ulovlige ordre, fra statsministeren til minkavlerne, altså mailen fredag, var en kommunikationsfejl og hensigten var, at det skulle være en opfordring. Men på det tidspunkt ved Fødevareministeren jo ikke, jævnfør hans egen forklaring, at der mangler en lovhjemmel og det vil altså sige at ministerens besked til Fødevarestyrelsen kan jo kun have været, at alle mink skulle slås ned, fordi han

vidste, at det var ulovligt uden for zonerne på det tidspunkt. Der er noget her, der ikke passer sammen. Derfor skal jeg bede ministeren – under ministeransvar – om at svare på, hvilken besked, som regeringen gav til Fødevarestyrelsen om at sætte i gang med at aflive alle mink, herunder dem uden for zonerne.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren, så er det ministeren for besvarelse. Og derefter er det Jane Heibman fra Venstre og derefter er det Hans Kristian Skibby fra Dansk Folkeparti, værsgo' minister.

Mogens Jensen: Tak for spørgsmålene igen her. Altså i forhold til det brev, som udgår til minkavlerne, så er det jo et brev, der bliver udsendt fredag oprindeligt, og som jeg også har forklaret jer, er jeg ikke viden- de om det brev, jeg kender ikke indholdet af brevet. Men det bliver forklaret mig, at grunden til, at man sender det brev ud, er selvfølgelig for at minkavlerne skal vide, præcis hvordan man forholder sig til nedslagtningen, og ikke mindst, hvad er det de skal gøre præcis for at få den tempobonus, som man har lagt ind, fordi minkene skulle aflives så hurtigt som muligt. Og det var i øvrigt også et ønske fra avlerne selv, at de mente, at der var behov for en klar information om de her ting. Og så er stridspunktet i det her, er de i det brev tale om et påbud eller er det en opfordring til at gøre det her. Og som sagt, det afventer jeg, at redegørelsen, at der foretages en juridisk vurdering af karakteren af det her brev, som jeg jo altså ikke har set eller godkendt. Men det er klart, at da det kommer frem, at der er den her tvivl, og jeg bemærker selvfølgelig også det, som Rasmus Jarlov siger, så bliver der udsendt en rettelse af brevet til minkavlerne, netop på baggrund af, at der var tvivl om karakteren af brevet. Det brev får jeg forelagt og godkender mandag d. 9 november, og det skulle også være sendt ud mandag d. 9 november, men afgik pga. tekniske problemer ude i NOSTen først tirsdag d. 10 november om morgenen, så vidt jeg husker. Men igen, det her vil selvfølgelig blive præciseret i redegørelsen.

René Christensen, ordstyrer: Så var der Sophie Løhde?

Mogens Jensen: Sophie, ja. Undskyld. Det beklager jeg Sophie, vil du gentage dit spørgsmål – det fik jeg ikke lige noteret ned.

René Christensen, ordstyrer: Værsgo'

Sophie Løhde: Altså det fulde? Kort opsummeret: så vil jeg vide, hvilken besked, regeringen har givet til Fødevarestyrelsen om, at sætte i gang med at aflive alle mink, herunder dem uden for zonerne.

René Christensen, ordstyrer: Ministeren?

Mogens Jensen: Jamen altså, jeg er ikke bekendt med, at der decideret er givet en ordre på den måde til Fødevarestyrelsen, jeg forstår det sådan at Fødevarestyrelsen selv reagerer på det pressemøde og den udmelding der er om, at nu skal alle mink aflives, og så sætter de gang i at udføre dét på baggrund – og sender også det brev ud som vi har talt om her i dag – efterfølgende, til minkavlerne, hvor man redegør for det, der skal ske. Men om der foreligger en decideret skriftlig korrespondance mellem ministeriet og Fødevarestyrelsen, det vil jeg selvfølgelig også lade være op til den redegørelse, det kan jeg selvfølgelig ikke afvise, men så vidt jeg er informeret, går Fødevarestyrelsen selv i gang på baggrund af det pressemøde, der holdes, og den melding, der kommer derfra fra regeringen, for det er jo regeringen, der træffer en beslutning, og så agerer Fødevarestyrelsen derefter.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Jane Heibman (spørgsmålet udgår) og derefter er det Hans Kristian Skibby fra Dansk Folkeparti, værsgo'.

Hans Kristian Skibby: Jamen tak hr. formand! Jeg vil gerne prøve at spole tiden tilbage til starten på det her samråd i forhold til, at ministeren kommer med den udtalelse, at ministeren har konstateret for længe siden, at der er et flertal for at slå alle mink ned i Danmark. I de år jeg har været i Folketinget har det nu a tid været sådan, at når tingene de har skulle blive ophævet til lov, så går det igennem folketinge.t så har man noget, der hedder en 1. behandling, en 2. behandling og en 3. behandling. Nogle gange kun måske to. Og så er der besluttet noget. Derfor vil jeg gerne høre ministeren, om ministeren virkelig mener, at der er et flertal for noget, der ikke er besluttet endnu? Og jeg vil gerne vide, hvorhenne ministeren har sin viden fra om det flertal, der måtte være? Fordi i så fald må det jo være et flertal, der begår noget der er ulovligt i

forhold til den lovgivning, vi har i dag, og hvis ministeren så mener, at det parlamentariske grundlag på rød fløj er enige med den præmis om, som ministeren udstikker, så undrer det os noget i DF. Ministeren har sagt, at det er noget, der har været oppe og besluttet i regeringen, og man har haft det på koordinationsudvalget osv. Der vil jeg gerne spørge ganske konkret: var det også på det koordinationsudvalgsmøde, hvor statsministeren deltog, at der blev konstateret, at regeringen havde et flertal for at nedlægge og slå alle de her 17 mio. mink ihjel – til trods for, at det er i klar modstrid til gældende lovgivning. Det vil jeg gerne have ministeren til at svare på, tak.

René Christensen, ordstyrer: Tak for det, så tager vi Heidi Bank fra Venstre, værsgo.

Heidi Bank: Ja tak for det. Jeg må bare sige, målet helliger ikke midlet i et demokrati, og derfor kan jeg godt blive lidt beskæmmet, og selvom jeg kan have sympati for den situation ministeren sidder i her, hvor han skal tage skraldet for det, der nu er foregået i koordinationsudvalget. Men det undrer mig altså bare, at man ikke har mere omtanke for et helt erhverv, og i forhold til hvordan de mennesker skal behandles. Men ministeren må gerne svare på, hvordan det kan være, at en styrelse bare går i gang på baggrund af et pressemøde?

René Christensen, ordstyrer: Tak til de to spørgere, så er det ministeren og derefter er det Carl Valentin fra SF og Susanne Zimmer uden for grupperne, værsgo minister.

Mogens Jensen: Ja tak og først til Hans Kristian Skibby: Altså det jeg jo sagde i min indledning det var, at jeg blot konstaterede – og det tror jeg man kan ved at gå ind og læse, hvad de forskellige partier har meldt ud i forhold til den beslutning, regeringen jo traf om at aflive alle mink i Danmark på baggrund af den sundhedsfaglige rådgivning, der var givet, og som vi jo alle sammen ved, siger at der er en betydelig smitterisiko ved at der er minkavl i Danmark under COVID19, og også en risiko forbundet med de mutationer, der kan opstå ved at have så stor et mink-reservoir. Og det er en beslutning, regeringen træffer, og så konstaterer jeg jo bare ud fra de ting, jeg har læst i medierne, at det er der et politisk flertal for, at den beslutning bliver truffet. Så det er

sådan set bare det, jeg har konstateret, og det har alle vel egentlig kunne orientere sig om tænker jeg. Og så vil jeg selvfølgelig sige til Heidi Bank, at det jeg naturligvis kan tage ansvaret for, det er det der foregår i mit ministerium, og også hvis der måtte foregå fejl i mit ministerium, så er jeg overordnet set som minister den, der tager ansvaret for dét, uanset hvad jeg har været vidende om eller ej. Og i sidste ende – og det kan måske være lidt kompliceret omkring hvordan de her ting foregår når man har så stor en operation i gang som der skal når du skal lave en aflivningsaktion af alle mink i Danmark – men der er det i sidste ende sådan, at det arbejde der pågår, og det gælder ikke kun i Fødevarestyrelsen men også andre steder i forsvaret og politiet, det tilrettelægges via NOSTen, altså den her operative enhed, der koordinerer alle indsatser. Det er der også, at det her er blevet koordineret, herunder også hvad Fødevarestyrelsen har foretaget sig i den her sag. Men selvfølgelig på baggrund af den udmelding, regeringen er kommet med hvor man nu har besluttet, at alle mink skal aflives, så går NOSTen i gang og sætter tingene i sving.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Carl Valentin fra SF og så Susanne Zimmer uden for grupperne, værsgo Carl Valentin.

Carl Valentin (over videolink): Tak for det, først og fremmest tak til ministeren for at understrege situationens alvor i forhold til smittespredningen i minkproduktion, der er ingen tvivl om at det skal gå rigtig hurtigt med aflivningerne lige nu, ellers så gambler man med en global og potential global sundhedskatastrofe. Derfor har jeg også meget lidt respekt for de partier, der pt blokerer for en hastebehandling lige nu. Men der skal også være orden i lovgrundlaget for de beslutninger, regeringen træffer, sådan er det bare, og derfor ser jeg også med stor alvor på den situation, der er lige nu. Jeg vil egentlig gerne spørge ind til, hvorfor man – fra regeringens side – ikke har forberedt sig bedre på en situation, hvor man har skulle aflive samtlige mink i Danmark? Og har skulle forberedt sig på lovgrundlaget herfor? Det synes jeg egentlig ikke har været så meget belyst, heller ikke medierne, altså hvornår går det egentlig op for ministeren, at man kunne komme i en situation, hvor man skulle aflive samtlige mink i Danmark? Den 11. oktober, det er præcis en måned siden i dag, der stiller jeg et skriftligt spørgsmål til regeringen, netop om, hvad det vil koste at aflive samtlige mink i

Danmark. Og grunden til, at jeg spørger ind til det er, fordi jeg frygter en situation, hvor det her kan blive nødvendigt, fordi smitten spreder sig så voldsomt. Har man ikke overvejet tidligere at man kunne komme i den her situation og have forberedt sig på det? Tak for ordet.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det Susanne Zimmer uden for grupperne.

Susanne Zimmer: Ja tak. Tak til ministeren. Jeg vil sige at fra de Frie Grønnes side så handler det ikke om mink længere, men mere om demokratiet. Og vores demokratiske processer. Og jeg er rigtig glad for, at der bliver lavet en redegørelse, og at den bliver lavet hurtigt. Jeg må sige, at jeg synes det er mærkværdigt, at der er styr på processerne, bekendtgørelser osv. i forbindelse med aflivning af dyr fra smittede farme, og når vi så skal i gang med at aflive mink i hele landet, så er der ikke fokus på det. Men mit spørgsmål går på: hvorfor sendes der først besked ud om tirsdag, nu har jeg godt hørt, at der er tekniske problemer, men alligevel så synes jeg det er mærkeligt, at minkavlerne først om tirsdagen får beskeden om, at der faktisk ikke var lovhjemmel til at aflive dem. Og så synes jeg der i øvrigt også tidligere har været en udfordring i forhold til at det forlød i pressen, at ministeriet havde efterlyst oplysninger fra minkavlerne omkring, hvem der var ansat på farmene, i forbindelse med smitteinddæmning. Og der forlød det også, at der kun var en minkavler, der havde givet besked, givet svar, og det lød jo ikke særlig godt, og så efter nogle dage så får vi at vide, at den besked den faktisk ikke var blevet sendt, så altså demokrati det er jo noget med at følge processerne, men det er også noget med noget ordentligt kommunikation og åbne kommunikationsprocesser.

René Christensen, ordstyrer: Tak til spørgerne. Så er det ministeren, værsgo.

Mogens Jensen: Ja, tak for det også og også tak for spørgsmålene. Først til Carl Valentin: altså i hele håndteringen af mink i forbindelse med coronaen, hvor man jo havde de første smittetilfælde i juni måned og frem til i dag, der er jo hvert eneste skridt, der er taget i den forbindelse i forhold til, hvordan man har skullet forsøge at stoppe smitten blandt mink, det har hvilet på en klar sundhedsfaglig anbefaling og vurdering.

Og det kan dokumenteres, at det er tilfældet gennem hele forløbet, så vi har hver gang, vi har skullet vurdere også i takt med, at smittespredningen jo desværre på et tidspunkt begyndte at stige, har vi vurderet, hvilket skridt der skulle tages på baggrund af sundhedsfaglig vurdering.

Og det har jo ikke på noget tidspunkt været regeringens udgangspunkt, at man bare sådan skal slå al mink i Danmark ned, fordi vi anerkender jo som regering, at minkerhvervet har været et stærkt og stolt erhverv i Danmark, som, jeg vil nok selv vurdere det, har været verdens førende producenter af minkskind med en kvalitet af helt uhørt karakter. Det er også derfor, man har kunnet tjene så man penge på eksport gennem årene på et dansk mink. Og jeg har selv som handelsminister rejst rundt i verden og været med til at eksportere mink. Og det har jo været regeringens udgangspunkt i det her. Det er jo mange arbejdspladser ude omkring i landet, der er forbundet med det her. Nogle områder i Danmark hvor der ikke er mange arbejdspladser i forvejen, så udgangspunktet har jo ikke været for os, at du skulle slå alle mink ned. Men det er klart, at regering har været villig til på et hvilket som helst tidspunkt at tage de initiativer, der skulle til for, at vi mest effektivt får standset smitten, også blandt mink.

Og det har vi gjort, og beslutningen om at aflive alle mink i Danmark, også uden for zonerne, jeg ved jo, at Carl Valentin er fuldstændig bekendt med det, for han er jo en af dem, der har arbejdet mest med det her, det er jo truffet på baggrund af, at Seruminstitutet kommer med en vurdering af, ikke alene, at det er et problem, at vi har så stort et minkreservoir, men ikke mindst også i forhold til, at der optræder nogle mutationer, som man nu også, helt konkret i laboratoriet, har kunnet se, kan være med til at påvirke vaccinen. Det er jo det, der udløser beslutningen om at slå alle mink ned, og derfra går det jo hurtigt. Det har været en hurtig beslutningsproces, og det er jo nok også, det må jeg jo se i bagklogskabens lys, der har gjort, at der er begået fejl undervejs, og det kan man jo ikke undskylde, fordi lov er lov, og sådan skal det være. Men der er begået fejl undervejs og også tidligere i forløbet. Og sådan er det, når vi er i en situation, hvor vi ikke har fuldstændig klarhed over, hvor vi står, og vi ikke har viden på området. Men det er jo først der, vi går i gang med den her forberedelse, og det er jo fordi, vi ikke har haft den her intention om at skulle aflive de her mink i det hele taget.

Og så må jeg sige, det spørgsmål der bliver stillet omkring, fra Susanne Zimmer omkring de der... Forespørgslerne blev sendt ud til minkavlerne omkring medarbejdere, det var SSI, der sendte den forespørgsel ud, og det ved jeg faktisk ikke, hvordan og hvorledes det forholder sig med. Jeg har kun hørt, som jeg lige husker det her, så var det fordi, at de ikke fik sendt det ud på rette vis, så folk heller ikke kunne svare, fordi de ikke havde fået materialet. Men det er altså ikke noget, der ligger i mit ressort. Det ligger ovre i SSI og hos sundhedsministeren.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren. Jeg når desværre ikke at tage flere ind. Vi har haft 23 spørgerne igennem, det er rigtig godt gået. Både tak til ministeren og spørgerne. Der var selvfølgelig væsentligt flere, der gerne ville have stillet spørgsmål, også gerne anden gang. Det er sådan, at vi også skal have en afrunding på det, og det er aftalt blandt spørgerne, at det også er Thomas Danielsen fra Venstre, der selvfølgelig også har mulighed for at stille et spørgsmål, men også lave en afrunding, og derefter får ministeren det sidste ord. Værsgo til Thomas Danielsen fra Venstre.

Thomas Danielsen: Tak for det. Altså jeg må indrømme, at jeg er noget rystet over, hvor lidt det virker til, at ministeren tager den her særdeles alvorlige sag. Hver gang spørgsmål de skal være præcise, så må man vente med lige at få svaret til på onsdag, hvor der kommer en redegørelse. Til trods for at det burde være ret let for en minister i sådan en alvorlig situation at have forberedt sig til det her samråd. Fødevarerstyrelsen den begyndte allerede i juni, Fødevarerstyrelsen under ministeren, den begyndte allerede i juni at sende mails til sundhedsmyndigheder med advarsler her. Men sundhedsministeren ved ikke noget. Fødevarerministeren ved heller ikke noget. Selvom man altså har gået rundt med den her viden.

Ministeren han har underskrevet bekendtgørelser inden for det her smitteområde, men når det så kommer til at nedslagte resten af Danmarks besætninger, så har man ikke lige sat sig ind i lovgivningen, som man ellers selv har været med til at udarbejde.

Statsministeren oplyste i går, at regeringen var bekendt med, at det var ulovligt i søndags, og nu siger ministeren: "jeg ved ikke præcist hvornår

lørdag, jeg blev bekendt med det”. Det hænger heller ikke sammen. Og så det der gør, at jeg får nok allermest ondt i maven, det er at alt imens at avlerne, de nedslagter deres livsværk ude på farmene, så går ministeren rundt og døjer med et e-mailsystem, der skal give oplysninger om, at den katastrofe de er i gang med, det er ulovligt, det skal stoppes nu. Og det sover ministeren også på og finder så ud af, det virker vist ikke endnu, og lige pludselig virker det i løbet af en tid, hvor der er slået tusindevis af dyr ihjel. Altså ministeren han kan stille sig ud for ethvert medie og lave breaking news og få den katastrofe aflyst med det samme. Kan ministeren ikke selv se det problematiske i, hvor lemfældigt den her regering har håndteret hele den her situation, eller er der i virkeligheden noget andet, der ligger til grund for den ageren?

René Christensen, ordstyrer: Ministeren får afsluttende bemærkning, værsgo.

Mogens Jensen: Ja tak i det hele taget for samrådet, men også tak for spørgsmålene og for at have haft lejligheden til at svare på de spørgsmål, der er stillet.

Jeg tager absolut ikke let på den her situation. Hverken på den situation der består i, at der er en alvorlig risiko for smitte af corona med mink i vores land, som både har betydning herhjemme for folkesundheden, men også globalt har betydning, både for folkesundheden, men sådan set også for Danmarks anseelse og eksport. Og det er på den baggrund, at regeringen handler resolut med at tage en beslutning om at slå alle mink ned, da vi får en risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, som tilsiger, at det er det, der skal gøres. Og så er det klart, at så skal der i den efterfølgende proces selvfølgelig være orden i billetterne. Og som jeg har fortalt, redegjort for i dag, ja så har der også være fejl i mit ministeriums håndtering af det her på nogle områder, og det tager jeg ansvaret for. Og jeg beklager det selvfølgelig også meget. Ikke mindst over for de minkavlere, som knokler derude med at løse den her opgave på folkesundhedens vegne, og som jeg ved er fortvivlede, og som også er i en meget, meget kritisk situation. Alligevel, uforvarende, eller bortset fra det har taget opgaven på sig, og er i gang derude. Det kan jeg jo ikke takke nok for.

Men når jeg ikke her sidder og vil fremlægge detaljerede afgørelse for, hvornår mails blev afsendt det ene og det andet sted hen, så er det selvfølgelig fordi, at det kan jeg ikke sidde og gøre her, for jeg har ikke de mails. Det får vi. Vi får en samlet - og det lægger jeg frem om en uge - redegørelse for, hvad er der sket hvornår, og så kan alle åbent se forløbet, som det har været og selvfølgelig også drage deres konklusioner ud fra det. Jeg har ingen anledning til ikke at være fuldt åben omkring, hvad der er sket her, fordi vores udgangspunkt har været hele vejen igennem at sørge for, at vi gør alt, hvad vi kan for at stoppe coronasmitten i det her land til gavn for hele befolkningen.

René Christensen, ordstyrer: Tak til ministeren, og tak til spørgerne. Det åbne samråd er afsluttet. Jeg skal sige, at det ordinære møde det forsætter her igen kl. 14.50, så der er en kort pause på 20 minutter. Tak til ministeren.”

9.9.6. Samråd med miljø- og fødevareministeren den 17. november 2020

Den 17. november 2020 kl. 07.30 blev der afholdt åbent samråd i Miljø- og Fødevareudvalget om udmelding af beslutning om at aflive mink i Danmark uden lovhjemmel, jf. Folketingsåret 2020-21, Miljø- og Fødevareudvalget, alm. del – Samrådsspørgsmål S (besvaret den 17. november 2020).

Forinden havde Alex Vanopslagh (LA) stillet samrådsspørgsmål S:

” ...

Vil ministeren redegøre for, hvorfor man melder beslutningen ud om at aflive samtlige mink i Danmark, før man har sikret sig den nødvendige lovhjemmel?

...”

Under det åbne samråd i Miljø- og Fødevareudvalget den 17. november 2020 udtalte miljø- og fødevareminister Mogens Jensen: ”I forhold til det præcise tidspunkt for, hvornår jeg får den her viden, det vil jeg gerne afvente med præcist at tilkendegive, indtil denne her redegørelse kommer i morgen. Jeg har jo sagt, at det var i weekenden, men i redegørelsen der vil det præcise tidspunkt, eller i hvert fald så præcist som vi kan opgøre det, fremkomme, så, så det må afvente redegørelsen i morgen”.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har under sin afhøring for kommissionen forklaret¹¹²⁵, at han første gang hørte om den manglende hjemmel, da han lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31 fik forelagt en sag om et hastelovforslag. Han var ikke blevet orienteret mundtligt inden dette tidspunkt. Det var en overraskelse for ham, at der ikke var lovhjemmel, og han fokuserede på at få skaffet denne lovhjemmel hurtigt.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Mogens Jensens samrådssvar forklaret¹¹²⁶, at Mogens Jensens udsagn kommer efter samrådstalen, og Mogens Jensen er nok ”ude i en fri orientering”. Han tror ikke, at et sådant svar findes i beredskabsmaterialet. Hvis det fremgår af taleberedskabet, at han skal svare i overensstemmelse med det anførte, så er han blevet rådgivet. Hvis det ikke fremgår af taleberedskabet, at han skal svare som anført, så er han ikke blevet rådgivet herom.

Minkkommissionens sekretariat har transskriberet samrådet, som er tilgængeligt på Folketingets hjemmeside. Nedenfor er gengivet transskribering af samrådet samt uddrag af de taleberedskaber mv., som blev udarbejdet til brug for ministerens deltagelse i samrådet.

Af transskriberingen af samrådet fremgår:

”Transskribering af åbent samråd i Miljø- og Fødevareudvalget den 17. november 2020, kl. 7.30

Foretaget af Minkkommissionens sekretariat den 9. marts 2022

René Christensen (DF), ordstyrer: Velkommen til ministeren. Velkommen til udvalget. Velkommen til åbent samråd. Det er sådan, så der er blevet indkaldt til åbent samråd til fødevareministeren, og det er sådan, så det er Alex Vanopslagh for Liberal Alliance, der er spørgeren. Det er aftalt med spørgeren, at spørgeren først lige læser spørgsmålet op og giver en kort motivering, derefter ministeren. Og så får Alex Vanopslagh ordet tilbage, og så går vi i gang med spørgerunden. Værsgo.

1125 Forklaringsdokumentet side 407 og 411

1126 Forklaringsdokumentet side 1574

Alex Vanopslag (LA): Tak for det, og godmorgen først og fremmest. Også tak til ministeren for at møde så tidligt op til samrådet - det er værdsat. Man siger jo, at morgenstund har guld i mund. Jeg håber i hvert fald ikke, at den har uld i mund, som ministeren havde i sidste uge. Jeg håber, vi kan komme lidt tættere på nogle mere tydelige svar. Der er masser af kritiske spørgsmål at stille til denne her regering, og inden vi når til dem, så vil jeg egentlig – også lige for at bløde stemningen bare en smule op – udtrykke en sympati med fødevareministeren. Retteligt burde det måske være statsministeren, der sad her. Det var statsministeren, der udstedte den ulovlige ordre, og statsministeren forsøger at tørre det hele af på blandt andet fødevareministeren, men det fritager selvfølgelig ikke fødevareministeren for sit ansvar for at have været med til at give en ulovlig ordre og ikke rette tilstrækkeligt op på det sidenhen. Der er også en række spørgsmål, der relaterer sig til noget, der ikke kan besvares med redegørelsen i morgen. Men det tager vi hen ad vejen. Samrådsspørgsmålet, det lyder:

”Vil ministeren redegøre for, hvorfor man melder beslutningen ud om at aflive samtlige mink i Danmark, før man har sikret sig den nødvendige lovhjemmel?” Tak.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak for til spørgeren. Så er det ministeren for besvarelse. Værsgo.

Mogens Jensen (S): Ja, tak for det. Og det her tidspunkt om morgenen passer mig glimrende. Det er jo der, hvor arbejdsdagen starter, eller måske allerede er startet, så det er super. Og jeg vil selvfølgelig gerne her, inden jeg går over til direkte at besvare spørgsmålet, gerne fremhæve baggrunden for regeringens udmelding om mink. Tror det er alle bekendt, at vi som samfund i Danmark og også globalt står i en meget alvorlig sundhedskrise med coronapandemien, som jo har haft omfattende konsekvenser for os allesammen, og som jo er en krise, vi skal igennem, og vi også gerne skal igennem sammen som samfund. Og i hele det her forløb har der, også når det gælder mink, kun været ét hensyn i forhold til de beslutninger, der er truffet, og det er at regeringen har gjort alt, hvad vi kunne for at standse smittespredningen, for at bidrage til at standse smittespredningen. Det er helt altafgørende i bekæmpelsen af denne her pandemi, at vi reagerer hurtigt, og

vi træffer de nødvendige foranstaltninger, for at vi kan bevare epidemi-kontrollen i Danmark, hvor jeg tror, man må sige, at sammenlignet med mange andre lande så er det også lykkedes i stor stil i Danmark at bevare den kontrol. Og der er jo ingen tvivl om, at konsekvenserne af covid-19-spredningen er dybt alvorlige. Vi har i forhold til mink, siden midten af juni hvor de første minkbesætninger jo blev konstateret smittede med covid-19, kun set, at virus bredte sig, så der den 16. november i år kunne konstateres smitte på 279 minkfarme. Siden juni har regeringen på anbefaling af veterinærmyndighederne iværksat tiltag til at hindre den smittespredning. Den 1. oktober 2020 der besluttede regeringen at slå alle smittede besætninger ned samt besætninger inden for en radius af 7,8 km., da alle hidtidige tiltag ikke havde været tilstrækkelige til at forebygge smitte af nye minkfarme. Siden da er Statens Serum Institut den 3. november 2020 kommet med en risikovurdering af den humane, altså menneskelige sundhed, ved fortsat minkavl. Og her er det vurderet, at en fortsat minkavl under en igangværende covid-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge covid-19 med vacciner. Og den risikovurdering er bygget på 3 ting. For det første – hvordan store virusreservoir i minkfarme øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Punkt 2 – den store udbredelse af smittede minkfarme, som det jo ikke lykkedes at bremse, trods forskellige tiltag med blandt andet værnemidler, begrænset adgang til besætninger mv. Og for det tredje – at der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og smitteforekomst blandt mennesker, det vil sige spredning af smitten fra minkfarmene ud til de omgivende samfund. Og når vi som regering midt i en pandemi får en så klar risikovurdering, da er det regeringens opfattelse, at man er nødt til straks at handle på den, og det er på den baggrund, at regeringen den 4. november melder ud, at alle mink på danske minkfarme skal aflives, og at produktionen skal indstilles til og med den 31. december 2021. Det står klart for regeringen, at beslutningen om at bremse coronasmittespredningen i mink har tragiske konsekvenser for de berørte minkavlere. Det var væsentligt for regeringen, at beslutningen blev meldt ud til offentligheden hurtigt, og at vi ved samme lejlighed kunne forsikre erhvervet om, at der ville blive taget hånd om konsekvenserne, og at hjælpen var på vej. At beslutningen blev meldt ud hurtigt, skulle selvfølgelig også understrege sagens

hastende karakter. Smitten spredte sig hurtigt, og det var afgørende at sætte ind, inden spredningen kom ud af kontrol. Der var samtidig en åbenbar risiko for spredning af farlige virusmutationer, så altså tidsfaktoren var helt afgørende. Og jeg kan i den forbindelse tilføje, at alene siden den 4. november, hvor regeringens beslutning blev meldt ud, da er yderligere 72 farme blevet ramt af smitte med covid-19. Jeg bliver her til samrådet - helt berettiget selvfølgelig - bedt om at redegøre for den manglende hjemmel, og jeg har jo ved flere lejligheder erkendt, at vi har begået en fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink inden for 7,8 km.-zonerne - undskyld, *uden for* 7,8 km.-zonerne - på nuværende tidspunkt. Og det skal der jo være i vores lovgivning, før vi kan kræve aflivning. Der er nu fremsat et lovforslag og i øvrigt også i aftes indgået en politisk aftale, der skal sørge for, at de formelle rammer kommer på plads. Og formålet med det lovforslag er at hindre udbredelse af covid-19 i mink af hensyn til den betydelige risiko for folkesundheden, der er, og selvfølgelig også fastlægge rammerne for udbetaling af erstatning til minkavlerne. Og som I ved, så vil det være sådan, at jeg i morgen fremlægger en samlet redegørelse om forløbet, og jeg vil derfor ikke i dag komme ind på de nærmere detaljer om regeringens beslutning om at aflive mink, også uden for de fastsatte risikozoner. Det vil blive lagt frem i forbindelse med redegørelsen. Men jeg vil gerne benytte lejligheden til endnu en gang at undskylde over for de danske minkavlere, at det ikke blev kommunikeret klart, at der ikke var tilvejebragt lovhjemmel til at påbyde aflivning af minkbesætningerne uden for de konstaterede risikozoner, selvom det nu jo så selvfølgelig efterfølgende er meldt ud. Og så vil jeg gerne sende en kæmpestor tak til minkavlerne, deres familier, naboer, alle der har været involveret i at hjælpe med at få sikret, at vi får et mindre minkreservoir i Danmark, som har stor betydning for folkesundheden. Tilsvarende selvfølgelig også Fødevarestyrelsen og alle de andre involverede myndigheder - tak for jeres store indsats med at få aflivet og bortskaffet de mange tusinder af mink på en sikker og forsvarlig måde, under noget jeg vil kalde yderst udfordrende omstændigheder. Som jeg indledte med at sige, så er det helt afgørende, at vi reagerer hurtigt og træffer de nødvendige foranstaltninger for at bevare epidemikontrollen i Danmark og minimere risikoen for udbredelse af covid-19 i samfundet. Vi skal hindre, at smitten spreder sig og selvfølgelig også, at nye virusmutationer kan sprede sig og i værste fald forringe effekten af den kommende

covid-19-vaccine. Coronavirus er en trussel mod sundheden i hele vore samfund, og det er først og fremmest det, det handler om for regeringen at sikre folkesundheden. Tak for ordet.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Alex Vanopslagh. Værsgo.

Alex Vanopslag (LA): Jamen ministeren bliver ved med – ligesom mange andre ministre gør – sige tak til minkavlerne. Tak for I udfører regeringens ulovlige ordre om at aflive jeres mink. Altså det ville være på sin plads at sige undskyld og gøre alt, hvad man kan for at give dem en retfærdig erstatning. Jeg tror, jeg taler på vegne af mange minkavlere, når jeg siger, at vi bliver provokeret af, at man hele tiden får en tak for at udføre regeringens ulovlige ordre. Det er ikke noget at takke for, det er noget at undskylde for. Når man hører på sådan redegørelsen eller forklaringen om grundlovsbruddet, så får man indtryk af, at alvoren ikke helt er gået på for ministeren. "Det er en fejl. Det er beklageligt. Nu får vi formaliteterne på plads og får fremsat lovforslaget." Altså vi har brudt Grundloven. Vi har taget folks private ejendom fra dem. Vi har smadret folks liv. Uden at have lovhjemmel på plads. Det er meget alvorligt, og jeg er ikke sikker på, at alvoren er gået op endnu for hverken fødevareministeren, eller for den sags skyld statsministeren. For regeringen bliver tilsyneladende ved med at begå lovbrud. Senest med den pressemeddelelse, man sendte ud i går om at rykke tidsfristen for bonusser – tempobonusser. Hvad man heller ikke har lovhjemmel på plads for, og til det siger Sten Bønsing, der er professor i forvaltningsret ved Aalborg Universitet, at regeringen er fuldt ud vidende om, at den handler ulovligt og citat: "Jeg synes, det er chokerende. Det er voldsomt kritisabelt, at regeringen er så afslappet om, at den bryder loven.", siger han. Så når ministeren i dag siger, at "man er ked af den fejl, man har begået, og nu får man formaliteterne på plads", men samtidig bliver ved med at bryde loven, så hænger tingene ikke sammen. Så mit spørgsmål til ministeren er, dels: Er det endnu et bevidst brud på loven, at man kommunikerer, at nu rykker man frister, man ikke har lovhjemler for?, som det ene og det andet er en meget konkret redegørelse for: Hvad har ministeren gjort siden sidste uges samråd for at trække den ulovlige ordre tilbage, så der ikke sker nogle aktiviteter eller handlinger under ministerens ressortområde, som kan karakteriseres som lovbrud, som

eksekvering på den ulovlige ordre? Hvilke konkrete ting har ministeren gjort for at trække sin egen ulovlige ordre tilbage siden sidste uge?

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren – værsgo.

Mogens Jensen (S): Ja tak og tak for spørgsmålet. Jeg synes, det er helt på sin plads at sige tak til minkavlerne for den indsats, de har ydet nærmest i døgndrift på vegne af befolkningen og folkesundheden. Det synes jeg vitterligt, fortjener en tak. Og jeg har også undskyldt indtil flere gange over for minkavlerne, over for alle, de fejl, der er begået i den her sag. Og er der én ting, jeg kan være fuldstændig enig med hr. Alex Vanopslagh i, så er det, at minkavlerne selvfølgelig i forhold til det her skal have fuldstændig erstatning, sådan som det jo også er defineret i Grundloven – ingen tvivl om det. Og det glæder vi os så til at fortsætte forhandlinger – forhåbentlig også med Liberal Alliance – om, hvordan vi sikrer det på bedste måde. Og så tror jeg, at hr. Alex Vanopslagh også er bekendt med, at der er præciseret og sendt et præciseret brev ud til minkavlerne omkring covid-19 og håndteringen af dét ude på minkfarmene, i forhold til hvordan man skulle forholde sig til, hvad retningslinjerne var for at opnå denne her tempobonus, som regeringen har meldt ud, og en tempobonus, som jeg mener, er helt berettiget også, at minkavlerne selvfølgelig får, i forhold til at det var et spørgsmål om tid. Vi ville gerne hurtigst muligt have aflivet de her mink. Og så har regeringen jo som bekendt i går indledt et, eller indgået en aftale med De Radikale, SF og Enhedslisten om etablering af de nødvendige hjemler til lige præcis at udbetale tempobonus, og jeg synes, det er rigtigt godt og takker for de partier, der har medvirket til, at der nu er skabt klarhed omkring det. Den kommunikation, som kom fra myndighederne til minkavlerne den 10. og den 15. november, der fremgik det jo også, at der pågik politiske drøftelser af spørgsmålet om tempobonus, og at der blev arbejdet på at tilvejebringe en hjemmel til det. Og eftersom fristen for den tempobonus, som regeringen har meldt ud, udløb mandag aften, så mente regeringen på baggrund af de forhandlinger, at det var det rigtige at melde ud om forventning om en forlængelse i søndags. I den konkrete situation der var det det rigtige og rimelige at gøre, at man orienterer borgerne om forventningerne til udfaldet af igangværende forhandlinger, og det, mener jeg simpelthen

ikke, at der kan være noget ulovligt i. Nu er der så opnået klarhed om tempobonussen, og nu vil jeg jo igen opfordre til, at vi sammen lægger os i selen for så også at blive enige netop om den nødvendige kompensation og erstatning til minkavlerne, hvor udgangspunktet for regeringen er, at de naturligvis skal have fuldstændig erstatning.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Så har jeg sat mig selv på. Jeg vil egentlig gerne blive sådan helt nede i samrådsspørgsmålet, for der står jo: "Vil ministeren redegøre for *hvorfor*, man meldte beslutningen ud, når man vidste, at man ikke havde et lovgrundlag." Det er det, der er spørgsmålet, fordi ministeren vidste i hvert fald, at der ikke var lovgrundlag, for det havde ministeren svaret Folketinget helt tilbage til oktober meget tydeligt, hvad er det, det her handler om. Hvad er det for et lovgrundlag, vi står på? Vi står på et lovgrundlag, der hedder, at man kan slå syge mink ned, og mink i 7,8 km.-omkreds er en syg farm. Det svarede ministeren Folketinget. Så der er ikke nogen, der var i tvivl om, hvad lovgivningen var. Det var helt tydeligt. Men ministeren svarer jo nu rigtigt fint på det sidste spørgsmål til Alex Vanopslagh. Det er jo, at "Vi forventede. Vi forventede, vi ville få lov til det i forbindelse med forhandlingerne." Det vil sige, at regeringen forventer, at man har et parlamentarisk grundlag, som bare vil bakke op om de beslutninger, som regeringen træffer. Regeringen går bevidst ud og bryder Grundloven. Helt bevidst. Fordi ministeren har svaret Folketinget, at man godt kendte grundlaget. Fordi at man mener, at man har et så slapt parlamentarisk grundlag, som bare vil bakke op om det, som regeringen beslutter. Det er virkelig problematisk. Man skal huske, denne her sag handler jo ikke kun om at slå de her mange millioner af mink ihjel. Det handler faktisk også om, at strukturelt så bliver dansk økonomi påvirket af det her. Det har været en stor eksportvare. Noget af det bedste skind i verden blev produceret i Danmark. Det stopper nu. Det er vel i gennemsnit omkring 10 milliarder, vi har eksporteret for. Det er penge, der går til velfærd og alt muligt andet. Den beslutning traf man også, da man brød Grundloven. Og derfor vil jeg egentlig bare godt spørge ministeren: Kan vi forvente, at det ministeren siger her, at regeringen har forventninger til, at man i forbindelse med forhandlinger efterfølgende kan få lovliggjort sine ulovlige handlinger? Er det noget, vil komme til at se igen? Ministeren.

Mogens Jensen (S): Ja tak for spørgsmålet og jeg er helt enig med René Christensen i, at dansk minkavl var det bedste minkavl i verden – ingen tvivl om det. Den kvalitet af skind, som blev produceret i Danmark, var og er verdensførende, og derfor er det også, synes jeg, utroligt trist, at også dét erhverv – altså minkerhvervet – kommer til at lide, som man gør under denne her pandemi. Og det står jo klart, at når alle mink skal aflives, så får det en særlig voldsom karakter, hvad det her får af konsekvenser for minkavlere, også i forhold til andre erhverv i Danmark, som er blevet ramt, så ingen tvivl om det, det er meget meget trist. Jeg har selv som handelsminister rejst rundt og promoveret danske skind i udlandet, solgt, bidraget til at sælge danske minkskind, så jeg deler helt opfattelsen af, at det er trist, og det er jo for minkbranchen en katastrofe. Og igen vil jeg jo bare sige, at da vi traf den her beslutning i regeringen, ja der var vi ikke – i forbindelse med den beslutning eller det efterfølgende pressemøde – gjort opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel til at gennemføre en sådan beslutning. Og det er jo grundlaget for, at vi sidder her i dag, at da jeg finder ud af det, så sætter arbejdet jo i gang med så at skaffe den nødvendige lovhjemmel. Det er den fejl, der er begået. Det er den fejl, jeg har beklaget, og det at der på et tidspunkt er udstedt en bekendtgørelse om, hvad der gør sig gældende inden for sådanne zoner, som man jo opretter også i andre sammenhænge, hvor der udbryder husdyrssygdomme, gør jo ikke, at, siger jo intet om, hvorvidt der er hjemmel til andet i den lov eller ej, eller der ved anden bekendtgørelse kunne eventuelt gives mulighed for at slå mink ned uden for zonerne. Det her er jo en bekendtgørelse, jeg underskriver, der alene regulerer, det der foregår inden for den pågældende zone, og det er det, der tages stilling til, på det tidspunkt da den bekendtgørelse underskrives.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Erling Bonnesen fra Venstre. Værsgo Erling.

Erling Bonnesen (V): Jamen tak for det. Det står jo nærmest i Grønspættebogens § 1 for politikere, det står også over døren ind til Folketinget, at "Med lov skal land bygges". Det ligger jo simpelthen i rygraden, så det kan jo undre en, at man kan tage fat på det her uden lovgrundlag, men alligevel når man så sådan tænker: "Jamen hvorfor bliver det næsten sådan banan-republik-lignende tilstande?", så kommer jeg til at tænke

lidt på den topstyring, som vi jo også er vidne til, at der udfolder sig jo også – selvfølgelig fra statsministeren, det kan fødevareministeren jo ikke gøre ved – så spørgsmålet er jo: ”Fik fødevareministeren en ordre fra statsministeren: ”Gør det her. Det er simpelthen det. Vi kører bare igennem”? Kom der – punkt 1 – en ordre til fødevareministeren på det og punkt 2 – jamen beslutningsgrundlaget, det faglige beslutningsgrundlag – det spurgte vi jo fra blå lejr om jo adskillige gange helt fra starten, hvorfor kunne vi ikke få det? Man kan næsten altså nå til – og det er så mit spørgsmål nr. 2: ”Jamen var det bare grebet ud af den blå luft?” Altså vi ser jo nu efterfølgende flere og flere eksperter sige noget forskelligt. Nogen siger det ene og nogen siger det andet, og så prøver ministeren vel at stille sig et eller andet sted midt i. Men det kan man jo ikke kalde et stærkt fagligt beslutningsgrundlag. Altså hvorfor kunne vi ikke bare få lige det oversendt? Det burde jo bare være at trykke på send-knappen til hele Folketingets miljø- og fødevareudvalg. Vi spurgte efter det masser af gange. Punkt 3 – vi synes jo, det er godt, at fødevareministeren nu også siger: ”Jamen selvfølgelig skal der gives fuld og hel erstatning”, men er det så bare fuld og hel erstatning i sin fulde længde? Fordi én ting det er jo at kigge på de fysiske aktiver – bure og maskiner osv. – men der var jo cirka, eller der var cirka 1.000 forskellige minkfarme, så vil der også være stort set 1.000 forskellige regnestykker. Nu tager en minkavler som eksempel, der måske lige kan se: ”Nu begynder det at blive gode tider igen. Priserne er op vej op. Så skal vi se at få investeret og udviklet”, der kan der jo sikkert være adskillige minkavlere af dem, der har fået øje på det lys, igen jamen de har investeret millioner af kroner og skulle så netop til nu i de kommende år at så tjene pengene hjem til investeringerne. Det er jo derfor, man i gennemsnit af årene har kunnet se, at udover at være verdens bedste minkskind, så har det også været en ganske god forretning – ikke alene for minkavlerne, men også for Danmark. Så er ministeren og regeringen også klar til at se hen i de kommende år, sådan at vi får erstattet for den indtjening, som simpelthen er rykket væk under benene på minkavlerne. Når man siger fuld og hel erstatning, er det så mere end kun at kigge på de fysiske aktiver men også på det indtjeningsgrundlag, som jo stod og var klar til at skulle næsten køre ind på kassekrediten nu de kommende, kommende år fremover? Er det også dét, der ligger i ministerens og regeringens tankesæt? Tak.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til spørgeren. Bare sådan lige, så vi ikke breder os for meget – denne her sag fylder jo rigtig meget – vi har ikke samråd omkring compensation nu, men ministeren bestemmer selvfølgelig selv, om ministeren vil svare. Værsgo minister.

Mogens Jensen (S): Ja tak og tak for spørgsmålene. Som jeg tror, det er fremgået klart, så var det sådan, at beslutningen om at aflive alle mink i Danmark af hensyn til folkesundheden og af hensyn til netop at stande corona-smitten fra mink til mennesker, den blev jo truffet af en samlet regering. Grundlaget for den beslutning ligger jo helt klart og er også offentliggjort, fordi det var den risikovurdering, som jo kom fra sundhedsmyndighederne, hvor der stod, at hvis man fortsatte med at have minkavl i Danmark under en covid-19-epidemi, så ville det give en betydelig risiko for folkesundheden – herunder, herunder i forhold til at yderligere mutationer kunne brede sig. Så det beslutningsgrundlag ligger jo fuldstændigt klart, og nu har jeg også hørt Venstres ordfører jo flere gange sige og indlede vores forskellige drøftelser om det her og spørgsmål i Folketingssalen med ordene: "Folkesundheden kommer først", og det er vi jo så helt enige om, og det var derfor, vi på grund af den beslutning, eller på grund af den risikovurdering, vi fik, trak, traf beslutningen, fordi folkesundheden kommer netop først. Og, jamen jeg skal heller ikke gå nærmere ind i det, fordi det ligger ikke inde for samrådsspørgsmålet, men jeg vil bare igen markere, som jeg gjorde, at regeringen selvfølgelig glæder sig til de fortsatte forhandlinger om at sikre minkavlerne en fuldstændig og ordentlig compensation for deres tab. Det skal de naturligvis have, og det er jeg helt overbevist om og håber på, at Venstre også vil bidrage konstruktivt til.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Kristian Hegaard fra Det Radikale Venstre. Værsgo.

Kristian Hegaard (R): Tak for det. Vi står i en sundhedskrise. Det er vi sådan set alle sammen helt grundlæggende om, enige om, og derfor er vi alle sammen optaget af sundhed, men uanset hvor enige vi er, og uanset hvor faglig rigtig en beslutning er, så skal den også være lovlig, og den skal være lovlig at føre ud i livet, og det er det, det her handler om. Og derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge ind til – fordi det har været lidt svært at få svar på det i sidste uge, og nu er det gået et

par dage, nu håber vi at kunne få svar på det i denne her uge, hvor i dag til samrådet her hvor ministeren har haft lejlighed til at tænke sig om lidt ekstra dage – nemlig: ”Hvornår bliver ministeren bekendt med, at der er en manglende lovhjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne, uden for 7,8 km. af smittede farme?” Nu er der gået lidt flere dage, og nu vil jeg høre om ministeren i dag kan svare på det, og så vil jeg høre, om ministeren vil sige, hvad gjorde ministeren på det tidspunkt, at ministeren blev bekendt med den manglende lovhjemmel? Hvad gjorde ministeren for at stoppe den ulovlige ordre, der blev givet? Vi har de seneste dage set videoer og billeder af eksempelvis hæren, der har været sat ind til noget, de kalder: ”Operation Minkaflivning”. Det kunne være, at ministeren kunne rydde nogle misforståelser af vejen, hvis ministeren klart i dag sagde, hvad ministeren gjorde for at stoppe den ulovlige instruks, da han fik den information om, at det var ulovligt, det der foregik.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til spørgeren. Ministeren.

Mogens Jensen (S): Ja tak for spørgsmålet og igen; jeg kan jo kun være fuldstændig enig med hr. Kristian Hegaard i, at det må være sådan i en retsstat, at det selvfølgelig er sådan, at der skal være en lovhjemmel til at udføre regeringens beslutninger. Det kan der ikke være to meninger om. I forhold til det præcise tidspunkt for, hvornår jeg får den her viden, det vil jeg gerne afvente med præcist at tilkendegive, indtil denne her redegørelse kommer i morgen. Jeg har jo sagt, at det var i weekenden, men i redegørelsen der vil det præcise tidspunkt, eller i hvert fald så præcist som vi kan opføre det, fremkomme, så, så det må afvente redegørelsen i morgen. Det, jeg gjorde, da jeg fik, da jeg fik, blev gjort opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel, det var jo, at jeg indledte arbejdet med at ringe rundt til partier i forhold til at skaffe opbakning til en lovhjemmel, og det gjorde jeg søndag formiddag/morgen, og det var den måde, jeg ligesom startede arbejdet med at skaffe nødvendig lovhjemmel. Udover det blev der jo også sendt et rettet brev ud til minkavlerne. Det fik jeg forelagt udgaven, en udgave af det fik jeg forelagt mandag. Den skulle være sendt afsted mandag, men som jeg også tidligere har oplyst, sker der det, at det på grund af tekniske problemer i forhold til at få sendt brevet ud, så først bliver sendt ud tirsdag morgen, men det er det, jeg helt konkret foretager mig for at

rette op på situationen. Og så i forhold til hærens eller andre myndigheds rolle – det er jo en kæmpe opgave det her. Så derfor bliver alle til rådighedsværende ressourcer i forskellige myndigheder jo indkaldt til at løse denne her opgave. Og i forhold til det, der foregår uden for zonerne, og det er jo der, om man så kan sige, at lovhjemlen mangler, der optager eller foretager myndighederne jo ikke optælling af mink og farme, og det er jo det, der sker, når man kommer ud på farmene, det er for at foretage de her optællinger, inden man så skal i gang med aflivningen. Det foregår ikke uden – som jeg er oplyst – uden, at der er en aftale med ejerne om det. De kan kun foregå efter aftale med ejerne, og hvis avleren ikke ønsker, at dyrene skal optælles af myndighederne, ja så foretager man sig ikke yderligere. Og det er uanset hvilken form for myndighed, som sådan set har været tildelt den opgave. Og det er sådan, at hele denne her operation ledes eller koordineres af det, der hedder Den Nationale Operative Stab i Rigspolitiet, som blandt andet sikrer Fødevarestyrelsen bistand til at kontakte avlerne fra politiet og fra Forsvaret. I de smittede besætninger og besætningerne i zonerne der har myndighederne hjemmel til at aflive dyrene og også til at tælle dyrene op. Og for besætningerne uden for zonerne – ja, der er den hjemmel endnu ikke til stede. Og det er derfor, at optællingen af dyrene kun derfor foregår efter aftale med ejeren.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Så er det Per Larsen fra Konservative. Værsgo Per.

Per Larsen (K): Tak for det og tak til indkalder for at indkalde til samrådet og tak til ministeren for at komme og svare. Se Folketingets fornemste opgave det er at kontrollere regeringen. Jeg har forstået det sådan, at ministeren har taget det parlamentariske grundlag fuldstændig som en selvfølge i de ulovlige beslutninger. Jeg har forstået det sådan, at der ikke har været ført forhandlinger med det parlamentariske grundlag, men at man bare tog det som en selvfølge, at de ville bakke op om de beslutninger, regeringen træffer. Og det synes jeg er dybt dybt skuffende. Jeg har faktisk haft stor respekt for nogle af de partier, som er parlamentarisk grundlag, men det må jeg sige, den begynder efterhånden at ligge på et lille sted. Jeg vil gerne sige til ministeren, det her det er ikke, det er ikke det Danmark, jeg kender, og som jeg holder af. Det man udfører fra denne her regerings side. At man udgyder et klokkeklart

lovbrud, som er et grundlovsbrud. Der er ingen lovhjemmel til de ting, som regeringen beder minkavlerne om. Så bliver man opmærksom på, at lovgrundlaget ikke er der, fordi det havde man åbenbart ikke lige tjekket. Hvad gør ministeren så, da han bliver bekendt med, at der ikke er lovhjemmel? Åbenbart ingenting. Hvorfor standser ministeren ikke den ulovlige beslutning. Hvorfor får man ikke kommunikeret ud til politiet, Forsvaret og hvem der ellers er involveret, Fødevarestyrelsen, om at denne her beslutning, den er ulovlig? I er nødt til stoppe, indtil vi får lovgrundlaget i orden. Hvad er årsagen til det? Altså jeg frygter jo, at denne her situation den kommer til at danne præcedens, sådan så at man fremad bare gør det, som det passer sig, og så tager man for givet, at vi finder nok en løsning, vi får nok lovgrundlaget på plads med det parlamentariske flertal hen ad vejen. Jeg synes simpelthen, det er en skandale uden lige med jer, og jeg kan slet slet ikke genkende det i det land, som jeg bor i. Man skulle jo nærmest tro, at det var et helt helt andet land. De stakkels mennesker der nu – som ministeren så takker her – de har fået deres erhverv revet op ved roden. Hele deres tilværelse er revet op ved roden, og de er jo i en situation, som er dybt dybt ulykkelig. Danmark er i en situation, hvor at vi nu skal bruge 15-18-20 milliarder kroner på at kompensere det erhverv her. Altså penge der skal findes, som vi jo kunne have brugt til mange mange andre ting. Men jeg synes simpelthen, det er skandaløst det her. Og så kan vi jo så bare konstatere, at regeringen vil heller ikke være med til at lave en ordentlig kompensation – altså en klokkeklar ekspropriation som kan efterprøves ved domstolene. Fordi hvis regeringen havde villet det, så havde man jo, så var de forhandlinger jo afsluttede. Men jeg har et par enkelte spørgsmål. Altså det første det er det her med: "Hvorfor stoppede ministeren ikke den ulovlige handling?" Andet spørgsmål er: "Hvorfor efterprøvede man ikke Statens Serum Instituts konklusioner ved andre virologer?" Vi havde jo en høring i går, hvor vi kunne konstatere, at der var uoverensstemmelser mellem nogle af landets førende virologers konklusioner og så Statens Serum Instituts konklusioner. Og vi kan jo også konstatere, at i Nordjylland hvor at minkkoncentrationen har været allerstørst, der er der stort set ikke rigtig smitte tilbage iblandt befolkningen. Man taler godt nok om minksmitte, men altså de nordjyske kommuner er nogen af dem, der har de laveste smittetal i øjeblikket. Det bekræfter jo kun mig i min antagelse af, at den der minksmitte, som man kalder den, den er ikke særlig – hvad hedder

det – farlig, og den smitter sandsynligvis heller ikke så meget, som så meget andet. Men altså: ”Hvorfor stoppede ministeren ikke den der ulovlige handling?” og ”Hvorfor efterprøvede man ikke Statens Serum Instituts resultater?” Tak.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren. Værsgo.

Mogens Jensen (S): Ja tak og også tak for spørgsmålet. Først – og jeg synes, jeg besvarede det i forhold til det sidste spørgsmål, jeg fik - hvad var det, jeg gjorde, da jeg blev opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel i forbindelse med denne her beslutning blev truffet, det var jo, at jeg selvfølgelig først satte gang i at skaffe den nødvendige lovhjemmel, og det andet, der jo skete, var, at der blev sat gang i at udforme et præciserende brev til minkavlerne, så man hvert fald ikke kunne være i tvivl om, hvad der var gældende. Udover det vil jeg sige – og det kan man jo ikke forlade sig på alene, og derfor selvfølgelig skal der jo udgå et direkte brev – så blev det jo også klart via medierne, at der var en situation, hvor der ikke var lovhjemmel, så også af den vej er det selvfølgelig blevet kommunikeret ud, men selvfølgelig skal minkavlerne have direkte besked. Og så vil jeg også sige retfærdigvis, det første brev, som røg ud til, gik ud til minkavlerne, som jeg ikke har set, men der er det jo hvert fald Fødevarestyrelsens opfattelse, at der i det brev er tale om en opfordring og ikke et påbud, og det er jo noget af det, som jeg forventer, at den redegørelse, der kommer i morgen, vil tage stilling til. Hvilken karakter havde det brev? Hvordan kunne det opfattes ude hos minkavlerne? Fordi det er rigtigt nok, at der jo i brevet står ”skal” en del gange, men det har også handlet om, at der forudgående var en dialog - som jeg også har fortalt tidligere - med minkavlerne om, at de gerne ville have nogle klare beskeder på, hvad skulle der til, for at man kunne opnå denne her tempobonus, som var blevet udlovet, og det er jo derfor, at brevet også får den ret minutiøse karakter, som den har, har jeg jo forstået på Fødevarestyrelsen. Men det er altså det brev, der så bliver rettet til, da jeg får besked om, at der ikke er lovhjemmel. Og så er der spørgsmålet: ”Hvorfor afprøver man ikke SSI’s anbefalinger?” Det er ikke op, altså det er ikke mit spørgsmål at besvare. Det er sundhedsministeren, der har ansvaret for det, der foregår i regi af SSI, men nu deltog jeg jo selv i høringen i går, som også Per Larsen gjorde det, og

ja, og det er jo ikke nogen hemmelig under hele denne her corona-krise, så har der været forskellige opfattelser af både de råd, sundhedsmyndighederne er kommet med og også den efterfølgende handling. Og det har mange mennesker holdninger til. Det har forskellige eksperter også holdninger til, og jeg vil jo sige, skulle denne beslutning være afprøvet, og der var to eksperter ud af mange, der sagde, at man syntes ikke, at det var den rigtige indstilling fra Serum instituttet. Hvad skulle regeringen så gøre? Skulle man lade være med at lytte til sig eget rådgivende organ i forhold til to uvildige eksperter, eller eksperter uden for regeringens rådgivende organ? Jeg mener kun, regeringen har én ting at gøre, det er det, man har gjort; lyttet til de mennesker, der er ansat til - og der er mange af dem, der er eksperter på deres felt - til at rådgive omkring, hvad gør vi fra offentlighedens side, fra regeringens side, fra samfundets side, når vi står over for noget, hvor vi ikke selv er eksperter, men hvor vi må have eksperter til at fortælle os, og i hvert fald rådgive os om hvilke handlinger, vi skal foretage. Og jeg er ikke virolog. Det er der mig bekendt ikke nogen i regeringen, der er. Derfor er vi simpelthen nødt til at lytte til den rådgivning, vi får fra vores allerhøjeste rådgivningsorgan, når det gælder folkesundheden.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak for det. Så er det Susanne Zimmer Uden for grupperne. Værsgo.

Susanne Zimmer (UFG): Ja tak. Altså der skal ikke herske tvivl om, at i De Frie Grønne så synes vi, det var den rigtige beslutning at træffe at slå minkene ned af hensyn til folkesundheden. Og jeg synes også, at det jeg fik ud af ekspert, af høringen i går fra, der var et stort flertal af eksperterne, som anbefalede det i forhold til sundheden, folkesundheden. I lang tid før at denne her beslutning, den blev truffet, hvert fald i flere uger, så har regeringen jo vidst, at der var mutation i gang blandt mink, og at der var en risiko for, at mink smittede mennesker og omvendt, og der var måske også endda eksempler på det. Hvorfor brugte regeringen ikke tiden på at forberede forskellige scenarier, blandt andet det scenarie her som endte med, at minkene skulle slås ned? Så at den beslutning den blev truffet på et lovligt grundlag og ikke på den måde her, hvor at grundlaget ikke var til stede. Tak.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak for det. Så er det ministeren – værsgo.

Mogens Jensen (S): Ja tak. Og jeg er enig i, at i forhold til høringen så oplevede jeg det også sådan, at langt de fleste jo sagde, at det er et kæmpe problem og en stor udfordring for folkesundheden, at du har så stort et reservoir alene af mink, fordi det er millioner af individer, der hver for sig kan blive smittet med corona, og de bliver let smittet med corona, og at det i sig selv er en stor udfordring i forhold til at standse smitte, hvis du har et kæmpe reservoir med millioner af individer, der hver for sig kan blive smittet. Og for egen regning vil jeg også sige, at når vi så også kan se, at en af de minkfarme som er blevet fritestet for smitte, altså har været smittet, blevet erklæret raske igen, at man så kan opleve, der kommer gensmitte i de farme, det er for mig at se jo også en omstændighed, der gør, at man er nødt til at se alvorligt på den situation. Og jeg synes i hvert fald, det yderligere er med til at understrege, at så er det fornuftigt, at du slår mink ned og ikke lader besætninger overleve, hvor smitten så kan komme igen. I forhold til de tiltag der er taget i forløbet her, fra vi oplever de første tre minkfarme blev smittet oppe i Nordjylland, hvor vi jo – fordi der på det tidspunkt ikke er noget, altså jeg har som minister ikke noget grundlag at tage stilling på, fordi vi får jo pludselig beskeden om, at der er tre minkfarme, der er smittet – der handler vi jo resolut og siger: ”Okay, for at være sikre, så slår vi de tre minkfarme ned”, og så beder vi jo samtidigt om, at der bliver udarbejdet et fagligt grundlag for den videre strategi. Og det er jo altså grundlaget, der bliver udarbejdet i fællesskab mellem de myndigheder, der arbejder med denne her sag, herunder sundhedsmyndighederne og SSI. Og den anbefaling der kommer derfra, det er den vi så efterfølgende implementerer. Og sådan er det i hele forløbet her, at når vi ændrer på strategi – det gælder også, da vi overgår til at slå smittede minkfarme ned og etablere de her 7,8 km.-zoner – så er det igen en klar indstilling og anbefaling fra de her myndigheder, der gør, at vi agerer på det og tilsvarende nu her i forhold til at slå alle mink i Danmark ned. Så i hvert step her, så har vi jo lyttet til den rådgivning og de indstillinger, vi har fået fra myndighederne, og jeg mener heller ikke, der er andet at gøre. Og jeg kan igen bare sige, jeg er ikke ekspert i de her sygdomme. Jeg er nødt til at lytte til den faglige rådgivning, jeg får og agere på det. Det mener jeg også, regeringen som sådan er.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak for det. Nu er det sådan, så nu har alle partier og grupper haft lejlighed til at spørge ministeren, og ministeren har haft lejlighed til at svare, og tiden er ved at løbe fra os. Derfor begynder jeg nu at tage to ad gangen, og jeg håber, man vil stille spørgsmålene kort, og ministeren vil svare kort. Og i næste runde her så bliver det så Torsten Schack Pedersen, og så bliver det Alex Vanopslagh, der kommer på nu her og ministeren til besvarelse bagefter. Værsgo.

Torsten Schack Pedersen (V): Tak for det. Det er altid interessant, hvad der bliver sagt i et samråd, når ministeren ikke læser op af sine talepapirer. Der var én ting, som ministeren sagde, som jeg var meget glad for at høre. "Det må være sådan, at i en retsstat der skal der være lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutninger". Det har sikkert også være på en taleseddel. Se, det giver jo god mening. Men når ministeren nu to gange er blevet spurgt ind til og har forklaret, hvad skete der, da regeringen påstod først blev bekendt med ulovlighederne – i strid med hvad ministeren tidligere har sagt, men det kommer vi jo så nok nærmere i morgen. To gange siger ministeren, at i det øjeblik at ministeren bliver bekendt med den ulovlige instruks, der er ikke lovhjemmel, der siger ministeren: "Straks gik jeg i gang med at skaffe den fornødne lovhjemmel". Ikke stoppe lovbruddet. Ikke stoppe lovbruddet. Men forsøge at få hjemmel til en ulovlig instruks. Ja, det kan ministeren ikke sidde og ryste på hovedet af. Det har ministeren sagt to gange. Og det afslører jo for mig tydeligt, at regeringen er mere optaget af at føre handlinger ud i livet end at overholde principperne i en retsstat. Hvorfor stopper ministeren ikke samtidig den ulovlige instruks, og hvorfor indkalder ministeren ikke til et pressemøde, så alle er klar over, at regeringen har udstedt en ulovlig instruks uden lovhjemmel?

René Christensen (DF), ordstyrer: Alex Vanopslagh værsgo.

Alex Vanopslagh (LA): Men det er jo lige præcis det her spørgsmål, vi skal have besvaret i den sidste del af samrådet her i dag, For ministeren afslører jo sig selv. Når vi spørger ind til, hvad gør ministeren, når ministeren kan konstatere, at der er en konflikt mellem regeringens handlinger på den ene side og loven på den anden side. Ja, så er det loven, der må vige, og straks må man sikre sig at dække sin bagdel og sikre sig et politisk flertal til ens ulovlige handlinger. Det siger ministe-

ren. Det er det første ministeren gør. Det er jo at forsøge at skaffe opbakning til sin ulovlighed. Og når man så spørger mere ind til, hvorfor trækker ministeren ikke den ulovlige ordre tilbage, ja så er det noget med, at der er kuk i et mailsystem, må vi forstå. Men når man skal aflyse bryllupper, så kan man gøre det sådan her [knipser med fingrene] på et pressemøde. Når man skal aflive mink, så kan man gøre det sådan her [knipser med fingrene] på et pressemøde. Så kan man vel også indkalde til pressemøde, hvor man siger: "Stop stop stop stop stop. Vi har gjort i nældeerne. Vi har lavet en stor fejl." Hvorfor er det, at ministeren ikke straks indkalder til et pressemøde for at sige: "Undskyld. Vi har lavet en fejl. Det er grundlovsbrud. Stop jeres aflivning af mink. Folkestyret er selvfølgelig vigtigere end folkesundheden og vores egen stolthed."?

René Christensen (DF), ordstyrer: Ministeren.

Mogens Jensen (S): Ja, også her tak for spørgsmålene, og jeg synes, jeg synes, Torsten Schack Pedersen ikke helt noterer, hvad det er, jeg siger, fordi jeg siger jo, at der sker to ting, da jeg bliver opmærksom på det her. Der sker det, at jeg går i gang med at ringe rundt i forhold til at gøre opmærksom på, at denne her lovhjemmel mangler og skaffe den nødvendige lovhjemmel, og det gør jeg jo sådan set til alle Folketingets partier. Så det arbejde går i gang. Og samtidig går arbejdet så i gang ude i Fødevarestyrelsen i forhold til at få korrigeret eller præciseret det brev, som er, som er sendt ud. Så de to ting foregår jo altså samtidigt. Og igen vil jeg sige, jeg kan godt lide, at man gerne vil bruge det her ord "ulovlig instruks" – det kender jeg fra en anden sag – og som jeg har sagt tidligere; karakteren af det brev, der er sendt ud til minkavlerne i første omgang, også efter ønske fra minkavlerne i forhold til, at de skal, gerne vil have præcise oplysninger om, hvordan de skal forholde sig, der er der jo stadigvæk en juridisk vurdering, vi mangler på hvilken karakter, det brev har, fordi Fødevarestyrelsen opfatter det selv som en opfordring til minkavlerne med præcise instrukser til, hvad man skal gøre så for at opnå denne her tempobonus. Det håber jeg på, at vi får en afklaring på med den redegørelse, der skal komme i morgen. Og som jeg også har nævnt, udover at vi selvfølgelig vil kommunikere direkte ud til minkavlerne, altså det er jo faktisk dem, der skal have denne her besked, det er jo ikke alle mulige andre grupper i befolkningen, der er omfattet af en besked, der handler om, hvad minkavlerne kan og skal.

Så det skal selvfølgelig sendes direkte ud til dem via et brev. Så kommer denne her oplysning jo altså også frem i medierne, uanset om der er holdt pressemøde eller ej.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Så tager vi de næste to. Først så er det Anni Matthiesen fra Venstre, og derefter er det Lise Bech fra Dansk Folkeparti. Du skal gøre dig klar derude, Lise. Værsgo Anne Mathiesen.

Anni Matthiesen (V): Ja tak. Tak til ministeren for besvarelse. Kort og godt, ministeren skriver jo selv under på en bekendtgørelse for at sikre lovhjemmel til, at man godt må slå mink ihjel inden for 7,8 km-zonen. Det vil sige, der skriver man under på for at sikre, at der er lovhjemmel for det. Hvorfor er det, ministeren så ikke selv tænker, så skal der selvfølgelig også lovhjemmel til, når man så vil slå alle mink ihjel? Og udover det så forstår jeg stadigvæk ikke, altså nu har vi hørt i dag, at det så var søndag morgen, at ministeren blev bekendt med, at ministeren faktisk ikke havde lovhjemmel. Hvorfor indkalder ministeren ikke til et pressemøde? Ministeren svarer måske lidt selv her i det seneste svar, hvor ministeren siger, der er jo ingen grund til, andet end det er minkavlerne, der får beskeden. Var det derfor, ministeren ikke indkaldte til et pressemøde, fordi ministeren mente, det var nok, at det bare var minkavlerne, der fik beskeden og ikke hele den danske befolkning? Altså var det udelukkende for at sikre ministeren selv og sikre regeringen? Fordi ellers så vil jeg jo sige, vi er jo mange, der har set en mængde af pressemøder, og det er forholdsvist let at få nogle journalister til at komme i en fart, så hvorfor var det, at ministeren ikke gik ud søndag og sagde: "Der er begået lovbrud. Vi forsøger at rette op på det, men stop her og nu, fordi faktisk har vi ikke lovhjemmel, til det vi gør."?

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak for det. Så er det Lise Bech med på skype.

Lise Bech (DF): Ja tak for det. Altså ministeren siger ret ofte: "Der er begået en fejl." Det her, det er meget alvorligt. Man har brudt Grundloven, og det er som om, at ministeren ikke helt tager det alvorligt. Altså tidligere der var en, der nævnte med politi og militær, der kommer ud på farme, hvor der ikke er lovhjemmel til at gå ind. Og hvis ministeren

læser aviser, så er der flere historier om, at politi og militær tropper op på farmene uden at have lovhjemmel til det. Så det vil sige, man sørger ikke for at stoppe lovbruddet. Så her er der også noget galt med kommunikationen. I går blev der indgået en aftale med de røde støttepartier og Radikale Venstre, og i den aftale der er der en deadline for aflivning 19/11 med tempobonus. Og hvordan... Så vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan han kan stå inde for den dato, der ligger, før loven er vedtaget? Så den er stadig ulovlig. Loven er ikke vedtaget endnu. Tak.

René Christensen (DF), ordstyrer: Så er det ministeren for besvarelse af begge spørgsmål.

Mogens Jensen (S): Ja tak og jeg vil gerne starte med Lise Bechs sidste spørgsmål, altså jeg er meget glad for, og jeg mener, det er meget ansvarligt, at der er en række partier – De Radikale, SF og Enhedslisten – der sammen med regeringen nu har sikret, og det er jo sket med udgangspunkt i partiernes stillingtagen til, hvorvidt at de mener, at den her aflivning af mink er det rigtige at gøre af hensyn til folkesundheden, at der nu er lavet en klar aftale om, ja, det bliver der lovhjemmel til, fordi det er der flertal for i Folketinget, fordi at de partier er enige om, at af hensyn til folkesundheden så er det vigtigt, at mink nu bliver slået ned. Og samtidig at der også tilkendegives politisk og sendes et klar signal til minkavlerne om, ja, der kommer til at være en lov, det er der flertal for i Folketinget, hvor man kan få udbetalt tempobonus, og der er også enighed om udsættelse af tidsfristen for det. Jeg synes simpelthen, at det er det ansvarlige at gøre over for minkavlerne i denne her situation, hvor der ikke er lovhjemmel, at så er der et flertal af ansvarlige partier i Folketinget, der siger, den lovhjemmel den er der flertal for, og der er også flertal for at udbetale tempobonus, og det sker selvfølgelig på baggrund af forhandlinger om det og drøftelser omkring det, og jeg takker SF, De Radikale og Enhedslisten for, at man tager det ansvar det er over for minkavlerne. Og så kommer der nu - som Lise Bech også ved - yderligere forhandlinger om, hvordan vi så sikrer den fuldstændige kompensation, også i henhold til Grundloven. Og så omkring det med politi og militær ude på farmene, jeg tror, det er vigtigt, nu er Lise Bech jo mangeårig ordfører på det her område, og derfor ved du det jo, men det er jo vigtigt for befolkningen at vide, at der hvor man godt kan se politi og militær ude på farmene, det er jo primært inden for zonerne,

hvor man har hjemmel til at gå ud og hjælpe ude på farmene, og også hvis der er farme, hvor man ikke selv har villet foretage aflivningerne, så er det politi og militær, og hvem det ellers er, der rykker ud og klarer det. I forhold til det der foregår uden for farmene, hvor der jo ikke er lovhjemmel til at gå ind på farmene, der har udgangspunktet - som jeg jo også nævnte tidligere - jo altså været, at der skal man bede om tilladelse til at gå ind og tælle mink op ude på farmene, hvis man vil ind og gøre det. Og jævnfør hvert fald hvad jeg er oplyst, så er det også det, der er foregået derude. Man ringer og beder om tilladelse først. Så er der Anni Matthiesen. Ja, jeg synes, jeg har forklaret, hvad det er, vi gør i forhold til at præcisere det brev, som blev sendt ud oprindeligt. Det arbejde sættes i gang, og det er rigtigt, at jeg får det reviderede brev til gennemsyn. Jeg havde jo ikke set det første brev. Og så skulle det være sendt ud mandag, men bliver det ikke på grund af tekniske fejl ude i NOST'en. Det synes jeg ikke, jeg på den måde kan, altså ja, det er jo ikke mig, der står og sender den ud, men det er hvert fald det der sker, så den først kommer ud tirsdag morgen. Så der er jo et oprigtigt forsøg på at få rettet misforståelsen direkte til farmerne, udover det der så jo også trods alt kommer frem i medierne. Og jeg har ikke sagt præcist tidspunktet, hvornår jeg blev bekendtgjort med det her. Det var, jeg vil fastholde, det var i løbet af weekenden. Det mere præcise tidspunkt kan jeg angive i morgen. Og endelig i forhold til bekendtgørelsen, der er det altså bare sådan, at ja, altså som jeg tror også Lise Matthiesen ved, en lov kan jo udgøre, der kan være mange bekendtgørelser til en lov. Denne her bekendtgørelse skulle bruges til at udmønte den hjemmel, der er i loven til at bestemme, hvordan regulerer du det, der foregår inden for zonerne, når der er udpeget en risikozone, som der bliver her, men det siger jo ikke noget om, om der i øvrigt i loven er hjemmel til at gøre andet. Det siger kun noget om - og det er det, jeg skriver under på - hvad hjemler denne her bekendtgørelse, der kan ske inden for zonerne. Så den siger intet om, hvad loven ellers skal bruges til.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak for besvarelsen. Selvom vi har nået slutningen - det var også nogle meget lange besvarelser her til sidst - så skal der i hvert fald være tid til en ordentlig afrunding til spørgeren. Og det er Alex Vanopslagh. Værsgo for både afrunding og selvfølgelig også mulighed for at stille et sidste spørgsmål, og så får ministeren også lov til at svare. Værsgo til spørgeren.

Alex Vanopslagh (LA): Ja tak for det. Hvis man skal prøve at opsummere og måske endda zoome lidt ud og få perspektiv på tingene, så er det jo ikke bare en teknikalitet, en lille fejl eller et mailsystem, der driller. Nej, det er en regering, der på nationalt tv udsteder en ulovlig instruks om at samtlige mink i Danmark skal aflives, og det er statsministeren, der er afsender på den ulovlige instruks. Det var på tv. Vi ved det allesammen, og vi ved også efterfølgende, at det var et brud på Grundloven. Det retter man ikke op på efterfølgende. Altså dagen efter at ministeren kommunikerer, at der er et lovbrud - ministeren kan ikke huske, hvornår ministeren finder ud af det, det kan ministeren først huske i morgen, når redegørelsen kommer – men dagen efter, om mandagen, der var jeg selv ude på en minkfarm, og da jeg skal sige farvel til far og søn, der har denne her minkfarm, ja så kommer Forsvaret kørende ind i militæruniform. Hæren kommer for at tjekke op på tingene. Dagen efter man har sagt til Folketinget, at man har brudt Grundloven. Man har ikke lovhjemmel på plads. Vi har en regering, der ikke bare udsteder en ulovlig instruks på nationalt tv. Vi har også en regering, der ikke vælger at trække den effektivt tilbage, og selvom det var statsministeren, der udstedte den grundlovsstridige instruks, og statsministeren også skal stilles til ansvar for det, så har fødevareministeren jo også et ansvar for at sikre sig, at man efterfølgende overholder loven i sit eget ministerie, at man gør alt, hvad man kan for at trække den grundlovsstridige instruks tilbage. Og det som jeg klart oplever, det er, at man føler sig hævet over Grundloven, at man bare fortsætter, som om at der er lovhjemmel på plads. Man gør alt det, man ville gøre, hvis der var lovhjemmel på plads, og så kommunikerer man lige: "Det er bare forventninger. Vi er ved at aftale teknikaliteterne i det." Det er jo ikke sådan, et folkestyre virker. Så hvis jeg skal komme med et afsluttende spørgsmål, så vil jeg egentlig spørge, hvad har alt det her givet af eftertanke hos ministeren? Af refleksioner om vores demokrati? Mener ministeren ikke, at tilliden til folkestyret bliver sat alvorligt på prøve af den måde, som den her regering og ministeren agerer på?

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til spørgeren. Så er det ministeren for den sidste afrunding. Værsgo.

Mogens Jensen (S): Ja tak og også tak for afrundingen og spørgsmålet og tak for indkaldelsen til samrådet til Alex Vanopslagh. Og for at be-

svare det sidste spørgsmål må jeg sige, ja, vi lever i et demokrati, og vi skal prissætte det demokrati, vi har, og udgangspunktet for regeringen her er naturligvis også, at du skal overholde alle aspekter af demokratiet – sådan, sådan, sådan er det. Det er det, der er udgangspunktet for vores, for vores samfund. Når, da denne her beslutning bliver truffet, der er der én eneste ting, der er det fundamentale udgangspunkt, det er, at man netop kort tid forinden havde fået en risikovurdering fra Statens Serum Institut, der både adresserer problemet i, at vi har så stor en minkbesætning i Danmark, i forhold til hvordan coronasmitten breder sig blandt mink også på det her tidspunkt, og hvor, og hvor sundhedsmyndighederne jo altså siger, at der er en betydelig risiko for folkesundheden, hvis det er sådan, at man fortsætter med at have den minkavl, og dertil en risiko forbundet med de mutationer, der kan opstå, når du har så stort reservoir af mink, og mink kan smitte mennesker og dermed med de her mutationer, der opstår, altså også kan være til fare – eventuel fare - for de vacciner, man er i gang med at udvikle, og som hele vores strategi i forhold til at nå over på den anden side af denne her corona-krise, hviler på. Når man får så alvorlige oplysninger og så alvorlig en risikovurdering, så er regeringen nødt til at handle, og det går hurtigt, men der bliver truffet en beslutning. Efter mine opfattelser den fuldstændige rigtige beslutning, nemlig at vi er nødt til at aflive alle mink i Danmark af hensyn til, at coronasmitten ikke breder sig yderligere, og vi får standset risikoen for yderligere mutationer via mink, og det er det, der er regeringens udgangspunkt i det her. Og så er det rigtigt – det er en fejl, at regeringen ikke bliver gjort opmærksom på, at der ikke er lovhjemmel til at aflive mink uden for zonerne. Det har vi siden hen gjort alt for at rette op på og i øvrigt også sørget for at få kommunikeret ud til farmerne – hvad er så, hvad er så hjemmelen, og det har haft ét eneste formål, det er at sikre folkesundheden i Danmark. Og det håber jeg også, når nu redegørelsen kommer i morgen, vil stå fuldstændig klart for folk.

René Christensen (DF), ordstyrer: Tak til ministeren. Tak til spørgerne. Tak til udvalget og tak til dem, der kiggede med. Det åbne samråd er afsluttet.”

Forud for samrådet blev der udarbejdet taleberedskab mv., som blev godkendt af Tejs Binderup og Henrik Studsgaard den 15. november 2020 sidst på efter-

middagen og af Mogens Jensen v/Ask Lynø-Hansen den 17. november 2020 kl. 09.13 i forlængelse af samrådet.

Af taleberedskaberne fremgår bl.a.:

” ...

Taleberedskab nr. 1

Skiftende udmelding om lovhjemmel

- Jeg gav forrige søndag i medierne udtryk for, at beslutningen om aflivning hastede, og at regeringen derfor ikke kunne afvente ny lovgivning, før regeringsbeslutningen blev meldt ud, og at der derfor fra mit system var sendt et brev til minkavlerne med en opfordring til at påbegynde aflivninger uden for zonerne.
- Min udtalelse søndag skal ses ud fra, at jeg i mellemtiden var blevet informeret om, at der ikke var hjemmel til aflivning, og som en forklaring på, hvorfor der blev sendt et brev til minkavlerne.
- Fødevarestyrelsen udsendte en rettelse af brevet til minkavlerne, da det stod klart, at der var tvivl om karakteren af brevet. Det brev får jeg forelagt og godkender mandag den 9. november. [Brevet skulle have været udsendt mandag den 9. november, men afgik på grund af et teknisk problem først tirsdag den 10. november].

Det fremgår af materiale tilgået medierne, at Fødevarestyrelsen før regeringsbeslutningen vidste, at der ikke var hjemmel til at aflive mink uden for zonerne?

- Det er ikke en viden, der er tilgået mig. Hvem der vidste hvad hvornår i forhold til hjemlen til at aflive mink uden for sikkerhedszonerne, vil fremgå af den redegørelse, som nu er undervejs, og som jeg ser frem til at modtage onsdag i næste uge.

Baggrund:

Ministeren udtalte søndag den 8. november 2020 til Ekstra Bladet: "Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige compensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse." Udtalelsen viser, at ministeren i hvert fald søndag var klar over, at der skulle ny lovgivning til for at implementere regeringsbeslutningen.

Taleberedskab nr. 2

Hvordan kan ministeren have været uvidende om den manglende lovhjemmel, når han havde kendskab til bekendtgørelsen om bekæmpelse af COVID-19 hos mink, der kun vedrører foranstaltninger i zonerne?

- Da regeringen beslutter at slå raske dyr ned inden for en sikkerhedszone på 7,8 km, sker det via en bekendtgørelse med hjemmel i lov om hold af dyr.
- Bekendtgørelsen fastsætter hvad der gælder af foranstaltninger i den konkrete situation - altså blandt andet aflivning af COVID-19 smittede besætninger og besætninger inden for 7,8 km zoner fra de smittede besætninger og fortæller ikke noget om, hvad hjemlen i lov om hold af dyr øvrigt kan eller ikke kan bruges til.

Baggrund:

Berlingske tidende har henvendt sig med spørgsmål om hvordan det hænger sammen, at ministeren ikke har vidst, at der ikke var hjemmel

til aflivning af raske dyr uden for zonerne, når ministeren tidligere i svar til Folketinget har henvist til bekendtgørelse af 8. oktober 2020 af bekæmpelse af COVID-19 i minkbesætninger, som klart er afgrænset til foranstaltninger inden for zonerne.

Taleberedskab nr. 3

Hvorfor fremgik det ikke af Fødevarestyrelsens brev til avlerne, at der (for så vidt angår mink uden for zonerne), var tale om en opfordring til aflivning?

- Fødevarestyrelsen udsendte efter regeringsbeslutningen om, at alle mink skulle aflives et brev til minkavlerne, som indeholdt anvisninger til, hvordan man praktisk skulle forholde sig inden for og uden for zonerne.
- Jeg var ikke inde over udarbejdelsen af brevet, og havde ikke kendskab til brevets indhold, da det blev udsendt. Men jeg er klar over, at der har været diskussion om brevet efter sit indhold i forhold til avlerne uden for zonerne havde karakter af en opfordring eller et egentligt påbud.
- Det var ment som en opfordring til at aflive hurtigst muligt, blandt andet af hensyn til at kunne opnå den såkaldte tempobonus. Der var ikke hjemmel til at påbyde aflivning. Jeg ser nu frem til, at den redegørelse, der er sat i gang for at afdække forløbet, herunder hvorvidt brevet i sin formulering gik for langt og må opfattes som et egentligt påbud om aflivning.
- Brevet er blevet rettet i en revideret version, der er udsendt til minkavlerne den 10. november og lagt på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Baggrund:

Redegørelsen om forløbet skal foreligge onsdag den. 18. november 2020,

Taleberedskab nr. 4

Hvorfor træffes beslutning om aflivning af alle mink uden lovhjemmel

- Vi har begået en fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en "opfordring" til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af, og det beklager jeg mange gange.
- Jeg har igangsat en undersøgelse af forløbet og vil fremlægge en redegørelse om forløbet onsdag.
- Situationens alvor taget i betragtning har regeringen besluttet, at det hastede med at få aflivet alle mink.
- Jeg gør det (igen) klart, at hverken jeg eller regeringen var opmærksomme på den manglende hjemmel før efter pressemødet i onsdags – og det har på ingen måde været hensigten at skjule, at der ikke var og er den nødvendige hjemmel.
- Dette er en vigtig og presserende situation med risiko for store samfundsmæssige konsekvenser, hvis regeringen ikke reagerer hurtigt på baggrund faglige risikovurderinger om COVID-19.
- Minkavlerne har heldigvis forstået situationens alvor, og mange følger "opfordringen" og er gået i gang med at aflive deres dyr.
- Med dette lovforslag sørger vi for, at de formelle rammer kommer på plads.

Kan kun nævnes hvis der er indgået en aftale:

- [Det betyder også, at myndighederne kan sikre, at vi kommer helt i mål med beslutningen om aflivning af alle mink, hvis der skulle være nogle minkavlere, der ikke har fået aflivet alle deres dyr.]

Baggrund:

Regeringen besluttede den 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden. Beslutningen blev truffet, efter at sundhedsmyndighederne samme dag fremsendte en fornyet risikovurdering, der understregede, at tilstedeværelsen af mink i Danmark i sig selv udgør en risiko for folkesundheden og effekten af kommende vacciner mod COVID-19 i den nuværende situation.

Der vurderes ikke at være hjemmel i lov om hold af dyr til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til lov om hold af dyr etablerede beskyttelseszoner. Der er derfor fremsat et lovforslag med henblik på at etablere denne hjemmel. Arbejdet med lovforslaget blev straks sat i værk efter regeringens beslutning om aflivning af alle mink, da det stod klart, at der ikke var den nødvendige hjemmel i lov om hold af dyr. Dette blev imidlertid ikke kommunikeret klart nok ud.

Udmeldingen fra Fødevarestyrelsen var ment som en opfordring til minkavlerne om at aflive deres dyr med henblik på, at avlerne kunne opnå den såkaldte tempobonus. Dette skulle ligeledes have været kommunikeret klarere, at det ikke var noget, avlerne havde pligt til at efterkomme.

Det fremgår af lov om hold af dyr, at lovens formål er at sikre, at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarerikkeheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses. Det primære formål med loven er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr. Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed.

Den nuværende situation med beslutningen om at slå alle mink ned, der ensidigt sker for at beskytte folkesundheden og afværge human smitteudvikling, kan således ikke rummes i den eksisterende lovgivning

Intensiteten i indgrebets karakter taget i betragtning kræves der eksplícit lovhjemmel.

Med forslaget bliver det nødvendige hjemmelsgrundlag tilvejebragt både for så vidt angår hjemmel til aflivning, midlertidigt forbud mod hold af mink og mulighed for erstatning og/eller kompensation.

Ministeren har igangsat en undersøgelse af forløbet, og der vil forelægge en redegørelse herom onsdag den 18. november 2020.

Taleberedskab nr. 5

Hovedformålet med lovforslaget – Risiko for smitte til mennesker og hensynet til Folkesundheden

- For at sikre folkesundheden indføres der med lovforslaget en hjemmel til at aflive alle mink (inklusive avlsmink) i danske minkfarme.
- Der er fundet humane tilfælde af minkvarianten af COVID-19.
- Det kan siges ganske kort. Mink inficeret med COVID-19 kan smitte mennesker.
- Derudover er det påvist, at Coronavirus kan mutere. I den specifikke minkvariant, der er fundet i Danmark, er der nu fundet en mutation af virus, der har en nedsat respons på antistoffer. Dette kan vise sig at berøre effekten af vacciner mod COVID-19.
- Det vurderes, at den nye virusmutation kan give en reduceret effekt af fremtidige vacciner. Dermed er den en trussel mod folkesundheden.
- Det er på baggrund af de nye undersøgelser af antistof-respons, at beslutningen om aflivning af alle mink er truffet.
- I en risikovurdering fra Statens Serum Institut af 3. november 2020, står at "En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. "

- På den baggrund foreslås der med dette lovforslag at etablere en hjemmel til at aflive mink i alle besætninger, uanset om minkene er syge og besætningen ligger uden for risikozonen fra syge besætninger.

Baggrund:

Der er fundet tilfælde af minkvarianten i mennesker i hele Danmark, med de fleste tilfælde i Region Nordjylland.

Risiko for nye virusvarianter – mutationer:

DK-VET anfører i notat af 22. oktober 2020, at: ”Den fortsatte spredning af SARS-CoV-2 blandt mink giver dog anledning til en generel bekymring om yderligere udvikling af mutationer af SARSCoV-2 i minkbestanden, med risiko for fremtidig påvirkning af folkesundheden”.

Statens Serum Institut har i notat af 18. september 2020 beskrevet virusmutationerne, og vurderet den overordnede risiko i forhold til vaccination og virulens. Ifølge Statens Serum Institut udgør de danske minkbesætninger potentielt et meget stort reservoir for COVID-19, med stor risiko for yderligere mutationer. Statens Serum Institut vurderede på daværende tidspunkt, at den fortsatte udvikling af virus i mink med flere og flere mutationer og spredning til mennesker, kan udgøre en potentiel fare for folkesundheden.

Sundhedsstyrelsen henviser i notat af 24. september 2020 til Statens Serum Instituts notat af 18. september, og tilføjer, at mutationerne kan udgøre en væsentlig fare for folkesundheden, og at sundhedsmyndigheder samstemmende finder, at der er et stort behov for hurtig og effektiv intervention.

Regeringen har besluttet at aflive alle mink i Danmark, hvilket blev meldt ud d. 4. november 2020.

Det sker på baggrund af, at Statens Serum Institut ved foreløbige undersøgelser har fundet ny muteret coronavirus i mink, der kan påvirke effekten af en vaccine.

Taleberedskab nr. 6

Kompensation og erstatning efter gældende ret og lovforslaget

- Der er en lang tradition for udbetaling af erstatning i forbindelse med bekæmpelse af sygdomme hos dyr.
- Minkavlere med smittede minkfarme og minkfarmene i zonerne får som hidtil erstatning efter den erstatningsordning, der har eksisteret i mere end 30 år, og som gælder for såvel minkavlere som andre landmænd, hvis dyr skal aflives pga. eksempelvis fugleinfluenza eller kogalskab.
- Erstatningsordningen i lov om hold af dyr giver ret til fuld erstatning for aflivede dyr samt erstatning for det driftstab, der er umiddelbart forbundet med aflivningen.
- Der gives 100 % erstatning for aflivede dyr til alle minkavlere.
- Derudover får minkavlerne erstatning for det fremtidige tab som følge af aflivning af minkene. Her får de ikke smittede besætninger erstatning for det fulde beregnede driftstab (100%), mens de smittede besætninger får 20% erstatning for deres beregnede driftstab. Driftstabet beregnes som mertabet ud over skindværdien som følge af aflivning af besætningens avlsdyr.
- Samlet set betyder det, at en typisk smittet besætning modtager en erstatning, som er ca. 18 % lavere end erstatningen for en ikke-smittet besætning.
- Det driftstab, der opstår som følge af det midlertidige forbud mod hold af mink, vil efter dette lovforslag blive erstattet på lige fod med alle de raske besætninger uden for zonerne, der nu aflives.
- Derudover er der nu lavet en bonusordning, der betyder, at minkavlerne får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved en hurtig aflivning. Derudover ydes avlere i Nordjylland en ekstra bonus på 10 kr. pr. mink, hvis de opfylder krav om endnu hurtigere aflivning.

Baggrund:

Minkavlere med smittede minkbesætninger ydes erstatning efter en erstatningsordning, der har eksisteret i mere end 30 år. Ordningen gælder for såvel minkavlere som landmanden, hvis dyr skal aflives pga. fugleinfluenza eller kogalskab. Det har været en praksis, at erstatningen for driftstab for smittede dyr udgør 20 pct. Princippet for erstatning er således ens for alle – uanset hvilke dyr man har. Ved aflivning af ikke-smittede besætninger, der er beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet besætning, ydes der fuld erstatning for dyrene og fuld driftstabserstatning, da denne situation er at sidestille med ekspropriation.

Der gives 100% erstatning for aflivede dyr til alle minkavlere

Minkavlere, der skal have aflivet deres mink, får samme erstatning for det mistede tab på salg af minkskind. Det gælder, uanset om deres besætning er smittet med COVID-19 eller ej.

Minkavlerne kan vælge frit mellem to modeller. Den ene er en straks-udbetaling af erstatning. Den anden er en á conto udbetaling af erstatning, hvor der gives ét beløb nu, men hvor der slutafregnes, når den gennemsnitlige pris for skind i 2021 er kendt. Den største del af minkejernes erstatning kommer fra de aflivede dyr.

Der er forskel på erstatning for avlsdyr (driftstab)

Minkavlerne får, ud over erstatning af de aflivede dyr, også erstatning for det fremtidige tab som følge af aflivning af avlsdyrene. Der, hvor der er forskel på erstatninger for smittede besætninger og ikke smittede besætninger, er, når det drejer sig om den erstatning, de får for deres avlsdyr, også kaldet driftstab.

Her får ikke smittede besætninger erstatning for det fulde beregnede driftstab (100 %), mens de smittede besætninger får 20 % erstatning for deres beregnede driftstab.

Reglerne gælder alle, uanset om en besætning bliver aflivet pga. COVID-19, fugleinfluenza eller salmonella.

Samlet set betyder det, at en typisk smittet besætning modtager en erstatning, som er ca. 18 % lavere end erstatningen for en ikke-smittet besætning.

Fastsatte skalaværdier for erstatning efter lov om hold af dyr (COVID-19)

Ved erstatning efter lov om hold af dyr, er der – i stedet for individuel taksation, der ikke er mulig at gennemføre grundet omfanget af aflivninger – fastsat skalaværdier. Skalaværdierne baserer sig på auktionspriser i 2019 og 2020. Ved afgørelse om erstatning til den enkelte minkavler vil der herudover blive tale om en regulering af skalaværdien i forhold til den enkelte avlers pelsindeks, der er udarbejdet af København Fur.

Bonusordning (tempobonus)

Minkavlerne får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020). Dog senest den 11. november (5 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020), hvis farmen har færre end 7.500 mink. Derudover ydes avlere i Nordjylland en ekstra bonus på 10 kr. pr. mink, hvis de opfylder krav om endnu hurtigere aflivning. Minkavlerne har modtaget besked om, at regeringen er indstillet på at forlænge fristen for tempo-bonus, så muligheden for at opnå tempobonus vil blive udstrakt til minkfarme, hvor aflivning er sket til og med d. 19. november 2020.

Taleberedskab nr. 7

Fremadrettet kompensationsmodel

- Med regeringsbeslutningen om at alle mink i Danmarks skal aflives, står vi i en ny situation, hvor minkavlerne fremadrettet – i hvert fald ikke i 2021 – vil kunne indsætte nye mink, og dermed videreføre deres virksomhed.

- Minkavlerne skal have kompensation og erstatning for aflivningen af mink og forbuddet mod genindsættelse og hold af mink til og med 31. december 2021.
- Med lovforslaget indføres en bestemmelse om direkte erstatning for de aflivede mink og driftstabet som følge heraf. Denne bestemmelse svarer til den tilsvarende bestemmelse i lov om hold af dyr.
- Med hensyn til en fremadrettet kompensationsmodel, skal der etableres en særlig kompensationsordning for de danske minkavlere, der tager højde for, at aflivningen af alle danske mink sætter erhvervet i en helt særlig situation.
- Udmøntningen af denne erstatning forhandler vi i øjeblikket med folketingets partier.
- Derudover er der nu lavet en bonusordning, der betyder, at minkavlerne får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved en hurtig aflivning. Derudover ydes avlere i Nordjylland en ekstra bonus på 10 kr. pr. mink, hvis de opfylder krav om endnu hurtigere aflivning.

Baggrund:

Miljø- og Fødevareministeriet arbejder i samarbejde med bl.a. Finansministeriet aktuelt på et oplæg til en erstatnings- og/eller kompensationsordning ud fra to scenarier:

2) En ekspropriationslignende model, der sikrer, at de minkavlere, der ønsker det, kan komme ordentligt ud af erhvervet og opnå fuld erstatning/kompensation for tabet af deres minkvirksomhed.

1) En dvalemodel, hvor minkavlerne kompenseres for deres faste omkostninger og andre tilknyttede tab ved dvaletilstanden med henblik på at genoptage minkerhverv (tidligst) i 2022.

Erstatningsudmålingen vil være afhængig af hvilket scenarie, der realiseres. Det må under alle omstændigheder forventes, at der ud over erstatning for aflivede dyr, vil skulle kompenseres for driftstab i form

af manglende avlsmateriale og mulighed for at videreføre produktion, samt afskrivning på uvirksomme anlæg.

Aflivningen af alle mink i Danmark har ikke kun betydning for minkavlerne, men også for en række følgeerhverv. En række fodercentraler, pelserier og minkforarbejdnings-virksomheder samt auktionshuset København Fur er således også afhængige af mink-avlen for at kunne drive deres forretning.

Ifølge et udkast til aftale om Erstatning og kompensation mv. til minkavlerne og følgeerhverv berørt af Covid-19 vil virksomheder i følgeerhverv også skulle kunne modtage erstatning (i medfør af den nye lov/ lovforslaget) uanset, om der i det enkelte tilfælde er tale om ekspropriation eller ej. Der er i aftaleudkastet lagt op til, at der skal være tale om virksomheder, hvor mindst 80 pct. af deres omsætning aktuelt er baseret på minkavl, fx specialiserede foderleverandører eller pelserier.

Taleberedskab nr. 8

Fremtiden for minkproduktion i Danmark

- Regeringen er selvsagt bevidst om, at det er en meget alvorlig situation som minkbranchen befinder sig i.
- COVID-19 er dog først og fremmest en alvorlig trussel mod samfundet som helhed, og hensynet til folkesundheden må derfor have førsteprioritet.
- Ligeledes må vi erkende, at udviklingen i COVID-situationen er en stor ubekendt – og det er et forbehold som vi må tage, når vi diskuterer fremtidsudsigter, ikke bare for minkbranchen, men for mange andre brancher også.
- Udgangspunktet er derfor, at der også fremadrettet skal være mulighed for minkproduktion i Danmark, men rammerne for dette vil afhænge af situationens fortsatte udvikling.

- Regeringen er bevidst om, at aflivning af alle mink i Danmark de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche – i hvert fald for en årrække.

Baggrund:

Der er fra branchen stor bekymring over, hvorvidt smittespredningen og skalaen af de igangsatte aflivningsaktiviteter vil være så omfattende, at det reelt set vil betyde en lukning af branchen.

Taleberedskab nr. 9

Afvikling af minkproduktion i Danmark?

- For regeringen er fokus lige nu at stoppe COVID-19 smittespredningen på minkfarmene og i samfundet generelt. Udviklingen i COVID-situationen er en stor ubekendt – og det er et forbehold, som vi må tage, når vi diskuterer fremtidsudsigter for minkbranchen.
- Et forbud mod minkavl er grundlæggende en anden diskussion. Udgangspunktet er derfor, at der også fremadrettet skal være mulighed for minkproduktion i Danmark, men rammerne for dette vil afhænge af situationens fortsatte udvikling.
- Regeringen har fremsat et lovforslag med henblik på, at denne beslutning kan implementeres også uden for de etablerede beskyttelseszoner. Forslag til Lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink har til formål at hindre udbredelsen af COVID-19 i mink af hensyn til Folkesundheden. Med lovforslaget skal der således skabes hjemmel til aflivning af alle mink og samtidig indføres forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021. Der er dermed kun tale om et midlertidigt forbud.
- Regeringen er dog samtidig opmærksom på, at aflivning af alle mink i Danmark, inkl. avlsdyr vil sætte minkproduktionen i Danmark på standby. Dermed må vi forudse, at den danske minkbranche ikke kan genetableres på samme niveau i en overskuelig fremtid.

Baggrund:

Enhedslisten har den 7. oktober 2020 fremsat forslag om, at Folketinget pålægger regeringen senest i 2020, at tage de nødvendige administrative skridt for at sikre, at al avl af mink i Danmark udfases inden for 5 år (med start senest den 1. januar 2021), hvorefter der indføres et totalt forbud mod minkavl i Danmark, senest pr. 1. januar 2026. Fra udfasningsperioden træder i kraft, skal der desuden indføres et forbud mod udvidelser af eksisterende minkfarme og mod etablering af nye minkfarme. Beslutningsforslaget er tilbagetaget d. 11. november 2020.

Danmark er en af verdens førende producenter af minkskind, og der produceres årligt 12-13 mio. skind her i landet. København Fur, som er ejet af Dansk Pelsdyrsavlsforenings medlemmer, havde i 2018/19 en samlet omsætning på 5,2 milliarder kroner. Et forbud mod minkavl vil derfor ikke bare ramme den enkelte pelsdyravler, men også få store negative samfundsøkonomiske konsekvenser.

Branchen er underlagt de danske regler om beskyttelse af pelsdyr, som er fastsat for at sikre minks velfærd. Reglerne gennemfører Europarådets rekommandation om pelsdyr, og opfylder de fælles europæiske velfærdsnormer for pelsdyr.

Siden 2011 har det været obligatorisk for minkbesætninger at have en sundhedsrådgivningsaftale, og siden 2012 har der været fastsat krav om uddannelse og efteruddannelse for de ansvarlige for minkbesætninger. Ligeledes har branchen selv gennemført initiativer, og har bl.a. udarbejdet en branchekode for god praksis på minkfarme.

Fødearestyrelsen udfører regelmæssigt velfærdskontrol i et antal minkbesætninger hvert år, i lighed med dyrevelfærdskontrollen hos andre husdyr. Der er også blevet gennemført særlige kontrolkampagner med fokus på behandling af syge og tilskadekomne mink. Fødearestyrelsen vurderer, at regelefterlevelsen er blevet markant bedre i de senere år.

Samlet set har regeringen derfor ikke aktuelle planer om, at forbyde minkavl i Danmark, og det er indstillet, at forslaget om forbud mod minkavl afvises.

Forslag til Lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink har til formål at hindre udbredelsen af COVID-19 i mink af hensyn til Folkesundheden. Med lovforslaget skal der således skabes hjemmel til aflivning af alle mink og samtidig indføres forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021. Forslaget indebærer, at alle besætninger med mink, inklusive avlsdyr, omfattes af det midlertidige forbud mod hold af mink og skal aflives. Der er dermed kun tale om et midlertidigt forbud. Regeringen er dog samtidig opmærksom på, at aflivningen af alle mink i Danmark, inkl. avlsdyr, vil sætte minkproduktionen i Danmark på standby. Og med genopbygning af avlsbesætninger vil det tage en årrække at komme tilbage til normalen.

Taleberedskab nr. 10

Strategi om aflivning

- For at sikre folkesundheden aflives alle mink fra smittede og mistænkte besætninger samt besætninger inden for en radius af 7,8 km. Det gælder også avlsmink fra disse besætninger. Aflivning af alle besætninger i Nordjylland og herefter besætninger i resten af landet, der er smittet med COVID-19, har første prioritet.
- Minkavlere med besætninger uden for disse områder er nu opfordret til at pelse deres mink hurtigst muligt. Der er endvidere fremsat lovforslag med henblik på at hjemle aflivning af de resterende mink, der ikke er blevet pelset.
- Hastigheden af aflivningerne er øget massivt med hjælp fra politiet, forsvaret og andre myndigheder i Danmark. Den Nationale Operative Stab (NOST'en) koordinerer dette arbejde
- Den nuværende bekæmpelsesstrategi vurderes at være nødvendig for at stoppe smittespredningen af COVID-19 i mink, og dermed undgå yderligere smittespredning til mennesker, og at virus i mink muterer yderligere med risiko for folkesundheden.

Baggrund:

Miljø- og Fødevareministeriets håndtering af COVID-19 situationen i mink er baseret på rådgivning modtaget fra en række myndigheder, blandt andre Fødevarestyrelsen, Statens Serum Institut, Københavns Universitet og Sundhedsstyrelsen.

Beslutningen om aflivning af alle mink fra smittede og mistænkte besætninger samt besætninger inden for en radius af 7,8 km er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden.

Aflivningerne afspejler, at der foreligger en helt særlig situation med alvorlige risici for folkesundheden, hvor der ikke er den tilstrækkelige viden og erfaring omkring bekæmpelsen af COVID-19, og hvordan smitten med COVID-19 spredes mellem mennesker og mink. Det må konstateres, at de hidtil gennemførte tiltag ikke har givet den ønskede effekt.

Regeringen besluttede at aflive alle mink i Danmark, hvilket blev meldt ud d. 4. november 2020. Det skete på baggrund af, at Statens Serum Institut ved foreløbige undersøgelser har fundet ny muteret coronavirus i mink, der kan påvirke effekten af en vaccine. Den fulde udmøntning af denne beslutning afventer etableringen af det fornødne lovgrundlag, så også raske mink uden for 7,8 km.-zonerne kan aflives, hvis ikke de er pelset.

Taleberedskab nr. 11

Problemstilling: Den løbende og intensiverede overvågning for COVID-19 i minkbesætninger i Danmark

- Siden uge 30 har alle ejere af minkbesætninger skullet indsende svælgsvaberprøver fra en stikprøve af 5 nyligt døde mink fra deres besætninger. Prøverne skulle udtages med 3 ugers mellemrum til undersøgelse for virus hos Statens Serum Institut.
- På grund af den øgede forekomst af smittede besætninger i Nordjylland blev det besluttet at intensivere overvågningen i kommuner

med smittede besætninger fra 23. september 2020 i et forsøg på at opdage en smittet besætning hurtigere.

- Besætningsejere i den intensiverede overvågning skulle 2 gange om ugen indsende svaberprøver af alle nyligt døde mink i samleprøver af 5 svabre til undersøgelse.
- Fra 9. november 2020 er overvågningsfrekvensen ændret igen til nu en ugentlig indsendelse af en samleprøve af 5 svaberprøver fra nyligt døde mink for alle besætninger i Danmark.
- Fødevarestyrelsen har løbende fulgt op med telefonisk kontakt til alle ejere, der ikke har indsendt prøver rettidigt eller har givet besked om, at der ikke var døde mink at tage prøve fra.
- Der er i forbindelse med overvågningen givet indskærpelse til en besætningsejer og påbud til yderligere 23 ejere for manglende indsendelse af prøver. I alle tilfælde, bortset fra et enkelt, er påbuddet efterkommet og prøver er sendt ind.
- Den besætningsejer, der ikke efterkom påbuddet, er besøgt af Fødevarestyrelsen og prøver er udtaget til afklaring af status.

Baggrund:

Overvågningen startede i uge 30 (20. juli 2020).

Overvågningen var bygget således op, at minkejerne indsendte 5 svaberprøver fra døde mink hver tredje uge.

Landet var delt op i områder som følger, for de første to runder af overvågningen:

...

Ved udgangen af uge 35 blev det besluttet at fortsætte overvågningen indtil pelsning var overstået. Det vil sige i en runde 3-6 startende i uge 37 (7. september 2020).

Pr. 23. september 2020 blev det besluttet, at intensivere overvågningen i de kommuner, hvor der var smittede besætninger således, at besætninger i disse kommuner indsender prøver to gange ugentligt. Prøverne udtages som poolede prøver af 5 stk.

Samtidig ændres prøveudtagningen i resten af landet til også at være poolede prøver af 5 stk. men stadig med udtagelse med tre ugers mellemrum. Efterhånden som flere kommuner er blevet ramt er de blevet inkluderet i den intensiverede overvågning.

Pr. 9. november 2020 er prøvetagningsfrekvensen igen ændret. Fra den dato skal alle minkbesætninger i Danmark udtage en poolede prøve af 5 svabre ugentligt. Indtil videre indtil starten af december måned.

Samtidig er analyserne fordelt mellem SSI og DTU – fordelingen følger fordelingen af kommuner med smittede hhv. raske besætninger pr. 9. november 2020. (<https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Sider/overvaagning-og-test-af-mink.aspx>)

Fødevarestyrelsen har løbende fulgt op med telefonisk kontakt til alle ejere, der ikke har indsendt prøver rettidigt eller givet besked om, at der ikke var døde mink at tage prøve fra.

Der er i forbindelse med overvågningen givet indskærpelse til en besætningsejer og påbud til yderligere 23 ejere for manglende indsendelse af prøver. I alle tilfælde bortset fra et enkelt er påbuddet efterkommet og prøver er sendt ind.

Den besætningsejer der ikke efterkom påbuddet er besøgt af Fødevarestyrelsen og prøver er udtaget til afklaring af status.

Taleberedskab nr. 12

Inddragelse af minkavlere i aflivning

- Fødevarestyrelsen opfordrer minkavlerne til selv at deltage i aflivningen, lige meget om minkene er smittede eller ej.

- Minkavlerne kan få kompensation for den arbejdstid, de bruger på aflivningen.
- Fødevarestyrelsen kan ikke tvinge ejerne til at deltage i arbejdet med aflivning af dyrene.
- Ejerne kan aflive besætninger smittet med COVID-19 samt foretage rengøring og desinfektion af farmene og få dækket udgifterne i relation hertil. Med avlernes hjælp er det muligt at aflive hurtigere, så smitterisikoen fra smittede besætninger hurtigere elimineres.

Baggrund:

Fødevarestyrelsen er i dialog med erhvervet og alle berørte besætnings-ejere.

Fødevarestyrelsen opfordrer minkavleren til selv at deltage i aflivningen, lige meget om minkene er smittede eller ej. Minkavleren kan få betalt 300 kr. i timen for at deltage i arbejdet med at aflive ikke smittede zonebesætninger. I de smittede besætninger får ejeren en samlet erstatning, der også dækker arbejdstid. I besætninger beliggende uden for zonerne, får ejerne betalt den arbejdstid, der bruges på at aflive avlsdyr, der ellers ikke skulle være pelset.

Det er imidlertid meget forskelligt fra besætning til besætning, om minkavlerne ønsker at medvirke.

Fødevarestyrelsen kan ikke tvinge ejerne til at deltage i arbejdet med aflivning af dyrene. Hvis minkavlerne ikke kan eller vil deltage i aflivningen af deres dyr, vil denne blive foretaget af myndighederne. For besætninger uden for zonerne dog først, når der er etableret lovhjemmel.

Ejerne af smittede minkbesætninger kan aflive besætninger smittet med COVID-19 samt foretage rengøring og desinfektion af farmene og få dækket deres udgifter i relation hertil. Med avlernes hjælp bliver det muligt at sætte fart på aflivningerne, så smitterisikoen fra smittede besætninger hurtigere elimineres.

Fødevarestyrelsen tilbyder, efter dialog med København Fur, minkavlerne en standardaftale, som beskriver de opgaver, ejeren får ansvaret for som led i aflivningen af farmens mink og den efterfølgende rengøring og desinfektion.

Styrelsen vil også skulle godkende, at den efterfølgende rengøring og desinfektion er tilstrækkelig til at hindre spredning af COVID-19 smitte. Besætningsejeren modtager en fast aftalt betaling til dækning af sine omkostninger, som afhænger af besætningens størrelse.

...

9.9.7. Spørgetime med statsministeren den 17. november 2020

Senere samme dag den 17. november 2020 kl. 13.00 blev der afholdt spørgetime med statsministeren, jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg F, møde 18, kl. 13.00.

Forinden blev der udarbejdet overliggerberedskab til statsministeren, som kl. 12.32 blev sendt til presse- og kommunikationschef Sophie Bremer. Det fremgår af den forudgående mailkorrespondance kl. 12.19, at overliggerberedskaberne B2-B4 var versioner revideret af "DC", ligesom det fremgår, at det var uklart, om B5 også var rettet af "DC", eller om den tidligere havde været forelagt.

Af overliggerberedskaberne om mink B1-B5 fremgår:

...

B. MINK

1. Hvad mener statsministeren er et rimeligt beløb at kompensere minkavlerne med?
2. Mener statsministeren, at det var den rigtige beslutning af stoppe aflivningen af mink i juli?
3. Har regeringen givet en ulovlig ordre og brudt grundloven?
4. Hvorfor har regeringen ikke stoppet tempobonus? Og presser myndighederne minkavlerne til at aflive raske dyr uden for smittezoner?

5. Vidste statsministeren at der ikke var hjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne?

...

Overliggerberedskaber til spørgetime den 17. november 2020

B1. Mink og kompensation

Q:

Hvad mener statsministeren er et rimeligt beløb at kompensere minkavlerne med?

A:

- Som det fremgår af den aftale der blev indgået i går er regeringens holdning, at minkavlerne skal have fuldstændig erstatning.
- Hvad det betyder i kroner og ører for den enkelte avler, kan jeg ikke sætte tal på her og nu.
- Der foregår i øjeblikket forhandlinger i Erhvervsministeriet om den konkrete udformning, så vi kan få skabt tryghed for minkavlerne om, hvad de kan forvente sig af erstatning.

Baggrund

Regeringen har d. 16. november 2020 sammen med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti,

Enhedslisten og Alternativet indgået en aftale om midlertidig forbud mod mink samt hjemmel for aflivning og tempobonus til de minkavlere, der afliver deres mink.

Af aftalen fremgår det: *I nogle tilfælde, hvor en minkvirksomhed afvikles, kan sådanne foranstaltninger have karakter af ekspropriation efter grundlovens § 73. Uanset om det er tilfældet eller ej, er aftalepartierne enige om, at minkavlerne og de meget minkavlsafhængige følgeerhverv skal behandles, som om der er tale om ekspropriation. I forlængelse her-*

af er aftalepartierne enige om, at minkavlerne skal have fuldstændig erstatning. Erstatning ydes til virksomheder som følge af beslutninger gennemført af danske myndigheder.

Regeringen vil fortsætte forhandlingerne om erstatnings- og kompensationsmodeller mv. med

Folketingets partier og inddrage pelsdyrbranchen.

Venstre har under forhandlingerne om compensation udtrykt ønske om at anvende beregningsprincipper, der vurderes at indebære erstatningsniveauer, der rækker ud over de faktiske værdier i virksomhederne. Det er under afklaring med EU-Kommissionen, om dette på nogen måde kan forenes med statsstøttere reglerne.

Overliggerberedskaber til spørgetime den 17. november 2020

B2. Enig i beslutning om stoppe aflivning af mink i juli

Q:

Mener statsministeren, at det var den rigtige beslutning af stoppe aflivningen af mink i juli?

A:

- Myndighederne har løbende iværksat tiltag for at imødegå smitten fra mink.
- Desværre har myndighedernes tiltag ikke vist sig tilstrækkeligt til at inddæmme smitten.
- Jeg vil henvise til fødevareministeren for den nærmere diskussion af de strategier, der er anlagt.

Overliggerberedskaber til spørgetime den 17. november 2020

B3. Begået grundlovsbrud

Q:

Er der begået brud på grundloven?

A:

- Der bliver rejst mange alvorlige anklager i disse dage. Og sat mange alvorlige mærkater på.
- Som aftalt kommer fødevareministeren med en redegørelse til Folketinget.
- Den jeg vil jeg opfordre til, at man afventer, før man gør sig selv til dommer.

- Oppositionens interesse i den meget højlydt italesættelse af, at jeg skulle have begået grundlovsbrud, er åbenlys.
- Havde jeg vidst, at der ikke var lovhjemmel, havde jeg selvfølgelig udtryk mig anderledes på pressemødet. Det er beklageligt. Men det udgør altså ikke et grundlovsbrud.
- Jeg vil generelt opfordre til, at man afventer redegørelsen, før man gør sig selv til dommer.
- Og så synes jeg i øvrigt, vi alle skylder minkavlerne at bruge vores kræfter på at skabe klarhed om deres situation.

- Oppositionen prøver at tegne et billede af, at man bevidst har prøvet at gøre noget ulovligt.
- Men hvad i alverden skulle regeringens motiv eller interesse have været i dét?

- Ja, der er begået en fejl. Det er beklageligt.

Overliggerberedskaber til spørgetime den 17. november 2020

B4. Tempobonus

Q:

Hvorfor har regeringen ikke stoppet tempobonus, når der ikke er lovhjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne?

A:

- Regeringen indgik som bekendt i går en aftale med Radikale, SF og Enhedslisten, om etablering af de nødvendige hjemler til bl.a. udbetaling af tempobonus.
- Jeg er glad for, der nu er skabt klarhed for minkavlerne.
- Som justitsministeren har sagt, kan der aldrig være noget ulovligt i at oplyse om forventningerne til resultatet af en politisk proces. Og det var det myndighederne gjorde vedrørende tempobonus i brevene til minkavlerne den 10. og den 15. november.
- [Og så vil jeg gerne minde om, at det jo ikke er ulig, hvordan vi ellers her i Folketinget og i regeringen igennem pandemien har arbejdet med compensation: At det klart erklæres til de berørte erhverv, at der vil komme compensation – og så finder partierne sammen en konkret model herfor, herunder i forhold til den nødvendige hjemmel.]
- Nu vil jeg kraftig opfordre til, at vi på Christiansborg lægger os i selen for at blive enige også om compensation og erstatning til minkavlerne

Baggrund

Justitsminister Nick Hækkerup:

“Regeringen bliver af nogen kritiseret for, at vi bliver ved med at begå fejl i sagen om aflivning af mink - fx i forhold til de såkaldte tempobonusser. Regeringen har i meget klare vendinger beklaget, at der er blevet begået fejl i forløbet. Men det er fx ikke, som det er blevet hævdet, ulovligt, at myndighederne søndag aften skrev ud til minkavlerne, at der blev arbejdet på at etablere den nødvendige hjemmel, og at regeringen forventede, at resultatet af de politiske forhandlinger ville blive en forlængelse af ordningen med tempobonus fra den 16. til den 19. november. Hvilket det nu i øvrigt er blevet med den politiske aftale om bl.a. tempobonus, der blev indgået i går aften. Der er ikke og kan aldrig være noget ulovligt i at oplyse om regeringens forventninger til resultatet af en politisk proces. Det burde sige sig selv. Det var heller ikke ulovligt, at myndighederne den 10. november meldte ud til minkavlerne, at regeringen arbejdede på at etablere de nødvendige hjemler til bl.a. at udbetale tempobonusser. Det er derfor useriøst at kritisere regeringen for at blive ved med at lave ulovligheder. Det ændrer ikke ved de fejl, der er begået. Og det ændrer ikke ved, at minkavlerne er i en dybt ulykkelig situation.“

Q:

Presser myndighederne minkavlere uden for smittezonerne til at aflive mink, selvom der ikke er hjemmel

A:

- Som bekendt kan myndighederne kun foretage optælling og aflivning uden for zonerne, hvis minkavlerne har samtykket.
- Det har jeg selvfølgelig en forventning om, at de ansvarlige myndigheder lever op til.
- Yderligere spørgsmål om myndighedernes ageren skal rettes til de relevante ministerier [navnlig Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet].

Baggrund

Af myndighedernes kommunikation med minkavlerne den 10. og den 15. november, fremgik det, at der pågik politiske drøftelser af spørgsmålet om tempobonus, og at der blev arbejdet på tilvejebringelse af hjemmel. Eftersom fristen for den tempobonus, som regeringen havde meldt ud, udløb mandag aften, blev meldt ud om forventningen om en forlængelse i søndags.

Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 17. november 2020

B5. Hvad vidste STM om manglende lovhjemmel til aflivning af mink

Q:

Vidste statsministeren, at der ikke var hjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne?

A:

- Som jeg oplyste sidste uge i spørgetimen: Jeg vidste ikke, at der manglede den fornødne lovhjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne, da vi afholdt pressemøde onsdag d. 4. november. Jeg blev gjort opmærksom på den problemstilling i weekenden d. 7-8. november.
- [Statsministeriet blev kontaktet af Fødevareministeriet lørdag d. 7 vedrørende behovet for hastelovgivning. Jeg er blevet oplyst om, at Statsministeriet bad Fødevareministeriet om at tage kontakt til partierne i Folketinget med henblik på at sikre opbakning til indhold og proces. Desuden blev Fødevareministeriet bedt om at lave et notat til Folketinget ifm. ønsket om hastebehandling.
- Jeg fik forelagt en sag med ønsket fra Fødevareministeriet om hestebehandling søndag aften d. 8. november. På det tidspunkt har fødevareministeren haft kontakt til partierne i Folketinget, ligesom sagen er offentlig kendt via omtale i medierne.]

- I forbindelse med regeringsprocessen har der været peget på et uafklaret spørgsmål om den rette lovhjemmel til forskellige mulige kompensationsmodeller til erhvervet, samt et generelt forbehold for afklaring af statsstøtteregler. De spørgsmål har der været og er stadig forhandlinger med folketingets partier om hos erhvervsministeren.
 - Samtidig vil jeg sige: Havde jeg vidst der manglede lovhjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne – så ville jeg stadig have holdt pressemødet onsdag – men selvfølgelig gjort det klart, at regeringen ville bede Folketinget om tilslutning til hastebehandling og gjort klart, at der indtil hjemlen var på plads, var tale om en opfordring til minkavlerne.
 - Jeg mener således det er den rigtige beslutning, at når vi som regeringen får en så klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne så handler vi.
- ...”

Spørgetimen er gengivet i Folketingstidende 2020-21, tillæg F, møde 18, kl. 13.00:

” ...

18. møde

Tirsdag den 17. november 2020 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgetime med statsministeren

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 18:

Forespørgsel til ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling om aflivning af mink.

...

Af Lise Bech (DF) og Hans Kristian Skibby (DF).

(Anmeldelse 12.11.2020).

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Mødet er åbnet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgetime med statsministeren

Kl. 13:00

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Jeg giver ordet til statsministeren for en indledende redegørelse. Værsgo.

Kl. 13:00

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for det. Først tak til Det Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet for den aftale, som blev indgået i går, om hjemmel til aflivning af mink og tempobonus. Og velkommen tilbage til vores kollega Søren Pape Poulsen. Det er dejligt at se dig efter et angreb af covid-19 og at have dig tilbage her.

Den 10. september var 9 minkfarme smittet med covid-19, i starten af november var det tal 191, og i går var tallet 279. Den sundhedsfaglige rådgivning er klar: Mennesker og mink smitter hinanden; der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antallet af smittede minkfarme og smitten blandt lokalbefolkningen. Samtidig muterer smitten blandt mink, og for ca. 2 uger siden oplyste Serum instituttet, at en af mutationerne i foreløbige undersøgelser udviste nedsat følsomhed over for antistoffer, og at det potentielt kunne have en betydning for effekten af en fremtidig vaccine. Der har efterfølgende været meget

debat både herhjemme i Danmark, men også internationalt. Det er en debat, jeg selvfølgelig hilser velkommen, for den er vigtig.

Men de danske sundhedsmyndigheder var meget klare i deres konklusion, og jeg citerer: En fortsat minkavl under en igangværende covid-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge covid-19 med vacciner. Citat slut. Som statsminister tilsidesætter jeg ikke en så klar risikovurdering fra sundhedsmyndighedernes side. Hvor er vi ellers henne? Det ville i vores øjne være uforsvarligt. Og der er i øvrigt stadig partier her i Folketinget, der skylder et klart svar på, om man vil følge den risikovurdering, der ligger fra sundhedsmyndighedernes side.

Foreløbig har myndighederne ikke fundet yderligere eksempler på den såkaldte cluster-5 hos mennesker, og det er meget glædeligt, men tænk, hvis det modsatte var sket, nemlig at den blev spredt til resten af landet, også til udlandet, eller at der ville opstå yderligere mutationer, cluster-6, -7 eller -8. Den risiko kan vi i Danmark ikke løbe. Det handler om folkesundheden, men det handler også om Danmarks eksport, økonomi og vores omdømme i verden. Beslutningen var og er nødvendig, og den sundhedsfaglige risikovurdering taler sit tydelige sprog.

Er det så en undskyldning for at begå fejl? Nej, det er det ikke. Jeg har allerede beklaget den manglende lovhjemmel, og det vil jeg gerne beklage igen i dag, og der kommer en redegørelse til Folketinget. Men jeg vil i særdeleshed beklage over for de danske minkavlere. Jeres liv er med et vendt op og ned, men alligevel har I håndteret situationen utrolig ansvarligt, og jeg er oprigtig ked af, hvad I har skullet stå model til de sidste 2 uger. Det *har* ikke været rimeligt, og det *er* ikke rimeligt. Forløbet her giver selvfølgelig også anledning til refleksion, også over det forslag til epidemilov, der nu drøftes. Vi lytter til kritikken, der skal findes en anden balance, og derfor går sundhedsministeren nu i gang med de egentlige forhandlinger om en ny epidemilov med et andet indhold end det, der er velkendt.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at Danmark og Europa ikke er igennem covid-19. Bare ét eksempel: Østrig, som klarede sig godt igennem pandemiens første bølge, lukker nu samfundet hårdt ned i 3 uger. Som

min gode ven og kollega kansler Kurz sagde: Mød ikke nogen, enhver social kontakt er en for meget.

Danmark er foreløbig et bedre sted takket være befolkningens indsats, men også takket være de mange test, opsporinger og isolation og de tidlige restriktioner. Samtidig med det har vi nu et varslingsystem med en ekstern referencegruppe, hvor økonomer og sundhedsfaglige eksperter mødes med myndighederne. I Danmark overvåger vi nu epidemien så grundigt, at vi er i langt bedre tid og kan forberede, hvor der eventuelt skal sættes yderligere ind. Det giver selvsagt også mulighed for en god parlamentarisk proces; det er regeringens ansvar, og det vil vi invitere til. Det gælder i forhold til de restriktioner, som udløber på søndag, og det gælder også i forhold til, at myndighederne vurderer, at der på et senere tidspunkt kan være behov for yderligere tiltag i hovedstadsområdet og på Vestegnen, hvis det skulle vise sig nødvendigt.

Regeringen vil selvfølgelig fastholde det udgangspunkt, at vi ikke gør mindre end det, sundhedsmyndighederne anbefaler. I går startede sundhedsministeren drøftelser med partierne, og jo større opbakning, der er her i Folketinget til sundhedsmyndighedernes anbefalinger, jo bedre er det selvfølgelig. Når det er sagt, kan jeg ikke afvise, at der under corona igen vil komme nogle situationer, hvor vi ville være nødsaget til i fællesskab at træffe beslutninger med meget kort varsel, og det var handlekraften, der reddede os dengang tilbage i marts. Tak for ordet.

Kl. 13:05

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Vi går nu videre med spørgsmål fra partilederne. Spørgeren og statsministeren har begge først op til 2 minutters taletid, og herefter følger to opfølgende spørgsmål, hvor spørgeren og statsministeren hver har 1 minuts taletid.

Den første er hr. Jakob Ellemann-Jensen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 13:05

Spm. nr. US 12

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, formand, og tak til statsministeren. Det er jo en uges tid siden, vi stod herinde sidst med en tilsvarende lydkulisse. Dengang mente jeg, at det, som regeringen havde begået, var en skandale. Det var nemlig en ulovlig ordre, og man har dræbt et helt erhverv. Den skandale skal jeg hilse og sige ikke er blevet mindre i løbet af den seneste uges tid, hvor vi alle sammen er blevet klogere.

Statsministeren prøver igen at lave den her kontrast imellem folkesundhed og folkestyre og siger, at det er nødvendigt at handle. Jo, men det er sådan set også nødvendigt at overholde grundloven. Det tror jeg også at vi kan blive enige om.

Det indtryk, der er ladet tilbage, er jo, at man sådan set ikke fortryder, at man gav en ulovlig ordre, og man fortryder heller ikke, at man bare kørte den igennem. Selv ikke, da man blev opmærksom på, at den var ulovlig, gjorde man noget som helst for at rette op på det.

Det har vist sig, at man slet ikke havde overvejet spørgsmålet om erstatning til de minkavlere, som bliver ramt. Jeg skulle i den seneste uge gentagne gange tigge og bede regeringen om at tage kontakt til Europa-Kommissionen. Det kunne indtil søndag aften på ingen måde lade sig gøre. Det kunne det så pudsigt nok pludselig mandag morgen, da man ikke havde et flertal. Det er noget, Venstre stadig væk går op i, og det er noget, vi kommer til at forfølge, uanset at regeringens parlamentariske grundlag nu har blåstemplet regeringens ulovlige ageren i forhold til grundloven.

Et erhverv er blevet lagt i graven; familier er blevet knust; livsværk er blevet ødelagt; generationers arbejde er røget ud af vinduet; Nordjylland er ramt af restriktioner, der nu på det seneste er blevet skabt tvivl om; der er en måbende befolkning; og der er i den grad kø ved håndvasken: Hvad har statsministeren egentlig tænkt sig at gøre for at genoprette tilliden til huset her og til regeringen?

Kl. 13:07

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:07

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for spørgsmålet, og tak for det samarbejde, vi har omkring den her sag. Der bliver sagt ganske meget i den offentlige debat, men vi har jo igennem de seneste efterhånden mange døgn forhandlet meget, meget tæt og fortroligt og ordentligt for at finde en løsning, hvad angår kompensation. Og jeg fornemmer i virkeligheden, at vi bredt er enige om, at når man på baggrund af den sundhedsfaglige vurdering, der ligger, og som jeg forstår Venstre bakker op om, nemlig at minkene skal aflives, bringer minkavlerne i den ulykkelige situation, som tilfældet er, skal der også falde en kompensation, der gør, at minkavlerne kommer godt fra det erhverv, som de – og det er jo helt rigtigt – har oparbejdet igennem mange år, og som for manges vedkommende er et decideret livsværk.

Kompensationsdelen forhandler vi stadig væk videre om, og jeg er også glad for den dialog, vi har haft i forhold til EU-spørgsmålet. Det er klart, at vi ikke kan, og det tror jeg også at Venstre er enig med regeringen i, bryde EU-retten eller de statsstøtteregele, der er, men vi kan gøre alt, hvad vi kan, for at finde en løsning i den helt ekstraordinære situation, der er. Der kan jeg sige, at jeg selv i går talte med kommissionsformanden, ligesom der hen over weekenden har været en meget tæt dialog med Kommissionen i det hele taget om, om vi ikke kan finde en løsning, der gør, at vi i den her helt ekstraordinære situation kan give minkavlerne den erstatning, der er behov for.

Til tillidsspørgsmålet: Der er der jo de samme vilkår for alle os folkevalgte, nemlig at det er noget, man skal gøre sig fortjent til. Der håber jeg selvfølgelig på et fortsat godt samarbejde i og med Folketinget om alle de beslutninger, der skal træffes omkring covid-19. Og det, der i hvert

fald er helt afgørende, når det handler om tillid, er jo, at Folketinget stiller sig bag sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Kl. 13:09

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 13:09

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, tror jeg nok – i hvert fald tak for den del med at lytte til anbefalingen om at tage fat i Kommissionen. Jeg synes, det tog utrolig lang tid, og det ærgrer mig.

I den forgangne uge har statsministeren jo forsøgt forskellige gange og senest i oplægget her for lidt siden at bortforklare sit lovbrud med, at der er sket en fejl, at der har været en hjemmelsudfordring, at det er fødevareministerens skyld eller ansvar, at det er embedsmændenes skyld, og at der kommer en redegørelse osv. osv.

Altså, faktum er jo, at der blev givet en ulovlig ordre på statsministerens pressemedie; faktum er, at ordene kom ud af statsministerens mund; faktum er, at beslutningen blev truffet i regeringens Koordinationsudvalg, hvor statsministeren om ikke fysisk så på enhver anden måde sidder for bordenden. Så for at gentage det spørgsmål, jeg stillede i sidste uge: Mener statsministeren, at statsministeren bærer ansvaret for den her ulovlige beslutning?

Kl. 13:10

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:10

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg forstår ikke helt den polemiske tilgang til redegørelsesspørgsmålet, for jeg forstår det egentlig sådan, at Folketinget ønsker en ordentlig redegørelse af det her forløb. Den redegørelse arbejdes der på, og den præsenteres i morgen. Den har jeg tænkt mig at respektere, og jeg vil i øvrigt også opfordre til, at man ikke fælder dom, før man har set den redegørelse, i forhold til det her forløb.

Det er en fejl, at der ikke var lovhjælp, og det har vi beklaget. Det er klart – det siger sig selv – at der altid skal være lovhjælp, når der træffes beslutninger. Men jeg skal bare lige forstå det: Er man uenig i beslutningen? For det er jo det, der er essensen i den her diskussion (*Jakob Ellemann-Jensen (V): Nej*). Jo, det er det, for når vi får en risikovurdering, der handler om folkesundheden, potentielt både i Danmark, i Europa og globalt, så skal der handles, og det valgte vi at gøre hurtigt – mig bekendt med opbakning fra Venstre. Jeg går ud fra, at den opbakning stadig væk er til stede. Og så må redegørelsen jo afdække, hvad det er, der er foregået.

Kl. 13:11

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 13:11

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Der er altså ikke noget, der hedder: Undskyld, hr. betjent, at jeg kørte over for rødt, men jeg havde travlt. Uanset hvor travlt man har, skal man vente, til der er grønt. Og uanset hvor meget det haster, skal man vente, til lovhjælp er på plads. Det kom aftalen bag den i går med hjælp fra regeringens parlamentariske grundlag. Lovhjemmelen som sådan er jo ikke på plads, før den er behandlet her i huset. Det ændrer altså ikke på, at lov er lov, og at lov skal holdes.

Nu kan jeg forstå, at statsministeren læner sig op ad en af fødevareministerens utallige forklaringer: at man godt vidste det, men at man agerede, fordi det var vigtigt at agere hurtigt. Det er den måde, jeg må høre statsministeren sige det på. Og der er det, at jeg så bare i al stilfærdighed spørger: Er vi enige om, at ansvaret for, at der blev kørt over for rødt for fuldt drøn, var statsministerens?

Kl. 13:12

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:12

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det er jo ikke korrekt, hvad der bliver sagt. Det er ikke korrekt, og det bliver jeg nødt til kraftigt at anholde, for som jeg sagde allerede i sidste uge: Hvis vi var blevet bekendt med, at der ikke var lovhemmel til at træffe den her beslutning, så havde vi jo sagt det på pressemødet; det havde vi jo sagt. (*Jakob Ellemann-Jensen (V)*: Så så meget hastede det ikke alligevel?).

Kl. 13:13

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Det er statsministeren, der har ordet.

Kl. 13:13

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, hastigheden kan man jo ikke anfægte i mine øjne, for når der ligger en sikkerhedsrisiko, der handler om danskernes folkesundhed, så bliver vi ansvarlige politikere nødt til at reagere. Og derfor mener jeg fortsat, at beslutningen var nødvendig. Hvis vi var blevet oplyst, da vi træffer

beslutningen, om, at der ikke er lovhjemmel, så havde vi jo holdt præcis det samme pressemøde, men havde så selvfølgelig i det pressemøde sagt: Der er ikke lovhjemmel, og det vil vi nu bede Folketinget om at bakke op om tilvejebringes. Det havde ikke ændret på beslutningen.

Kl. 13:13

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det.

Den næste spørger er hr. Kristian Thulesen Dahl fra Dansk Folkeparti.

Kl. 13:13

Spm. nr. US 13

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak, formand, og tak til statsministeren for de indledende betragtninger. Mine spørgsmål i dag handler også om minksagen, og de handler også om, hvad regeringen i virkeligheden gjorde, da man fandt ud af, at det var en ulovlig praksis, man var i gang med at udmønte.

Jeg vil egentlig godt begynde med at sige, at jeg synes, at med lov skal land bygges – det står herude over indgangen til salen – og jeg tror, at det er sådan en generel forståelse, vi har. Men bare for at være helt sikker på, hvordan vi kommer videre med den her sag, vil jeg egentlig gerne spørge statsministeren, om hun er enig i følgende to udsagn, og det ene er: Ligegyldigt, hvad man måtte mene om alle mulige spørgsmål, skal loven holdes. Det nytter ikke noget at basere et samfund på lovløshed, hverken i den ene eller den anden sammenhæng. Det var det første udsagn. Det andet udsagn er: Et land kan jo ikke have en regering, der ikke vil efterleve enten den nationale lov eller de internationale forpligtelser, der findes, for så bliver det et lovløst samfund, og det er der i mine øjne ikke noget parti eller nogen politiker der kan forsvare. Det var det andet udsagn.

Er statsministeren enig i de to udsagn?

Kl. 13:14

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:14

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, det er statsministeren – og jeg vil næsten tro, at det er citater fra statsministerens mund, det kunne i hvert fald godt lyde som formuleringer, jeg kan have brugt her i Folketingssalen – det er jeg. Der er ikke noget, hverken i de udsagn eller i den dialog, vi har i dag, der ændrer på, at det selvfølgelig er problematisk, at der ikke er lovhjemmel til den beslutning, regeringen træffer. Det er en fejl. Det er en fejl, som vi har beklaget, og alle afventer nu en redegørelse, som kommer til at vise, hvad det er, der er foregået forud for den her sag, og det mener jeg er den rigtige måde at håndtere det på.

Jeg bliver samtidig nødt til i stor respekt for den her diskussion, for den er helt reel, det er helt legitimt at have en diskussion omkring det her, at insistere på, at den opgave, vi skal løfte, og den opgave, vi skal løse, handler om danskernes folkesundhed. Vi er i en situation, hvor det store reservoir af mink i Danmark er en udfordring for danskernes sundhed, for folkesundheden, og potentielt også er det globalt, og derfor er der altså en opgave, der stadig væk skal løses.

Kl. 13:16

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:16

Kristian Thulesen Dahl (DF):

De her citater er jeg glad for statsministeren er enig i, for det er statsministerens egne citater fra tidligere på året, der handlede om, hvorfor man skulle nedsætte en instrukskommission i den såkaldte barnebrudssag. Da sagde statsministeren så også, at hvis man nu kører det her argument til ende, nemlig at vi efter forgodtbefindende, næsten ligegyldigt hvor godt et hjerte vi gør det med, kan vælge som politikere at tilsidesætte enten grundlov, almindelig lovgivning eller europæisk og international regulering, hvor ender vi så? Skal det så være sådan, at man, fordi man synes, man er i sin gode ret, så bare skal kunne tilsidesætte lovgivningen? Hvad så med et andet flertal, der synes, man skal tilsidesætte lovgivningen på den anden side? Så er det jo et lovløst samfund, og det kan vi vel egentlig ikke forsvare – det fortsatte statsministeren så med i forhold til de to andre citater, jeg kom med – men det er jo lige præcis det, statsministeren gør i den her sag. For i den her sag siger statsministeren, fra man finder ud af, at det her er ulovligt, en ulovlig praksis, at man alligevel fortsætter med det, og det vil sige, at så kommer vi ud i et lovløst samfund, hvor det er statsministeren, der definerer, hvad man har lov til, og hvad man ikke har lov til, og det ikke er lovens rammer, der sætter de grænser.

Kan statsministeren ikke godt se, at det her da er mindst lige så alvorligt som de argumenter, statsministeren brugte for at nedsætte en instrukskommission?

Kl. 13:17

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:17

Statsministeren (Mette Frederiksen):

De der ord – nu diskuterer vi jo mine ord på begge sider – er jeg fuldstændig enig i. Det er jeg jo, fordi jeg er enig med fru Inger Støjberg i

det problematiske i, at man kan bo på et dansk asylcenter med en mindreårig. Det er jeg fuldstændig enig i, det var jeg dengang, og det er jeg stadig væk. Det ændrer jo så ikke på, at man må gøre op, og det gælder jo i enhver situation, hvordan forskellige forhold skal undersøges og afdækkes. Det er jo en beslutning, man træffer her i Folketinget, og det har jeg meget, meget stor respekt for.

Jeg bliver også nødt til at sige, at når beslutningen træffes i forhold til aflivning af minkene, er jeg og vi ikke bekendt med, at der ikke er lov-hjemmel. Det mener jeg ikke er at tilsidesætte lovgivning. Det mener jeg er to forskellige diskussioner. Men i respekt for den redegørelse, som jeg nu forstår man næsten er lidt ligeglad med – det forstår jeg faktisk ikke man er, altså, jeg har egentlig forstået, at der er et stort ønske om en redegørelse – så synes jeg, man skal fælde dom, når man ser den redegørelse.

Kl. 13:18

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:18

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hvis nu statsministeren ikke skal risikere at blive beskyldt for hykleri her, altså helt ærligt, så tror jeg, statsministeren meget hurtigt skal komme frem til det synspunkt, at de argumenter, statsministeren selv har brugt tidligere, om nedsættelsen af en instrukskommission medfører, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission om det forløb, vi har haft her. Det tror jeg altså statsministeren skal gøre ret hurtigt, for ellers tror jeg, de fleste kan se, at når man sidder som oppositionspolitiker, synes man, det er helt fint at få undersøgt de andre, og at når man selv sidder i regeringskontorerne, skal der ikke gælde tilsvarende linjer.

Her har vi at gøre med en sag, hvor vi ved at loven er brudt. Vi ved, statsministeren er blevet bekendt med, at loven brydes på et tidspunkt, og at

statsministeren ikke har bedt om at få tingene rettet op. Man har bedt om at få noget lovgivning lavet senere, der lovliggør det, men man har ikke stoppet den ulovlige praksis. Så vi ved, der har været en periode, hvor man har brudt lovgivningen, og med de citater, som statsministeren brugte til nedsættelse af en instrukskommission, må jeg bare sige, at ligegyldigt hvad man måtte mene om alle mulige spørgsmål, skal loven holdes. Det nytter ikke noget at basere et samfund på lovløshed, hverken i den ene eller den anden sammenhæng.

Så må statsministeren jo kunne se, at en undersøgelseskommission er det eneste rigtige her. Vi skal nok se på den redegørelse, der kommer i morgen, selvfølgelig, men det er jo regeringens *egen* redegørelse. Det, vi har brug for i Folketinget, er en uvildig undersøgelse af det her, og der er det kun en undersøgelseskommission, der kan komme til bunds.

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:19

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det står jo Dansk Folkeparti frit for at have den holdning. Jeg vil sige, hvad angår hykleri og instrukskommissionen, at jeg tror, at der er nogle partier, der har langt større problemer, end den her regering kommer til at have i den her sag. Nu lægger formanden for Dansk Folkeparti til grund, at man ved en masse om, hvad der er foregået. Det er muligt, at man gør det. Jeg synes i respekt for Folketinget, at det rigtige er at afvente redegørelsen.

Kl. 13:19

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det.

Den næste spørger er fru Sofie Carsten Nielsen fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 13:20

Spm. nr. US 14

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak. Vi taler i de her dage ikke rigtig om andet, og det er også vigtigt: om lovbrud, om erstatning, om virusmutationer i mink, men vi må heller ikke glemme de mennesker, som det handler om, både de mange nordjyder, som er voldsomt begrænsede i deres frihed til at færdes, hvor de vil, og selvfølgelig minkavlerne, som på meget få minutter den 4. november fik flået livsgrundlaget ud af hænderne og nu må aflive deres dyr under stort tidspres, og som heller ikke endnu, fordi vi ikke er færdige, aner, hvad fremtiden vil bringe, men også de mange danskere og jo borgere i hele verden, som er bange for, at Danmark er ved at udvikle en ny form for corona, som måske ikke vil kunne håndteres af de vacciner, der er ved at blive udviklet, og endelig, og det tror jeg er vigtigt, alle dem, der ikke forstår, at man kan begå et lovbrud, og så spørger, om det ikke skal have konsekvenser. Det er i hvert fald det, jeg får mange henvendelser om, og alle de her grupper skylder vi jo svar.

Også selv om det kan være svært, tror jeg, udefra at finde hoved og hale i, hvad det hele er, så mener jeg egentlig, at vejen frem er sådan rimelig klar. Alle mink i Danmark skal slås ned. Sundhedsrisikoen er for stor. Herefter skal Nordjylland hurtigst muligt genåbnes. Avlerne skal have fuld erstatning; det skal et bredt flertal i Folketinget give dem, og de bør også få en undskyldning for den behandling, de har fået. Det var næsten det, jeg hørte fra statsministeren før, så tak for den! Endelig skal lovbrud undersøges til bunds, og det starter med redegørelsen fra fødevareministeren i morgen, så der kan drages de relevante konsekvenser. Så det vil jeg først og fremmest spørge statsministeren om: Er statsministeren enig i, at det er det, der skal ske nu?

Kl. 13:22

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, jeg er meget enig i det, der bliver sagt, og i det ligger der jo også, synes jeg, en meget, meget vigtig pointe i, at der selvfølgelig skal være en diskussion, når det viser sig, at der ikke er lovhjælp. Det er klart, og det er en fejl, og det har vi i øvrigt sagt fra starten at det er, og jeg kunne ikke drømme om andet.

Derudover, og det er jeg meget enig i, er der en række prioriterede opgaver, fordi vi står med en risiko for folkesundheden, og det kan vi ikke sidde overhørig. Jeg kan ikke se, hvordan nogen ansvarlig politiker kan sidde sådan en risikovurdering overhørig. Så selv om det er smertefuldt, og ja, der er meget at undskylde for over for minkavlerne i den her sag, så skal vi desværre have de dyr aflivet, sådan at vi får løst den del af problemet.

Når sundhedsmyndighederne er klar, skal vi have løftet restriktionerne for Nordjylland. Arbejdet i Nordjylland går godt. Nordjyderne er gode til at lade sig teste, og det går godt i forhold til arbejdet omkring minikene. Og så skal vi have den kompensation på plads, fordi jeg tror, det er vigtigt, at der også bliver sat nogle punktummer i det her forløb, at man ved, hvad man nu har at gøre godt med, og der vil jeg godt kvittere for et godt samarbejde om at få fundet en løsning på det. Og så er det selvfølgelig altid sådan, at når der bliver begået fejl i eller omkring en regering, så skal det afdækkes.

Kl. 13:23

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 13:23

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Der bliver talt om smitterisiko, nærmest på den ene side, og om lovbrud på den anden side. For mig og Radikale Venstre er begge dele sådan set meget relevante, og det ene udelukker som bekendt ikke det andet.

Men jeg oplever også, at danskerne i høj grad savner den samarbejdsånd, som jo hvilede over Christiansborg i den første coronatid, og som regeringen har et ansvar for, fordi regeringen længe og efter min mening også for længe har insisteret på at køre tingene selv. Omvendt kan der godt gå Christiansborg og lidt magtkamp og teater i alt for alvorlige sager, og jeg synes, begge dele er uholdbart. Det rækker ved tilliden til beslutningerne, og den er jo helt, helt afgørende for os. Det er vores stærkeste coronavåben, at danskerne har så meget sund fornuft. Det må vi ikke sætte over styr, og derfor vil jeg spørge: Hvordan vil statsministeren give danskerne og virksomhederne og partierne her i Folketinget tryghed for at samle Folketingets partier bag de svære beslutninger som en forsikring mod en gentagelse?

Kl. 13:24

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Statsministeren.

Kl. 13:24

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak, også for det spørgsmål, og jeg er helt enig i det med brede flertal bag de aftaler, der bliver lavet, både hvad angår de store og svære beslutninger – det er nærmest alt jo, når det handler om corona, fordi når vi sidder og laver hjælpepakker og økonomisk kompensation, så er der også tale om ekstremt store beløb og jo beslutninger, der for den enkelte virksomhedsejer eller den enkelte lønmodtager eller den enkelte selvstændige kan have kæmpestor betydning. Langt de fleste aftaler, der er lavet, siden vi gik i gang med at håndtere covid-19, er jo lavet bredt, og Radikale Venstre er i øvrigt et af de partier, der suverænt er

med i allerflest aftaler, og det arbejde skal vi selvfølgelig videreføre og også gerne gøre endnu bedre.

Jeg mener, at det næste eksempel derpå jo er spørgsmålet om forlængelse af restriktioner. Nogle af de restriktioner, der gælder på landsplan, udløber på søndag. Sundhedsmyndighederne har nogle anbefalinger til, hvordan det skal se ud efter på søndag, og der håber jeg da, at Folketingets partier kan stille sig bag de anbefalinger, og at vi så kan få truffet en beslutning omkring det. Det er i hvert fald et konkret næste godt eksempel på, hvor vi kan samarbejde.

Kl. 13:25

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Sofie Carsten Nielsen.

Kl. 13:25

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Til sidst er jeg glad for, at statsministeren og regeringen har indset, at forslaget til en ny epidemilov, helt ærligt, mildest talt var på månen og skal skrottes. Det var kun alle andre partier i Folketinget og alle organisationer omkring os, der var imod det udkast. Det kan vist godt kaldes et vink med en vognstang om at ændre grundlæggende kurs. Så anerkender statsministeren, at der er behov for at ændre afgørende i det udkast til en ny epidemilov, som regeringen jo havde fremlagt, og som jeg forstår nu bliver trukket tilbage, og at der kommer et reelt nyt udkast, der er i tråd med vores retsstatstradition?

Kl. 13:26

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:26

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Ja, selvfølgelig skal det være i tråd med vores retsstatsmekanismer og -principper, og vi skal have en epidemilov, der fungerer. Jeg tror også, det er vigtigt at sige, at forhistorien omkring det her jo er, at der sådan set har været et ønske, må jeg forstå, fra sundhedsministeren til, at man gik i gang med det her arbejde på et lidt senere tidspunkt, fordi der er rigtig meget at gøre med at håndtere den konkrete epidemi. Det er også vigtigt at sige, at nogle af de bestemmelser, der har været diskuteret i forhold til epidemiloven, jo ikke handler om håndtering af covid-19, men andre epidemier, endda potentielt farligere. Ikke fordi vi ikke har rigeligt at gøre med den, vi står med nu, men der kan jo også komme epidemier op i fremtiden.

Så vores udgangspunkt vil være, også på baggrund af den kritik, der har været rejst, både internt på møder og eksternt – jeg tror, der også er nogle, der proklamerer det ude på Slotspladsen netop nu – at partierne sætter sig sammen, og så starter vi, kan man sige, forfra på at få lavet en epidemilov, som Folketingets partier kan se sig selv i.

Kl. 13:27

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Den næste spørger er fru Pia Olsen Dyhr fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:27

Spm. nr. US 15

Pia Olsen Dyhr (SF):

Jeg er glad for, at statsministeren tager situationen så seriøst, som statsministeren gør. Det er alvorlige tider med store dilemmaer og vigtige beslutninger. Det er derfor også nødvendigt at træde et lille skridt tilbage, og det vil jeg gerne gøre.

Vi skal jo som samfund adressere den meget alvorlige situation, Danmark står i, med virusmutationer i mink – mutationer, der udfordrer både folkesundheden og danske eksportmuligheder. Og det har vi jo kunnet se, ved at Storbritannien lige pludselig indførte benhårde restriktioner mod Danmark.

Truslen mod folkesundheden er reel; det slår en af de førende eksperter på feltet, professor Jan Christensen fra Institut for Immunologi og Mikrobiolog, fast. Han siger, at mink desværre er rugekasser for resistente vira, og at problemet ikke kan isoleres til den såkaldte cluster-5, sådan som visse partier ellers har fået det til at lyde, men netop at de her mink hele tiden udvikler nye mutationer, og det er det, der gør situationen så ganske alvorlig. Det betyder, at hvis vi ikke slår minkene ned, kunne vi hurtigt stå med et nyt problem, en ny mutation. Det er dybt alvorligt, og jeg er derfor også glad for, at regeringen tager truslen seriøst. Og jeg bliver en smule rystet, når jeg hører, at Venstres formand ikke vil svare på her på talerstolen, om han også tager det alvorligt.

Når det er sagt, skal det også lige understreges, at lov er lov, og at loven skal holdes. Derfor er jeg også sikker på, at statsministeren er enig med mig i, at forløbet omkring aflivningen af de danske mink ikke har været kønt, hvilket statsministeren også svarede min radikale kollega. Der skal ryddes op, hver sten skal vendes.

Jeg forventer og formoder derfor, at statsministeren er enig i, at det her forløb skal afdækkes hundrede procent, så regeringen kan vise danskerne, at den tager lovbrud lige så alvorligt, som SF gør.

Kl. 13:29

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:29

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der bliver lavet en redegørelse, og i den kommer det jo til at stå beskrevet, hvad det er, der er gået forud for den her beslutning. Jeg har meget stor respekt for, at Folketinget – eller i hvert fald en række partier – har ønsket en redegørelse, og selvfølgelig er det sådan, at når der bliver begået fejl, skal de også håndteres.

Jeg er også glad for de indledende ord. Vi står midt i en global pandemi; Europa har mange steder valgt reelle nedlukninger af samfund, og der er indført udgangsforbud; situationen er rigtig, rigtig slem i Sverige netop nu; Beneluxlandene, de sydeuropæiske lande, England og også en række af de østeuropæiske lande, der klarede sig godt igennem foråret, står i en rigtig svær situation. Det er ofte sådan i den danske debat, at man får fornemmelsen af, at vi er igennem covid-19. Vi er *ikke* igennem covid-19. Vi står midt i en global pandemi, og det er også, synes jeg, for ofte i den politiske diskussion, at det glemmes, at vi har 600.000 danskere, der er i risikogruppen, som ikke må få covid-19, som vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at passe på, skærme og beskytte.

Vi bliver jo nødt til at være dygtige nok, både i regering og Folketing, til både at kunne håndtere situationen vedrørende mink, men også fortsat have epidemien under kontrol. For taber vi den kontrol, taber vi også i mine øjne den gode mulighed, vi har nu, for at få økonomien og arbejdspladserne godt igennem det her.

Mens vi har været her i salen, er det blevet meldt ud, at der er fundet 200 smittetilfælde blandt medarbejdere på seks minkpelsierier. Det viser noget om, hvor aggressiv den her smitte er, og dermed vil mink i Danmark jo desværre kunne være en selvstændig årsag til, at epidemien vil blive ved med at udvikle sig negativt.

Kl. 13:31

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:31

Pia Olsen Dyhr (SF):

Det er jeg helt enig med statsministeren i, også i alvoren af det. Og vi har været enige med regeringen, når det har handlet om at lukke ned i virkeligheden og også at indføre restriktioner, og det vil vi også være villige til at forlænge, når det gælder de nuværende restriktioner. Det vil jeg gerne give tilsagn om her.

Men det her forløb har også vist, at vi har et helt særligt ansvar for at passe på vores demokrati i tider som de her. Den lektie synes jeg mangler i regeringens udkast til en ny epidemilov, som jeg også sagde i onsdags. Måske er det egentlig ikke så underligt, for loven blev jo sendt i høring, før den egentlig var færdig. Samtlige borgerlige partier plus Det Radikale Venstre ønskede jo, at loven skulle sendes i høring før tid, og nu kritiserer de selv samme partier så loven for at være ufærdig. SF er sådan set enig, og jeg synes, vi har brug for at slå nogle ting fast: at der lægges for meget vægt på tvang, at det er for dårligt hegnet ind, og jeg tror, vi når meget længere ved at fortælle danskerne, at vi tager det her alvorligt. Derfor vil jeg gerne høre, hvad statsministeren tænker, vi kan gøre i forhold til at inddrage det demokratiske element i epidemiloven.

Kl. 13:32

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:33

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, selve epidemiloven er jo en interessant størrelse. Jeg har snart været medlem af Folketinget igennem 20 år og erindrer faktisk ikke rigtig at have haft nogen diskussioner om epidemiloven. Nu er vi så i en situation med en global pandemi, og derfor har vi selvfølgelig den her diskussion, og vi skal have en epidemilov, der ind i fremtiden virker på den rigtige, demokratiske måde. Derfor sagde jeg også i min indledning, at jeg synes, vi skal starte forhandlingerne op, i mine øjne gerne

med alle Folketingets partier, og få lavet en epidemilov, som har den demokratiske forankring, den selvfølgelig skal have, det demokratiske indhold, den selvfølgelig skal have, men som samtidig også kan virke i en situation, hvor der måtte komme en ny global pandemi, som vi skal kunne håndtere i Danmark. Jeg er egentlig fortrøstningsfuld, i forhold til at det godt kan lade sig gøre.

Kl. 13:33

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pia Olsen Dyhr.

Kl. 13:33

Pia Olsen Dyhr (SF):

Ja, for et af de elementer, som vi jo også kan høre pot- og pandedemonstrationen udenfor er meget optaget, er jo både spørgsmålet om, om beslutningerne alene skal træffes af sundhedsministeren – og der vil jeg gerne sige klart fra SF's side, at det ønsker vi ikke, vi ønsker, det skal være demokratisk forankret – og den anden del handler om det her med tvangsvacciner, som bekymrer rigtig mange. Vi har jo vaccineret folk i Danmark gennem mange, mange år uden at have haft behov for at bruge tvang, men til gengæld god oplysning. Det er to af de elementer, som SF vil kræve bliver ændret i det udkast, der ligger til epidemiloven, og der vil jeg bare gerne høre statsministeren, om statsministeren er enig i, at lige præcis de her to elementer skal vi have kigget på.

Kl. 13:34

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen jeg synes egentlig på baggrund af den diskussion, der har været, både her i Folketinget, men også udenfor, at vi skal gå til de her forhandlinger med et åbent sind alle sammen og så få lavet en lovgivning, som giver os den mulighed, vi skal have i Danmark, for at kunne håndtere en svær sygdomssituation, samtidig med at Folketingets partier kan se sig selv i den lovgivning, som vi ender med.

Så er jeg i øvrigt enig med SF's formand i, at vi jo stadig væk mangler at få et svar, også i dag, på, om Folketingets partier bakker op om sundhedsmyndighederne og anbefalingerne, om man står bag den nødvendige beslutning, der er truffet i forhold til mink, og om alle Folketingets partier vælger at bakke op om sundhedsmyndighedernes anbefalinger i forhold til restriktioner efter på søndag.

Kl. 13:35

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Vi går videre til den næste spørger, og det er fru Pernille Skipper, Enhedslisten. Værsgo.

Spm. nr. US 16

Pernille Skipper (EL):

Som de fleste nok i hvert fald forhåbentlig har opdaget, har det været rigtig vigtigt for Enhedslisten gennem hele coronaepidemien, at vi tager sundhedsrisikoen meget alvorligt, og at vi beskytter de mennesker, som er i en særlig udsat position på grund af den her virus. Det er jo også derfor, at vi sagtens kan støtte, at vi rent faktisk får et lovgrundlag på plads, så vi kan følge sundhedsmyndighedernes anbefalinger og få nedslagtet de mink, der er behov for, så vi kan forsøge at passe på de mennesker, der ellers kunne blive ramt af en meget stor spredning, potentielle muterede vira osv.

Men det betyder selvfølgelig ikke, at vi så slipper den sag, der handler om manglende lovgrundlag. De to ting kan man faktisk godt på en gang, og det tror jeg er vigtigt at få understreget i den her diskussion. Vi har

ikke blåstemplet noget som helst ulovligt, men vi støtter, at vi faktisk får lovgrundlaget på plads.

Jeg siger det her, fordi jeg faktisk synes, at det er vigtigt, at vi som Folketing tager vores opgave omkring parlamentarisk kontrol alvorligt. Jeg synes faktisk, at det er lige så vigtigt, at vi herinde både laver ordentlig lovgivning og tager den del af jobbet alvorligt, men også bruger Folketingets systemer til at være kontrolorgan på en ordentlig måde. Så når en minister træffer en beslutning uden lovhjemmel – og det er jo sket – så må man jo undersøge, om det var noget, den minister var advaret om, og det vil vi blive ved med at undersøge, indtil vi er kommet til bunds i den her sag.

Det andet element i den her sag, som Enhedslisten vil til bunds i, er de forudgående advarsler, og det synes jeg der er bemærkelsesværdigt få herinde der taler om, og måske også bemærkelsesværdigt få der går statsministeren på klingen om, nemlig at noget tyder på, at fødevareministeren allerede i september var klar over, at der var en risiko for, at de muterede vira kunne opstå og kunne bringe vaccineforskningen i fare. Men alligevel handler han ikke, og alligevel går der langt mere end 14 dage, før Folketinget bliver orienteret om lige præcis det.

Kl. 13:37

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Statsministeren.

Kl. 13:37

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg er helt med på, at Enhedslisten – i øvrigt over en længere periode – også har været optaget af det, der så at sige gik forud for den dramatiske og svære beslutning, der blev truffet for 14 dage siden, i øvrigt i lighed med SF, ved jeg også. Det er jo en fuldstændig rimelig diskussion, og det mener jeg også skal diskuteres fremadrettet.

Jeg bliver jo så samtidig nødt til at sige, at det at træffe en så voldsom beslutning at lade alle mink i Danmark aflive, mener jeg ikke man kan gøre, uden at man er fuldstændig sikker på, at det er det, der er den nødvendige beslutning, fordi det er så voldsom en beslutning, det er så stor en beslutning, det har så store konsekvenser for de implicerede borgere, at der vil jeg i hvert fald som statsminister lægge til grund, at der skal være en risikovurdering, der gør, at det er den nødvendige beslutning.

Men selvfølgelig indgår regeringen også gerne i diskussionen om den forudgående periode – det er klart.

Kl. 13:38

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pernille Skipper.

Kl. 13:38

Pernille Skipper (EL):

Jamen det er jeg helt enig i, altså at det er en meget, meget voldsom beslutning. Det, jeg taler om, er jo faktisk den periode, hvor ikke engang smittede mink blev nedslagtet. Altså, der var en periode hen over sommeren og helt hen til 1. oktober, hvor man lidt groft sagt forsøgte at inddæmme smitten blandt mink med nogle værnemidler og noget håndsprit. Smitten udviklede sig og udviklede sig og udviklede sig, og i september siger sundhedsmyndighederne så til Fødevarestyrelsen, at der faktisk er risiko for, at vira endda kan motivere, og at der kan opstå den alvorlige situation, som i sidste ende fører til, at alle mink må nedslagtes.

Alligevel går der en periode, hvor fødevareministeren ikke handler, og der går over 14 dage, før Folketinget får at vide, at den her risiko er der. Synes statsministeren, at der er handlet i tide?

Kl. 13:39

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er to ting, jeg gerne vil sige til det. Jeg vil helt generelt henvise til de redegørelser, der kommer, i forhold til hvad det er, der er foregået i den her sag, også hvad angår Fødevareministeriet – også i respekt for ønsket om, at der skal laves redegørelser. Derudover vil jeg sige, at vi jo alle sammen har vidst, både i regeringen, i Folketinget og i offentligheden, at der har været en risiko forbundet med mink. Det er over en længere periode, at risikoen ved mink i forhold til covid-19 har været velkendt. Den præcise risikovurdering, der så ligger til grund for beslutningen om aflivning, kommer først nu, men at der er en risiko forbundet med mink, har vi jo kendt til over en længere periode.

Der har så været valgt nogle forskellige strategier. Om det har været korrekt, har jeg ikke mulighed for at vurdere.

Kl. 13:40

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pernille Skipper.

Kl. 13:40

Pernille Skipper (EL):

Jeg glæder mig også til at se redegørelsen, som forhåbentlig kommer i morgen, også for så vidt angår den del – for endnu mere bekymrende bliver det jo. Jeg er nemlig enig i det, statsministeren siger, at en så alvorlig beslutning som at slagte alle mink og dermed potentielt nedlukke et helt erhverv for bestandigt, skal jo tages med varsomhed og på baggrund af sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Men man bliver jo bekymret, når vi så kan forstå i går, at der åbenbart har været noget forvirring om, hvilke præmisser de anbefalinger fra sundhedsmyndighederne skal hvile på. Altså, hvis det er korrekt, som Seruminstitutts direktør siger, at de har fået at vide eller i hvert fald fået et klart indtryk af, at præmissen var, at man ikke måtte komme med anbefalinger, som kunne true erhvervets overlevelse, og at de dermed måske ikke er kommet med de anbefalinger, de ellers ville komme med ud fra en sundhedsfaglig vurdering, så har vi vel også et problem, i hvert fald i ministeriet og i styrelsen. Er det ikke korrekt?

Kl. 13:41

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:41

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jamen jeg vil gerne i respekt for redegørelserne anbefale, at vi får redegørelserne, og så må man vurdere indholdet af dem.

Kl. 13:41

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det.

Den næste spørger er hr. Søren Pape Poulsen fra Det Konservative Folkeparti. Og velkommen tilbage.

Kl. 13:41

Spm. nr. US 17

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Jeg vil gerne lige tage fat i noget af det, jeg hørte statsministeren svare lige før. For statsministeren sagde, at inden man træffer så vidtgående en beslutning – som at nedlægge et erhverv, forstås – skal man være helt sikker. Så er det uforståeligt for mig, at vi andre har halvanden time i et møde med nogle ministre og nogle embedsmænd, nogle styrelser, den 4. november, hvor jeg selv spørger, om vi ikke kan få en second opinion, om vi er helt sikre på det her, og om der er konsensus om det her, men at det er der ikke tid til – selv om man ikke har set cluster-5 siden september måned i Nordjylland. Og nu kommer der jo andre forskere, der er ude at sætte spørgsmålstegn ved det. Fauci har sagt: Påvirker det her en vaccine? Jeg ved ikke, om regeringen har spurgt vaccinevirksomhederne, om det her kommer til at påvirke en vaccine. Danske forskere har også været ude at stille sig kritisk over for det.

Hvis statsministeren virkelig mener, at man ikke nedlægger et helt erhverv uden at være helt sikker, hvorfor kunne der så ikke gives bare en dag eller to til en second opinion? Men det var meget vigtigt at komme ud samme dag og sige: Al minkavl i Danmark er ødelagt; det er slut, det er færdigt. Har statsministeren på intet tidspunkt haft tvivlens nådegave, i forhold til at det kunne være, at de 8-9 andre partier i Folketinget måske havde et eller andet at bidrage med og kunne stille noget, der mindede om relevante spørgsmål, så man kunne få den her diskussion? Hvad var det, der hastede? Det synes jeg fortaber sig fuldstændig i tågen, og lige nu har vi et erhverv, der er slut, dødt og borte – i hvert fald med den aftale, der blev lavet i går, der jo betyder, at det er forbi med det i Danmark. Og man havde ikke engang et døgn eller to til at bede om en second opinion; man blev bare overhørt på det møde. Det synes jeg er helt vildt.

Kl. 13:43

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:43

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der bliver spurgt til, hvorfor det hastede så meget. Det gør det jo ene og alene af hensyn til danskernes folkesundhed og potentielt den globale folkesundhed. Det er grunden til hastværket. Der er ikke andre grunde. Når man får en risikovurdering som den, vi får den pågældende mandag aften, så mener jeg ikke, at man ansvarligt kan træffe andre beslutninger. Derfor hastværket. Og det handler om folkesundheden herhjemme; om smitten fra minkene; om mutationen; om den potentielle risiko i forhold til vaccine. Og det handler selvfølgelig også om Danmarks omdømme ude i verden, nemlig: Evner vi at træffe de nødvendige beslutninger på baggrund af en sådan risikovurdering, som resten af verden også vil holde øje med? Det er grunden til hastværket.

Ejer jeg tvivlens nådegave? Ja, det gør jeg. Og hele coronahåndteringen siden marts måned har jo været fyldt med dilemmaer. På daglig basis er der dilemmaer. Og derfor vil jeg sige to ting. Den ene er: Støtter Det Konservative Folkeparti, at vi træffer de nødvendige beslutninger oven på risikovurderingen? Og den anden er: Vi bliver jo nødt til at have tillid til de danske sundhedsmyndigheder. Det er dem, der rådgiver både regeringen, men jo også Folketinget, i de beslutninger, der skal træffes. Og jeg har i hvert fald ikke belæg for ikke have tillid til de danske sundhedsmyndigheder.

Kl. 13:45

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 13:45

Søren Pape Poulsen (KF):

Det er helt i orden. Jeg tror ikke, der er nogen, der har belæg for ikke at have tillid. Nogle gange er beslutninger så store, at man kunne spørge andre mennesker og måske have en idé om, om andre kunne bidrage til at gøre en beslutning bedre.

Så sagde statsministeren også – jeg tror, det var tidligere på dagen her – at det blev lidt polemisk med lovbrud osv. Ja, nu må vi se redegørelsen. Jeg skal jo ikke kunne vide, hvem der har vidst hvad. Jeg konstaterer bare, at søndag har alle i hvert fald vidst, at der var et lovbrud i gang. Det vidste man søndag, men man stoppede det ikke. Statsministeren sagde tidligere i dag, at havde man vidst det her på pressemødet, så havde man selvfølgelig sagt det. Men man vidste det jo så om søndagen, men det fik lov at fortsætte. Altså, statsministeren må jo være himmelhenrykt over det parlamentariske grundlag, hun har, der synes, det er i orden, at man bare fortsætter et lovbrud. Statsministeren vidste det jo godt søndag.

Hvad er så grunden til, at man ikke stoppede? Hvad er grunden til, at man blev ved og ikke stoppede det? Er det, fordi statsministeren simpelt hen mener, at hun i den her sag er overbevist om, at det dér kommer foran lovgivningen, at statsministeren har den holdning, at det her bare skal gennemføres, og at vi så må klare det bagefter, også selv om man blev bevidst om, at loven var brudt?

Kl. 13:46

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Statsministeren.

Kl. 13:46

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej. Svaret på det spørgsmål er nej. Der er ikke noget over dansk lovgivning, og det kommer der heller ikke, og det har der ikke været på noget tidspunkt i den her coronahåndtering. Vi ved ikke, da vi træffer beslutningen, at der ikke er lovhjemmel. Så svaret på det spørgsmål er nej.

I forhold til de danske sundhedsmyndigheder: Det glæder mig, hvis der er bred opbakning i Folketinget til de danske sundhedsmyndigheder. Og jeg går da ud fra – og det har jeg i øvrigt gjort igennem hele forløbet – at de danske myndigheder er i tæt kontakt både med kolleger indenlands og udenlands og i forhold til de organisationer, der håndterer den

globale pandemi og har viden om det. Og det lægger jeg altså også til grund fremadrettet.

Kl. 13:47

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 13:47

Søren Pape Poulsen (KF):

Men, statsminister, I vidste det ikke, da I traf beslutningen. Indtil jeg hører andet, tager jeg det for gode varer. Så bliver man klar over, at hov, loven er brudt, der er endda et skriftligt citat fra fødevareministeren den søndag. Det, der står tilbage nu, uanset hvor træls det er – og nogle gange tænker jeg, at det er, som om vi andre bare er i vejen og insisterer på alt det her demokrati og sådan noget – er, at jeg tror, at vi kunne komme langt, hvis vi blev inddraget lidt i sagerne, og det er en anden ting.

Men kan statsministeren ikke bare fortælle mig – og det behøver man ikke redegørelser til – at når man finder ud af, at noget er ulovligt, og det finder man ud af, hvorfor stopper man det så ikke? Man blev ved med, at der var en ulovlig ordre, og forsvaret blev sendt ud på folks ejendomme. Der er så mange groteske ting her, og jeg ved ikke, hvornår den dag kommer, hvor jeg ikke bliver berørt af at se det her indslag med, hvordan folk er blevet behandlet. Men, statsminister, I vidste det jo godt, og da I vidste det, hvorfor stoppede I det så ikke?

Kl. 13:48

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Statsministeren.

Kl. 13:48

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har en klar forventning om, at når man som ansvarlig minister bliver gjort opmærksom på, at der ikke er lovhjemmel til den beslutning, der er truffet, så retter man selvfølgelig op på de problemer, der er. Og i forhold til at blive berørt: Det er vi alle sammen. Vi er alle sammen berørt af den her situation. Det er en dybt ulykkelig beslutning, vi har været nødsaget til at træffe. Det er da så pinefuldt at se på, at mennesker, der har levet af et erhverv igennem generationer, har opbygget et livsværk, ikke får mulighed for at videreføre det. Det er pinefuldt for os alle sammen, og derfor håber jeg også, at vi kan få lavet en ordentlig aftale omkring en compensation.

Nu er der lavet en aftale omkring hjemmelsspørgsmålet. Kompensationsspørgsmålet er mindst lige så vigtigt, og det at kunne få sendt minkavlere, men også deres medarbejdere, også de omkringliggende samfund og de følgeerhverv, der er, videre på en god måde, både hvad angår økonomi, men jo også i forhold til andre muligheder for at kunne skifte – for nogles vedkommende – over i andre fag, er afgørende for, synes jeg, at vi får behandlet de her pågældende på en ordentlig måde.

Kl. 13:49

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det.

Vi går videre til den næste spørger, som er fru Pernille Vermund fra Nye Borgerlige.

Kl. 13:49

Spm. nr. US 18

Pernille Vermund (NB):

Tak for det. Der er nu gået 9 dage, 9 dage, siden regeringen erkendte, at det var i strid med loven at kræve raske mink uden for smitzonerne

aflivet. Den ulovlige ordre havde da været i kraft i 4 dage, en ordre afgivet af statsministeren personligt på direkte tv, og i stedet for at bremse skaden, da ulovligheden blev offentligt kendt, valgte regeringen at fremture, og her på niendedagen fortsætter lovbruddet.

Jeg har svært ved at forstå, hvorfor statsministeren har ladet det komme hertil. Måske kan statsministeren forklare sig. Hvorfor forberedte man sig ikke bedre? Tiden var jo til det. Allerede den 18. september – kan vi læse i Jyllands-Posten – var der en risikovurdering. Der kunne jo have været fundet andre løsninger, som holdt erhvervet i live. Man kunne meget tidligere have isoleret minkfarmene, man kunne have sikret avlsmateriale, man kunne have delt viden med andre forskere og fundet løsninger, og når man har tid, kan man som regel finde bedre løsninger end dem, som man finder, når man handler på bagkant og måske på baggrund af frygt.

Så hvorfor sad statsministeren og regeringen så længe på hænderne? Hvorfor tog statsministeren ikke andre med på råd? Hvorfor blev tiden ikke brugt på at finde andre og bedre løsninger? Hvorfor endte vi med den dårligste og dyreste af alle løsninger, en nedlæggelse af et helt erhverv, knuste drømme, ødelagte tilværelser, tab af værdier, tab af arbejdspladser og tab af eksport?

Kl. 13:51

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:51

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak også for det spørgsmål. Først og fremmest vil jeg sige, at vi ikke har truffet beslutning på baggrund af frygt. Vi har truffet beslutning på baggrund af den risikovurdering, der ligger fra sundhedsmyndighedernes side, og jeg kan med den viden, der er tilvejebragt både herhjemme, men også den viden, der i øvrigt er i den her diskussion, ikke se andet, end at

en ansvarlig politiker vil være nødsaget til at træffe beslutningen. Og det står mig stadig væk lidt uklart, om man bakker op om, at man skal følge den anbefaling, der ligger fra sundhedsmyndighedernes side. Jeg føler mig ikke i stand til at gøre andet på baggrund af den risikovurdering, og det handler jo så også om det tidsinterval, som gør sig gældende. Der foregår jo en masse omkring mink i en længere periode end den, som vi diskuterer aktuelt netop nu, og der bliver slået en del mink ned, syge mink, der laves sikkerhedszoner, myndighederne arbejder med en række forskellige ting.

Men da den risikovurdering, der rammer os, rammer os, så mener jeg faktisk ikke, at man kan træffe en anden beslutning. Og hvis jeg også forstår det, kan man sige, sådan fagligt-fagligt i forhold til minkavl, skal vi, når man skal aflive mink, som vi desværre skal i Danmark, også passe på med, at vi ikke skaber en falsk forhåbning om, at man, hvis man lige bevarede nogle ganske, ganske få dyr, kan få erhvervet tilbage på det niveau, som erhvervet har haft i Danmark.

Kl. 13:53

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 13:53

Pernille Vermund (NB):

Jeg bliver mere og mere bekymret. Statsministeren siger igen i dag: Som man desværre skal. Det er jo stadig sådan, at der ikke er lovgrundlag for at aflive de her mink. Der er en aftale på plads, ja, men den er ikke tredjebehandlet her, og dermed er regeringens »der skal aflives mink i hele Danmark« et påbud, som er ulovligt. Forleden kunne vi læse, at hæren var gået ind på en minkfarm uden for zonerne. Det var onsdag, det var altså, flere dage efter at regeringen var blevet bekendt med, at det her lovbrud fandt sted, altså at man havde udstukket en ulovlig ordre.

Tidligere sagde statsministeren, at statsministeren havde tillid til, at når man som ressortminister havde ansvar for et område og man blev bekendt med, at man handlede ulovligt, så trak man de her ordrer tilbage. Mener statsministeren, at forsvarsministeren har pådraget sig et ansvar ved at lade hæren gå ud uden hjemmel i lovgivningen? Og hvis ikke, er det så hæren, der har handlet i strid med regeringens ordre?

Kl. 13:54

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:54

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg går ud fra, at alle myndigheder varetager deres opgave korrekt. Det lægger jeg til grund, også i den her sag.

I forhold til mine udtalelser nu ved alle i Danmark, at der ikke er lov-hjemmel. Det ved alle. Det er så sådan nu, at der er indgået en politisk aftale, der sikrer, at den lovhjemmel kommer på plads. Så jeg udtaler mig ikke anderledes i lovhjemmelspørgsmålet end det, som er kendt, nemlig at der ikke er lovhjemmel til den beslutning, som regeringen traf. Det ændrer jo så ikke på substansen, det ændrer ikke på indholdet, nemlig at vi skal beskytte danskerne, vi skal passe på folkesundheden, og derfor er det i mine øjne stadig væk afgørende og stadig væk nødvendigt, at vi følger sundhedsmyndighedernes anbefalinger. Og jeg synes faktisk, det er interessant, også for danskerne, at vide, om alle partier i Folketinget bakker op om den anbefaling, der ligger fra sundhedsmyndighedernes side.

Kl. 13:55

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 13:55

Pernille Vermund (NB):

Jeg synes sådan set, det er mere interessant for danskerne at vide, at vi har en regering, der selv efter at man bliver bekendt med, at man har begået lovbrud, fortsætter de ulovlige ordrer. Så sent som i går blev der indgået en aftale, hvor der står, at de her påbud er et krav. Det er det altså først den dag, aftalen er blåstemplet af et flertal i Folketinget, og der kan gå lang tid.

Så der er stadig ikke noget lovgrundlag for at kræve raske avlsdyr uden for zonerne aflivet, og det her er ret alvorligt. Både jeg og Nye Borgerlige mener, at regeringen bør gå af og lade danskerne blive hørt. For sagen slutter jo ikke her. Selv om statsministeren måske skulle vælge at ofre fødevareminister Mogens Jensen i den her sag, så kommer jeg og Nye Borgerlige til at presse på for at få en kommissionsundersøgelse af det her, og jeg vil gerne spørge statsministeren, som jo også er formand for Socialdemokratiet: Vil Socialdemokratiet bakke op om en kommissionsundersøgelse af hele forløbet og hele regeringens håndtering af det her?

Kl. 13:56

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:56

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg synes i respekt for det arbejde, der er igangsat omkring en redegørelse, at det er den proces, som nu skal tilvejebringes. Jeg forstår faktisk ikke, at man ikke svarer på spørgsmålet. Hvorfor svarer man ikke på spørgsmålet, om man bakker op om den anbefaling, der ligger fra sundhedsmyndighedernes side? (*Pernille Vermund (NB)*: Fordi det her er spørgetimen til statsministeren og ikke spørgetimen til formanden). Jo, men er vi alligevel ikke i den situation, når vi står midt i en global

pandemi – midt i en global pandemi; vi har 600.000 danskere, der er i risikozonen, hvis de får covid-19; en pandemi, der har lukket store dele af verden ned – og vi så i Danmark har nogle sundhedsmyndigheder, der anbefaler, at mink slås ned, at man så i alle partier bør svare på, om man bakker den anbefaling op? (*Pernille Vermund* (NB): Det ville man gøre, hvis statsministeren havde delt viden med alle partier).

Kl. 13:57

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Der er ikke flere, der får ordet. Og derfor er det også lidt svært at stille et spørgsmål i afslutningen af en spørgsmålsrunde, altså når der ikke er mulighed for svar.

Den næste spørger er hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 13:57

Spm. nr. US 19

Alex Vanopslagh (LA):

... som ikke kan være i sin egen krop af ren forventningens glæde nu, hvor jeg har hørt, at statsministeren går op i, at der bliver svaret på spørgsmål. Det vil jeg glæde mig til. Det synes jeg mildest talt ikke er en disciplin, som statsministeren altid selv har mestret.

Jeg synes, at den sidste uges tid i dansk politik har været meget bekymrende. Jeg tror oprigtigt ikke, at vores folkestyre, vores demokrati og danskernes tillid til folkestyret kan holde til mange uger som den, vi lige har haft, altså den foregående uge. Lad mig bare lige opsummere nogle af de ting, vi har været vidne til den sidste uges tid.

Først og fremmest er der selvfølgelig en regering, der bryder grundloven ved at aflive samtlige mink og et helt erhverv uden at have grundlaget på plads, med et fingerknips. Forklaringen er, at der ikke er en eneste embedsmand, at der ikke er en eneste jurist, som advarer om grund-

lovsbruddet. Men Fødevarestyrelsen kan i samme uge fortælle, at man siden juni har vidst, at man ikke kunne gøre det her på lovlig vis.

Fødevareministeren kommer med tre forskellige, modstridende forklaringer på 3 dage. Statsministeren, fødevareministeren og den samlede regering undlader at rette op på den ulovlige ordre. Ja, statsministeren siger direkte til en minkavler på tv, at den minkavler ikke kan beholde sine mink – det er der ikke nogen muligheder for – selv om lovhjemmelen ikke er på plads. Ja, statsministeren udtaler ligefrem, at statsministeren ikke fortryder den ulovlige ordre, fordi det var den rigtige beslutning. Så må jeg vel forstå, at det er ligegyldigt, at den er ulovlig. Ja, statsministeren nægter at svare både Folketinget og journalister på spørgsmål om, hvorfor statsministeren ikke rettede op på den ulovlige ordre.

Så er der ulovligheden om tempobonus. Og så er der en hærchef, som på sociale medier sådan næsten praler af den indsats, der er, i forbindelse med eksekveringen af den ulovlige aflivning af mink uden for smittezonerne.

Jeg synes, det er helt vildt. Jeg synes også, det er vildt at høre statsministeren i dag sådan næsten negligere det, som om det er en formalitet, en teknikalitet.

Så mit spørgsmål er egentlig: Hvorfor er statsministeren blevet ved med ikke at respektere, at det her kræver lovhjemmel? Hvorfor bliver man ved med at bryde loven og ikke respektere grundloven?

Kl. 13:59

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 13:59

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg kan sige med fuldstændig hundrede procents sikkerhed, at jeg ikke negligerer noget som helst. Jeg har fra starten sagt, at det, at der ikke er lovhjemmel, er en fejl, og at det skal der rettes op på. Og nu kommer der en redegørelse.

Men at sammenholde den situation, vi står i nu med en fejl, med noget, må jeg forstå, på de sociale medier, der tenderer mod fascisme, er jo en voldsom påstand og i al respekt også et ret lavt niveau for den samtale, der bør kunne være i et folkestyre.

En regering begår fejl, og det er beklageligt. Det skal regeringen sørge for at få rettet op på. Men det, at man påstår noget som helst i den her retning, bliver jeg bare nødt til at sige, har jeg altså i de snart 20 år, jeg har siddet i Folketinget, aldrig nogen sinde været udsat for før.

Kl. 14:00

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 14:00

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg har også set nogen påstå, at det tenderer mod fascisme. Jeg er ikke en af dem. Jeg har givet et interview i dag til Berlingske, hvor jeg siger, at hvis man er fuldstændig ligeglad med, at der bliver begået grundlovsbrud, af hensyn til et eller andet hensyn, eksempelvis folkesundheden, så er det den type tendenser, der kan føre til totalitære samfund; der kan føre til fascisme. Jeg siger eksplicit i interviewet, at man på ingen måde kan sige, at statsministeren er fascist, eller at Danmark er et fascistisk land. Det vil jeg gerne starte med at slå fast.

Men når statsministeren nu her i dag siger, at statsministeren ikke negligerer grundlovsbruddet, så forstår jeg ikke, hvorfor statsministeren på direkte tv over for en minkavler siger, at han ikke kan beholde sine dyr, altså når der ikke er lovhjemmel på plads; når der endnu ikke er

et flertal på plads på Christiansborg. Så signalerer statsministeren da, at det sådan set er lidt lige meget, at der er begået et grundlovsbrud, for det er statsministeren selv, der bestemmer, om minkavlerne må beholde deres dyr; det afhænger ikke af, om der er lovhjemmel på plads og et flertal på plads i Folketinget. Det er der også en juraprofessor der er ude at kritisere.

Så synes jeg egentlig, det er helt rimeligt at kritisere statsministeren for, at der er en mangel på respekt for grundloven. Ja, den juraprofessor siger til Berlingske, at det, som statsministeren har gjort, faktisk er at fortsætte med lovbruddet.

Kl. 14:01

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 14:01

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men nu er det jo sådan, at man kan stå til ansvar for det, man selv siger, det, man selv tænker, og det, man gør. At påstå, at jeg skulle være ligeglad med noget som helst i alt det her, er bare ikke rimeligt. Det er ikke rimeligt, for regeringen har ikke på noget som helst tidspunkt, da det bliver kendt for os, at der ikke er lovhjemmel, ikke lagt det frem. Det var en fejl, og vi tager det alvorligt. Og det skal enhver regering gøre, hvis ikke der er hjemmel til den politik, man ønsker at gennemføre.

Så hvis vi skal have en ordentlig diskussion af det her, og det bør vi have i respekt for minkavlerne og i øvrigt i respekt for hele den danske befolkning, så bør vi håndtere det, at der er begået en fejl, med respekt, ordentlighed og seriøsitet. Det gør vi fra regeringens side. Men vi bør også forholde os til, hvad det er, der er substansen i det her, og det er folkesundheden.

Nu har jeg forsøgt at få nogle andre partier til at tilkendegive, om man står bag den anbefaling, der kommer fra sundhedsmyndighederne. Jeg kunne også have lyst til at spørge formanden for Liberal Alliance om det, for ligesom danskerne har krav på en regering, der tager det alvorligt, når der er begået en fejl, så har man da også behov for at vide, om hele Folketinget bakker op om de anbefalinger, der kommer fra landets myndigheder.

Kl. 14:02

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det! Så er det hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 14:02

Alex Vanopslagh (LA):

Jeg har ikke noget problem med at svare på det spørgsmål. Jeg betvivler ikke risikovurderingen fra sundhedsmyndighederne, altså at der er udfordringer, problemer og risici forbundet med at have minkavl i Danmark i fremtiden. Der står ingen steder, at man anbefaler, at samtlige mink skal aflives. Der står ingen steder, at man anbefaler, at man skal tage det mest vidtgående værktøj i brug så hurtigt som overhovedet muligt. Det står i hvert fald ikke i nogen af de anbefalinger, jeg har set. Så må det være i noget materiale, som statsministeren ikke deler med resten af Folketinget. Så det har jeg ikke noget problem med at svare på. Og vi mener ikke, at man skal tage det mest vidtgående værktøj i brug. Man skal se på at have et mindre vidtgående værktøj end det mest vidtgående værktøj.

Statsministeren siger, at man skal behandle det her med seriøsitet og fokusere på substansen. Det er godt at minde os alle om det, også mig for den sags skyld. Der er jo en hård retorik for tiden, men jeg synes ikke, at statsministerens egen retorik og statsministerens egne ord om, at man tager det her alvorligt, harmonerer og er i overensstemmelse med statsministerens handlinger. For selv om man har vidst, at det var

ulovligt, så har man ikke effektivt fra statsministerens side trukket den ulovlige ordre tilbage.

Så er vi tilbage ved det spørgsmål, som vi var mange, der forsøgte at få svar på i sidste uge, og som jeg tror hr. Søren Pape Poulsen forsøgte at få svar på i dag. Nu forsøger jeg igen: Hvorfor sikrer statsministeren ikke, at man trækker den ulovlige ordre fuldt ud tilbage, inklusive hos sine egne ministre?

Kl. 14:03

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 14:03

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Som jeg sagde allerede i sidste uge, lægger jeg jo til grund, at man som ansvarlig minister selvfølgelig sørger for, når man finder ud af, at der ikke er lovhjælp, at rette op på det.

Men jeg synes da sådan set, at diskussionen her er god, i forhold til at det også bliver sagt, at tonen er hård. Ja, det skal jeg love for den er. Jeg synes, at det at frembringe ordet fascisme i den her sammenhæng er fuldstændig urimeligt, aldeles urimeligt, polemisk og på et niveau, som jeg ikke synes klæder et samarbejdende folkestyre.

Det samarbejdende folkestyre er alle i Danmark afhængige af fungerer bedst muligt, selvfølgelig ikke mindst når vi står midt i en global pandemi. Og nu har Folketinget igen muligheden. Restriktionerne udløber på søndag, og der skal træffes en beslutning om, om de skal videreføres eller ej, og hvordan restriktionerne skal se ud derefter. Og der håber jeg da på opbakning fra hele Folketinget til de anbefalinger, der ligger fra sundhedsmyndighederne.

Kl. 14:04

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til hr. Alex Vanopslagh fra Liberal Alliance.

Der er ikke flere spørgsmål til statsministeren, så tak til statsministeren.
Og herefter er spørgetimen slut.

...

9.9.8. Miljø- og Fødevareministeriets redegørelser og Justitsministeriets notits oversendes til Folketinget den 18. november 2020

Den 18. november 2020 oversendte Miljø- og Fødevareministeriet to redegørelser til Folketinget vedrørende forløbet om covid-19 på minkfarme, herunder om forløbet med den manglende hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Samme dag oversendte Justitsministeriet en notits vedrørende visse retlige spørgsmål i relation til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet af 18. november 2020.

Miljø- og Fødevareministeriet bragte i den anledning følgende opslag på deres hjemmeside:

"Redegørelser afdækker forløb om COVID19 på minkfarme

Regeringen præsenterer i dag to redegørelser i relation til Covid19-smitte på danske minkfarme

Publiceret 18. november 2020

Miljø- og Fødevareministeriet har i dag oversendt to redegørelser til Folketinget.

Den ene redegørelse skal afklare processen omkring forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet. Den anden skal afklare baggrunden for og beslutningen om strategien til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger.

Links til redegørelser: [Udeladt]

...”

9.9.8.1. Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020

Den 18. november 2020 oversendte miljø- og fødevareminister Mogens Jensen en redegørelse dateret samme dag om forløbet vedrørende manglende hjemmel til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg. Redegørelsen var ledsaget af et brev, som var underskrevet af Mogens Jensen.

Flere ministerier og myndigheder var involveret i udarbejdelsen af redegørelsen. Nedenfor er gengivet forskellige embedsmænds og ministres forklaringer om arbejdet med udarbejdelse af redegørelsen. Der er tillige gengivet sms-korrespondancer i Sundhedsministeriet, der fandt sted i forbindelse med udarbejdelsen.

Statsminister Mette Frederiksen har om redegørelsen af 18. november 2020 forklaret¹¹²⁷, at redegørelsen ikke blev forelagt til godkendelse i Statsministeriet. Hun og Statsministeriet fik mulighed for at læse redegørelsen. Hun mener ikke, at hun eller Statsministeriet havde lejlighed til at kommentere på indholdet.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret¹¹²⁸, at Justitsministeriet udarbejdede redegørelsen med input fra Miljø- og Fødevareministeriet. Han så først den endelige udgave af redegørelsen og har ikke haft lejlighed til at ændre eller rette i redegørelsen. Han fik fra Paolo Perotti besked om, at Justitsministeriet havde ansvaret for redegørelsen. Han havde ikke en godkendende rolle. Han mener ikke, at han havde kontakt med Statsministeriet om redegørelsen. Han spurgte ind til, hvorfor den skulle over i Justitsministeriet. Paolo Perotti svarede, at det var normal praksis, at det var Justitsministeriet, som samlede alt, også selvom Justitsministeriet ikke havde været indblandet i sagen. Han leverede ikke noget bidrag til redegørelsen. Det var embedsmændene, der gjorde dette. Det eneste, han var involveret i, var tidspunktet for, hvornår han fik besked om den manglende hjemmel.

1127 Forklaringsdokumentet side 1044

1128 Forklaringsdokumentet side 413ff

Justitsminister Nick Hækkerup har om redegørelsen af 18. november 2020 forklaret¹¹²⁹, at han ikke husker, om han så et udkast til redegørelsen, men det kan han have gjort. Han tror, at Justitsministeriet var engageret i redegørelsen. Normalt ville en sådan redegørelse ikke komme forbi ham, men da det var et så politisk følsomt emne, ville han nok have set den. Han ved ikke, hvordan dette i så fald ville blive registreret i deres systemer. Han ved ikke, hvem der tog initiativet til redegørelsen. Mette Frederiksen sagde i en spørgetime, at det ville være en god idé med en redegørelse om forløbet, og der havde sikkert været drøftelser herom inden da.

Sundhedsminister Magnus Heunicke har om redegørelsen forklaret bl.a.¹¹³⁰, at det var et andet ministeriums redegørelse, som han ikke var involveret i. Han var frustreret, fordi han ikke forstod, hvad hans rolle var i afgivelsen af redegørelsen, som skulle være korrekt, hvis han skulle stå på mål for dens indhold. Han så ikke den endelige version, og han ville ikke ind i en tolkning af redegørelsen. Han var ikke enig i sætningen i redegørelsen om, at ”spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet” blev drøftet på mødet den 3. november 2020. Dette måtte være Miljø- og Fødevarerministeriets tolkning.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret¹¹³¹, at det var Katrine Holst, som arbejder i Statsministeriets juridiske afdeling, som var pennefører på Statsministeriets bidrag til redegørelsen. Statsministeriet fremkom med input til redegørelsen for så vidt angik den del af processen, som vedrørte Statsministeriet. Det er korrekt, at der blev bestilt en KU-sag på departementschefmødet kl. 14.45. Hun husker ikke, hvem der tog initiativ til udarbejdelse af redegørelsen til Folketinget. Måske var der fremsat et krav herom fra politisk side. Det ville dog heller ikke være usædvanligt, hvis Statsministeriet i en sådan situation tilkendegav, at det ville være en god idé at få udarbejdet en redegørelse.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret¹¹³², at han deltog i et indledende møde om redegørelsen, da det blev besluttet, at mil-

1129 Forklaringsdokumentet side 814

1130 Forklaringsdokumentet side 1195 og 1205

1131 Forklaringsdokumentet side 1142 og 1143

1132 Forklaringsdokumentet side 620 og 624

jø- og fødevareministeren skulle udarbejde en redegørelse. Han deltog, fordi Justitsministeriet havde lidt mere erfaring med den slags redegørelser. På dette møde blev der sat en retning for redegørelsen. Han var på sidelinjen i den allersidste fase af udarbejdelsen af redegørelsen. Han afsøgte ikke dokumentspor for at finde ud af, hvornår Mogens Jensen blev bekendt med den manglende hjemmel, men grundessensen på det første møde var, at det var helt afgørende at få vendt alle skriftlige spor. Det var Lovafdelingen, som udarbejdede notitsen. Både han og justitsministeren godkendte redegørelsen. Han opfatter sætningen: ”Det bemærkes indledningsvis, at Justitsministeriet af principielle grunde finder ikke at burde udtale sig om enkeltpersoners ansvarsforhold” som et generelt forbehold, og ikke et forbehold, som er knyttet til sagen. Han er enig i redegørelsens konklusion.

Departementschef Michael Dithmer, Erhvervsministeriet, har forklaret¹¹³³, at han ikke blev involveret i udarbejdelsen af redegørelsen, men hans medarbejdere leverede bidrag til redegørelsen.

Departementschef Peter Stensgaard Mørch, Finansministeriet, har forklaret¹¹³⁴, at han ikke så redegørelsen, mens den blev udarbejdet. Han husker ikke, at der skulle have været en drøftelse om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning og økonomisk kompensation under KU-mødet den 3. november 2020.

Erhvervsminister Simon Kollerup har forklaret¹¹³⁵, at han og Erhvervsministeriet ikke var involveret i redegørelsen.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret¹¹³⁶, at Justitsministeriet straks gik i gang med at sikre materiale til brug for Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020. Hun ville ikke i denne proces begynde at slette sms’er eller mails.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret¹¹³⁷, at redegørelsen blev skrevet af Paolo Perotti. Han læste redegørelsen forud

1133 Forklaringsdokumentet side 308

1134 Forklaringsdokumentet side 972

1135 Forklaringsdokumentet side 883

1136 Forklaringsdokumentet side 651

1137 Forklaringsdokumentet side 715 og 1648

for fremsendelsen til Folketinget, og han mente, at der var oplysninger, som manglede i redegørelsen, hvilket han også kommenterede over for Paolo Perotti. Han pointerede over for Paolo Perotti, at der manglede en beskrivelse af KU-sagens bilag 2 og bilag 2a i forhold til hjemmel. Paolo Perottis svar var, at det ikke var relevant for sagen, hvilket var clearet med Justitsministeriet. I forbindelse med redegørelsen af 18. november 2020 skulle de finde ud af, hvornår Mogens Jensen blev orienteret om hastelovforslaget, men hverken han, Henrik Studsgaard eller Paolo Drostby kunne huske, hvornår det præcist var sket. Det blev derfor besluttet, at de skulle henholde sig til de skriftlige kilder, som var den 7. november 2020 kl. 18.31. Han husker ikke, at han konkret orienterede Mogens Jensen om, at de gik i gang med at udarbejde lovforslaget i perioden mellem den 4. november 2020 og den 7. november 2020, da man jo snakkede mink hele tiden.

Afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, har forklaret¹¹³⁸, at Justitsministeriet har en tværgående rolle i den type redegørelser, hvorfor Justitsministeriet bistod med regeringens redegørelse og den juridiske notits. De tryktestede punkter med uoverensstemmelse eller pegede på ting, der skulle uddybes for at give et så fyldestgørende billede som muligt. De tryktestede tillige Justitsministeriets egen del af redegørelsen om actioncard. Deres tværgående rolle blev typisk igangsat af henvendelser fra andre ministerier.

Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, har forklaret¹¹³⁹, at han blev involveret i forløbet med at udarbejde redegørelsen af 18. november 2020 den 10. november 2020, hvor han blev klar over, under hvilke helt ekstraordinære omstændigheder KU-sagen var blevet udarbejdet. Han har om redegørelsen forklaret, at den blev forelagt i de relevante ministerier, før redegørelsen kunne sendes til Folketinget. Justitsministeriets bidrag til redegørelsen var forankret i hans kontor i Lovafdelingen. Forelæggelsen for Justitsministeriets departementschef skete ved hans afdelingschef.

Kontorchef Lisbeth Gro Nielsen, Justitsministeriet, har forklaret¹¹⁴⁰, at hun ikke var involveret i arbejdet med redegørelsen af 18. november 2020. Justits-

1138 Forklaringsdokumentet side 461

1139 Forklaringsdokumentet side 431 og 433

1140 Forklaringsdokumentet side 1173

ministeriets Statsretskontor modtog udkast til redegørelsen med anmodning om, at Justitsministeriet forholdt sig til redegørelsen.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har – om indholdet af redegørelsens side 16, hvori det omtales, at Rigspolitiet den 5. november 2020 om formiddagen af Justitsministeriet blev orienteret om, at der pågik drøftelser om, hvorvidt de eksisterende regler indeholdt hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne – forklaret¹¹⁴¹, at han går ud fra, at det var drøftelser mellem Lykke Sørensen og embedsmændene, der blev henvist til i redegørelsen. Han blev ikke den 5. november 2020 orienteret om, at der pågik drøftelser mellem de relevante ministerier om, hvorvidt de eksisterende regler indeholdt hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne. Han mener, at han dagen efter den 6. november 2020 eller om lørdagen den 7. november 2020 blev orienteret om, at der blev arbejdet på et hastelovforslag. Det var Lykke Sørensen, der orienterede ham om dette. Søndag den 8. november 2020 modtog han en skriftlig orientering herom fra Lykke Sørensen. Den nye oplysning for ham var, at det krævede lovhjemmel at slå alle mink ned. Det var karakteristisk under hele coronaforløbet, at der kørte parallelle regeludstedende forløb i ministerierne og udførende forløb i politiet og andre myndigheder. Det var derfor, at det var muligt at reagere relativt hurtigt ved ændringer i trusselsbilledet. Han er usikker på, hvor hyppigt pelsdyrsbekendtgørelsen blev ændret, hvorimod f.eks. forsamlingsbekendtgørelsen hyppigt blev ændret. Det afgørende for politiet i forhold til tvangsindgreb var at undersøge, hvorvidt de havde den nødvendige hjemmel til at udføre bestemte opgaver.

Specialkonsulent Ida Krems, Sundhedsministeriet, har forklaret¹¹⁴², at Sundhedsministeriet havde fået det af Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdede udkast til redegørelse til gennemsyn. Hun havde en holdning til det sproglige arbejde i udkastet. Hun syntes, at det var noget sjusk. Hun syntes, at strukturen var svær at følge. Hun havde forskellige forslag til rettelser. De fik udkastet over, og hun startede med at læse det igennem og drøftede det herefter med sin kontor- og afdelingschef. Helt overordnet har hun i forløbet ikke forholdt sig til Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink. Hun var kun involveret i nogle

1141 Forklaringsdokumentet side 1524

1142 Forklaringsdokumentet side 61

drøftelser om en dvalemodel i forbindelse med mailen den 3. november 2020, som Miljø- og Fødevareministeriet ikke mente, at der var hjemmel til.

Den 17. november 2020 var der en sms-korrespondance mellem sundhedsminister Magnus Heunicke og dennes særlige rådgiver Rasmus Jønsson:

” ...

Magnus Heunicke, kl. 21.38:

Har du læst den? Jeg synes det er rigtigt slemt, også for os i starten

Rasmus Jønsson kl. 22.17:

Så slem er den da ikke for os. 1 okt er det med sagen hos os, men der står det skal afklares! Det er vel også rigtigt. Nederest s. 10 bliver sum skrevet ud af sagen (bilaget fra evm) Og så fylder vi ellers ikke meget i historien. Men den er slem for Mogens, hans DC og den udstiller vel også et for højt tempo i beslutningsprocessen. Står vi ikke meget godt?

Magnus Heunicke, kl. 22.19:

Prøv at se den anden tråd, hvor stine er med.

Der ud over: Udstiller et rædselsfuldt højt tempo. Og det var vel vores ansvar at der blev sådan trykket igennem. Stadig skulle de jo have styr på deres shit – men seriøst, det var vores Kåre, vores Per, vores ting, der pludselig endte med den risikovurdering pga det mærkværdige møde i fødevarestyrelsen hvor Kåre måske har givet den lidt gas

Rasmus Jønsson, kl. 22.36

Enig med din holdning til og i tråden. Ved ikke om sum er skarpe nok i denne proces.

Men vi bliver da nødt til at handle på ssi's risikovurdering. Alle er jo også enig i beslutningen om aflivning af mink. Og trykket kommer vel mange steder fra.

...”

Senere samme aften var der en sms-korrespondance mellem sundhedsminister Magnus Heunicke, dennes særlige rådgiver Ramus Jønsson og chef for ministersekretariatet i Sundhedsministeriet Stine Bonde:

”...

Magnus Heunicke, kl. 22.17:

Nej det holder altså ikke med [REDACTED], hun ved det ikke. Nu har hun ringet, og nu må hun ringe tilbage igen til Dorthe. Altså der er ingen klokker, der ringer hos hende åbenbart, når der står nogle vilde ting. Har jeg ret i at vi - SUM - har krævet at der skal stå i den redegørelse at vi - SUM - skal skabe lovhjemmel for at forhindre indførelse af mink i 2021 som følge af K-sag? Det er da helt nyt. Og fuldkommen ufatteligt at jeg skal finde det i nogle track changes. Men uklart om det er sandt?

Magnus Heunicke, kl. 22.45:

Tak. Glæder jeg mig til. Men er faktisk ikke beroliget af de sum-kommentarer. Og slet ikke af hvis der står at sum skal tilvejebringe lovhjemmel på baggrund af K-beslutning til at der ikke genindføres mink i 2021. Så er der endnu en lov, der ikke er på plads. Som vi ikke har kommunikeret om. Og som jeg ikke har fået noget at vide om før nu her til aften?

...”

Sundhedsminister Magnus Heunicke har om sms-korrespondancen mellem ham, Rasmus Jønsson og Stine Bonde forklaret¹¹⁴³, at han var lidt frustreret over tingene. Han kunne se på track changes i redegørelsen, at Sundhedsministeriet prøvede at få ind i redegørelsen, at der i et bilag, som han ikke havde læst, stod, at Sundhedsministeriet skulle skaffe noget hjemmel. Han syntes, at det var mærkeligt, at han skulle have det at vide på den måde. Han fik en forklaring senere på aftenen om, at det var mest korrekt at gøre sådan, og at det i øvrigt var et bilag, som ikke var skrevet eller clearret af Sundhedsministeriet. Han mente ikke, at han skulle finde ud af sådan noget i nogle track changes. Hvis det var så vigtigt, at det skulle ind i redegørelsen, så skulle han have det at vide eksplicit. Det havde ikke været særlig relevant for ham at få det at vide inden KU-mødet, dels da de besluttede sig for en anden model, dels da det ikke var Sundhedsministeriets ressortområde.

1143 Forklaringsdokumentet side 1196

Nedenfor ses redegørelsen af 18. november 2020 "Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet":

**Ministeren for fødevarer,
fiskeri og ligestilling**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

J.nr. 2020-23104
Den 18. november 2020**Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet**

Jeg fremsender hermed min redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet og Justitsministeriets notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til redegørelsen.

Jeg skal indledningsvist dybt beklage, at jeg i forbindelse med, at jeg lørdag den 7. november 2020 bliver orienteret om, at der arbejdes på et nyt lovforslag, ikke omgående sikrer, at Miljø- og Fødevareministeriet tager kontakt til minkavlerne, og at det bliver kommunikeret til offentligheden, at der ikke er tilvejebragt hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Jeg skal særligt beklage, at Fødevarestyrelsen i brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark – uanset at det ikke var hensigten – er formuleret på en sådan måde, at brevet kan opfattes som et generelt påbud om aflivning af mink. Jeg konstaterer, at jeg ikke blev forelagt dette brev, før det blev udsendt.

Som det fremgår af Justitsministeriets notits, er det samlet set Justitsministeriets vurdering, at myndighedernes ageren i det samlede forløb må anses for en tilside-sættelse af grundlæggende forvaltningsretlige normer, der har til formål at sikre borgerne mod retstab og yde grundlæggende garantier mod uberettigede indgreb fra myndighederne, herunder vejledningspligten. Justitsministeriet finder således efter en samlet vurdering, at forløbet må betragtes som kritisabelt og beklageligt.

Jeg finder det kritisabelt, at regeringen ikke i forbindelse med drøftelsen i Koordinationsudvalget den 3. november 2020 bliver oplyst om, at der kan være et hjemmelsproblem i forhold til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

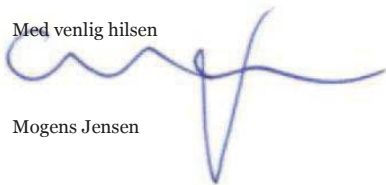
Som det fremgår af Justitsministeriets notits, er det på det foreliggende grundlag Justitsministeriets vurdering, at embedsværkets forberedelse af regeringens offentlige kommunikation ikke har levet op til de standarder, som må kunne forventes.

Jeg finder det ligeledes kritisabelt, at jeg ikke bliver gjort opmærksom på den manglende lovhjemmel straks, da dette afklares. Min departementschef har beklaget forløbet over for mig.

Jeg har noteret mig, at Rigspolitiet har oplyst, at Rigspolitiet meget skal beklage, at det actioncard, der er omtalt i redegørelsen, indeholdt formuleringer, som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne kunne gennemtvinge aflivning af deres minkbesætninger.

Jeg vil også gerne undskylde for den forvirring og utryghed det har skabt blandt de danske minkavlere.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and a long vertical stroke at the end.

Mogens Jensen

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Koncern Jura
J.nr. 2020-23104
Ref. PAOPE
Den 18. november 2020

Redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

Indledning

Den 15. juni 2020 blev der første gang konstateret COVID-19 i mink i Danmark.

Den 23. september blev der igangsat uanmeldte stikprøvekontroller på danske mink-farme for at sikre overholdelse af regler om værnemidler og smittebeskyttelse. Samtidig blev overvågningen i Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt og Brønderslev kommuner intensiveret.

Den 1. oktober konstateredes, at de iværksatte tiltag ikke havde været tilstrækkelige til at inddæmme smittespredningen. I forlængelse af risikovurderinger fra Statens Serum Institut besluttede regeringen, at smittede besætninger samt besætninger inden for en 7,8 km radius af smittede besætninger fremadrettet skulle aflives med hjemmel i lov om hold af dyr. Antallet af smittede minkfarme er efterfølgende steget betydeligt, og der har i perioden siden pågået en omfattende indsats med nedslagning af mink.

Den 3. november afgav Statens Serum Institut en ny og skærpet risikovurdering vedrørende minkavl, som Sundhedsstyrelsen tilsluttede sig. Statens Serum Institut konkluderer i vurderingen følgende:

"En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner."

Vurderingen er baseret på en række faktorer, og Statens Serum Institut uddyber konklusionen med følgende:

"Per 2. november 2020 er der konstateret SARS-CoV-2 smitte på 191 mink-farme. Denne udvikling er sket til trods for en intensiv indsats fra myndighedernes side mhp. at begrænse smitten. Samtidig ses smitte med nye typer

SARS-CoV-2 virus, der tilpasser sig mink (minkvarianter) i lokalbefolkningen, og der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og smitteforekomst blandt mennesker. Mink med SARS-CoV-2 udgør et stort reservoir af virus, der er en stor erhvervsrisiko forbundet med minkavl i smittede områder, og det er ikke lykkedes at begrænse yderligere spredning til det omgivende samfund. På grund af de ændringer, der optræder i spike proteinet i flere af minkvarianterne af virus, er der risiko for at vacciner, der er rettet imod spike proteinet ikke vil give optimal beskyttelse imod de nye virus, der opstår i mink, og immuniteten fra overstået COVID-19 infektion kan give mindre beskyttelse mod de nye virusvarianter.

Hvis minkproduktionen fortsættes i Danmark, således at der i 2021 gentaberes en stor population af mink, vurderes det for overvejende sandsynligt, at denne population vil være modtagelige for smitte. Derudover forventes der stadig at være SARS-CoV-2 i omløb blandt mennesker og ingen betydende immunitet i befolkningen før størstedelen af befolkningen er vaccineret. Dermed er der en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet mv.”

I forlængelse heraf besluttede regeringen den 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives.

For overordnet baggrund for og beslutningerne om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger siden konstateringen af det første tilfælde den 15. juni 2020 henvises til Miljø- og Fødevareministeriets ”Redegørelse for baggrund for og beslutning om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger”.

Formål og afgrænsning

Redegørelsen omfatter en generel beskrivelse af forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Redegørelsen er tidsmæssigt afgrænset til at omfatte perioden fra forberedelsen af mødet i regeringens Koordinationsudvalg den 3. november 2020, hvor der på baggrund af Statens Serum Instituts risikovurdering bl.a. blev truffet beslutning om aflivning af alle mink i Danmark, og frem til og med udsendelsen af Fødevarestyrelsens reviderede brev til minkavlerne af 10. november 2020. Det bemærkes dog, at der endvidere er

redegjort for, om relevante regeringsudvalg har behandlet andre sager med relation til hjemmelsspørgsmål om aflivning af mink siden september 2020.

Det bemærkes, at redegørelsen er udarbejdet med bidrag fra Fødevarestyrelsen under Miljø- og Fødevareministeriet og fra øvrige relevante ministerier (i relevant omfang under inddragelse af underliggende myndigheder), der har været involveret i forløbet.

Det skal endvidere understreges, at redegørelsen er baseret på de indsamlede dokumenter, e-mails og andet skriftligt materiale. I beskedent omfang er embedsmænd, der har været involveret i forløbet, blevet bedt om at afklare spørgsmål, som det skriftlige materiale gav anledning til.

Det bemærkes endelig, at når det i redegørelsen for det faktiske forløb nedenfor anføres, at en sag "forelægges" fødevareministeren, skal det herved forstås, at sagen lægges videre til ministeren i ministeriets elektroniske sagsstyringssystem. Dette er derfor ikke ensbetydende med, at ministeren bliver bekendt med sagen på forelæggelsestidspunktet.

Omtale af ministerier i det følgende omfatter ikke ministre og departementschefer, medmindre dette er særskilt fremhævet.

Redegørelse for det faktiske forløb

Der redegøres i det følgende for det faktiske forløb vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Der redegøres indledningsvis for regeringssager fra september og oktober 2020 med relation til hjemmelsspørgsmålet og dernæst for bekendtgørelsen om håndtering af COVID-19 hos pelsdyr og fødevareministerens besvarelse af 26. oktober 2020 af spørgsmål nr. 123 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Der redegøres herefter for regeringsbeslutningen den 3. november 2020 om aflivning af alle mink og spørgsmålet om hjemmel hertil samt forberedelsen heraf og for forløbet vedrørende hjemmelsspørgsmålet efter denne regeringsbeslutning. Endvidere redegøres der for udmøntningen af regeringens beslutning i regi af Fødevarestyrelsen og Den Nationale Operative Stab (NOST).

De efterfølgende afsnit redegør for drøftelser med minkbranchen og Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne af 6. november 2020, hvorefter der redegøres for orientering af fødevareministeren om manglende hjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne og for fødevareministerens udtalelser til pressen. Endelig redegøres der for Fødevarestyrelsens reviderede brev til minkavlerne af 10. november 2020.

Regeringssager i september og oktober 2020 med relation til hjemmelsspørgsmålet

Den 22. september 2020 godkender fødevareministeren et cover til Forberedende Økonomiudvalgsmøde med bilag vedrørende håndtering af coronasmitte i mink. Der

orienteres med sagen om en række nye tiltag, der er iværksat på baggrund af smittestigningen. Sagen til fødevareministeren er vedlagt et bilag, der beskriver omkostninger ved bl.a. et scenarie med aflivning af alle danske minkbesætninger. Det anføres bl.a. om dette scenarie, at aflivning af alle danske besætninger, inklusive besætninger, der ikke er beliggende i området omkring et udbrudssted eller ikke er under mistanke, ikke vil kunne kræves aflivet mod erstatning på det foreliggende hjemmelsgrundlag, og at iværksættelse af scenariet derfor vil kræve en lovændring. Det nævnte bilag indgår ikke i det materiale, der udsendes til brug for drøftelserne i regeringens Forberedende Økonomiudvalg, ligesom det ikke forelægges regeringens Økonomiudvalg. Af sagen til Forberedende Økonomiudvalgs møde fremgår bl.a. følgende:

"Der kan også ske aflivning af alle minkbesætninger ud fra et forsigtigheds-hensyn. Dette vil dog være meget vidtgående og forudsætter en belysning af kompensation af de berørte besætningsejere, der skønnes at beløbe sig til 3,0 mia. kr. (aflivning før pelsning) og 1,13 mia. kr. (aflivning efter pelsning) hertil skal lægges tab af bygninger og udstyr samt håndtering af de ca. 6.000 arbejdspladser i minkerhvervet."

Af materialet, der forelægges regeringens Økonomiudvalg, fremgår bl.a. følgende:

"Der er per 23. september 2020 konstateret smitte i 22 besætninger, hvoraf de 3 er blevet aflivet. Udgifterne til aflivning og kompensation af de første 3 besætninger beløb sig til 8,7 mio. kr., og udgiften til aflivning og kompensation for de resterende 19 besætninger skønnes at ville beløbe sig til yderligere 98,1 mio. kr. (65,2 mio. kr. hvis aflivning sker efter pelsning). Hertil vil komme yderligere udgifter til aflivning og kompensation hvis flere besætninger konstateredes smittede. Omkostningerne ved denne aflivningspraksis vil dermed afhænge af smitteudviklingen."

Aflivning af alle mink vil være et meget vidtgående tiltag, som forudsætter en mere detaljeret belysning af konsekvenserne. Det skønnes, at de samlede omkostninger til aflivning, rengøring og kompensation ved aflivning af alle dyr i smittede besætninger, samt tabt værdi af bygninger og inventar, vil beløbe sig til minimum 7 mia. kr. (før pelsning) og 5 mia. kr. (efter pelsning). Dertil kommer tabte indtjeningsmuligheder for en fastsat overgangsperiode, der skal afklares nærmere."

Spørgsmålet om hjemmel til yderligere udvidelse af aflivningsindsatsen omtales hverken i materialet til Forberedende Økonomiudvalg eller Regeringens Økonomiudvalg.

Det ovennævnte bilag, der indgik i sagen, der forelægges fødevareministeren men ikke indgår i det materiale, der udsendes til brug for drøftelserne i regeringens Forberedende Økonomiudvalg, ligesom det ikke forelægges regeringens Økonomiudvalg, indarbejdes i en sag til regeringens Udvalg for Covid-19 af 1. oktober. Af denne sag fremgår bl.a. følgende:

"Skulle smitteudviklingen udvikle sig yderligere, vil mere vidtgående tiltag, som for eksempel aflivning af alle mink i Danmark, evt. kombineret med et

midlertidigt eller permanent forbud mod hold og avl af mink, kunne overvejes. En sådan beslutning vil dog have en væsentligt større erhvervs- og samfundsmæssige konsekvenser. Det skønnes foreløbigt, at de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger til erstatning af aflivede mink, samt tabt værdi af bygninger og inventar, lønomkostninger og tabte driftsomkostninger etc. vil beløbe sig til 6-11 mia. kr., afhængigt af værdisættelsen af tabt indtjening, hvilket vil skulle afklares nærmere. MFVM vurderer endvidere, at et sådant tiltag forudsætter ændret lovgivning på området.

[...]

MFVM, JM og SUM forbereder den tekniske afklaring af det fornødne lovgrundlag, såfremt der sidenhen måtte træffes beslutning om aflivning af alle minkbesætninger i et geografisk område eller i hele landet.”

Diskussionen fokuserer på håndtering af coronasmitte i mink, og der træffes beslutning om, at der på baggrund af de foreliggende risikovurderinger iværksættes en aflivning af alle minkbesætninger, der er konstateret COVID-19-smittede, er under mistanke for COVID-19-smitte, og geografisk er lokaliseret inden for en radius af 7,8 km fra en smittet eller smitemistænkt besætning, samt at COVID-19-smitteudviklingen fortsat følges nøje, og at regeringen vil blive forelagt et nyt beslutningsoplæg, hvis de faglige myndigheder vurderer, at smitteudvikling i minkbesætninger skulle give behov for iværksættelse af yderligere tiltag. Spørgsmålet om hjemmel til yderligere udvidelse af aflivningsindsatsen drøftes ikke på mødet, og det ses således heller ikke af det foreliggende materiale, at der efterfølgende sker en teknisk afklaring af lovgrundlaget på baggrund af sagen.

Det har ikke i det foreliggende materiale kunnet konstateres, at spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet er blevet omtalt i sager til brug for drøftelser i de relevante regeringsudvalg i perioden efter den 1. oktober 2020 og frem til den 3. november 2020.

Bekendtgørelsen om håndtering af COVID-19 hos pelsdyr og fødevareministerens besvarelse af 26. oktober 2020 af spørgsmål nr. 123 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

§ 30 i lov om hold af dyr bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger, herunder aflivning af dyr jf. bestemmelsens stk. 1 og 2, der lyder:

”§ 30. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af zoonotiske smitstoffer og af de sygdomme, der er anført i de i § 25 nævnte lister 3 og 4, fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlige foranstaltninger samt meddele forbud mod anvendelse af dyr, dele heraf eller animalske fødevarer, sæd, oocytter, embryoner af dyr samt gødning, hø, halm, dyrefoder og andre produkter og genstande, hvormed sygdomme og zoonotiske smitstoffer kan spredes. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om og

meddele påbud om gennemførelse af særlige smitteforebyggende foranstaltninger i andre tilfælde end ved udbrud eller mistanke om udbrud.

Stk. 2. Foranstaltningerne i henhold til stk. 1 kan bl.a. omfatte:

1) For dyrehold og vildtlevende dyr:

[...]

h) aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår[...]"

Fødevarestyrelsen udstedte den 8. oktober 2020 bekendtgørelse nr. 1455, som bl.a. i medfør af § 30, stk. 1, 3 og 4, i lov om hold af dyr, fastsætter supplerende bestemmelser for håndteringen af COVID-19 hos pelsdyr. Det bemærkes, at bekendtgørelse nr. 1455 pr. 11. november 2020 kl. 18.00 er ophævet og erstattet af bekendtgørelse nr. 1589 af 11. november 2020 med senere ændringer.

Den 26. oktober besvarer fødevareministeren spørgsmål nr. 123 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg (stillet efter ønske fra René Christensen (DF)), hvor ministeren anmodes om en kommentar til ”henvendelsen af 20/10-20 fra Landbrug & Fødevarer om hjemlen til aflivning af mink og rammen for erstatningshåndtering af smittet og ikke smittet besætning, jf. MOF alm. del - bilag 44”.

Ministeren refererer i besvarelsen et svar fra Fødevarestyrelsen, der bl.a. oplyser, at:

”Mink i smittede besætninger aflives efter § 14 i bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr (bekendtgørelse nr. 1455 af 8. oktober 2020). Mink i besætninger i en radius af 7,8 km fra en smittet besætning aflives efter § 15 i samme bekendtgørelse.

Erstatning for såvel de aflivede dyr som driftstab sker efter § 56 i lov om hold af dyr, der henviser til erstatningsbekendtgørelsen [...].”

Bekendtgørelse nr. 1455 udmønter bl.a. hjemlen i § 30 i lov om hold af dyr til at fastsætte nærmere regler om aflivning mv. Det fremgår ikke af bekendtgørelsesteksten eller de foreliggende oplysninger om tilblivelsen af bekendtgørelsen eller besvarelsen af 26. oktober 2020 af det nævnte folketingsspørgsmål, at der i den forbindelse skulle være taget stilling til, om der vil være hjemmel i lov om hold af dyr til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Regeringsbeslutningen og forberedelsen heraf

På et møde med Fødevarestyrelsen og København Fur den 2. november 2020 orienterer Statens Serum Institut om de resultater, der danner grundlag for den risikovurdering, som seruminstitutet afgiver dagen efter.

Det fremgår bl.a. af seruminstitutets risikovurdering, at foreløbige undersøgelser af en muteret virusstamme (cluster 5) tyder på, at dette virus udviser nedsat følsomhed

for neutraliserende antistoffer fra personer med overstået infektion. Seruminstitutet anfører i tilknytning hertil, at yderligere varianter er identificeret ved sekventering men ikke undersøgt for neutralisation endnu. Dette er ifølge risikovurderingen bekymrende, da det potentielt kan have betydning for en kommende COVID-19-vaccines effekt over for smitte med nye minkvarianter. Statens Serum Institut vurderer endvidere, at det ved fortsat minkproduktion – og dermed genetablering af en stor minkpopulation i 2021 – vil være en betydelig risiko for gentagelse af den virusmittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved, at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver beskyttelse imod. Det konkluderes i risikovurderingen, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Efter mødet orienterer Fødevarestyrelsen Miljø- og Fødevarerministeriet forud for et møde med København Fur om Statens Serum Instituts orientering.

Den 2. november om aftenen orienterer Sundheds- og Ældreministeriets departementschef Statsministeriets departementschef om, at Statens Serum Institut har fundet en mutation, der udviser nedsat følsomhed over for antistoffer, hvilket risikerer at påvirke effekten af en fremtidig vaccine. Der afholdes herefter et møde på anmodning fra Statsministeriets departementschef på departementschefniveau med deltagelse fra Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, samt Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen med henblik på at vurdere situationen og den videre håndtering. Statsministeren orienteres herom.

Den 3. november om formiddagen sender Miljø- og Fødevarerministeriet en mail til Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet vedrørende materiale til brug for et møde i regeringens Økonomiudvalg. Af mailen fremgår det, at der vil skulle skabes retlig hjemmel til at eksekvere både et scenarie, hvor der kun er avlsdyr i 2021, og hvor der ydes dvalekompensation samt omstillingspulje til de minkavlere, som alligevel bliver nødt til at forlade erhvervet som følge af situationen, og et scenarie, hvor minkbranchen lukkes helt med ekspropriation og dertilhørende erstatning samt større omstillingspulje. Det fremgår videre af mailen, at Miljø- og Fødevarerministeriet mener, at en eventuel hjemmel skal skabes i epidemi-lovgivningen.

Den 3. november om eftermiddagen aftales det på et virtuelt møde mellem departementscheferne i Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevarerministeriet, Statsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, at der skal udarbejdes et skriftligt beslutningsgrundlag, og at en sag om reaktion på risikovurderingen fra Statens Serum Institut, herunder håndtering af minkerhvervet og inddæmning af smittespredning i Nordjylland, skal drøftes samme aften i regeringens Koordinationsudvalg. Spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet drøftes ikke på mødet.

I løbet af den 3. november er en række ministerier involveret i udarbejdelsen af materialet til mødet i Koordinationsudvalget samme aften, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Der ses ikke i den forbindelse at have været drøftelser af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Der udsendes ad flere omgange om aftenen den 3. november materiale til mødet i Koordinationsudvalget. Statsministeriet modtager sagen til drøftelse i Regeringens Koordinationsudvalg fra Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet og udsender den efter vanlig praksis til de ministerier, der skal deltage i drøftelsen. Det endelige materiale fremsendes kort før mødet. Materialet vedrører generelt håndtering af den aktuelle situation i lyset af seruminstitutts risikovurdering fra samme dag. Det bemærkes i materialet, at iværksættelse af en nødplan for aflivning af mink udarbejdet i regi af NOST vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet. Der er ikke i materialet nogen omtale af spørgsmålet om hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Materialet omfatter derimod en række bemærkninger med relation til spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Således indgår der i materialet bl.a. et bilag med titlen "Kompensation til minkavlere mv." Bilaget fremtræder med dokumentvandmærke "UD-KAST". Af bilaget fremgår bl.a. følgende:

"1. Hjælpepakke ved dvale-model

Hensigten med denne model er, at det danske mink-erhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Modellen forudsætter således opretholdelse af et vist antal avlsdyr. Modellen søger at lægge danske minkbesætninger i dvale indtil primo 2023 under den forudsætning at det sundhedsfagligt er holdbart at opretholde en hvis bestand af avlsdyr. Dette kan ske ved brug af følgende instrumenter:

- *Selvstændigordningen (for ejere og medarbejdende ægtefæller)*
- *Faste omkostninger (100 pct. kompensation ved nul-omsætning; trappemodell for virksomheder, hvor der også er anden aktivitet end mink)*
- *Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)*

[...]

"2. Hjælpepakke ved nedlukning af erhvervet

Denne model tages i anvendelse såfremt mink-erhvervet må nedlukkes i Danmark. I så fald tages følgende instrumenter i brug:

- *Kompensation til minkavlere og medarbejdende ægtefæller i en overgangsperiode på fx 3 måneder (via selvstændigordningen og kompensationsordningen for faste omkostninger)*
- *Ekspropriation*

- Omstillingspulje (indgår i sag om regionale indsatser på FKU/KU denne uge)

[...]

Der tages samtidig forbehold for, hvorvidt og hvordan den juridiske hjemmel til at gennemføre de foreslåede løsninger kan findes. Det er umiddelbart vurderingen, at det hverken er muligt at tvangslukke eller lægge minkerhvervet i dvale med hjemmel i epidemiloven eller Sundheds- og Ældreministeriets forbudsbekendtgørelse, da minkavlere ikke er levnedsmiddelsproducenter. Et forbud vil således skulle hjemles i Miljø- og Fødevareministeriets Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr eller ved lov. Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet er ved at afklare dette spørgsmål.”

Herudover indeholder sagen et bilag med titlen ”2021 håndtering af COVID-19 smitterisiko i mink”. Af dette bilag fremgår bl.a. følgende:

”Model 1: Dvale

[...]

Modellen der medfører, at alle minkavlerne uden for zonerne pels ned, således at kun avlsdyr bevares. Derudover gives ikke tilladelse til, at indsætte og avle nye mink i de besætninger, der er blevet aflivet som følge af COVID-19 smitte eller fordi, at de har været beliggende inden for en radius 7,8 km fra en smittet besætning i 2021, jf. bilag xx. Dette vil for de berørte besætnings ejere betyde, at de i 2021 ikke vil have mulighed for at generere en indtægt fra minkavl, og derfor vil skulle ydes kompensation for dette tab. Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette. SUM tilvejebringer hjemmel i lovgivningen til at forhindre genindsættelse af mink.”

Spørgsmålet om hjemmel til aflivning blev ikke bragt op på mødet. Derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og økonomisk kompensation i den forbindelse. Drøftelserne vedrørte i øvrigt en lang række spørgsmål af praktisk, økonomisk, retlig og politisk karakter, herunder kommunikation i forhold til udlandet, og havde endvidere fokus på nedlukning af Nordjylland med henblik på inddæmning af smittespredning.

På mødet i Koordinationsudvalget om aftenen traf regeringen beslutning om, at alle mink i Danmark skal aflives i forlængelse af Statens Serum Instituts vurdering, hvorefter fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Det blev samtidig besluttet, at muligheden for, at der efter COVID-19-epidemien kan genopbygges en minkindustri i Danmark, ikke skal afskæres.

Forløbet vedrørende hjemmelsspørgsmålet efter regeringsbeslutningen

Den 4. november om formiddagen bliver der som opfølgning på koordinationsudvalgs-mødet afholdt flere møder om processen for opfølgning på og udmelding om beslutningerne, herunder bliver bl.a. spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget for at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet kort nævnt på et virtuelt møde mellem bl.a. Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet. Fokus er på § 30 i lov om hold af dyr, som indeholder hjemmel til, at fødevareministeren kan fastsætte regler om og meddele påbud om bl.a. aflivning af dyr, herunder i et område omkring et udbrudssted, eller slagtning på særlige vilkår og i den forbindelse betydningen af risikovurderingen af 3. november fra Statens Serum Institut, hvoraf det fremgår, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

I fortsættelse heraf er der samme formiddag endvidere telefonisk kontakt mellem Justitsministeriet og henholdsvis Sundheds- og Ældreministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Det aftales i den forbindelse, at vurderingen af hjemmel i lovgivning på Miljø- og Fødevareministeriets område i første række må foretages af Miljø- og Fødevareministeriet.

I forlængelse af mødet om opfølgning på koordinationsudvalgsmødet bliver der ved middagstid sendt en mail fra Justitsministeriet til Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forsvarsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, hvori det bl.a. bekræftes, at regeringen har besluttet, at muligheden for, at der efter corona kan genopbygges en minkindustri i Danmark, ikke skal afskæres. I forlængelse heraf anføres det i mailen bl.a., at arbejdstesen i forhold til hjemmel for aflivning af mink er, at Miljø- og Fødevareministeriet har hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr, men at Miljø- og Fødevareministeriet afklarer dette endeligt. Lidt senere på eftermiddagen – kort før pressemødet kl. 16.00 – sender Miljø- og Fødevareministeriet en mail til Justitsministeriet, hvoraf det fremgår, at Fødevarestyrelsen ønsker en kontakt til Justitsministeriet, fordi styrelsen ikke mener, at hjemlen kan udbredes til hele landet. Justitsministeriet besvarer umiddelbart herefter mailen og angiver en kontaktperson.

Statsministeriet sender udkast til statsministerens indledning til pressemødet til fak-tatjek i Justitsministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet og Erhvervsministeriet. Indledningen clearer af de pågældende ministerier.

Kl. 16.00 afholder regeringen et virtuelt pressemøde, hvor bl.a. statsministeren, fødevareministeren, erhvervsministeren og sundheds- og ældreministeren er til stede. Det tilkendegives bl.a. på pressemødet, at alle mink skal aflives, også avlsdyr. Ingen af de ministre, der deltager på pressemødet, eller departementschefer i de berørte ministerier er orienteret om drøftelserne om hjemmelsspørgsmålet i forhold til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet.

Umiddelbart inden pressemødet bliver fødevareministeren forelagt en sag med overskriften "Pressenotat: Beslutning om nedslagning af alle mink" til "håndtering af pressen samt som evt. beredskab til pressemødet" for fødevareministeren. Det fremgår af side 5 i pressenotatet under overskriften "Hjemmelsgrundlag for aflivning: [Taleberedskab til Forespørgsel F10 godkendt 29/10"]], at beslutningen om at aflive ikke-smittede og tidligere smittede minkbesætninger er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden, og at "Dyrene aflives med hjemmel i § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr (lovbekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020), der giver mulighed for at iværksætte særlige foranstaltninger for at udrydde, hindre, begrænse eller imødegå risiko for at udbrede zoonotiske smitstoffer og sygdomme."

Fødevareministeren forelægges samtidig med pressenotatet en sag med talepapir til brug for pressemødet. Det følger af talepapiret, at det grundet regeringens beslutning "vil være nødvendigt, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, inkl. alle avlsdyr." Det præciseres i den forbindelse, at regeringens beslutning ikke er en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, der er truffet for at beskytte folkesundheden.

Det fremgår endvidere af talepapiret, at aflivningsprocessen for nuværende vil fortsætte som hidtil, men at hastigheden skal øges. Derfor arbejder Fødevarestyrelsen og Beredskabsstyrelsen på højtryk for at få aflivet flest mulige mink hurtigst muligt, ligesom politiet og forsvaret intensiverer deres indsats for at få sat ekstra fart på aflivningerne. Derudover henvises til, at regeringen har besluttet, "at minkavlere i hele landet, der afliver deres mink hurtigt, vil få en ekstra kompensation. Denne ordning vil gælde både uden for og i zonerne."

Det fremgår ikke af disse sager, at der på embedsmandsniveau pågår drøftelser om hjemmelsgrundlaget for at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet. Sagerne godkendes forud for pressemødet af Miljø- og Fødevareministeriets departementschef.

Fødevareministeren udtaler sig på pressemødet i overensstemmelse med talepapiret.

Om aftenen udsender Miljø- og Fødevareministeriet en pressemeddelelse om regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark med titlen "Corona-virus: Alle mink i Danmark skal aflives". Af pressemeddelelsen fremgår bl.a., at regeringen på baggrund af en ny risikovurdering fra sundhedsmyndighederne har besluttet at slå alle danske minkbesætninger ned, og at det sker efter fund af ny mutation af virus. Det fremgår også, at det er afgørende, at aflivningen af minkene sker hurtigt.

Departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet deltager om aftenen den 4. november i drøftelserne om hjemmelsgrundlaget for at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet, herunder på et møde med Fødevarestyrelsens direktion. Senere samme aften tilkendegiver Miljø- og Fødevareministeriet over for Justitsministeriet, at det er Fødevarestyrelsens vurdering, at der ikke er hjemmel til aflivning af alle mink i § 30 i lov om hold af dyr, hvilket Miljø- og Fødevareministeriet kan tilslutte sig.

Efter drøftelser med Miljø- og Fødevareministeriet torsdag den 5. november ved middagstid tilkendegiver Justitsministeriet først på eftermiddagen, at ministeriet ikke har grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets og Fødevarestyrelsens vurdering.

På den baggrund er der enighed om, at der vil skulle tilvejebringes lovgivning med henblik på at kunne gennemtvinge aflivning af mink uden for de hidtidige smittezoner. Miljø- og Fødevareministeriet påbegynder udarbejdelsen af et udkast til et lovforslag. Lovforslaget indeholder bl.a. bestemmelser om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere, hjemmel til aflivning af mink og ildere og om kompensation og erstatning.

Den 5. november kl. 18.30 afholdes et pressemøde, hvor bl.a. statsministeren, sundheds- og ældreministeren og erhvervsministeren deltager. Pressemødets omdrejningspunkt er yderligere restriktioner i syv nordjyske kommuner. Statsministeren tilkendegiver på pressemødet bl.a., at regeringen dagen forinden besluttede, at den danske minkbestand skal aflives. Ingen af ministrene, der deltager på pressemødet, er på dette tidspunkt bekendt med hverken drøftelserne om hjemmelsspørgsmålet, eller konklusionen om, at det kræver lovgivning at tilvejebringe hjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne. Det samme gør sig gældende for departementscheferne i de nævnte ministerier, idet departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet dog som nævnt var bekendt med, at der onsdag aften pågik drøftelser om hjemmelsgrundlaget.

Drøftelser med minkbranchen og Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne den 6. november

Som opfølgning på regeringens beslutning om at aflive alle mink kontakter fødevareministeren den 4. november om formiddagen formanden for København Fur. Formålet med mødet er at orientere København Fur om regeringens beslutning samt indlede en dialog om håndteringen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Den 4. november om aftenen skriver København Fur en mail til Fødevarestyrelsen og departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet. Mailen har overskriften: "Stærkt hastende: Information til minkavlere påkrævet straks og inden i morgen tidlig". I mailen gives der udtryk for, at de danske minkavlere gerne vil fremskynde deres aflivning på alle farme mest muligt, men at der på et medlemsmøde samme dag er oplevet stor uvished om vilkår og praktik, og at der kun foreligger helt overordnede udtalelser på et pressemøde og meget sporadisk information i en pressemeddelelse udsendt samme aften. Det tilkendegives herefter, at der er stærkt hastende behov for skriftlig kommunikation fra Fødevarestyrelsen senest den følgende morgen kl. 6.00, hvor avlerne går i gang med at aflive, idet det ellers vil forsinke processen.

København Fur giver herefter en række eksempler på spørgsmål, herunder:

"a) Må man pelse uden for zonerne?

b) Hvordan får man 20 kr. i tempobonus? Tidsfrister? Afhængig af størrelse?

c) Skal der ske en optælling inden man må starte aflivning?

d) Skal de, der skal pelse, også have optælling først?"

Samme aften sender Fødevarestyrelsen, efter koordinering med Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau, svar på spørgsmålene til København Fur og oplyser, at Fødevarestyrelsen arbejder på at få lagt noget på hjemmesiden torsdag. Hjemmelsspørgsmålet bliver ikke omtalt.

Torsdag den 5. november midt på dagen sender Fødevarestyrelsen et notat om information til minkavlere til brug for styrelsens hjemmeside til Miljø- og Fødevareministeriets departement til godkendelse. Departementet afgiver bemærkninger, og Fødevarestyrelsen indarbejder disse i FAQ'erne på styrelsens hjemmeside.

Om aftenen den 5. november retter København Fur på ny henvendelse til Fødevarestyrelsen – med kopi til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef – hvor der efterspørges klarere kommunikation til avlerne med henvisning til, at udmeldingerne har skabt stor frustration og forvirring.

Den 6. november midt på dagen fremsender Fødevarestyrelsen efter ønske fra København Fur og Miljø- og Fødevareministeriet et oplæg til brev fra Fødevarestyrelsen til alle minkavlere i Danmark til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef med henblik på bemærkninger. Brevet vedrører både mink i og uden for smittezonerne. Mailen besvares kort tid efter af departementet med konkrete bemærkninger, herunder et spørgsmål om hjemlen (vedr. erstatningsberegningen) og forslag til alternativ formulering i relation til et afsnit i brevet om erstatning for aflivning af mink uden for smittezonerne. Fødevarestyrelsen retter brevet til i overensstemmelse hermed.

Fødevarestyrelsen fremsender efter aftale mellem København Fur, Miljø- og Fødevareministeriets departementschef og Fødevarestyrelsen herefter oplæg til brev til København Fur med anmodning om bemærkninger forud for offentliggørelse på hjemmeside og fremsendelse pr. mail til minkavlerne. Brevet ændres med henblik på tydeliggørelse i forhold til opstart af aflivninger inden for smittezonerne. Herefter sendes denne rettelse til København Fur. Endelig version fremsendes herefter til København Fur med spørgsmål om, hvorvidt der er yderligere bemærkninger, og om det fremsendte er tilstrækkeligt klart. København Fur har ikke yderligere bemærkninger.

Samme eftermiddag skriver Miljø- og Fødevareministeriets departement til Fødevarestyrelsen (København Fur er ved en fejl kopimodtager), at styrelsen bliver nødt til at sætte i gang med aflivningerne, inden der er talt op. Både på smittede og ikke-smittede besætninger. Det fremgår også, at det skal fremgå af brevet til minkavlerne, at de bare skal starte.

Det fremgår ikke af mailen, om der dermed også henvises til ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne. Fødevarestyrelsen har oplyst, at styrelsen ikke har foretaget aflivninger uden for smittezonerne.

Den 6. november sidst på aftenen fremsender Fødevarestyrelsen følgende brev til København Fur (uddrag):

”Brev til alle minkavlere i Danmark

Kære minkavler

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt.

Vi har stor forståelse for jeres situation, som er forfærdelig for erhvervet, både besætningsejere, medarbejdere, familier og følgeerhverv.

I denne mail kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du har:

- *en minkfarm i syv nordjyske kommuner*
- *en smittet minkfarm*
- *en rask minkfarm inden for zonerne*
- *en minkfarm uden for zonerne*

Aflivning af mink i syv nordjyske kommuner

Aflivningen af alle mink skal være overstået mandag den 9. november 2020 kl. 23.59 i kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø. Du skal derfor begynde på aflivningen af besætningen hurtigst muligt. Du må gerne gå i gang uden en aftale med Fødevarestyrelsen.

Når du selv afliver dine mink, kan du gå i gang uden, at der er en myndighedsperson tilstede. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på de nedenstående telefonnumre, når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Hvis der ikke er containerkapacitet, skal du lægge dine mink på burene, fast underlag eller på presenning. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Ekstra bonus for hurtig aflivning

Er du færdig med aflivningerne mandag den 9. november kl. 23.59 opnår du en ekstraordinær bonus på 10 kr./mink. De 10 kr./mink ligger ud over

den allerede aftalte tempobonus på 20 kr./mink. Denne forhøjede bonus gives for den ekstra hastighed i forhold til aflivning. Når du er færdig med at aflive din besætning, skal du melde det ind til myndighederne på nedenstående telefonnumre.

Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink. Men de farme, der er aflivet af myndighederne inden mandag den 9. november kl. 23.59, vil modtage den ekstraordinære bonus på 10 kr./mink.

...

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning og pelsning af besætningen hurtigst muligt. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Optælling - du må gerne gå i gang

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Det skal være muligt at tælle levende mink. For de kroppe der er sendt til pelseri, skal en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange mink, der er sendt. Myndighederne ringer til dig i løbet af de kommende dage for at lave en aftale om optælling.

Du skal selv bestille container. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020).

Læs mere i [FAQ for aflivning af mink uden for zonerne](#)

Rengøring og desinfektion

Du skal selv rengøre minkfarmen efter aflivningen, på samme måde som normalt efter pelsning.

Erstatning for aflivning af mink uden for zonerne

Når du afliver uden for zonerne, får du driftstabserstatning, men du får ikke erstatning for dyrenes værdi, da skindene afsættes på markedsvilkår. Beregningen af erstatning er under udarbejdelse, men modsvarer den erstatning som findes for driftstab på avlsdyr i ikke-smittede besætninger inden for zonerne.

Du kan også læse indholdet af denne mail på [Aflivning for alle minkavlere](#).”

Desuden fremsender Fødevarestyrelsen kopi af det endelige og udsendte brev til minkavlerne til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef.

Udmøntning af regeringens beslutning i Fødevarestyrelsen og Den Nationale Operative Stab (NOST)

NOST's rolle som understøttende i forhold til Fødevarestyrelsen bliver styrket med henblik på at sikre, at den samlede indsats i forhold til aflivning samt transport og bortskaffelse af mink bliver koordineret inden for rammerne af NOST med de samlede deltagende myndigheders kapaciteter og med Fødevarestyrelsen som sektormyndighed i forhold til opgaven.

Den styrkede rolle for NOST og behovet for en yderligere prioriteret, fælles myndighedsindsats bliver drøftet på et videomøde den 5. november tidlig morgen med rigspolitichefen og en række styrelseschefer fra de styrelser, der indgår i NOST vedrørende minkindsatsen, herunder Fødevarestyrelsen.

Af et referat af mødet fremgår, at Rigspolitiet på mødet tilkendegiver, at regeringen har besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt, idet det indtil nu ikke har været muligt at inddæmme smitten blandt mink. Det blev tilkendegivet, at målet er, at der ikke er mink i Danmark efter den 16. november 2020. Det fremgår desuden, at Rigspolitiet tilkendegiver, at der skal tempo på indsatsen, og at der skal udarbejdes en fælles myndighedsplan i regi af NOST, der starter med de smittede besætninger i Nordjylland. Af mødereferatet fremgår videre, at Fødevarestyrelsen tilkendegiver, at pelsningen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og at der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusiv avlsdyr) aflives.

Af de talepinde, som Fødevarestyrelsen den 5. og 6. november benytter til brug for kontakt til avlerne uden for smittezonerne, fremgår, at det er frivilligt, om avleren ville lade en myndighedsperson komme ind på besætningen og foretage optælling, men at det er nødvendigt at optælle besætningen for at kunne afklare en betaling.

Rigspolitiet bliver undervejs i forløbet, herunder om formiddagen den 5. november, af Justitsministeriet orienteret om, at der pågår drøftelser mellem de relevante ministerier om, hvorvidt de eksisterende regler indeholdt hjemmel til at aflive mink uden smittezonerne. Den 5. november tidligt på eftermiddagen modtager Rigspolitiet telefonisk

orientering fra Justitsministeriet om, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne, og at der arbejdes på et hastelovforslag, der vil skulle skabe denne hjemmel. Ud fra oplysninger fra politikredsene er det Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendommene beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke hertil, og Operationsstab Mink i NOST oplyser i anledning af en konkret forespørgsel ved mail af 7. november de fire regionale beredskabsstabe om, at der ikke er lovhjemmel til adgang på ejendommen for så vidt angår ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne.

I forlængelse af regeringens beslutning og efter drøftelser med Fødevarestyrelsen udsender Rigspolitiet den 6. november den nye nødplan for aflivning af mink i forbindelse med COVID-19 til NOST-medlemmerne i mink-operationen og samtlige politikredse. Af planen fremgår det, at der arbejdes med tre forskellige minkzoner: zone 1 (smittede besætninger), zone 2 (minkbesætninger i radius af 7,8 km fra smittede besætninger) og zone 3 (ikke-smittede besætninger).

Fødevarestyrelsen anmoder samme dag NOST om mandskabsmæssig bistand til telefonisk at kontakte ejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne med henblik på optælling af mink for at beregne bonus til de ejere, der ønsker at få udbetalt bonus for hurtigt tømning af deres besætning.

På den baggrund etablerer Rigspolitiet et call center, der har til opgave tage sig af denne opgave. Samme dag bliver der udfærdiget et "Actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme (COVID-19)" til brug for de medarbejdere, der skulle forestå opkaldene. Actioncardet bliver tilrettet flere gange i løbet af de næste dage.

Forinden Rigspolitiets udfærdigelse af actioncardet afholdes om formiddagen den 6. november et møde mellem Rigspolitiet og Fødevarestyrelsen, hvor Fødevarestyrelsen bl.a. oplyser, at hjemmelsgrundlaget i forhold til aflivning af mink på zone 3 farme er uafklaret. Formålet med opkaldene er at søge at opnå en aftale med den enkelte mink-avler om, at myndighederne kan komme ud og tælle op.

Følgende fremgik af actioncardet under et afsnit om fremgangsmåde:

"Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt).

Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel).

Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?

Ved "JA" fra ejer:

Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig:

- *Bekræft fulde navn*
- *Bekræft CHR-nummer og evt. undernummer*
- *Dato for hvornår optælling kan finde sted*
- *Forventet startdato for tømning af besætning*
- *Forventet slutdato for tømning af besætning*
- *Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen*
- *Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først)*

Ved "NEJ" fra ejer:

Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?"

Opkaldene til minkejerne bliver gennemført fra fredag den 6. til søndag den 8. november. Den 10. november bliver actioncardet korrigeret, således at henvisningen til, at beslutningen er truffet, og til, at manglende medvirken vil indebære, at man kan forvente, at myndighederne foretager tømning af besætningen alligevel, udgår.

Rigspolitiet oplyser, at det på baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af Excel-ark med oplysninger om zone 3-minkejerne vurderes, at det er lykkedes at få telefonisk kontakt til 250 ejere af minkfarme. Gennemgangen viser desuden, at i alt 8 ejere af minkfarme kan have fået oplysninger, som fremgår af den ovennævnte tekst (ved "NEJ" fra ejer).

Rigspolitiet har den 12. november kontaktet de 8 minkavlere, der på baggrund af de udarbejdede lister kan have fået oplysninger som indeholdt i den citerede formulering fra actioncardet (ved "NEJ" fra ejer). I den forbindelse har Rigspolitiet beklaget den fejlagtige information, ligesom Rigspolitiet har sikret sig, at de pågældende minkavlere har modtaget brevet af 10. november fra Fødevarestyrelsen og er bekendt med den gældende retstilstand.

På grundlag af de mundtlige aftaler indgået med Fødevarestyrelsen, herunder i forbindelse med opringningerne fra Rigspolitiets call center, har politikredsene efterfølgende taget kontakt til zone 3-minkavlerne for at foretage optælling. Som anført ovenfor er det ud fra oplysninger fra politikredsene Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendommene beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke hertil.

Orientering af fødevareministeren om manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

Den 7. november bliver Statsministeriet telefonisk varslet af Miljø- og Fødevareministeriet om et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

Statsministeriet beder i den forbindelse Miljø- og Fødevareministeriet om at udarbejde en notits om hastelovforslaget, der kan sendes til Folketinget, og tage ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at statsministeren kan sende et brev om hastelovforslaget til Folketingets formand den efterfølgende dag. Miljø- og Fødevareministeriet oplyser, at der lørdag vil blive taget ordførerkontakter.

Statsministeren og Statsministeriets departementschef orienteres ikke om det telefoniske varsel fra Miljø- og Fødevareministeriet.

Lørdag den 7. november midt på eftermiddagen forelægges fødevareministeren en orienteringssag om "aflivningsstrategi for mink og brev til minkavlerne", som ministeren godkender kort efter.

Sagen omfatter et notat om ny aflivningsstrategi, som Fødevarestyrelsen har indsendt, samt det brev, som styrelsen sendte ud til minkavlerne fredag den 6. november.

Af det vedlagte notat fremgår under overskriften "Aflivning af mink i resten af Danmark", at *"de pågældende besætninger bliver kontaktet af Fødevarestyrelsen pr. mail, hvor det bliver formidlet, at de skal påbegynde aflivningen straks, og at aflivningen skal være tilendebragt senest mandag d. 16.11. kl. 23.59."*

Det bemærkes i forlængelse heraf, at *"Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020."*

Lørdag kl. 16.00 afholder Sundheds- og Ældreministeriet pressebriefing om aflivninger af mink.

Ifølge pressematerialet, som forelægges fødevareministeren kort forinden, vil sundheds- og ældreministeren på mødet adressere nødvendigheden af beslutningen, mens fødevareministeren vil adressere dagens status for smittespredning og aflivningsindsatsen, samt status på den kompensationspakke, som er under udarbejdelse.

Det fremgår af fødevareministerens tale (som ministeren på mødet udtaler sig i overensstemmelse med), at fordi *"dette er en situation som truer folkesundheden, er det også noget, der skal gå stærkt, og vi har derfor sat en målsætning om, at aflivningen af alle mink i Danmark skal være overstået den 16. november, og at det i de syv kommuner i Nordjylland skal ske endnu hurtigere."*

Dette er dog også en kæmpe opgave for alle involverede, og jeg kan derfor ikke garantere, at alle mink er aflivet den 16. november, men jeg ved at aflivningerne kører på højtryk, og regeringen yder nu også en tempobonus på 20 kr. per mink – og 30 kr. for avlere i Nordjylland – for at aflive deres mink hurtigst muligt.

Om processen fremgår af pressenotatet, at *”For raske besætninger uden for zonerne kan dyrene pelses, men alle dyr inkl. avlsdyr skal være aflivet senest mandag den 16. november.”*

Lørdag eftermiddag forelægges fødevareministeren en sag med talepinde til brug for kontakt til alle partiers relevante ordførere vedrørende fremsættelse af lovforslag til hestebehandling *”med henblik på at få vedtaget hjemmel til at aflive mink uden for de zoner, der er omfattet af den eksisterende aflivning med hjemmel i Lov om Hold af Dyr”*.

Af sagens cover fremgår, at der *”for at implementere regeringens beslutning om af hensyn til folkesundheden at aflive alle mink i Danmark”* udarbejdes lovforslag med henblik på bl.a. at etablere hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne.

Af sagens cover fremgår, at det af hensyn til hurtig afvikling af aflivningen er *”nødvendigt hurtigst muligt at fremsætte og få vedtaget loven, således, at myndighederne får hjemmel til at aflive mink på alle landets minkbesætninger”*.

Af talepindene til brug for ordførerkontakt fremgår, at *”Der vil givetvis være mange minkfarmere uden for zonerne, der selv tager fat på aflivningen. Men vi er nødt til at have hjemmel til at aflive dyr også på de farme, hvor det ikke måtte være tilfældet. Sagen er, at aflivningen indtil videre er sket med hjemmel i Lov om Hold af Dyr, der giver hjemmel til at aflive dyr i forbindelse med sygdomsudbrud på ramte farme, og i en sikkerhedszone omkring ramte farme. Men der er ikke hjemmel til at aflive uden for sikkerhedszonerne, og den er vi nødt til hurtigt at etablere for at få aflivet alle mink i Danmark, så vi kan leve op til regeringsbeslutningen og sundhedsmyndighedernes anbefaling.”*

Lørdag eftermiddag afholdes der et møde mellem Fødevarestyrelsen, Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvor den nærmere udformning af det kommende lovforslag, herunder en række lovtekniske spørgsmål, drøftes. Sent lørdag aften sender Justitsministeriet som opfølgning på dette møde en mail til Miljø- og Fødevareministeriet, hvor der bliver gjort opmærksom på, at det er vigtigt, at minkavlerne forud for deres eventuelle beslutning om frivilligt at aflive mink får klar besked om, at en pligt til at aflive pt. kun gælder for smittede minkfarme og minkfarme i risikozonerne.

Søndag formiddag forelægges fødevareministeren en sag med notits til Statsministeriet med henblik på, at statsministeren kan sende et brev til Folketingets formand og søge tilslutning til, at der tirsdag den 10. november fremsættes forslag til lov om aflivning af mink uden for de etablerede sikkerhedszoner med henblik på hestebehandling.

Af notitsen fremgår det, at der ikke vurderes at være hjemmel i lov om hold af dyr til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner. For at implementere regeringens beslutning om aflivning af alle mink i Danmark fremsættes der et lovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark og etablere hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner. Der lægges samtidig op til at indføre en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om øvrige former for kompensation og erstatning.

Tidligt på eftermiddagen oversendes notitsudkastet fra Miljø- og Fødevareministeriet til Statsministeriet. Fødevareministeren godkender herefter endeligt sagen først på aftenen.

Fødevareministeren kontakter søndag formiddag og eftermiddag alle partiers relevante ordførere, jf. ovennævnte talepinde, der er forelagt om lørdagen.

Der er løbende kontakt mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvor Statsministeriet følger op på fremdriften i fødevareministerens dialog med ordførerne.

Søndag eftermiddag er der presseomtale af, at regeringen ikke har hjemmel i lovgivningen til at aflive mink uden for smittezonerne med henvisning til det lovforslag, der på daværende tidspunkt forventedes fremsat om tirsdagen.

Det bemærkes endvidere, at Miljø- og Fødevareministeriet mellem den 5. november om aftenen og den 8. november arbejdede på et udkast til det omtalte lovforslag om bl.a. midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere, hjemmel til aflivning af mink og ildere og om kompensation og erstatning. En række ministerier, herunder Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Justitsministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, inddrages i dette arbejde. I den forbindelse drøftes spørgsmålet om kompensation og erstatning, herunder i forbindelse med eventuel ekspropriation, på et møde på departementschefsniveau den 6. november mellem Erhvervsministeriet, Finansministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Der udsendes samme formiddag på vegne af Erhvervsministeren og Miljø- og Fødevareministeren en indkaldelse til en række ordførere fra Folketingets partier med henblik på drøftelse af en kompensationsmodel i lyset af regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark.

Statsministeren forelægges om aftenen en notits om hastelovforslaget, der er godkendt i Miljø- og Fødevareministeriet, Finansministeriet og Justitsministeriet. Umiddelbart herefter sendes statsministerens brev til Folketingets formand med ønske om hastebehandling samt notitsen fra Miljø- og Fødevareministeriet til Folketinget.

Fødevareministerens udtalelser til pressen

Søndag den 8. november om aftenen udsender Miljø- og Fødevareministeriet efter godkendelse af departementschefen og ministeren følgende citat til pressen:

”Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at detastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige compensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.”

Mandag den 9. november om aftenen udsender Miljø- og Fødevareministeriet følgende efter godkendelse af fødevareministeren til pressen:

”Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjemmel til, at myndighederne kan påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Der er ligeledes indgået en aftale med minkerhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20kr pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november. Efter ønske fra København Fur har regeringen prioriteret hurtigt at få meldt ud, hvordan minkerhvervet skal agere, for at kunne få andel i bonus-ordningen. Og det blev aftalt med København Fur, at denne information skulle distribueres til alle minkavlerne, både fra Fødevarestyrelsen og København Fur. Det ændrer dog ikke på, at selvom tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til. Dette bliver nu også præciseret af Fødevarestyrelsen overfor den enkelte minkavler.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, bemyndiger lovforslaget også ministeren til at yde erstatning og compensation til minkavlerne. Det er afgørende for regeringen, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over erstatningsspørgsmålet.

Jeg vil på vegne af regeringen i morgen tirsdag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.”

Tirsdag den 10. november stiller ministeren op til mundtlige interviews, hvor han beklager forløbet og tilkendegiver, at der vil blive udarbejdet en redegørelse om forløbet.

Fødevarestyrelsens reviderede brev til minkavlerne 10. november 2020

Den 8. november var der telefonisk drøftelse mellem Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau og Fødevarestyrelsen, hvor Fødevarestyrelsen rejste en bekymring om, hvorvidt brevet til minkavlerne af 6. november kunne læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive uden for zonerne, som der ikke er hjemmel til. Det var Miljø- og Fødevareministeriets umiddelbare opfattelse, at brevet til minkavlerne af 6. november ikke skulle læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive uden for zonerne, og at Fødevarestyrelsen var enig heri.

Om formiddagen mandag den 9. november skriver Fødevarestyrelsen til Miljø- og Fødevareministeriets departementschef, at der, i lyset af usikkerhed om, hvorvidt der kan opnås tilslutning til at hastebehandle lovforslaget med de nødvendige hjemler, er behov for at revidere Fødevarestyrelsens brev af 6. november til alle minkavlere, så der er klar kommunikation til avlerne uden for smittezonerne i forhold til aflivning. Det fremgår, at København Fur har fået et udkast til revideret brev til deres bemærkninger. Kort tid herefter godkender departementschefen, at brevet præciseres.

Statsministeriet modtager ikke breve mv. udsendt fra Fødevarestyrelsen eller andre myndigheder til minkavlerne.

Statsministeriet, herunder Statsministeriets departementschef, bliver om formiddagen den 9. november orienteret af Miljø- og Fødevareministeriet om, at der fredag den 6. november er udsendt et brev fra Fødevarestyrelsen efter dialog med København Fur. Miljø- og Fødevareministeriet oplyser, at ministeriet er i gang med at lave et nyt brev til minkavlerne, der beskriver, at der mangler hjemmel til aflivning af raske mink uden for sikkerhedszonerne. Endvidere orienterer Miljø- og Fødevareministeriet om, at der er dialog med Justitsministeriet, og at brevet vil blive afsendt hurtigst muligt. Statsministeriet beder om, at Miljø- og Fødevareministeriet koordinerer formuleringerne i det nye brev til avlerne med Justitsministeriet og desuden får sendt det nye brev til minkavlerne hurtigst muligt.

Det reviderede brev færdiggøres efter en dialog om indholdet mellem Fødevarestyrelsen og Miljø- og Fødevareministeriet på departementschefniveau. Justitsministeriet inddrages endvidere den 9. november tidligt om eftermiddagen og får i den forbindelse tilsendt brevet af 6. november. Justitsministeriets departementschef orienteres i den forbindelse om brevet.

Om aftenen den 9. november godkender fødevareministeren det reviderede brev til minkavlerne. Af det reviderede brev fremgår bl.a.:

"... at det har været nødvendigt at præcisere og ændre i det brev vi sendte ud fredag den 6. november.

Fødevarestyrelsen beklager meget, at det i brevet ikke fremgik, at der for raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden.

...

Regeringen er derfor i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til at påbyde aflivning uden for zonerne, til at udbetale de besluttede tempo-bonusser samt yde erstatning og kompensation til de berørte minkavlere.

...

Det er regerings ambition, at aflivningen af alle mink (også avlsdyr skal være overstået den 16. november 2020..."

Miljø- og Fødevareministeriets departement fremsender det ministergodkendte brev til minkavlerne til Fødevarestyrelsen den 9. november hen på aftenen.

Ca. en time senere meddeler Fødevarestyrelsen departementschefen i Miljø- og Fødevareministeriet, at det ikke er muligt at udsende brevet samme aften. Det fremgår endvidere, at alle muligheder er forsøgt, og at brevet udsendes straks den følgende morgen.

Brevet bliver derfor først udsendt til alle minkavlere og offentliggjort på Fødevarestyrelsens hjemmeside den 10. november om morgenen. Statsministeren orienteres herom tirsdag morgen.

9.9.8.2. Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 16. november 2020

Den 18. november 2020 oversendte Miljø- og Fødevareministeriet ligeledes en redegørelse dateret den 16. november 2020 ”Redegørelse for baggrund for og beslutning om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger”.

Redegørelsen af 16. november 2020 beskrev håndteringen af smitte blandt de danske minkbesætninger, og de tiltag regeringen havde taget for at inddæmme smitten i perioden fra den 15. juni 2020 til regeringens pressemøde den 4. november 2020.

Nedenfor ses Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 16. november 2020:

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
DepartementetFødevarer og Veterinær
Den 16. november 2020

Redegørelse for baggrund for og beslutning om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger

1. Indledning

Miljø- og Fødevareministeriet har med bidrag fra Sundheds- og Ældreministeriet udarbejdet en overordnet redegørelse for baggrunden for og beslutningerne om strategi til bekæmpelse af spredning af COVID-19 i danske minkbesætninger siden konstateringen af det første konstaterede tilfælde den 15. juni 2020.

Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet, samt ministeriernes styrelser har løbende haft en tæt dialog i form af regelmæssige møder siden juni mellem Fødevarestyrelsen (FVST), Sundhedsstyrelsen (SST), Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) og Statens Serum Institut (SSI).

Derudover har Fødevarestyrelsen løbende indhentet veterinærfaglig rådgivning og risikovurdering af COVID-19 smitteudviklingen i mink fra Dansk Veterinær Konsortium. Dansk Veterinær Konsortium (DK-VET) er et samarbejde mellem Københavns Universitet og Statens Serum Institut om varetagelse af den veterinære myndighedsaftale med Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen, jf. <https://dkvet.dk/>.

Rådgivningssvar fra Dansk Veterinær Konsortium vedrørende COVID-19 smitteudviklingen i mink er offentligt tilgængelige på: <https://dkvet.dk/raadgivning/raadgivningssvar/covid-19-i-mink/>. De bestilte rådgivningssvar tilgår Fødevarestyrelsen med henblik på den videre risikohåndtering, der forelægges til Miljø- og Fødevareministerens beslutning.

SSI agerer dermed som en del af DK-VET med veterinærfaglig rådgivning til Fødevarestyrelsen, og som et fagligt institut under Sundheds- og Ældreministeriet omkring human sundhed, herunder overvågning, forebyggelse og intervention i forhold til infektionssygdomme.

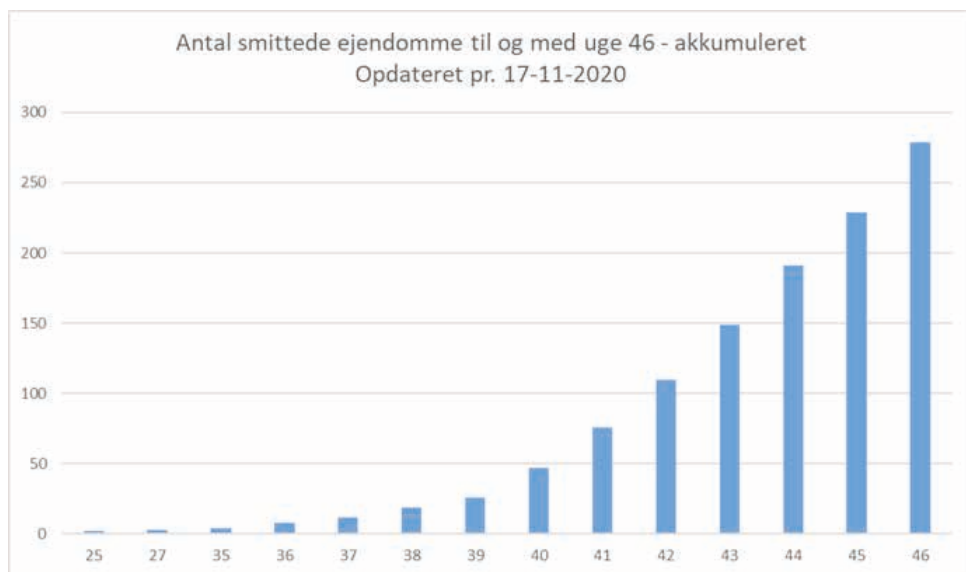
Under pkt. 2 redegøres der kronologisk for det faktiske forløb i håndteringen af udbrud af COVID-19 i minkbesætningen, herunder som følge af den observerede mutationsrisiko af virus i mink. Oversigten dækker ikke minutiøst alle begivenheder i hændelsesforløbet, men omfatter de væsentligste nedslagspunkter, hvor nye hændelser, ny viden eller opdateret rådgivning har ført til beslutninger om den fremadrettede håndtering af situationen.

Redegørelsen dækker perioden fra den 15. juni 2020, hvor den første besætning i Danmark konstateres smittet, til den 4. november 2020, hvor regeringen offentliggør den nye strategi, der indebærer aflivning af alle mink i Danmark af hensyn til folkesundheden.

Nedenfor gennemgås håndteringen af smitte blandt de danske minkbesætninger og de tiltag regeringen har taget for at inddæmme smitten. Håndteringen kan overordnet betragtes i fem faser:

- 1) Håndteringen af de tre først smittede minkbesætninger.
- 2) Inddæmning, forebyggelse og overvågning.
- 3) Skærpet kontrol- og overvågning.
- 4) Aflivning af smittede minkbesætninger, samt aflivning af besætninger inden for 7,8 km zoner fra disse.
- 5) Beslutning om at aflive alle mink.

De fem faser gennemgås nedenfor. Faserne skal ses i sammenhæng med smitteudviklingen blandt de danske minkbesætninger. I figuren herunder er angivet den ugentlige smitteudviklingen.

I det nedenstående er der angivet tal på det totale antal smittede ud fra redegørelsens datoangivelser. Der skal gøres opmærksom på, at disse tal er opgjort på besætningsnummer og angiver antal smittede besætninger og heraf aflivede. En ejendom/CHR nummer kan have flere under-besætningsnumre.

Tidligere udmeldte tal og afrapporteringer har været antal ejendomme (på CHR niveau) og ikke antal besætninger, hvorfor tallene ikke kan direkte sammenlignes.

2. Redegørelse for forløbet

<p>Fase 1 – Håndteringen af de tre først smittede minkbesætninger (juni)</p>	<p>Første minkbesætning i Danmark testes positiv for COVID-19.</p> <p>Veterinær- og sundhedsmyndigheder arbejder tæt sammen om håndteringen og afdækning af situationen.</p> <p>Sundhedsmyndighederne efterspørger, at det afdækkes, om der er tale om et stort reservoir af smitte, og der arbejdes på at få screenet et udsnit af danske minkfarme.</p> <p>Der er ikke viden om, hvorvidt der er risiko for smitte fra mink til mennesker. Sundhedsmyndighederne vurderer, det må antages, at mink kan smitte mennesker. Der vurderes at være størst risiko for mennesker med tæt kontakt til mink, dvs. medarbejdere og disses familier. SSI tilkendegiver på et møde d. 17. juni, at man, indtil mere viden er indsamlet, bør slå besætninger ned.</p> <p>Foreløbige undersøgelser i Nederlandene viste tegn på smitte fra dyr til mennesker.</p> <p>De tre smittede farme slås ned ud fra et forsigtighedsprincip.</p>
<p>Fase 2 – Inddæmning, forebyggelse og overvågning (juli-medio august)</p>	<p>Tre minkbesætninger er konstateret smittet. Ved screening af 10 pct. af minkfarme i Danmark tester ingen positiv for COVID-19.</p> <p>Sundhedsmyndighederne orienterer sundheds- og ældresektoren om forsigtighedsprincip for håndtering af patienter og personale med tilknytning til mink.</p> <p>Veterinær- og sundhedsmyndighederne opstiller en række tiltag, der kan indgå i en langsigtet strategi for at inddæmme smitten, herunder: brug af værnemidler, begrænset adgang til farme, skærpet overvågning m.v.</p> <p>SSI vurderer, at mennesker er vigtigste vektor i smittespredning, og at der med den foreslåede håndtering vil være minimal risiko for, at mennesker vil bidrage til smittespredning til det omgivende samfund.</p> <p>Regeringen beslutter på den baggrund den 6. juli at ændre strategi til inddæmning af smitten og smittede farme ikke fremadrettet slås ned, i lyset af de nye tiltag.</p>
<p>Fase 3 – Skærpet kontrol- og overvågning (medio august- ultimo september)</p>	<p>Smitten i danske minkfarme stiger til totalt 9 farme pr. 10. september.</p> <p>Tiltagene i inddæmningsstrategien skærpes, bl.a. ved;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Igangsættelse af yderligere indsatser i forhold til lokal vejledning, instruktion og information. - Fortsat ugentlig test af minkejer, medarbejdere og hustandsmedlemmer, særligt såfremt disse er ansatte i sundheds- og ældresektoren. - Intensivering af smitteopsporing, herunder opfordring til test af alle medarbejdere og deres husstandskontakter og ikke kun nære kontakter og supplere med serologisk undersøgelse af disse. - Intensivering af bestræbelserne på at få afdækket mulige person-person smittekæder. - Undersøgelse af muligheder for etablering af mobilt testenhed.

<p>Fase 4 – Aflivning af smittede minkbesætninger, samt aflivning af besætninger inden for 7,8 km zoner fra disse (ultimo september- oktober)</p>	<p>1. oktober er ca. 40 farme smittede, mens ca. 20 er under mistanke.</p> <p>SSI risikovurdering af 18. september siger, at de danske minkbesætninger potentielt udgør et meget stort reservoir for COVID-19, med stor risiko for yderligere mutationer. Statens Serum Institut vurderer, at den fortsatte udvikling af virus i mink med flere og flere mutationer og spredning til mennesker kan udgøre en potentiel fare for folkesundheden. Den 24. september skriver SST, at "mutationerne kan udgøre en væsentlig fare for folkesundheden."</p> <p>1. oktober beslutter regeringen på den baggrund, at alle farme med smitte og alle farme i en omkringliggende zone på 7,8 km. skal slås ned.</p>
<p>Fase 5 – Beslutning om at aflive alle mink (november)</p>	<p>Smitten spreder sig fortsat, og næsten 200 farme er smittet pr. 1. november.</p> <p>SSI vurderer i en ny og skærpet risikovurdering af 3. november, som SST bakker op om, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.</p> <p>Regeringen beslutter, at alle mink i Danmark skal slås ned af hensyn til folkesundheden.</p>

FASE 1 – Håndteringen af de tre først smittede minkbesætninger i Danmark

April 2020

De nederlandske veterinærmyndigheder orienterer om, at der i NL er konstateret COVID-19 hos mink i to minkbesætninger.

15. juni 2020 (1 smittet besætning)

Første tilfælde af COVID-19-smitte i minkbesætning i Hjørring Kommune.

17. juni 2020 (1 smittet besætning)

Fødevarestyrelsen får fra SSI i regi af DK VET mundtligt oplyst, at gensekventeringen af COVID-19 virus fra minkene viser, at analyserne fra mink og mennesker ved området omkring besætningen ved Sindal, Hjørring Kommune, er samme virusstamme. SSI kan ikke fastslå, hvorvidt det er menneskene, der har smittet dyrene eller omvendt. Regeringen beslutter ud fra et forsigtighedsprincip den 17. juni 2020, at den smittede besætning skal aflives. Besætningen aflives den 18. juni 2020.

Sundhedsstyrelsen (SST) og Statens Serum Institut (SSI) skriver i et notat til FVST, at *"såfremt der kan ske smitte fra mink til mennesker, kan mink udgøre et smittereservoir, der kan udgøre en smitterisiko for mennesker. Smitterisikoen vil først og fremmest være af betydning for personer, der færdes på minkfarme, men såfremt sygdommen ikke erkendes, vil der være risiko for videre smitte."*, og at SSI *"vurderer, at coronavirus fra dyr kan sprede sig til mennesker og sandsynligvis vice versa. Den konkrete smittevej er uafklaret for SARS-CoV-2 som omfatter personer tilknyttet minkproduktion. Det er meget sandsynligt at der er sket smitte af SARS-CoV-2 i forbindelse med minkavl, og det er sandsynligt, at smitten går både fra menneske til mink samt fra mink til menneske – evt. via et andet dyr (fx kat)."*

På den baggrund anbefaler SST, at FVST undersøger udbredelsen af virus hos mink i Danmark, og at der indtil der er klarhed over udbredelsen og risikoen for smitte af mennesker, iværksættes en række foranstaltninger, med det formål at beskytte personer, der arbejder med mink, herunder opfordring til øget opmærksomhed på sygdomstegn hos både dyr og mennesker, skærpede hygiejniske foranstaltninger på minkfarme, test og fokus på tilknytning til mink i kontaktopsporingen i Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS).

Der etableres et tæt samarbejde mellem veterinær- og sundhedsmyndighederne for at følge udviklingen, og på baggrund af oplysningerne fra sundhedsmyndighederne vurderer Fødevarestyrelsen, at der er behov for at iværksætte et omfattende screeningsprogram for, at understøtte håndteringen af COVID-19 hos mennesker, og at strategien med nedslagtning af inficerede besætninger fortsættes indtil, at der er viden nok hos sundhedsmyndighederne til, at en positiv besætning kan håndteres ved almindelige beskyttelsesforanstaltninger.

Dette sker gennem:

- (1) stikprøveundersøgelse for at klarlægge udbredelsen af COVID-19 i mink på landsplan,
- (2) øget opmærksomhed på sygdomstegn i minkbesætninger,
- (3) systematisk test af mink på farme, hvor der konstateres SARS-CoV-2 hos mennesker,
- (4) belysning af zoonotisk risiko, og
- (5) rutinemæssig overvågning i alle minkfarme.

Fødevarestyrelsen udarbejdede sammen med sundhedsmyndighederne et nyt oplæg til en fremadrettet strategi til regeringens beslutning, når resultaterne af stikprøve-undersøgelsen forelå.

19. juni 2020

SSI offentliggør en nyhed om, at de COVID-19-inficerede mink og COVID-19-inficerede personer på minkfarmen ved Hjørring har smittet hinanden.

22. juni 2020 (totalt 2 smittede besætninger, 1 besætning aflivet)

Den første bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr trådte i kraft: Bekendtgørelse nr. 921 af 20. juni 2020, samt en "opdateret" listebekendtgørelse: Bekendtgørelse nr. 920 af 20. juni 2020. Infektion med SARS-CoV-2 (COVID-19) hos mink og ildere blev omfattet af liste 1 og 3 og blev dermed anmeldtepligtig. Infektion med SARS-CoV-2 (COVID-19) hos andre dyr end mink og ildere blev omfattet af liste 2 og 4.

23. juni 2020

Andet tilfælde af COVID-19-smitte i minkbesætning i Frederikshavn Kommune bekræftes. Ifølge DK-VET tydede det epidemiologiske forløb på smitte fra menneske til dyr. Besætningen aflives 30. juni 2020.

24. juni 2020

Fødevarestyrelsens igangsætter landsdækkende COVID-19 screening af 10 pct. af alle danske minkfarme repræsentativt baseret på en tilfældig stikprøveudpegning foreligger.

Sundhedsstyrelsen sender brev til regionerne, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening og Praktiserende Lægers Organisation om håndtering af COVID-19: patienter og personale med tæt kontakt til mink og deres husstandsmedlemmer. Det fremgår af brevet, at:

- det endnu er for tidligt at afgøre, om der er foregået smitte fra mink til mennesker,
- der er holdepunkter for, at der kan ske smitte fra mink til mennesker, der har tæt kontakt med mink, herunder særligt staldarbejdere på minkfarme, og at det må formodes, at disses husstandsmedlemmer også må være i øget risiko for at blive smittet,
- der på den baggrund, og ud fra et forsigtighedsprincip, bør laves særlige tiltag ift. denne personkreds,
- det indskræpes, at gældende retningslinjer om at patienter skal PCR-testes ved indlæggelse og spørges til tilknytning til minkfarme, følges,
- at personer der inden for 14 dage har haft tæt kontakt til mink anbefales isoleres ved indlæggelse,
- at personale i sundhedsvæsenet og på ældreområdet m.v. med tilknytning til minkfarme kan gå på arbejde som normalt, men skal tilbydes PCR-test hver 7. dag og opfordres til særlig opmærksomhed på symptomer, der kan være tegn på COVID-19.

30. juni 2020 (totalt 3 smittede besætninger, 2 besætninger aflivet)

Tredje tilfælde COVID-19 smitte i minkbesætning i Hjørring Kommune. Besætningen aflives den 1. juli 2020.

4. juli 2020 (totalt 3 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Prøver fra alle 125 besætninger, der deltog i undersøgelsen, var negative for COVID-19.

FASE 2: Inddæmning, forebyggelse og overvågning

6. juli 2020 (totalt 3 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Regeringen beslutter at ændre strategi for håndteringen af COVID-19 i mink.

Denne beslutning træffes på baggrund af et beslutningsgrundlag ”COVID-19 i mink i Danmark - beslutningsgrundlag”, der er udarbejdet i samarbejde mellem de fire styrelser (FVST, SST, SSI og STPS), som under de beskrevne forudsætninger vurderer, at der ikke længere behov for, at Fødevarestyrelsen gennemfører aflivning ud fra et forsigtighedsprincip. I rapporten beskrives endvidere en række iværksatte initiativer i regi af FVST bør fortsætte. Samtidig anbefaler SSI og SST FVST, at en række smitteminimerende tiltag iværksættes: brug af værnemidler, øget håndhygiejne, begrænset adgang til minkfarme, instruktion af ansatte, hyppig test af staldarbejdere, skærpet overvågning af minkfarme m.v. Af beslutningsgrundlaget fremgår, at SSI vurderer, at mennesker er den vigtigste vektor i smittespredning, og at der med den foreslåede håndtering vil være minimal risiko for, at mennesker vil bidrage til smittespredning til det omgivende samfund.

Det fremgår afslutningsvis af beslutningsgrundlaget:

”Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for patientsikkerhed, SSI og Fødevarestyrelsen vurderer, at mink under de ovenfor beskrevne forudsætninger – gennemførte og fremadrettede – med den nuværende viden forventeligt ikke vil udgøre et væsentligt smittebidrag til pandemien med COVID-19. Det forudsættes dog at udviklingen følges tæt.

De tungtvejende forudsætninger fra Sundhedsstyrelsen er klarlagt og vurderes at blive håndteret i praksis ved implementering af overstående indsatser vedr. regulering, information, overvågning, testindsats m.v.

På baggrund af Styrelsen for Patientsikkerheds, Sundhedsstyrelsen, SSI’s og Fødevarestyrelsens faglige vurderinger, er der således ikke længere behov for, at Fødevarestyrelsen gennemfører aflivning ud fra et forsigtighedsprincip.”

På baggrund af beslutningsgrundlaget, beslutter regeringen, at den hidtidig praksis om aflivning af COVID-19 positive minkbesætninger ophører, når tiltag vedrørende værnemidler, adfærd m.v. er implementeret i ”Bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr” træder i kraft.

Det beslutes endvidere, fortsat at følge udviklingen tæt og at gennemføre evaluering af situationen efter 1. og 2. overvågningsrunde.

20. juli 2020 (totalt 3 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

En ”opdateret” bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr trådte i kraft: Bekendtgørelse nr. 1172 af 17. juli 2020. Her blev bl.a. hjemmel til overvågningsprogrammet tilføjet og der blev indført regler om udarbejdelse af en smittebeskyttelsesplan, samt en ”opdateret” listebekendtgørelse: Bekendtgørelse nr. 1171 af 17. juli 2020 (gældende d.d.). Det præciseres, at det alene er Infektion med SARS-CoV-2 (COVID-19) hos mink og ildere i en besætning, der har pligt til at lade sig registrere i Det Centrale Husdyrbrugsregister der er omfattet af liste 1 og 3.

29. juli 2020 (totalt 3 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Fødevarestyrelsen fik den 18. juli 2020 oplysninger fra Statens Serum Institut (SSI) om, at personer, der tidligere har været smittet med COVID-19, havde tilknytning til minkbesætninger. Det førte til, at tre minkbesætninger ved hhv. Slagelse, Holstebro og Herning blev sat under offentligt tilsyn pga.

mistanke om smittekontakt til en person med COVID-19. Alle besætningerne er nu blevet testet for COVID-19. I besætningerne ved Holstebro og Herning kunne der ikke påvises hverken virus eller antistoffer. I besætningen ved Slagelse blev der påvist antistoffer, men ingen virus. Det betyder, at besætningen enten har været smittet eller fortsat var lavgradigt smittet med COVID-19. Med det udtagne antal prøver, kunne det ikke med sikkerhed udelukkes, at der stadig kunne være en viruscirkulation blandt minkene, som ikke er blevet påvist i de udtagne prøver. Besætningen fritestes den 24. august.

Fase 3 – Skærpet kontrol og overvågning

14. august 2020

Fjerde tilfælde af COVID-19 smitte i minkbesætning i Hjørring Kommune.

15. august 2020 (totalt 4 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Fødevareministeren beslutter at fortsætte overvågningen med tredje testrunde i uge 37, 38 og 39.

Perioden 10 august - 10. september 2020 (totalt 9 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Der er konstateres smitte i 6 minkbesætninger, alle beliggende i Hjørring Kommune inden for en radius af 20 km fra de oprindelige 3 smittede besætninger.

7. september 2020

Sundhedsstyrelsen skriver i notat til sundheds- og ældreministeriets departement, som SSI og STPS har bidraget til, om Sundhedsstyrelsens bidrag til håndtering af ny corona-virus på minkfarme at ”*det bemærkes, at de foreløbige genetiske undersøgelser fra minkbesætning nr. 4 viser, at den unikke minkvariant fortsat udvikler mutationer i det område af virus, som koder for ”spike-proteinet”, og som samtidig er en del af virus, som en lang række internationale vaccinekandidater er rettet imod.*”

SST skriver videre om smitteveje, at ”*[b]edømt på de foreløbige oplysninger indhentet fra henholdsvis STPS, FVST eller SSI og foreløbig genetisk undersøgelser fra de enkelte minkbesætninger og medarbejdere er det [...] ikke muligt at udelukke, at der også sker smitte fra minkbesætning til mennesker.*”

Dette notat fremsendes fra Sundheds- og Ældreministeriet til Miljø- og Fødevareministeriet den 8. september, og indgår i de fælles vurderinger om behovet for yderligere tiltag. Disse overvejelser munder ud i, at der den 21. september iværksættes en øget kontrol- og overvågningsindsats, jf. herunder. Dette notat er ikke forelagt fødevareministeren.

I parallel vurderer Dansk Veterinær Konsortium og FVST i et notat af 9. september, at de tiltag, der blev besluttet af fødevareministeren og sundheds- og ældreministeren i juli er brugbare, har effekt og skal fortsættes. Dog viser den øgede forekomst af smittede minkbesætninger i Hjørring Kommune, at der fortsat sker smitte i lokalområdet, og DK-VET vurderer, at risikoen for introduktion af SARS-CoV-2 til minkbesætninger via mennesker er høj. Risiko for spredning fra minkbesætninger via mennesker til det omgivende samfund er ligeledes til stede, men omfanget af denne smitte er vanskelig at vurdere. Det vurderes, at denne risiko kan mindskes ved hurtigere detektion af smitte både i mink og hos personer med tilknytning til mink, samtidig med implementering af mere omfattende forebyggende foranstaltninger.

Der identificeres 4 indsatsområder for at nedsætte spredningen af COVID- 19 i minkbesætninger:

- (1) styrkelse af den smittebeskyttende indsats indført ved bekendtgørelser i juli måned,
- (2) hurtigere detektion af smitte i minkbesætninger således, at smitte opdages tidligere,
- (3) vurdering af om de indførte retningslinjer i juli er til tilstrækkelige til at sikre, at der ikke sker smitte ud af besætningen og
- (4) øget antal tests af personer med relation til minkbesætninger.

15. september 2020

I et notat fra Fødevarestyrelsen udarbejdet i samarbejde med SST, SSI og STPS, fremgår, at: *"sammenfattende vurderer SSI, at risikoen for introduktion af COVID-19 til minkbesætninger via mennesker aktuelt er høj. Risiko for spredning fra minkbesætninger via mennesker til det omgivende samfund er ligeledes til stede, men omfanget af denne smitte er vanskelig at vurdere. Det vurderes dog, at denne risiko kan mindskes ved hurtigere erkendelse af smitte blandt såvel mink som personer med tilknytning til minkbesætninger i kombination med implementering af mere omfattende forebyggende foranstaltninger".*

Det fremgår videre om den identificerede minkvariant, at *"[d]en pågældende ændring i "spike-proteinet" er en konservativ ændring, som kun forventes at påvirke strukturen af proteinet i mindre grad. Der er i et nyligt internationalt studie vist, at andre mutationer i "spike-proteinet" kan gøre virus mere infektøst og bedre i stand til at undvige erhvervet immunitet. Der er endnu ikke foretaget tilstrækkelige undersøgelser til at kunne konkludere, om ændringerne i den unikke minkvariant er så væsentlige, at det kan forventes, at en vaccineeffekt bliver svækket. SSI anfører, at der fortsat sker betydelige genetiske ændringer i minkvarianten, som vækker bekymring for fremtidig human immunitet."*

Samlet set konkluderes i notatet, at *"[d]e tiltag, der blev besluttet af miljø- og fødevareministeren og sundheds- og ældreministeren i juli 2020 er brugbare og har haft effekt i store dele af landet. Dog viser den nuværende øgede forekomst af smittede minkbesætninger i Hjørring kommune, at de iværksatte foranstaltninger med fordel kan udbygges og målrettes ved nedenstående anbefalinger."*

Myndighederne oplyser, at de iværksatte foranstaltninger med fordel kan udbygges og målrettes og anbefaler en række tiltag, der skal styrke den smittebeskyttende indsats, opnå hurtigere detektion af smitte i minkbesætninger, styrke lokal og målrettet indsats og flere tests af personer med relation til minkbesætninger.

Afslutningsvis fremgår, at *"SSI udarbejder en beskrivelse af relevante virusmutationer i forbindelse med smitte i relation til minkbesætningerne og en efterfølgende risikovurdering af de fundne mutationer i forhold til både vaccination og virulens blandt mennesker. Risikovurderingen kan give anledning til yderligere tiltag, herunder om aflivning af smittede besætninger bør komme på tale."*

21. september 2020

Fødevarestyrelsen konstaterer stigende smittespredning (20 besætninger per 18. september, 17 besætninger i Hjørring Kommune inden for en 9 km radius, og tre besætninger i Frederikshavn).

SSI skriver i et notat til Sundheds- og Ældreministeriet af 18. september 2020 (modtaget af Miljø- og Fødevareministeriet den 21. september), at: *"[...] Den fortsatte smitte blandt mink har ført til, at der er opstået nye virusvarianter i minkene, der også er blevet spredt videre til mennesker tæt på farmene og videre i Nordjylland især. [...]. Der er derfor en teoretisk mulighed for at effekten af*

spike-baserede COVID-19-vacciner kan være påvirket, når der sker ændringer i denne del af arvematerialet. Endvidere er der en teoretisk risiko for, at personer – der allerede har været smittet – kan blive smittet igen, fordi deres antistoffer ikke beskytter imod de nye varianter. [...] Det skal bemærkes, at der på verdensplan og i Danmark, også er observeret andre mutationer i spikeproteinet på Sars-CoV-2-virus opstået hos mennesker, og at man hidtil at vurderet at de nuværende vaccinekandidater vil kunne dække de variationer af virus, der er opstået henover foråret. Selvom man for nuværende ikke med sikkerhed kan sige, hvad betydningen af de observerede mutationer har for folkesundheden, giver de anledning til en generel bekymring om udvikling af mutationer af SARS-Cov 2 i minkbestanden.”

SSI skriver videre, at ”risikoen for at der opstår nye mutationer er meget stor, også idet virus vil prøve at tilpasse sig minks luftveje. Den fortsatte udvikling af virus i mink med flere og flere mutationer i spikeproteinet og spredning ved videresmitte til mennesker i Danmark, kan derfor udgøre en potentiel fare for folkesundheden.”

I lyset af den stigende smitte og på baggrund af ovenstående vurderinger, iværksætter Miljø- og Fødevarerministeriet to skærpede kontrol- og overvågningstiltag pr. 21. september 2020:

- Uanmeldt kontrol med fokus på korrekt brug af værnemidler og smittebeskyttelse i minkfarme.
- Styrket overvågning af COVID-19 i minkfarme i de fire nordjyske kommuner: Hjørring, Frederikshavn, Jammerbugt og Brønderslev. Det betyder, at der fremover skal indsendes prøver fra alle døde mink to gange ugentligt til SSI mod førhen kun hver tredje uge.

Ligeledes indgår ovenstående oplysninger om, at der er opstået nye virusvarianter i minkene og, at der derfor er en teoretisk mulighed for at effekten af spike-baserede COVID-19-vacciner kan være påvirket, i et bilag til en forelæggelsessag til forberedende økonomiudvalg, som forelægges fødevarerministeren den 22. september 2020.

22. september 2020 (totalt 20 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Sundheds- og Ældreministeriet beder som opfølgning på myndighedernes anbefalinger af 15. september sundhedsmyndighederne iværksætte følgende tiltag:

- Den centrale håndteringsgruppe med deltagelse af FVST, SSI, STPS og SST mødes to gange om ugen med henblik på national koordinering af håndteringen.
- Etablering af lokal håndtering og koordinering i regi af den lokale beredskabsstab med deltagelse af alle relevante myndigheder, herunder kommune, region, STPS, FVST, SSI og det lokale beredskab.
- Igangsættelse af yderligere indsatser i forhold til lokal vejledning, instruktion og information.
- Fortsat ugentlig test af minkejer, medarbejdere og hustandsmedlemmer, særligt såfremt disse er ansatte i sundheds- og ældresektoren.
- Intensivering af smitteopsporing, herunder opfordring til test af alle medarbejdere og deres husstandskontakter og ikke kun nære kontakter og supplere med serologisk undersøgelse af disse.
- Intensivering af bestrebelserne på at få afdækket mulige person-person smittekæder.
- Opfordring til personer med tilknytning til minkfarme til at anvende smitte-appen.
- Undersøgelse af muligheder for etablering af testbil.

Fase 4 – Aflivning af smittede og 7,8 km zone besætninger

24. september 2020 (totalt 26 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Sundhedsstyrelsen skriver i et notat med titlen "Status på initiativer i relation til håndtering af ny corona-virus på minkfarme" sendt til Sundheds- og Ældreministeriet, og modtaget af Miljø- og Fødevareministeriet den 27. september, at:

"[s]amlet set har de seneste ugers overvågning og opsporing vist, at de tiltag der er implementeret på nuværende tidspunkt ikke har været tilstrækkelige til at forebygge smitte af nye minkfarme. Statens Serum Institut, Styrelsen for Patientsikkerhed og Sundhedsstyrelsen vurderer, at de iværksatte tiltag omkring testning, information, øget brug af værnemidler m.m. heller ikke fremadrettet vil være tilstrækkeligt til at forebygge spredning af smitte fra de smittede minkfarme til andre farme i området med risiko for yderligere spredning til samfundet.

Der er fortsat behov for fokus på implementering af tiltagene på den humane side, men det vurderes samtidigt, at det er nødvendigt med yderligere tiltag på den veterinære side for at opnå kontrol med smittespredningen."

Sundhedsmyndighederne skriver afslutningsvis, at hvis indsatserne "ikke resulterer i tilfredsstillende resultater med derimod yderligere samfundsmitte kan dette have store konsekvenser for smittespredning og dermed såvel for den enkelte borger som for hele samfundet."

I samme periode modtager Fødevarestyrelsen flere risikovurderinger fra Dansk Veterinær Konsortium. Vurderingen af effekten af virkemidlerne mod COVID-19 i mink skærpes, og det konkluderes således den 29. september at brug af værnemidler ikke har forhindret introduktion af smitte til minkfarme og tilknyttede personer i Nordjylland.

28. september 2020

Miljø- og Fødevareministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet traf på møde mandag den 28. september 2020 beslutning om behov for ny strategi for håndtering af COVID-19 på minkfarme, på baggrund af notat "Status på initiativer i relation til håndtering af ny corona-virus på minkfarme" jf. ovenfor.

1. oktober 2020 (totalt 45 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Fødevarestyrelsen forelægger på den baggrund et beslutningsoplæg med forskellige scenarier for håndtering af COVID-19 i mink i lyset af sundhedsmyndighedernes risikovurdering og DK-VETs skærpede risikovurdering.

Idet der på kort tid, og på trods af de iværksatte tiltag, er sket en stor stigning i antallet af danske minkbesætninger, er der blevet udarbejdet en opdateret risikovurdering, hvor der vurderes at være grundlag for, at foretage en præventiv aflivning af smittede besætninger, samt besætningen i umiddelbar nærhed heraf, idet det nu er konkluderet, at værnemidler ikke har den forudsatte effekt.

På baggrund heraf beslutter regeringen, at besætninger med smitte og besætninger i en 7,8 km-zone skal aflives, hvilket offentliggøres på pressemøde.

8. oktober 2020 (totalt 71 smittede besætninger, 3 besætninger aflivet)

Aflivning af smittede besætninger, samt besætninger inden for zonerne påbegyndes.

En ændring af bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr trådte i kraft. Bekendtgørelse nr. 1455 af 8. oktober 2020. Bekendtgørelsen fastsætter hjemmel til at påbyde aflivning af smittede mink og mink inden for en geografisk nærhed af 7,8 km, med hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr. Desuden blev det tilføjet i bekendtgørelsen, at der ikke må indsættes eller genindsættes mink i besætninger, der er beliggende inden for de markerede områder i bilag 2 uden tilladelse fra FVST.

13. oktober 2020

Fødevareministeren skriver i Dagbladet Ringkøbing-Skjern, at corona smitten i minkbranchen udgør så stor en risiko for folkesundheden, at det er nødvendigt at få stoppet smittespredningen og at dette, sammen med frygten for mutationer, er årsagen til etablering af 7,8 km sikkerhedszonerne omkring smittede besætninger.

13.-21. oktober 2020

SSI v. Anders Fomsgaard udtaler sig om risici forbundet med mutationer, herunder til en artikel på DR.dk af 13. oktober 2020 "Statens Serum Institut: Mink med muteret virus kan ødelægge effekten af vaccine" og Informations artikel af 15. oktober 2020 "Muteret corona fra mink er en dårlig nyhed – men det er ikke gået helt galt endnu".

20. oktober 2020 (totalt 140 smittede besætninger, 14 besætninger aflivet)

Der gives mulighed for, at minkavlere selv kan aflive smittede besætninger.

26. oktober 2020

Folketinget orienteres via svar på MOF alm. del 66 om, at DK-VET over for Fødevarestyrelsen har oplyst, at der er observeret to varianter af COVID-19, og at disse minkvarianter er bekymrende, da de forekommer i det gen, der koder for spike-proteinet, og som derfor kan have betydning for effekten af spike-baserede vacciner.

Ligeledes redegøres i svar på MOF alm. del 67 om, at DK-VET oplyser, at den fortsatte udvikling af virus i mink, med flere og flere mutationer i spike-proteinet og spredning med videresmitte til mennesker, udgør en potentiel fare for folkesundheden og for de forventede effekter af en vaccine.

Slutteligt fremsendes som svar på MOF alm. del 71 en epidemiologisk udredning fra DK-VET, og svaret opdateres med en ny udredning den 6. november.

Fase 5 – Beslutning om at aflive af alle mink

3. november 2020 (totalt 225 smittede besætninger, 66 besætninger aflivet)

SSI skriver "Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl" af 3. november 2020¹, at "En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner."

Vurderingen er baseret på en række faktorer, og SSI uddyber konklusionen med følgende:

"Per 2. november 2020 er der konstateret SARS-CoV-2 smitte på 191 minkfarme. Denne udvikling er sket til trods for en intensiv indsats fra myndighedernes side mhp. at begrænse smitten. Samtidig ses smitte med nye typer SARS-CoV-2 virus, der tilpasser sig mink (minkvarianter) i lokalbefolkningen, og der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og

¹ <https://files.ssi.dk/Risikovurdering-human-sundhed-ved-fortsat-minkavl-03112020>

smitteforekomst blandt mennesker. Mink med SARS-CoV-2 udgør et stort reservoir af virus, der er en stor erhvervsrisiko forbundet med minkavl i smittede områder, og det er ikke lykkedes at begrænse yderligere spredning til det omgivende samfund.

På grund af de ændringer, der optræder i spike proteinet i flere af minkvarianterne af virus, er der risiko for at vacciner, der er rettet imod spike proteinet ikke vil give optimal beskyttelse imod de nye virus, der opstår i mink, og immuniteten fra overstået COVID-19 infektion kan give mindre beskyttelse mod de nye virusvarianter.

Hvis minkproduktionen fortsættes i Danmark, således at der i 2021 genetableres en stor population af mink, vurderes det for overvejende sandsynligt, at denne population vil være modtagelige for smitte. Derudover forventes der stadigt at være SARS-CoV-2 i omløb blandt mennesker og ingen betydende immunitet i befolkningen før størstedelen af befolkningen er vaccineret. Dermed er der en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidigt forventes at betyde en væsentlig forringelse af vores muligheder for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet mv.”

SST tilslutter sig konklusionerne i SSIs risikovurdering.

4. november 2020 (totalt 234 smittede besætninger, 71 besætninger aflivet)

På et pressemøde offentliggøres regeringens beslutning om at alle mink i Danmark skal aflives med henvisning til den omfattende smittespredning af COVID-19 i mink og sundhedsmyndighedernes skærpede risikovurdering.

9.9.8.3. Justitsministeriets supplerende notits af 18. november 2020

Den 18. november 2020 oversendte Justitsministeriet en notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevareministeriets redøgørelse for forløbet vedrørende manglende lovhjemmel til Folketinget.

Det fremgår af notitsen, at:

”...

Den samlede ageren fra myndighedernes side har imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse medført, at minkavlere uden for smittezonerne havde grund til at antage, at de var retligt forpligtet til at påbegynde aflivning af deres mink. I den forbindelse kan navnlig henvises til, at Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark – uanset om brevet kan kategoriseres som en afgørelse – er formuleret på en sådan måde, at brevet kan opfattes som et generelt påbud om aflivning af mink. Der kan endvidere henvises til, at Rigspolitiets actioncard til brug for samtaler med minkavlere indeholder formuleringer (under punktet ”Ved NEJ fra ejer”), som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne havde hjemmel til at gennemtvinge aflivning af den pågældendes minkbesætning. Selv om udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt som nævnt under pkt. 2 ikke har en retlig karakter for borgerne, må det antages, at disse udmeldinger, hvoraf det ikke fremgik, at der manglede hjemmel til aflivning af mink uden for zonerne, i den konkrete situation har forstærket indtrykket hos minkavlerne af, at myndighederne kunne udstede påbud eller tilkendegivelser af lignende retlig karakter om aflivning uden for smittezonerne. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at det på det foreliggende grundlag er Justitsministeriets vurdering, at embedsværkets forberedelse af regeringens offentlige kommunikation ikke har levet op til de standarder, som må kunne forventes.

Samlet set er det på denne baggrund Justitsministeriets vurdering, at myndighedernes ageren i det samlede forløb må anses for en tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige normer, der har til formål at sikre borgerne mod retstab og yde grundlæggende garantier mod uberettigede indgreb fra myndighederne, herunder vejledningspligten. Justitsministeriet finder således efter en samlet vurdering, at forløbet må betragtes som kritisabelt og beklageligt.”

Justitsminister Nick Hækkerup, har om notitsen forklaret¹¹⁴⁴, at han tror, at han så redegørelsen inden den forlod Justitsministeriet. Han er enig i redegørelsens indhold.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har om notitsen forklaret¹¹⁴⁵, at Justitsministeriets Lovafdeling stod for at udarbejde notitsen af 18. november 2020. Han og justitsministeren godkendte notitsen forud for fremsendelsen til Folketinget, og han var enig i notitsens konklusion.

Afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, har forklaret¹¹⁴⁶, at han var med til at udarbejde notitsen af 18. november 2020. Han var involveret i notitsens juridiske analyse, som blev lavet umiddelbart før offentliggørelsen den 18. november 2020. I notitsen lagde han og Justitsministeriet det faktum til grund, at der ikke var hjemmel til aflivningen af alle mink uden for zonerne. Han har derudover ikke forholdt sig til spørgsmålet om, hvorvidt der var hjemmel eller ej. Brevet til minkavlerne var formelt retligt bindende inden for zonerne, hvis man ikke tager de øvrige problemer med brevet med i betragtning.

Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, har om notitsen forklaret¹¹⁴⁷, at han var med til at udarbejde notitsen, og at notitsen var forankret i hans kontor. Justitsministeriets forvaltningsretskontor var ligeledes inde over notitsen. Der var ikke efterfølgende drøftelser i Justitsministeriet om, hvorvidt der alligevel var hjemmel til at aflive alle mink i Danmark. Da det først var blevet konkluderet, at der ikke var hjemmel hertil, så blev dette lagt til grund.

Nedenfor ses Justitsministeriets notits af 18. november 2020 "Notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet":

1144 Forklaringsdokumentet side 815

1145 Forklaringsdokumentet side 624

1146 Forklaringsdokumentet side 449

1147 Forklaringsdokumentet side 432

Dato: 18. november 2020
Sagsnr.: 2020-759-0163
Dok.: 1718254

Notits vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

1. I tilknytning til Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til resten af landet er Justitsministeriet blevet anmodet om en udtalelse om visse retlige spørgsmål, der er rejst i relation til forløbet.

Det bemærkes indledningsvis, at Justitsministeriet af principielle grunde finder ikke at burde udtale sig om enkeltpersoners ansvarsforhold. Ministeriet finder dog at kunne udtale sig om generelle retlige spørgsmål og om myndighedernes ageren over for minkavlerne i det forløb, der er redegjort for i Miljø- og Fødevareministeriets nævnte redegørelse.

På den baggrund behandles i det følgende for det første spørgsmål knyttet til legalitetsprincippet, herunder hjemmelskravet, jf. nedenfor under pkt. 2, og i tilknytning hertil det udtrykkelige hjemmelskrav i grundlovens § 73. For det andet behandles under pkt. 3 den forvaltningsretlige vejledningspligt og en række grundlæggende embedsmandsnormer. Justitsministeriets vurderinger fremgår under pkt. 4-6.

2. Kernen i legalitetsprincippet er at sikre, at retlig regulering af borgernes forhold legitimeres gennem beslutninger truffet af lovgivningsmagten, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Dansk Statsret (3. udg., 2020), side 177. Forvaltningens virksomhed er med andre ord afledt af loven, og forvaltningsmyndigheder henter deres legitimation ved at handle i overensstem-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

melse med de af Folketinget vedtagne og af regeringen stadfæstede love, jf. Henrik Zahle, Dansk Forfatningsret 2 (2. udg., 1998), side 27.

Legalitetsprincippet kan inddeles i to forgreninger. For det første *den formelle lovs princip*, som indebærer, at love har forrang for administrative retsakter, at eksisterende lovgivning kun kan ændres gennem ny lovgivning (medmindre den eksisterende lov udtrykkeligt indeholder bemyndigelse til at fravige dette princip), og at forhold, der én gang har været reguleret ved lov, senere kun kan reguleres ved lov, også selv om der ikke aktuelt er eksisterende lovgivning på området. For det andet *hjemmelskravet*, som indebærer, at indgreb i borgernes retsforhold skal have hjemmel direkte eller indirekte i lovgivning, som er vedtaget efter de regler, der er fastlagt i grundloven. Der henvises til Peter Germer, Statsforfatningsret (5. udg., 2012), side 102 f., og Jens Peter Christensen m.fl., a.st., side 177.

Legalitetsprincippet's hjemmelskrav afspejles i grundlovens § 22, der dels indebærer, at et af Folketinget vedtaget lovforslag får lovskraft, når det senest 30 dage efter den endelige vedtagelse stadfæstes af kongen, dels indebærer, at lovene skal kundgøres. Det antages på den baggrund, at et lovforslag, som er fremsat for Folketinget, ikke giver myndighederne hjemmel til at træffe retligt bindende afgørelser over for borgerne. Dette gælder så meget desto mere, hvis et lovforslag endnu ikke er fremsat. Den gældende lov vil således som det klare udgangspunkt skulle overholdes, indtil et eventuelt lovforslag er vedtaget, stadfæstet og kundgjort. Dette gælder, uanset om lovændringen måtte ske med gyldighed fra fremsættelsestidspunktet (tilbagevirkende kraft). Før vedtagelse, stadfæstelse og kundgørelse af lovforslaget er der således ikke tale om en statsretligt gyldig hjemmel.

Det følger af det anførte, at ethvert tilfælde, hvor en myndighed måtte foretage et indgreb i borgernes retsforhold uden tilstrækkelig hjemmel, principielt kan anskues som en grundlovsmæssig problemstilling. Der tales dog almindeligvis i sådanne situationer om, at den pågældende regel eller afgørelse mangler hjemmel.

Legalitetsprincippet's hjemmelskrav gælder både for så vidt angår indgreb i form af generelle administrative retsforskrifter, f.eks. bekendtgørelser, og indgreb i form af konkrete forvaltningsakter, f.eks. forvaltningsafgørelser, herunder påbud, rettet mod den enkelte borger.

Udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt udgør hverken administrative retsforskrifter eller konkrete forvaltningsakter, der kan skabe

rettigheder eller pligter for borgerne. Udtalelser på pressemøder har ikke et retligt indhold over for borgerne, ligesom der heller ikke knytter sig retsvirkninger for borgerne til fremsættelsen heraf. Sådanne udtalelser er således efter deres karakter ikke omfattet af legalitetsprincippets krav om hjemmel.

Særligt for så vidt angår indgreb med karakter af ekspropriation bemærkes det, at grundlovens § 73, stk. 1, har følgende ordlyd:

”§ 73. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.”

Det følger bl.a. heraf, at bestemmelsen finder anvendelse på tvangsmæssig afståelse af ejendom, og at bestemmelsen indeholder et udtrykkeligt hjemmelskrav (”ifølge lov”). Som anført ovenfor følger et hjemmelskrav for indgreb i borgernes rettigheder allerede af det almindelige legalitetsprincip, og den selvstændige betydning af bestemmelsen antages i den statsretlige litteratur at være, at hjemmelskravet skærpes, jf. herved bl.a. Jens Peter Christensen m.fl., a.st., side 365.

3. Offentlige myndigheder er underlagt en forvaltningsretlig vejledningspligt.

Vejledningspligten efter forvaltningslovens § 7, stk. 1, gælder efter sin ordlyd kun i forhold til personer, der selv retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde. Det følger endvidere af forvaltningslovens § 2, stk. 1, at vejledningspligten i forvaltningslovens § 7 alene gælder for behandlingen af sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed.

Det følger imidlertid af god forvaltningsskik, at der også bør ydes vejledning uden for afgørelsessager, ligesom det følger af god forvaltningsskik – og i visse tilfælde også af en ulovbestemt retsgrundsætning – at myndigheden efter omstændighederne også må vejlede på eget initiativ, jf. Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer (2013), side 260 f. og 263.

Formålet med vejledningspligten er bl.a., at borgerne har adgang til information om forvaltningens virksomhed, og at borgerne ikke på grund af fejl, uvidenhed eller misforståelser udsættes for retstab.

En offentlig myndighed, som vælger at informere offentligheden om et givet område, emne eller praksis, skal sikre, at den offentliggjorte information er lettilgængelig, korrekt og tilstrækkelig detaljeret, jf. Niels Fenger, a.st., side 278 ff. Hvad enten en forvaltningsmyndighed er forpligtet til at meddele oplysninger til offentligheden eller gør det frivilligt, gælder der et krav om, at de oplysninger, der meddeles, ikke er urigtige eller ufyldestgørende.

Hovedsynspunktet er i den forbindelse som nævnt, at vejledningen skal have et sådant indhold, at det undgås, at borgerne på grund af fejl, uvidenhed eller misforståelser udsættes for retstab, jf. Niels Fenger, a.st., side 270 f.

Der gælder endvidere en række grundlæggende embedsmandsnormer, som embedsmænd skal overholde. Normerne bygger bl.a. på en række grundlæggende principper for den demokratiske styreform. Overholdelsen af disse pligter er afgørende for kvaliteten af det arbejde, der udføres i centraladministrationen, og dermed også afgørende for, at embedsmændenes arbejde opfattes som troværdigt af ministrene, Folketinget, pressen og borgerne. Overholdelsen af pligterne er også vigtig for tilliden til forvaltningen. Alle embedsmænd skal derfor i deres daglige arbejde kende og overholde de centrale pligter. Der henvises til Kodex VII – Syv centrale pligter for embedsmænd i centraladministrationen (2015), side 12 f.

4. Hvad angår myndighedernes samlede ageren, er det særligt Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark, der giver anledning til overvejelser.

Brevet er skrevet i generelle vendinger, og det oplyses indledningsvis i brevet, at minkavlerne kan læse om, hvordan de skal forholde sig afhængigt af minkfarmens beliggenhed. Brevet angiver ikke at udgøre en konkret afgørelse til den enkelte minkavler og fremstår heller ikke umiddelbart således. Imidlertid beskriver brevet samtidig, hvordan den enkelte minkavler skal forholde sig – herunder ved brug af ordet »skal« – og det er derfor formuleret på en måde, der fremtræder normerende.

Efter Justitsministeriets opfattelse er brevet – i det omfang det kvalificeres som en afgørelse – forvaltningsretligt en nullitet på grund af manglende hjemmel og manglende iagttagelse af helt basale sagsbehandlingsregler, herunder begrundelse og partshøring.

Hvis brevet kvalificeres som en vejledning til minkavlere, er vejledningen efter sit indhold objektivt forkert. Brevet sonderer således bl.a. ikke mellem, om der var tale om besætninger inden for og uden for smittezonerne.

5. Hvad angår politiets actioncard, som blev brugt i forbindelse med telefonsamtaler med minkavlere i perioden 6. til 8. november 2020, bemærkes det, at det indeholder formuleringer (under punktet "Ved NEJ fra ejer"), som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne kunne gennemtvinge aflivning af deres minkbesætninger.

Rigspolitiet har oplyst, at i lyset af de oplysninger, der forelå om det manglende lovgrundlag, burde Rigspolitiets actioncard ikke have indeholdt det nævnte afsnit til brug for samtale med eventuelle minkavlere, der ikke ønskede at indgå en aftale om optælling af mink. Justitsministeriet er enig heri.

6. Justitsministeriet har ikke identificeret sammenlignelige fortilfælde, og den retlige kvalifikation af myndighedernes ageren, herunder særligt karakteren af brevet til minkavlere af 6. november 2020, giver bl.a. derfor anledning til tvivl.

Den samlede ageren fra myndighedernes side har imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse medført, at minkavlere uden for smittezonerne havde grund til at antage, at de var retligt forpligtet til at påbegynde aflivning af deres mink. I den forbindelse kan navnlig henvises til, at Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til alle minkavlere i Danmark – uanset brevet kan kategoriseres som en afgørelse – er formuleret på en sådan måde, at brevet kan opfattes som et generelt påbud om aflivning af mink. Der kan endvidere henvises til, at Rigspolitiets actioncard til brug for samtaler med minkavlere indeholder formuleringer (under punktet "Ved NEJ fra ejer"), som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne havde hjemmel til at gennemtvinge aflivning af den pågældendes minkbesætning. Selv om udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt som nævnt under pkt. 2 ikke har en retlig karakter for borgerne, må det antages, at disse udmeldinger, hvoraf det ikke fremgik, at der manglede hjemmel til aflivning af mink uden for zonerne, i den konkrete situation har forstærket indtrykket hos minkavlere af, at myndighederne kunne udstede påbud eller tilkendegivelser af lignende retlig karakter om aflivning uden for smittezonerne. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at det på det foreliggende grundlag er Justitsministeriets vurdering, at embedsværkets forberedelse af regeringens offentlige kommunikation ikke har levet op til de standarder, som må kunne forventes.

Samlet set er det på denne baggrund Justitsministeriets vurdering, at myndighedernes ageren i det samlede forløb må anses for en tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige normer, der har til formål at sikre borgerne mod retstab og yde grundlæggende garantier mod uberettigede indgreb fra myndighederne, herunder vejledningspligten. Justitsministeriet finder således efter en samlet vurdering, at forløbet må betragtes som kritisabelt og beklageligt.

Der var den 18. november 2020 en intern mailkorrespondance i Justitsministeriet om et beredskab til justitsministeren om embedsmændenes ageren. Mailudvekslingen startede med, at lovråd Caroline Østergaard Nielsen kl. 19.11 sendte en mail med emnet "Beredskaber" til kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen og afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen. Af mailen fremgik følgende udkast:

"...

Er du tilfreds med dine embedsmænds ageren i denne sag?

- Det samlede billede er, at embedsværket ikke levet de standarder, som kunne forventes. Det er beklageligt.

- Lovgivningen om dyr hører under Miljø- og Fødevareministeriet. Men Justitsministeriet har selvfølgelig også en rolle i forberedelsen af og kommunikationen i denne sag.

- Jeg mener imidlertid ikke, at Justitsministeriets embedsmænds ageren giver anledning til yderligere.

Hvornår blev Justitsministeriets departementschef bekendt med, at der manglede hjemmel?

- Der er to hjemmelsspørgsmål: Spørgsmålet om hjemmel til at forbyde minkavl og lægge minkerhvervet i dvale, dvs. forhindre indsættelse nye dyr og spørgsmålet om hjemmel til aflivning af alle mink.

- Hvad angår det første spørgsmål kan jeg forstå, at han orienteres herom i løbet af torsdag den 5. november, mens han først bliver bekendt med spørgsmålet om den manglende hjemmel til aflivning af alle mink i løbet af søndag den 9. november.

..."

Henrik Skovgaard-Petersen besvarede mailen kort tid efter, hvori han havde ændret "han" til "departementschefen" før "orienteres herom i løbet af torsdag den 5. november".

Anders Sparholt Jørgensen videresendte herefter samme dag kl. 19.57 mailen til departementschef Johan Legarth, hvoraf beredskabet fremgik således:

”...

Kære Johan

Udkast til disse – nr. 2 og 3 er baseret på gæt:

Er du tilfreds med dine embedsmænds ageren i denne sag?

- Det samlede billede er, at embedsværket ikke har levet op til de standarder, som kunne forventes. Det er beklageligt.

- Lovgivningen om dyr hører under Miljø- og Fødevareministeriet. Men Justitsministeriet har også en central rolle i forberedelsen af og kommunikationen i denne sag.

- De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt.

Hvornår blev Justitsministeriets departementschef bekendt med, at der manglede hjemmel?

- Der er to hjemmelsspørgsmål: Spørgsmålet om hjemmel til at forbyde minkavl og lægge minkerhvervet i dvale, dvs. forhindre indsættelse nye dyr, og spørgsmålet om hjemmel til aflivning af alle mink.

- Hvad angår det første spørgsmål kan jeg forstå, at han orienteres [om overvejelser om, hvorvidt en dvaleordning for minkerhvervet udgør ekspropriation torsdag aften \[tjek med Anne-Mette ift. lovgivning\]](#), mens han bliver bekendt spørgsmålet om den manglende hjemmel til aflivning af alle mink i løbet af søndag den 9. november.

Hvornår blev du selv opmærksom på, at der manglede hjemmel til aflivning af dyr uden for zonerne?

Jeg var syg med Covid-19 hele den uge, så jeg opdagede det faktisk først, at det fremgik af medierne søndag d. 8. november.

...”

Dagen efter den 19. november 2020 kl. 11.34 besvarede Johan Legarth mailen sendt fra Anders Sparholt Jørgensen den 18. november 2020 kl. 19.57, hvoraf beredskabet fremgik således:

”...

Kære Johan

Udkast til disse – nr. 2 og 3 er baseret på gæt:

Er du tilfreds med dine embedsmænds ageren i denne sag?

- Det samlede billede er, at embedsværket ikke har levet op til de standarder, som kunne forventes. Det er beklageligt.

- Lovgivningen i den konkrete sag hører under Miljø- og Fødevareministeriet. Men Justitsministeriet havde som det fremgår af redegørelsen også en væsentlig rolle i forberedelsen af denne sag. Og derfor havde jeg naturligvis også meget gerne set, at mit system havde sikret, at de nødvendige informationer hurtigt var kommet frem – i første omgang til regeringen og efterfølgende til offentligheden.

- Når det er sagt, er det for mig vigtigt at holde fast i, at det er en helt sædvanlig del af Justitsministeriets daglige arbejde at bistå og rådgive andre ministerier i retlige spørgsmål, og at dette ikke indebærer, at answeret for den videre håndtering af sagen overgår til Justitsministeriet.

- Hvis man bliver opmærksom på, at et andet ressortministerium er i gang med at handle på en måde, som kan være i strid med lovgivningen eller lignende, har dog naturligvis samtidig en forventning om, at man reagerer på det. Som det fremgår af redegørelsen er det først lørdag aften, at mine embedsmænd bliver bekymrede for, om Miljø- og Fødevareministeriet er tilstrækkeligt opmærksomme på at få kommunikeret til minkavlerne, at der ikke er en retlig pligt til at aflive mink. – det havde jeg gerne set var sket tidligere.

- De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt.

Hvornår blev Justitsministeriets departementschef bekendt med, at der manglede hjemmel?

- Som jeg har forstået det, var min departementschef fra om aftenen torsdag den 5. november bekendt med, at der i Erhvervsministeriet og i Miljø- og Fødevarerministeriet pågik et arbejde om etablering af ny lovgivning vedrørende blandt andet mulige dvaleordninger for minkerhvervet og kompensationsordninger, og at Justitsministeriet var i gang med at rådgive om ekspropriationsretlige overvejelser i den forbindelse.

- For så vidt angår det forhold, at den lovgivning, der blev arbejdet på, også indeholdt en hjemmel til at aflive mink udenfor risikozonerne, får departementschefen, som jeg har forstået det, denne viden om søndagen den 8. november. [Og som det fremgår af redegørelsen bliver han om mandagen den 9. november gjort bekendt med indholdet af Fødevarestyrelsens brev til minkavlerne.](#)

Er det ikke underligt, at departementschefen først orienteres om den manglende hjemmel så sent?

- I lyset af, hvordan denne sag har udviklet sig, havde det unægtelig været hensigtsmæssigt, hvis der i det hele taget var blevet gjort opmærksom på problemet tidligere. Men det er altså ikke usædvanligt, at departementschefen ikke orienteres om Justitsministeriets juridisk faglige rådgivning på andre ministeriers område. Men det ændrer dog ikke på, at der i den konkrete situation burde have været rejst et flag over for ministre og departementschefer, både da man var i tvivl og hjemmelsspørgsmålet og da det om torsdagen afklares, at der ikke er hjemmel.

Hvornår blev du selv opmærksom på, at der manglede hjemmel til aflivning af dyr uden for zonerne?

- Jeg var syg med Covid-19 hele den uge, så jeg opdagede det faktisk først, at det fremgik af medierne søndag d. 8. november.

..."

Anders Sparholt Jørgensen videresendte kort tid efter mailen fra Johan Le-garth til Caroline Østergaard Nielsen og Henrik Skovgaard-Petersen, hvori han anførte "Hvad tænker I – har ikke snakket med Anne-Mette".

Caroline Østergaard Nielsen besvarede kl. 11.52 mailen således:

"...

Jamen, er det ikke sendt til Johan? Jeg synes, at vi skal passe på med at gøre beredskaberne for lange. Enkle budskaber. Ellers drukner budskaberne. Og navnlig det første bliver ret langt. Desuden tror jeg ikke, at det der med vores sædvanlige bistand vil blive opfattet efter hensigten derude, hvor sagen netop ikke er sædvanlig.

..."

Anders Sparholt Jørgensen besvarede herefter mailen og anførte "Det er Johans bemærkninger, der fremgår af den mail, jeg sendte nedenfor, men enig i det, du siger. Har kort vent med Anne-Mette".

Henrik Skovgaard-Petersen skrev herefter kl. 11.58 til Anders Sparholt Jørgensen og Caroline Østergaard Nielsen således:

"...

Det kan godt være, det går tabt derude – men jeg synes nu egentlig, at forsøget på at sige, at al vores rådgivning jo ikke lægges opad, er fair nok. Det er jo rigtigt – uanset at der altid bliver regnet baglæns i de sager, der bliver gjort til "skandaler".

I øvrigt lidt i stil med ministerens til Berlingske – at Justitsministeriet ikke er verdensmestre i miljø- og fødevarerlovgivningen, men i lovgivning generelt(!)

..."

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret¹¹⁴⁸, at det konkrete beredskab ikke siger ham noget. Der gik mange papirer meget frem og tilbage på dette tidspunkt til brug for pressemøder, samråd mv.

Afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, har forklaret¹¹⁴⁹, at det var et beredskab til justitsministeren. Han antager, at Johan Legarth havde kopieret hans tekst, siden der stod "Kære Johan" og derefter havde skrevet ud fra den. Han var med til at formulere svarene. Han husker ikke de konkrete overvejelser. Sætningen "De fejl, der er begået i Justitsministeriet, mener jeg ikke har en sådan karakter, at der skal tages yderligere skridt" var han med til at formulere. Ordvalget var ikke tilfældigt.

9.9.9. Overdragelse af Miljø- og Fødevareministeriet til ny minister den 19. november 2020

Den 19. november 2020 overdrog miljø- og fødevareminister Mogens Jensen ministeriet til minister Rasmus Prehn. Departementschef Henrik Studsgaard holdt en tale til miljø og fødevareminister Mogens Jensen i forbindelse med dennes overdragelse af sit ministerium. Talen blev gengivet på DR, hvoraf fremgår bl.a.:

"DR: Departementschef til Mogens Jensen: Vi har ikke hjulpet dig godt nok. Det er jeg ked af

...

Men det høje humør lod vente på sig, da departementschef Henrik Studsgaard holdt tale i skyggen af minksagen, som kostede Mogens Jensen (S) ministerposten. Henrik Studsgaard lagde ikke skjul på, at der blev begået fejl i sagen, som har fyldt alt på Christiansborg de seneste uger og som er skyld i dagens ministerrokade.

- Uanset hvordan vi vender og drejer det, så kommer vi ikke uden om, at vores system har fejlet.

Vi har ikke hjulpet dig godt nok. Det er jeg ked af, det er vi kede af i ministeriet. Det har du taget konsekvensen af – usentimentalt og ud-

1148 Forklaringsdokumentet side 625

1149 Forklaringsdokumentet side 458

ramatisk, men nøgternt og ansvarligt. Det har jeg kæmpestor respekt for, lød det fra Henrik Studsgaard.

...”,

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret¹¹⁵⁰, at det ikke er nogen rar oplevelse at miste en minister. Trykket mod ministeren steg søndag aften [den 8. november 2020] som følge af upræcis kommunikationen med minkavlerne. Den upræcise kommunikation fik en fatal konsekvens, i og med at Mogens Jensen måtte forlade sin ministerpost. Forespurgt, om debatten efter den 3. og 4. november 2020 ikke snarere angik regeringsbeslutningen om nedlukning af et erhverv, og ikke de to breve til minkavlerne, svarede han, at der helt sikkert også var debat om regeringsbeslutningen i medierne. I sin afskedstale til ministeren udtalte han sig imidlertid kun om fejlene i brevene til minkavlerne.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret¹¹⁵¹, at talen er undskyldningen for, at han ikke fik de informationer, som han skulle bruge i forhold til, at han kunne agere ud fra dem som minister. Der var imidlertid gode grunde hertil som følge af det store tidspres. Sådan som de politiske forhold var, blev han nødt til at træde tilbage som minister. Der er blevet begået fejl i denne sag, også i Miljø- og Fødevareministeriet. I den bedste af alle verdener havde han fået informationen om den manglende hjemmel på et tidligere tidspunkt. Hans departementschefs tale ved hans afgang om, at de havde fejlet, handlede om, at der var begået fejl i sagen. Hans ministerium kunne ikke have imødegået, at regeringen havde truffet beslutningen den 3. november 2020. Der var i ministerierne på embedsmandsniveau en diskussion om, hvorvidt der var hjemmel, og på et tidspunkt blev der konkluderet noget. Der var ikke en politisk diskussion herom, og det er vel det største problem. Han har den dybeste respekt for sine embedsmænd, som arbejdede under et uhyrligt pres, og det havde også betydning for, hvorfor sagen havnede, hvor den gjorde.

9.9.10. Justitsministeriets baggrundsnotits af 24. november 2020

Den 24. november 2020 kl. 16.15 sendte lovråd Caroline Østergaard Nielsen en af Justitsministeriet udarbejdet notits ”Baggrundsnotits af 24. november 2020 om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende

1150 Forklaringsdokumentet side 375

1151 Forklaringsdokumentet side 415

manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet” til departementsråd Pelle Pape. Af mailen fremgik: ”Som aftalt hermed en baggrundsnotits til brug for forespørgslen i morgen”.

Ledende ministersekretær Anders Kappel sendte notitsen til statsminister Mette Frederiksen kl. 17.27 med bemærkning: ”Vedlagt det efterspurgte notat fra JM”.

Senere samme dag kl. 21.35 oversendte Justitsministeriet en notits med samme indhold som baggrundsnotitsens til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg. Notitsen havde nu overskriften: ”Supplerende notits om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet”.

Det fremgår bl.a. af notitsen af 24. november 2020, at:

”...

Af ministeransvarslovens § 4 følger det, at ansvar for en af kongen underskrevet beslutning påhviler såvel enhver minister, der har medunderskrevet, som ministre, der på anden måde har medvirket til beslutningens tilblivelse. Ministeransvarslovens § 4 gælder efter sin ordlyd alene for beslutninger underskrevet af kongen, men også i forbindelse med andre handlinger end retsakter gælder de almindelige regler om medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd, jf. ministeransvarslovens § 2. En minister er også under deltagelse i møder i regeringsudvalg underlagt reglerne om ministeransvar.

I alle fald forudsætter ministeransvar, at ministeren har handlet forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. ministeransvarslovens § 5. Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 56, anfører i den forbindelse, at der i hvert enkelt tilfælde må foretages en selvstændig bedømmelse af, om ministeren forsætligt eller groft uagtsomt har tilsidesat de pligter, der påhviler ham efter lovgivningen og stillingens beskaffenhed. Det vil i den forbindelse kunne indgå i vurderingen, at der ikke i almindelighed vil kunne stilles særlige krav til, at ministeren sætter spørgsmålstegn ved eller selv opsøger nærmere faktuelle oplysninger og/eller juridisk viden, og at der navnlig ikke vil kunne stilles sådanne krav i tilfælde, hvor der fra embedsværkets side er givet en

redegørelse, der ikke bringer problemstillingerne frem i lyset, jf. i denne retning Jens Peter Christensen, Ministeransvar (1997), side 385.

Det er på den anførte baggrund Justitsministeriets opfattelse, at en fagminister ikke er retligt ansvarlig for at undersøge, om et initiativ på en anden ministers område, der behandles i f.eks. et ministermøde eller et møde i et regeringsudvalg, hvor førstnævnte minister også deltagere, har den fornødne lovhjemmel, medmindre der er en helt særlig anledning til det. Den pågældende minister må således være berettiget til at gå ud fra, at dette spørgsmål i fornødent omfang er undersøgt af det pågældende ressortministerium, herunder navnlig embedsværket på det ansvarlige ministerområde.

...”

Om aftenen var der kl. 22.45 en intern mailkorrespondance i Justitsministeriet om den supplerende notits, hvori kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen skrev til to kolleger:

”...

Det korte af det lange: Statsministeren var begejstret for jeres notits, så den blev straks sendt over. Spændende, hvordan det udvikler sig i morgen ☺

/ Henrik

...”

Statsminister Mette Frederiksen har forklaret¹¹⁵², at hun har syntes, at Justitsministeriets notits af 24. november 2020 på en meget fin måde redegjorde for de juridiske forhold i sagen. Hun kunne læne sig op ad et godt og gennemarbejdet materiale. Hun godkender aldrig dokumenter fra Justitsministeriet; det gør justitsministeren.

Justitsminister Nick Hækkerup har om notitsen af 24. november 2020 forklaret¹¹⁵³, at det var hans embedsmænd, der skrev notitsen. Han har læst notitsen.

1152 Forklaringsdokumentet side 1043

1153 Forklaringsdokumentet side 816

Han vil tro, at det var en reaktion på diskussionerne i pressen. Han var ikke involveret i den tekniske diskussion om, hvad der skulle stå i notitsen.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om notitsen af 24. november 2020 forklaret¹¹⁵⁴, at notitsen blev udarbejdet på baggrund af den voldsomme debat om, hvorvidt regeringen havde begået et grundlovsbrud. Man var nødt til at have et juridisk grundlag til brug for denne diskussion. Der var en forespørgselsdebat den 25. november 2020, hvor statsminister Mette Frederiksen og justitsminister Nick Hækkerup skulle besvare spørgsmål i folketingsalen herom. Juraen var på dette tidspunkt blevet gjort politisk. Notatet blev udarbejdet efter aftale mellem Statsministeriet og Justitsministeriet.

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har om notitsen forklaret¹¹⁵⁵, at Statsministeriet ofte anmodede om at få tilsendt forskellige notater udarbejdet af andre ministerier. Baggrundsnotitsen blev udarbejdet af Justitsministeriet. Han husker ikke, om det var ham, der efterspurgte baggrundsnotitsen.

Departementsråd Pelle Pape, Statsministeriet, har om den supplerende notits forklaret¹¹⁵⁶, at der havde været en del debat som følge af Miljø- og Fødevarerministeriets notits af 18. november 2020, og der var behov for, at en ny notits afklarede nogle af de spørgsmål, som fyldte meget i offentligheden. Det var naturligt, at statsministeren så notitsen efter justitsministerens godkendelse.

Den supplerende notits blev oversendt til Folketinget den 24. november 2020, hvilket var dagen før forespørgselsdebat F22, hvor både statsministeren og justitsministeren besvarede spørgsmål om forløbet. Herom henvises til afsnittet nedenfor.

Nedenfor ses Justitsministeriets supplerende notits af 24. november 2020 "Supplerende notits om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet" og oversendelsesbrevet til Miljø- og Fødevarerudvalget i Folketinget:

1154 Forklaringsdokumentet side 1631

1155 Forklaringsdokumentet side 1344

1156 Forklaringsdokumentet side 1446f

Folketinget
Miljø- og Fødevareudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 24. november 2020
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: HES
Sagsnr.: 2020-0092-3355
Dok.: 1729646

Supplerende notits om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

I forlængelse af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivninger af mink til hele landet og Justitsministeriets notits af samme dato vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til redegørelsen er der rejst yderligere spørgsmål af retlig karakter.

På den baggrund sendes hermed til Miljø- og Fødevareudvalgets orientering vedlagte notits.

Nick Hækkerup

/

Henrik Skovgaard-Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 24. november 2020
Sagsnr.: 2020-0092-3355
Dok.: 1729643

Supplerende notits om visse statsretlige spørgsmål med relation til forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet

1. I forlængelse af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivninger af mink til hele landet og Justitsministeriets notits af samme dato vedrørende visse retlige spørgsmål med relation til redegørelsen er der rejst yderligere spørgsmål af retlig karakter.

I det følgende behandles under pkt. 2 og 3 spørgsmålet om, hvorvidt der med regeringens udmelding om aflivning af alle mink kan antages at være sket brud på grundloven. Under pkt. 4 behandles spørgsmålet om statsministerens særlige tilsynspligt. Under pkt. 5 behandles spørgsmålet om den retlige status af regeringsudvalgene og de beslutninger, der træffes i disse udvalg.

2. Det fremgår bl.a. af Justitsministeriets notits af 18. november 2020, at legalitetsprincippet indeholder et hjemmelskrav, som indebærer, at indgreb i borgernes retsforhold skal have hjemmel direkte eller indirekte i lovgivning, som er vedtaget efter de regler, der er fastlagt i grundloven. Det fremgår endvidere, at hjemmelskravet gælder både for så vidt angår indgreb i form af generelle administrative retsforskrifter, f.eks. bekendtgørelser, og indgreb i form af konkrete forvaltningsakter, f.eks. forvaltningsafgørelser, herunder påbud, rettet mod den enkelte borger. Det anføres herefter, at udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt hverken udgør administrative retsforskrifter eller konkrete forvaltningsakter, der kan skabe rettigheder eller pligter for borgerne. Udtalelser på pressemøder har ikke et

Slotsholmsgade 10
1216 København K.T: +45 7226 8400
F: +45 3393 3510www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

retligt indhold over for borgerne, ligesom der heller ikke knytter sig retsvirkninger for borgerne til fremsættelsen heraf. Sådanne udtalelser er således efter deres karakter ikke omfattet af legalitetsprincippet krav om hjemmel.

Justitsministeriet skal hertil supplerende bemærke, at det efter ministeriets opfattelse endvidere følger af det nævnte, at en udtalelse på et pressemøde eller politiske udmeldinger i øvrigt ikke i sig selv kan kvalificeres som ulovlige, herunder grundlovsstridige, blot fordi de ville kræve hjemmel, hvis de havde form af et påbud eller anden retsakt rettet til borgerne.

3. Om grundlovens § 73 fremgår det bl.a. af Justitsministeriets notits af 18. november 2020, at grundlovens § 73, stk. 1, indeholder et udtrykkeligt hjemmelskrav ("ifølge lov"). Det anføres endvidere – som også gengivet ovenfor – at et hjemmelskrav for indgreb i borgernes rettigheder allerede følger af det almindelige legalitetsprincip, og den selvstændige betydning af bestemmelsen i grundlovens § 73, stk. 1, antages i den statsretlige litteratur at være, at hjemmelskravet skærpes, jf. herved bl.a. Jens Peter Christensen m.fl., Dansk Statsret, 3. udgave (2020), side 365.

Svarende til, hvad der ovenfor er anført, er det Justitsministeriets opfattelse, at en udtalelse på et pressemøde eller en politisk udmelding i øvrigt heller ikke kan anses for stridende mod grundlovens § 73, blot fordi den ville være udtryk for ekspropriation, hvis den havde karakter af en retsakt.

Det bemærkes i øvrigt, at der ved vurderingen af, om der foreligger ekspropriation, må sondres mellem på den ene side aflivning af mink og på den anden side et indgreb i en næringsrettighed (i dette tilfælde retten til at drive virksomhed med minkavl). Som det fremgår af pkt. 2.2.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 77, må disse tiltag vurderes for sig, og juridisk set indebærer aflivning af alle mink således ikke i sig selv et forbud mod genindsættelse af nye mink i virksomheden. Det ændrer ikke i juridisk henseende herved, at også avlsdyr omfattes af aflivningen, idet der ikke hermed gøres indgreb i selve næringsretten. Det bemærkes i den forbindelse, at der også i perioden før den 3. november 2020 er foretaget aflivning af hele minkbesætninger, herunder avlsdyr, inden for smitzonerne, uden at der i den forbindelse ses at være rejst spørgsmål om ekspropriation af de pågældende minkavlernes ret til fremover at drive virksomhed med minkavl. Det bemærkes endvidere, at en aflivning af alle mink i Danmark – uden at der foretages et særskilt indgreb i retten til at drive virksomhed med minkavl –

ikke vil afskære minkavlernes ret til at genindsætte mink erhvervet i udlandet.

4. Grundloven er baseret på et såkaldt ministerialsystem, der bl.a. indebærer, at hver enkel minister er ansvarlig for sit eget ressortområde. Dette afspejles bl.a. i grundlovens § 14, der forudsætter, at ministre som forvaltningschefer har en selvstændig kompetence inden for deres forretningsområder, således at afgørelser ikke træffes af regeringen som kollegium, men af den enkelte fagminister. Som anført af Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 37, har statsministeren en ledende stilling i regeringen, men denne stilling indebærer ikke, at der består et overordningsforhold, som giver statsministeren adgang til at udstede befalinger til de øvrige ministre.

Det er samtidig antaget i den statsretlige litteratur – bl.a. med henvisning til statsministerens faktiske funktion som regeringens øverste chef – at der påhviler statsministeren en pligt til tilsyn med de andre ministre. Statsministerens tilsynspligt må anses for en snæver undtagelse til ministerialsystemets ordning, hvorefter hver enkel minister er ansvarlig for sit eget ressortområde.

Pligten kan navnlig støttes på Rigsrettens dom i 1910, hvor konseilspræsident (dvs. statsminister) I.C. Christensen blev bebrejdet, at han havde modsat sig en nærmere undersøgelse af daværende justitsminister Albertis embedsførelse, til trods for, at der under Rigsdagens forhandlinger var fremkommet oplysninger, der bestemt pegede på, at Alberti havde gjort sig skyldig i misbrug og vilkårligheder, jf. bl.a. Jens Peter Christensen, Ministeransvar (1997), side 382.

Om statsministerens tilsynspligt anfører Henrik Zahle, Dansk forfatningsret 2, Regering, forvaltning og dom, 3. udgave (2001), side 199, bl.a.:

”En særlig pligt til tilsyn og kontrol med ministrene påhviler statsministeren. Opstår mistanke om ulovlige forhold, må den pågældende minister afkræves en forklaring, og en undersøgelse eventuelt iværksættes.”

Jens Peter Christensen, Ministeransvar (1997), side 98, anfører bl.a.:

”Rigsrettens dom i den fjerde rigsretssag giver ikke grundlag for nogen særlig præcis beskrivelse af tilsynspligtens nærmere indhold.
[...]

De særlige omstændigheder, hvor der kan foreligge en undersøgelsespligt for regeringschefen, beskrives i Rigsrettens dom som sådanne, hvor en række oplysninger bestemt peger hen på, at en fagminister i sin embedsførelse har gjort sig skyldig i "Misbrug og Vilkårligheder".

Der kan endvidere henvises til Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 59, Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret I, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 449, Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 138 f., og Poul Andersen, Dansk Statsforfatningsret (1954), side 207 f.

Med hensyn til tilsynspligtens indtræden lagde Rigsretten i ovennævnte sag som nævnt vægt på, at der var fremkommet oplysninger, der bestemt pegede på, at Alberti havde gjort sig skyldig i misbrug og vilkårligheder. Dette kan efter Justitsministeriets opfattelse også udtrykkes på den måde, at en særligt begrundet formodning om, at en minister har overtrådt ministeransvarlighedsloven, i almindelighed udløser en statsministers pligt til at føre tilsyn med de andre ministre (tilsynspligten). Det må antages, at tilsynspligten i en sådan situation i almindelighed må indebære, at en statsminister i hvert fald skal undersøge sagen nærmere

Det følger af ovenstående, at der ikke aktiveres en tilsynspligt for en statsminister, som hverken er vidende om eller har bestemte grunde til at mistænke, at der hos en anden minister er begået ulovlige forhold.

5. Regeringsarbejdet tilrettelægges i praksis bl.a. i en række faste regeringsudvalg, der bl.a. behandler større væsentlige initiativer og sager fra regeringen. Som eksempler kan nævnes regeringens Koordinationsudvalg, regeringens Økonomiudvalg og for tiden regeringens Covid-19-udvalg.

Hverken grundloven eller lovgivningen i øvrigt indeholder regler om regeringsudvalg eller deres sammensætning. En regering er således frit stillet i forhold til at fastlægge sin egen arbejdsmåde, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Dansk Statsret, 3. udgave (2020), side 78 f. Antallet og sammensætningen af regeringsudvalgene varierer derfor også fra regering til regering.

Regeringsudvalgene består sædvanligvis af en fast kreds af ministre under en ministers formandskab. Øvrige ministre eller departementschefer deltager i udvalgenes møder, når der drøftes en sag på den pågældendes ressortområde eller tilgrænsende områder. At en minister er formand for et regeringsudvalg, indebærer primært, at det pågældende ministerium er ansvarlig

for at udsende dagsorden og materiale til brug for udvalgets møder. Formandskabet har derimod ikke betydning for ressortansvaret for de sager, der drøftes på udvalgets møder, eller de beslutninger, som den ressortansvarlige minister træffer på baggrund af et møde i regeringsudvalget.

Regeringsudvalgene er politiske i den forstand, at de ikke rent retligt er tillagt kompetence til at træffe beslutninger på et område, der henhører under en ministers ressortansvar. Hvis et regeringsudvalg tiltræder (eller afviser) en indstilling i en sag, vil det således fortsat være den ansvarlige fagminister, der efterfølgende formelt træffer beslutningen, og som dermed vil være ansvarlig herfor. Det følger af ministerialsystemet, hvorefter den enkelte fagminister er ansvarlig for eget ressortområde, jf. nærmere under pkt. 3 ovenfor.

Af ministeransvarslovens § 4 følger det, at ansvar for en af kongen underskrevet beslutning påhviler såvel enhver minister, der har medunderskrevet, som ministre, der på anden måde har medvirket til beslutningens tilblivelse. Ministeransvarslovens § 4 gælder efter sin ordlyd alene for beslutninger underskrevet af kongen, men også i forbindelse med andre handlinger end retsakter gælder de almindelige regler om medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd, jf. ministeransvarslovens § 2. En minister er også under deltagelse i møder i regeringsudvalg underlagt reglerne om ministeransvar.

I alle fald forudsætter ministeransvar, at ministeren har handlet forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. ministeransvarslovens § 5. Peter Germer, Statsforfatningsret, 5. udgave (2012), side 56, anfører i den forbindelse, at der i hvert enkelt tilfælde må foretages en selvstændig bedømmelse af, om ministeren forsætligt eller groft uagtsomt har tilsidesat de pligter, der påhviler ham efter lovgivningen og stillingens beskaffenhed. Det vil i den forbindelse kunne indgå i vurderingen, at der ikke i almindelighed vil kunne stilles særlige krav til, at ministeren sætter spørgsmålstejn ved eller selv opsøger nærmere faktuelle oplysninger og/eller juridisk viden, og at der navnlig ikke vil kunne stilles sådanne krav i tilfælde, hvor der fra embedsværkets side er givet en redegørelse, der ikke bringer problemstillingerne frem i lyset, jf. i denne retning Jens Peter Christensen, Ministeransvar (1997), side 385.

Det er på den anførte baggrund Justitsministeriets opfattelse, at en fagminister ikke er retligt ansvarlig for at undersøge, om et initiativ på en anden ministers område, der behandles i f.eks. et ministermøde eller et møde i et regeringsudvalg, hvor førstnævnte minister også deltager, har den fornødne

lovhjemmel, medmindre der er en helt særlig anledning til det. Den pågældende minister må således være berettiget til at gå ud fra, at dette spørgsmål i fornødent omfang er undersøgt af det pågældende ressortministerium, herunder navnlig embedsværket på det ansvarlige ministerområde.

9.9.11. Forespørgsel nr. F22 til statsministeren den 25. november 2020

9.9.11.1. Forespørgselsdebatten

Den 25. november 2020 blev der afholdt forespørgselsdebat i Folketinget. jf. Folketingstidende 2020-21, tillæg F, møde 24, kl. 13.00 ff. Forespørgslen til statsministeren angik beslutningsprocessen bag den landsdækkende aflivning af mink.

Under forespørgselsdebatten blev statsminister Mette Frederiksen ad flere omgange og på forskellig vis stillet spørgsmål om, hvorfor statsministeren ikke greb ind mv., da det den 8. november 2020 stod klart, at der ikke var lovhjemmel til nedslagning af alle mink. Statsministeren blev endvidere stillet spørgsmål til hendes medvirken mv. i de to tv-udsendelser den 12. november 2020, som er transskriberet og gengivet ovenfor i afsnit 9.7.1.31. Under forespørgselsdebatten redegjorde justitsminister Nick Hækkerup for indholdet af Justitsministeriets notits af 18. november 2020, herunder bl.a. for hvorvidt udtalelser på et pressemøde udgør en administrativ forskrift eller en konkret forvaltningsakt.

Forespørgselsdebatten er gengivet i Folketingstidende, hvoraf fremgår bl.a.:

"24. møde

Onsdag den 25. november 2020 kl. 13.00

Dagsorden

1) Forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til statsministeren om beslutningsprocessen bag den landsdækkende aflivning af mink. (Hasteforespørgsel).

Af Jakob Ellemann-Jensen (V), Kristian Thulesen Dahl (DF), Søren Pape Poulsen (KF), Pernille Vermund (NB) og Alex Vanopslagh (LA) m.fl.

(Anmeldelse 20.11.2020. Omtrykt. Fremme 24.11.2020).

...

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Mødet er åbnet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til statsministeren:

Vil statsministeren redegøre for beslutningsprocessen bag den landsdækkende aflivning af mink, herunder regeringens interne behandling af sagen, og for statsministerens egen rolle i sagen fra mødet i regeringens covid-19-gruppe den 1. oktober frem til regeringens udmelding om aflivning af alle danske mink samt det efterfølgende forløb, og er statsministeren enig i behovet for at lade en undersøgelseskommission undersøge hele forløbet? (Hasteforespørgsel).

Af Jakob Ellemann-Jensen (V), Karsten Lauritzen (V), Kristian Thulesen Dahl (DF), Peter Skaarup (DF), Søren Pape Poulsen (KF), Rasmus Jarlov (KF), Pernille Vermund (NB), Peter Seier Christensen (NB), Alex Vanopslagh (LA) og Ole Birk Olesen (LA).

(Anmeldelse 20.11.2020. Omtrykt. Fremme 24.11.2020).

Kl. 13:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse udsættes til torsdag den 26. november.

Først skal vi have begrundelsen, og det er ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kristian Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti.

Kl. 13:00

Begrundelse

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Vi er en række partier, som har bedt om at få den her hasteforespørgsel gennemført i dag. Vi er meget glade for, at det har kunnet lade sig gøre. Vi står med noget, som vi i hvert fald – en stor del af Folketinget, og jeg tror også en stor del af befolkningen – mener mere og mere med rette betegner som en skandale, altså en minkskandale. Vi taler om en situation, hvor et erhverv i Danmark er blevet udslettet eller er i gang med at blive udslettet på baggrund af en ulovlig ageren fra regeringens side. Det bliver vi nødt til at sørge for bliver undersøgt til bunds. Vi bliver nødt til at sikre, at de ansvarlige bliver stillet til ansvar. Og når man kigger på ministeransvarlighedsloven, som jo regulerer, hvordan ministre agerer, så fremgår det tydeligt, at hvis man som minister er bekendt med, at den pågældende handling, der ikke må foretages, bliver foretaget, og har undladt at søge dette hindret, så bliver man ansvarlig for den gerning, der sker – her den ulovlige handling, altså i virkeligheden at aflive alle raske mink i landet.

Sagen er om statsministeren. Vi har nogle redegørelser, der jo siger rigtig mange ting, og der kommer rigtig mange spørgsmål på baggrund af redegørelserne. Men en ting, vi i hvert fald utvivlsomt ved, er, at statsministeren i løbet af en weekend bliver bekendt med, at det her hviler på et ulovligt grundlag og ikke griber ind og får den ulovlige handling stoppet. Det, som jeg og andre gerne vil sikre vi får et svar på inden for de næste par timer, er, hvorfor i alverden statsministeren ikke gjorde det, hun har pligt til, når hun ved, at der foregår en ulovlighed i hendes regering, nemlig får stoppet den ulovlige handling øjeblikkeligt – og om statsministeren ikke er enig i, at når man undlader det, så bryder man faktisk ministeransvarlighedsloven og dermed de regler, der gælder for ministres handlinger.

Jeg ser frem til debatten.

Kl. 13:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så skal vi have besvarelsen, og først er det statsministeren. Værsgo.

Besvarelse

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for ordet, og tak for muligheden for at komme her i dag og redegøre for forløbet omkring aflivningen af mink uden for smittezonerne. Jeg vil starte med det, der for mig er det centrale i det her forløb.

Regeringen fik den 3. november en klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, og jeg citerer :

»En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.«

Den risikovurdering kunne vi ikke sidde overhørig. Derfor traf regeringen den svære, men nødvendige beslutning om, at alle mink i Danmark måtte aflives. Alt andet ville have været uansvarligt. Det har jeg i øvrigt også noteret mig at et flertal i Folketinget er enige med regeringen i.

Det ændrer ikke på, at der er begået fejl i den her sag og i gennemførelsen af den beslutning, jeg lige har beskrevet. Det er indlysende. Det er i øvrigt lagt åbent frem i den redegørelse, som den nu daværende fødevareminister oversendte til Miljø- og Fødevareudvalget i sidste uge. Der var lovhjemmel til at aflive smittede minkbesætninger og besætninger inden for smittezonerne, men ikke til at aflive minkene uden for smittezonerne. Det må selvfølgelig ikke ske, og det skete alligevel. Det skal beklages, og det har jeg gjort flere gange, og det vil jeg hermed gerne gøre igen, ikke mindst over for danske minkavlere.

Den tidligere fødevareminister er trådt tilbage. Regeringen har udarbejdet en redegørelse for hele forløbet, og der vil blive igangsat en uafhængig undersøgelse. Rammerne for den drøftes lige nu mellem partierne i Folketinget.

Der spørges i dag særligt i forespørgslen til regeringens beslutningsproces i den her sag og til min rolle som statsminister. Som det også fremgår af redegørelsen, var regeringen og jeg, da vi traf beslutningen, og da vi holdt pressemødet, ikke klar over, at der ikke var lovhjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne. Hvad skulle i øvrigt have været regeringens motiv til det modsatte, altså at fortie, at der ikke var lovhjemmel, for bagefter at komme og bede Folketinget om den? Der er med andre ord i den her sag ikke et motiv. Der er *overhovedet* ikke et motiv.

Regeringens koordinationsudvalg burde være blevet oplyst om, at der ikke var hjemmel til at aflive alle mink, og alle ministre, der deltog i pressemøderne, skulle også have været oplyst om det. Som jeg har sagt det før: Havde vi vidst, at der manglede lovhjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne, så havde vi sagt det, og så havde vi samtidig bedt Folketinget om tilslutning til en hastebehandling og samtidig selvfølgelig gjort det klart, at indtil den lovgivning så var på plads, var der tale om en opfordring til minkavlerne uden for smittezonerne – altså, hvis vi havde vidst det.

Så er der den diskussion om, at jeg som statsminister skulle have sørget for – det er det, der lige er blevet gentaget – at stoppe aflivningen af mink uden for smittezonerne, da jeg søndag den 8. november bliver forelagt, at der mangler lovhjemmel. Nogle har i den sammenhæng også her nævnt statsministerens tilsynspligt. Til det vil jeg gerne sige, at den diskussion bygger på nogle forkerte forestillinger om, hvad det er, der er statsministerens opgave.

Da jeg søndag den 8. november sender et brev til Folketingets formand med ønske om hastebehandling, er den daværende fødevareminister fuldt ud bevidst om den manglende lovhjemmel. Det er der også andre, der er, for fødevareministeren og hans system havde nemlig selv taget kontakt til partierne i Folketinget, og senere samme aften kommenterede fødevareministeren den manglende hjemmel i offentligheden. Lad mig samtidig understrege, at jeg ikke søndag bliver oplyst om, at der skulle foregå noget ulovligt, f.eks. at myndighederne skulle være i gang med at foretage tvungne aflivninger uden for smittezonerne, eller noget lignende.

I den situation er det helt rimeligt og fuldstændig i overensstemmelse med ministerstyret og tilsynspligten, at statsministeren forventer, at den ansvarlige ressortminister, ministerens departement og de ansvarlige myndigheder selv træffer de nødvendige foranstaltninger. Jeg har set det beskrevet nogle steder, at jeg som statsminister skulle have reageret på et brev fra Fødevarestyrelsen til minkavlerne fredag den 6. november, men som det fremgår af redegørelsen, har Statsministeriet ikke modtaget det brev. Og som det endvidere fremgår, er det først mandag, Statsministeriet orienteres af Fødevareministeriet om brevet og om, at man i Fødevareministeriet er i gang med selvfølgelig at skrive et nyt brev. Reaktionen i Statsministeriet er, som det fremgår af redegørelsen, at det nye brev hurtigst muligt skal sendes, og at det skal koordineres med Justitsministeriet. Jeg bliver selv orienteret om brevet tirsdag morgen; her er det nye brev fra Fødevarestyrelsen sendt.

Kl. 13:08

Lad mig derfor sige: At jeg skulle have grebet ind i Fødevarestyrelsens og Fødevareministeriets sagsbehandling og kommunikation – vigtige kommunikation – til minkavlerne i et brev, som jeg i øvrigt ikke havde kendskab til, er usagligt. Det, at en beslutning træffes i et regeringsudvalg med min deltagelse, ændrer ikke på, at det er den ansvarlige minister og de ansvarlige myndigheder, der skal sikre, at det føres lovligt og rigtigt ud i livet. Sådan er det under den her regering, sådan var det under den tidligere regering og under regeringer før den. Det her handler ikke om at skubbe ansvaret fra sig. Det er sådan, en regering og det danske ministerstyre fungerer.

Må jeg lige afslutningsvis sige noget i forhold til de påstande, der fyger gennem luften, om, at jeg skulle have brudt loven eller endda begået et grundlovsbrud. Det er simpelt hen forkert. Som det også fremgår af Justitsministeriets notits af 18. november har udtalelser på pressemøder og andre politiske udmeldinger ikke retsvirkning for borgerne. Den juridiske del af det her redegør justitsministeren for.

Så vil jeg tilføje, at jeg som alle andre i dette Folketing har skrevet under på at ville overholde grundloven. Grundloven er det fundament, hvorpå Danmark står, og jeg synes, at det er en absurd påstand, når

det fra nogle sider hævdes, at regeringen skulle have et mere afslappet, et mindre respektfuldt forhold til grundloven end andre partier i den her sag. Uanset hvordan vi vender og drejer det her spørgsmål, skal vi som land og som befolkning igennem pandemien, og vi skal ud af den mindst lige så stærke, som vi var, dengang den ramte os. Tak for ordet.

Kl. 13:10

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til statsministeren. Det er sådan, at de to ministre tilsammen har 10 minutter, og det vil sige, at der nu er efterladt godt 3 minutter til justitsministeren. Det er bare til orientering.

Nu er der så mulighed for, at hovedordførerne kan få ét spørgsmål hver, men det er ikke det normale med 1 minut og ½ minut. Det er 1 minut. Først er det hr. Jakob Ellemann-Jensen. Værsgo.

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, og tak til statsministeren. Jeg mener jo sådan set, at der er en del, der tyder på, at statsministeren ikke har overholdt sin tilsynspligt, når statsministeren bliver oplyst om, at der ikke er lovhjemmel til det her, og statsministeren gentager også nu det, som statsministeren udtalte den 19. november:

Da regeringen træffer beslutningen, bliver vi ikke gjort opmærksom på, at der mangler lovhjemmel. Og det vil altid være sådan, at det er den ansvarlige minister, som sikrer, at der er lovhjemmel.

Altså det, man i en skolegård kalder, at det var Mogens, der gjorde det.

Statsministeren har jo ellers tidligere sagt:

Vi har et utrolig lille statsministerium, som ikke driver noget i det politiske arbejde, og det passer ikke sådan lige til mit temperament, hvis det er mig, der skal være landets statsminister. For så er det mit ansvar.

Det er det så ikke længere? Hvorfor gjorde statsministeren ikke noget, da statsministeren fandt ud af, at man agerede bundhamrende ulovligt, når nu statsministeren mener, at det er statsministeren, der står med ansvaret?

Kl. 13:11

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:11

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er ganske enkelt en forkert præmis at opstille for spørgsmålet, fordi det jo med spørgsmålet signaleres, at statsministeren ikke gjorde noget, da statsministeren, som er mig selv, bliver bekendt med, at der ikke er lovhjemmel. Det er ganske enkelt ikke rigtigt. Jeg bliver forelagt en sag søndag og reagerer meget hurtigt på den ved at oversende et brev til Folketingets formand, hvori det jo fremgår, at vi anmoder om en hastebehandling, så den lovhjemmel kan komme på plads. Så det er en reaktion, og jeg mener også, at det er den rigtige reaktion.

Når det så kommer til Fødevareministeriet, synes jeg, det er helt åbenbart, at i det øjeblik man blev opmærksom på, at der ikke er lovhjemmel, så skal det jo kommunikeres både internt til regeringen, men jo i allerhøjeste grad også til Folketinget, offentligheden og ikke mindst til minkavlerne.

Kl. 13:12

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Kristian Thulesen Dahl, værsgo.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det her er jo helt skævt. Altså, hvis statsministeren søndag bliver bekendt med, at man administrerer på et ulovligt grundlag – så siger statsministeren, at man med det samme tager fat i det, at man beder Folketinget om at ændre lovgivningen – skal man da starte med at stoppe ulovlighederne, og når man så har stoppet ulovlighederne, kommer man til Folketinget og siger: Så vil vi i øvrigt gerne have hjemmel til at gøre noget andet end det, vi så gør, for det mener vi er begrundet i alle mulige ting, der er vigtige. Og det har Folketinget jo tidligere i det her coronaforløb vist at have en utrolig stor forståelse for. Men man bliver da nødt til at stoppe ulovlighederne først. Så jeg må spørge statsministeren: Hvad gør statsministeren den her pågældende søndag for at være sikker på, at administrationen, regeringens administration, som udøvende myndighed i det her land ikke hviler på ulovlighed?

Kl. 13:13

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:13

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Der er ikke noget skævt i det her, som der bliver sagt. Der er en manglende lovhjemmel, og det er et problem. Det er også et problem, at man i det øjeblik, man finder ud af hos den ansvarlige myndighed og i det ansvarlige ministerium, at der er en manglende lovhjemmel, ikke gør opmærksom på det med det samme. Jeg mener, det er korrekt, som statsminister, at jeg orienterer Folketinget og i den anledning beder om, at hastebehandlingen af lovgivningen kan komme på plads. Det mener jeg sådan set er en korrekt reaktion.

Kl. 13:13

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jens Rohde.

Kl. 13:13

Jens Rohde (RV):

Hvad mener statsministeren med »at gøre opmærksom på«? Hvem er det, der skal gøres opmærksom på det? Altså, i det øjeblik, man finder ud af, at her er der noget, der ikke er lovhjemmel til, ville den naturlige reaktion så ikke have været, at man havde kommunikeret det med det samme og stoppet det, der foregår? Det, man skal huske på, statsminister, er jo, at mens man erkender dette, er der myndigheder, der kommer ud i militærbiler og store dragter, ud til de her gårde, og forlanger, at det, der i hvert fald er opfattet som en ordre, bliver udført. Kan statsministeren ikke sætte sig ind i de menneskers oplevelser af, hvad i alverden det er, der er foregået, og at de føler sig dybt krænket på deres retsbevidsthed?

Kl. 13:14

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:14

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jo, jeg kan fuldstændig en til en sætte mig ind i, hvordan det er at være minkavler i et land, som på grund af en global pandemi bliver nødt til at slå de dyr ned, som man måske igennem generationer har levet af og levet sammen med og bygget sit livsværk op på. Og det forløb, der har været omkring minkavlerne, er kritisabelt. Det har vi også sagt ved andre lejligheder, og jeg vil dybt beklage, at det er foregået på den måde, det er foregået på. Så jo, jeg kan godt sætte mig ind i, hvor svært det er for minkavlerne, for deres familier, for deres medarbejdere og i øvrigt for de tilhørende erhverv og lokalsamfund. Derfor havde det selvfølgelig – selvfølgelig – også været det mest korrekte og i mine øjne også nødvendige, at i det øjeblik, man fra myndighedsside bliver

opmærksom på, at der ikke er lovhjemmel, skulle man have kommunikeret det til minkavlerne.

Kl. 13:15

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Carl Valentin.

Carl Valentin (SF):

Der er ikke nogen tvivl om, at vi fra SF's side er enige i beslutningen om at slå samtlige mink i Danmark ned, og der er ikke nogen tvivl om, at det var nødvendigt i den her situation. Men vi kan godt undre os lidt over, at regeringen ikke har forberedt sig bedre, og det er egentlig det, jeg gerne vil spørge ind til. Vi er jo nogle partier, som i relativt lang tid har været ekstremt bekymrede over smittespredningen i minkproduktionen, og vi har også i lang tid påpeget offentligt, at det ikke var ansvarligt at sætte nye dyr i verden efter næste pelsningssæson. Hvordan kan det være, at regeringen ikke er bedre forberedt på den her situation? For mig at se er det jo også den manglende forberedelse, der gør, at forløbet måske bliver så kaotisk og er genstand for så meget debat, som det er nu.

Kl. 13:16

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:16

Statsministeren (Mette Frederiksen):

For det første vil jeg gerne anerkende, at der er nogle – det er ikke mange – enkelte partier i Folketinget, som igennem hele den her proces har været meget, meget optaget af farligheden og den potentielle farlighed ved fortsat at have minkavl under en global pandemi. Det er rigtigt, at her spiller vel i særdeleshed SF og Enhedslisten en særlig rolle.

Det har i øvrigt været bekendt for hele Folketinget igennem nogle måneder, at der har været en risiko forbundet med minkavl i Danmark, og det er jo derfor, at der overhovedet er lavet sikkerhedszoner. Det er sådan set også derfor, at aflivning af mink er påbegyndt på en række farme. Samtidig med det vil jeg dog sige, at det at træffe en så vidtgående, så alvorlig og så voldsom beslutning om at slå alle mink ned kan man i mine øjne først gøre, når man modtager en risikovurdering a la den, vi modtager i starten af november måned. For det er så tungt og det er så svær en beslutning, at der skal man være sikker på, at det er det, der er det rigtige at gøre.

Men jeg anerkender fuldt ud, at der er partier, der har haft fokus på det her i lang tid.

Kl. 13:17

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Søren Pape Poulsen, værsgo.

Kl. 13:17

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Jeg tror, at når vi er nogle, der interesserer os en hel del for det her, er det jo ikke, fordi vi har en forventning om, at statsministeren hver dag skal ringe rundt til ministrene og spørge: Har I overholdt loven i dag, er det noget, I ikke lige har styr på? Det er jo, fordi det er et helt erhverv, der bliver udslettet, og at man finder ud af: Hov, vi har simpelt hen givet en instruks her, der ikke er lovlig. Altså, man har på de farme, hvor der ikke er smitte, og som ligger uden for zonerne, ikke hjemmel til at kræve dem aflivet. Så synes jeg jo, at det er naturligt nok i så stor en sag, at en statsminister lige ringer til fødevareministeren eller får nogen til det og spørger: Hej, har du stoppet det her; har du stoppe det lovbrud, der er i gang?

Det er lidt det, der er meget svært at forstå, altså det, at det ikke bliver stoppet, når man nu har kendskab til, at det er ulovligt. Hvorfor man

ikke sikrer det i så stor en sag, er svært at forstå. Det her er ikke en hverdagssag; det her er jo en kæmpe sag. Jeg har svært ved at forstå, at statsministeren så ikke mener, at det skal vi lige have stoppet. Derfor kan jeg ikke forstå, at statsministeren mener, at det er nok at skrive til Folketingets formand, og at hun ikke siger: Stop det, det er ulovligt.

Kl. 13:18

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:18

Statsministeren (Mette Frederiksen):

For det første mener jeg fortsat, at det er korrekt at informere Folketinget. Det er også det, fødevareministeren gør til de relevante ordførere, og som jeg som statsminister gør til Folketingets formand. Så lægger jeg selvfølgelig til grund, og det lægger jeg til grund, at de ansvarlige myndigheder og den ansvarlige minister sørger for ikke alene, at hjemmelen kommer på plads, men også at man får rettet op på de problemer, der er, herunder selvfølgelig får orienteret minkavlerne om, at der ikke er hjemmel til det, der er gjort.

Så ligger der jo også, synes jeg, det i nogle af spørgsmålene, om man på det tidspunkt skulle have sagt, at nu skal der slet ikke slås mink ihjel i Danmark. Det vil jeg også mene er en forkert præmis, for i mine øjne er der meget stor forskel på at gøre opmærksom på, at der mangler hjemmel, og at det derfor er frivilligt at aflive dem, og så at man ligefrem skulle stoppe aflivningerne, hvilket jeg ikke kan se ville være forsvarligt i forhold til folkesundheden.

Kl. 13:19

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Peder Hvelplund. Værsgo.

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Og tak til statsministeren for besvarelsen. Der er ikke nogen tvivl om, at der er blevet begået alvorlige fejl i det her forløb, men jeg vil godt vende lidt tilbage til hele den proces, der ligger op til det, altså hvorfor regeringen ikke greb ind tidligere – hvorfor man fraveg det forsigtighedsprincip, man jo havde tilbage og indtil den 7. juli, hvor man aflivede besætninger med syge mink. Den beslutning om at fravige det betød jo, at smitten på minkfarmene steg og faktisk steg eksponentielt igennem september måned. Der opstod de her minkreservoirer. Og der lå faktisk advarsler fra sundhedsmyndighederne om, at der var en konkret trussel.

Derfor er mit spørgsmål til statsministeren bare, om statsministeren mener, at regeringen har fastholdt det forsigtighedsprincip, som jo netop skulle sætte folkesundheden i fokus og dermed være med til at beskytte os imod den udvikling, som så betød, at man kom til at skulle handle så hurtigt og så abrupt og så kaotisk i sidste øjeblik. Mener statsministeren, at man har gjort tilstrækkeligt for at passe på folkesundheden i Danmark?

Kl. 13:20

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Så er det statsministeren. Værsgo.

Kl. 13:20

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, det har været regeringen og Folketinget og sådan set også offentligheden bekendt igennem nu flere måneder, at der er en risiko forbundet med minkavl. Det har vi vidst. Vi har jo også set nogle smitteudbrud, bl.a. i Hjørring, som havde relation til mink. Så vi har alle sammen vidst, at der var en risiko. Og så har myndighederne forsøgt – som jeg forstår det – nogle forskellige strategier for at få inddæmmet den smitte, der relaterer sig til mink, og har også skiftet strategi undervejs. Det viser

sig, at man ikke kan inddæmme den smitte, der er, og man kan ikke passe ordentligt på mennesker, hvad angår smitten fra minkene. Oven i det kommer så den risikovurdering fra Statens Serum Institut, der handler om mutation og den risiko, der er forbundet derved i forhold til en fremtidig vaccine. Og der står vi så i en situation, hvor det står sort på hvidt, at risikoen for menneskene i den her globale pandemi ganske enkelt er for stor med en fortsat minkavl, og derfor træffes den beslutning, der træffes.

Jeg vil bare igen gentage: At træffe en så vidtgående beslutning – den mener jeg ikke vi har belæg for at træffe, før vi gør det.

Kl. 13:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Så er det hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 13:22

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Da statsministeren giver den ulovlige ordre på pressemødet, nævner statsministeren selv, at der nu iværksættes en nødplan for aflivning, og at den håndteres i regi af den nationale operative stab under politiets kommando og med bistand fra forsvaret og Beredskabsstyrelsen og hjemmeværnet. Og de går så i gang med aflivningen af mink, efter at statsministeren på et pressemøde stiller sig i front for, at det skal gå i gang. Efterfølgende finder regeringen ud af, at det er ulovligt, og der må vi så forstå, at grunden til, at statsministeren ikke gør noget for at stoppe den ulovlige ordre – hos forsvaret, hos NOST, hos politiet osv. osv. – simpelt hen er, at det er myndighedernes eget ansvar, og at det er de enkelte ressortministres eget ansvar.

Selv om man så i de efterfølgende dage kan se, at den ulovlige ordre ikke bliver trukket tilbage, og det kan statsministeren jo også se, så vælger statsministeren at – må vi forstå – sidde på hænderne og sige: Næh, det er ikke mit ansvar; det må de andre ministre klare; det må de selv

klare hos myndighederne; jeg har ikke noget ansvar for det her. Er det korrekt forstået, at det er det, der er begrundelsen for, at statsministeren ikke gør noget – altså at man bare mener, at det er de andres ansvar?

Kl. 13:23

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Statsministeren, værsgo.

Kl. 13:23

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, det er ikke korrekt forstået. Og jeg mener heller ikke, det er en korrekt gengivelse af, hvad der foregik.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det fru Pernille Vermund. Værsgo.

Kl. 13:23

Pernille Vermund (NB):

Tak. Man kan jo betragte det her som sløseri, som virkelig dårlig regeringsførelse. Man kan også betragte det som magtmisbrug, særlig i dagene og ugerne efter at regeringen har erkendt, at der ikke var lov hjemmel til at gøre, hvad man gjorde.

Statsministeren prøver at bilde os ind, at statsministeren har gjort, hvad statsministeren skulle, ved at advare Folketingets formand om, at nu ville der komme noget hastelovbehandling, men faktum er jo, at statsministeren torsdagen efter sidder på landsdækkende tv og siger til en minkavler uden for smitzonerne, at minkavleren skal aflive alle sine raske dyr. Og det har statsministeren ikke lov hjemmel til. Så statsministeren fortsætter sin ulovlige ordre og misbruger den magt, som statsministeren er givet. Det er fuldstændig utilstedeligt.

Kl. 13:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:24

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er jeg helt og aldeles uenig i, og der er ikke tale om magtmisbrug. Det interview, der henvises til her, gives på et tidspunkt, hvor der er fuld klarhed i Danmark om, at der ikke er lovhjemmel. Det er ikke til diskussion. Regeringen har meddelt, at der ikke har været lovhjemmel til den melding, der er kommet på pressemødet. Men det ændrer jo ikke på sundhedsrisikoen.

Det siger sig selv, at det er helt afgørende at kommunikere, at der ikke er lovhjemmel, og derfor kan det ikke betragtes som en ordre, at minikene udenfor sikkerhedszonen skal aflives. Men det ændrer jo ikke på, at minikene bør aflives, fordi de udgør en alvorlig sundhedsrisiko for de mennesker, der bor i Danmark, og det er og bliver regeringens – og i mine øjne også Folketingets – vigtigste opgave at passe på folkesundheden. Men det skal selvfølgelig foregå på et grundlag, hvor der er hjemmel. Det siger sig selv.

Kl. 13:25

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Foreløbig tak til statsministeren. Og så er det justitsministeren.

Kl. 13:25

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Det er nu næsten 9 måneder siden, den første dansker blev testet positiv med covid-19. Det har alt i alt været nogle vanskelige måneder,

men Danmark er, når vi sammenligner os med omverden, i hvert fald indtil videre kommet igennem epidemien – ikke mindst takket være en enorm indsats af vores myndigheder og den danske befolkning. Det er vigtigt at minde om.

Regeringen sagde allerede tilbage i marts, at der givetvis ville blive begået fejl i håndteringen af epidemien. Og som statsministeren har været inde på, er der desværre mange ting i det her forløb, som er gået galt. Det er der selvfølgelig grund til at beklage, det er der grund til at undskylde, og det har regeringen gjort. Og det er fair, at vi har en kritisk debat om håndteringen af det her forløb. Der, hvor debatten for mig at se kører af sporet, er, når den bliver gjort til et spørgsmål om jura, når der bliver råbt »grundlovsbrud« eller »ulovlig ordre« i flæng. Derfor vil jeg gerne benytte de 1 minut og 52 sekunder, jeg har, til at prøve at få debatten tilbage på sporet.

For det første er det simpelt hen ikke rigtigt, at regeringen skulle have givet en ulovlig ordre. Som det fremgår af Justitsministeriets notits af 18. november kan en udtalelse på et pressemøde ikke udgøre en ordre til borgerne, i dette tilfælde minkavlernes. Det er derfor retligt set forkert at omtale udtalelserne på pressemødet som en ordre. Som det også fremgår af notitsen, har udtalelserne på pressemøder og andre politiske udmeldinger ikke retsvirkninger for borgerne. Udtalelserne er derfor heller ikke omfattet af legalitetsprincippet krav om hjemmel.

Det er derfor juridisk set skævt, at man begynder at betegne regeringens udmeldinger som ulovlige eller ligefrem grundlovsstridige. Det bliver ikke mere rigtigt af, at man siger, at hvis udtalelserne havde været regler eller afgørelser, ville de have krævet hjemmel. Pointen er, at ingen minkavlere er juridisk forpligtet af de udtalelser. Og så er der garanteret nogen, der vil beskyldte mig for at bedrive juristeri og ordkløveri, men hvis man i den offentlige debat beskylder nogen for at have handlet ulovligt, så må man også finde sig i, at man må diskutere med juridiske argumenter. Med andre ord: Hvis man kvalificerer noget i juridiske termer, bliver man sådan set også nødt til at tage debatten med juridiske modargumenter.

Så er der et andet spørgsmål – hvad der rent faktisk er sket ude i virkeligheden – og som Fødevarestyrelsen har oplyst, så er faktum, uanset hvor kritisabelt og beklageligt forløbet har været, at myndighederne fra alt, hvad der ligger oplyst, ikke har aflivet mink uden for smittezonerne, hvor der jo er hjemmel til aflivning. Så de aflivninger, der er foretaget af myndighederne, er sket med hjemmel, og hvis der er minkavlere, der har lidt tab, fordi de har handlet i overensstemmelse med myndighedens beskeder, så vil der efter omstændighederne kunne være krav på erstatning.

Kl. 13:28

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til justitsministeren. Nu er der igen mulighed for ét spørgsmål fra hver af hovedordførerne. Først er det hr. Jakob Ellemann-Jensen. Værsgo.

Kl. 13:29

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Det er rigtigt, at det er juristeri og ordkløveri fra justitsministerens side, men det er vel fair nok, når man er justitsminister. Jeg vil egentlig gerne bede ministeren om at redegøre for, hvorfor ministeren ikke standsede indsatsen fra politiet, indsatsen fra forsvaret, som var gudskelov sjældent indsat mod egne borgere, straks. Hvorfor stoppede man ikke det her straks, da justitsministeren bliver opmærksom på, at det her var en ulovlig ordre? Der var ikke lovhjemmel til aflivning af raske mink. Hvorfor var det egentlig, at man så ikke sagde det til politiet? Det er vel dog trods alt ikke den nu tidligere fødevareministers skyld den her gang. Hvorfor stoppede justitsministeren det ikke?

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:30

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Det actioncard, som politiet går frem efter i deres samtaler med minkavlerne på de raske minkfarme, kan med rette opfattes, som at myndighederne har tænkt sig at gennemtvunge aflivningerne, hvis minkavlerne ikke selv vil gøre det. Og det er jo noget af det, som regeringen har beklaget: at der sker den her fejlkommunikation.

Kl. 13:30

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 13:30

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes virkelig, justitsministeren vejer sine ord på en guldvægt, fordi han skal sige noget, der kan holde i retten, havde jeg nær sagt, senere. Altså, sagen er jo, at hvis man siger, at den her ordre, som kommer på pressemødet den 4. november, ikke er en juridisk ordre, hvorfor følger myndighederne den så? Myndighederne agerer jo, som om de nu har fået at vide, at de raske mink uden for smittezonerne nu skal aflives, og det er vel også det, der får Justitsministeriet til at sige i den redegørelse, vi har fået:

»Den samlede ageren fra myndighedernes side har imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse medført, at minkavlerne uden for smittezonerne havde grund til at antage, at de var retligt forpligtet til at påbegynde aflivning af deres mink.«

Så Justitsministeriet anerkender jo selv, at det, der blev sat ind i hele rammen med pressemødet til starte med, hvor man gav den her ordre, som justitsministeren nu pludselig mener har mindre betydning, har fået den effekt, at minkavlerne står tilbage med den oplevelse fra myndighedernes side, at de er retligt forpligtet til at aflive deres mink,

og myndighederne agerede jo ud fra det, der var sagt på det her pressemøde.

Kl. 13:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren, værsgo.

Kl. 13:31

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Nej, det er der, jeg tror kæden hopper af, nemlig: Hvad er det, der får myndighederne til at agere, som de gør? Og pressemødet er, uanset hvor belejligt det ville være for argumentationen, jo præcis ikke et sted, hvor man kan træffe afgørelser eller udstede administrative forskrifter, som befolkningen eller myndighederne for den sags skyld har at rette sig efter.

Kl. 13:32

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Jens Rohde.

Kl. 13:32

Jens Rohde (RV):

Lad os nu antage, at den radikale position var sådan en slags redningskrans for regeringen, så gør justitsministeren det ikke sådan lettere – det er det ikke! – men justitsministeren ville i så fald ikke gøre det lettere. Jeg har lidt den der opfattelse af, at man sådan smider en redningskrans ud, og så svømmer ministeren længere og længere ud.

Det, ministeren står og siger, er, undskyld mig, helt vildt provokerende at høre på, og det tror jeg det er for alle de mennesker, der har oplevet,

hvad der er foregået i virkelighedens verden, og derfor vender jeg jo tilbage til det samme spørgsmål, som jeg også stillede statsministeren: Har justitsministeren forståelse for, at der ikke er nogen mennesker i dette land, der bare sådan bevæger sig ude i den virkelige verden, der fatter en brille af, hvad justitsministeren står og siger der?

Kl. 13:33

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:33

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Det kan der gives mange svar på. Der kan være det svar, at det nu ikke drejer sig om at gøre, hvad der er populært eller nemt, men hvad der er rigtigt. Der kan også være det svar, at hvis man vil ind i sådan en teknisk-juridisk debat, bliver man jo nødt til at tage den teknisk-juridiske debat på det, der er de teknisk-juridiske regler, og det er sådan set bare det, jeg prøver på at sige: at det, der bliver sagt på et pressemøde, eller andre politiske meldinger, man måtte komme med, hverken er administrative forskrifter eller konkrete forvaltningsafgørelser, som kan skabe rettigheder eller pligter for borgerne.

Det er bare super vigtigt at holde fast i, at når man siger, at der skete nogle ting på det pressemøde, som man vil kvalificere som grundlovsbrud eller ulovligt eller alt muligt andet, står det simpelt hen på en forkert juridisk præmis.

Kl. 13:33

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Peder Hvelplund.

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, og tak til justitsministeren. Nu sagde justitsministeren, at det her handler om juristeri og ordkløveri. Men noget, der i hvert fald ikke er juristeri og ordkløveri, er jo, at der er borgere, der konkret er blevet kontaktet af Rigspolitiet med en formodning om, at der var lovhjemmel til, at de skulle aflive deres mink. Og der siger ministeren også, at det er beklageligt. Jeg synes måske, at det er lige slapt nok at sige, at det her er beklageligt, for det er jo en temmelig alvorlig sag, at en myndighed henvender sig til en borger uden at have lovhjemmel og forsøger at påtvinge borgeren en handling. Så derfor vil jeg godt høre justitsministeren: Hvordan sikrer vi, at det her ikke kommer til at gentage sig? Hvordan sikrer vi, at det her bliver noget, der kun sker én gang og ikke kommer til at gentage sig? For det er jo en temmelig alvorlig krænkelse af borgernes frihedsrettigheder.

Kl. 13:34

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:34

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Men det er jeg enig i. Og i forhold til det der med at klassificere det som beklageligt vil jeg sige, at man sikkert også kan finde andre ord at sætte på, som bedre beskriver, hvad det er, der er sket. Det, som jeg bare prøver at give udtryk for, er, at det, der skete med det actioncard, ikke skulle være sket; at det forløb, der var, ikke skulle have været, som det var; at man retter op på det ved at tage fat i dem, som har fået samtaler efter actioncardet. Og sådan, som det for mig ligger oplyst, er omkring 250 blevet kontaktet – omkring 8 er nået ned i den situation, hvor man siger: Det her er altså noget, der kommer til at ske under alle omstændigheder. Og dermed bevæger man sig i det, hvor der er fejl. Og man har efterfølgende faktisk fat i de 8 og siger: Det var ikke sådan, det var; nu skal I høre, hvordan det rettelig er. Så man prøver altså sådan set fra politiets side at rette op på den her ganske alvorlige fejl, som bliver begået.

Kl. 13:35

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 13:35

Søren Pape Poulsen (KF):

Tak for det. Vedrørende de her actioncard, når vi nu er ved dem, er det jo helt klart, at der er begået en meget stor fejl, og politifolk har ringet ud til folk på baggrund af actioncard. Kan justitsministeren bekræfte, om Justitsministeriet har haft eller ikke har haft nogen indflydelse på, hvad der stod i de actioncard, der blev brugt af politifolkene? Har ministeriet sagt til politiet, at det skal siges på *den* måde, eller har man influeret stærkt og sagt: Det er sådan, vi vil have, at I udtaler i forhold til actioncardet?

Kl. 13:36

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:36

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Det er et godt spørgsmål og et af de første spørgsmål, som jeg selvfølgelig også stillede – givet det sted, hvor jeg sidder. Og i forhold til alt, hvad jeg har kunnet få oplyst, har Justitsministeriet og departementet ingen som helst indflydelse, som i *ingen som helst* indflydelse, haft på udformningen og brugen af actioncardet. Men hvad, der også er værd at sige – og det ved hr. Søren Pape Poulsen jo garanteret også – er, at allerede den 5. november er vi med til at sige til Rigspolitiet: Der er altså et hjemmeproblem her.

Kl. 13:37

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 13:37

Pernille Vermund (NB):

Det er jo blevet justitsministerens opgave at få statsministeren frikendt på forhånd, en noget utaknemlig opgave, som jeg synes ministeren slipper temmelig ringe fra, hvis man må sige det sådan. Justitsministeren har sat nogle af sine mere end tusind højtuddannede jurister på sagen, og pressen og danskerne skal åbenbart overbevises om, at statsministeren slet ikke gav en ordre om at aflive alle mink i Danmark; det var åbenbart bare noget, som politiet og hæren og Fødevarestyrelsen og danskerne og alle minkavlerne fuldstændig havde misforstået, og det er jo, hvad der kan ske i sådan en socialdemokratisk retsstat, må man forstå.

Men faktum er jo, at loven er brudt, at ansvaret ligger ét sted, nemlig hos statsministeren. Så jeg bliver nødt til at spørge: Er det justitsministerens opgave og Justitsministeriets opgave at få frikendt fru Mette Frederiksen? Eller er det ikke nærmere Justitsministeriets opgave at sikre lov og orden i Danmark, og at forbrydere bliver fundet, bliver dømt og bliver straffet?

Kl. 13:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:38

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Jeg bruger stort set al min tid på at sikre, at der er tryghed i Danmark, og at forbrydere bliver fundet og dømt og straffet, og der er ingen som helst grund til at skrue sig op i en retorik, hvor der kommer en antydning af, at i dette felt, hvor jeg kigger, befinder statsministeren sig også. For det er simpelt hen ikke tilfældet. Der er ikke tale om grundlovsbrud, der er ikke tale om lovbrud.

Kl. 13:38

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så er det hr. Carl Valentin.

Carl Valentin (SF):

Tak. Af ren interesse: Hvis der nu opstår sådan en lignende situation igen med smittespredning i animalsk produktion, vil proceduren jo skulle være den samme, nemlig at man skal danne et flertal for at kunne træffe sådan en beslutning, og hvis vi nu er i sådan en situation igen, mener ministeren så egentlig, at lovgivningen burde være indrettet på en måde, der gjorde det lettere for en regering at bekæmpe en epidemi i sådan en situation og slå samtlige dyr ned? Eller hvad tænker ministeren om det?

Kl. 13:39

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:39

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Måske spørgsmålet adresserer den epidemilov, som vi står over for at skulle behandle, og noget af det, som vi har gjort, er jo at have haft konsultationer med alle Folketingets partier om, hvordan man skal have epidemiloven til at se ud, sådan at man sikrer, at der er tilstrækkelig

sundhedsmæssigt råd, at en regering faktisk kan agere, og at Folketinget bliver inddraget på den relevante måde. De balancer er vi ude at finde nu, og jeg håber da meget, at vi kan finde dem i fællesskab.

Kl. 13:39

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 13:39

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Jeg vil gerne blive lidt klogere på det her med, at da statsministeren på pressemødet siger, at alle mink skal aflives, så er det ikke en ordre. Så er det interessante jo så: Hvornår bliver ordren så afgivet? Og hvem afgiver den? Det er vi jo ret nysgerrige på af gode grunde. Statsministeren siger på pressemødet om ikkeordren om at aflive alle minkene, at der iværksættes en nødplan for aflivningen, og den håndteres i regi af Den Nationale Operative Stab under politiets kommando og med bistand fra forsvaret, Beredskabsstyrelsen og hjemmeværnet. Jeg tænker ikke, at politiet og Beredskabsstyrelsen og hjemmeværnet og forsvaret går i gang med en ulovlig aflivning af mink uden at have fået en klar ordre. Så da statsministeren fortæller om den ordre, der allerede er givet, må vi forstå, om iværksættelsen af den her plan, hvem er det, der giver den ordre?

Kl. 13:40

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ministeren.

Kl. 13:40

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Jamen der, hvor man vel har det bedste nedslagspunkt på det er nok brevet fra Fødevarestyrelsen til alle minkavlerne den 6.11. om, at alle mink i landet skal aflives, og at der vil være bonus ved hurtig aflivning, hvor man kan sige, at det her »skal«, der ligger i brevet, kan, det kan man vel godt sige, fremtræde normerende.

Det, der så bliver afgørende i den retlige kvalifikation, er selvfølgelig: Vil man sige, at det er en afgørelse, der bliver truffet, eller vil man sige, at det er en vejledning? Justitsministeriets vurdering er i notatet af 18. november, som I også har fået tilsendt, at her er der tale om en vejledning. Det er selvfølgelig en forkert vejledning, fordi en vejledning jo skal være i overensstemmelse med sandheden, og her får man givet en vejledning, som ikke redegør for det hjemmelsgrundlag, som der mangler.

Kl. 13:41

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til justitsministeren. Vi er nu igennem besvarelsen og skal så over til forhandlingerne. Det er sådan, at vi har ni ordførere, og jeg tror også, der er ønske om, at ministrene kommer på talerstolen igen. Det kræver jo en eller anden form for selvdisciplin, og almindelig hovedregning siger, at vi, hvis alle bruger deres tid, så er nede ved omkring 11-12 spørgsmål. Jeg siger det bare som en servicemeddelelse her fra starten af.

Så er det hr. Kristen Thulesen Dahl, værsgo.

Kl. 13:41

Forhandling

(Ordfører for forespørgerne)

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak for det, formand, og selvfølgelig også tak til ministrene for at have været heroppe og give nogle besvarelser, selv om jeg synes, der udestår rigtig meget. Hvis vi skruer tiden tilbage til den 4. november, hvor of-

fentligheden jo fik besked om aflivningen af alle mink i Danmark, havde vi også halvanden time før et partiledermøde, hvor vi fik briefing om den her skelsættende begivenhed. Vi fik også at vide, at der ikke var tid til diskussion, vi fik også at vide, at der ikke var tid til det, man kunne kalde en second opinion, der var ikke tid til, at andre kunne komme ind og få noget som helst at skulle have sagt. Vi skulle bare have aflivet alle mink, og det skulle ske i en fart. Der var ingen, tror jeg, af os, der var i tvivl i ét sekund om, at det her var klar tale fra regeringen og fra statsministerens side på pressemødet kl. 16.00: Alle mink skulle aflives i Danmark.

Vi må som Folketing forvente, at når regeringen træffer så skelsættende en beslutning, så har den selvfølgelig sikret sig, at den har lovgivningen på plads til at kunne gøre det. Vi må forvente, at regeringen, hvis den efterfølgende finder ud af, at der er en fejl, at den ikke havde lovgrundlag for at gøre det, den gjorde, så straks – lige med det samme, straks – får stoppet den ulovlige praksis, og derefter henvender sig til Folketinget med henblik på at få ændret lovgivningen, så man kan gøre det, man ønsker. Vi kan ikke forestille os i Folketinget, at regeringen bare fortsætter den ulovlige praksis, at den bliver ved med at udmønte og føre sin regeringsførelse på et ulovligt grundlag, men det gjorde regeringen i den her sammenhæng.

Statsministeren har, når det drejer sig om corona i Danmark, gjort sit for at tage anførerbindet på og markere over for danskerne, at det er hende personligt, der står i spidsen for regeringens indsats i forhold til coronavirus. Statsministeren præsenterede selv den her ordre, den ulovlige ordre, på sit pressemøde den 4. november. Så er det også statsministerens ansvar, at der bliver ryddet op, og det er statsministerens ansvar at tage det reelle ansvar for den her ulovlige beslutning og den udførelse, det har haft.

Det svar, vi har fra, jeg tror, det er senest den 19. november, viser at der ikke er nogen smittede minkbesætninger på Sjælland, Lolland-Falster og Fyn – på Sjælland, Lolland-Falster og Fyn – så noget kunne jo tyde på, at der faktisk havde været tid til en grundig diskussion af det her, altså om hele minkerhvervet i virkeligheden burde undgælde eller var nødt til at undgælde i forhold til coronabekæmpelsen her i landet.

Vi ved fra de redegørelser, der er kommet, at der er en masse uafklarede spørgsmål. Vi ved, at man den 1. oktober holder møde i regeringens covid-19-udvalg. Vi ved, at der som forberedelse til det møde er et bilag, der fortæller, at man ikke mener at have den nødvendige hjemmel til at aflive alle raske mink. Vi ved, at Statsministeriet får besked – åbenbart lang tid før statsministeren – om, at der er et problem, og det er, som om der er en kollektiv bevidsthed i regeringen om, at man skal holde statsministeren udenfor. Statsministeren er den eneste, der ikke må vide, at der mangler hjemmelsgrundlag til det, man har gang i. Det virker ærlig talt besynderligt. Man har politi og militærmyndigheder til at eksekvere sin ulovlige beslutning. Det er noget, der står rimelig klart i hele offentligheden, det er noget, der diskuteres alle mulige steder. En statsminister, der har sat sig selv i spidsen i forhold til coronabekæmpelsen i Danmark, interesserer sig øjensynligt i de her dage ikke for, hvad det egentlig er, der foregår, får ikke besked fra sine ministerkollegaer, får ingen besked fra den medarbejder i Statsministeriet, der får en telefonisk besked som, at det, man foretager sig, muligvis hviler på et ulovligt grundlag. Hun får ingen besked, men hun er den, der har taget anførerbindet på. Men ingen fortæller statsministeren noget om det. Det lyder besynderligt.

Derfor er der selvfølgelig et behov for, at vi får det her undersøgt i en tilbundsående redegørelse, altså at vi får foranstaltet en model for en undersøgelse, der gør, at Folketinget og dermed den danske befolkning også kan være sikker på, at alt kommer for en dag, og det er en kommissionsundersøgelse, der er egnet til det. Jeg må nærmest sige, at det er svært at få øje på andre steder, hvor en kommissionsundersøgelse vil være mere relevant.

Jeg vil derfor stille følgende forslag til vedtagelse på vegne af Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at regeringens håndtering af minkskandalen har været dybt problematisk, samt at der er uklarhed om regeringens interne beslutningsprocesser, som førte til den ulovlige ordre om aflivning af raske mink.

Folketinget pålægger regeringen i samarbejde med Folketinget at udarbejde et kommissorium for en hurtig arbejdende undersøgelseskommission af hele forløbet«.

(Forslag til vedtagelse nr. V 14).

Kl. 13:46

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det, og det indgår nu i den videre debat.

Nu er det sådan, at jeg har fire spørgere her. To er fra samme parti, og partiet får kun ét spørgsmål. Som sagt tager det jo af det antal spørgsmål, der er til rådighed, så derfor beder jeg om, at man tænker sig grundigt om. Og så en servicemeddelelse: Når jeg rejser mig op, er det ikke, fordi der stadig væk er et halvt minut tilbage. Så er det, fordi taletiden er brugt.

Hr. Jeppe Bruus, værsgo.

Kl. 13:46

Jeppe Bruus (S):

Tak. Jeg kan love, at vi nok skal begrænse vores spørgelyst, af respekt for at der skal være tid til det hele.

Det er jo bare slående, når Dansk Folkeparti lige nu turnerer rundt med en video på nettet om, at statsministeren skal bures inde og alt muligt andet. Altså, det er en retorik, som er meget, meget skinger. Tilbage står et spørgsmål, selv om der er begået fejl. Nu læser jeg bare op fra risikovurderingen:

»Hvis minkproduktionen fortsættes i Danmark ... Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vacciner eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive.«

Det var det, der lå på bordet. Hvis nu man havde vidst, at der manglede lovhjemmel, og at man havde sagt, at vi nu vil slå minkene ned og har brug for at få Folketinget med på at sikre den nødvendige lovhjemmel, havde Dansk Folkeparti så støttet det?

Kl. 13:47

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Altså, vi har hele vejen igennem haft den holdning, at det skulle undersøges, om det var muligt at beholde minkavl i Danmark, om man kunne indkredse det og slå de syge besætninger ned, også i randzonerne omkring, og om det var muligt eksempelvis at beholde så mange avlsdyr i Danmark, at der kunne være minkavl i fremtiden. Det har vi hele tiden kæmpet for. Det er jo også derfor, at vi ønskede en second opinion af den regeringsbeslutning, som blev truffet, og som vi blev orienteret om på partiledermødet den 4. november.

Så vi har angrebet det her anderledes, end regeringen har gjort. Det er en ærlig sag. Sådan har vi haft det. Og derfor ville det jo også have været herligt, hvis vi havde haft en demokratisk proces om det her, i stedet for at regeringen bare på et ulovligt grundlag har ført den her beslutning ud i livet.

Kl. 13:48

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jeppe Bruus.

Kl. 13:48

Jeppe Bruus (S):

Tilbage i juni og juli er der 3 smittede minkbesætninger; i september er det 9; den 1. oktober er det 40; i starten af november er det 200 smittede minkbesætninger. Det stiger og stiger og stiger. Alt imens har man jo lavet et intensivt myndighedsarbejde for at skærme det her af, og det er ikke lykkedes. Det fremgår i risikovurderingen fra Serum instituttet.

Mener hr. Kristian Thulesen Dahl virkelig, at regeringen så skulle have sagt: Lad os prøve at spørge nogle andre forskere? Og hvis de så havde sagt, at de var lidt i tvivl om den risikovurdering, skulle regeringen så have fulgt det og sagt: Vi ignorerer den udvikling, der er i gang?

Kl. 13:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Så får vi et svar. Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:49

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Med det forløb, som hr. Bruus netop gengiver, er det jo påfaldende, at der i det samme tidsrum har været diskussioner blandt embedsmænd om lovgrundlaget for i givet fald at træffe en beslutning om at aflive alle mink. Siden juni, tror jeg det er kommet frem, har der været den slags diskussioner blandt embedsmændene. Når regeringen har været så optaget af den her situation, hvordan kan det så være, at man ikke på noget som helst tidspunkt, når man har diskuteret, hvordan man skulle forholde sig til det her, også har diskuteret, hvilken lovhjemmel man havde til det ene scenarie, til det andet scenarie, til det tredje scenarie?

Kl. 13:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så er det hr. Carl Valentin.

Kl. 13:49

Carl Valentin (SF):

Tak. Dansk Folkeparti har negligeret smittespredningen i minkproduktionen igennem hele det her forløb, og partiets ordfører, fru Lise Bech, har været ude offentligt, i LandbrugsAvisen den 27. oktober, at foreslå, at man går imod sundhedsmyndighedernes anbefalinger og stopper aflivningerne inden for 7,8-kilometersgrænsen.

Hvordan har Dansk Folkeparti det med at have negligeret den her voldsomme problemstilling igennem hele forløbet og faktisk også have presset regeringen til at gå mindre offensivt til værks, end hvad der var nødvendigt?

Kl. 13:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 13:50

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Altså, hvis vi skulle have set ud som nogle, der har formået at presse regeringen i det her spørgsmål, har vi godt nok ikke gjort det særlig godt, for det virker ikke, som om vi er blevet lyttet så voldsomt meget til. Men det er fuldstændig rigtigt, at vi hele vejen igennem har haft en anden linje end det her med, at man skulle ende med at slå alle mink ned. Og som jeg siger, er der ifølge det svar på et spørgsmål, vi har her, frem til den 19. november – har ministeriet meddelt os – ikke konstateret smittede besætninger på Sjælland, Lolland, Falster og Fyn. Altså, det er dog nogle områder, hvor der ikke er konstateret coronasmitte blandt mink.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jeppe Bruus.

Kl. 13:48

Jeppe Bruus (S):

Tilbage i juni og juli er der 3 smittede minkbesætninger; i september er det 9; den 1. oktober er det 40; i starten af november er det 200 smittede minkbesætninger. Det stiger og stiger og stiger. Alt imens har man jo lavet et intensivt myndighedsarbejde for at skærme det her af, og det er ikke lykkedes. Det fremgår i risikovurderingen fra Serum instituttet.

Mener hr. Kristian Thulesen Dahl virkelig, at regeringen så skulle have sagt: Lad os prøve at spørge nogle andre forskere? Og hvis de så havde sagt, at de var lidt i tvivl om den risikovurdering, skulle regeringen så have fulgt det og sagt: Vi ignorerer den udvikling, der er i gang?

Kl. 13:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Så får vi et svar. Værsgo til ordføreren.

Kl. 13:49

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Med det forløb, som hr. Bruus netop gengiver, er det jo påfaldende, at der i det samme tidsrum har været diskussioner blandt embedsmænd om lovgrundlaget for i givet fald at træffe en beslutning om at aflive alle mink. Siden juni, tror jeg det er kommet frem, har der været den slags diskussioner blandt embedsmændene. Når regeringen har været så optaget af den her situation, hvordan kan det så være, at man ikke på noget som helst tidspunkt, når man har diskuteret, hvordan man skulle forholde sig til det her, også har diskuteret, hvilken lovhjemmel man havde til det ene scenarie, til det andet scenarie, til det tredje scenarie?

Kl. 13:49

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Så er det hr. Carl Valentin.

Kl. 13:49

Carl Valentin (SF):

Tak. Dansk Folkeparti har negligeret smittespredningen i minkproduktionen igennem hele det her forløb, og partiets ordfører, fru Lise Bech, har været ude offentligt, i LandbrugsAvisen den 27. oktober, at foreslå, at man går imod sundhedsmyndighedernes anbefalinger og stopper aflivningerne inden for 7,8-kilometersgrænsen.

Hvordan har Dansk Folkeparti det med at have negligeret den her voldsomme problemstilling igennem hele forløbet og faktisk også have presset regeringen til at gå mindre offensivt til værks, end hvad der var nødvendigt?

Kl. 13:50

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 13:50

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Altså, hvis vi skulle have set ud som nogle, der har formået at presse regeringen i det her spørgsmål, har vi godt nok ikke gjort det særlig godt, for det virker ikke, som om vi er blevet lyttet så voldsomt meget til. Men det er fuldstændig rigtigt, at vi hele vejen igennem har haft en anden linje end det her med, at man skulle ende med at slå alle mink ned. Og som jeg siger, er der ifølge det svar på et spørgsmål, vi har her, frem til den 19. november – har ministeriet meddelt os – ikke konstateret smittede besætninger på Sjælland, Lolland, Falster og Fyn. Altså, det er dog nogle områder, hvor der ikke er konstateret coronasmitte blandt mink.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Carl Valentin.

Kl. 13:50

Carl Valentin (SF):

Det er sådan set korrekt. Smitten spredte sig bare rigtig eksplosivt, og hvis man havde gjort, som Dansk Folkeparti ønskede det, og havde stoppet aflivningerne inden for 7,8-kilometerszonen, så var det formentlig gået endnu hurtigere.

Jeg vil bare gerne høre, om Dansk Folkeparti sådan set anerkender, at man har lidt medansvar – også for, hvis regeringen ikke er gået offensivt nok til værks i den her proces – for smittespredningen har jo været rigtig voldsom, også i befolkningen. Man kunne på et tidspunkt se, at halvdelen af de smittede nordjyder var smittet med en minkvariant. Hvordan har DF det med det?

Kl. 13:51

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Så får vi et svar. Værsgo.

Kl. 13:51

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nej. Svaret er nej. Altså, jeg kan bare blankt sige, at hvis man f.eks. havde lyttet til erhvervet – det er jo nogle af de indvendinger, der er kommet fra minkavlererhvervet – og konsekvent havde slået de syge besætninger ned fra starten, så havde man stået i en anden situation i dag; det siger de jo i hvert fald. Men de siger, at der ikke har været den dialog med erhvervet, der har kunnet gøre det muligt.

Så jeg synes ærlig talt, at det er regeringen, der har et forklaringsproblem her. Og man kan sige, at uanset hvad, at uanset hvad man måtte mene om Dansk Folkepartis rolle, så fritager det ikke regeringen for at sikre, at det, man foretager sig, hviler på et lovgrundlag vedtaget her i Folketinget.

Kl. 13:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jens Rohde, værsgo.

Kl. 13:52

Jens Rohde (RV):

Nu kom fru Pia Kjærsgaard jo lige ind i studiet, havde jeg nær sagt, men ind i Folketingssalen. Og det er jo en kendt sag, at det synspunkt og den idé, som Radikale Venstre fremfører i de her dage, nemlig at vi burde have en parlamentarisk undersøgelse af det her, for vi bør i et parlamentarisk demokrati altid gøre vores hjemmearbejde, inden vi udliciterer kontrollen med regeringen andre steder hen, er fostret af Dansk Folkeparti og fru Pia Kjærsgaard. Det er jo ikke engang vores egen. Hvorfor er Dansk Folkeparti så tilbageholdende med at støtte den idé, der jo er deres?

Kl. 13:52

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 13:52

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er vi heller ikke. Vi støtter bestemt, at der bliver udviklet det instrument, hr. Jens Rohde taler for, så vi har en mellemtung mellem på den

ene side en advokatundersøgelse, som kun kigger på skriftlige bidrag, og på den anden side en undersøgelseskommission, der kan afhøre med vidners rettigheder, altså gå hele linen ud. Det vil være fint, at Folketinget etablerer et grundlag for at have en mellemting. Det, som fru Pia Kjærsgaard i sin egenskab af formand for Folketinget kæmpede for og ikke kunne få igennem her i Folketinget, vil vi bestemt stadig væk gerne gennemføre. Sagen er bare, at den model ikke er her i dag. Vi har den ikke i dag. Så den skal man først til at udvikle. Og vi synes også, at den her sag har en karakter, hvor en undersøgelseskommission faktisk er på sin plads, så vi har sikkerhed for, at alt bliver vendt, så danskerne får syn for sagen om, hvad der egentlig er foregået i hele minkskandalen.

Kl. 13:53

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Peder Hvelplund.

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det. Jeg er fuldstændig enig med hr. Kristian Thulesen Dahl i, at vi skal have en uvildig undersøgelse af det her forløb. Men jeg kunne godt tænke mig at høre om Dansk Folkepartis prioriteringer. Nu kommer jeg selv oppe fra Nordjylland, fra Hjørring, hvor vi jo oplevede de første udbrud på minkfarmene, og hvor vi så, at den smitte også bredte sig til ældrecentre. Vi fandt ud af, at der var smitte mellem mink og mennesker, og at det havde direkte konsekvenser også for vores udsatte, sårbare ældre medborgere, at der var den her smitte. Vi vidste også igennem forløbet, at smitten spredte sig både fra mink til mennesker og tilbage igen. Vi vidste, at der opstod farlige mutationer, som kunne have betydning for en fremtidig vaccine, men som i hvert fald havde direkte og konkret betydning for de mennesker, der var i de områder.

Er det virkelig Dansk Folkepartis prioritering, at man skulle sige: Det negligerer vi; vi ser bort fra det; vi skal ud og have en second opinion? Og det var, samtidig med at smitten steg eksponentielt på minkfarmene med risiko for, at det ville sprede sig til lokalsamfundet, hvor det kunne komme til at gå ud over sårbare ældre borgere.

Kl. 13:54

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren, værsgo.

Kl. 13:54

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nej, bestemt ikke. Vi skal selvfølgelig ikke negligere det. Vi har på ingen måde negligeret den nødvendige indsats i forhold til at bekæmpe corona i Danmark. Vi har siden marts måned bakket fuldstændig op om en masse initiativer og en uhørt grad af overførsel af magt fra Folketinget til regeringen, for at man har kunnet håndtere den her coronasituation. Det, vi bare har bedt om undervejs, er, at man samtidig involverer partierne på et ordentligt grundlag, så vi dels ved, hvad det baserer sig på, dels også har en indflydelse på, hvad der skal ske. Der synes vi, at regeringen har fejlet. Det har vi gjort klart i lang tid. Det er ikke noget nyt. Det er ikke minkskandalen, der gør det. Det sagde vi også før minkskandalen. Jeg synes bare, at den her sag omkring minkene i virkeligheden illustrerer – det tror jeg også at befolkningen har fået øjnene op for – at regeringen er gået for vidt.

Kl. 13:55

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Peder Hvelplund.

Kl. 13:55

Peder Hvelplund (EL):

Jamen jeg er enig i, at der skal ske inddragelse, men her taler vi jo helt konkret om en smitte fra mink til mennesker, som har en direkte konsekvens for nogle sårbare og udsatte borgere. Og det kræver jo også en eller anden form for politisk handling. Så hvis nu Dansk Folkeparti blev

inddraget i forhold til det, var Dansk Folkeparti så enig i, at hensynet til vores udsatte og vores ældre sårbare borgere skulle stå over hensynet til et erhverv, når vi kan se, hvilke direkte konsekvenser det har haft, og når vi har kunnet se advarslerne fra Statens Serum Institut om, at det havde en direkte konsekvens for folkesundheden?

Kl. 13:56

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Ordføreren.

Kl. 13:56

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nej, der er meget langt fra, at man skal tage det her alvorligt, og til, at man tager beslutningen om at fjerne hele erhvervet. Og noget af det, vi kan se i redegørelsen, er, at der trods alt har været noget omtanke i regeringen, i forhold til at det har nogle konsekvenser – altså, selvfølgelig ud over at det har nogle konsekvenser for de familier, som ser deres livsværk forsvinde og ikke føler, at de har været ordentligt inddraget, og ikke føler, at de har nok ståsted, i forhold til hvorfor det var nødvendigt at træffe den beslutning. Altså, når man tænker på det, plus selvfølgelig at det også er et stort erhverv i Danmark i forhold til omsætning og økonomi osv., så er det bare noget, hvor man må sige, at der er lang vej til at ville afskaffe hele erhvervet, fordi man på den anden side vil tage det her alvorligt.

Kl. 13:56

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Kristian Thulesen Dahl. Så er det hr. Jeppe Bruus, Socialdemokratiet.

(Ordfører)

Jeppe Bruus (S):

Tak for det, formand. Er der noget, vi har lært i den her sundhedskrise, så er det, at vi skal være på forkant og handle hurtigt. Det er faktisk derfor, at vi i Danmark har klaret os godt igennem krisen. For det er jo gået godt. Sammen er vi lykkedes med at holde smitten nede og økonomien oppe. Vi har været i kontrol uden at lukke mere ned end nødvendigt – og alt sammen fordi vi som danskere har haft stor tillid til og har fulgt de anbefalinger, der er kommet fra vores sundhedsmyndigheder.

Men krisen er altså ikke slut. Den buldrer derudaf. Sygdommen er voldsom og er mange steder i Europa også meget voldsommere, end den var i foråret. 600.000 danskere er i risiko for at dø af covid-19 – 600.000. Og mange flere er i risiko for at få alvorlige følger, hvis de bliver ramt af den her smitte. Så det er jo dødsens alvorligt.

Derfor er det jo sammen, at vi skal håndtere den her krise. Der har været masser af usikkerhed, utilfredshed og frustrationer undervejs, men vi har løst det. Vi har udvist sammenhold og samfundssind – men jo også med en erkendelse af, at vi ikke kan komme igennem det her, uden at der begås fejl. Og der *er* blevet begået fejl undervejs.

Nu står vi så med beslutningsprocessen omkring mink, og ja, der er blevet begået store fejl. Det skal ikke negligeres. Men det ændrer jo ikke ved, at beslutningen var den rigtige i lyset af risikovurderingen. Og derfor er det selvfølgelig også rimeligt, som der allerede er redegjort for, at der bliver redegjort for forløbet, og at det også bliver undersøgt eksternt. Men er de fejl, der er blevet begået, store nok til, at vi skal skrotte de værktøjer, som indtil videre har virket og fået os godt igennem krisen? At vi ikke længere som Folketing eller befolkning kan have tillid til sundhedsmyndighederne, vil da gøre konsekvenserne af den fejl endnu voldsommere. Og derfor er det beskæmmende at se, hvor hurtigt de borgerlige partier har kastet sig ud i et opgør – ikke bare med regeringen, regeringen må tåle kritik, men jo endnu mere alvorligt også med mistillid til vores myndigheder.

Der sættes spørgsmålstegn ved, om vi kan stole på risikovurderingerne fra SSI, og der spørges, om redegørelserne fra en række ministerier mon

ikke er det rene bestillingsarbejde. Der råbes op om grundlovsbrud og fremsættes konspirationsteorier. Venstre vil nu have, at vi ikke skal stole entydigt på vurderingerne fra SSI. Det skal underkastes flere øjne – der skal laves en såkaldt second opinion. Det efterlader spørgsmålet: Hvad havde de gjort i den her situation? Hvordan ville Venstre have grebet det an? Hvis vurderingen fra SSI var blevet betvivlet af en anden gruppe forskere, hvad skulle regeringen så gøre? Skulle den sige til danskerne: Der er en klokkeklar og meget alvorlig risikovurdering fra SSI om, at til trods for at myndighederne har arbejdet intensivt med at inddæmme smitten fra mink, så står vi i en situation, hvor det er til fare for folkesundheden og til fare for de vacciner, der kommer? Og skulle vi så have sagt til danskerne: Det reagerer vi ikke på; vi har fået en bedre risikovurdering fra XYZ, som vurderer, at risikoen potentielt set er lidt mindre? Skulle regeringen så have truffet det valg at gå med det? Og hvor lang tid skulle der gå med det, imens vi så, at smitten steg og steg? Jeg havde lejlighed til at sige det før: 40 besætninger først i oktober, 200 i november. Det virker ikke som en løsning, der harmonerer med det, vi egentlig har lært indtil videre, nemlig at vi skal handle på de risikovurderinger, der kommer fra vores sundhedsmyndigheder, hvis vi vil blive ved med at være i kontrol.

Derfor er angrebet på myndighederne og embedsmændene alvorligt. Og det at have ansvar i forhold til vores myndigheder, påhviler det alene regeringen, eller er det ikke også et ansvar, som påhviler resten af Folketinget? Har danskerne ikke krav på at se et Folketing, der samarbejder for at få Danmark sikkert gennem krisen?

Tak for ordet. Og så vil jeg gerne læse et forslag til vedtagelse op på vegne af Socialdemokratiet, SF og Enhedslisten.

Forslag til vedtagelse

»Beslutningen om at slå alle mink ned er rigtig i lyset af den klare og alvorlige risikovurdering fra sundhedsmyndighederne. Desværre er der begået alvorlige fejl i beslutningsprocessen. Forløbet skal derfor gennemgå en uvildig undersøgelse, ligesom der skal arbejdes med et nyt parlamentarisk undersøgelsesredskab, som kan tages i brug om nødvendigt.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 15).

Kl. 14:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Det indgår så i den videre debat.

Der er en kort bemærkning fra hr. Jens Rohde. Værsgo.

Kl. 14:01

Jens Rohde (RV):

Tak for det. Da jeg var ung politisk ordfører i Venstre, havde vi en gruppeformand, der hed Christian Mejdahl, og når jeg sådan kastede mig ud i stråmandsvirksomhed og lidt for voldsomme angreb, kom han stille og roligt og sagde: Synes du nu, det er passende? Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Jeppe Bruus, om han i situationen, som den nu er, synes, at det er passende, at man kaster sig ud i så voldsomme stråmandsangreb på de partier, som jo bare gerne vil have svar på, hvad i alverden der er foregået. Det har jo ikke noget at gøre med, at man ønsker at underminere sundhedsmyndighederne. Det har noget at gøre med, at vi ønsker, at vores demokrati og retsstat fungerer, uanset hvilken situation vi står i, og det synes jeg ikke hr. Jeppe Bruus' tale sådan signalerede.

Kl. 14:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Værsgo til ordføreren.

Jeppe Bruus (S):

Jamen jeg har også haft lejlighed til at møde og til at snakke med Christian Mejdahl; han er en meget sindig herre. Hvis det var sådan, at det bare var stråmandsangreb, jeg stod her fra talerstolen og kom med, så

fair nok. Men det er det jo ikke. Der er jo talrige eksempler, desværre, på, at man sår meget stor tvivl om de anbefalinger, der kommer, og også konspirerer om, om det nu ikke er regeringen, der har siddet og skrevet de anbefalinger – med ført hånd. Det er det, der er virkeligheden. Og derfor synes jeg faktisk ikke, det er helt utilstedeligt også at nævne det i den her debat.

Kl. 14:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Jens Rohde.

Kl. 14:02

Jens Rohde (RV):

Jamen, hr. Jeppe Bruus, jeg tror faktisk ikke, at der er nogen, der ønsker at underminere myndighederne. Vi har bare en diskussion om, hvad der er foregået, på baggrund af jo en ren tilståelsessag, nemlig at regeringen har erkendt, at der ikke er og var lovhjemmel til det, der foregik. Det ved vi jo. Så nu er det vel naturligt, at man stiller de her spørgsmål, og derfor vil jeg jo så gerne spørge hr. Jeppe Bruus: Hvad vil Socialdemokraterne gøre for at få undersøgt hele sagen?

Kl. 14:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til hr. Jens Rohde. Så får vi et svar. Værsgo.

Kl. 14:03

Jeppe Bruus (S):

Jamen vi vil gerne være med til at undersøge det. Vi har også et samarbejde, os to, i det udvalg, der skal hjælpe lidt på vej. Men jeg vil bare gerne anfægte, når hr. Jens Rohde siger, at der ikke er nogen, der kon-

spirerer omkring det her: Det er jo ikke rigtigt. Altså, der er jo talrige eksempler, desværre, på, at man sår endog meget voldsom tvivl om de risikovurderinger og de anbefalinger, der kommer fra sundhedsmyndighederne, og det mener jeg bare er meget, meget alvorligt, og det gør de fejl, der er i den her sag, altså konsekvenserne af dem, endnu større for os alle sammen.

Kl. 14:04

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er nu gået godt en time. Vi har nået to ordførere. En stor del af de korte bemærkninger, der er behov for, er brugt. Derfor er det simpelt hen min vurdering, at der ikke kommer flere korte bemærkninger til den nuværende ordfører, for ellers når vi ikke noget, der ligner rimelighed i det her. Det håber jeg at der er forståelse for.

Tak til hr. Jeppe Bruus. Så er det hr. Jakob Ellemann-Jensen, Venstre.

(Ordfører)

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, formand. Venstre ønsker en hurtigtarbejdende undersøgelseskommission af hele det her forløb. Det gør vi, fordi der er så mange ubesvarede spørgsmål i den her sag. Regeringen kalder det selv for en simpel fejl. Det er simpelt hen ikke det indtryk, jeg står tilbage med, når jeg har læst regeringens egen redegørelse. Og man kan sige, at det er det samme indtryk, jeg nu står tilbage med, efter at have hørt ministrenes besvarelser her i dag.

En ting er dog fuldstændig sikkert, og det er, at regeringen har brudt loven. Den ulovlige ordre var et brud på Danmarks Riges Grundlov. Regeringen har kørt over for rødt med statsministeren bag rattet og hele regeringens koordinationsudvalg siddende på bagsædet. Det er der ikke nogen der er i tvivl om, ikke engang regeringen selv. Statsministeren virker sådan nærmest lidt stolt over sin egen handlekraft, for som statsministeren har sagt ved flere lejligheder, ville statsministeren gøre

det igen. Som den tidligere fødevareminister har udtalt til et skriftligt citat til flere medier – og skriftlige citater gør man sig umage med, for der har man folk til faktisk at læse dem:

»Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud«.

Det er jo ikke ligefrem nogen udtalelse, som giver indtryk af en regering, som fortryder noget som helst. Tværtimod giver det et eller andet indtryk af, at det er en regering, som siger, at loven må vige for statsministerens vilje. Det synes jeg er absurd, og jeg synes, at det på enhver tænkelig måde er forkert. Og jeg synes, det må være lige så forkert, når statsministeren holder fast i, at hun har handlet helt korrekt. For det, jeg undrer mig over, er hastværket. Regeringen havde kendt til virusmutationer i mink siden september. Det stod i Information så sent som i går. Hvorfor reagerer man så først i november? Hvad skete der egentlig i den mellemliggende periode? Det mangler vi også et svar på.

Jeg undrer mig over, at man besluttede at aflive alle avlsdyrene, for, som Kåre Mølbak har sagt, tog risikovurderingen fra Statens Serum Institut ikke stilling til aflivningen af avlsminkene. Vi kan læse i redegørelsen, at man også havde en dvalemodel på bordet, da man skulle træffe beslutningen. Og det mangler vi svar på. Så undrer jeg mig også over, at man ikke gjorde noget for at stoppe den ulovlige ordre. Og her er vi i virkeligheden sådan inde ved kernen i selve den her sag. Hvorfor foretog statsministeren sig ikke noget som helst, da statsministeren blev klar over, at politiet og hæren var sat ind på et ulovligt grundlag for at aflive et helt erhverv – i en sag, hvor det har været bydende nødvendigt for statsministeren at stå forrest hver gang med klare ordrer skråstreg anbefalinger, men når det gik galt, ja, så var det nogle andres ansvar, så var det ikke statsministerens ansvar? Det er mig fuldstændig ubegribeligt. Det mangler vi også at få svar på.

Hele den her sag viser sådan set, at statsministeren ikke har forvaltet den udstrakte tillid, som det ærede Ting udviste regeringen i foråret, da vi vedtog en midlertidig epidemilov. Det ansvar er ikke blevet forvaltet anstændigt. Vi rakte hånden frem. Vi gav regeringen nogle muligheder.

Vi skulle have tænkt os om, for vi endte med en magtfuldkommen, egenrådig regering, som har holdt Folketinget ud i bedste fald i strakt arm; en regering, som gennem sine handlinger har svækket tilliden til det politiske Danmark, og det kommer, uanset hvordan vi vender og drejer det, til at trække lange spor. Derfor, lad mig gentage: Venstre ønsker en hurtigarbejdende undersøgelseskommission af hele det her forløb. Tak for ordet, formand.

Kl. 14:08

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. Der er to korte bemærkninger, og jeg tillader dem. Hr. Jens Rohde har brugt en ikke ringe procentdel af de korte bemærkninger, der er, men først er det hr. Jens Rohde ... okay! Så siger vi tak for det, og så er det hr. Peder Hvelplund.

Kl. 14:08

Peder Hvelplund (EL):

Nu var det bare, fordi hr. Jakob Ellemann-Jensen selv nævnte, at man skulle lægge særlig vægt på det, der foregik skriftligt, og det er jeg jo sådan set glad for, fordi nu skrev hr. Jakob Ellemann-Jensen jo selv en skriftlig mail i det her forløb, hvor han bakkede op omkring aflivningen af mink, nemlig ud fra et sundhedsfagligt perspektiv. Den kurs har Venstre så efterfølgende ændret, og derfor vil jeg godt høre hr. Jakob Ellemann-Jensen efter, om hr. Jakob Ellemann-Jensen stadig væk er villig til at se igennem fingre med den trussel, der måtte være i forhold til folkesundheden, som der jo ligger i de advarsler fra SSI, og vælge en kurs, hvor man godt tør løbe den risiko og sige, at alle mink ikke skal slås ned nu, selv om der er den klare anbefaling, der ligger fra sundhedsmyndighederne.

Kl. 14:09

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det er sjovt med den her præmis, man prøver at bygge op: at enten ønsker man folkesundhed, eller også ønsker man folkestyre, og at de to er sådan fuldstændig indbyrdes uforenelige. Altså, det kan give nogle af svarene på, hvorfor tidligere diktaturstater klarer sig så godt ved OL, og det er, fordi folk simpelt hen strutter af sundhed i de lande, hvor demokrati er en by i ... der.

Hør her, der er ikke nogen forskel imellem folkestyre og folkesundhed, og i Venstre er vi mindst lige så optagede af folkesundheden, som man er det i Enhedslisten, i regeringen eller nogen andre steder. Jeg synes, det er uanstændigt med den her insinueren af, at der er partier herinde, som ikke går op i folkesundhed. Det er der jo ikke. Det, vi tillader os at sige, er bare: Kunne vi lige have lidt folkestyre undervejs? Kunne det ikke være en god idé? Vi er i stand til at mødes herinde og træffe hurtige beslutninger, når vi sender mennesker i krig, og det skal jeg hilse og sige er alvorligt. Det er det her også. Så skylder vi også hinanden at tage det alvorligt og tage den demokratiske debat.

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Der er et spørgsmål mere til Peder Hvelplund. Værsgo.

Kl. 14:10

Peder Hvelplund (EL):

Den falske præmis er jo en, hr. Jakob Ellemann-Jensen bygger op, for jeg er fuldstændig enig i, at der er plads både til folkestyre og til folkesundhed. Spørgsmålet går bare på, hvad Venstres vurdering er i forhold til den helt konkrete risiko for smittespredning, vi ser, når vi ved, at der er et reservoir af mink i Danmark, fordi den beslutning kan vi jo godt træffe. Det er jo det, der også er nogle partier der har sagt at vi er villige til at træffe af hensyn til at mindske smittespredningen. Det vil Venstre ikke, og det er derfor, mit spørgsmål til hr. Jakob Ellemann-Jensen er: Hvorfor er man ikke villige til det? Hvorfor er man ikke villige til at mindske risikoen for smittespredning, fordi vi får konkrete advarsler fra sundhedsmyndighederne på det?

Kl. 14:11

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak. Værsgo, ordføreren.

Kl. 14:11

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Undskyld, det er simpelt hen en stråmand at sige: Hvorfor er man i Venstre ikke villige til at mindske risikoen for smittespredning? Det er ovenikøbet en uanstændig stråmand. Selvfølgelig er vi det. Og man havde lovhjemmel til at slå samtlige syge mink i det her land ihjel. Man havde lovhjemmel til at slå samtlige mink inden for 7,8 km's radius ihjel. Man havde bare ikke lovhjemmelen til at slå de raske mink ihjel, og der er det, vi siger: Kan vi godt lige trække vejret, vende skråen og så finde ud af, om det er hensigtsmæssigt, inden vi slår de her menneskers levebrød ihjel, inden vi dræber et erhverv, inden vi uigenkaldeligt udsletter et stolt erhverv i Danmark?

Kl. 14:12

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Jeg vurderer simpelt hen, og jeg undskylder til hr. Carl Valentin, at der ikke bliver flere korte bemærkninger. Vi når det ikke. Der er stadig væk seks ordførere og to ministre tilbage. Så vi siger tak til hr. Jakob Ellemann-Jensen, og så er det hr. Jens Rohde, Radikale Venstre.

Kl. 14:12

(Ordfører)

Jens Rohde (RV):

Hvis man har vanskeligt ved at forstå, hvordan en lynafvikling af et helt erhverv opleves for de mennesker, der står tilbage uden det, de for bare en måned siden følte, at de var født til, kan man med fordel gense Lotte Svendsens film fra 1999 »Bornholms stemme«. Den handler om konsekvenserne af den politiske indgriben i det bornholmske fiskerierhverv i 1981 – om de menneskelige konsekvenser, om den personlige traumatisering, om opløsning og om en kultur, der forsvinder. Det var dengang, da kvoterne fjernede det økonomiske fundament under fiskerne og ophugningsstøtten efterfølgende tog værdigheden og identiteten ud af dem. Det var en definerende epoke for et øfolks møde med nye tider, hvor en tåge lagde sig over øen og opløste familier og en kultur og en stolthed over at være både noget og nogen.

Jeg sad i aftes og genså filmen, og jeg prøvede at sætte mig i alle de menneskers sted, som nu gennemgår det samme, som virkelighedens hovedpersoner gjorde i 1980'erne. Den onde sandhed er jo bare, at det kan man slet ikke sætte sig ind i. Og derfor kan man i det mindste forskåne disse mennesker for at skulle læse og høre, at deres tårer forvandles til guld, at de har dollartegn i øjnene, og at de i flere år bare har ventet på statens ophugningsstøtte. Denne arrogante fortælling fra mennesker, der har deres på det tørre, er ikke i orden. Det er simpelt hen ikke i orden. Det er jo for pokker ikke det, det handler om. Forstå det dog. Det handler om en kultur og om retten til at være nogen og ikke bare noget.

Man skal være varsom med at sige, at der er en tid før og en tid efter dette, når man står midt i det, men jeg kan ikke lade være med at tænke på tidslinjen i Salman Rushdies »Det gyldne hus« fra 2017, Tom Wolfes »Forfængelighedens bål« om 1980'erne og Francis Scott Fitzgeralds klassiker »Den store Gatsby« fra 1925. Det er alle store sædeskildringer, der fanger en tid og viser, hvordan vi påvirkes af den udvikling og de begivenheder, vi står midt i. Hvem skriver den næste sædeskildring i Danmark – og begynder den eller slutter den her? Hvem skriver Nordjyllands stemme? Hvis der skal bygges en bro mellem de to skildringer, før og efter, så fordrer det, at vi finder en fælles kulturel forståelse af, hvad det er, vi står med i hænderne, for det er helt afgørende for, om vi kan komme overens, og om vi kan hjælpe mennesker videre med værdigheden i behold på begge sider af bordet.

Jeg opfordrer til, at vi tør tage et selvkritisk blik i kulturens spejl, for uden det spejlbillede bliver vi ikke i stand til at samle land og by, højre og venstre, regering og opposition. Den splittelse, vi ser eskalere lige nu, og de falske modsætninger, der i hvert fald i perceptionen skabes i både regering og opposition, er jo nøjagtig det stof, som De Gule Veste i Frankrig er skabt af. Hvis det er dem, vi ønsker i gaderne, skal man bare skabe modsætning mellem folkesundhed og folkestyre på den ene side og folkets skønhed og regeringens ansvar og pligt til at vise rettidig omhu i en ualmindelig vanskelig tid på den anden side.

Vi skal som Folketing afdække og kontrollere den til enhver tid siddende regering. Det er vores opgave i et parlamentarisk demokrati, det er klart, og det er vi også parate til uden forbehold. Men jeg vil til enhver tid gå op imod den centrifugalkraft, som lige nu betyder, at vi alle står og råber skældsord fra hver vort verdenshjørne, hvor vi kun har blik for vort eget og ikke kan eller vil overkomme hinandens forskelle, for den centrifugalkraft gør det umuligt at finde brugbare svar på det, vi står midt i, og i fremtiden.

Kl. 14:16

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak for det. (*Jens Rohde* (RV): Jeg skal gerne læse et forslag til vedtagelse, hvis jeg må det). Ja, det får du lov til.

(Ordfører)

Jens Rohde (RV):

Tak for det. Dette forslag til vedtagelse lyder som følger:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget kritiserer den manglende lovhjemmel i forbindelse med aflivning af samtlige mink i Danmark og konstaterer, at der er behov for en grundig undersøgelse af hele forløbet op til og efter beslutnin-

gen. Folketinget nedsætter et granskningsudvalg og en parlamentarisk undersøgelse. Regeringen bør stå til rådighed for alle oplysninger.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 16).

[Teksten er blevet forkortet i samarbejde med forslagsstilleren, da den oprindelig oplæste tekst var længere end de tilladte 50 ord].

Kl. 14:17

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jeg går ud fra, at det er et forslag til vedtagelse fra De Radikale (*Jens Rohde* (RV): Ja, det er fra Det Radikale Venstre). Også dette forslag til vedtagelse vil indgå i de videre forhandlinger. Tak til hr. Jens Rohde. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Derfor kan vi gå videre til hr. Carl Valentin, SF.

Kl. 14:17

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):

Tak. Jeg må være ærlig og sige, at jeg har været lidt nervøs for den her debat, fordi situationen er så alvorlig, men også fordi Folketinget er så splittet, mere end det på noget tidspunkt har været under pandemien. Og jeg frygter, at splittelsen også vil sætte sig i befolkningen, hvis vi ikke kommer hinanden i møde. Samtidig frygter jeg også, at den her debat kan blive et teaterstykke for pressen, i stedet for at der kommer de reelle og vigtige diskussioner, som vi bør have, om demokrati, om pandemi, om krisesituationer og ikke mindst om den enorme trussel, det var for vores samfund, at der blev skabt et zoonotisk smittereservoir i vores minkproduktion, der konkret har forværret smittetrykket lokalt, og hvor der var en reel potentiel risiko for, at fremtidige vacciner ikke ville virke.

Jeg er nervøs, fordi vores land ikke kan holde til splittelse nu. Kan det holde til uenighed? Ja. Kan det holde til diskussion? Ja. Til ophedet politisk debat? Ja, også det. Men taler vi os op i et hjørne, og splitter vi vores Folketing og vores samfund, mister vi den tillid og fælles forståelse, der er så afgørende i en krisetid. Det må vi ikke lade ske.

For Socialistisk Folkeparti er der to afgørende pointer, der er vigtige at slå fast i dag, 1) at smittespredningen i minkproduktionen var dybt alvorlig og beslutningen om at slå samtlige mink i Danmark ned var rigtig, og 2) at regeringen ikke havde lovhjemmel til den beslutning, den traf, er dybt alvorligt og kræver, at forløbet undersøges til bunds.

Lad mig starte med smittespredningen. I de her dage, hvor det hele går op i proces, kan man let glemme, hvor alvorlig en situation det faktisk var vi stod i. Millioner af mink blev smittet, og i en periode var halvdelen af de smittede mennesker i Nordjylland smittet med en minkvariant. SSI sagde fuldstændig klart, at virus kunne mutere på en måde, der kunne få betydning for fremtidige vacciners virkning. Det var potentielle globale konsekvenser, det kunne få. Og selv om det åbenlyst ikke var sikkert, at det ville gå så galt, må enhver ansvarlig politiker handle i sådan en situation. Alt andet mener jeg vil være et svigt af dimensioner. Jeg håber også, at vi har lært lidt af det her, når stormen en dag har lagt sig, om zoonoser og om den trussel for folkesundheden, det kan være, når sygdomme spreder sig i intensiv animalsk produktion.

Lad mig så komme til spørgsmålet om lovhjemmel. Jeg mener, at den danske befolkning har krav på en uvildig undersøgelse af det her forløb, for det har været meget kaotisk, og det er ikke et folkestyre værdigt. Jeg synes, at vi igen står i en situation, der entydigt afslører, at der er brug for et parlamentarisk instrument, der er et sted mellem en advokatundersøgelse, som den ene side af Folketingssalen jo kræver, og en egentlig kommissionsundersøgelse, som den anden side af Folketingssalen kræver – altså en ny metode til parlamentarisk granskning af alvorlige sager. Jeg håber, at vi kan komme til enighed om en udarbejdelse af sådan en, så vi får et redskab, der kan modelleres efter den sag, der skal undersøges, så vi ikke i fremtiden skal strandе i samme diskussion om, hvilken af de to alt for usmidige undersøgelsesformer vi skal bruge.

Tak for ordet. Der er på vegne af SF blevet læst et forslag til vedtagelse op.

Kl. 14:21

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, og derfor går vi nu videre i rækken til hr. Peder Hvelplund, Enhedslisten.

(Ordfører)

Peder Hvelplund (EL):

Tak for det, formand. Vi står lige nu midt i en epidemi, der både er alvorlig og farlig. Coronaen lukker økonomier ned, den bringer samfund i knæ, den går ud over sårbare og udsatte grupper, og den koster liv i hele verden. Den har udviklet sig uforudsigeligt, og den har testet vores tillid og vores sammenhængskraft.

Her i Danmark er operationen indtil videre en relativ succes. Vi har klaret os bedre igennem end de fleste, og vi har ikke behøvet at lukke så meget ned som mange lande omkring os. Det har vi, fordi vi har handlet resolut og sikkert; fordi vi det meste af vejen har fulgt en fornuftig forsigtighedsstrategi. Vi har sat folkesundheden forrest. Vi har valgt at være på den sikre side og har beskyttet vores samfund imod smitten.

I Enhedslisten er vi enige med regeringen i den forsigtighedsstrategi. Alle i samfundet har nydt godt af, at vi ikke er endt med at stå midt i en katastrofal smitteudvikling og benhård samfundsnedlukning, som vi har set det i lande som Østrig og Spanien. For særlig de svageste i samfundet har det betydet, at vores samfund har været et mere trygt sted at befinde sig under coronaepidemien.

Men vi klarer os også godt af en anden årsag. Årsagen er, at der er stor tillid til vores myndigheder, vores sygdomshåndtering og vores demokrati – en tillid, som man vist roligt kan sige befinder sig i den største krise, vi har set, under hele coronaen. Det har vi alle sammen et

ansvar for. Regeringen har et stort ansvar, fordi den har handlet uden lovhjælp, da den instruerede minkavlere i at aflive deres mink, og har kastet os ud i en tillidskrise. Den borgerlige opposition har et ansvar, fordi de med deres mistillidsretorik og deres mistede fokus på sundhedskrisen efter min opfattelse helt har mistet jordforbindelsen.

Men det er nødvendigt, at vi nu kommer videre. I Enhedslisten er vi optaget af, at vi værner lige så nænsomt om vores tillid og demokrati, som vi gør om vores sundhed. Jeg er hver dag glad for, at det ikke er højrefløjen, der har haft magten til at skulle bringe os igennem den her krise. Jeg tror, det havde betydet en meget farligere vej for Danmark. Det kan man jo sådan set bare konstatere, når man ser på de udmeldinger, de er kommet med. Højrefløjens dagsorden har været præget af tøven, af slingrekurs og af kritik af den forsigtighedsstrategi, der har beskyttet os.

Samtidig må jeg også sige, at jeg – for at sige det mildt – ikke er imponeret over regeringens minkhåndtering. Især mener jeg, at fødevareministeren ikke har taget coronatruslen fra mink alvorligt nok, tidligt nok, og at han ikke har handlet i tide. Det har også haft konsekvenser, også for den tidligere fødevareminister.

I Enhedslisten behandler vi røde og blå ministre ens i den her slags sager. Det var også derfor, vi tog konsekvensen i forhold til den tidligere fødevareminister. Og vi støtter højrefløjen, som vi ellers er uenige med i mange ting, i, at vi naturligvis skal have en uafhængig undersøgelse. Vi skal have alt frem i lyset, og det arbejder vi også hårdt for. Men minkavl er for farligt under en pandemi som corona. Det understregede sundhedsmyndighederne, og det er der vist ikke nogen ædruelige eksperter der sætter spørgsmålstegn ved.

Derfor er jeg også glad for, at der er et ansvarligt flertal bag at aflive de danske mink for at værne om vores sundhed. Det er simpelt hen det eneste rigtige valg for en sikker coronahåndtering. Og det er derfor, at vi i Enhedslisten har bakket op om at sikre et lovgrundlag for den nødvendige aflivning af alle mink i Danmark. Det er derfor, at vi insisterer på at få en uvildig undersøgelse af forløbet – og gerne med nye parlamentariske undersøgelsesredskaber. Det er derfor, vi stiller ministre til ansvar, når de undlader at handle på konkret, bevidst viden. Og det

er derfor, at vi af hensyn til udsatte og sårbare grupper og vores fælles sundhedsvæsen fortsat vil bakke op om en forsigtighedsstrategi. For vi skal både beskytte vores fælles sundhed og vores fælles demokrati og rettigheder.

Kl. 14:25

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til ordføreren. Der var ikke nogen korte bemærkninger, og derfor er det nu hr. Søren Pape Poulsen, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:25

(Ordfører)

Søren Pape Poulsen (KF):

Det gik lige i maven på mig, den aften statsministeren havde sagt, at alle mink skulle aflives. 6.000 mennesker har fået ødelagt deres fremtid, som de aldrig kan vende tilbage til. Jeg er selv opvokset på en lille gård, hvor landbruget var hele vores eksistensgrundlag. Jeg kunne mærke og jeg kan stadig mærke, at det berører mig, for jeg har tænkt på: Hvordan måtte det have været for mine forældre, hvis de skulle have fortalt mig, da jeg var barn, at vores eksistensgrundlag var væk? Det var den besked, hundredvis af familier måtte give deres børn den 4. november.

Måske var regeringens beslutning nødvendig. Ikke engang det ved vi med sikkerhed, men vi ved, at beslutningen var ulovlig, og vi ved, at der ikke er nogen som helst uoverensstemmelse mellem at overholde loven og kæmpe for folkesundheden. Alligevel er vores klare opfattelse den, at statsministeren brød grundloven, da hun traf en af de mest vidtgående beslutninger i nyere danmarkshistorie.

Hvad forklaringen på det er, kan man gisne om. Gik man i panik? Er det magtfuldkommenhed, fordi man er vant til at kunne gøre, som man vil – eller hvad? Det mangler vi fortsat at undersøge. På trods af ministerafgang, beklagelser og en redegørelse vil enhver med bare det

mindste indblik i den her sag kunne stille mange spørgsmål. Hvad vidste regeringen og hvornår? Hvem gjorde hvad, og hvad blev der sagt, ikke skrevet? For redegørelsen fortæller kun, hvad der stod i nogle papirer. Den indeholder jo stort set ikke noget om, hvad der er blevet talt om på møderne.

Eksempelvis står der i redegørelsen, at regeringen vidste, at det var ulovligt at lukke al minkavl i Danmark, men regeringen påstår samtidig, at den ikke vidste, at det var ulovligt at beordre raske mink aflivet. Men de to ting hænger jo sammen. Hvordan kan man sige ja til at destruere alle produkter i en forretning uden at tro, at forretningen så lukker? Man kan heller ikke brænde alle bilerne hos en bilforhandler og så sige, at han ikke må købe nye biler, og så herefter sige, at man ikke har lukket butikken. For mig er det svært at forstå andet, end at statsministeren *må* have vidst, at der var problemer med lovgrundlaget, og hvis det er rigtigt, så er der jo kun en vej, og det er, at statsministeren må gå af.

Men hvis vi nu alligevel accepterer præmissen om, at statsministeren ikke vidste, hun brød loven, så er der noget andet, der undrer mig. Hvorfor sendte statsministeren så kun en mail til Folketingets formand med anmodning om at gøre det ulovlige lovligt? Hvorfor stoppede man ikke den ulovlige ordre? Samtidig bliver der sået alvorlig tvivl om grundlaget for, at alle minkene skulle slås ihjel.

Regeringen og statsministeren har gentagne gange sagt, at der ud fra en risikovurdering fra Statens Serum Institut ikke var andre muligheder end at slå alle mink i Danmark ned – også avlsdyrene, som jo er kernen i minkerhvervet. Kåre Mølbak fra Statens Serum Institut siger, at risikovurderingen slet ikke forholder sig til, om der er stor risiko ved at bevare avlsdyrene. Man kan – og jeg citerer – »ikke anvende vores risikovurdering til at konkludere, om der er stor risiko ved at lade avlsdyrene overleve«. Alligevel var det regeringens beslutning, at hver eneste mink skulle aflives. Det har jeg faktisk svært ved at forstå. Jeg har også svært ved at forstå, at vi ender i en situation, hvor politi og forsvar presser minkavlerne til at slå raske mink ihjel, uden at lovgrundlaget er på plads.

For mig står tre ting tilbage: For det første skylder vi minkavlerne, danskerne og vores demokrati, at vi præcis finder ud af, hvad der er sket. Det sker nu engang bedst via en kommissionsundersøgelse. Og hvorfor nogle ikke mener, at alt skal frem, er mig stadig væk en gåde. For det andet skylder vi minkavlerne en kompensation, en fair og rimelig kompensation, ikke en overbetaling og ikke en underbetaling, men en kompensation, som står mål med den situation, de står i. For det tredje skylder vi hinanden, at vi bekæmper coronaen på et oplyst og fagligt grundlag. Ved meget store beslutninger er hastværk lastværk, og derfor ønskede vi en second opinion, og det havde stadig væk været det rigtige at gøre efter vores opfattelse. Tak.

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så den næste ordfører er fra Nye Borgerlige, fru Pernille Vermund.

Kl. 14:30

(Ordfører)

Pernille Vermund (NB):

Statsministeren udstedte på sit pressemøde den 4. november en ulovlig ordre om at aflive alle danske mink. Statsminister Mette Frederiksens ulovlige ordre har fået meget alvorlige konsekvenser: Tusindvis af danskere har mistet deres livsgrundlag, et helt erhverv er lukket, eksportindtægter for milliarder er forsvundet, og de danske skatteydere, som går på arbejde hver dag, kan se frem til en regning på mellem 10 og 20 mia. kr., som ganske velfortjent skal betales i erstatning til dem, der har lidt tab på grund af statsministerens egenrådige og ulovlige ordre.

De menneskelige omkostninger ved statsministerens overgreb på den private ejendomsret kan ikke gøres op i penge. For hvordan måler man tabet af et livsværk, tabet af en livsform, hvor viden og virksomhed går i arv til de kommende generationer? Hvordan gør man op i penge, at ens frihed til at leve, bygge op, producere og skaffe brød på bordet til sig selv og sin familie bliver taget fra en? Det kan man ikke gøre op i

penge. Det er liv, det er andre menneskers liv, som statsministeren med et pennestrøg og fuldstændig i strid med lov og ret har ødelagt. Det må og skal få konsekvenser. Tilliden til folkestyret skal genoprettes, regeringen *må* gå af og udskrive valg. Danskerne må få lov til at tale. Danskerne skal have friheden tilbage. Med lov skal land bygges!

Statsminister Mette Frederiksen fremturer med at rive folkestyret ned. For selv da hele landet søndag den 8. november vidste, at lukningen af minkerhvervet var beordret i gang på ulovlig vis, så fremturede statsministeren og forlanger fortsat alle mink aflivet. På direkte tv fastholder statsministeren torsdag den 12. november over for en minkavler, at han *skal* aflive alle sine avlsdyr. Politi og militær sendes ud på en ulovlig mission og truer tøvende minkavlere med, at myndighederne skam vil trænge ind på deres ejendom og slå de raske mink ned, hvis ikke minkavlerne gør det selv.

Det er udtryk for magtmisbrug, det er udtryk for foragt for loven, det er nedbrydende for folkestyret. Regeringen må gå af, og da statsminister Mette Frederiksen ikke gør det frivilligt, *må* Folketinget træde i karakter og tvinge statsministeren til det. Derfor vil jeg gerne læse Nye Borgerliges forslag til vedtagelse op:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget udtrykker mistillid til regeringen. Regeringen har brudt loven. Regeringen fortsætter lovbruddet, efter at det er blevet offentligt kendt. Regeringen nedbryder med sine lovbrud tilliden til folkestyret. Folketinget pålægger derfor statsministeren at udskrive folketingsvalg og regeringen til at gå af. Tilliden til folkestyret må genoprettes.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 17)

Der er ikke tale om systemfejl. Det er statsministeren, der har svigtet sit ansvar og brudt loven. Statsministeren må gå af, og tilliden til folkestyret må genoprettes.

Derudover skal det siges, at vi i Nye Borgerlige naturligvis bakker op om det andet forslag til vedtagelse, der er blevet oplæst i dag, og som

pålægger regeringen i samarbejde med Folketinget at udarbejde et kommissorium for en hurtigt arbejdende undersøgelseskommision for hele det her forløb.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så tak til Nye Borgerliges ordfører. Og så er det ordføreren for Liberal Alliance, hr. Alex Vanopslagh.

(Ordfører)

Alex Vanopslagh (LA):

Det er svært at skulle overdrive, hvor stor en skandale det her er. Det er en skandale for os som retssamfund, når minkavlerne absolut ingen retssikkerhed har haft overhovedet, det er en skandale for vores folkestyre og vores demokrati af helt åbenlyse årsager, og det er en skandale, fordi meget tyder på, at beslutningen om at aflive samtlige mink i Danmark måske var en overilet reaktion og tegn på dårlig dømmekraft.

Dårlig dømmekraft og dårlig magtudøvelse er borgerne som regel beskyttet imod i et retssamfund og i et folkestyre. For her kan ingen regering eller ingen regeringschef pludselig beslutte sig for at aflive et helt erhverv uden at have lovhjemmel på plads, uden at have involveret Folketinget, ja, uden at få efterprøvet og udfordret sit beslutningsgrundlag. Og i et retssamfund vil det altid være sådan, at vi skal spørge os selv: Er det den proportionale løsning, vi har fundet frem til, eller kan det løses på en mindre voldsom og mindre ødelæggende måde?

Med minkskandalen er en af de mest vidtgående beslutninger i nyere dansk politisk historie truffet uden lovhjemmel, uden involvering af folkestyret, og da statsministeren opdager, at beslutningen er ulovlig, ja, så står statsministeren fast på sin beslutning, og den ulovlige aflivning af erhvervet fortsætter ufortrødent. Og statsministeren, ja, hun nægter

at svare på spørgsmål om, hvorfor statsministeren ikke stopper den ulovlige ordre.

Det er ganske enkelt ikke et demokrati værdigt, og da slet ikke vores demokrati. Og minkavlerne har så været helt igennem forsvarsløse og magtesløse. De har ingen retssikkerhed haft overhovedet, de har ikke haft nogen mulighed for at blive hørt, for at gøre indsigelser, deres livsværk er blevet smadret med et fingerknips på et pressemøde. Det er altså ikke et retssamfund værdigt.

Hele det her forløb viser også, hvorfor det er farligt at koncentrere så meget magt på så få personer, især hvis de personer udviser dårlig dømmekraft, for så får det enorme konsekvenser. Og tilbage står også et spørgsmål om, hvorvidt beslutningen om at aflive samtlige mink var nødvendig; om det var udtryk for den proportionale, afbalancerede beslutning.

For først skulle vi tro på, at det handlede om en farlig cluster-5-mutation, som kunne gøre Danmark til et nyt Wuhan. Men i det sekund det videnskabelige grundlag blev offentliggjort, skød stort set samtlige eksperter den begrundelse ned. De sagde, at man skulle ikke være bekymret for cluster-5, ja, selv Kåre Mølbak var ude og sige, at cluster-5 altså mest var noget, som vi politikere gik op i.

Tilbage står så, om det overhovedet er nødvendigt at aflive samtlige mink i forhold til den generelle risiko. Og her er eksperterne mere delte. Der er en række eksperter, der siger, at ja, det er en god idé at aflive alle mink, vi skal være på den sikre side. Andre mener, at det er en overreaktion. Så det er altså i sidste ende et politisk spørgsmål, en politisk vurdering, hvad den rigtige og den proportionale beslutning er. Er det den mest vidtgående af alle mulige beslutninger, altså at aflive samtlige mink på ganske få dage? Jeg synes, svaret giver sig selv, og jeg synes, det er umådelig trist, at vi aldrig fik afsøgt muligheden for en mindre indgribende løsning, en mindre voldsom løsning, eksempelvis at lade de raske avlsdyr overleve.

Det burde være muligt at have afsøgt den mulighed i et folkestyre, i et retssamfund. Lige nu betaler vi den fulde pris for at have koncentreret så meget magt på så på hænder.

Det koster ikke bare statskassen milliarder. Det har kostet livsværk og livskvalitet, det har kostet på borgernes retssikkerhed, det har kostet på vores demokrati, og det må og skal regeringen stå til ansvar for.

Til slut vil jeg også bare blot sige, at vi også kan støtte Nye Borgerliges ønske om et mistillidsvotum til regeringen. Men da der ikke er i nærheden af at være et flertal for det, har vi tilsluttet os det, som de andre borgerlige har skrevet. Men jeg vil bare lige for god ordens skyld sige, at vi selvfølgelig også synes, at regeringen skal gå af.

Tak for ordet.

Kl. 14:38

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Der er ikke nogen korte bemærkninger. Vi er igennem ordførerrækken, og derfor vil jeg give ordet til statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Tak for en god debat. Jeg synes, at der er et par egentlig interessante nedslagspunkter. For det første kan jeg høre en fuldstændig dybfølt sympati med landets minkavlere fra hele Folketinget, og det er godt, at vi kan finde ud af – også i en ophedet politisk diskussion – at stå sammen og vise den sympati, den empati, den omsorg, der skal til, over for et erhverv, som står i en rigtig, rigtig svær situation; ikke alene minkavlerne, men også deres familier.

Det andet, der står tilbage, er, at der faktisk ikke er bred opbakning til den nødvendige sundhedsindsats. Og det er godt, at det er kommet for en dag, for det har været svært at få svar på det spørgsmål. Men en række partiledere står nu på mål for, at til trods for at der ligger en risikovurdering af den karakter fra SSI, som der gør, så bakker man ikke

op om sundhedsmyndighedernes anbefaling, og man bakker dermed ikke op om, at minkene skulle slås ned. Det er folkeoplysning, for det er en vigtig viden for danskerne at få.

Det tredje – og her er jeg, må jeg være ærlig at sige, noget mindre positiv efter i dag – er et næsten fuldstændig fravær af danskernes sundhed i den her diskussion. Vi har 600.000 danskere direkte i risikogruppen, hvad angår covid-19; mennesker, der på grund af alder, på grund af andre sygdomme, kronikere, ikke må få covid-19. De er næsten fraværende i den her diskussion. Det er jeg oprigtig overrasket over. Jeg bliver egentlig også oprigtig berørt af det, for det er en farlig sygdom. Det er en rigtig, rigtig farlig sygdom, som har taget mange menneskers liv. Og derfor undrer det mig, at de mennesker og deres pårørende og i øvrigt det sundhedspersonale, der hver dag står og kæmper, ikke fylder mere i en debat, end hvad tilfældet er i dag.

Det var min holdning, man må gerne have en anden – det her er min holdning. Og hvorfor starter jeg her? Det gør jeg, fordi vi skal have hele Danmark igennem den her krise. Vi skal igennem den her krise som et helt land. Det skal vi, hvad angår folkesundheden, og det skal vi, hvad angår økonomi og arbejdspladser. Og det er os her i Folketinget, os 179 medlemmer, der bærer det ansvar mere end nogen andre. Vi er blevet valgt til at passe på vores lille fantastiske land netop på det her tidspunkt af historien, hvor vi er blevet ramt af en global pandemi.

Der er ikke nogen af os her i Folketinget, der har ønsket at være i den her situation. Ingen af os havde forestillet sig, at det netop skulle være på vores vagt, at vi måtte indføre forsamlingsforbud, påbud om mundbind, bede folk om at se så få mennesker som muligt, aflive millioner af mink; ingen af os er gået ind i politik af den her årsag, men det er os, der har ansvaret.

Når der bliver begået fejl – og der er begået fejl – så skal de beklages. Man skal være ærlig om dem, man skal lægge det frem, og man skal selvfølgelig også lade sig undersøge, selvfølgelig skal man det. Det siger sig selv. Og jeg har meget, meget stor respekt for, at mange folketingsmedlemmer påtager sig et stort ansvar for altid at holde øje med den til enhver tid siddende regering.

Jeg synes egentlig, at det, der i debatten har gjort størst indtryk i dag, ud over at jeg synes, at det sundhedsfaglige har fyldt for lidt, er beskrivelsen fra hr. Jens Rohde, i forhold til hvad det betyder for en gruppe af mennesker, når de mister deres identitet, når man får den frataget på grund af en global pandemi.

Derfor bare afslutningsvis: Jeg har stadig væk al min sympati for de minkavlere, der har fået ødelagt deres livsværk, og jeg håber, at Folketinget efter den her debat kan samles om en bred aftale, hvor vi får kompenseret de pågældende på en ordentlig og reel måde.

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til statsministeren. Der er en række korte bemærkninger, og af hensyn til at den her forespørgsel skal kunne afvikles inden for tidsrammen, når vi ikke alle; det kan jeg lige så godt afsløre. Men jeg vil prioritere ordførerne først, og så ser vi, hvor langt vi når, så der også lige bliver en kort tid til ordføreren for forespørgerne til at runde af i.

Den første er hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 14:43

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det. Jeg vil undlade at kommentere på statsministerens underlødige, uværdige og uanstændige angreb, fordi jeg ved godt, det var det, der var meningen jeg skulle kommentere på, så statsministeren kan tale uden om i forhold til det spørgsmål, jeg stiller nu, som jeg gerne vil have et svar på.

I regeringens egen redegørelse fremgår det på side 9, at regeringens koordinationsudvalg, altså der, hvor statsministeren i overført form sidder for bordenden, drøftede en såkaldt dvalemodel, altså en model, hvor man slår mink ihjel uden for zonerne, men hvor avlsdyrene bevares, og her fremgår det – og jeg citerer:

»Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, ...«.

Det er jo så der, det undrer mig en lillebitte smule. Når nu der ikke var hjemmel, lovhjemmel, til at slå *nogle* dyr ihjel, hvordan i alverden kan statsministeren så havne i den vildfarelse, at så er der da sikkert lovhjemmel til at slå *alle* dyrene ihjel?

Kl. 14:44

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Hverken jeg eller andre er havnet i nogen vildfarelse, men vi lægger selvfølgelig til grund for det beslutningsgrundlag, der forelægges for de beslutninger, der træffes i regeringen, at der er lovhjemmel til at træffe de beslutninger. Normalvis er det sådan, at hvis man træffer en beslutning, der eksempelvis ikke er medholdelig, hvad angår EU-retten eller statsstøtteregele eller andre ting, så står det eksplicit i sagen.

Så vil jeg gerne have lov til at anholde en ting i spørgsmålet: Jeg behæfter ikke andre politikere med alle mulige ord, og det kunne jeg ikke drømme om, det gør jeg ikke her i salen, jeg gør det ikke til demonstrationer, jeg gør det heller ikke andre steder. Jeg appellerer faktisk til det modsatte. Jeg appellerer til, at vi har en ordentlig politisk diskussion med hinanden, at der er plads til uenighed, at en regering, når den begår fejl, anerkender og erkender det, men at vi også bliver på den opgave, der er blevet os givet, fordi opgaven er at få Danmark igennem den her krise. Opgaven er lige nu at løse en aktuel situation omkring minkavlerne, men det er saftsuseme også vedholdende at blive ved med at redde så mange liv som overhovedet muligt og sørge for, at så få danskere som overhovedet muligt bliver smittet.

Kl. 14:45

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 14:45

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det var et fint og rørende indlæg, som overhovedet ikke svarer på det, jeg spørger om. Statsministeren bliver gjort bekendt med: Kære statsminister, der er ikke lovhjemmel til at slå en *del* af de raske mink ihjel. Når nu statsministeren – og det kan jo dokumenteres, det fremgår af regeringens egen redegørelse – bliver gjort bekendt med det, hvordan i alverden kan statsministeren så stå og sige: Nå, men de sagde ikke, at vi ikke måtte slå dem alle sammen ihjel? Altså, undskyld! Hvordan kan man *ikke* drage den konklusion heraf, at når jeg ikke må dræbe nogen, må jeg nok heller ikke dræbe alle? Hvordan i alverden kan man komme dertil?

Kl. 14:46

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 14:46

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg mener, det står meget klart i redegørelsen og er gengivet fra talerstolen her i dag, at vi ikke er bekendt med, jeg ikke er bekendt med, at der ikke er lovhjemmel til at træffe beslutningen. Og jeg spørger bare igen: Hvad skulle motivet være for en omvendt situation, nemlig at vi skulle have vidst, at der ikke var hjemmel, og så forsøgt at skjule det? Vi kunne jo regne ud, at det ville komme for en dag, under alle omstændigheder, hvis det var den situation, vi ville bringe os i. Hvis vi var blevet oplyst, at der ikke var lovhjemmel, så havde vi sagt det, og så havde vi bedt Folketinget om en hastebehandling.

Kl. 14:47

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 14:47

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det kan jo ikke være et svar på, hvordan det kan være, at der ligger et stykke papir til et møde, statsministeren har lod og del i, der fortæller, at hvis man skal slå en del af minkene – altså de raske mink – ned, kræver det ny lovhjemmel. I bilaget står der:

»Der er ikke hjemmel til håndtering af et sådant scenarie i den nuværende lovgivning, hvorfor der meget hurtigt vil skulle tilvejebringes en lovmæssig hjemmel for dette.«

Det fremgår jo af redegørelsen. Altså, det giver jo det her billede af, at alle omkring statsministeren ved, at der er et problem med lovhjemlen – ministerium på ministerium, medarbejder på medarbejder – og den eneste, der ikke får noget som helst at vide, er statsministeren, som ellers er i spidsen for hele håndteringen af den her sag. Og da man bestemmer sig for at aflive minkene, bliver det jo den nationale operative stab, der skal stå for det med politi og militær osv., og så har man rundtomkring statsministeren en viden om, at det, at man sætter alt det i værk, hviler på et ulovligt grundlag.

Kan statsministeren ikke godt se, hvorfor vi andre synes, det ser lidt mystisk ud, og hvorfor der er behov for en tilbundsående undersøgelse, hvor man ikke bare kigger på papirer, men hvor man også har mulighed for at tale med de mennesker, det vedrører?

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men det er jo igen ikke korrekt, det, der bliver sagt. Det er ikke sådan, at de ministre, der er med til mødet i regeringens koordinationsudvalg, er bekendt med, at der ikke er lovhjemmel til den beslutning, der træffes. Det er ikke korrekt. Det er heller ikke korrekt, at de ministre, der deltager i pressemødet, er bekendt med den manglende lovhjemmel – det bliver vi først efterfølgende.

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kl. 14:48

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Vil det sige, at når man har møde i regeringens koordinationsudvalg om sådan en sag som den her og der, som det nu fremgår af redegørelsen, ligger et bilag, der fortæller, at der ikke er lovhjemmel, så er der hverken embedsmænd, der fortæller det, eller ministre, der har læst det bilag?

Kl. 14:48

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Når man lytter til spørgsmålet her, må man jo efterlades i den tro, at det står sort på hvidt i bilaget, at der ikke er lovhjemmel til at træffe den beslutning, vi traf, og det er ikke korrekt.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Så er det hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 14:49

Søren Pape Poulsen (KF):

Det må jeg så bare lige fortsætte i, for nu undsiger statsministeren jo så den her redegørelse, må jeg forstå. For der står sort på hvidt: Model 1 – dvale. Og så kommer det længere nede, at spørgsmålet om hjemmel til aflivning ikke blev bragt op ved mødet, men derimod drøftes spørgsmålet om hjemmel til midlertidig eller varig nedlukning af erhvervet og kompensation i den forbindelse. En varig nedlukning af erhvervet – hvordan kan man så drøfte det, hvis det ikke har noget med hjemmel at gøre? Altså, det forstår jeg simpelt hen ikke. Det må man da have gjort, medmindre det, der står i redegørelsen, er forkert. Det kan selvfølgelig også være.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 14:49

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men der er jo ikke tale om, at regeringen har truffet en beslutning om at nedlukke minkerhvervet i Danmark. Det har vi ikke truffet en beslutning om. Det er ikke den beslutning, der er truffet. Og vi kommer hele tiden tilbage til samme diskussion. Der er politik, og der er jura. Regeringen har ikke truffet en beslutning om at lukke minkerhvervet. Regeringen har truffet en beslutning om, at minkene skal aflives. Det er to forskellige beslutninger.

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 14:50

Søren Pape Poulsen (KF):

Hvis alle mink er aflivet, vil statsministeren så helt seriøst påstå, at man kan sige, at der stadig væk er et minkerhverv i Danmark? Hvis alle mink er aflivet, så er der ikke noget erhverv. Det er dødt og borte. Hvordan kan man finde en eller anden juridisk krog at hænge det op på? Virkeligheden er jo, at de her mennesker fik at vide: Det hele er dødt og borte. Det er diskuteret her: Hvad skulle man gøre ved en varig lukning? En varig lukning er en lukning. Det var den ene ting. Og tempobonus har vi ikke været inde på i dag. Det er jo en ny ulovlighed, der bare fortsætter, og som statsministeren bliver gjort opmærksom på den 13. november af hr. Rasmus Jarlov, der skriver til Statsministeriet, og først den 18. november stopper man det.

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak til hr. Søren Pape Poulsen. Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nu er hr. Søren Pape Poulsen ligesom jeg selv tidligere justitsminister, og når der spørges med jura, bliver man også nødt til at svare med jura. Og det er ikke den beslutning, regeringen træffer.

Når det er sagt, så har regeringen ikke på noget tidspunkt, ikke på noget tidspunkt, sagt, at man bare med et fingerknips – som jeg tror det bliver antydnet – så vil kunne starte en minkproduktion a la den, vi har været kendt for i Danmark, fra den ene dag til den anden. Det ved alle, for den minkproduktion, Danmark er kendt for, og som i øvrigt også har været et meget, meget væsentligt bidrag til dansk økonomi, er en meget, meget særlig minkproduktion. Men når man spørger juridisk, så bliver vi også nødt til at svare juridisk.

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det fru Pernille Vermund.

Kl. 14:51

Pernille Vermund (NB):

Tak. Undskyld, men man skal altså være politiker eller have været i politik i mange år for at kunne acceptere det bavl, der kommer i dag. Det stritter jo i alle retninger – altså, ærlig talt. På pressemødet den 4. november siger statsministeren, at alle mink skal aflives. Fødevarestyrelsen, hæren og politiet sættes i gang – operation minkaflivning kalder hærchefen det. I dag siger statsministeren så, at det ikke var en ordre. Hvis det er sandt, at det ikke var en ordre, så betyder det, at Fødevarestyrelsen, politiet og hæren på eget initiativ og uden lovhjemmel gik i gang med operation minkaflivning. Så skal de ansvarlige selvfølgelig straffes, men i stedet roser statsministeren myndighederne for deres håndtering og for et godt stykke arbejde, og enhver kan jo se, at det ikke hænger sammen. Det er ikke sandheden, vi får at vide i dag. Det *er* og *var* en ordre fra statsministeren, der blev givet den 4. november til Fødevarestyrelsen, til hæren og til politiet, og det *er* statsministeren, der står med ansvaret i hænderne.

Mener statsministeren, at det er i orden, at man lyver for at redde sit eget skind – ærlig talt?

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Statsministeren.

Kl. 14:52

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har ikke behov for at diskutere på den måde og vil i øvrigt ikke opfordre til, at vi gør det i Folketinget. Jeg vil i øvrigt også appellere til, at man, uagtet at der er begået fejl og at regeringen i øvrigt har erkendt det og at man så for nogle partiers vedkommende fortsat er meget uenige med regeringens håndtering af covid-19, herunder minksandalen, ikke samtidig ikke har tillid til vores myndigheder. Og det her vil jeg appellere indgående til. Om det er forsvaret, om det er beredskaberne, om det er politiet, eller om det er andre myndigheder, så har jeg aldrig nogen sinde været i en situation, hvor der har været rejst den tvivl, som der rejses nu. Det vil jeg ikke mene er klogt.

Kl. 14:53

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Pernille Vermund.

Kl. 14:53

Pernille Vermund (NB):

Undskyld, men statsministeren svarer jo simpelt hen ikke på de spørgsmål, der bliver stillet. Det enkle spørgsmål handler om, at når man kommer med forklaringer, som er modsatrettede – præcis som fødevareministeren gjorde, før fødevareministeren måtte gå af – altså når statsministeren nu i dag siger, at det ikke var en ordre, men at man alligevel på pressemødet sagde, at nu sætter vi NOST og Fødevarestyrelsen i gang med at udarbejde den her nødplan, så kan begge dele jo ikke være rigtige. En af de to ting må være falsk, usand, en løgn – hvilken af delene er usand?

Kl. 14:54

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Statsministeren.

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det står klart, at der ikke var lovhjemmel til den beslutning, regeringen traf. Det er et problem. Det er erkendt. Jeg mener også, det er klart, at man på det tidspunkt, hvor de myndigheder, der har ansvaret, bliver bekendt med, at der ikke er lovhjemmel, ikke dér får kommunikeret til minkavlerne – det er også et problem. Det er fejl. Det er beklagelige fejl, og det er selvfølgelig fejl, der vokser i størrelse, fordi vi har at gøre med menneskers livsværk og deres levebrød. Men jeg anerkender grundlæggende ikke præmissen, og jeg vil endnu en gang appellere: Politiske uenigheder til trods bør man i mine øjne bakke op om de myndigheder, der er i Danmark.

Kl. 14:55

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Så er det hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 14:55

Alex Vanopslagh (LA):

Tak for det. Når jeg og mange andre har spurgt statsministeren om, hvorfor statsministeren ikke trak den ulovlige ordre tilbage i det øjeblik, hun fandt ud af, at den var ulovlig, så lyder svaret: Det er, fordi det er mine ministres ansvar. Vi kan jo så konstatere, at de ministre, der havde ansvaret for at trække den ulovlige ordre tilbage, ikke trak den tilbage, i hvert fald ikke effektivt. Den Nationale Operative Stab var stadig ved ulovligt at aflive minkene.

Mener statsministeren, at de forskellige ansvarlige ministre har svigtet deres ansvar i forhold til at trække den ulovlige ordre tilbage, nu, hvor statsministeren siger, at det *er* deres ansvar?

Kl. 14:55

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 14:55

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg mener, det er klart, at der er begået fejl i den her sag. Og jeg vil sige, at vi – måske ulig hvad der er traditionen, i hvert fald hos nogle regeringer – jo ikke har noget problem med at erkende, at fejlen er begået, ej heller med at beklage den. Jeg har stor respekt for, at man ønsker at undersøge det, men jeg har tillid. Jeg har tillid til regeringens ministre, og jeg har i øvrigt også tillid til landets myndigheder. Og så pågår der jo et arbejde nu i Folketinget i forhold til en videre undersøgelse, og det har jeg meget stor respekt for.

Kl. 14:56

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Hr. Alex Vanopslagh.

Kl. 14:56

Alex Vanopslagh (LA):

Så vi skal forstå det sådan, at det er en fejl hos justitsministeren og andre ministre, at de ikke trak den ulovlige ordre effektivt tilbage, men at det ikke er en fejl hos statsministeren, at statsministeren ikke gjorde sine ministre opmærksom på, at de ikke har trukket den ulovlige ordre tilbage. Jeg skal bare lige have det skåret helt ud i pap. For det er jo fair nok. Det er jo egentlig tæt på at være et direkte svar, og det er jeg lidt forbløffet over, men det er vel det, statsministeren siger: at ja, det var en fejl, at den ulovlige ordre ikke blev trukket tilbage, hos de ansvarlige ministre, men at det ikke var en fejl hos statsministeren – det kun var en fejl hos de andre.

Kl. 14:57

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Statsministeren.

Kl. 14:57

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg synes, at man i det spørgsmål – i lighed med hvad vi har hørt i løbet af debatten i dag – lægger forkerte præmisser ind, med hensyn til hvordan opgavefordelingen er i en regering. Det kan man jo så have forskellige holdninger til, men man kan jo ikke stå og sige, at den måde, ministerstyret fungerer på i Danmark og i øvrigt har gjort det igennem mange år, skulle vi så have sat ud af kraft i den her sag.

Mig bekendt har de myndigheder, der har været involveret i det her, beklaget de fejl, der er begået, og det har regeringen også.

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Så er det den sidste korte bemærkning. Den er fra fru Sophie Løhde.

Kl. 14:57

Sophie Løhde (V):

Jeg vil godt spørge til materialet i regeringens koordinationsudvalg, altså den redegørelse, der er oversendt til Folketinget. Der fremgår det på side 8 og 9, at der i regeringens koordinationsudvalg indgik to modeller, nemlig en dvalemodel og en nedlukning af erhvervet. I dag ved vi jo, at regeringen traf beslutning om en helt tredje model. Derfor vil jeg bare høre, om der ikke var nogen papirer om den her ulovlige model i materialet til regeringens koordinationsudvalg, eller om det var noget, regeringen bare fandt på på sit møde i koordinationsudvalget. Og hvis der er papirer på den model, regeringen besluttede, så vil jeg gerne spørge statsministeren, hvorfor redegørelsen er klinisk renset for den model, og hvad der stod om den.

Kl. 14:58

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Værsgo.

Kl. 14:58

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg synes, at man fra Venstres side bliver ved med at signalere, at regeringen har ønsket at begå en ulovlighed, og det er ganske enkelt ikke korrekt. Nu er det jo med fare for, at jeg kommer til at lyde som en, der er ældre, end jeg er, men jeg har dog trods alt været i det her parlament i snart 20 år, og jeg mindes faktisk ikke, at vi over for hinanden betvivler rigtigheden af det, vi siger. Vi kan være uenige om ting, men sådan at betvivle rigtigheden, når vi siger noget, er altså noget nyt. Jeg mener, at den risikovurdering, der lå fra SSI, var klar i sin tale. Det ville være for risikabelt at fortsætte med at have minkproduktion i Danmark. Derfor, af hensynet til folkesundheden og i øvrigt også af hensyn til Danmarks omdømme og ry og rygte og dermed af hensyn til mange andre danskeres arbejdspladser, var det den rigtige beslutning at træffe.

Kl. 14:59

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Fru Sophie Løhde.

Kl. 14:59

Sophie Løhde (V):

Fra en, der også kommer til at lyde ældre, end jeg føler mig – jeg har været medlem af Folketinget i 13 år: Der er ingen, der siger, at regeringen har ønsket at udstede en ulovlig ordre. Vi konstaterer, at regeringen har udstedt en ulovlig ordre, det er et faktum. Men jeg vil gerne gentage mit spørgsmål, for statsministeren svarer notorisk ikke på det. I redegørelsen fra regeringen fremgår det i materialet til koordinationsudvalget, at der var to modeller, nemlig en dvalemodel og en model for nedlukning

af erhvervet. I dag ved vi, at regeringen traf beslutning om en helt tredje model. Hvorfor er redegørelsen klinisk rensset for, hvad der stod om den model, den tredje model, som regeringen altså besluttede, eller var det en model, regeringen bare sad og fandt på, da man traf beslutningen i koordinationsudvalget?

Kl. 15:00

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Værsgo.

Kl. 15:00

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Men når det vurderes juridisk, at regeringen og jeg selv ikke har brudt grundloven, kan det jo ikke nytte noget, at man bare bliver ved med at gentage det. En usandhed bliver ikke sandt, fordi den gentages mange gange.

Kl. 15:00

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger, og nu er der lige tid til en kort afrunding fra ordføreren for forslagsstillerne. Tak til statsministeren, og velkommen til hr. Kristian Thulesen Dahl.

(Ordfører for forespørgerne)

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil selvfølgelig gerne sige tak til hele Folketinget, altså alle Folketingets partier, for at have deltaget aktivt i den her debat, og også tak til statsministeren og justitsministeren for at have stillet sig til rådighed.

Derimod må jeg bare blankt sige, at jeg ikke kan sige tak til statsministeren for det seneste, hun præsterede heroppe fra talerstolen for lidt tid siden. Jeg må erkende, at de ord, jeg kommer til at tænke på, når jeg ser statsministeren heroppe for et øjeblik siden, altså er »pinligt«, og det er »uværdigt«. At begynde at sige, når vi har en debat, en forespørgselsdebat her, der handler om lovbrud, der handler om, at man har aflivet et minkerhverv i Danmark på et ulovligt grundlag – det har vi en forespørgselsdebat om – og forsøge at få det til at handle om, at Folketinget her ikke tager folkesundheden alvorligt, ikke gør det, der skal til, for at bekæmpe corona, synes jeg simpelt hen ikke er rimeligt.

Vi har siden den 11. marts i det her Folketing præsteret det ene efter det andet, hastemøder med kort varsel, vi får ikke de informationer, vi ønsker, men alligevel har vi prøvet at følge med. Vi har accepteret, at regeringen er gået meget langt i den måde, man har håndteret det her på, selv om Folketinget ikke har været taget med på råd, vi har lavet lovgivning og givet regeringen mandat til at gøre usete ting, når det ikke er krigstid, og så skal vi som Folketing høre fra landets statsminister, at det her Folketing ikke kerer sig om folkesundheden og bekæmpelse af corona, fordi vi ønsker at have en forespørgselsdebat om, hvordan regeringen er kommet så galt af sted i forhold til minkerhvervet, som man er.

Jeg må bare sige, at jeg synes, det var grænseoverskridende at høre på, og jeg vil bede statsministeren om at tage det her med i betragtning, når man nu tager rundt i landet, jeg kan forstå, at det bl.a. er til Nordjylland, de kommende dage for at prøve at tale med borgere, altså så lige tage med, hvordan man behandler Folketinget under sådan en debat som den her. Ellers vil jeg sige tak for debatten.

Kl. 15:02

Fjerde næstformand (Trine Torp):

Tak for det. Vi når ikke mere ved den her forespørgsel.

Afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt finde sted torsdag den 26. november 2020.

Så skal vi i gang med spørgetiden, og det betyder også, at mens jeg lige læser et par meddelelser op, må vi have tømt salen for ordførere.
 ...”

9.9.11.2. Beredskaber udarbejdet til brug for statsministerens og justitsministerens deltagelse i forespørgselsdebatten

9.9.11.2.1. Beredskaber til statsministeren

Forud for forespørgselsdebatten blev der i Statsministeriet udarbejdet en tale til statsministeren, som blev godkendt af departementschef Barbara Bertelsen den 24. november 2020 om aftenen, og sendt i opdateret version til statsministeren samme aften kl. 22.23. Talens indhold svarede i store træk til den tale, som statsministeren holdt under forespørgselsdebatten kl. 13.02 og frem.

Der blev tillige udarbejdet et længere QA-katalog: ”Beredskaber til hasteforespørgsel 25. november 2020” til brug for statsministerens deltagelse i forespørgselsdebatten. Beredskaberne angik bl.a. spørgsmålet om, hvorfor statsministeren ikke stoppede aflivning af mink uden for smittezonerne, så snart man blev bekendt med den manglende lovhjemmel, spørgsmålet om hvorvidt myndighederne kunne love en tempobonus, når der ikke var lovhjemmel på plads, statsministerens tilsynspligt mv. Af kataloget fremgår bl.a.:

” ...

1. Handle på manglende lovhjemmel

1.1. Hvorfor stopper statsministeren ikke aflivning af mink uden for smittezonerne, så snart man bliver bekendt med manglende lovhjemmel?

- Som det også fremgår af redegørelsen, og som jeg var inde på i min tale, bliver jeg først gjort bekendt med spørgsmålet om den manglende lovhjemmel søndag den 8. november.
- Fødevareministeren og hans system havde selv taget kontakt til Folketingets partier, og senere samme aften kommunikerede fødevareministeren om den manglende hjemmel i offentligheden.
- I den situation er det helt rimeligt og helt i overensstemmelse med ministerialstyret og tilsynspligten, at statsministeren forventer, at

den ansvarlige ressortminister, ministerens departement og de ansvarlige myndigheder selv træffer de nødvendige foranstaltninger.

- En forventning om, at jeg som statsminister skulle have grebet ind i Fødevarestyrelsens og Fødevareministeriets sagsbehandling og kommunikation til minkavlerne; At jeg skulle have handlet på et brev, jeg ikke kendte til. Det er udtryk for en misforståelse af, hvordan ministerstyret fungerer.
- Det, at en beslutning træffes i et regeringsudvalg med min deltagelse, ændrer ikke på, at det er de ansvarlige myndigheder og den ansvarlige minister, der skal sikre, at en beslutning føres lovligt og rigtigt ud i livet.

1.2. Hvorfor lader du aflivningen fortsætte, når der stadig ikke er hjemmel?

- Det er jeg også blevet spurgt direkte af minkavlere om – skal jeg aflive mine mink eller ej?
- Det siger sig selv, at det skulle have været fuldstændig klart formuleret, at for minkavlerne uden for smitzonerne, der er der tale om en opfordring indtil den rette lovhjemmel er på plads.
- Men risikovurderingen er der jo. En fortsat minkavl under corona er en betydelig risiko for folkesundheden, og derfor ser jeg meget gerne at den opfordring følges.
- Nu afventer vi så, at vi kan få vedtaget lovhjemlen på baggrund af den politiske aftaler der ligger. Og så skal vi gerne have en aftale om fuld erstatning minkavlerne.

1.3. Kan myndighederne love en tempobonus, når der ikke er indgået aftale herom/ lovhjemmel mangler?

- Formålet med tempobonussen har været at give en belønning for en hurtig indsats. Sundhedsmyndighederne har vurderet, at der er en betydelig risiko for folkesundheden ved fortsat minkavl under

en igangværende covid-19-epidemi. Derfor har det været vigtigt for regeringen at nedbringe minkbestanden hurtigst muligt.

- Der, hvor vi står nu, er, at regeringen mandag den 16. november har indgået en politisk aftale med Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet om bl.a. aflivning og tempobonus.
- Jeg er glad for, at der hermed er skabt klarhed for minkavlerne. Og når hjemmelsgrundlaget er på plads, kan bonussen blive udbetalt.
- Der er grund til at sige minkavlerne en stor tak for den indsats, de på trods af en meget svær situation har ydet for at hjælpe myndighederne – og dermed os alle sammen – med at beskytte folkesundheden og også vores samlede eksport af fødevarer.
- I forhold til det juridiske er der jo ikke noget i vejen for, at man som politiker tilkendegiver, at man vil arbejde for at give folk nogle penge, selv om det ikke er vedtaget endnu.
- Det ændrer selvfølgelig ikke på, at myndighederne altid skal vejlede tydeligt og forståeligt om den retstilstand, der er.
- Det burde fra begyndelsen være gjort meget klart i myndighedernes kommunikation til minkavlerne, at der ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivningerne uden for smittezonerne. Det er ikke sket i det her tilfælde. Og det er der grund til at beklage for.

1.4. Hvorfor bliver du ikke orienteret om henvendelsen fra MFVM om behovet for en hastelovsproces tidligere?

- Som det også fremgår af redegørelsen fra den 18. november, bliver en medarbejder i Statsministeriet lørdag den 7. november telefonisk varslet af Miljø- og Fødevarerministeriet om hastelovforslaget.
- Der er herefter løbende kontakt mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevarerministeriet.

- Og da fødevareministeren søndag den 8. november først på aftenen godkender en notits, bliver den herefter forelagt for mig samme aften.

1.5. Hvorfor gjorde Statsministeriet og du ikke mere, da det blev klart, at der manglede hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne?

[Redegørelse]

- Jeg kan henvise til redegørelsen, der er afgivet den 18. november. Som det fremgår af den, så bliver Statsministeriet lørdag den 7. november telefonisk varslet af Miljø- og Fødevareministeriet om et hasteforslag, der bl.a. skal indeholde hjemmel til at slå mink ned i hele landet. Statsministeriet beder Miljø- og Fødevareministeriet om en notits om hastelovforslaget, der kan sendes til Folketinget, og at tage ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces, så der kan sendes et brev om hastelovforslaget til Folketingets formanden den efterfølgende dag.
- Som det endvidere fremgår af redegørelsen, bliver jeg og Statsministeriets departementschef ikke oplyst om denne telefoniske kontakt.
- Der er søndag den 8. november løbende kontakt mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, hvor Statsministeriet følger op på fremdriften i dialogen med ordførerne.
- Da fødevareministeren først på aftenen godkender sagen, forelægges den samme aften for mig. Og brevet om hastebehandling sendes herefter til Folketinget.
- Statsministeriet modtager ikke breve udsendt fra Fødevarestyrelsen eller andre myndigheder til minkavlerne. Statsministeriet bliver om formiddagen mandag den 9. november orienteret om Fødevarestyrelsens brev af 6. november til minkavlerne og om, at man i Fødevareministeriet er i gang med at skrive et nyt brev.
- Reaktionen i Statsministeriet er, som det fremgår af redegørelsen, at det nye brev hurtigst mulig skal sendes, og at det skal koordineres

med Justitsministeriet. Jeg bliver selv orienteret om brevet tirsdag morgen. Her er det nye brev fra Fødevarestyrelsen sendt.

- Det er det, der fremgår af redegørelsen. Har man mere detaljerede spørgsmål hertil, kan der stilles skriftlige spørgsmål.

[Politisk]

- [Men jeg synes egentlig også, at jeg var inde på det i min indledning.
- Som det fremgår af redegørelsen, er det søndag, at jeg forelægges sagen om behovet for hastelovgivning. Det samme gælder min departementschef.
- Da jeg søndag den 8. november sender et brev til Folketingets formand med ønske om hastesbehandling, er den daværende fødevareminister fuldt ud bevidst om den manglende lovhjemmel.
- Fødevareministeren og hans system havde selv taget kontakt til partierne i Folketinget, og senere samme aften kommenterede fødevareministeren den manglende hjemmel i offentligheden. Og lad mig samtidig understrege, at jeg ikke søndag den 8. november bliver oplyst, at der skulle foregå noget ulovligt – f.eks. at myndighederne skulle være i gang med at foretage tvungne aflivninger uden for smittezonerne eller lignende.
- I den situation er det helt rimeligt og fuldstændig i overensstemmelse med ministerstyret og tilsynspligten, at statsministeren forventer, at den ansvarlige ressortminister, ministerens departement og de ansvarlige myndigheder selv træffer de nødvendige foranstaltninger.]

2. Viden om manglende hjemmel

...

2.5. Var det vigtigere for dig at aflive mink, end at loven blev fulgt?

- Det er hævet over enhver tvivl, at det lovgivningsmæssige skal være på plads.

- Men som jeg allerede har sagt, så var regeringen ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel, da beslutningen blev truffet.
- Derfor var beslutningen ikke et valg mellem at aflive mink eller at overholde loven, men det siger sig selv, at myndighederne skal overholde loven. Som jeg også har sagt flere gange, hvis vi havde vidst, at der manglede hjemmel til aflivning i smittezonerne, havde vi dels kommunikeret det offentligt, dels bedt Folketinget om hurtigst muligt at tilvejebringe den fornødne lovgivning. Og oplyst, at det indtil da var en opfordring.
- [Derfor er jeg også tilfreds med, at en række af Folketingets partier er enige om at sikre, at den nødvendige lovgivning kommer på plads.]

...

2.7. Påberåber regeringen sig nødret for at legitimere beslutningen?

- Nej.
- Jeg kan forstå, at nogle har gjort sig overvejelser om, at regeringens beslutning er baseret på nødretsbetragtninger.
- Jeg kan afvise, at det var tilfældet. Jeg kan blot gentage, at da vi behandlede sagen den 3. november, og da vi stod på pressemødet dagen efter, der vidste regeringen ikke, at der manglede lovhjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne.
- Og som jeg også har sagt flere gange, hvis vi havde vidst, at der manglede hjemmel, havde vi dels kommunikeret det offentligt, dels bedt Folketinget om hurtigst muligt at tilvejebringe den fornødne lovgivning.

3. Ansvar for beslutninger

3.1. Hvem har ansvaret for beslutninger koordineret i KU? Og hvilket ansvar har statsministeren?

- Det er helt sædvanligt, at centrale regeringsbeslutninger træffes i regeringsudvalg, f.eks. i regeringens Koordinationsudvalg, Økonomi-

udvalg eller i andre udvalg. Og det er endvidere helt sædvanligt, at statsministre deltager i kommunikationen af sådanne beslutninger.

- Det ændrer imidlertid ikke på, at ansvaret for at føre beslutningerne ud i livet, for at have styr på lovgivningen og på gennemførelsen af beslutningerne ude i virkeligheden hører under de ressortansvarlige ministre og de ansvarlige myndigheder.
- Sådan er det under denne regering. Sådan var det under den tidligere regering. Og under regeringerne før den. Det handler ikke om at skubbe ansvaret fra sig. Det er sådan en regering og det danske ministerstyre fungerer.
- [Det ved spørgeren formentlig også godt. Men jeg kan selvfølgelig godt forstå den politiske interesse i at fremstille det anderledes nu.]

[Juridisk svar]

- Det er jo et juridisk og ikke et politisk spørgsmål. Jeg gengiver derfor noget af det, der står herom i den notits, Justitsministeriet har sendt til Fødevareudvalget den 24. november.
- Deraf fremgår, at regeringsudvalgene er politiske i den forstand, at de ikke rent retligt er tillagt kompetence til at træffe beslutninger på et område, der henhører under en ministers ressortansvar.
- Hvis et regeringsudvalg tiltræder en indstilling i en sag, vil det således fortsat være den ansvarlige fagminister, der efterfølgende formelt træffer beslutningen, og som dermed vil være ansvarlig herfor.
- Det følger af ministerialsystemet, hvorefter den enkelte fagminister er ansvarlig inden for sit eget ressortområde.

3.2. Hvilket ansvar har statsministeren for at føre tilsyn med ministre / myndighedernes opgaveløsning?

- Jeg har godt set henvisningerne til statsministres tilsynspligt og andre betragtninger om en slags kollektivt ansvar for regeringen i denne sag.
- Som jeg var inde på i min indledning, bygger det på nogle helt forkerte forestillinger om, hvordan regeringer fungerer, hvad en statsministers rolle er, og hvor langt nede i udførelsen af politiske beslutninger, en statsminister er og bør være.
- Det, at en beslutning er truffet i et regeringsudvalg med min deltagelse, ændrer ikke på, at det er de ansvarlige myndigheder og den ansvarlige minister, der skal sikre, at beslutningen føres lovligt og rigtigt ud i livet.
- Sådan er det under denne regering. Sådan var det under den tidligere regering.
- Og under regeringerne før den. Det handler ikke om at skubbe ansvaret fra sig. Det er sådan en regering og det danske ministerstyre fungerer.
- [Så har man derudover som statsminister selvfølgelig en pligt til ikke at se passivt til, hvis man er vidende om, at en af ministrene i ens regering handler ulovligt.
- Men i et forløb, hvor jeg bliver oplyst om den manglende lovhjemmel på et tidspunkt, hvor fødevareministeren er opmærksom på det og har meddelt det til Folketingets partier. Og hvor jeg må gå ud fra, at ministeren og myndighederne selv træffer de nødvendige foranstaltninger som følge heraf. Der er det altså helt skudt ved siden af at tale om en tilsynspligt for statsministeren.]

[Juridisk svar]

- Det er jo et juridisk og ikke et politisk spørgsmål. Jeg gengiver derfor noget af det, der står herom i den notits, Justitsministeriet har sendt til Fødevareudvalget den 24. november.

- Deraf fremgår, at regeringsudvalgene er politiske i den forstand, at de ikke rent retligt er tillagt kompetence til at træffe beslutninger på et område, der henhører under en ministers ressortansvar.
- Hvis et regeringsudvalg tiltræder en indstilling i en sag, vil det således fortsat være den ansvarlige fagminister, der efterfølgende formelt træffer beslutningen, og som dermed vil være ansvarlig herfor.
- Det følger af ministerialsystemet, hvorefter den enkelte fagminister er ansvarlig inden for sit eget ressortområde.
- Statsministeren har en ledende stilling i regeringen. Men det indebærer ikke, at der består et overordnelsesforhold, som giver statsministeren adgang til at udstede befalinger til de øvrige ministre.
- Det er samtidig antaget, at der påhviler statsministeren en pligt til tilsyn med de andre ministre. Denne tilsynspligt må anses som en snæver undtagelse til ministerialsystemets ordning, hvorefter hver enkel minister er ansvarlig for sit eget ressortområde.
- Tilsynspligten kan efter Justitsministeriets opfattelse udtrykkes på den måde, at en særligt begrundet formodning om, at en minister har overtrådt ministeransvarlighedsloven, i almindelighed udløser tilsynspligten. Tilsynspligten må i en sådan situation i almindelighed indebære, at en statsminister i hvert fald skal undersøge sagen nærmere. Men der aktiveres ikke en tilsynspligt for en statsminister, der hverken er vidende om eller har bestemte grund til at mistænke, at der hos en anden minister er begået ulovlige forhold.

...”

9.9.11.2.2. Beredskaber udarbejdet til justitsministeren

Forud for forespørgselsdebatten blev der i Justitsministeriet udarbejdet udkast til tale til justitsminister Nick Hækkerup. Udkastet af talen havde et indhold svarende til den indledende tale, som justitsministeren gav under forespørgselsdebatten kl. 13.25, som er gengivet ovenfor i afsnit 9.9.11.1. Af taleudkastet fremgik tillige:

”...

Hvis vi skal føre en sund demokratisk debat, er vi nødt til at have de rigtige præmisser på plads.

Ja, der er klart begået fejl i det her forløb. Det har vi beklaget og undskyldt for. Men regeringen har ikke brudt loven – eller for den sags skyld grundloven.

Regeringen var desuden ikke klar over, at der ikke var hjemmel til at aflive alle mink. Og efter det oplyste har myndighederne som nævnt heller ikke aflivet mink uden for smittezonerne.

Når det er sagt, er det selvfølgelig beklageligt, at myndighedernes samlede ageren i en periode gav minkavlerne uden for zonerne grund til at antage, at de var retligt forpligtet til at påbegynde aflivning af deres mink.

Men jeg vil igen opfordre til, at vi ikke blander jura og politik sammen – og at vi fører den demokratiske debat på de rigtige præmisser.

...”

Der blev tillige udarbejdet et længere beredskabskatalog dateret den 24. november 2020, ”Q&A vedrørende manglende hjemmel til aflivning af alle mink”, til brug for justitsministerens deltagelse i forespørgselsdebatten. Beredskabskataloget indeholdt bl.a. andet spørgsmål til det faktiske forløb og embedsværkets rådgivning, spørgsmål om grundlovsbrud og ulovlig instruks, spørgsmål om ministerialsystemet og ministeransvar, spørgsmål om tempo-bonus, spørgsmål om Rigspolitiets håndtering og endelig spørgsmål om yderligere undersøgelser af forløbet. Af beredskabskataloget fremgår bl.a.:

”...

Spm 4: Har Justitsministeriet handlet med tilstrækkelig omhu i denne sag?

Muligt svar:

- Det er almindeligt, at Justitsministeriet yder rådgivning af andre ministerier. Det betyder ikke, at Justitsministeriet overtager ansvaret

for sagen, men i lyset af sagens gang havde jeg selvsagt gerne set, at mit system havde reageret mere resolut.

Spm 5: Justitsministeriet bliver varskoet af MFVM om, at Fødevarerstyrelsen ikke mener, at der er lovhjemmel til at aflive alle mink i Danmark d. 4/11.

Hvorfor giver man ikke besked videre til Statsministeriet med det samme og får udskudt pressemødet?

Muligt svar:

- I den konkrete situation havde jeg i sagens natur meget gerne set, at også mit system havde handlet mere resolut, eksempelvis ved at sikre, at Justitsministeriets departementschef eller Statsministeriet blev gjort opmærksom på tvivlen om hjemmelsgrundlaget.
- Myndighederne burde selvsagt tidligere i forløbet have kommunikeret helt klart om, at der endnu ikke var hjemmel til at aflive mink også uden for smittezonerne.

...

Spm 10: Er det ikke virkelighedsfjernt at hævde, at der ikke er givet en ulovlig ordre, når det meste af et erhverv har fulgt en ordre fra myndighederne, uden der var lovhjemmel til at udstikke ordren?

Muligt svar:

- Jeg vil gerne understrege, at jeg på ingen måder vil negligere, at der er begået fejl – det er åbenbart for enhver.
- Og myndighedernes kommunikation har givet minkavlerne god grund til at antage, at de var forpligtet til at aflive deres mink uden for smittezonerne.
- Derfor kan regeringen også kun beklage dybt over for minkavlerne.
- Men når nogle bruger den her lejlighed til at beskyldte regeringen for at udstede ulovlige ordrer, er jeg nødt til at gå i rette med det

og prøve at få diskussionen tilbage på sporet. Det skulle have været sagt på pressemødet, at der var et hjemmelsspørgsmål i forhold til aflivning uden for zonerne. Det er beklageligt. Men det er ikke en ulovlig ordre.

...

Spm 13: Burde statsministeren ikke have stoppet aflivningen, da det kom frem, at der ikke var hjemmel?

Muligt svar:

- Grundloven er baseret på et ministerialsystem, der bl.a. indebærer, at hver enkelt minister er ansvarlig for sit eget ressortområde.
- Som en snæver undtagelse antages det, at statsministeren har en tilsynspligt i tilfælde, hvor der er en særligt begrundet formodning om, at en minister har overtrådt ministeransvarsloven.
- Som det fremgår af den redegørelse, der blev oversendt til Folketinget i sidste uge, blev statsministeren orienteret om det lovforslag, der skulle etablere den nødvendige hjemmel til at foretage aflivninger uden for smittezonerne om aftenen søndag den 8. november.
- Men statsministeren får ingen oplysninger om, at der skulle foregå noget ulovligt.
- Jeg har derfor svært ved at se, på hvilket grundlag statsministeren skulle gribe ind på det tidspunkt.
- Hvad angår Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020, var det Fødevareministeriet, der som ansvarligt ressortministerium skulle reagere. Den daværende fødevareminister har beklaget, at han ikke omgående sikrede, at hans ministerium tog kontakt til minkavlerne, og at det blev kommunikeret til offentligheden, at der ikke var hjemmel til aflivninger uden for smittezonerne, da han blev bekendt med den manglende hjemmel.

...

Spm 16: Har statsministeren en særlig tilsynsforpligtelse over for andre ministre?

Muligt svar:

- Grundloven er baseret på det såkaldte ministerialsystem.
- Det indebærer bl.a., at hver enkelt minister er ansvarlig for sit eget ressortområde.
- Grundlovens § 14 forudsætter, at ministre som forvaltningschefer har en selvstændig kompetence inden for deres forretningsområder.
- Afgørelser træffes derfor ikke af regeringen som kollegium, men af de enkelte fagministre.
- Det er almindeligt antaget, at statsministeren som en snæver undtagelse til dette udgangspunkt har en tilsynspligt i tilfælde, hvor der er en særligt begrundet formodning om, at en minister har overtrådt ministeransvarsloven.
- I en sådan situation antages tilsynspligten i almindelighed at indebære, at en statsminister i hvert fald skal undersøge sagen nærmere.
- Jeg kan ikke se, at sagen, som den er beskrevet i redegørelsen, der er oversendt til Folketinget, rejser spørgsmål om, at statsministeren skulle have tilsidesat en tilsynspligt i denne sag.
- Der er tale om et forløb, hvor statsministeren bliver oplyst om den manglende lovhjemmel på et tidspunkt, hvor fødevareministeren er opmærksom på det og meddelt dette til Folketingets partier. Og hvor statsministeren derfor naturligvis må gå ud fra, at ministeren og myndighederne selv træffer de nødvendige foranstaltninger som følge heraf. Der er det altså helt skudt ved siden af at tale om en tilsynspligt for statsministeren.

Spm 17: Kan ministre blive medansvarlige for andre ministres handlinger?

Muligt svar:

- Grundloven er baseret på det såkaldte ministerialsystem.
- Det indebærer bl.a., at hver enkelt minister er ansvarlig for sit eget ressortområde.
- Grundlovens § 14 forudsætter, at ministre som forvaltningschefer har en selvstændig kompetence inden for deres forretningsområder.
- Afgørelser træffes derfor ikke af regeringen som kollegium, men af den enkelte fagminister.
- Efter ministeransvarsloven kan ministre dog efter omstændighederne blive holdt ansvarlige for at medvirke til andre ministres handlinger.
- Ansvar forudsætter, at ministeren forsætligt eller groft uagtsomt har tilsidesat de pligter, der påhviler ham efter lovgivningen og stillingens beskaffenhed.
- Det antages i den statsretlige litteratur, at der ikke i almindelighed vil kunne stilles særlige krav til, at ministeren sætter spørgsmålstegn ved eller selv opsøger nærmere faktuelle oplysninger og/eller juridiske viden.
- Det antages også i litteraturen, at det navnlig ikke vil kunne kræves i tilfælde, hvor der fra embedsværkets side er givet en redegørelse, der ikke bringer problemstillingerne frem i lyset.

Spm 18: Kan myndighederne love en tempobonus, når der ikke er indgået aftale herom?

Muligt svar:

- Formålet med tempobonussen har været at give en belønning for en hurtig indsats.
- Sundhedsmyndighederne har vurderet, at der er en betydelig risiko for folkesundheden ved fortsat minkavl under en igangværende

covid-19-epidemi, og derfor har det været vigtigt for regeringen at nedbringe minkbestanden hurtigst muligt.

- Rent retligt er der intet i vejen for, at man som politiker tilkendegiver, at man vil arbejde for at give folk nogle penge, selvom det ikke er vedtaget endnu. [Det sker f.eks. hvert eneste år omkring denne tid, når partierne spiller ud med finanslovsforslag.]
- Det er ikke et hjemmelsproblem, at en minister informerer om regler eller annoncerer ønsker om at lave reglerne om – f.eks. ved at indføre en tempobonus.
- Noget andet er så, at borgerne efter omstændighederne vil kunne have et erstatningskrav, hvis de har handlet i tillid til et løfte, som ikke indfries. Men det er ikke et hjemmelsproblem i forhold til løftet.
- Og myndighederne skal altid vejlede tydeligt og forståeligt om den retstilstand, der er.
- Det burde fra begyndelsen under alle omstændigheder være gjort meget klart i myndighedernes kommunikation til minkavlerne, at der ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivningerne uden for zonerne. Det er ikke sket i det her tilfælde, og det er der grund til at beklage for.
- Der, hvor vi står nu, er, at regeringen mandag den 16. november har indgået en politisk aftale med Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet om bl.a. aflivning og tempobonus.
- Og når hjemmelsgrundlaget er på plads, kan bonussen blive udbetalt.
...”

Endelig blev der i Justitsministeriet den 25. november 2020 udarbejdet et supplerende beredskabskatalog: ”Supplerende Q&A vedrørende manglende hjemmel til aflivning af mink” til brug for ministerens deltagelse i forespørgselsdebatten, hvoraf fremgik bl.a.:

”...

Om Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020

Muligt svar

- Hvis man læser Justitsministeriets notits af 18. november, kan man læse, at den retlige karakter af brevet giver anledning til tvivl.
- Tvivlen går ud på, om brevet kan kvalificeres som en afgørelse – i form af et påbud fra Fødevarestyrelsen – eller om brevet skal betragtes som en vejledning.
- Hvis brevet er en afgørelse, er det vurderingen, at den forvaltningsretligt er en såkaldt nullitet, dvs. ugyldig, bl.a. på grund af manglende hjemmel.
- Hvis brevet skal anses for vejledning til minkavlerne, er det vurderingen, at vejledningen er objektivt forkert og dermed også i strid med myndighedernes vejledningspligt
- Når man læser konklusionen i Justitsministeriets notits, kan man se, at ministeriet fremhæver vejledningspligten som en af de grundlæggende forvaltningsretlige normer, der er tilsidesat.
- Det ligger i den konklusion, at Justitsministeriet mener, at brevet bør kvalificeres som vejledning – og altså vel at mærke objektivt forkert og mulig erstatningspådragende vejledning – og ikke en afgørelse.
- Men uanset hvad er der to vigtige ting at bemærke:
- For det første er brevet et væsentligt led i dét samlede forløb, som Justitsministeriet i notitsen betegner som kritisabelt og beklageligt. Det er selvsagt alvorligt.
- Men – og det er så den anden pointe – det bliver ikke dermed et grundlovsbrud. Og det gælder, uanset om brevet skal anses for vejledning eller en afgørelse.

- Forkert vejledning – uanset hvor forkert den er – er ikke et grundlovsbrud.
- En ugyldig afgørelse kan man godt vælge at kalde et grundlovsbrud, fordi kravet om hjemmel kan betragtes som et krav på grundlovsniveau. Men i så fald skal vi bruge ordet grundlovsbrud, hver eneste gang en myndighed træffer en forkert afgørelse. Uden sammenligning i øvrigt: Om det så er en byggetilladelse fra kommunekontoret eller et afslag på SU. Det samme gælder afgørelser om aktindsigt, hvor myndighederne har anvendt en undtagelsesbestemmelse forkert.
- Det ligger nok et stykke fra det, de fleste mennesker forstår ved et grundlovsbrud.
- [Det vil spørgeren formentlig være enig i. Men jeg kan da sagtens se den politiske interesse i at fremstille det anderledes nu.]
- Men det ændrer ikke ved, at der er begået fejl i forløbet, som regeringen og myndighederne fuldt fortjent bliver kritiseret for. Det beklager og undskylder regeringen – ikke mindst over for minkavlerne, som står i en meget vanskelig situation

...

Om statsministeren gav en ordre på pressemødet

Spørgsmål 3: Hvorfor bliver justitsministeren ved med at hævde, at statsministeren ikke gav en ordre på pressemødet?

Muligt svar:

- Som der er redegjort for i Justitsministeriets notits af 18. november 2020, er udtalelser på pressemøder ikke omfattet af legalitetsprincipets hjemmelskrav. Derfor kan det ikke være en "ulovlig ordre" – endsize et brud på grundloven.
- Så det er simpelthen ikke rigtigt, at regeringen på pressemøderne den 4. og 5. november 2020 har givet en ulovlig ordre.

- Og i virkeligheden hviler hele den diskussion på nogle bekymrende præmisser.
 - Mener man på den ene side, at en statsminister skal have hjemmel til at komme med en udmelding på et pressemøde?
 - Eller mener man på den anden side i ramme alvor, at en statsminister i Danmark skal kunne stille sig op på et pressemøde og udstede bindende ordrer til befolkningen? Hvilken form for styreform vil det give, hvis en statsministeren kunne udstede ordre til borgerne på pressemøder?
 - Vi kan forhåbentlig blive enige om, at ingen af de to synspunkter er særligt tillokkende.
 - Jeg kunne godt tænke mig, at vi fokuserede debatten på det, den drejer sig om. Og at vi fører den på de rigtige præmisser.
 - Det ændrer selvfølgelig ikke på, at det siger sig selv, at regeringen ikke burde have formuleret sig, som man gjorde på pressemødet, når der ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivningen uden for smittezonerne. Det har regeringen også beklaget.
- ...

Justitsministerens tale og beredskabskataloget dateret den 24. november 2020 blev betinget godkendt af departementschef Johan Legarth den 24. november 2020 kl. 21.11. Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen sendte endelig udgave af tale, beredskabskatalog og nyt supplerende beredskabskatalog til ministersekretær Gustav Schaldemose den 25. november 2020 kl. 11.57.

9.9.12. Samråd med Justitsministeren den 3. december 2020

Den 20. november 2020 stillede Retsudvalget følgende samrådsspørgsmål til justitsminister Nick Hækkerup:

” ...

Samrådsspørgsmål N

Vil ministeren kommentere på, hvordan ministeren har håndteret det fejlagtige action card, da det gik op for ham, at Rigspolitiet ringede rundt med ulovlige instrukser til minkavlerne? Og hvad er ministerens holdning til forløbet? Der henvises til artiklen ”Rigspolitiet fik at vide, at masseaflivning var ulovlig: Skjulte det for minkavlere” fra DR den 18. november 2020 (www.dr.dk/nyheder/politik/rigspolitiet-fik-vide-masse-aflivning-var-ulovlig-skjulte-det-minkavlere).

...”

Samme dag stillede Retsudvalget endvidere følgende samrådsspørgsmål til justitsminister Nick Hækkerup:

”...

Samrådsspørgsmål O

Vil ministeren redegøre for hvilken rolle justitsministeren, Justitsministeriet, rigspolitichefen, Rigspolitiet og andre myndigheder spillede i forhold til at udarbejde og formulere det pågældende actioncard, og derefter igangsætte og stoppe anvendelsen af det pågældende actioncard, herunder oplyse årsagen til at anvendelsen af actioncardet blev stoppet?

...”

Det åbne samråd blev afholdt den 3. december 2020 på Christiansborg – Folketingsåret 2020-21, Retsudvalget, alm. del – Samrådsspørgsmål N og O (besvaret den 3. december 2020) – og transmissionen af samrådet er tilgængelig på Folketingets hjemmeside.

Forud for samrådet blev Rigspolitiet af Justitsministeriet anmodet om at komme med et bidrag til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål N. Af Rigspolitiets bidrag til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål N fremgår bl.a.:

”...

Som leder af NOST har Rigspolitiet bl.a. til opgave at sikre, at de relevante rammer og forudsætninger er til stede for, at NOST så effektivt som muligt kan løse sine opgaver, herunder understøtte den bedst mulige anvendelse af samfundets samlede ressourcer.

...

Da Fødearestyrelsen ikke selv havde den fornødne kapacitet til at kontakte alle minkavlere i zone 3, kontaktede styrelsen den 6. november 2020 om morgenen NOST med anmodning om mandskabsmæssig bistand til at ringe til minkavlere i zone 3 med henblik på at lave aftaler med minkavlerne om optælling af mink for at kunne beregne tempobonus til de ejere, der ønskede at indgå i den udmeldte tempobonusordning. Formålet med opkaldene, som blev foretaget af både Fødearestyrelsen og politiets medarbejdere, var således at søge at indgå en frivillig aftale med den enkelte minkavler om, at en repræsentant for myndighederne på Fødearestyrelsens vegne kunne komme ud og tælle op.

...

På denne baggrund og efter forudgående drøftelser med Fødearestyrelsen oprettede Rigspolitiet om eftermiddagen den 6. november 2020 et call center med medarbejdere fra politiet. Til brug for de opkald, der skulle foretages, udarbejdede Rigspolitiet – som nærmere redegjort for i Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 – et actioncard, der skulle danne grundlag for samtalerne.

...

Efter udarbejdelsen af actioncardet den 6. november 2020 foretog Rigspolitiet en briefing af de medarbejdere, der skulle forestå opringtonerne til minkejerne. Medarbejderne blev i den forbindelse gjort særligt opmærksomme på, at minkavlerne stod i en meget svær situation og derfor kunne være meget påvirkede, hvilket der skulle tages hensyn til i samtalerne.

Selve samtalerne med minkejerne blev gennemført fra den 6. november 2020 til den 8. november 2020. Der har ikke efterfølgende i regi af NOST være gennemført samtaler i henhold til dette actioncard.

6. Ordlyden af den omtalte del af actioncardet skal ses i sammenhæng med den forståelse af grundlaget for aflivningen af mink, som Rigspolitiet havde på tidspunktet for udarbejdelsen af actioncardet. Selv om Rigspolitiet var bekendt med, at hjemmelen til at kræve aflivning af dyr i zone 3 endnu ikke forelå, var det således den helt klare forståelse, at den fornødne hjemmel ville foreligge inden for kort tid.

På denne baggrund var det derfor på tidspunktet for udfærdigelsen af actioncardet vurderingen, at der, i tilfælde af en tilkendegivelse fra minkejerne side om ikke at ville medvirke til optællingen, var behov for at vejlede minkavlerne om, at en manglende medvirken fra minkejerne side således ville indebære, at minkejerne ikke fik del i den udlovede bonus, der for mange minkejere ville være mange tusinde kroner. I stedet ville de – når hjemmelen forelå – kunne forvente, at deres besætning i givet fald ville blive tømt ved myndighedernes foranstaltning.

Rigspolitiet skal i den forbindelse særligt understrege, at det hverken i denne sammenhæng eller i øvrigt har været hensigten at true eller vildlede minkejerne til at aflive mink endsige at afgive et retligt pålæg herom. Tværtimod har udformningen af den udtrykte ”forventning” i formuleringen af actioncardet været båret af et ønske om, at minkejerne kunne overveje deres beslutning under hensyntagen til, at hjemmelen til at kunne kræve aflivning forventeligt ville foreligge inden for kort tid, sammenholdt med at fristen for at opnå tempobonus var ganske kort.

Ordlyden af den omtalte formulering af actioncard var således en opfordring til at overveje den fulde konsekvens af manglende medvirken til optælling, sådan som den på tidspunktet for udarbejdelsen af actioncardet var blevet forstået af Rigspolitiet. På trods af intentionerne bag formuleringen af det nævnte actioncard burde Rigspolitiets actioncard ikke have indeholdt denne formulering, da den – hvis anvendt i telefonsamtaler – kunne medvirke til at give minkavlerne en fejlagtig opfattelse af lovgrundlaget. Dette har Rigspolitiet meget beklaget.

På baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af data i forbindelse med politiets gennemførte samtaler med minkejerne, er det vurderingen, at i alt otte ejere af minkfarme kan have fået oplysninger, som fremgår af teksten ovenfor ”Ved ”NEJ” fra ejer”. Oplysningerne er i sagens natur forbundet med en vis usikkerhed, da de som nævnt beror på en manuel gennemgang af de optegnelser, der er udarbejdet i forbindelse med samtalerne.

De otte minkavlere blev alle den 12. november 2020 telefonisk kontaktet, og i samtalen beklagede Rigspolitiet forløbet og den fejlagtige

information, ligesom Rigspolitiet sikrede sig, at den enkelte minkavler havde modtaget Fødevarerstyrelsens brev af 11. november 2020, samt at den pågældende var bekendt med den gældende retstilstand.

Rigspolitiet skal endvidere understrege, at politiet ikke på noget tidspunkt har medvirket til at give retlige pålæg om og/eller foretage aflivning af mink på zone 3 farme, og at politiet alene har været til stede på zone 3 farme efter aftale med den enkelte minkavler. Der henvises i den forbindelse tillige til, at Rigspolitiet, således som det fremgår af Miljø og Fødevarerministeriets redegørelse af 18. november 2020, ved en mail af 7. november 2020 præciserede over for de fire regionale beredskabsstabe, at der ikke er lovhjemmel til at gå ind på zone 3 farme uden samtykke fra ejeren.

...”

Justitsminister Nick Hækkerup oplyste under samrådet den 3. december 2020, at Rigspolitiet stod for at udarbejde actioncardet. Han vidste ikke, hvilke medarbejdere i Rigspolitiet som havde udarbejdet actioncardet, men rigspolitichef Thorkild Fogde var ikke inde over udarbejdelsen af actioncardet. Ingen fra Justitsministeriets departement var involveret i formuleringen af actioncardet, og hverken han eller Justitsministeriet havde besluttet, at Rigspolitiet skulle udarbejde actioncardet. Han oplyste videre, at politiet var klar over, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink i Danmark aflivet, men politiet var sikre på, at lovhjemlen snart ville være på plads. Han kendte ikke til oplysninger om, at nogen skulle have oplyst Rigspolitiet om, at de kunne se bort fra den manglende hjemmel.

Justitsministeren oplyste videre på samrådet, at han ikke huskede, hvornår han blev opmærksom på den manglende lovhjemmel, men at det måtte være sket den 7. eller 8. november 2020.

9.9.13. Spørgetime med statsministeren den 8. december 2020

Den 6. december 2020 bragte dagbladet BT en artikel om forløbet i forbindelse med miljø- og fødevarerminister Mogens Jensens afgang, hvori der var en omtale af stabschef i Statsministeriet Martin Justesens rolle, ligesom uddrag af den ovenfor i afsnit 9.7.1.28 omtalte korrespondancen den 10. november 2020 mellem Miljø og Fødevarerministeriets pressechef Bjarke Kamstrup, særlig

rådgiver Søren Andersen, departementschef Henrik Studsgaard, afdelingschef Tejs Binderup og kontorchef Paolo Drostby, var gengivet. Af artiklen fremgik:

”VILDT DOBBELTSPIL

Fortrolige mails afslører, at Mogens Jensen blev styret af Mette Frederiksens stabschef.

Udadtil har Mette Frederiksen igen og igen placeret altansvar for håndteringen af minksagen på den nu detroniserede eksminister Mogens Jensen.

»Jeg har selvfølgelig en forventning om, at den sag bliver håndteret af den ansvarlige minister,« sagde hun 10.november efter en ophedet debat om sagen i Folketinget.

Men nu viser det sig, at håndteringen af minkskandalen i kulissen blev styret af Statsministeriet. For det var Mette Frederiksens højre hånd, stabschef Martin Justesen, der instruerede Mogens Jensen i, hvad han skulle sige til sit forsvar. Det afslører en række dybt fortrolige mails, som B. T. er kommet i besiddelse af.

De fortrolige mails er sendt mellem Mogens Jensens nærmeste rådgivere den 10.november.

Minkskandalen er på det tidspunkt tophistorien i alle medier, og presset øges på både fødevareministeren og statsministeren.

Mette Frederiksen er indkaldt til at svare på kritiske spørgsmål fra både blå og røde politikere.

Og i Mogens Jensens ministerium er hans øverste embedsmænd og rådgivere i fuld gang med krisehåndtering.

Det skyldes, at han i pressen angribes for at give to vidt forskellige forklaringer i minksagen.

Først sagde han, at regeringen besluttede, at det hastede, og man derfor ikke kunne afvente ny lovgivning, før man krævede alle landets mink aflivet.

Og nu, tirsdag morgen, har han udtalt, at han før mink-pressemødet 4. november slet ikke var orienteret om, at der manglede ny lovgivning.

For at finde en passende forklaring på de to modstridende udtalelser, skriverpressechef Bjarke Kamstrup en mail til Mogens Jensens spin-doktor og departementschef klokken 9.47: »Kære alle fire. Der er efterhånden en del, der er begyndt at sammenligne citatet fra i søndags med udmeldingen i dag,« indleder pressechefen og overstreger den del af ministerens citat fra søndag, der nu udgør et problem: »Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning.

Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud.« Derefter fortsætter pressechefen: »Det betyder jo, at vi vidste det, da vi meldte ud? Hvorfor (hvordan, red.) forklarer vi forskellen? Svar haster! Vi kan ikke lave flere interview, før vi har svar på det.« Klokken 10.10 giver pressechefen selv sit førstebud på et svar, som Mogens Jensen kan give: »Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente, man kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte ud til minkavlerne fredag.« Det er et svar, som uddyber og præciserer den første udtalelse, og som samtidig placerer ansvaret for fejlen hos embedsværket. Dermed kan det være med til at redde Mogens Jensen.

Kort tid efter, klokken 10.16, har departementschef Henrik Studsgaard godkendt formuleringen med et par tilføjelser.

Ikke det sidste ord

Men det skal vise sig, at Henrik Studsgaard på trods af at være øverste embedsmand i ministeriet ikke har det sidste ord. For Mette Frederiksens stabschef, Martin Justesen, har et andet ønske til, hvad Mogens Jensen skal sige. Det afslører den næste mail fra Mogens Jensens spin-doktor, Søren Andersen: »Justesen ønsker ikke, at vi går ind i hvert ene-

ste tvivlsspørgsmål. Jeg mangler stadig endeligt go, men tror, vi lander på noget i denne retning: Det er tydeligt, at der er begået fejl i dette forløb. Derfor har jeg også nu iværksat en redegørelse, som skal afdække hele forløbet. Jeg kan kun gentage, at jeg ikke var bekendt med, at der manglede lovhjemmel, da jeg meldte beslutningen, om at alle mink skal aflives, ud. Det beklager jeg, og så ser jeg frem til at få en dialog med Folketingets partier, når vi har en redegørelse på plads.« Altså et svar, hvor den sætning, der placerer ansvaret hos embedsværket, er fjernet.

Og det er ordlyden af dette sidste svar, der skrives ind i en pressemeddelelse, som Mogens Jensen samme dag sender ud. Meldingen fra Mette Frederiksens stabschef, der overleveres via spindoktor Søren Andersen, bliver sendt klokken 10.57.

To timer og 43 minutter senere, klokken 13.40, er Mette Frederiksen en del af en ophedet debat i Folketingssalen, hvor hun svarer på kritiske spørgsmål om minkskandalen fra både røde og blå politikere.

Hvorfor er der ikke sammenhæng mellem det, fødevareministeren siger den ene og den anden dag, lyder et af spørgsmålene. Under debatten svarer Mette Frederiksen, at» hvad angår myndighedernes håndtering af den her sag konkret, bliver jeg nødt til at henvise til fødevareministeren«, og hun ser gerne en undersøgelse af hans ministerium: »I forhold til hvad der er kommunikeret fra fødevaremyndighederne og fra Fødevareministeriet, er det i vores øjne helt naturligt, at vi igangsætter en redegørelse, sådan at Folketinget og i øvrigt resten af Danmark kan få at vide, hvad der præcis er foregået,« siger Mette Frederiksen.

Ifølge Frederik Waage, professor i forfatnings- og forvaltningsret på Syddansk Universitet, viser den fortrolige mailkorrespondance en ny side af minksagen.

»De interne mails viser, at statsministerens stabschef har haft afgørende indflydelse på, hvad Mogens Jensen skal sige til sit forsvar,« siger Frederik Waage og uddyber: »Når statsministerens stabschef på de indre linjer styrer fødevareministerens udtalelser, viser det naturligvis, at man i Statsministeriet i høj grad også anser sagen for Mette Frederiksens problem.« »Hun sad for bordenden, da beslutningen om at aflive

alle mink blev taget, og nu styrer hendes stabschef så oprydningsarbejdet fra centralt hold,« siger Frederik Waage med henvisning til, at beslutningen om at aflive alle landets mink blev taget på et møde i regeringens Koordinationsudvalg, hvor Mette Frederiksen er formand.

B. T. har spurgt Mette Frederiksen, hvorfor Mogens Jensens svar skulle ændres. Hun har ingen kommentarer.

Partierne er i disse uger i gang med at diskutere, hvordan en undersøgelse af hele minksagen skal foregå.

...

”Når statsministerens stabschef på de indre linjer styrer fødevareministerens udtalelser, viser det naturligvis, at man i Statsministeriet i høj grad også anser sagen for Mette Frederiksens problem Frederik Waage, professor i forfatnings- og forvaltningsret på Syddansk Universitet.

B. T. har spurgt Martin Justesen: Hvorfor blandede du dig i, hvad Mogens Jensen skulle udtale? Hvor mange andre gange har du blandet dig i Mogens Jensens håndtering af minksagen? Var Mette Frederiksen involveret, da du fortalte, hvad du ville have, Mogens Jensen skulle udtale? Martin Justesen har ingen kommentarer.

Det har departementschef Henrik Studsgaard og pressechef Bjarke Kamstrup heller ikke.

Søren Andersen er ikke vendt tilbage på B. T. s henvendelse.”

Der blev den 8. december 2020 afholdt udvidet spørgetime med statsministeren, hvorunder hun bl.a. blev stillet spørgsmål om regeringens orientering af Folketinget, herunder Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020, ligesom hun blev stillet spørgsmål om dagbladet BT's presedækning.

Den 8. december 2020 kl. 12.50 sendte kontorchef Karen Nilaus ”QA-pakke” til brug for spørgetimen kl. 13.00 til Statsministeriets ministersekretariat og med kopi til blandt andre departementschefsekretær Iren Mirmojtahedi og departementsråd Christian Liebing og departementsråd Pelle Pape, og med

teksten: "Sidste pakken. Resten kan ikke nås". Af QA-pakken fremgik bl.a. følgende om mink:

"...

Beredskaber til spørgetime den 8. december 2020

B0. Generel linje

Q: Generel linje

A:

- Regeringen fik den 3. november en klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne. En risikovurdering vi ikke kunne sidde overhørig. Derfor traf regeringen den svære – men nødvendige beslutning om, at alle mink i Danmark måtte aflives. Alt andet ville have været uansvarligt.
- Det ændrer ikke på, at der er begået beklagelige fejl i denne sag. Det er lagt åbent frem i den redegørelse, som den daværende fødevareminister har oversendt til Folketinget.
- Det er hævet over enhver tvivl, at det lovgivningsmæssige skal være på plads.
- Men som jeg allerede har sagt, så var regeringen ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel, da beslutningen blev truffet.
- Hvis vi havde vidst, at der manglede hjemmel til aflivning uden for smittezonerne, havde vi dels kommunikeret det offentligt, dels bedt Folketinget om hurtigst muligt at tilvejebringe den fornødne lovgivning. Og oplyst, at det indtil da var en opfordring.
- Den tidligere fødevareminister har allerede taget konsekvensen af sagen og er trådt tilbage. Og der vil blive igangsat en uafhængig undersøgelse. [Rammerne for den drøftes lige nu mellem partierne i Folketinget.

B1. SSI's anbefaling vedr. mink

Q: SSI har tydeligt skrevet i høringen til L77, at det ikke var SSI, der anbefalede aflivning af alle mink i Danmark, og at SSI slet ikke blev bedt om at komme med løsninger. Hvorfor har STM så sagt, at beslutningen blev truffet på baggrund af anbefalinger fra myndighederne og SSI?

A:

- Som det også fremgår af redegørelsen, var det regeringen, der traf beslutningen om at aflive alle mink. Beslutningen blev truffet på baggrund af Statens Serum Instituts risikovurdering, som også Sundhedsstyrelsen bakkede op om.
- Statens Serum Instituts risikovurdering den 3. november var meget klar: "En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner."
- Jeg hæfter mig desuden ved, at Statens Serum Institut og Sundhedsstyrelsen har udtrykt opbakning til regeringens beslutning ved flere lejligheder.

Baggrund

Statens Serum Institut har den 26. november sendt et høringssvar til L77, hvor bl.a. følgende fremgår:

" (...) det bemærkes, at det ikke er SSI, der har foreslået, at aflivning af mink, hvilket kan være opfattelsen med den nuværende opbygning af afsnittet. Det skal i den forbindelse understreges, at SSI med sin Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl af 3. november 2020 alene har foretaget en risikovurdering ift. human sundhed, hvis minkavlere efter aflivning af smittede dyr eller pelsning i 2020-sæsonen fortsætter minkproduktionen ind i 2021 som normalt. SSI har således ikke givet forslag til mulige løsninger"

Sundhedsministeriet har endvidere bekræftet, at Statens Serum Institut ikke blev anmodet om forslag til mulige løsninger, men alene om at lave en risikovurdering.

Udtalelser fra sundhedsmyndighederne

Artikel i Berlingske 25. november 2020:

”I en uddybende mail til Berlingske understreger direktør Kåre Mølbak dog, at avlsmink indgår »i den samlede population af mink, som vi er bekymret for, og som indebærer en betydelig risiko for folkesundheden«. »På denne baggrund var den danske beslutning om at aflive alle mink en naturlig konsekvens af risikovurderingen af 3/11-2020. SSI blev dog ikke anmodet om forslag til håndtering, men alene en risikovurdering ift. human sundhed såfremt minkproduktionen fortsatte ind i 2021 som normalt«, skriver Kåre Mølbak til Berlingske.

(...)

»Jeg synes, at det fremgår klart og tydeligt, at man i risikovurderingen har en bekymring vedrørende avlsdyrene, der hænger sammen med den generelle bekymring i forhold til minkproduktion,« siger Kjeld Møller Pedersen fra Syddansk Universitet.

(...)

Sammenholdt med udtalelser fra blandt andet Tyra Grove (SSI) er det mit klare indtryk, at SSI bakker op om at aflive alle mink. Også avlsdyr. Én ting er også, hvad der står skriftligt. Noget andet er den mundtlige fremstilling, og her står det 100 procent klart, at SSI har vist sin opbakning til regeringens beslutning,« siger Kjeld Møller Pedersen.

Tyra Krause (SSI) på pressemødet den 7. november:

”Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det er den helt rigtige beslutning, der er truffet i Danmark om dels at slå minkbestanden ned, men også at træffe alle disse særlige forholdsregler i Nordjylland.”

Søren Brostrøm den 1. december:

”Det har været altafgørende, at vi fik håndteret minksituationen () Det har været altafgørende for at bevare vores epidemikontrol. Jeg skylder en tak til minkavlere og til myndigheder.”

B2. Nedsættelse af undersøgelseskommision

Q: Det er tydeligt, at der er brug for en ny undersøgelse af minksagen. Hvorfor vil STM ikke være med til at nedsætte en hurtigt arbejdende undersøgelseskommision?

A:

- Foreløbig ligger der en redegørelse for forløbet.
- Og så har der desuden været ønske om en uvildig undersøgelse af forløbet. Det har regeringen allerede tilkendegivet, at vi bakker op om.
- Der er en drøftelse i Folketingets Udvalg for Forretningsordenen om, hvordan sådan en undersøgelse skal tilrettelægges.
- Den proces synes jeg, at vi skal respektere.

Baggrund

Udvalget for Forretningsordenen drøfter lige nu, hvilken undersøgelsesform der skal anvendes i en uvildig undersøgelse af minkforløbet. En samlet opposition har givet udtryk for, at de ønsker en hurtigt arbejdende undersøgelseskommision, mens RV ønsker en ny parlamentarisk undersøgelsesform, som der pågår bilaterale drøftelser mellem RV og regeringen om mulighederne for. SF og Enhedslisten har indtil videre støttet en advokatundersøgelse.

B3. Justitsministeriets kontakt til pressen om mink

Q: *Mener STM, det er i orden, at Justitsministeriets embedsmænd har ringet rundt til journalister for at få dem til at rette ordvalg i artikler? Og hvem har bedst juristerne om at gøre det?*

A:

- Som jeg forstår det, har Justitsministeriet adresseret de påstande om bl.a. grundlovsbrud, som efter Justitsministeriets faglige vurdering er forkerte.
- [Det har Justitsministeriet så vidt jeg forstår gjort ved at forklare, hvad der ligger til grund for ministeriets vurdering.]
- Men jeg må i øvrigt henvise til, at spørgsmål om dialog mellem ansatte i Justitsministeriet og konkrete medier stilles til justitsministeren.
- [Der er også allerede stillet spørgsmål fra Folketinget til justitsministeren herom.]

[Internt: Det vurderes, at statsministeren ikke skal gå ind i spørgsmålet, men i stedet henvise til justitsministeren.]

Baggrund

Der har været en række historier i medierne om, at embedsmænd har ringet til journalister for at irettesætte sprogbrugen i omtalen af mink-sagen. Pia Kjærsgaard (DF) har i den forbindelse udtalt til en artikel i Politiken bragt den 1. december 2020, at der er tale om censur og et påbud.

Pia Kjærsgaard udtaler endvidere i artiklen, at hun nu vil kalde statsministeren i samråd om sagen i Udvalget for Forretningsordenen i statsministerens egenskab af at være pressens minister.

Statsministeren har som opfølgning herpå modtaget samrådsspørgsmål A samt spørgsmål 2-4 til skriftlig besvarelse om sagen fra Udvalget for Forretningsordenen efter ønske fra Pia Kjærsgaard. Statsministeren har den 3. december 2020 besvaret de tre spørgsmål til skriftlig besvarelse ved at anmode om, at spørgsmålene, der vedrører kontakt mellem ansatte i Justitsministeriet og forskellige medier, stilles til justitsministeren som den ansvarlige ressortminister. Samme dag har statsministeren sendt et brev til Udvalget for Forretningsordenen, hvori statsministeren

med samme begrundelse anmoder Udvalget om at stille samrådsspørgsmål A til justitsministeren.

Statsministeren har herudover modtaget spørgsmål S 507 om samme emne. Spørgsmål er endnu ikke besvaret.

Justitsministeren har modtaget to spørgsmål fra Retsudvalget om sagen, hhv. REU spørgsmål nr. 299 og 300 stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF), der heller ikke er besvaret endnu.

...

B6. Politiets actioncard om mink

Q: *Hvornår vil STM svare på, hvordan det kunne gå til, at Rigspolitiet udformede et actioncard med den ordlyd og lod medarbejdere tage det i brug, selv om man vidste, at det ikke var lovligt at kræve alle mink aflivet?*

A:

- Rigspolitiet har givet udtryk for, at actioncardet ikke burde have indeholdt formuleringer, som kunne give minkavlere grund til at antage, at myndighederne kunne gennemtvinge aflivningen. Det har Justitsministeriet også erklæret sig enig i.
- Og jeg kan forstå, at Rigspolitiet har beklaget. Nu er det tid til at se fremad igen, og mod den vigtige indsats, der er op til julen og nytåret.
- Regeringen bakker op om den uvildige undersøgelse, der lige nu drøftes i Folketingets Udvalg for Forretningsordenen. Som justitsministeren også har sagt, finder jeg det naturligt, at både Rigspolitiets og øvrige myndigheders rolle indgår i en sådan undersøgelse.
- [For nærmere spørgsmål om sagen må jeg henvise til justitsministeren, der er den ressortansvarlige minister.]

Baggrund

Berlingske har bl.a. den 1. december 2020 bragt en artikel om actioncardet under titlen:

"Tavsheds lov har ramt sagen om Rigspolitiets talepapir til minkavlere". Rigspolitiet har i den forbindelse udtalt, at: "Da der lige nu pågår drøftelser af, om der skal udarbejdes en undersøgelse af forløbet, har vi for nuværende ikke yderligere kommentarer."

B7. Mink og kompensation

Q: *Synes statsministeren, at det er rimeligt, at minkavlerne ikke har fået vished om deres erstatning endnu her mere end fire uger efter ordren blev givet?*

A:

- Det ligger regeringen meget på sinde at skabe klarhed om erstatningen til de danske minkavlere hurtigst muligt.
- Der foregår i øjeblikket forhandlinger i Erhvervsministeriet med partierne i Folketinget. Der vil komme en udmelding, så snart der ligger en aftale.
- Vi skylder de danske minkavlere, at de får en god, gennearbejdet aftale. Det knokles der for netop nu.

B8. Ansættelsesretlige konsekvenser

Q: *Du har igen og igen sagt, at der er blevet begået fejl i embedsværket i forbindelse med minksagen. Alligevel virker det ikke til at have konsekvenser. Departementschef Henrik Studsgaard er stadig departementschef. Statsministeriets departementschef er stadig departementschef. Mener STM virkelig, at der ikke er nogen, som skal holdes ansvarlig for denne her skandale?*

A:

- Der er begået fejl i sagsbehandlingen i det samlede forløb. Det har den daværende fødevareminister også allerede taget konsekvensen af.

- Derudover har den daværende fødevareminister oversendt en detaljeret redegørelse for forløbet. [Og regeringen bakker op om, at der nu iværksættes en uafhængig undersøgelse af sagen.]
- Jeg er derfor ikke enig i præmissen om, at sagen ikke har haft nogen konsekvenser.
- I forhold til konkrete embedsmænds ansættelsesforhold mener jeg af principielle grunde, at personalespørgsmål ikke er noget, vi drøfter i salen.
- [Det er nu en gang sådan, at det er ministrene, der står til ansvar over for Folketinget, mens embedsmændene står til ansvar over for ministeren.]
- [Det er også den holdning, som tidligere regeringer har indtaget.]

...

B10. STM involvering i FVM-presse

Q: Når statsministerens stabschef bestemmer, hvad ministrene skal sige og kommunikere, er det så ikke statsministeren, der har ansvaret for sagen?

A:

- At der sker en koordination mellem ministerier i sager med stor mediemæssig interesse er helt normalt.
- Ministerier drøfter og koordinerer løbende indholdet af bl.a. presseudtalelser med hinanden. Det går jeg ud fra også var tilfældet under den tidligere regering og regeringerne før den. Det er hverken nyt, overraskende eller på nogen som helst måde et problem.
- At der sker en sådan koordination ændrer ikke på ansvarsfordelingen mellem ministerierne.
- Jeg anerkender derfor simpelthen ikke præmissen for spørgsmålet - at der skulle være noget forkert eller usædvanligt i, at en presseudtalelse har været drøftet mellem ministerierne.

- Og jeg anerkender heller ikke en præmis om, at det skulle vise noget nyt om Statsministeriets eller min rolle i sagen
- [Og så vil jeg i overensstemmelse med helt sædvanlig praksis ikke gå ind i diskussioner eller redegøre for intern korrespondance i ministerierne].

Baggrund

Den 6. december 2020 har BT bragt en række artikler om Statsministeriets involvering i Fødevareministeriets presseudtalelse den 10. november 2020, der adresserer kritikken af Fødevareministerens modstridende forklaringer om viden om manglende hjemmel. Det fremgår af artiklerne, at Mogens Jensens daværende særlige rådgiver, Søren Andersen, havde været i kontakt med Martin Justesen om linjen. Det fremgår endvidere, at den internt godkendte linje ændres efter drøftelse med Martin Justesen.

I artiklen kritiserer V og KF Statsministeriet rolle i sagen.

Sofie Løhde (V) citeres i artiklen for følgende udtalelse: "Det er en meget alvorlig situation for statsministeren. Hun har gentagne gange givet offentligheden og de folkevalgte indtryk af, at hun da bestemt ikke har blandet sig i den sag.", "Nu viser hemmelige mails, at det er statsministerens egen stabschef, som har styret det. Og derfor står det nu klart, at det er statsministeren, som har ansvaret for lovbruddet og den demokratiske skandale. Og hun kan ikke længere skyde skylden på sine ministre." og "Med de her hemmelige mails som B.T. er kommet i besiddelse af, kan jeg ikke se nogle argumenter for, at de røde støttepartier kan holde hånden over statsministerens lovbrud og ageren længere."

Søren Pape Poulsen (KF) citeres for følgende udtalelser:

"Når Statsministeriet direkte siger, hvad Mogens Jensen skal gøre, så bærer statsministeren også selv ansvaret for handlingen. Så klokkeklart er det," og "Jeg håber meget, at Radikale Venstre vil bakke op om en kommissionsundersøgelse. Når vi ikke kan stole på, hvad statsministeren siger, så er det jo svært at se andre muligheder."

Dansk Folkeparti har varslet, at man vil kalde statsministeren i samråd som opfølgning på artiklerne. Samrådet forventes at kunne afvises med henvisning til, at sagen vedrører Fødevareministeriets besvarelse af en pressehenvendelse og derved henhører under fødevareministeren. Det ændrer ikke herpå, hvis der har været koordination med andre ministerier. Endvidere er der ifm. folketingssspørgsmål praksis for af principielle grunde ikke at redegøre nærmere for regeringsintern kommunikation mv.

Artiklerne er bragt på baggrund af en række fortrolige mails, som BT er kommet i besiddelse af. Det er angiveligt sket ved, at materialet ved en fejl er blevet sendt til journalisten i forbindelse med behandlingen af en aktindsigtssag i Fødevareministeriet.

B12. Parlamentariske undersøgelser

Q: Viser mink-sagen ikke, at der er behov for at kunne gennemføre parlamentariske undersøgelser?

A:

- Som det fremgår af forståelsespapiret, skal der følges op på den beretning, Udvalget for Forretningsordenen afgav om parlamentariske undersøgelser.
- Det har vi selvfølgelig tænkt os at gøre.
- Hvad angår den konkrete sag må jeg henvise til, at der lige nu pågår en drøftelse i Folketingets Udvalg for Forretningsordenen om, hvordan forløbet kan undersøges på en uvildig måde. Det bakker regeringen op om. Den proces synes jeg, at vi skal respektere.

Baggrund

Om parlamentariske undersøgelser

Indførelse af parlamentariske (efterforsknings)undersøgelser blev drøftet i UFO i foråret 2019, hvor et flertal (S, V, LA og KF) pegede på en

række betænkeligheder ved indførelse af parlamentariske undersøgelser, som der i givet fald ville skulle arbejdes videre med. Det gælder både med hensyn til principielle overvejelser om forholdet mellem Folketinget, regeringen og embedsmændene, tilliden i offentligheden og i det politiske liv til sådanne undersøgelser, retssikkerheden for de involverede og beskyttelsen af regeringens interne dokumenter.

I forståelsespapiret er anført under overskriften ”Styrke det danske demokrati”, at der bl.a. skal ”følge[s] op på den beretning, Udvalget for Forretningsordenen i Folketinget afgav om parlamentariske undersøgelser”

Om proces for undersøgelse af mink-sagen

Udvalget for Forretningsordenen drøfter lige nu, hvilken undersøgelsesform der skal anvendes i en uvildig undersøgelse af minkforløbet. En samlet opposition har givet udtryk for, at de ønsker en hurtigt arbejdende undersøgelseskommision, mens RV ønsker en ny parlamentarisk undersøgelsesform, som der pågår bilaterale drøftelser mellem RV og regeringen om mulighederne for. SF og Enhedslisten har indtil videre støttet en advokatundersøgelse.

B13. Hvorfor ikke nævne mink i din indledning

Q: *Hvorfor har statsministeren ikke nævnt minkforløb i sin indledning?*

A:

- Regeringen har fremlagt en redegørelse samt svaret på et meget stort antal samråd og spørgsmål fra både Folketinget og medier om mink. Og flere følger den kommende tid.
- Det er naturligt og helt legitimt, at der er mange spørgsmål til forløbet.
- Men samtidig er det vigtigt, at vi nu holder fokus på håndteringen af den alvorlige situation med stigende smitte, som vi befinder os i,

og som hele regeringen og alle myndigheder er fuldt optaget af at håndtere.

- [Der pågår som bekendt en drøftelse i Folketingets Udvalg for Forretningsordenen om, hvordan en uvildig undersøgelse af forløbet skal tilrettelægges.]

Baggrund

På baggrund af høring af de relevante ministerier (JM, FVM, MIM, FMN, EM, FM) er antallet af besvarede hhv. samråd, folketingsspørgsmål og forespørgsler om mink i perioden 4. november – 4. december opgjort til:

Samråd:10

Folketingsspørgsmål: 267 (omfatter også foreløbigt besvarede spørgsmål)

Forespørgsler og høringer: 2

Hertil kommer et meget stort antal spørgsmål mv., som er besvaret efter den 4. december eller hvor besvarelse udestår, samt løbende besvarelse af pressehenvendelser mv.

B14. FVM's viden om manglende hjemmel

Q: Det er nu kommet frem, at fødevareministeren kendte til manglende lovhjemmel allerede den 6. november. Kan vi stole på noget af det, der står i redegørelsen?

A:

- Jeg finder ikke anledning til at kommentere på interne mødereferater og forskellige synspunkter om, hvad man måtte kunne udlede heraf.
- Der er afgivet en redegørelse om forløbet. Den daværende fødevareminister er trådt tilbage. Og lige nu pågår en drøftelse i Folketingets

Udvalg for Forretningsordenen om, hvordan forløbet kan undersøges på en uvildig måde. Det bakker regeringen op om.

- [Den proces synes jeg, at vi skal respektere.]

Baggrund

BT har den 8. december 2020 bragt en artikel, der beskriver et for offentligheden hidtil ukendt møde fredag den 6. november. Det fremgår således, at BT er kommet i besiddelse af et fortroligt referat fra mødet.

Det fremgår endvidere, at den daværende fødevareminister, Mogens Jensen, deltager på mødet sammen med sin departementschef, pressechef og spindoktor.

Følgende sætning fra referatet fremhæves i artiklen: "Der skal tilvejebringes tilstrækkelig hjemmel til at kunne håndtere besætningerne uden for zonerne", og det fremhæves, at sætningen står under overskriften "Kompensationssporet".

Artiklen stiller sig kritisk over for redegørelsens oplysning om, at den daværende fødevareminister først får kendskab til den manglende hjemmel lørdag den 7. november, idet det angives at kunne udledes af referatet, at spørgsmålet allerede har været oppe på mødet den 6. november.

I et skriftligt svar skriver Fødevareministeriet til B.T., at *'hjemlen, der omtales i de interne noter, handler om hjemmel til at udbetale erstatning til ramte minkavlere og ikke hjemmel til aflivning af mink'*.

Hvad angår kompensationshjemlen forklarer juraprofessor Sten Bønsing til BT, at hvis man går ud fra, at spørgsmålet om manglende hjemmel i referatet udelukkende handler om kompensation, er det stadig et problem for regeringen, *"for samme dag sender de et brev ud til minkavlerne, hvor de lover kompensation og bonus for hurtig aflivning. Og det skal man jo ikke gøre, når man ikke har lovhjemmel på plads"*.

Artiklerne er bragt på baggrund af en række fortrolige mails, som BT er kommet i besiddelse af. Det er angiveligt sket ved, at materialet ved en fejl er blevet sendt til journalisten i forbindelse med behandlingen af en aktindsigtssag i Fødevareministeriet.

...

Spørgetimen er gengivet i Folketingstidende 2020-2021, Tillæg F, møde 31, kl. 13.00f. Heraf fremgår bl.a.:

"31. møde

Tirsdag den 8. december 2020 kl. 13.00

Dagsorden

1) Udvidet spørgetime med statsministeren.

...

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Udvidet spørgetime med statsministeren.

...

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Tak for det, formand. Som statsministeren sagde det før, er der desværre en stigende smitte i samfundet. Det er alvorlige tal, som statsministeren nævner, det er noget, som bekymrer Venstre dybt, det er noget, der bekymrer mig dybt. Derfor vil jeg blot som indledning komme med en opfordring til, at vi alle sammen gør det, som vi gjorde i foråret, og som vi var gode til i foråret: at vi tager hensyn til hinanden, at vi tager vores individuelle ansvar, at vi holder afstand til hinanden, og at vi får smitten ned – og at vi gør det nu.

Tidligere her i salen har vi jo oplevet, at statsministeren og også andre partiledere sådan har beskyldt de blå partier for ikke at kere sig om danskernes sundhed, fordi vi går lidt til vaflerne, fordi vi kritiserer regeringen, fordi vi stiller spørgsmål til regeringen. Det er en retorik, som ikke gavner tilliden til os; det er en retorik, som ikke gavner tilliden imellem os; og det tror jeg der er brug for at lægge på hylden.

Der er brug for, at vi passer på Danmark; der er brug for, at vi passer på hinanden. Det er alle i den her sal fuldstændig enige om, og det skal man ikke skabe tvivl om. Så nu her, når jeg om lidt fortsætter med at stille kritiske spørgsmål til regeringen, til statsministeren, er jeg fortsat bekymret over smittespredningen, jeg er fortsat bekymret over danskernes sundhed, men jeg er også bekymret over den måde, som statsministeren fører sin regering på. Og det skal vi have lov til og plads til at være i et demokrati.

Jeg vil gerne tage fat i en af de historier, som har været bragt i B.T. i den forgangne tid. Det viser sig tilsyneladende, at statsministerens stabschef ikke blot har været involveret i, men sådan set har dikteret, hvad den nu tidligere fødevareminister skulle sige om minksagen i den situation, hvor den tidligere fødevareminister var kommet til at tilstå eller indrømme, at regeringen godt vidste, at man gav en ulovlig ordre, men at det hastede, så man gjorde det alligevel. Der var statsministerens stabschef så involveret i at fortælle fødevareministeren, hvad han nu skulle mene. Og det er jo lidt pudsigt, da statsministeren ellers har placeret hele ansvaret hos den tidligere fødevareminister. Så jeg skal bare høre, om stabschefen handlede på egne vegne eller på vegne af statsministeren.

Kl. 13:22

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:22

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Selvfølgelig er der da dialog mellem forskellige ministerier i en regering. Det har der været mellem ministerier i alle regeringer, og det kommer der også til at være, når der kommer en borgerlig regering. Selvfølgelig er der dialog, selvfølgelig er der kommunikation, og selvfølgelig kan man lave aftaler med hinanden, og det kommer vi også til

at gøre fremadrettet. Der er ikke noget som helst afslørende i det. Det står vi fuldt ud på mål for.

Så vil jeg bare gerne have lov til af hjertet at sige tak for de indledende ord, for der har været en meget, meget skarp politisk debat, som har skabt tvivl hos mange danskere om, hvorvidt vi stod sammen i den her situation. Og det så tydeligt i dag at markere en opbakning til den danske coronainsats, det at stille sig bag myndighederne så entydigt, som vi ser i dag, og også at understrege den alvor, vi er i, som vi hører her fra Venstres leder, er rigtig, rigtig godt. For selvfølgelig skal der være plads til både kritiske spørgsmål og politiske uenigheder, men jeg er ikke i tvivl om, at langt de fleste danskere gerne vil have et Folketing, der arbejder sammen, som løser den her opgave, og som ikke går så meget op i sig selv lige nu, men går op i folkesundheden og i at få Danmark gennem krisen. Så tusind tak for ordene, og også tak for at være med til at tage ansvaret for at understrege alvoren, for det er der desværre behov for med de smittetal, vi ser nu.

Kl. 13:24

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jakob Ellemann-Jensen.

Kl. 13:24

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Ingen grund til det, for det har vi gjort hele tiden, og det vil vi blive ved med at gøre. Vi *tager* det alvorligt, vi har hele tiden taget det alvorligt. Jeg ved godt, at der er nogle, herunder statsministeren, der har skabt tvivl om det. Det er der ikke nogen grund til.

Når jeg spørger om det med statsministerens stabschef, er det jo ikke for at undre mig over, at man koordinerer mellem ministerierne. Det synes jeg er klogt, det synes jeg er betryggende, og det har vist sig i den seneste tid måske også at være lidt overraskende. Men jeg er nødt til at spørge, om det er normal praksis, at stabschefen i Statsministeriet

fuldstændig detaljeret fortæller fagministre, ressortministre, hvad de skal sige, hvad de skal mene. Er det stabschefen i Statsministeriet, som med statsministerens instruks fortæller de enkelte ministre, hvad de må sige, hvad de må mene om hvad som helst?

Kl. 13:25

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:25

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, det er den enkelte minister, der står til ansvar både for sine handlinger, skulle jeg til at sige, og sine udtalelser. Sådan er det i den her regering, sådan er det i alle regeringer. Selvfølgelig er der kommunikation på tværs af ministerierne. Alt andet ville da være mærkeligt.

For at vende tilbage til den anden diskussion: Jeg har ikke rejst tvivl om nogen som helst. Jeg synes, det er vigtigt, vi samarbejder. Jeg vil gerne have alle partier bag coronainsatsen, både den sundhedsfaglige del, hjælpepakker og alt det arbejde, vi i øvrigt tilvejebringer her. Det har været nogle meget, meget hårde uger, hvor der også er voldsomme ord, der er fløjet igennem luften, og nu fornemmer jeg også, at der er en – jeg ved ikke, hvor bred den er – i hvert fald bred vilje til, at vi står sammen om at få Danmark igennem den her krise. Og jeg kan egentlig godt lide referencen tilbage til marts måned, for med så mange smittede, som vi har i dag, og det, vi har set de seneste dage, risikerer vi, at epidemien kommer ud af kontrol, hvis ikke vi får bragt smitten ned nu. Så tusind tak for opbakningen.

Kl. 13:26

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Jakob Ellemann-Jensen for det sidste spørgsmål. Værsgo.

Kl. 13:26

Jakob Ellemann-Jensen (V):

Det er jo sådan to parallelle dialoger, vi kører her, og det er jo sådan set fint nok. Men altså, statsminister, der har ikke på noget tidspunkt manglet opbakning fra Folketinget. Der har massivt manglet inddragelse fra regeringens side, og det har vi beklaget herinde, og når vi gør det, er det en kritik af regeringen. Det er ikke en kritik af myndighederne, det er ikke en neddrosling eller en nedprioritering af folkesundheden, men det er en oprigtig bekymring, fordi vi, der sidder herinde, nu engang er ret demokratisk minded. Så det er sådan set blot for at sætte en streg under, at der er ikke er nogen modsætning mellem folkesundhed og folkestyre, og jeg ved godt, at det er der, statsministeren vil lægge sit svar, men det er ikke det, som jeg vil spørge om.

Det, som jeg gerne vil spørge om, er i forhold til en ny artikel i B.T., hvor man jo kan læse, at der i den redegørelse, som Miljø- og Fødevareministeriet har lavet til Folketinget, mangler nogle oplysninger undervejs. Den mangler jo f.eks. oplysninger om, at den daværende fødevareminister allerede den 6. november deltog i et møde om den manglende lovhjemmel. Det rejser jo så spørgsmålet, om vi så kan stole på resten af det, der står i redegørelsen. Det tror jeg ikke vi kan, og nu nævnte jeg Statsministeriet og statsministerens stabschef før. Så jeg skal bare høre, om statsministeren kan garantere, at Statsministeriet ikke på nogen måde har været inde at justere i den her redegørelse, sådan som man justerer i de ting, ministrene må sige undervejs.

Kl. 13:27

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:27

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Altså, jeg forstår ikke behovet for mistænkeliggørelse. Jeg synes, det er godt, at vi her har fået på plads, at det ikke gælder i forhold til myndighederne, og det vil jeg egentlig også gerne have lov til at takke for. For ét er den politiske diskussion, og den skal der være plads til, men vi ser jo også i Danmark nu, hvad vi ikke har oplevet tidligere, mistænkeliggørelse af myndigheder, og det er ikke noget, vi er velkendt med i Danmark. Tværtimod har vi på tværs af skiftende regeringer og på tværs af skiftende politiske flertal sådan set altid respekteret myndighederne og myndighedspersoner. Så det er godt også at få det på plads.

Jeg kan bare sige, hvad angår redegørelsen, at jeg modtog den meget, meget sent, umiddelbart før offentliggørelsen.

Kl. 13:28

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Tak til hr. Jakob Ellemann-Jensen.

Så går vi videre til hr. Kristian Thulesen Dahl, Dansk Folkeparti.

Kl. 13:28

Spm. nr. US 23

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak til formanden. Jeg vil gerne spørge statsministeren konkret til det, som B.T. afdækker. Det fremgår af B.T., at man i Fødevareministeriet har været i gang med at formulere, hvordan man skulle svare på de kritiske spørgsmål, der var, på vegne af den daværende fødevareminister, og det fremgår så af B.T.'s afsløring eller i hvert fald afdækning af mails, at pressechefen i Fødevareministeriet har konsulteret fødevareministerens spindoktor, som så er i dialog med statsministerens stabschef, og at det er stabschefen, der formulerer, hvad der kan gives go på, hvad der kan svares, i forhold til fødevareministerens efterfølgende forklaring til offentligheden.

Er det et korrekt forløb, som det er beskrevet i B.T.?

Kl. 13:29

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:29

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg kan kun gentage, hvad jeg allerede har sagt: Selvfølgelig er der kommunikation på tværs af ministerierne, alt andet ville være mærkeligt. Det er den enkelte ministers ansvar, hvad man siger, og hvad man gør, i Danmark; det følger af de gældende regler, vi har. Der er lavet en redegørelse omkring det her forløb, og Folketinget overvejer stadig væk, hvilken undersøgelse der skal være. Derudover har jeg ikke yderligere kommentarer.

Kl. 13:30

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Kristian Thulesen Dahl, værsgo.

Kl. 13:30

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen det er jo lidt fantastisk. For jeg spørger jo ikke, hvad der er normalt, jeg spørger, hvordan det foregår mellem særlige rådgivere. Det er statsministeren fuldt bekendt, at vi har haft en stor diskussion om de særlige rådgiveres placering i forhold til embedsmændene. Vi havde det også før corona. Så det her er ikke alene en coronarelateret diskussion, men det er jo en diskussion om, hvordan sådan noget foregår. Statsministeren har jo også sagt, at stabschefen ingen instruktionsbeføjelser

har over for andre særlige rådgivere. Det får vi i et folketingsvar sidste efterår i det her Folketing.

Så hvordan kan det lade sig gøre, at statsministerens stabschef så alligevel giver et go eller et ikkego på en bestemt formulering af, hvad den daværende fødevareminister skal ud at svare offentligheden i en sag, hvor der er tvivl om, om regeringen har håndteret sagerne inden for lovens rammer? Og kan statsministeren ikke forklare, om det forløb, der er beskrevet i B.T., er korrekt? Det må da være forholdsvis enkelt, og jeg går ud fra, at statsministeren har gjort sig bekendt med det, hvis ikke på daværende tidspunkt, så i hvert fald efterfølgende.

Kl. 13:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:31

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Nej, jeg kan klart afvise, at jeg har læst B.T.'s artikler, heller ikke i den her sag. Det har jeg simpelt hen ikke. Men jeg kan jo sige, at der er lavet en redegørelse omkring det her forløb, og hvis man ønsker at stille spørgsmål til Fødevareministeriet, skal man gøre det til Fødevareministeriet.

Så bliver jeg simpelt hen nødt til at sige, at den der mistænkeliggørelse er mig uforståelig, og selvfølgelig er der dialog på tværs af ministerier, inklusive særlige rådgivere. Selvfølgelig er der det. Det vil der også være i fremtiden.

Kl. 13:31

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Kristian Thulesen Dahl for det sidste spørgsmål. Værsgo.

Kl. 13:31

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Men statsministeren har jo tidligere i den her diskussion gjort det klart, at stabschefen i Statsministeriet agerer på vegne af statsministeren, og derfor har statsministeren her over for Folketinget sagt, at der ikke er noget kontroltab for Folketinget, for det er statsministerens ansvar, hvad stabschefen foretager sig. Så når jeg spørger til, hvad det er, stabschefen foretager sig over for fødevareministeren eller Fødevareministeriet i den her sag, og statsministeren ikke kan sige noget om det, så må det jo være stabschefen, der agerer på egen hånd.

Jeg har også forstået – og det har statsministeren, som jeg siger, redegjort for i Folketinget ved en tidligere lejlighed – at der ikke er nogen instruktionsbeføjelse fra stabschefens side til særlige rådgivere i andre ministerier. Hvordan kan det så forekomme, at der nu er afdækket mails fra stabschefen til fødevareministerens særlige rådgiver med en instruktion på, hvordan man skal forholde sig over for offentligheden? Det er da det, man forstår ved en instruktion, altså en instruktionsbeføjelse. Der er altså nogle ord her, hvor der ligesom er et eller andet galt. Altså, kan statsministeren ikke godt se, at man skal rykke ud med en forklaring, der er bedre end at sige: Ingen kommentarer? Den holder ikke længere. Vi bliver nødt til at vide, hvad der er foregået.

Kl. 13:32

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:32

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg siger jo ikke: Ingen kommentarer. Jeg har redegjort for, hvad jeg ønsker at sige til den her sag. Jeg ændrer jo ikke forklaring af, at jeg bliver spurgt tre gange om det samme spørgsmål. Selvfølgelig er der

dialog på tværs af ministerierne. Det ændrer ikke på, at det er den enkelte minister, der har ansvaret. Det er nu engang sådan, lovgivningen er i Danmark. Derfor, når Folketinget ønsker at føre kontrol, skal Folketinget føre kontrol, hvad man jo også gør i den her sag, i forhold til den enkelte minister.

Kl. 13:33

...

Sofie Carsten Nielsen (RV):

Tak for den bekræftelse. Til sidst vil jeg gerne med afsæt i erkendelsen af behovet for at komme til bunds i minksagen høre, om statsministeren kan tilslutte sig behovet for, at vi får en grundig undersøgelse, som er parlamentarisk forankret, så Folketinget får lidt bedre hånd i hanke med den i øvrigt til enhver tid siddende regering.

Kl. 13:39

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:39

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg vil sige, at jeg glippede selv en smule med øjnene i går morges, da nyheden gik ud om, at der måske alligevel var lovhjemmel til beslutningen i november måned, og da en række professorer stillede sig bag det. Der bliver hele tiden tilføjet nye aspekter til den her diskussion, skal jeg love for. Vi har sagt fra starten, at vi bakker op om en uvildig undersøgelse oven på de redegørelser, som regeringen selv er kommet med, og diskuterer fortløbende, hvordan det så præcis skal indrettes. Det her er jo en lille smule anderledes end så mange andre forløb, fordi den her regering til forskel fra andre vedkender sig, at det er os, der har begået en fejl. Det har vi ikke lagt skjul på på noget tidspunkt. Men ja til et fortsat samarbejde.

...

Spm. nr. US 27**Søren Pape Poulsen (KF):**

Tak for det. Jeg har svært ved at forestille mig et job i Danmark, der er mere krævende lige i øjeblikket end det, statsministeren har her i en coronakrise. De beslutninger, som skal træffes, er voldsomme, indgribende og ekstremt alvorlige. I har truffet valg, som har været svære. Langt de fleste har været rigtige, det anerkender jeg og kvitterer for. Jeg har også den største forståelse for, at der bliver begået fejl. Under det pres kunne vi sikkert alle sammen have truffet forkerte beslutninger, og det gør vi, fordi vi er mennesker.

Men – for nu kommer der et men – når statsministeren er blevet kritiseret i de seneste uger, handler det jo ikke om coronakrisen. Hvad angår coronakrisen, er vi jo alle sammen enige. Vi ønsker lige meget coronaen udryddet. Kritikken handler om en rød linje, som man ikke overtræder, nemlig at man lige meget hvad ikke bryder loven. Og endnu vigtigere: Erkender man fejl, får man oftest tilgivelse. Der, hvor det bliver sat på prøve, er jo selvfølgelig, hvis man skjuler sine fejl.

Altså, regeringen fremlagde selv en redegørelse, som skulle vise offentligheden, hvordan det kunne ske, at den største beslutning i nyere danmarkshistorie var ulovlig. Her blev hele ansvaret placeret hos fødevareministeren. Nu har B.T. så fremlagt hemmelige dokumenter, der viser, at jeres egen redegørelse for at sige det pænt i hvert fald ikke er fyldestgørende, at det var statsministerens egen stabschef, som førte fødevareministerens hånd i skandalen, og at statsministerens egen regering helt bevidst har udeladt centrale oplysninger i redegørelsen. Statsminister, når det nu er dokumenteret, at regeringen først brød loven og derefter forsøgte at skjule, hvad der var foregået hele vejen igennem, hvordan er det så, man skal kunne have tillid til regeringen?

Kl. 13:58

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 13:58

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg har allerede svaret på, hvem det er, der har ansvaret. Det er nemlig den pågældende minister. Sådan er det i den her regering, sådan var det også i den regering, hr. Søren Pape Poulsen selv var medlem af, og sådan vil det også være i en fremtidig borgerlig regering, medmindre man ændrer fundamentalt på det danske folkestyre.

Så vil jeg gerne svare på en ting i det, der bliver sagt, nemlig om man kan skille minkspørgsmålet og coronahåndteringen ad. På det mener jeg at svaret er et rungende nej. Lad os endelig tage den diskussion, for jeg kan stadig væk fornemme, at der er partier her i Folketinget, der ikke er enige i, at minkene skal slås ihjel, og som holder fast i enten på de sociale medier, i det ordvalg, der bruges, eller direkte her i Folketingssalen, at vi godt kunne blive ved med at have en minkproduktion. Hvordan kan det lade sig gøre, når der ligger en risikovurdering af den karakter fra sundhedsmyndighederne, som der gør? Så man kan ikke skille de to ting ad. Det minkreservoir, der var i Danmark på det tidspunkt, ville med den risikovurdering, vi kender alle sammen fra Statens Serum Institut, være potentielt undergravende for den danske folkesundhed.

At der så er begået fejl i sagen, ved vi godt. Det må man sige efterhånden er belyst. Men man kan ikke skille mink og corona ad. Nu er der jo nogle, der ikke har haft ordet her endnu, og jeg vil sige, at jeg stadig væk synes, det er relevant for danskerne at vide, hvem der egentlig bakker op om det her. For jeg fornemmer, at der stadig væk er partier, der mener, at de mink ikke skulle have været aflivet – i hvert fald ikke dem alle sammen. Og så kan man ikke samtidig påstå, at vi er enige om coronaindsatsen i Danmark, for de to ting hænger altså uløseligt sammen.

Kl. 14:00

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 14:00

Søren Pape Poulsen (KF):

For lidt mere end et år siden, den 27. september 2019, lavede DR en artikel om den tidligere stabschefs rolle i bl.a. Ø- og K-udvalget. Det var der stor debat om, og det husker vi sikkert alle sammen. Da sagde statsministeren jo:

» Folketinget har muligheden for at kontrollere ministeren for et givent område, og stille dén minister til ansvar for beslutningen, der er taget i økonomiudvalget eller koordinationsudvalget.

Men Martin Rossen kan ikke stilles til ansvar, da Mette Frederiksen siger, at det i sidste ende er hende, der står til ansvar for Martin Rossen.

– Det er mig, der sidder for bordenden, siger Mette Frederiksen.«

Jeg vil bare høre, om det også gælder den nuværende stabschef, at det er statsministeren, der sidder for bordenden og dermed, når stabschefen gør det, han gør – fortæller en minister, præcis hvordan der skal udformes en udtalelse eller en pressemeddelelse – så kommer det fra statsministeren. Er det rigtigt forstået?

Kl. 14:01

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 14:01

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Inden jeg svarer på det spørgsmål, skal jeg bare forstå, om hr. Søren Pape Poulsen i dag står og foregiver, at der ikke har været nogen kontakt mellem Det Konservative Folkepartis ministre, de pågældende særlige rådgivere og den tidligere statsminister Lars Løkke Rasmussen og den

tidligere statsministers særlige rådgivere? I så fald vil jeg virkelig spidse ører, for jeg kan ikke forestille mig andet, end at der gælder præcis det samme i den her regering som i tidligere, nemlig at der selvfølgelig er dialog på tværs af ministerierne. Det er der ikke noget som helst odiøst i, det er der ikke noget som helst forkert i.

I øvrigt synes jeg faktisk, at hr. Søren Pape Poulsen taler udenom, nemlig når vi diskuterer mink: Bakker Det Konservative Folkeparti op om, at minkene skulle aflives? Det spørgsmål forekommer mig fortsat at være utrolig relevant.

Kl. 14:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Søren Pape Poulsen.

Kl. 14:02

Søren Pape Poulsen (KF):

Der er meget, jeg gerne vil diskutere med statsministeren – både om mink og finanslov og alt mulig andet – men nu står vi jo i spørgetimen med spørgsmål til statsministeren og ikke til Søren Pape Poulsen, medmindre statsministeren vil bytte job med mig. (*Munterhed*). Det vil jeg gerne diskutere.

Men så vil jeg da bare spørge – for der er jo meget udenomssnak, og det er jo alvorligt, det her – om statsministeren har givet en ordre via en anden. Men lad os nu lade det ligge; der bliver rigelig tid til at diskutere det.

Så vil jeg bare gerne spørge: Hvornår fik statsministeren kendskab til stabschefens indblanding i daværende minister Mogens Jensens udtalelser?

Kl. 14:02

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 14:02

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Det er den ansvarlige minister, der står til ansvar både for sin underskrift, for sine handlinger og for sine ord. Det er ikke anderledes i den her regering, end det er i alle mulige andre.

Derudover tror jeg sådan set, hr. Søren Pape Poulsen kunne blive en udmærket statsminister for Danmark. Jeg har ikke tænkt mig at afgive posten frivilligt.

Selv om det er spørgetime med spørgsmål til statsministeren og statsministeren svarer på de spørgsmål, der bliver stillet, så kan man jo ikke stå i dag og påstå, at man kan skille coronainsatsen i Danmark fra minkspørgsmålet. For den eneste grund til, at de mink skulle slås ihjel, var folkesundheden. Der var ikke andre grunde end at passe på danskerne. (*Søren Pape Poulsen* (KF): Og der var ikke tid til en second opinion, men vi har dog ventet på den lige siden).

Kl. 14:03

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Spørgsmålet er slut. Tak til hr. Søren Pape Poulsen.

Så er det fru Pernille Vermund, Nye Borgerlige. Værsgo.

Kl. 14:03

Spm. nr. US 28

Pernille Vermund (NB):

Tak, hr. formand. Det kunne jo være, at vi skulle kalde det her svaretime med statsministeren i stedet for spørgetime, eller måske vi skulle følge op med en svaretime efter spørgetimen.

Den 25. april 1989 holdt daværende statsminister Poul Schlüter en tale her fra Folketingets talerstol. Talen er senere gået over i historien som gulvtæppetalen. Tillad mig at citere den daværende statsminister:

»Den foreliggende sag er belyst tilstrækkeligt, og ansvaret var regeringens og justitsministerens. Der er ikke fejlet noget ind under gulvtæppet.«

Folketingets flertal fæstnede dengang lid til statsministerens ord, og tamilsagen, som det jo handlede om, blev fejlet ind under gulvtæppet. Der kom i første omgang ikke nogen uvildig undersøgelse. Nu ved vi jo godt, hvordan det gik. Der gik et år, pressen arbejdede videre, og regeringens forsøg på at lukke sagen og gemme sig bag embedsværkets svigt lykkedes ikke. Tamilsagen sluttede med en rigsretssag og regeringens afgang. Gulvtæppetalen ramte regeringen ret hårdt under bæltestedet – lige der, hvor det gør allermest ondt. Og lektien er selvfølgelig, at sandheden altid kommer for en dag. Det, der bliver fejlet ind under gulvtæppet, bliver ikke liggende. Det skal nok komme frem. Ingen regering, uanset hvor sikker den føler sig, lige meget hvor magtfuldkommen den opfører sig, vil kunne gå fri for evigt.

Statsministeren kender historien. Derfor vil jeg gerne spørge statsministeren i dag her i Folketinget: Vil statsministeren gentage Poul Schlüters ord? Vil statsministeren garantere, at der i minkskandalen ikke er fejlet noget ind under gulvtæppet?

Kl. 14:05

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 14:05

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg kommer ikke til at gå ind i en diskussion om hr. Poul Schlüter. Jeg kommer ikke til at acceptere nogen form for sammenligning med tamilsagen. Vi har en situation omkring danske mink, og jeg må i øvrigt forstå, at Nye Borgerlige fortsat ikke mener, at de mink skal aflives, hvilket undrer mig dybt. Vi har jo vedkendt os, at der er begået fejl. Der er lavet en redegørelse. Vi bakker også op om en yderligere undersøgelse.

Kl. 14:06

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Pernille Vermund.

Pernille Vermund (NB):

Tak for svaret. Jeg kan godt forstå, at statsministeren ikke vil gentage Poul Schlüters ord og garanti her i Folketinget. For med historien i erindring kan det jo komme til at koste dyrt. Men når statsministeren nu alligevel ikke er helt så sikker i sin sag og heller ikke har lagt alt frem i sin redegørelse, ville det så ikke være en god løsning allerede nu at beslutte sig for at lade en kommission undersøge den her sag helt til bunds?

Oppositionen bejler i øjeblikket til Radikale Venstre for at få en undersøgelseskommision nedsat, og jeg tvivler desværre på, at det vil lykkes. Jeg har ikke den store tiltro til Radikale Venstre. Jeg stoler simpelt hen ikke på et feel good-parti, der gladeligt deler ud af danske værdier for at få vælgeropbakning i ghettoerne. Og jeg tror ikke på, at de i den her sag vil sætte folkestyret og danskerne forrest. Derfor er det, som jeg ser det, helt op til Socialdemokratiet at sætte folkestyret forrest og sine egne kortsigtede interesser bagerst. Vil statsministeren som formand for Socialdemokratiet lade minkskandalen undersøge til bunds med en kommission?

Kl. 14:07

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 14:07

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Jeg mener, at vi har én interesse i det her Folketing, der står over alt andet, og det er at få Danmark godt igennem den her krise. Og jeg håber, at den halvdel af danskerne, der fra i går er blevet underlagt yderligere restriktioner, ved, at der er et bredt politisk flertal, der bakker dem op i den her situation, og at vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at Danmark kommer godt igennem den her situation, for man kan ikke nødvendigvis høre deres virkelighed og deres svære situation helt afspejlet i alle diskussioner, der pågår i det offentlige rum.

Når det handler om, hvilken type undersøgelse der skal igangsættes, så er det jo sådan, at det er Folketinget, der træffer den beslutning. Det er det, hver gang man rejser de her spørgsmål. Det, der i den her sag afviger fra mange andre sager, er jo, at den her regering til forskel fra andre regeringer med det samme har vedkendt sig, at der er begået fejl i den her sag. Det har jeg ikke noget som helst problem med at sige, for det er der. Men hvordan undersøgelsen præcis skal se ud, er altså et anliggende for Folketinget.

Kl. 14:08

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Fru Pernille Vermund for sit sidste spørgsmål. Værsgo.

Kl. 14:08

Pernille Vermund (NB):

Tak for svaret. Statsministeren henviser og henviste også i går til den halvdel af befolkningen, der bliver ramt af de nuværende restriktioner.

Må jeg minde om, at det er hele befolkningen, der bliver ramt, når regeringen bryder loven. Og uden at lyde alt for profetisk vil jeg tillade mig at forudsige, at statsministeren kommer til at fortryde sine ord i Folketingssalen her. Statsministeren er vanvittig dygtig til at tage æren for de gode ting, der er sket, men også virkelig dygtig til at lade ansvaret for de fejl, der sker, bære af andre.

De seneste dage har vist, at Statsministeriet har været dybt involveret i minkskandalen. I går dokumenterede B.T., at regeringens redegørelse i bedste fald ikke er fyldestgørende og i værste fald er direkte misvisende. Er statsministeren fuldstændig overbevist om, at danskernes og folkestyrets interesser varetages bedst ved at lade snavset blive liggende under gulvtæppet?

Kl. 14:09

Formanden (Henrik Dam Kristensen):

Statsministeren.

Kl. 14:09

Statsministeren (Mette Frederiksen):

Vi lader ikke noget som helst snavs ligge, hverken oven på et gulvtæppe eller under et gulvtæppe. Vi gør alt, hvad vi kan, fra morgen til aften for at få hele Danmark igennem den her globale pandemi, og jeg tror, det bedste, vi kan gøre her i Folketinget, når der begås fejl, er, at stå ved de fejl, der begås, og få dem afdækket. Jeg ville i øvrigt ønske, at alle regeringer tænkte sådan – det er jo ikke tilfældet. Men når der begås fejl, skal de belyses, og de skal afdækkes. Derudover vil jeg appellere til, uagtet hvad andre vælger af strategi, at vi samarbejder med hinanden og vi passer godt på Danmark i den her situation.

Kl. 14:10

...

9.9.14. Samråd med justitsministeren den 9. december 2020

Den 3. december 2020 stillede Folketingets Retsudvalg følgende samrådspørgsmål til justitsminister Nick Hækkerup:

” ...

Samrådsspørgsmål R

Kan ministeren oplyse, hvem der bibragte Rigspolitiet den helt klare forståelse, at den fornødne hjemmel til at kræve aflivning af dyr udenfor smittezonerne ville foreligge inden for kort tid, jf. REU alm. del – svar på spørgsmål 259, således at det pågældende actioncard kunne udfærdiges og anvendes i praksis, kan ministeren afvise, at regeringen har bibragt Rigspolitiet den forståelse, og kan ministeren oplyse, hvem der besluttede, at det pågældende actioncard dels kunne udfærdiges og dels kunne anvendes i praksis?

...”

Det åbne samråd, der blev afholdt den 9. december 2020 kl. 14.30 på Christiansborg – Folketingsåret 2020-21, Retsudvalget, alm. del – Samrådsspørgsmål N, O og R (besvaret den 9. december 2020, fortsættelse af åbent samråd den 3. december 2020) – var en fortsættelse af samrådet den 3. december 2020 kl. 10.15 vedrørende besvarelse af samrådsspørgsmål O og N. Samrådet den 9. december 2020 omfattede behandlingen af samrådsspørgsmål O, N og R. Transmissionen af samrådet er tilgængelig på Folketingets hjemmeside.

Justitsminister Nick Hækkerup oplyste under samrådet den 3. december 2020, at Justitsministeriet løbende havde haft dialog med Rigspolitiet om den generelle myndighedsindsats, og at hverken han eller andre i Justitsministeriet havde bedt politiet om at udarbejde actioncards, som kunne give minkavlere grund til at tro, at myndighederne kunne gennemtvinge aflivning af deres minkbesætninger uden for beskyttelseszonerne.

Justitsministeren oplyste videre, at Fødevarestyrelsen anmodede om NOST’ens hjælp med at kontakte minkavlere telefonisk. Justitsministeriet gjorde ikke noget for at igangsætte ordren fra den 3. november 2020, idet Justitsministeriet ikke var den eksekverende myndighed. NOST’en varetog alene en hjælpende funktion for at understøtte Fødevarestyrelsen. Justitsministeriet blev først bekendt med, at politiet havde udarbejdet actioncardet den 10. november

2020, og politiet opførte med at anvende actioncardet den 8. november 2020. Justitsministeriet var derfor ikke inde over actioncardet eller dets udformning. Rigspolitichef Thorkild Fogde var ligeledes ikke inde over actioncardet eller dets udformning.

Vedrørende en telefonsamtale den 5. november 2020 mellem medarbejdere i Justitsministeriet og Rigspolitiet oplyste justitsministeren, at medarbejderne drøftede den manglende hjemmel, og at man ville forsøge at tilvejebringe hastelovgivning. Justitsministeriet har på intet tidspunkt oplyst Rigspolitiet om, at man kunne se bort fra, at der manglede lovhjemmel til at kræve alle mink aflivet.

Justitsministeren oplyste, at der ikke var grund til at tro, at NOST'ens referater eller notater indeholdt informationer, som ville kaste yderligere lys over sagen.

9.9.15. Skriftlige besvarelser af § 20-spørgsmål

Nedenfor beskrives udvalgte § 20-spørgsmål stillet til justitsminister Nick Hækkerup, miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og erhvervsminister Simon Kollerup.

9.9.15.1. Spørgsmål til justitsministeren

Den 4. december 2020 besvarede justitsminister Nick Hækkerup et folketings-spørgsmål (§ 20-spørgsmål S 386) stillet den 20. november 2020 af medlem af Folketinget Marcus Knuth (KF). Spørgsmålet og besvarelsen heraf er sålydende:

”...

Spørgsmål nr. S 386 fra medlem af Folketinget Marcus Knuth (KF):

Finder ministeren det bekymrende, at Rigspolitiet udarbejdede et såkaldt actioncard til det callcenter, der skulle kontakte minkavlerne, hvori det fremgår, at man skulle presse minkavlerne til at udføre den ulovlige instruks om aflivning af samtlige danske minkbesætninger, og hvem bærer ifølge ministeren det øverste ansvar for Rigspolitiets ageren?

Svar:

Jeg vil gerne indledningsvis minde om, at Danmark i sammenligning med andre lande indtil videre er kommet godt igennem covid-19-pandemien, hvilket ikke mindst kan tilskrives den store indsats, som både befolkningen og myndighederne, herunder dansk politi, har ydet.

Hvad angår politiets indsats i relation til mink, er det oplyst, at myndighederne ikke har gennemtvunget aflivning af mink uden for smittezonerne. Endvidere er det ud fra oplysninger fra politikredsene Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendomme beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke til det.

Det actioncard, som blev brugt i forbindelse med telefonsamtaler med minkavlere i perioden 6.-8. november 2020, indeholdt formuleringer (under punktet "Ved NEJ fra ejer"), som kunne bibringe de minkavlere, der modtog disse oplysninger, den opfattelse, at myndighederne havde hjemmel til at gennemtvunge aflivning af deres minkbesætninger. Det fremgår endvidere af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse, at Rigspolitiets gennemgang viser, at i alt otte ejere af minkfarme kan have fået oplysninger fra denne del af actioncardet i perioden 6.-8. november 2020, hvor politiet bistod Fødevarestyrelsen med at kontakte minkavlere uden for smittezonerne.

Det fremgår desuden af Justitsministeriets notits i tilknytning til den nævnte redegørelse, at Rigspolitiet har oplyst, at i lyset af de oplysninger, der forelå om det manglende lovgrundlag, burde Rigspolitiets actioncard ikke have indeholdt det nævnte afsnit til brug for samtale med eventuelle minkavlere, der ikke ønskede at indgå en aftale om optælling af mink. Det er jeg enig i. Jeg har også noteret mig, at Rigspolitiet dybt har beklaget forløbet, og jeg vil også gerne gentage den undskyldning, jeg har givet minkavlerne i den anledning.

Som jeg også tidligere har givet udtryk for, finder jeg det naturligt, at forløbet i Rigspolitiet såvel som i øvrige involverede myndigheder indgår som et element i den uvildige undersøgelse af forløbet, som Folketinget aktuelt drøfter.

..."

Besvarelsen af spørgsmål nr. S 386 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

9.9.15.2. Spørgsmål til miljø- og fødevareministeren

Den 22. oktober 2020 besvarede miljø- og fødevareminister Mogens Jensen et folketingsspørgsmål (§ 20-spørgsmål S 81) stillet den 15. oktober 2020 af medlem af Folketinget Lise Bech (DF). Spørgsmålet og besvarelsen heraf er sålydende:

”...

Spørgsmål nr. S 81

Hvorfor finder ministeren det hensigtsmæssigt at aflive raske mink, taget i betragtning at der ingen dokumentation er for, at aflivningen vil mindske smittespredningen, samt taget i betragtning det manglende faglige belæg for at kassere minkpelsene?

Svar

Beslutningen om aflivning af ikke-smittede mink er truffet ud fra et hensyn til folkesundheden. Statens Serum Institut og Københavns Universitet har analyseret risikoen for smittespredning mellem minkfarmene. Af risikoanalysen kan udledes at de indbyrdes afstande mellem de første 20 smittede farme er udtryk for, at risikoen for smittespredning til andre minkfarme i nærheden er meget stor.

...”

Besvarelsen af spørgsmål nr. S 81 fremstår underskrevet af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen.

9.9.15.3. Spørgsmål til erhvervsministeren

Den 16. november 2020 besvarede erhvervsminister Simon Kollerup et folketingsspørgsmål (§ 20-spørgsmål S 253) stillet den 6. november 2020 af medlem af Folketinget Mona Juul (KF). Spørgsmålet og besvarelsen heraf er sålydende:

”...

Spørgsmål nr. S 253

Hvordan vil regeringen kompensere de berørte minkavlere, som netop har fået frataget deres erhverv med regeringens beslutning om at slå alle mink ihjel?

Svar:

Jeg er fuldt bevidst om, hvad denne situation har af betydning for alle de danske minkavlere, der står til at miste deres levebrød og for nogle; deres livsværk. Det er derfor også vigtigt for mig at understrege, at det her ikke er en beslutning om, at der ikke må være mink i Danmark, men en beslutning truffet for at beskytte folkesundheden.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at regeringen ønsker at kompensere de berørte minkavlere bedst muligt inden for rammerne af både ekspropriationsreglerne og EU's statsstøtteregele.

Fødevareministeren og jeg i tæt dialog med både minkavlerne og folketingets partier for at finde en løsning på den ulykkelige situation minkavlerne står i.

..."

Besvarelsen af spørgsmål nr. S 253 fremstår underskrevet af Erhvervsminister Simon Kollerup.

9.9.16. Skriftlige besvarelser af udvalgsspørgsmål

9.9.16.1. Besvarelserne til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Dette afsnit indeholder besvarelsen af udvalgte spørgsmål fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg vedrørende beslutningen om, at alle mink i Danmark skulle aflives som led i indsatsen til bekæmpelsen af covid-19.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 11. oktober 2020 miljø- og fødevareminister Mogens Jensens svar på følgende spørgsmål:

..."

MOF alm. del

Spørgsmål 73

Vil ministeren oplyse, hvad det vil koste staten, hvis alle minkbesætninger slås ned?

..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen afgav den 28. oktober 2020 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 73:

"...

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet for Fødevarestyrelsen, der oplyser:

"Det lægges til grund for estimatet, at der er tale om aflivning af mink som led i smittebekæmpelse og ikke en udfasning af minkerhvervet. Det estimeres på baggrund af data for antal smittede besætninger pr. 21. oktober 2020, at såfremt alle danske minkbesætninger (ca. 1.100) aflives som led i smittebekæmpelse, vil det koste staten 2,3-2,8 mia. kr. i umiddelbare erstatninger til besætningerne for dyr og driftstab. Beløbet er estimeret ud fra de aktuelt godkendte skalaværdier for erstatning for mink og driftstab i henhold til bekendtgørelse nr. 1323 af 26. november 2015 om erstatning og udgifter ved bekæmpelse og forebyggelse af husdyrsygdomme. De præcise udgifter til erstatninger vil afhænge af, i hvilket omfang besætningerne er smittede eller ej, idet der ydes 20 pct. i erstatning for driftstab for smittede besætninger, mens driftstabet erstattes 100 pct. for ikke-smittede besætninger. Desuden vil det afhænge af, om de berørte besætningsejere vælger at få udbetalt erstatningen straks baseret på markedsprisen i 2019/2020, eller om de vælger en acontoudbetaling. Ved acontoudbetaling fastsættes slutaftregningen således først i 2021 afhængig af prisen på skind i 2021. Udover erstatninger vil der være betydelige udgifter til rengøring og desinfektion af smittede besætninger. Det estimeres, at udgiften til rengøring og desinfektion af de smittede besætninger pr. 21. oktober vil udgøre ca. 300 mio. kr. Såfremt alle besætninger i Danmark smittes og derfor skal rengøres og desinficeres, vil de samlede udgifter hertil kunne beløbe sig til ca. 2,4 mia. kr. Beløbet er usikkert, da det er baseret på et spinkelt erfaringsgrundlag og i øvrigt vil afhænge af tilrettelæggelsen af arbejdet. Udover ovennævnte udgifter til erstatninger samt rengøring og desinfektion vil der være udgifter til destruktion af dyr, udgifter til selve aflivningen i form af lønninger og udstyr samt udgifter

til administration mv. De samlede udgifter hertil vil i høj grad afhænge af omfanget af smittede besætninger og tilrettelæggelsen af arbejdet og kan ikke estimeres nærmere pt. Det bemærkes at aflivning af mink endvidere kan resultere i øvrige erstatningskrav mod staten.”

...

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 73 fremstår underskrevet af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 20. oktober 2020 miljø- og fødevareminister Mogens Jensens svar på følgende spørgsmål:

...

MOF alm. del

Spørgsmål nr. 123

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 20/10-20 fra Landbrug & Fødevarer om hjemlen til aflivning af mink og rammen for erstatningshåndtering af smittet og ikke smittet besætning, jf. MOF alm. del - bilag 44?”

...

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen afgav den 26. oktober 2020 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 123:

...

Svar

Jeg har forelagt brevet for Fødevarestyrelsen, der har svaret følgende:

”Vi står i en alvorlig situation med et udbrud af COVID-19, der betyder, at mange mink skal aflives inden for kort tid. Antallet af minkbesætninger, der skal aflives, stiger dagligt.

Mink i smittede besætninger aflives efter § 14 i bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr (bekendtgørelse nr. 1455 af 8. oktober 2020).

Mink i besætninger i en radius af 7,8 km fra en smittet besætning aflives efter § 15 i samme bekendtgørelse.

Erstatning for såvel de aflivede dyr som driftstab sker efter § 56 i lov om hold af dyr, der henviser til erstatningsbekendtgørelsen. Af erstatningsbekendtgørelsens § 8 fremgår, at ejeres driftstab beregnes ud fra en skalaværdi.

Erstatning for aflivede dyr behandles i erstatningsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1323 af 26. november 2015) §§ 6 og 7. I foråret 2020 blev tre minkfarme aflivet og modtog erstatning efter disse bestemmelser. På daværende tidspunkt blev erstatningen fastsat ud fra en taksation. Taksation ved brug af et taksationsudvalg er tidskrævende, da dyrene skal vurderes ud fra de konkrete forhold på det konkrete tidspunkt. Der er derfor risiko for, at taksation ved brug af et taksationsudvalg vil forsinke aflivningsprocessen. Bl.a. af denne grund har Fødevarestyrelsen fastsat skalaværdier frem for den taksationsprocedure, som er beskrevet i erstatningsbekendtgørelsen. Af § 7, stk. 3 fremgår, at erstatning for aflivede dyr skal ske ud fra godkendte skalaværdier, hvis sådanne findes.

Aflivning af mink på grund af smitte med COVID-19 er et nyt område, som ikke er behandlet tidligere. Det har derfor ikke tidligere været relevant at fastsætte skalaværdier for mink. Derfor er fastsættelsen af skalaværdier også sket i et tæt samarbejde mellem Fødevarestyrelsen og minkavlernes brancheorganisation.

Minkavlere med smittede minkfarme ydes erstatning efter en erstatningsordning, der har eksisteret i mere end 30 år. I henhold til denne ydes der fuld erstatning for dyrenes skind og herudover 20 pct. Driftstabserstatning, dvs. delvis dækning for tabet af avlsdyrenes merværdi ud over skindprisen.

Ordningen gælder for såvel minkavlere som landmanden, hvis dyr skal aflives pga. fugleinfluenza eller kogalskab. Princippet for erstatning er således ens for alle – uanset hvilke dyr man har.

Ved aflivning af ikke-smittede besætninger, der er beliggende inden for en radius af 7,8 km fra en smittet besætning, ydes der fuld erstatning for dyrenes skind og fuld driftstabserstatning, da denne situation er at sidestille med ekspropriation.”

...”

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 123 fremstår underskrevet af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 4. november 2020 miljø- og fødevareminister Mogens Jensens svar på følgende spørgsmål:

” ...

MOF alm. del

Spørgsmål 202

Vil ministeren oversende en handlingsplan med datoer for de konkrete aktiviteter, regeringen vil sætte i værk for at sikre, at der fortsat skal være en minkbranche i Danmark i fremtiden?

...”

Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn afgav den 30. november 2020 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 202:

” ...

Svar

Beslutningen om at aflive alle mink og indføre et midlertidigt forbud mod minkproduktion er ikke et generelt forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning, der er truffet for at beskytte folkesundheden under den igangværende pandemi. Jeg kan ikke spå om, hvad der vil ske i fremtiden, men regeringen er bevidst om, at det er en meget stor beslutning, der de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche også i en periode efter 2021.

...”

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 202 fremstår underskrevet af minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn og kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 4. november 2020 miljø- og fødevareminister Mogens Jensens svar på følgende spørgsmål:

”...

MOF alm. del

Spørgsmål 205

Regeringen bedes på minkområdet konkret redegøre for sin nedslagningsstrategi og de aktuelle nedslagningsplaner og igangværende nedslagningsaktiviteter.

...”

Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn afgav den 30. november 2020 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 205:

”...

Svar

Den 4. november 2020 afholdt regeringen et pressemøde, hvor det blev tilkendegivet, at alle mink i Danmark skal aflives. Som det fremgår af pressemeddelelsen om regeringens beslutning, som udsendes af Miljø- og Fødevareministeriet samme dag, så er regeringens beslutning truffet på baggrund af en ny risikovurdering fra sundhedsmyndighederne efter fund af ny mutation af virus. Det fremgår også, at det er afgørende, at aflivningen af minkene sker hurtigt. Samtidig udgør minkfarme et stort virusreservoir, der øger risikoen for flere nye virusmutationer og dermed folkesundheden.

Beslutningen for aflivning af mink har været, at aflivningen af alle mink skulle være overstået mandag den 9. november 2020 kl. 23.59 i kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø. Der er blevet udmeldt en tempobonus på 10 kr./mink (både for myndighedsaflivninger og ejeraflivninger). For

ejeraflivningerne kunne denne bonus lægges til en allerede udmeldt tempobonus for ejeraflivninger på 20 kr./mink.

Regeringens ambition har været, at aflivningen af alle mink i resten af landet skulle være overstået den 16. november 2020. Der er derfor udmeldt 20 kr. i tempo-bonus pr. mink, hvis minkene i farmen er aflivet senest den 16. november. Denne tempobonus er senere forlænget til den 19. november 2020. Den 16. november blev indgået politisk aftale om ”aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink”, som blandt andet udvidede den generelle tempobonus til 30 kr. pr. mink.

Aflivningsstrategi og -indsats har siden regeringens beslutning den 4. november 2020 været koordineret af Den Nationale Operative Stab (NOST) i Rigspolitiet.

Myndighedsaflivninger er siden den 4. november 2020 alene gennemført i smittede besætninger (zone 1) og i besætninger inden for en radius på 7,8 kilometer fra smittede besætninger (zone 2). Der er ikke gennemført myndighedsaflivninger i zone 3- besætninger, dvs. besætninger, der ikke er smittet eller ikke befinder sig inden for en radius på 7,8 kilometer fra en smittet besætning. Myndighedsaflivninger i zone 3- besætninger vil først ske efter vedtagelse af lovforslaget om ”aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink”, og kun såfremt alle minkene ikke forinden er aflivet af ejeren.

Fødevarestyrelsen oplyser, at status på aflivningerne var følgende den 22. november 2020, kl.14.10:

”I de 7 Nordjyske kommuner er alle besætninger aflivet. Der er således aflivet 172 zone 1- besætninger, 84 zone 2-besætninger og 2 zone 3-besætninger. Status for aflivning i den resterende del af landet er, at alle zone 1-besætninger er aflivet (312 besætninger), for zone 2-besætninger udestod alene 1 ud 444 besætninger, og for zone 3-besætninger udestod 22 besætninger ud af 282 besætninger.”

...”

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 205 fremstår underskrevet af minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn og direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 16. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

”...

MOF alm. del

Spørgsmål 308

Vil ministeren redegøre for, hvor mange retskendelser vedrørende adgang til minkfarme der er givet på lovlig vis, og hvor mange adgange til minkfarme der er fundet sted uden hjemmel i loven?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 15. december 2020 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 308:

”...

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet et bidrag fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet skal indledningsvis understrege, at politiet ikke på noget tidspunkt har medvirket til at give retlige pålæg om og/eller foretage aflivning af mink på zone 3-farme (ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne), og at politiet alene har været til stede på zone 3-farme efter aftale med den enkelte minkavler.

Det bemærkes i den forbindelse, at Rigspolitiet som anført i Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 (Miljø- og Fødevareudvalget (Alm. del) – bilag 130), ved en mail af 7. november 2020 præciserede over for de fire regionale beredskabsstabe, at der ikke er lovhjemmel til at gå ind på zone 3-farme uden samtykke fra ejeren.

Vedrørende spørgsmålet om retskendelse bemærkes generelt, at der ved politiets bistand til fødevaremyndighedernes kontrolopgaver ikke er krav om retskendelse. Der henvises i den forbindelse til politilovens § 2, nr. 6, sammenholdt med lov om hold af dyr § 65, stk. 2, hvoraf det følger, at tilsynsmyndigheden og personer, som er særligt bemyndiget hertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelser har adgang til offentlige og private ejendomme mv. til brug for løsning af opgaver i henhold til samme lov eller Den Europæiske Unions forordninger.”

Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets besvarelse af 2. december 2020 af spørgsmål nr. 245 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.
...”

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 308 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 20. november 2020 statsminister Mette Frederiksens svar på følgende spørgsmål:

” ...

MOF alm. del

Spørgsmål 363

Statsministeren bedes bekræfte, at statsministeren først blev orienteret om den manglende lovhjemmel til beslutningen om at aflive alle mink i Danmark om aftenen søndag den 8 november, sådan som det fremgår af redegørelsen fra Miljø- og Fødevareministeriet, jf. MOF alm. del - bilag 130.

...”

Statsminister Mette Frederiksen afgav den 15. december 2020 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 363:

”...

Svar:

Jeg kan i forhold til forløbet omkring aflivning af mink uden for smittezonerne henvise til den ”redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet”, som den daværende minister for fødevarer, fiskeri og ligestilling og minister for nordisk samarbejde sendte til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg den 18. november 2020 (MOF, Alm. del – Bilag 130).

Jeg bemærker i øvrigt, at et bredt flertal i Folketinget torsdag den 10. december 2020 har besluttet, at der skal nedsættes en granskningskommission, der skal undersøge forløbet vedrørende aflivning af mink.
...”

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 363 fremstår underskrevet af statsminister Mette Frederiksen.

Miljø- og Fødevareudvalget udbad sig den 9. december 2020 finansminister Nicolai Wammen svar på følgende spørgsmål:

”...

MOF alm. del

Spørgsmål 483

Som led i Finansministeriets budgetkoordination skal aktstykker inden fremsendelsen til Finansudvalget i udkast forelægges for Finansministeriet. Vil ministeren bekræfte, at ministeriet vidste, at der ikke var hjemmel til udbetaling af tempobonus, fordi aktstykke herom ikke var fremsendt til Finansudvalget?

...”

Finansminister Nicolai Wammen afgav den 1. juli 2021 følgende svar til Miljø- og Fødevareudvalg på spørgsmål 483:

” ...

Svar

Som led i den overordnede udgiftspolitiske koordination skal aktstykker forelægges Finansministeriet med henblik på Finansministeriets tilslutning inden aktstykker forelægges Folketinges Finansudvalg. Det er den ansvarlige ressortministers ansvar at tilvejebringe bevillingsmæssig hjemmel til nye dispositioner, der fx følger af politiske aftaler eller ny lovgivning.

...”

Besvarelsen af Miljø- og Fødevareudvalgs spørgsmål 483 fremstår underskrevet af finansminister Nicolai Wammen.

9.9.16.2. Besvarelserne til Folketingets Retsudvalget

Dette afsnit indeholder besvarelsen af udvalgte spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg vedrørende beslutningen om, at alle mink i Danmark skulle aflives som led i indsatsen til bekæmpelsen af covid-19.

Retsudvalget udbad sig den 20. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 245

Vil ministeren redegøre for, hvilke ordrer der er gået fra Justitsministeriet til Rigspolitiet i sagen om action cards til minkaflivninger, jf. artiklen ”Rigspolitiet fik at vide, at masseaflivning var ulovlig: Skjulte det for minkavlere” fra DR den 18. november 2020 (www.dr.dk/nyheder/politik/rigspolitiet-fik-vide-masseaflivning-var-ulovlig-skjulte-det-min-kavlere)? Og vil ministeren herunder redegøre for, om politiet har været fysisk til stede hos minkavlere uden for den pågældende zone i Nordjylland, samt hvad politiet præcis har gjort i den sammenhæng, og om ministeren har haft kontakt med Rigspolitiet om de pågældende action cards og om hele Rigspolitiets håndtering af sagen om aflivning af mink?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 2. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 245:

” ...

Svar:

Det kan oplyses, at hverken Justitsministeriets departement eller jeg som justitsminister har været involveret i udformningen af de action-cards, som der henvises til i spørgsmålet.

Det er helt i overensstemmelse med sædvanlig praksis og arbejdsfordelingen mellem Justitsministeriets departement og Rigspolitiet, at det er Rigspolitiet, der står får den operative håndtering – herunder udarbejdelse af actioncards – uden at ministeriet i den forbindelse inddrages.

Efter det oplyste har myndighederne ikke gennemtvunget aflivning af mink uden for smittezonerne. Endvidere er det ud fra oplysninger fra politikredsene Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendomme beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke til det.

Det bemærkes i øvrigt, at regeringen og Justitsministeriet i forbindelse med den intensivering af indsatsen vedrørende aflivning af mink, som har været i gang siden begyndelsen af oktober, løbende har været i dialog med myndighederne, herunder politiet.

” ...

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 245 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 20. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 246

Vil ministeren redegøre for sin rolle i minksagen, herunder hvilke ordrer der er udstukket fra Justitsministeriet?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 2. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 246:

”...

Svar:

Rigspolitiet har igennem hele forløbet med håndtering af covid-19-epidemien indtaget en nøglerolle i Den Nationale Operative Stab – også kaldet NOST – der blev aktiveret, da coronaen kom til Danmark. NOST samler – med Rigspolitiet for bordenden – en lang række myndigheder og andre aktører og har været omdrejningspunktet for den nationale krisestyring.

Det gælder også i forhold til indsatsen i forhold til covid-19-smitte i mink, hvor Rigspolitiet bl.a. i oktober har koordineret myndighedernes tværsektorielle indsats med aflivning af mink inden for smittezonerne.

Rigspolitiets rolle er og har været at understøtte Fødevarestyrelsen som sektormyndighed på området ved at koordinere og udbygge den samlede myndighedsindsats. Der har igennem hele forløbet i forbindelse med myndighedsindsatsen været dialog mellem Fødevarestyrelsen, Rigspolitiet og en række berørte ministerier, herunder Justitsministeriet.

For så vidt angår min og Justitsministeriets rolle i udarbejdelsen af actioncardet henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 245 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 246 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 20. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

”...

REU alm. del

Spørgsmål 253

Kan ministeren oplyse, hvornår Justitsministeriet har været bekendt med eller orienteret om de ulovlige action cards i Rigspolitiet til håndtering af minkaflivning?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 2. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 253:

”...

Svar:

Justitsministeriet bliver bekendt med indholdet af actioncardet den 10. november 2020.

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 253 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig yderligere den 20. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

”...

REU alm. del

Spørgsmål 251

Kan ministeren oplyse, hvad der førte til stop i anvendelse af ulovlige action cards i Rigspolitiet til håndtering af minkaflivning?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 2. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 251:

” ...

Det fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet (Miljø- og Fødevareudvalget (Alm. del) – bilag 130), side 18, at opkaldene til minkejerne bliver gennemført fra fredag den 6. til søndag den 8. november. Den 10. november bliver actioncardet korrigeret, således at henvisningen til, at beslutningen er truffet, og til, at manglende medvirken vil indebære, at man kan forvente, at myndighederne foretager tømning af besætningen alligevel, udgår.

Det fremgår endvidere, at Rigspolitiet oplyser, at det på baggrund af en efterfølgende manuel gennemgang af Excel-ark med oplysninger om zone 3- minkejerne vurderes, at det er lykkedes at få telefonisk kontakt til 250 ejere af minkfarme. Gennemgangen viser desuden, at i alt 8 ejere af minkfarme kan have fået oplysninger, som fremgår af den ovennævnte tekst (ved ”NEJ” fra ejer).

Rigspolitiet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet i øvrigt oplyst, at politiet den 8. november 2020 blev færdige med at ringe til minkavlere uden for smittezonerne.

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 251 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 23. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 259

Vil ministeren redegøre for, hvorfor Rigspolitiet ikke indstiller eller justere deres action cards, så snart det bliver opmærksom på, at der

mangler lovhjemmel eller er en uafklaret lovhjemmel til at slå mink ned uden for sikkerhedszonerne?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 2. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 259:

...”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelse indhentet et bidrag fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Til understøttelse af de opkald, der i perioden 6.-8. november 2020 blev foretaget til minkavlerne med henblik på at indgå en frivillig aftale om optælling af besætningerne, udarbejdede Rigspolitiet i overensstemmelse med sædvanlig praksis et actioncard.

Rigspolitiet var på tidspunktet for udfærdigelsen af actioncardet bekendt med, at hjemmelen til at kræve aflivning af dyr uden for smittezonerne endnu ikke forelå. Det var dog Rigspolitiets helt klare forståelse, at den fornødne hjemmel ville foreligge inden for kort tid.

Rigspolitiet skal i den forbindelse særligt understrege, at det hverken i denne sammenhæng eller i øvrigt har været hensigten at true eller vildlede minkejerne til at aflive mink endsige at afgive et retligt pålæg herom. Tværtimod har udformningen af den udtrykte ”forventning” i formuleringen af actioncardet været båret af et ønske om, at minkejerne kunne overveje deres beslutning under hensyntagen til, at hjemmelen til at kunne kræve aflivning forventeligt ville foreligge inden for kort tid, sammenholdt med at fristen for at opnå tempobonus var ganske kort.”

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 259 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 26. november 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 286

Vil ministeren oversende Rigspolitiets referater fra National Operativ Stab, “Operationsstab Mink fra 1-10 november” samt “Nødplan for aflivning af mink udarbejdet i regi af NOST”?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 9. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 286:

” ...

Svar:

1. Den Nationale Operative Stab – i daglig tale NOST – aktiveres, når Danmark rammes eller påvirkes af større kriser eller hændelser. NOST har til opgave at koordinere på tværs af sektorer, herunder at skabe og opretholde et overblik over krisesituationen.

Beredskabet i Danmark bygger på fem grundprincipper, der bl.a. handler om lighed, nærhed og samarbejde. Der gælder også et princip om såkaldt sektoransvar, som betyder, at den myndighed, der har ansvaret for en opgave til daglig, også har ansvaret for opgaven under en større ulykke eller katastrofe. Dette betyder, at ansvarsfordelingen mellem de involverede myndigheder ikke ændrer sig i en krisesituation, men at den enkelte myndighed har og bevarer det fulde ansvar for ledelsen af indsatsen inden for myndighedens eget ansvarsområde.

NOST ledes af Rigspolitiet og består herudover af en række andre myndigheder, der er faste medlemmer af NOST. Andre myndigheder kan indkaldes til NOST efter behov, hvilket har været tilfældet under covid-19-krisen.

NOST blev nedsat, da covid-19 kom til Danmark, og har været omdrejningspunktet for den nationale krisestyring.

Samtidig har Rigspolitiet som ansvarlig for politiets samlede indsats mod covid-19 sat retning og styring for politikredsenes håndtering af politimæssige opgaver og understøttet bl.a. sundhedsmyndighederne og Fødevarestyrelsen i forbindelse med varetagelsen af deres opgaver.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet et bidrag fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Ifølge Beredskabsstyrelsens ”Retningslinjer for Krisestyring” har krisestyringssystemet i Danmark overordnet set til formål at skabe de bedst mulige forudsætninger for handlekraftig og koordineret håndtering af større kriser, ulykker og katastrofer, der rammer Danmark, danskere eller danske interesser i udlandet.

Det følger af retningslinjerne, at NOST bidrager til krisestyring ved at fungere som den fysiske og organisatoriske ramme om statslige myndigheders samarbejde og koordination på operationelt niveau i forbindelse med større kriser mv.

Rigspolitiet varetager den koordinerende ledelse af NOST, der bl.a. skal etablere og fastholde en fælles situationsforståelse og et samlet overblik, koordinere handlinger og ressourcer samt fremme en tidlig iværksættelse af tiltag, som kan genoprette samfundets evne til at fungere normalt.

Krisestyringen bygger på en række overordnede principper, herunder sektoransvarsprincippet, der indebærer, at den myndighed, der har ansvaret for en opgave til daglig, bevarer ansvaret for opgaven i en krisesituation. Det betyder endvidere, at myndighederne under NOST opererer på grundlag af det regelsæt, der gælder for det relevante område.

Som leder af NOST har Rigspolitiet bl.a. til opgave at sikre, at de relevante rammer og forudsætninger er til stede for, at NOST så ef-

fektivt som muligt kan løse sine opgaver, herunder understøtte den bedst mulige anvendelse af samfundets samlede ressourcer.

NOST blev den 26. februar 2020 aktiveret første gang i anledning af covid-19 og har siden denne dato koordineret den samlede myndighedshåndtering af covid-19, hvilket er den længste periode, NOST har været aktiveret siden oprettelsen, ligesom der er tale om den mest omfattende og komplekse opgave, NOST har varetaget. NOST har således i den samlede periode omfattet i alt ca. 25 forskellige myndigheder.

Det bemærkes endvidere, at politiet – på lige fod med visse øvrige myndigheder, som f.eks. Forsvaret – kan yde relevante myndigheder bistand i forbindelse med at løse opgaver, der relaterer sig til den samlede krisestyring under covid-19. Det kan i forlængelse heraf oplyses, at politiet i medfør af § 2, nr. 6, i lov om politiets virksomhed og § 65, stk. 2, i lov om hold af dyr har hjemmel til at bistå Fødevarestyrelsen i indsatsen med aflivning af mink. Politiets bistand skal i den forbindelse – ligesom myndighedsudøvelse i øvrigt – foregå inden for lovgivningens rammer.”

Justitsministeriet kan i forlængelse heraf henvise til side 18 i Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet (Miljø- og Fødevareudvalget (Alm. del) – bilag 130), hvoraf det fremgår, at Fødevarestyrelsen den 6. november 2020 anmodede NOST om mandskabsmæssig bistand til telefonisk at kontakte ejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne med henblik på optælling af mink for at beregne bonus til de ejere, der ønskede at få udbetalt bonus for hurtig tømning af deres besætning. På den baggrund etablerede Rigspolitiet samme dag et callcenter til at udføre denne opgave.

3. Det bemærkes, at regeringen og Justitsministeriet i forbindelse med den intensivering af indsatsen vedrørende aflivning af mink, som har været i gang siden begyndelsen af oktober, løbende har været i dialog med myndighederne, herunder politiet.

Efter det oplyste har myndighederne ikke gennemtvunget aflivning af mink uden for smittezonerne. Endvidere er det ud fra oplysninger fra politikredsene Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendomme beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet samtykke til det.

Det er helt i overensstemmelse med sædvanlig praksis og arbejdsfordelingen mellem Justitsministeriets departement og Rigspolitiet, at det er Rigspolitiet, der står for den operative håndtering – herunder udarbejdelse af actioncards – uden at ministeriet i den forbindelse inddrages.

4. Det kan i forlængelse heraf oplyses, at Justitsministeriets departement ikke indgår i NOST og ikke i almindelighed modtager referater fra møder i NOST.

Justitsministeriet modtog dog undtagelsesvis til brug for Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse referatet fra det videomøde i NOST den 5. november 2020, der er beskrevet på side 16 i redegørelsen, hvoraf følgende fremgår:

”Den styrkede rolle for NOST og behovet for en yderligere prioriteret, fælles myndighedsindsats bliver drøftet på et videomøde den 5. november tidlig morgen med rigspolitichefen og en række styrelseschefer fra de styrelser, der indgår i NOST vedrørende minkindsatsen, herunder Fødevarestyrelsen.

Af et referat af mødet fremgår, at Rigspolitiet på mødet tilkendegiver, at regeringen har besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt, idet det indtil nu ikke har været muligt at inddæmme smitten blandt mink. Det blev tilkendegivet, at målet er, at der ikke er mink i Danmark efter den 16. november 2020. Det fremgår desuden, at Rigspolitiet tilkendegiver, at der skal tempo på indsatsen, og at der skal udarbejdes en fælles myndighedsplan i regi af NOST, der starter med de smittede besætninger i Nordjylland. Af mødereferatet fremgår videre, at Fødevarestyrelsen tilkendegiver, at pelsningen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og at der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives.”

5. Som bekendt pågår der i Folketingets Udvalg for Forretningsordenen drøftelser om en uvildig undersøgelse af forløbet vedrørende manglen på hjemmel til at udvide indsatsen med aflivning af mink til hele landet. Det bakker regeringen naturligvis op om.

Der er endnu ikke taget stilling til de nærmere rammer for en sådan undersøgelse. Af principielle grunde finder Justitsministeriet derfor ikke, at materiale, der eventuelt måtte være relevant for en kommende uvildig undersøgelse, bør oversendes til Folketinget.

Regeringen vil selvfølgelig samarbejde med og udlevere relevant materiale til det undersøgelsesorgan, der måtte blive nedsat.

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 286 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 3. december 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 319

Vil ministeren i forlængelse af samrådet den 3. december 2020 om politiets action cards, jf. samrådssp. N-O, oplyse, om der foreligger telefonnotater fra samtalen mellem Justitsministeriet og Rigspolitiet den 5. november 2020 hhv. hos Justitsministeriets departement og/eller hos Rigspolitiet, og i bekræftende fald oversende disse telefonnotater?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 9. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 319:

” ...

Svar:

1. Det lægges til grund, at der med spørgsmålet henvises til den telefoniske orientering fra Justitsministeriet til Rigspolitiet, der er omtalt på side 16-17 i Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet (Miljø- og Fødevareudvalget (Alm. del) – bilag 130).

Af redegørelsen fremgår det om den pågældende telefonsamtale, at Rigspolitiet tidligt på eftermiddagen den 5. november modtager telefonisk orientering fra Justitsministeriet om, at der ikke er hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne, og at der arbejdes på et hastelovforslag, der vil skulle skabe denne hjemmel.

Ud fra de oplysninger, jeg har modtaget, har Justitsministeriet ikke over for NOST (ved Rigspolitiet) givet udtryk for, at myndighederne i lyset af det kommende hastelovforslag kunne gennemtvinge aflivninger uden for smittezonerne eller i øvrigt se bort fra gældende ret.

Herudover er Justitsministeriet ikke i besiddelse af materiale, der kaster yderligere lys over indholdet af den pågældende samtale.

Det bemærkes for en god ordens skyld, at myndighedsindsatsen i relation til mink ikke er en sag, hvor Justitsministeriets departement skal træffe en konkret afgørelse, men at det må antages, at den pågældende telefonsamtale relaterede sig til en generel sag, hvor der hverken efter offentlighedslovens § 13 eller den ulovbestemte retsgrundsætning gælder en notatpligt.

2. Det bemærkes endvidere, at den nævnte telefonsamtale er en del af den løbende dialog, som regeringen og Justitsministeriet har med myndighederne, herunder politiet, om den generelle myndighedsindsats i forhold til covid-19-smitte hos mink.

Justitsministeriet kan i øvrigt oplyse, at det ud fra oplysninger fra politikredsene er Rigspolitiets vurdering, at politiet alene er gået ind på ejendomme beliggende uden for smittezonerne, hvis ejerne har givet

samtykke til det. Efter det oplyste har myndighederne heller ikke gennemtvunget aflivning af mink uden for smitzonerne.

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 319 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 4. december 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 330

Vil ministeren beskrive, hvordan et actioncard bliver til, hvilke processer og godkendelsesprocedurer, det gennemgår og på hvilket niveau i Rigspolitiet?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 8. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 330:

” ...

Svar:

Justitsministeriet har indhentet et bidrag fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet skal indledningsvis oplyse, at politiets actioncard er en særlig dokumenttype, som anvendes i politiet, og som ikke kendes fra de almindelige retskilder. Der gælder derfor ikke særlige lovtekniske krav til udarbejdelse af et actioncard. Da actioncards skal kunne anvendes til mange forskellige formål, er der ikke fastlagt et fast format for actioncards i politiet, men der er en skabelon, der sædvanligvis anvendes. Actioncards anvendes i vidt omfang i politiet og i mange sammenhænge.

Actioncards er korte, praktiske og konkret handlingsanvisende. Det betyder, at et actioncard beskriver, hvordan politiet skal forholde sig eller agere i bestemte sager eller situationer. Det er målrettet udførelsen af tjenesten (operativt) eller sagsbehandlingen i politiet (administrativt).

Politiet anvender således dokumenttypen actioncard, hvis der skal gives korte og konkrete informationer om, hvordan medarbejdere skal agere, uanset om handlingsanvisningen er administrativ, f.eks. sagsgangsbeskrivelser, eller operativ.

Et actioncard kan udarbejdes af enten Rigspolitiet eller politikredsene.

Godkendelsesproceduren for actioncards fastsættes fra gang til gang.”
...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 330 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 8. december 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

”...

REU alm. del

Spørgsmål 352

Vil ministeren redegøre for, hvad ministeren gjorde internt i regeringen – herunder i relation til statsministeren – for at udbrede kendskabet til den manglende hjemmel til aflivning af raske mink, som blev forelagt ministeren i regeringens Covid-19-udvalg den 1. oktober 2020, for således at få standset den ulovlige handling?

...”

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 23. december 2020 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 352:

” ...

Svar:

Der henvises indledningsvis til det daværende Miljø- og Fødevareministeriums redegørelse for forløbet vedrørende manglende hjemmel til at udvide den hidtidige indsats med aflivning af mink til hele landet, som er oversendt til Folketinget den 18. november 2020 (Miljø- og Fødevareudvalget 2020- 21, Alm. del, bilag 130), hvor der på side 4-5 er redegjort for den sag, der blev forelagt regeringens Udvalg for covid-19 den 1. oktober 2020. I den forbindelse bemærkes det, at jeg – som jeg tidligere har redegjort for, herunder i forbindelse med min mundtlige besvarelse den 2. december 2020 af spørgsmål nr. S 475 og S 476 – ikke er enig i præmissen om, at der er grundlag for den konklusion, at jeg eller de andre ministre, der modtog materialet til brug for mødet den 1. oktober 2020 og deltog heri, vidste, at der manglede lovhjemmel til aflivning af mink uden for smittezonerne. Herudover bemærkes det, at Folketinget har besluttet, at der skal gennemføres en kommissionsundersøgelse af forløbet vedrørende aflivning af alle mink. Spørgsmålet vedrører forhold, som må antages at falde inden for den kommende kommissionsundersøgelses kommissorium.

...”

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 352 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen.

Retsudvalget udbad sig den 11. december 2020 justitsminister Nick Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

” ...

REU alm. del

Spørgsmål 370

Vil ministeren som opfølgning på samrådet den 9. december 2020 om politiets actioncards, jf. samrådsspm. N, O og R, oplyse, om Rigspolitiets actioncards undergår en form for legalitetsvurdering, inden de tages i

brug, og kan ministeren i bekræftende fald oplyse, om det pågældende actioncard var blevet legalitetsvurderet, før Rigspolitiet anvendte det?
..."

Justitsminister Nick Hækkerup afgav den 25. januar 2021 følgende svar til Folketingets Retsudvalg på spørgsmål 370:

"...

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Rigspolitiet, som jeg kan henholde mig til:

"Rigspolitiet skal indledningsvis henvise til justitsministerens besvarelse af 8. december 2020 af spørgsmål nr. 330 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Det kan supplerende oplyses, at Rigspolitiet har udarbejdet et cirkulære om ledelsesmæssig godkendelse og legalitetskontrol af politiets plansæt samt en tilhørende vejledning. Det fremgår af vejledningen, at actioncards skal legalitetssikres i det omfang, det enkelte actioncard indeholder dele vedrørende indgreb og anvisninger eller mulige indgreb og anvisninger over for borgerne, eller som i øvrigt kan have betydning for borgernes grundlæggende rettigheder. Legalitetssikringen foretages af jurister i den relevante afdeling/center."
..."

Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 370 fremstår underskrevet af justitsminister Nick Hækkerup og kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen. Rigspolitiets cirkulære om ledelsesmæssig godkendelse og legalitetskontrol af politiets plansæt og Rigspolitiets vejledning til cirkulære om ledelsesmæssig godkendelse og legalitetskontrol af politiets plansæt blev vedlagt besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 370.

